

LIBRARY OF THE
Massachusetts
Bible Society
Boston University

School of Theology Library
Catalog No. A. 200. 4(2) / NT 1867
Family INDO-EUROPEAN
Sub-Family ANATOLIAN
Branch -
Group -
Language MODERN ARMENIAN
Dialect Western
Locality Asia Minor
Contents New Testament
Version First edition
Translator
Published by A. B. S.
Place N. Y.
Date 1867
Accession No. 456
Accession Date May 14 1930
Price \$ 2.10

ՀՈՐ

ԿՏԵԿԱՐԱՆ

ՏԵԱԹՆ ՄԵՐՈՅ

ՅԻՍՈՒՄԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԲՆԱԳՐԻՆ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԱԾ

ՀՈՐ ԵՕՐՔ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱՀՈՒՆՉԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

1867

ՅԵՆ Կ

Եւետարան ըստ Մատթէոսի	28	էւ-է
Եւետարան ըստ Մարկոսի	16	,,
Եւետարան ըստ Դուկասու	24	,,
Եւետարան ըստ Յովհաննու	21	,,
Գործք Եռաքելոց	28	,,
Թուղթ Պօղոսի Եռաքելոյն		
առ Հռովմայեցիս	16	,,
առ Կորնթացիս Ե	16	,,
առ Կորնթացիս Բ	13	,,
առ Գաղատացիս	6	,,
առ Եփեսացիս	6	,,
առ Փիլիպպեցիս	4	,,
առ Կողոսացիս	4	,,
առ Թեսաղոնիկեցիս Ե	5	,,
առ Թեսաղոնիկեցիս Բ	3	,,
առ Տիմոթէոս Ե	6	,,
առ Տիմոթէոս Բ	4	,,
առ Տիտոս	3	,,
առ Փիլիմոն	1	,,
առ Եբրայեցիս	13	,,
Ընդհանրական Թուղթ Յակոբու	5	,,
Ե . Ընդհանրական Թուղթ Պետրոսի	5	,,
Բ . Ընդհանրական Թուղթ Պետրոսի	3	,,
Ե . Ընդհանրական Թուղթ Յովհաննու	5	,,
Բ . Թուղթ Յովհաննու	1	,,
Գ . Թուղթ Յովհաննու	1	,,
Ընդհանրական Թուղթ Յուդայի	1	,,
Յայտնութիւն Յովհաննու	22	,,

ԵՒԵՏԵՐԸՆ ԸՍՏ ՄԵՏԹԷՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Քրիստոսի ազգաբանութիւնը Երրաճամէն մինչև Յովսէփ : 18 Կոյս Մարիամը՝ որ Յովսէփին նշանուած էր , Սուրբ Հոգիէն կը յղանայ : 19 Հրեշտակը Յովսէփին սխալ կարծիքը կ'ուղղէ , և կը մեկնէ Քրիստոսի անունները :

1 Գիրք ծննդեան Յիսուսի Քրիստոսի Դաւիթի որդւոյն , Երրաճամի որդւոյն :

2 Երրաճամ ծնաւ Իսաճակը . Իսաճակ ծնաւ Յակոբը . Յակոբ ծնաւ Յուդան՝ ու անոր եղ-

3 բայրները . Յուդա ծնաւ Փարէսը ու Ջարան՝ Թամարէն . Փարէս ծնաւ Եսրոնը . Եսրոն ծնաւ

4 Երամը . Երամ ծնաւ Եմինադարը . Եմինադար ծնաւ Նաասոնը . Նաասոն ծնաւ Սաղմոնը .

5 Սաղմոն ծնաւ Բոոսը՝ Ռախաբէն . Բոոս ծնաւ Ովբէղը՝ Հուութէն . Ովբէղ ծնաւ Յեսսէն .

6 Յեսսէ ծնաւ Դաւիթ թագաւորը . Դաւիթ թագաւորը ծնաւ Սողոմոնը՝ Ուրիայի կնիկէն .

7 Սողոմոն ծնաւ Ռորովամը . Ռորովամ ծնաւ Երիան . Երիա ծնաւ Եսան . Եսա ծնաւ Յովսա-

8 փատը . Յովսափատ ծնաւ Յովրամը . Յովրամ ծնաւ Ողբան . Ողբա ծնաւ Յովաթամը . Յովա-

9 ծնաւ Երիան . Երիա ծնաւ Եսան . Եսա ծնաւ Յովսա-

10 փատը . Յովսափատ ծնաւ Յովրամը . Յովրամ ծնաւ Ողբան . Ողբա ծնաւ Յովաթամը . Յովա-

11 ծնաւ Երիան . Երիա ծնաւ Եսան . Եսա ծնաւ Յովսա-

12 փատը . Յովսափատ ծնաւ Յովրամը . Յովրամ ծնաւ Ողբան . Ողբա ծնաւ Յովաթամը . Յովա-

13 ծնաւ Երիան . Երիա ծնաւ Եսան . Եսա ծնաւ Յովսա-

- 14 ծնաւ Ազովոր . Ազովոր ծնաւ Սաղովկը . Սաղովկ
 15 ծնաւ Աքինը . Աքին ծնաւ Եղիուզը . Եղիուզ
 ծնաւ Եղիազարը . Եղիազար ծնաւ Մատթա-
 16 նը . Մատթան ծնաւ Յակոբը . Յակոբ ծնաւ
 Յովսէփը՝ Մարիամին էրիկը , որմէ ծնաւ Յի-
 17 սուս , որ ըսուեցաւ Քրիստոս : Արդ՝ բոլոր
 ազգերը Եբրահամէն մինչև Դաւիթ՝ տասնու-
 չորս ազգ , և Դաւիթէն մինչև Բաբելոնեան
 գերութիւնը՝ տասնուչորս ազգ , ու Բաբելո-
 նեան գերութենէն մինչև Քրիստոս՝ տասնու-
 չորս ազգ :
- 18 Եւ Յիսուսի Քրիստոսի ծնունդը աս կերպով
 էր . անոր մայրը Մարիամ՝ Յովսէփին նշա-
 նուած , դեռ իրարու քով չեկած՝ Սուրբ Հոգիէն
 19 յղացած գտնուեցաւ : Եւ Յովսէփ անոր էրիկը
 արդար մարդ ըլլալով՝ ու չուզելով որ զանիկայ
 խայտառակ ընէ , մտածեց որ ծածկաբար ար-
 20 ձակէ զանիկայ : Եւ քանի որ անիկայ աս Բաշ-
 կը մտածէր , ահա Տէրոջը հրեշտակը երազի
 մէջ երեցաւ անոր՝ ու ըսաւ . Յովսէփ՝ Դաւիթի
 որդին , մի՛ վախնար քեզի առնել քու Մարիամ
 կնիկդ , ինչու որ անոր ներսի դին ծնածը Սուրբ
 21 Հոգիէն է : Եւ որդի մը պիտի ծնանի , ու
 անոր անունը Յիսուս դնես . քանզի անիկայ իր
 22 Ժողովուրդը իրենց մեղքերէն պիտի փրկէ : Եւ
 աս ամէնը եղաւ , որ կատարուի Տէրոջմէն ը-
 23 սուածը՝ մարգարէին ձեռքովը , որ կ'ըսէ . Ահա
 կոյսը պիտի յղանայ , ու որդի պիտի ծնանի , և
 անոր անունը Լամանուէլ պիտի կոչեն , որ կը
 24 թարգմանուի՝ Աստուած մեզի հետ : Եւ Յով-
 սէփ քունէն արթննալով՝ ինչպէս որ Տէրոջը
 հրեշտակը իրեն հրամայեց , «յալէ» ըրաւ , ու իր
 25 կնիկը քովն առաւ . Եւ չէր գիտեր զանիկայ ,
 մինչև իր անդրանիկ որդին ծնաւ , ու անոր
 անունը Յիսուս դրաւ :

ԳԼ . Բ

1 Արևելքէն մոգերը Գրիստոսին կ'երթան՝ աստղի մը առաջնորդութեամբը , 11 և երկըրպազուած իւր ինքն անոր , ու իրենց ընծաները կը մատուցանեն : 14 Յովսէփ առնելով Յիսուսը ու անոր մայրը՝ Նզիրպոս կը փախչի : 16 Հերովդէս մանր տղարը սպաննել կու տայ . 20 անոր մահը : 23 Յիսուս Նզիրպոսին կը տարուի Գալիլէայի Նազարէթ քաղաքը :

- 1 Ու երբոր Յիսուս ծնաւ Հրէաստանի Բեթլէհէմին մէջ՝ Հերովդէս թագաւորին օրերը , ահա
2 արևելքէն մոգեր եկան Նրուսաղէմ , Ու ըսին .
Ո՞ր տեղ է ան՝ որ Հրէաներուն թագաւոր ծնաւ .
ինչու որ մենք արևելքի մէջ անոր աստղը տեսանք , ու եկանք անոր երկրպագութիւն ընելու :
3 Ու երբոր Հերովդէս թագաւորը լսեց , խռովեցաւ ,
4 և բոլոր Նրուսաղէմը իրեն հետ . Նւ ժողովելով բոլոր քահանայապետները ու ժողովուրդին ղալիւրները , հարցուց անոնց՝ թէ Քրիստոս
5 սը ո՞ր պիտի ծնանի : Անոնք ալ իրեն ըսին .
Հրէաստանի Բեթլէհէմին մէջ . ինչու որ ասանկ
6 գրուած է մարգարէին ձեռքովը . Նւ դուն Բեթլէհէմ՝
Յուդայի երկիրը , Յուդայի իշխաններուն մէջ ընաւ պզտիկ մը չես . ինչու որ քեզմէ
իշխան մը պիտի ելլէ ինծի , որ իմ Խորայել ժողովուրդս
7 պիտի հովուէ : Ան ատենը Հերովդէս ծածկաբար մոգերը կանչեց , ու աղէկ մը ստուգեց
8 անոնցմէ աստղին երեցած ատենը . Նւ զանոնք Բեթլէհէմ խրկելով՝ ըսաւ . Գացէք ըստոյգը իմացէք «
մանուկին վրայով , ու երբոր գտնէք , ինծի իմացուցէք , որ ես ալ գամ՝ անոր
9 երկրպագութիւն ընեմ : Ու երբոր անոնք թագաւորէն «
Բացին , և ահա ան աստղը՝ որ արևելքի մէջ տեսեր էին , անոնց առջևէն գնաց , մինչև որ եկաւ կեցաւ մանուկին
10 եղած տեղին վրայ : Նրբոր տեսան աստղը , շատ
11 մեծ ուրախութիւնով ուրախացան : Նւ տունը մտնելով , տեսան մանուկը իր մօրը Մարիամին հետ , ու ինկան երկրպագութիւն ըրին անոր ,

- և իրենց գանձերը բանալով՝ ընծաներ տուին
 12 անոր, ոսկի ու կնդրուկ և զմուռս: Ու հրաման
 առնելով երազի մէջ՝ որ նորէն Հերովդեսին չը-
 դառնան, ուրիշ ճամբով գացին իրենց երկիրը:
- 13 Ու երբոր անկէ գացին անոնք, ահա Տէրոջը
 հրեշտակը երազի մէջ երեցաւ Յովսեփին՝ ու
 ըսաւ. Ելի՛ր՝ առ մանուկը ու անոր մայրը, ու
 Եգիպտոս փախիր, և հոն կեցիր մինչև որ ես
 քեզի ըսեմ, քանզի Հերովդէս պիտի փնտռէ
- 14 ատ մանուկը՝ կորսընցընելու համար: Են ալ
 ելաւ, մանուկը ու անոր մայրը գիշերով առաւ,
 և գնաց Եգիպտոս. ու մինչև Հերովդեսին մա-
- 15 հը հոն էր. Որ կատարուի Տէրոջմէն ըսուածը
 մարգարէին ձեռքովը, որ կ'ըսէ. Եգիպտոսէն
 կանչեցի իմ որդիս:
- 16 Են ատենը երբոր տեսաւ Հերովդէս թէ խա-
 բուեցաւ մոգերէն, սաստիկ սրդողեցաւ, ու
 խրկեց ջարդեց Բեթլէհեմի և անոր ամէն սահ-
 մաններուն մէջ գտնուած բոլոր մանր տղաքը՝
 երկու տարուընէն վար, ան ժամանակին համե-
- 17 մատ՝ որ մոգերէն ստուգեց: Են ատենը կատա-
 րուեցաւ Երեմիա մարգարէին ձեռքով ըսուածը,
- 18 որ կ'ըսէ. Ռամայի մէջ ձայն մը լսուեցաւ, ողբ,
 լաց ու մեծ կոծ. Ռաքել կու լար իր տղոցը հա-
 մար, ու չէր ուզեր մխիթարուիլ, ինչու որ չը-
 կային:
- 19 Ու երբոր Հերովդէս մեռաւ, ահա Տէրոջը
 հրեշտակը Եգիպտոս երազի մէջ Յովսեփին երև-
- 20 ցաւ, Ու ըսաւ. Ելի՛ր՝ առ մանուկը ու անոր
 մայրը, և գնա Իսրայէլի երկիրը, քանզի մեռան
- 21 անոնք՝ որ մանուկին կեանքը կը փնտռէին: Են
 ալ ելաւ՝ մանուկը ու անոր մայրը առաւ, և եկաւ
- 22 Իսրայէլի երկիրը: Իսկ երբոր լսեց՝ թէ Արքե-
 ղայոս թագաւորեց Հրէաստանի վրայ իր հօրը
 Հերովդեսին տեղը, վախցաւ հոն երթալու. ու

երազի մէջ հրամանն առնելով՝ Գալիլեայի կողմե-
 23 րը գնաց . Եւ եկաւ Նազարէթ ըսուած քաղաքը
 բնակեցաւ . որ մարգարէներուն խօսքը կատա-
 րուի՝ թէ Նազովրեցի պիտի կոչուի :

ԳԼ . Գ

1 Յովհաննէսին քարոզութիւնը , պաշտօնը , վարքը , և մկրտութիւնը : Դ Յովհաննէս
 կը յանդիմանէ փարիսեցիները , 13 և կը մկրտէ զՔրիստոս Յորդանանու մէջ :

1 Եւ օրերը Յովհաննէս մկրտիչը եկաւ , ու Հը-
 2 րէաստանի անապատին մէջ կը քարոզէր , Ու
 կ'ըսէր . Մաաշխարեցէք , ինչու որ երկնից թա-
 3 զաւորութիւնը մօտեցած է : Ասան զի ասիկայ
 ան է՝ որուն համար Նսայի մարգարէին ձեռքով
 ըսուեցաւ , որ կ'ըսէ . Մաապատի մէջ կանչողին
 ձայնը , Տէրօջը ճամբան պատրաստեցէք , անոր
 4 շաւիղները շիտկեցէք : Եւ աս Յովհաննէսը իր
 հանդերձը ուղտի մաղէ , ու իր մէջքը կաշիէ գօ-
 տի ունէր . և իր կերակուրը՝ մարախ ու վայրենի
 5 մեղր էր : Եւ ատենը Նրուսաղէմ և բոլոր Հը-
 րէաստանն ու Յորդանանու բոլոր կողմերը իրեն
 6 կ'ելլէին , Եւ կը մկրտուէին իրմէն Յորդանանու
 7 մէջ , ու իրենց մեղքերը կը խոստովանէին : Ու
 երբոր տեսաւ փարիսեցիներէն ու սադուկեցիներէ-
 րէն շատերը իր մկրտութեանը եկած , ըսաւ ա-
 նոնց . Իժերո՞ւ ծնունդներ , ո՞վ իմացուց ձեզի
 8 զալու բարկութենէն փախչիլ : Ուրեմն ապաշ-
 9 խարութեան արժանաւոր պտուղ բերէք . Եւ
 մի՛ խորհիք գուք ձեր ներսի դին ըսել թէ՝ Մենք
 Դե՞ չայր՝ Աբրահամը ունինք . քանզի կ'ըսեմ
 ձեզի , որ Նստուած կարող է աս քարերէս Աբ-
 10 րահամին որդիներ հանելու : Այլ հիմա կացինը
 ծառերուն արմատին քովը կը դրուի . ուստի
 ամէն ծառ որ բարի պտուղ չբերեր , կը կտրուի
 11 ու կրակը կը ձգուի : Ես ձեզ ջրով կը մկրտեմ
 ապաշխարութեան համար , բայց իմ ետեւէս
 եկողը ինծմէ զօրաւոր է , ու ես անոր կօշիկները

- կրելու արժանի չեմ . անիկայ ձեզ պիտի մկրտէ
- 12 Հոգւով Սրբով ու կրակով . Որուն հեծանոցը իր
ձեռքն է , և իր կալը պիտի մաքրէ , ու իր ցորենը
համբարը պիտի ժողվէ , և յարդը չմարելու կը-
րակով պիտի այրէ :
- 13 Են ատենը Յիսուս Գալիլեայէն Յորդանան
14 եկաւ Յովհաննեսին , որ անկէ մկրտուի : Եւ
Յովհաննէս կ'արգիլէր անիկայ՝ ու կ'ըսէր . Ին-
ծի պէտք է որ քեզմէ մկրտուիմ , ու դուն ինծի՞
- 15 կու գաս : Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ
անոր . Թող տուր հիմա . ինչու որ այսպէս կը
վայելէ մեզի որ բոլոր արդարութիւնը կատա-
16 րենք . ետքը թող տուաւ անոր : Ու երբոր Յի-
սուս մկրտուեցաւ , շուտ մը ջուրէն դուրս ելաւ ,
և ահա երկինքը անոր բացուեցաւ , ու տեսաւ
Եստուծոյ Հոգին որ աղանձիի պէս կ'իջնէր , ու
17 կու գար իր վրայ : Եւ ահա երկինքէն ձայն մը
եկաւ՝ որ կ'ըսէր . Ետիկայ է իմ սիրելի Որդիս ,
որուն հաւներ եմ :

ԳԼ . Գ

1 Քրիստոս ծով կը պահէ ու կը փորձուի : 11 Հրեշտակները անոր սպասաւորութիւն
կ'ընեն : 13 Քրիստոս կափառնայումի մէջ կը բնակի . 17 կը սկսի քարոզել . 18 կը
կանչէ Պետրոսը ու Անդրէասը , 21 Յակոբոսը և Յովհաննէսը , 23 ու կը բժշկէ բոլոր
հիւանդները :

- 1 Են ատենը Յիսուս անապատը տարուեցաւ
2 Սաււաթ Հոգիէն՝ որ Սատանայէն փորձուի . Եւ
քառսուն ցորեկ ու քառսուն գիշեր ծով պահե-
լէն ետքը՝ անօթեցաւ :
- 3 Եւ փորձողը անոր մօտենալով՝ ըսաւ . Թէ որ
դուն Եստուծոյ Որդին ես , ըսէ որ աս քարերը
4 հաց ըլլան : Ենիկայ պատասխան տուաւ՝ ու
ըսաւ . Գրուած է թէ , Ո՛չ միայն հացով կ'ա-
պրի մարդ , հապա ան ամէն խօսքով՝ որ Ես-
տուծոյ բերնէն կ'ելլէ :
- 5 Են ատենը Սատանան առաւ տարաւ զանիկայ

- սուրբ քաղաքը , և կայնեցուց զանիկայ տաճա-
6 րին աշտարակին վրայ , Ու ըսաւ անոր . Թէ որ
դուն Մատուծոյ Որդին ես , քեզ առ Վար ձգէ .
ինչու որ գրուած է Թէ՝ Եւ Տրեշտակներուն պի-
տի ապսպրէ քեզի համար . ու ձեռքերնուն վրայ
7 զարնես : Յիսուս ըսաւ անոր . Դարձեալ զը-
րուած է Թէ՝ Բու Տէր Մատուծոյ չփորձես :
- 8 Սատանան նորէն առաւ հանեց զանիկայ խիստ
բարձր լեւան մը վրայ , և ցուցուց անոր աշխար-
հի բոլոր թագաւորութիւնները ու անոնց փառ-
9 քը . Ու ըսաւ անոր . Եսոնք ամէնը քեզի կու
տամ , Թէ որ իյնաս՝ ինծի երկրպագութիւն
10 ընես : Են ատենը Յիսուս ըսաւ անոր . Ետիս
գնա՝ Սատանայ . ինչու որ գրուած է Թէ՝ Բու
Տէր Մատուծոյդ երկրպագութիւն ընես , ու
11 միայն զանիկայ պաշտես : Են ատենը Սատա-
նան զանիկայ թողուց . և ահա Տրեշտակներ
եկան ու իրեն սպասաւորութիւն կ'ընէին :
- 12 Եւ երբոր լսեց Յիսուս Թէ Յովհաննէս մատ-
13 նուեցաւ , ելաւ զնաց Գալիլեա . Ու ձգելով
Նազարէթը , եկաւ բնակեցաւ Վափառնայում՝
ծովեզերեայ ^{Կաթափ} , Ջաբուղոնի ու Նեփթա-
14 ղիմի սահմաններուն մէջ . Որ կատարուի Նսայի
15 մարգարէին ձեռքով ըսուած խօսքը . Ջաբու-
ղոնի երկիրը ու Նեփթաղիմի երկիրը , ծովու
ճամբով Յորդանանու անդիի կողմը , Հեթանո-
16 սաց Գալիլեան . Խաւարի մէջ նստող ժողովուր-
դը մեծ լոյս տեսաւ , և լոյս ծագեցաւ անոնց՝ որ
մահուան երկրին ու շուքին մէջ կը նստէին :
- 17 Ենկէ ետեւ Յիսուս սկսաւ քարոզել ու ըսել .
Նազախսարեցէք , ինչու որ երկնից թագաւորու-
թիւնը մօտ է :
- 18 Երբոր Յիսուս Գալիլեացուց ծովուն քովերը
կը պտըտէր , տեսաւ երկու եղբայրներ՝ Պետրոս

կոչուած Սիմոնը , և անոր եղբայրը Մնդրէասը՝
 19 ծովը ուռկան ձգած , ինչու որ ձկնորս էին . Եւ
 ըսաւ անոնց . Իմ ետեւէս եկէք , ու ձեզ մարդոց
 20 որսորդ ընեմ : Մնոնք ալ շուտ մը ուռկանները
 21 թողուցին , ու անոր ետեւէն գացին : Եւ անկէ
 առաջ երթալով՝ տեսաւ ուրիշ երկու եղբայր-
 ներ , Օւրեթեան Յակոբոսը ու անոր եղբայրը
 Յովհաննէսը նաւին մէջ իրենց հօրը Օւրեղէո-
 սին հետ , երբ իրենց ուռկանները կը կարկը-
 22 տէին . ու կանչեց զանոնք : Մնոնք ալ շուտ մը
 նաւը ու հայրերնին թողուցին , ու անոր ետեւէն
 գացին :

23 Եւ Յիսուս բոլոր Գալիլեան պտըտելով , կը
 սորվեցընէր անոնց ժողովարաններուն մէջ , և
 արքայութեան աւետարանը կը քարոզէր , ու
 ժողովուրդին մէջի ամէն Կեւոյ հիւանդութիւննե-
 24 րը ու ամէն Կեւոյ ցաւերը կը բժշկէր : Եւ անոր
 համբաւը բոլոր Սիւրիան տարածուեցաւ , և բե-
 րին անոր՝ բոլոր հիւանդները որ կերպ կերպ
 ցաւերով ու տանջանքներով կը նեղուէին , և
 դիւահարները ու լուսնոտները և անդամալոյծ-
 25 ները . ու բժշկեց զանոնք : Եւ շատ ժողո-
 վուրդներ անոր ետեւէն կ'երթային՝ Գալիլեայէն
 ու Գեկապօլիսէն , և Նրուսաղեմէն , ու Հրէաս-
 տանէն , և Յորդանանու անդիի կողմէն :

ԳԼ . Ե

1 Քրիստոս կը սկսի իր քարոզութիւնը լեռան վրայ , 3 և կ'իմացընէ թէ որոնք են երա-
 նկները . 13 իր աշակերտները կ'անուանէ երկրի աղ , 14 աշխարհի լոյս , լեռան վրայ
 կեցած քաղաք . 17 կը յայտնէ թէ ինքը եկաւ օրէնքը կատարելու . 21 կը բացատրէ
 թէ ինչ է սպանութիւն ընելը , 27 շնութիւն ընելը , 33 երդում ընելը . 38 կը յոր-
 դորէ չարին հակառակ չկենալ , 44 մինչև անդամ թշնամիները սիրել , 48 և կատա-
 ըեալ ըլլալու ջանք ընել :

1 Եւ տեսնելով ժողովուրդները՝ լեռը ելաւ . ու
 երբոր նստաւ հոն , իր աշակերտները քովը գա-
 2 ցին . Եւ իր բերանը բանալով՝ կը սորվեցընէր
 անոնց , ու կ'ըսէր .

- 3 Արանի հոգւով աղքատներուն , ինչու որ երկ-
 4 նից թագաւորութիւնը անոնցն է : Արանի սգա-
 ւորներուն , ինչու որ անոնք պիտի մխիթա-
 5 րուին : Արանի հեղերուն , ինչու որ անոնք պի-
 6 տի ժառանգեն երկիրը : Արանի անոնց՝ որ անօ-
 թի ու ծարաւ են արդարութեան , ինչու որ
 7 անոնք պիտի կշտանան : Արանի ողորմածնե-
 րուն , ինչու որ անոնք ողորմութիւն պիտի
 8 գտնեն : Արանի անոնց՝ որ սրտով մաքուր են ,
 ինչու որ անոնք պիտի տեսնեն ՂԵՍՏՈՒԼԱԾ :
 9 Արանի խաղաղութիւն ընողներուն , ինչու որ
 10 անոնք Եստուծոյ որդիներ պիտի կոչուին : Ա-
 րանի անոնց՝ որ հալածուած են արդարութեան
 համար , ինչու որ երկնից թագաւորութիւնը
 11 անոնցն է : Արանի է ձեզի՝ երբոր կը նախատեն
 ձեզ ու կը հալածեն , և սուտ տեղը ամէն կերպ
 գէշ խօսքեր կը խօսին վրանիդ՝ ինծի համար .
 12 Յնճացէք և ուրախ եղեք , ինչու որ ձեր վարձքը
 շատ է երկինքը . քանզի աս կերպով հալածեցին
 ձեզմէ առաջ եղած մարգարէները :
 13 Դուք էք երկրի աղը . հապա թէ որ աղը իր
 համը կորսնցընէ , ինքը ինչո՞վ պիտի աղուի .
 անկէ ետեւ բանի մը չգար , միայն թէ դուրս
 ձգուելու և մարդոց ոտքին տակը կոխուելու :
 14 Դուք էք աշխարհի լոյսը . քաղաք մը՝ որ լեռան
 15 վրայ կեցած է , չկրնար պահուիլ : Ու ճրագը
 չեն վառեր և դներ գրուանի տակ , հապա աշ-
 տանակի վրայ , և լոյս կու տայ բոլոր տանը մէջ
 16 եղողներուն : Անանկ թող լուսաւորէ ձեր լոյսը
 մարդոց առջին , որ տեսնեն ձեր բարի գործքե-
 րը , ու փառաւորեն ձեր Հայրը՝ որ երկինքն է :
 17 Մի կարծէք թէ ես եկայ օրէնքը կամ մար-
 գարէները աւրելու . չեկայ աւրելու , հապա կա-
 18 տարելու : Վանդի ճշմարտապէս կ'ըսեմ ձեզի .
 Մինչև որ երկինք ու երկիր անցնին , օրէնքէն

- յովտ մը՝ կամ նշանագիր մը պիտի չանցնի ,
 19 մինչև որ բոլորն ալ կատարուի : Ուստի ո՛վ որ աս
 ամենափոքր պատուիրանքներուն մէկը աւրէ ,
 ու մարդոց անանկ սորվեցընէ , անիկայ ամենա-
 փոքր պիտի կոչուի երկնից թագաւորութեանը
 մէջ . բայց ո՛վ որ ընէ և սորվեցընէ , անիկայ մեծ
 պիտի կոչուի երկնից թագաւորութեանը մէջ :
 20 Վանզի կ'ըսեմ՝ ձեզի . թէ որ ձեր արդարու-
 թիւնը դպիրներուն ու փարիսեցիներուն «
 Եւսէիս» աւելի չըլլայ , բնաւ պիտի չմոնէք երկ-
 նից թագաւորութիւնը :
 21 Լսեր էք որ ըսուեցաւ առաջիններուն . Սպա-
 նութիւն մի՛ ըներ . և ո՛վ որ սպանութիւն ընէ ,
 22 դատաստանի պարտաւոր պիտի ըլլայ : Բայց
 ես ձեզի կ'ըսեմ . Ո՛վ որ իր եղբօրը պարապ տե-
 ղը սրդողի , դատաստանի պարտաւոր պիտի ըլ-
 լայ . և ո՛վ որ իր եղբօրը Յիմար ըսէ , ատենի
 պարտաւոր պիտի ըլլայ . և ո՛վ որ երեքօրը Մ'նմիտ
 ըսէ , գեհէնի կրակին պարտաւոր պիտի ըլլայ :
 23 Ուրեմն թէ որ քու ընծադ սեղանին վրայ բերես ,
 ու հոն միտքդ գայ՝ թէ քու եղբայրդ քեզի դէմ
 24 բան մը ունի , Հոն ձգէ քու ընծադ սեղանին
 առջևը , և գնա՛ առաջ եղբօրդ հետ հաշտուէ ,
 ու ետքը եկուր որ քու ընծադ մատուցանես :
 25 Վուռ ոսոխիդ հետ շուտով միարանէ , քանի որ
 անոր հետ ճամբուն մէջն ես . չըլլայ որ քու
 ոսոխդ քեզ դատաւորին մատնէ , և դատաւորը
 26 դահիճին , և բանտը ձգուիս : Ճշմարիտ կ'ը-
 սեմ՝ քեզի , պիտի չելլես անկէ , մինչև որ վերջի
 նաքարակիտը չվճարես :
 27 Լսեր էք որ ըսուեցաւ . Շնութիւն մի՛ ըներ :
 28 Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ . Ո՛վ որ կնիկ մարդու կը
 նայի անոր ցանկանալու համար , ալ անիկայ իր
 29 սրտին մէջ շնութիւն ըրաւ անոր հետ : Երդ՝
 թէ որ քու աջ աչքդ քեզ կը դայթակղեցընէ ,

- Հանէ զանիկայ՝ ու քեզմէ ձգէ . ինչու որ աղէկ է քեզի որ անդամներուդ մէկը կորսուի , ու քու
- 30 բոլոր մարմինդ դժոխքը չձգուի : Եւ թէ որ աջ ձեռքդ քեզ կը գայ[թակղեցընէ , կտրէ զանիկայ՝ ու քեզմէ ձգէ . ինչու որ աղէկ է քեզի որ ան-
- դամներուդ մէկը կորսուի , ու քու բոլոր մար-
- 31 մինդ դժոխքը չձգուի : Իրաւ ըսուեցաւ թէ՝ Ո՛վ որ իր կնիկը կ'արձակէ , թող անոր արձակ-
- 32 ման թո՛ղ[թ տայ . Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ թէ՝ Ո՛վ որ իր կնիկը կ'արձակէ առանց պոռնկու-
- թեան պատճառի , ինքը պատճառ կ'ըլլայ անոր շնութիւն ընելուն , և ո՛վ որ ան արձակուածը առնէ , շնութիւն կը գործէ :
- 33 Դարձեալ լսեր էք որ ըսուեցաւ առաջիննե-
- րուն . Սուտ երդում մի՛ ըներ , Հապա ըրած եր-
- 34 դումներդ վճարէ Տէրոջը : Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ . Եմենեին երդում մի՛ ընէք . ո՛չ երկինքի վրայ՝
- 35 որ Եստուծոյ ա[թոռն է , Եւ ո՛չ երկրի վրայ՝ որ անոր ոտքերուն պատուանդանն է , ո՛չ ալ Երու-
- սաղեմի վրայ՝ որ մեծ Թագաւորին քաղաքն է .
- 36 Եւ ո՛չ քու գլխուդ վրայ երդում ընես , ինչու որ չես կրնար մէկ մազ մը ճերմըկցընել կամ սեցը-
- 37 նել : Հապա ձեր խօսքը ըլլայ այոն՝ այո՛ , և ոչը՝ ո՛չ . ու ասկէ աւելին՝ չարէն յառաջ կու գայ :
- 38 Լսեր էք որ ըսուեցաւ . Աչքի տեղ՝ աչք . ու
- 39 ակռայի տեղ՝ ակռայ : Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ . Չարին հակառակ մի՛ կենաք . Հապա թէ որ մէկը ապտակ մը զարնէ աջ ծնօտիդ՝ դարձուր անոր
- 40 միւսն ալ : Եւ մէկը որ կ'ուզէ քեզի հետ դատ վարել՝ ու քու շապիկդ առնել , թո՛ղ տուր անոր
- 41 +-- վերարկուդ ալ : Եւ ո՛վ որ քեզ պահակ բռնէ՝ ու մղոն մը ճամբայ քչէ , գնա անոր հետ երկուք :
- 42 Քեզմէ ուզողին տուր , ու երես մի՛ դարձըներ անկէ՝ որ կ'ուզէ քեզմէ փոխ առնել :
- 43 Լսեր էք որ ըսուեցաւ . Քու ընկերդ սիրես ,

- 44 ու թշնամիդ ատես : Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ .
 Սիրեցէք ձեր թշնամիները . օրհնեցէք ձեզ
 անիծողները . բարի ըրէք անոնց՝ որ ձեզ կ'ա-
 տեն , և աղօթք ըրէք անոնց համար՝ որ ձեզ կը
 45 չարչորկեն ու կը հալածեն . Որ ձեր երկնաւոր
 Հօրը որդիքը ըլլաք . ինչու որ իր արեւը կը ծա-
 գեցընէ թէ՛ շարերուն և թէ՛ բարիներուն վրայ ,
 և անձրև կը խրկէ թէ՛ արգարներուն և թէ՛ մե-
 46 ղաւորներուն վրայ : Ա՛սան զի թէ՛ որ դուք ձեզ
 սիրողները սիրէք , ի՞նչ վարձք կ'ունենաք . չէ՞
 47 որ մաքսաւորներն ալ նոյնը կ'ընեն : Եւ թէ՛ որ
 միայն ձեր եղբայրներուն բարև տաք , ի՞նչ աւելի
 կ'ընէք «-עֲלֵיֶיךָ» . չէ՞ որ մաքսաւորներն ալ նոյնը
 48 կ'ընեն : Ուրեմն դուք կատարեալ եղիք՝ ինչպէս
 որ ձեր երկնաւոր Հայրն ալ կատարեալ է :

ԳԼ . Զ .

1 Քրիստոս կը շարունակէ իր քարոզութիւնը լեռանը վրայ , ու կը խօսի ողորմութեան ,
 5 աղօթք ընելու , 14 մեր եղբարցը յանցանքը ներելու , 16 ծով պահելու , 19 մեր
 զանձր ուր պահելու , 24 Աստուծոյ և մամոնայի ծառայութիւն ընելու վրայով . 25 կը
 յորդորէ որ աշխարհային բաներու համար հոգ չընենք , 33 հապա Աստուծոյ թաղաւո-
 րութիւնը խնդրենք :

- 1 Չգոյշ եղիք որ ձեր ողորմութիւնը մարդոց
 առջեւ չընէք՝ անոնց երևնալու համար . եթէ
 ոչ՝ վարձք չէք առնէր ձեր Հօրմէն՝ որ երկինքն
 2 է : Ուստի երբոր ողորմութիւն կ'ընես , առջեւդ
 փող մի՛ հնչեցընէր , ինչպէս որ կեղծաւորները
 ժողովարաններուն ու փողոցներուն մէջ կ'ընեն ,
 որ մարդոցմէ փառաւորուին . Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝
 3 ձեզի , անոնք իրենց վարձքը առած կ'ըլլան : Իսկ
 դուն երբոր ողորմութիւն կ'ընես , ձախ ձեռքդ
 4 թող չզիտնայ աջ ձեռքիդ ի՞նչ գործելը . Որ քու
 ողորմութիւնդ գաղտուկ ըլլայ . և քու Հայրդ
 որ գաղտուկը կը տեսնէ , քեզի յայտնապէս հա-
 տուցում պիտի ընէ :
 5 Ու երբոր աղօթք կ'ընես , կեղծաւորներուն
 նման չըլլաս , որ կը սիրեն ժողովարաններուն մէջ

ու հրապարակներուն անկիւնները կայնելով՝ աղօթք ընել, որ մարդոց երևնան. ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, անոնք իրենց վարձքը առած կ'ըլլան :

6 Եսկ դուն երբոր աղօթք կ'ընես, մոխիր քուներքին սենեակդ, ու դուռդ գոցէ, և աղօթք ըրէ քու Հօրդ՝ որ գաղտուկ տեղ ինչ Գործի. և քու Հայրդ որ գաղտուկը կը տեսնէ, քեզի յայտնա-

7 պէս հատուցում պիտի ընէ : Ու երբոր աղօթք կ'ընէք, հեթանոսներուն պէս շատախօս մի' ըլլաք. վասն զի կը կարծեն թէ իրենց շատ խօսե-

8 լուն համար պիտի լսուին : Ուրեմն անոնց հմանիք. ինչու որ ձեր Հայրը ձեզի պէտք եղածը

9 գիտէ՝ դեռ դուք իրմէ չինդրած : Ուստի աւանկ աղօթք ըրէք դուք .

Ո՛վ Հայր մեր՝ որ երկինքն ես, քու անունդ

10 սուրբ ըլլայ. Քու թագաւորութիւնդ գայ, քու կամքդ ըլլայ, ինչպէս որ երկինքը՝ անանկ ալ

11 երկրիս վրայ. Մեր ամէն աւուր հացը՝ այսօր

12 մեզի տո՛ւր : Եւ մեզի ներէ մեր պարտքերը, ինչպէս որ մենք ալ կը ներենք մեր պարտականնե-

13 րուն. Ու մեզ փորձութեան մի' տանիր. հապա

14 չարէն մեզ ազատէ. ինչու որ քուկդ է թագա-

15 ւորութիւնը և զօրութիւնը ու փառքը յաւիտեանս. ամէն :

16 Վասն զի թէ որ դուք ներէք մարդոց իրենց

17 յանցանքները, ձեր երկնաւոր Հայրն ալ ձեզի

18 կը ներէ. Հապա թէ որ դուք չներէք մարդոց իրենց յանցանքները, ձեր Հայրն ալ ձեզի չներեր ձեր յանցանքները :

16 Ու երբոր ծով կը պահէք, կեղծաւորներուն պէս տրտումներես մի' ըլլաք. քանզի իրենց երեսները կ'աւրեն որ մարդոց երևնան թէ ծով կը պահեն. ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, անոնք իրենց

17 վարձքը առած կ'ըլլան : Բայց դուն երբոր ծով

18 կը պահես, գլուխդ օծէ, ու երեսդ լուսն, Որ

մարդոց ծով պահողի պէս չերենաս , հապաքու
 Հօրդ՝ որ գաղտուկ տեղ է Գործի , և քու Հայրդ
 որ գաղտուկը կը տեսնէ , քեզի հատուցում պի-
 տի ընէ :

- 19 Երկրի վրայ ձեզի գանձեր մի՛ դիզէք , ուր որ
 ցեցը ու ժանկը կ'ապականեն , և ուր գողերը
 20 պարկը կը ծակեն ու կը գողնան . Հապա ձեզի գան-
 ձեր դիզեցէք երկինքը , ուր որ ոչ ցեցը և ոչ
 ժանկը կ'ապականէ , ու ոչ գողերը պարկը
 21 ծակեն և կը գողնան : Բանդի ձեր գանձը ուր
 22 որ է , սիրտերնիդ ալ հոն պիտի ըլլայ : Մար-
 մինին ճրագը աչքն է . հապա թէ որ քու աչքդ
 պայծառ է , բոլոր մարմինդ լուսաւոր կ'ըլլայ .
 23 Բայց թէ որ քու աչքդ վատ է , բոլոր մար-
 մինդ մութ կ'ըլլայ . ուրեմն թէ որ քու մէջդ
 եղած լոյսը խաւար է , աւան խաւարը որչափ է :
 24 Մարդ մը չկրնար երկու տերոջ ծառայութիւն
 ընել . ինչու որ կամ մէկը պիտի առէ՝ և միւսը
 սիրէ , կամ մէկը պիտի մեծարէ՝ և միւսը ար-
 համարհէ . չէք կրնար ծառայել Աստուծոյ ու մա-
 25 մոնայի : Ուստի կ'ըսեմ ձեզի . Հոգ մի՛ ընէք
 ձեր կեանքին համար՝ թէ ինչ պիտի ուտէք ,
 կամ ինչ պիտի խմէք . ոչ ալ ձեր մարմիններուն
 համար , թէ ինչ պիտի հագնիք . չէ՞ որ կեանքը
 կերակուրէն աւելի է , ու մարմինը հագուստէն :
 26 Նայեցէք երկինքի թռչուններուն , որ ոչ կը
 սերմանեն և ոչ կը հնձեն և ոչ ամբարի մէջ կը
 ժողվեն , ու ձեր երկնաւոր Հայրը կը կերակրէ
 զանոնք . չէ՞ որ դուք անոնցմէ աւելի լաւ էք :
 27 Հիմա ձեզմէ ո՞վ կրնայ իր հոգ ընելովը իր հա-
 28 սակին վրայ կանգուն մը աւելցնել : Ու հա-
 գուստի համար ինչո՞ւ հոգ կ'ընէք . նայեցէք
 դաշտի շուշաններուն՝ ինչպէս կ'աճին . ոչ կ'աշ-
 29 խատին և ոչ կը մանեն . Բայց ձեզի կ'ըսեմ որ
 Սողոմոն ալ իր բոլոր փառաւորութեանը մէջ

- 30 անոնցմէ մէկուն պէս չհազուեցաւ : Ուստի թէ որ դաշտի խոտը որ այսօր կայ՝ և վաղը փուռը կը ձգուի, Աստուած անանկ կը հազուեցընէ, հապա որչափ աւելի ձեզ՝ թերահաւատներ :
- 31 Ուրեմն հոգ մի՛ ընէք՝ ըսելով . Խօնչ պիտի ուտենք, կամ Խօնչ պիտի խմենք, կամ Խօնչ պիտի հագնինք . (Խնչու որ ատ բոլոր բաները հեթանոսները կը խնդրեն .) վասն զի ձեր երկնաւոր Հայրը գիտէ՝ թէ ատ բոլոր բաները ձեզի պէտք են : Բայց առաջ խնդրեցէք Աստուծոյ թագաւորութիւնը և անոր արդարութիւնը, ու
- 34 ատ բոլոր բաներն ալ ձեզի պիտի տրուի : Ուստի վաղուան համար հոգ մի՛ ընէք . ինչու որ վաղուան օրը իրեն համար հոգ պիտի ընէ . հերիք է օրուան՝ իր նեղութիւնը :

ԳԼ . Է

1 Քրիստոս իր քարոզութիւնը վերջացընելով կը յանդիմանէ անխոհեմաբար դատողութիւն ընել . 6 կ'արգիլէ սուրբ բաները շունչերուն տալը . 7 կը յորդորէ աղօթք ընել, 13 նեղ դռնէն ներս մտնել, 15 սուտ մարգարէներէն զգոյշ կենալ, 21 իր խօսքը՝ միայն լսողներ չըլլալ՝ հապա կատարողներ, 24 նմանելով անանկ մարդու մը՝ որ իր տունը վէմի վրայ կը շինէ, 26 և ոչ թէ աւազի վրայ :

- 1 Մի՛ դատէք՝ որ չդատուիք : (2) Քանզի ինչ դատաստանով որ դատէք, ահա՛ պիտի դատուիք . և ինչ չափով որ չափէք, ահա՛ պիտի չափուի ձեզի :
- 3 Եւ ինչո՞ւ քու եղբօրդ աչքին մէջի շիւղը կը տեսնես, ու քու աչքիդ մէջի գերանին չես նայիր : Ամա՛ ինչպէս կրնաս ըսել քու եղբօրդ . թո՛ղ տուր աչքէդ շիւղը հանեմ . և ահա՛ քու աչքիդ մէջը գերան կայ : Աեղծաւոր՝ առաջ քու աչքէդ գերանը հանէ, ու ետքը պիտի նայիս եղբօրդ աչքէն շիւղը հանելու :
- 6 Սուրբ բանը շունչերուն մի՛ տաք, և ձեր մարգարիտները խողերուն առջևը մի՛ ձգէք, որ ոտքերնուն տակը չկոխկըռտեն զանոնք, ու դառնան ձեզ փառատեն :
- 7 Խնդրեցէք՝ և պիտի տրուի ձեզի . փնտռեցէք՝

- և պիտի գտնէք . Եւ զարկէք՝ և պիտի բա-
 8 ցուի ձեզի . Այսն զի ամէն ով որ կը խնդրէ՝
 կ'առնէ , և ով որ կը փնտռէ՝ կը գտնէ , և ով որ
 9 Եւ զարկէ՝ պիտի բացուի անոր : Ձեզմէ
 ո՞ր մարդը կայ՝ որմէն իր որդին հաց որ ուզէ ,
 10 միթէ քա՞նք պիտի տայ անոր . Այլ կամ թէ որ
 11 ձուկ ուզէ , միթէ օ՞ձ պիտի տայ անոր : Ուստի
 եթէ դուք՝ որ չար էք , ձեր զաւակներուն աղէկ
 ընծաներ տալ գիտէք , որչափ աւելի ձեր Հայրը՝
 որ երկինքն է , բարի բաներ պիտի տայ անոնց՝
 որ իրմէ կը խնդրեն :
- 12 Ուստի ամէն ինչ որ կ'ուզէք՝ որ մարդիկ ձեզի
 ընեն , դուք ալ անոնց անանկ ըրէք . քանզի աս
 է օրէնքը ու մարգարէները :
- 13 Ահա դռնէն ներս մտէք . ինչու որ լայն է ան
 դուռը՝ ու ընդարձակ ան ճամբան , որ դէպ 'ի
 կորուստ կը տանի . և շատուր են անոնք՝ որ ան-
 14 կէ կը մտնեն : Ինչու որ նեղ է ան դուռը՝ ու
 նեղուացք է ան ճամբան , որ դէպ 'ի կեանք կը
 տանի . և քիչուր են անոնք՝ որ զանիկայ կը
 գտնեն :
- 15 Օգոյշ կեցէք սուտ մարգարէներէն՝ որոնք
 ձեզի կու գան ոչխարի հանդերձներով , բայց
 16 ներսէն յափշտակող գայլեր են : Իրենց պտու-
 ղէն պիտի ճանչնաք զանոնք . միթէ փուշերէն
 խաղող կը քաղէն , կամ տատասկէն՝ թուղ .
 17 Ասանկ ալ ամէն բարի ծառ՝ բարի պտուղ կու
 18 տայ , և չար ծառ՝ չար պտուղ կու տայ : Բարի
 ծառը չկրնար չար պտուղ տալ , ոչ ալ չար ծա-
 19 ուր բարի պտուղ տալ : Ամէն ծառ որ բարի պը-
 տուղ չտար՝ կը կտրուի , ու կրակը կը ձգուի :
 20 Ուրեմն իրենց պտուղէն պիտի ճանչնաք զանոնք :
 21 Ո՛չ թէ ամէն մէկը՝ որ ինծի Տէր Տէր կ'ըսէ ,
 պիտի մտնէ երկնից թագաւորութիւնը . հապա
 անիկայ որ իմ երկնաւոր Հօրս կամքը կը կա-

- 22 տարէ : Շատերը ան օրը ինծի պիտի ըսեն .
Տէր Տէր՝ չէ՞ որ քու անունովդ մարգարէութիւն
ըրինք , և քու անունովդ դուք հանեցինք , ու
- 23 քու անունովդ շատ հրաշքներ ըրինք : Եւ ան
ատենը անոնց յայտնապէս պիտի ըսեմ , թէ Ես
բնաւ ձեզ չէի ճանչնար . մէկդի գացէք քովէս
դուք որ անօրէնութիւն կը գործէիք :
- 24 Արդ՝ ո՞վ որ աս իմ խօսքերս կը լսէ՝ ու կը կա-
տարէ անոնք , զանիկայ պիտի նմանցընեմ խե-
լացի մարդու մը՝ որ իր տունը վէմի վրայ շինեց .
- 25 Եւ անձրեւները իջան , ու գետերը վազեցին , ու
հովերը փչեցին , և զարկին ան տանը , ու չփլաւ .
- 26 ինչու որ վէմի վրայ հաստատուած էր : Եւ ո՞վ
որ աս իմ խօսքերս կը լսէ ու չկատարեր անոնք ,
կը նմանի անխելք մարդու մը՝ որ իր տունը աւա-
շտէր .
- 27 զի վրայ շինեց . Եւ անձրեւները իջան , ու գետե-
րը վազեցին , ու հովերը փչեցին , և զարկին ան
տանը , ու փլաւ , և մեծ էր անոր կործանումը :
- 28 Ու երբոր Յիսուս լմընցուց աս խօսքերը , Ժո-
ղովուրդները կը զարմանային անոր վարդապե-
տութեանը վրայ . Ինչու որ իշխանութիւն ու-
նեցողի մը պէս կը սորվեցընէր անոնց , ու չէ թէ
դպիրներուն պէս :

ԳԼ . Ը

2 Գրիստոս կը մարէ բորոտը , 5 կը բժշկէ հարիւրապետին ծառան , 14 Պետրոսին զո-
քանչը , 16 և ուրիշ շատ հիւանդներ . 18 կը ցուցնէ թէ ինչ կերպով իր ետեւէն եր-
թալ պէտք է . 23 ծովուն ալեկոծութիւնը կը հանդարտեցնէ . 28 երկու դիւահար-
ներէ դէերը կը հանէ , 31 և զանոնք կը թողու որ երթան խոզերուն մէջ մտնեն :

- 1 Ու երբոր ան լեռնէն վար իջաւ , շատ Ժողո-
ղովուրդներ գացին անոր ետեւէն : Եւ ահա բորոտ
մը եկաւ , երկրպագութիւն կ'ընէր անոր՝ ու կ'ը-
սէր . Տէր՝ թէ որ ուզես , կրնաս զիս մաքրել :
- 3 Եւ Յիսուս իր ձեռքը երկընցընելով դպաւ անոր՝
ու ըսաւ . Ա՛յ ուզեմ՝ մաքրուէ . և շուտ մը անոր
4 բորոտութիւնը մաքրուեցաւ : Եւ Յիսուս ըսաւ
անոր . Ազոյշ կեցիր՝ մէկու մը չըսես . հապա

զնա՝ քեզ քահանային ցուցուր , և Մովսէսին
պատուիրած ընծան տուր , անոնց վկայութիւն
ըլլալու համար :

- 5 Ու երբոր Աստուծոյ յովա , հարիւրա-
6 պետ մը եկաւ քովը , կ'աղաչէր անոր , Ու կ'ը-
սէր . Տէր՝ իմ ծառաս տունը անդամալոյծ պառ-
7 կած չարաչար կը տանջուի : Եւ Յիսուս ըսաւ
8 անոր . Ես կու գամ՝ ու զանիկայ կը բժշկեմ : Եւ
հարիւրապետը պատասխան տալով՝ ըսաւ . Տէր՝
ես արժանի չեմ որ դուն իմ յարկիս տակը մըտ-
նես . միայն թէ խօսքով զրուցէ , ու իմ ծառաս
9 պիտի բժշկուի . Ինչու որ ես ալ իշխանութեան
տակ մարդ մըն եմ , ու իմ հրահանգն տակը զի-
նուորներ ունիմ . և ասոր կ'ըսեմ . Գնա՛ , ու
կ'երթայ . և մէկալին՝ թէ Եկուր , ու կու գայ .
10 և ծառայիս՝ թէ Ես բանը ըրէ , ու կ'ընէ : Յի-
սուս երբոր լսեց՝ զարմացաւ , և ի՞նչ ետեւէն գա-
ցողներուն ըսաւ . Ղազարիոս կ'ըսեմ ձեզի , Իս-
11 րայէլի մէջ անգամ ես այսչափ հաւատք չգտայ :
Եւ ձեզի կ'ըսեմ որ արեւելքէն ու արեւմուտքէն
շատեր պիտի գան , ու երկնից թագաւորութեա-
նը մէջ պիտի բազմին՝ Եբրահամին ու Իսահա-
12 կին և Յակոբին հետ . Իսկ թագաւորութեանը
որդիքը դուրսի խաւարը պիտի հանուին . հոն
13 պիտի ըլլայ լալ՝ ու ակռաներ կ'ճրուցընել : Եւ
Յիսուս հարիւրապետին ըսաւ . Գնա՛ , ու ինչ-
պէս որ դուն հաւատացիր , ահա թող ըլլայ քե-
զի . և նոյն ժամուն անոր ծառան բժշկուեցաւ :
14 Եւ Յիսուս Պետրոսին տունը գալով՝ տեսաւ
որ անոր զոքանչը ջերմէն բռնուած պառկած էր .
15 Եւ անոր ձեռքէն բռնեց , ու ջերմը թող տուաւ
զանիկայ . ան ալ ոտքի վրայ ելաւ , և անոր սպա-
սաւորութիւն կ'ընէր :
16 Երբոր իրիկուն եղաւ , շատ զիւհաւորներ բե-
րին անոր , ու խօսքով հանեց շատ ոգիները , և

- 17 բոլոր հիւանդները բժշկեց . Որ Եսայի մարգա-
րէին ձեռքով ըստած խօսքը կատարուի . Անի-
կայ մեր հիւանդութիւնները վերցուց , և Դէ ցա-
ւերը կրեց :
- 18 Յիսուս իր բոլորտիքը շատ ժողովուրդ տես-
նելով , հրաման ըրաւ որ մէկալ կողմը երթան :
- 19 Եւ դպիր մը մօտենալով՝ ըսաւ անոր . Վարդա-
պետ՝ ես քու ետեւդ պիտի գամ , ո՛ւր որ եր-
- 20 թաս : Եւ Յիսուս ըսաւ անոր . Աղուէսները
որջեր ունին , ու երկնից թռչունները բոյներ .
բայց Որդին մարդոյ « եւ Էջ չունի , որ հոն իր գը-
- 21 լուխը դնէ : Եւ մէկ ուրիշը՝ « անոր աշակերտ-
ներէն է , ըսաւ անոր . Տէր՝ ինծի հրաման տուր ,
22 որ երթամ առաջ իմ հայրս թաղեմ : Յիսուս
ըսաւ անոր . Եկուր իմ ետեւէս , ու թո՛ղ տուր
մեռելներուն որ թաղեն իրենց մեռելները :
- 23 Ու երբոր նաւը մտաւ , իր աշակերտները իր
24 ետեւէն գացին . Եւ ահա մեծ ալեկոծութիւն մը
եղաւ ծովուն մէջ , անանկ որ նաւը ալիքներէն
25 կը ծածկուէր . իսկ ինքը կը քնանար : Եւ աշա-
կերտները մօտ գացին արթընցուցին զանիկայ՝
ու ըսին . Տէր՝ ազատէ մեզ , ինչո՞ւ « աս կը կոր-
- 26 սուինք : Եւ ըսաւ անոնց . Թերահաւատներ՝
ինչո՞ւ « ասի վախկոտ էք . ան ատենը ելաւ հովե-
րուն ու ծովուն սաստեց , և մեծ խաղաղու-
- 27 թիւն եղաւ : Ու մարդիկը զարմացան՝ և կ'ը-
սէին . Ի՞նչպէս մարդ է աս՝ որ հովերը ու ծովը
ասոր կը հնազանդին :
- 28 Ու երբոր մէկալ կողմը Գերգեսացուց երկիրը
անցաւ , երկու դիւահար պատահեցան իրեն՝ գե-
րեզմաններէն ելած՝ սաստիկ կատղած , անանկ որ
29 հնար չէր մէկու մը ան ճամբայէն անցնիլ : Եւ
ահա աղաղակեցին ու ըսին . Յիսուս Որդի Աս-
տուծոյ՝ դուն մեր հետը ի՞նչ բան ունիս . ատենէն
30 առաջ մեզ տանջելո՞ւ համար հոս եկար : Եւ

- անոնցմէ հեռու շատ խողերու երամակ մը կար ,
 31 որ կ'արածուէին : Ու դեերը կ'աղաչէին իրեն՝
 ու կ'ըսէին . Թէ որ մեզ կը հանես , հրաման
 տուր մեզի որ երթանք խողերուն երամակին մէ-
 32 ջը Բարեհիտ : Եւ ըսաւ անոնց . Գացէ՛ք . ու անոնք
 ելան զացին խողերուն երամակին մէջը մտան .
 և ահա բոլոր երամակը զահավէժ տեղէն ծովը
 33 վաղեցին , ու ջուրերուն մէջը մեռան : Խողա-
 րածներն ալ փախան , և քաղաքը երթալով՝ բո-
 34 լորը պատմեցին , ու դիւահարներուն պարահաճ
 դէմը ելաւ . ու երբոր տեսան զանիկայ , աղաչե-
 ցին որ իրենց սահմաններէն երթայ :

ԳԼ . Թ

2 Քրիստոս անդամալոյժ մը կը բժշկէ . 9 Մատթէոսը մաքսաւորութիւն ընելէն իրեն կը
 կանչէ . 10 մաքսաւորներու և մեղաւորներու հետ կ'ուտէ . 14 իր աշակերտներուն ծով
 չպահել կ'արդարացնէ . 20 տեւատես կինը կը բժշկէ . 23 Յայրոսի աղջիկը կը յարու-
 ցանէ . 27 երկու կոյրերու աչքերը կը բանայ . 32 համբ դիւահարը կը բժշկէ , 36 և կը
 խղճայ բազմութեանը վրայ :

- 1 Եւ նաւը մտնելով՝ մէկալ կողմը անցաւ , ու
 2 եկաւ իր քաղաքը : Եւ ահա բերին իրեն ան-
 դամալոյժ մը , որ մահիճի մէջ պառկած էր . և
 Յիսուս անոնց հաւատքը տեսնելով՝ ըսաւ ան-
 դամալոյժին . Քաջալերուէ՛ որդեակ , քու մեղ-
 3 քերդ քեզի ներուած են : Եւ ահա դպիրներէն
 ոմանք իրենց հօգի մէջը ըսին . Ետիկայ հայհո-
 4 յութիւն կ'ընէ : Յիսուս ալ անոնց խորհուրդ-
 ները իմանալով՝ ըսաւ . Ինչո՞ւ սրտերնուդ մէջ
 5 չար բաներ կը խորհիք . Քանզի ո՞րը աւելի դիւ-
 րին է . Քու մեղքերդ ներուած են՝ ըսելը , թէ
 6 Ելի՛ր ու քալէ՛ ըսելը : Բայց որպէս զի գիտնաք՝
 թէ Որդին մարդոյ իշխանութիւն ունի երկրի
 վրայ մեղքերու թողութիւն տալու , (ան ատենը
 անդամալոյժին ըսաւ ,) Ելի՛ր՝ մահիճդ ան՝ ու
 7 տո՛ւնդ գնա : Ու անիկայ ելաւ՝ իր տունը գնաց :
 8 Ժողովուրդները երբոր տեսան՝ զարմացան , ու

փառաւորեցին զԱստուած , որ մարդոց անանկ իշխանութիւն տուեր էր :

- 9 Եւ Յիսուս անկէ առաջ անցնելով՝ մարդ մը տեսաւ Մատթէոս անունով , որ մաքս ընդունելու տեղը նստեր էր , ու ըսաւ անոր . Ետեւն
- 10 եկուր . ան ալ ելաւ անոր ետեւէն զնաց : Ու եղաւ որ տունը սեղան նստած ատենը՝ ահա ուրիշ շատ մաքսաւորներ և մեղաւորներ եկած՝ ու սեղան նստած էին Յիսուսին ու անոր աշակերտներուն
- 11 հետ : Ու փարիսեցիները երբոր տեսան , ըսին անոր աշակերտներուն . Ինչո՞ւ ձեր վարդապետը մաքսաւորներուն ու մեղաւորներուն հետ կ'ուտէ :
- 12 Բայց Յիսուս երբոր լսեց , ըսաւ անոնց . Եռողջներուն բժիշկ պէտք է , հապա հիւանդներուն :
- 13 Վացէք սորվեցէք՝ թէ ինչ է աս խոսքը՝ Ողորմութիւն կ'ուղեմ , և չէ թէ զոհ . ինչու որ ես արդարները կանչելու չեկայ , հապա մեղաւորները :
- 14 Են ատենը Յովհաննեսին աշակերտները անոր եկան՝ ու ըսին . Ինչո՞ւ մենք ու փարիսեցիները շատ անգամ ծով կը պահենք , և քու աշակերտներդ չեն պահեր : Ու Յիսուս ըսաւ անոնց . Միթէ կարելի՞ է որ հարսնիքին տղաքը սուգ պահեն՝ քանի որ փեսան իրենց հետն է . բայց օրեր պիտի գան՝ որ երբ փեսան իրենցմէ
- 16 վերցուի , ան ատենը ծով պիտի պահեն : Ու մէկը չձգեր նոր լաթի կտոր հին հանդերձի վերայ . քանզի աս նոր լոտութեանը համար դրոշմ է , կ'առնէ հանդերձէն , ու պատուաւորը ալ
- 17 աւելի գէշ կ'ըլլայ . Ո՛չ ալ նոր գինին հին տիկերու մէջ կը դնեն . եթէ ոչ՝ տիկերը կը պատուին՝ ու գինին կը թափի , և տիկերը կը կորնչեն . հապա նոր գինին նոր տիկերու մէջ կը դնեն , ու երկուքն ալ կը պահուին :
- 18 Երբոր անիկայ անոնց հետ աս բաները կը խօս-

- սէր , ահա իշխան մը եկաւ , երկրպագութիւն կ'ընէր անոր՝ ու կ'ըսէր . Աղջեկս՝ ալ մինչև հիմա մեռած է , բայց եկողը ձեռքդ անոր վրայ դիր ,
- 19 ու պիտի ապրի : Եւ Յիսուս ելաւ , ու իր աշակերտներուն հետ անոր ետեէն գնաց :
- 20 Եւ ահա տասուերկու տարուան տեւատես կին մը մօտեցաւ ետեէն՝ անոր հանդերձին քղանց-
- 21 քին դպաւ . Քանզի իր հոգի մէջ կ'ըսէր , Թէ որ միայն անոր հանդերձին դպչեմ , պիտի բժըշ-
- 22 կուիմ : Բայց Յիսուս երբոր ետին դարձաւ՝ ու տեսաւ զանիկայ , ըսաւ . Քաջալերուէ՛ աղջեկ , քու հաւատքդ քեզ բժշկեց . և կնիկը նոյն ժամէն բժշկուեցաւ :
- 23 Ու երբոր Յիսուս իշխանին տունը եկաւ , ու տեսաւ փողահարները և խռոված բազմութիւ-
- 24 նը , Ըսաւ անոնց . Մէկդի՛ գացէք . ինչու որ աղջեկը մեռած չէ , հապա կը քնանայ . և ծաղը
- 25 կ'ընէին անիկայ : Ու երբոր բազմութիւնը դուրս ելաւ , ինքը ներս մտաւ՝ անոր ձեռքէն բռնեց , ու
- 26 աղջեկը ոտք ելաւ : Եւ աս լուրը ան բոլոր երկիրը տարածուեցաւ :
- 27 Ու երբոր Յիսուս անկէ առաջ անցաւ , երկու կոյր ինկան անոր ետեէն . կ'աղաղակէին՝ ու կ'ը-
- 28 սէին . Ողորմէ՛ մեզի՝ Որդի՛ Դաւթի : Ու երբոր տուն եկաւ , կոյրերը իրեն եկան . և Յիսուս ա-
- նոնց ըսաւ . Այր հաւատա՞ք՝ թէ կրնամ աս բանը
- 29 յե՛նք ընել . ըսին անոր . Եյո՛ Տէր : Են ատենը անոնց աչքերուն դպաւ՝ ու ըսաւ . Ձեր հաւատ-
- 30 քին պէս ըլլայ ձեզի : Ու անոնց աչքերը բացուեցան . և Յիսուս սաստիկ պատուէր տուաւ անոնց՝ ու ըսաւ . Չգոյշ կեցէք , մէկը չիմանայ :
- 31 Բայց անոնք ելան ան բոլոր երկրին մէջ անոր համբաւը տարածեցին :
- 32 Ու երբոր անոնք դուրս ելան , ահա մէկ համբ
- 33 դիւահար մարդ մը բերին իրեն : Ու երբոր դէը

- եղաւ , համրը խօսեցաւ . և ժողովուրդները զարմացան՝ ու կ'ըսէին՝ թէ Խարայէլի մէջ բնաւ ա-
- 34 սանկ բան մը տեսնուած չէ : Բայց փարիսեցիները կ'ըսէին՝ թէ Ասիկայ գեներուն իշխանովը գեները կը հանէ :
- 35 Եւ Յիսուս կը պարտէր բոլոր քաղաքները ու գեղերը , և անոնց ժողովարաններուն մէջ կը սորվեցընէր , ու կը քարոզէր արքայութեան աւետարանը , և կը բժշկէր բոլոր ախտերը ու բո-
- 36 լոր հիւանդութիւնները ժողովուրդին մէջ : Եւ ժողովուրդները տեսնելով՝ անոնց վրայ խղճաց . ինչու որ յոգնած ու ցիրուցան եղած էին՝ հովիւ
- 37 չունեցող ոչխարներու պէս : Ան ատենը ըսաւ իր աշակերտներուն . Հունձքը շատ է , բայց մը-
- 38 շակները քիչ . Ուստի հունձքին Տէրօջը ազա-
չեցէք , որ մշակներ հանէ իր հունձքին :

ԳԼ . Ժ

1 Քրիստոս իր տասուերկու առաքեալները կը խրկէ՝ հրաշքներ ընելու իշխանութիւն տալով անոնց . 5 պատուէրներ կու տայ անոնց և կը սորվեցընէ թէ ինչ պարտին ընել . 16 կը մխիթարէ զանոնք հալածմունքներու վրայով , 40 և օրհնութիւն կը խոստանայ զանոնք ընդունողներուն :

1 Եւ իր քովը կանչելով իր տասուերկու աշակերտները , անոնց իշխանութիւն տուաւ պիղծողիններուն վրայ՝ որ զանոնք հանեն , և ամէն ցաւերը ու ամէն հիւանդութիւնները բժշկեն :

2 Ու տասուերկու առաքելոց անունները ասոնք են . առաջինը Սիմոն՝ Պետրոս ըսուածը , և ա-

3 նոր եղբայրը Անդրէաս . Յակոբոս Չերեզեան , և անոր եղբայրը Յովհաննէս . Փիլիպպոս՝ և Բարթուղիմէոս . Թովմաս՝ և Մատթէոս մաքսաւոր . Յակոբոս Ալփեան , և Դեբէոս՝ որ Թա-

4 դէոս մականունանեցաւ . Սիմոն Կանանացի՝ և Յուդա Իսկարիովտացի , որ նաև մատնեց զանիկայ :

5 Աս տասուերկուքը Յիսուս խրկեց , և անոնց պատուիրեց՝ ըսելով . Հեթանոսներու ճամբայ

- մի՛ երթաք , ու Սամարացիներու քաղաք մի՛
6 մտնէք . Հապա աւելի Խորայէլի տանը կոր-
7 սուած ոչխարներո՞ւն գացէք : Ու երբոր կ'երթաք ,
քարոզեցէք ու ըսէք՝ Թէ Նրկնից Թագաւորու-
8 Թիւնը մօտեցած է : Հիւանդները բժշկեցէք ,
բորոտները մաքրեցէք , դեւերը հանեցէք . ձրի
9 առեր էք , ձրի տուէք : Մի ստանաք ոսկի՛ և
ոչ արծաթ՝ և ոչ պղինձ ձեր գօտիներուն մէջը ,
10 Ո՛չ ճամբու համար տօպրակ , և ոչ կրկին հան-
դերձ , ոչ կօշիկ , ոչ գաւազան . Ինչու որ մը-
11 շակը իր կերակուրին արժանի է : Եւ որ քա-
ղաք կամ գեղ մտնէք , հարցուցէք՝ Թէ ո՞վ է
անոր մէջը արժանաւոր . ու հո՛ն կեցէք մինչև
12 որ «նէ ելէք : Ու երբոր տունը կը մտնէք , բա-
13 րեւ տուէք անոր : Եւ Թէ որ ան տունը արժա-
նաւոր է , ձեր բարեւը անոր վրայ գայ . հապա
Թէ որ արժանաւոր չէ , ձեր բարեւը ձեզի դառ-
14 նայ : Եւ ո՞վ որ ձեզ չընդունի՝ ու ձեր խօսքերը
մօտիկ չընէ , երբոր ան տունէն կամ քաղաքէն
կ'ելլէք , ձեր ոտքերուն փոշին Թօթվեցէք :
15 Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի . Սողոմաացոց ու Գո-
մորացոց երկրին աւելի դիւրին պիտի ըլլայ դա-
տաստանին օրը՝ քան Թէ ան քաղաքին :
- 16 Եհօ ես ձեզ կը խրկեմ իբրեւ ոչխարներ գայ-
լերու մէջ . ուստի օձերու պէս խորագէտ եղիք ,
17 և աղանիներու պէս միամիտ : Իսկ մարդոցմէ
ղգուշացէք . Ինչու որ ձեզ ատեաններու պիտի
մատնեն , ու իրենց ժողովարաններուն մէջը ձեզ
18 պիտի ծեծեն . Եւ իմ «ն»-«ն» համար կուտակա-
ներու ու Թագաւորներու առջև պիտի տարուիք ,
անոնց՝ և հեթանոսներուն վկայութիւն ըլլալու
19 համար : Իայց երբոր ձեզ մատնեն , հոգ մի՛
ընէք Թէ ինտո՞ր կամ ինչ պիտի խօսիք . Ինչու
որ ձեզի պիտի տրուի ան ժամուն՝ ինչ որ պիտի
20 խօսիք : Այսին զի չէ՛ Թէ դուք էք որ կը խօ-

- սիք , հապա ձեր Հօրը Հոգին՝ որ ձեր ներսի
 21 դին կը խօսի : Ու եղբայր՝ եղբայրը մահուան
 պիտի մատնէ , և հայրը՝ որդին . և որդիք էրեւ
 ծնողացը վրայ պիտի ելեն՝ ու մեռցընեն զա-
 22 նոնք : Եւ իմ անուանս համար ամենուն ատելի
 պիտի ըլլաք . բայց ո՛վ որ մինչև վերջը համբերէ ,
 23 անիկայ պիտի ապրի : Ու երբոր աս քաղաքին
 մէջ ձեզ կը հալածեն , ուրիշ քաղաք փախէք .
 ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի . Իսրայէլի քաղաքները
 պիտի չհատցընէք , մինչև որ Որդին մարդոյ
 24 գայ : Աշակերտը իր վարդապետէն աւելի չէ , և
 25 ո՛չ ծառան իր տիրոջմէն : Հերիք է աշակերտին՝
 որ իր վարդապետին պէս ըլլայ , ու ծառային՝
 իր տիրոջը պէս . թէ որ տանուտէրը Բէեղզե-
 բուղ կոչեցին , ո՛րչափ աւելի անոր ընտանիքը :
 26 Ուստի մի՛ վախնաք անոնցմէ . ինչու որ բան մը
 չկայ ծածուկ՝ որ պիտի չյայտնուի , և գաղտուկ՝
 27 որ պիտի չզգիտցուի : Ի՛նչ որ ձեզի մութի մէջ
 կ'ըսեմ , անկապ լոյսի մէջ խօսեցէք , և ի՛նչ որ
 28 րողեցէք : Եւ մի՛ վախնաք անոնցմէ՝ որ մար-
 մինը կը սպաննեն , ու չեն կրնար հոգին սպան-
 նել . հապա աւելի անկէ վախցէք դուք , որ կրնայ
 հոգին ու մարմինը գեհենին մէջ կորսընցընել :
 29 Ա՛յ որ երկու ճնճղուկ մէկ դանկի կը ծախուին ,
 և անոնցմէ մէկը գետինը չիյնար՝ առանց ձեր
 30 Հօրը : Բայց ձեր գլխուն բոլոր մաղերն ալ համ-
 31 րուած են : Ուրեմն մի՛ վախնաք . Եւ շատ
 32 ճնճղուկներէն լաւ էք դուք : Արդ՝ ո՛վ որ մար-
 դոց առջև զիս կը դաւանի , ես ալ անիկայ պիտի
 33 դաւանիմ իմ Հօրս առջևը՝ որ երկինքն է . Եւ
 ո՛վ որ մարդոց առջև զիս կ'ուրանայ , ես ալ անի-
 կայ պիտի ուրանամ իմ Հօրս առջևը՝ որ եր-
 34 կինքն է : Մի՛ կարծէք՝ թէ ես երկրի վրայ խա-
 ղաղութիւն ձգելու եկայ . խաղաղութիւն ձգե-

- 35 լու չեկայ , հապա՝ սուր . Ինչու որ եկայ մարդը
 իր հօրմէն զատելու , ու աղջեկը՝ իր մօրմէն , ու
 36 հարսը՝ իր կեսուրէն . Եւ մարդուն թշնամիները
 37 իր ընտանիքը «*Կի*» : Են որ հայրը կամ մայ-
 րը ինծմէ աւելի կը սիրէ , ինծի արժանի չէ . և
 ան որ տղան կամ աղջեկը ինծմէ աւելի կը սիրէ ,
 38 ինծի արժանի չէ . Եւ ան որ իր խաչը չառներ ու
 39 իմ ետեւէս զար , ինծի արժանի չէ : Են որ իր
 անձը կը գտնէ , պիտի կորսընցընէ զանիկայ .
 և ան որ իր անձը ինծի համար կը կորսընցընէ ,
 40 պիտի գտնէ զանիկայ : Են որ ձեզ կ'ընդունի ,
 զիս կ'ընդունի . և ան որ զիս կ'ընդունի , զիս
 41 խրկողը կ'ընդունի : Են որ մարգարէ մը կ'ըն-
 դունի մարգարէի անունով , մարգարէի վարձք
 կ'առնէ . և ան որ արդար մը կ'ընդունի արդարի
 42 անունով , արդարի վարձք կ'առնէ : Ու ան որ
 աս պզտիկներէն մէկուն միայն գաւաթ մը պաղ
 ջուր կը խմցընէ աշակերտի անունով , ճշմարիտ
 կ'ըսեմ ձեզի , բնաւ իր վարձքը պիտի չկորսըն-
 ցընէ :

ԳԼ . ԺԸ

2 Յովհաննէս իր աշակերտները քրիստոսին կը խրկէ : 7 քրիստոսի վկայութիւնը Յով-
 հաննէսին համար : 18 Ժողովրդոց կարծիքը Յովհաննէսին ու քրիստոսի վրայով : 20
 քրիստոս կը նախատէ քորազնը , Բեթսայիդան և Վափառնայումը՝ իրենց ապերախ-
 տութեանը և անգեղջ մնալուն համար . 25 և կը փառաւորէ իր Հօրը իմաստութիւնը՝
 Աւետարանը պարզամիտներուն յայտնելուն համար . 28 իրեն կը կանչէ ամէն անոնք՝
 որ իրենց մեղքին ծանրութիւնը կը զգան :

1 Եւ եղաւ որ երբ Յիսուս լմընցուց իր տասուեր-
 կու աշակերտներուն պատուէր տալը , գնաց ան-
 կէ անոնց քաղաքներուն մէջ քարոզելու և սոր-
 վեցընելու :

2 Իսկ Յովհաննէս բանտին մէջը երբոր լսեց

Քրիստոսի գործքերը , իր աշակերտներէն եր-

3 կուքը խրկելով՝ ըսաւ անոր . Դուն ան ես՝ որ

4 գալու էիր , թէ ուրիշի մը սպասենք : Եւ Յի-

սուս պատասխան տալով՝ անոնց ըսաւ . Դացէք

- պատմեցէք Յովհաննեսին՝ ինչ որ կը լսէք ու կը
5 տեսնէք . Աոյրերը կը տեսնեն , կաղերը կը քալեն ,
բորոտները կը մաքրուին , խուկերը կը լսեն , մե-
ռելները յարութիւն կ'առնեն , ու աղքատներուն
6 աւետարան կը քարոզուի : Եւ երանի անոր , որ
իմ վրայովս չգայթակղեր :
- 7 Ու երբոր անոնք գացին , Յիսուս սկսաւ ժողո-
վուրդներուն ըսել Յովհաննեսին համար . Ի՞նչ
տեսնելու ելաք անապատին մէջ . եղէ՞ք մը հովէն
8 շարժուած : Հապա ի՞նչ տեսնելու ելաք . փա-
փուկ հանդերձներ հագած մօրդ մը . ահա փա-
փուկ հանդերձներ հագնողները թագաւորաց տու-
9 ներն են : Հապա ի՞նչ տեսնելու ելաք . մարգա-
րէ՞ . այո՛ , կ'ըսեմ ձեզի , Մարգարէէ մըն ալ ա-
10 լելի : Ինչու որ անիկայ է՝ որուն համար գրուած
է . Եհնա ես իմ դեսպանս կը խրկեմ քու երեսիդ
առջևէն , որ քու ճամբադ պիտի պատրաստէ
11 քու առջևէդ : Ճամարիտ կ'ըսեմ ձեզի , Անիկ-
ներէն ծնածներուն մէջը Յովհաննէս մկրտիչէն
մեծը ելած չէ . սակայն երկնից թագաւորու-
12 թեանը մէջ պինտ պզտիկը՝ անկէ մեծ է : Ու
Յովհաննէս մկրտիչին օրերէն մինչև հիմա երկ-
նից թագաւորութիւնը ուժով կ'առնուի , և ու-
13 ժեղները կը յափշտակեն անիկայ : Ինչու որ
բոլոր մարգարէները ու օրէնքը մինչև Յովհան-
14 նէս մարգարէութիւն ըրին . Եւ եթէ կ'ուզէք
15 ընդունիլ , անիկայ է Եղիան՝ որ պիտի գար : Են
16 որ լսելու ականջ ունի , թող լսէ : Բայց որո՞ւ
նմանցընեմ աս ազգը . կը նմանի տղոց , որ շու-
կաները նստելով՝ իրենց ընկերներուն կը կան-
17 չեն , Ու կ'ըսեն . Փող հնչեցուցինք ձեզի՝ ու
չխաղացիք , ողբ կարդացինք ձեզի՝ ու չլացիք :
18 Ա՛սան զի Յովհաննէսը եկաւ , ո՛չ կ'ուտէր և ո՛չ
կը խմէր , ու կ'ըսեն . Դե կայ անոր ներսի
19 դին : Որդին մարդոյ եկաւ՝ կ'ուտէ ու կը խմէ ,

և կ'ըսեն . Ահա ուտող և արբեցող մարդ մը՝
մաքսաւորներու ու մեղաւորներու բարեկամ .
և իմաստութիւնը արդարացաւ իր տղոցմէն :

- 20 Ան ատենը սկսաւ նախատել ան քաղաքները ,
որոնց մէջ գործուեր էին իր հրաշքներուն շա-
21 տերը . քանզի չապաշխարեցին . Այն քեզ Քո-
րազին , վայ քեզ Բեթսայիդա . ինչու որ եթէ
Տիւրոսի ու Սիդոնի մէջ եղած ըլլային ան հրաշք-
ները՝ որ ձեր մէջը եղան , շատոնցմէ քուրձով ու
22 մոխիրով ապաշխարած պիտի ըլլային : Բայց
ձեզի կ'ըսեմ . Տիւրոսին և Սիդոնին աւելի դիւ-
րին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը՝ քան թէ
23 ձեզի : Եւ դուն Աւփառնայում՝ որ մինչև եր-
կինքը բարձրացած ես , մինչև դժոխքը պիտի
իջնես , ինչու որ եթէ Սողոմի մէջ եղած ըլլային
ան հրաշքները՝ որ քու մէջը եղան , իրաւ որ
24 մինչև աս օրս դեռ պիտի մնար : Բայց ձեզի
կ'ըսեմ՝ որ Սողոմացոց երկրին աւելի դիւրին
պիտի ըլլայ դատաստանին օրը , քան թէ
քեզի :
- 25 Նոյն ժամանակին պատասխան տուաւ Յի-
սուս՝ ու ըսաւ . Շնորհակալ եմ քեզմէ ո՛վ Հայր՝
Տէր երկնի և երկրի , որ աս բաները ծածուկ պա-
հեցիր իմաստուններէն և գիտուններէն , ու տը-
26 ղոց յայտնեցիր : Այո՛ , ո՛վ Հայր , ինչու որ քու
27 առջիկ ասանկ հաճելի եղաւ : Ամէն բան ինծի
տրուեցաւ իմ Հօրմէս , ու մէկը չճանչնար Որ-
դին՝ բայց Հայրը . և մէկը չճանչնար Հայրը՝
բայց Որդին , և ան՝ որուն որ Որդին կ'ուզէ
28 յայտնել : Եկէք ինծի բոլոր յոգնած ու բեռ-
նաւորածներ , և ես ձեզ պիտի հանգչեցընեմ :
29 Իմ լուծս ձեր վրայ առէք , և ինծմէ սորվեցէք
որ հեղ եմ ու սրտով խոնարհ , և ձեր անձերուն
30 հանգստութիւն պիտի գտնէք : Ինչու որ իմ
լուծս քաղցր է , և իմ բեռս թեթեւ :

ԳԼ . ԺԲ

1 Գրիստոս կը յանդիմանէ փարիսեցոց կուրուծիւնը շաբաթ օրուան վրայով , 3 Սուրբ
Գիրքերով , 9 փաստով , 13 և հրաշքով մը : 22 Կոյր ու համր դիւահար մը կը բժշկէ :
31 Կ'իմացնէ թէ Սուրբ Հոգին դէմ է զած հայհոյութիւնը պիտի չներուի , 36 և թէ
դատարկ խօսքերու համար հաշիւ պիտի տրուի : 38 Կը յանդիմանէ անհաւատները
որ նշան կը խնդրեն , 49 և կը ցուցնէ թէ ո՛վ է իր եղբայրը՝ իր քոյրը և իր մայրը :

- 1 Ըն առենք Յիսուս շաբաթ օրը գնաց արտե-
րուն մէջէն . և իր աշակերտները անօթեցան , ու
- 2 սկսան յորէն հասկեր փրցընել և ուտել : Փարի-
սեցիները երբոր տեսան , ըսին անոր . Ըհա՛ քու
աշակերտներդ կը գործեն ինչ որ արժան չէ շա-
3 բաթ օրը գործել : Ըն ալ անոնց ըսաւ . Ձէք
կարդացեր դուք Գաւիթին ըրածը , երբոր անօ-
4 թեցաւ ինքը՝ ու անոնք որ իր հետն էին . Ի՛նչ-
պէս մտաւ Եստուծոյ տունը , և առաջաւորու-
թեան հացերը կերաւ , որ ո՛չ իրեն օրինաւոր էր
ուտել , և ո՛չ անոնց՝ որ իր հետն էին , բայց մի-
5 այն քահանաներուն : Կամ թէ՛ օրէնքին մէ-
ջը չէք կարդացեր , որ քահանաները շաբաթ
օրերը տաճարին մէջ շաբաթը կը պղծեն՝ ու ան-
6 մեղ են : Բայց ձեզի կ'ըսեմ որ աս տեղը տա-
7 ճարէն մեծ մէկը կայ : Եւ թէ որ գիտնայիք
թէ ինչ ըսել է , Ողորմութիւն կ'ուղեմ՝ ու չէ
թէ զոհ , ան առենք անպարտները չէիք դա-
8 տապարտեր . Բանդի Որդին մարդոյ շաբաթին
տէրն է :
- 9 Եւ անկէ երթալով՝ եկաւ անոնց ժողովարանը :
- 10 Եւ հոն մէկ մարդ մը կար՝ որուն ձեռքը չոր-
ցած էր . և հարցուցին անոր՝ ու ըսին , թէ
Շաբաթ օրը բժշկել արժան է , որ անոր վրայով
- 11 ամբաստանութիւն ընեն : Ըն ալ ըսաւ անոնց .
Ձեզմէ ո՞ր մարդը կայ՝ որ մէկ ոչխար մը ունե-
նայ , և անիկայ շաբաթ օրը փոսի մէջ իյնայ ,
- 12 պիտի չբռնէ՞ ու վեր հանէ զանիկայ : Երդ՝ որ-
չափ աւելի է մարդը ոչխարէն . ուրեմն շաբաթ
- 13 օրը բարի գործել արժան է : Ըն առենք ըսաւ

- ան մարդուն . Երկընցոր ձեռքդ . ան ալ եր-
- 14 կընցուց , ու ողջացաւ մէկալին պէս : Իսկ
 փարիսեցիները դուրս ելելով՝ անոր վրայ խոր-
 չուրդ կ'ընէին՝ թէ ինտո՞ր անիկայ կորսընցը-
 նեն :
- 15 Եւ Յիսուս երբոր զիտցաւ , զատուեցաւ ան-
 կէ . և շատ ժողովուրդներ անոր ետեւէն գացին ,
 16 ու ամէնը բժշկեց : Եւ սաստիկ պատուիրեց
 17 անոնց , որ զինքը չէին չյայտնեն . Որ կա-
 տարուի Եսայի մարգարէին ձեռքով ըսուած
 18 խօսքը . Ահա իմ ծառաս՝ որ ընտրեցի , և իմ
 սիրելիս՝ որուն հաւնեցաւ իմ անձս . իմ Հոգիս
 անոր վրայ պիտի դնեմ , ու հեթանոսներուն
 19 իրաւունք պիտի պատմէ : Ո՛չ պիտի վիճի , և
 ո՛չ պիտի աղաղակէ . և ո՛չ մէկը պիտի լսէ անոր
 20 ձայնը հրապարակներուն մէջ : Զաղջախած
 եղէգը պիտի չփշրէ , ու պլպլած պատրոյգը
 պիտի չմարէ , մինչև որ դատաստանը յաղթու-
 21 թեան հանէ : Եւ հեթանոսները անոր անուա-
 նը պիտի յուսան :
- 22 Ան ատենը կոյր ու համր դիւահար մը բերին
 իրեն , և զանիկայ բժշկեց , անանկ որ համրը
 23 ու կոյրը խօսեցաւ ու տեսաւ : Եւ բոլոր ժողո-
 վուրդները զարմացան՝ ու կ'ըսէին . Արդեօք ա-
 24 սիկայ է Դաւիթի որդին : Բայց փարիսեցինե-
 րը երբոր լսեցին , ըսին . Ատիկայ «-עֲלֵינוּ» չհա-
 ներ դւերը՝ բայց զւերուն Բէեղղերուդ իշխանո-
 25 վը : Եւ Յիսուս անոնց խորհուրդները իմանալով
 ըսաւ անոնց . Ամէն թագաւորութիւն իրեն դէմ
 բաժնուած՝ կ'աւերի . և ամէն քաղաք կամ տուն
 26 իրեն դէմ բաժնուած՝ չկրնար կենալ : Եւ թէ
 որ Սատանան՝ Սատանայ կը հանէ , իրեն դէմ
 բաժնուեցաւ . ուստի ինտո՞ր պիտի կենայ անոր
 27 թագաւորութիւնը : Ու թէ որ ես Բէեղղերու-
 ղով դւերը կը հանեմ , ձեր որդիները ինչո՞վ կը

- Հանեն . ուրեմն անոնք պիտի ըլլան ձեր դատա-
- 28 ւորները : Բայց թէ որ ես Աստուծոյ Հոգիովը
կը հանեմ դեւերը , ուրեմն Աստուծոյ Թագաւո-
- 29 թովթիւնը ձեր վրայ հասած է : Ամա ինտո՞ր
կրնայ մէկը զօրաւոր մարդու մը տունը մտնել ,
և անոր կարասիները յափշտակել , թէ որ առաջ
ան զօրաւոր մարդը չկապէ , ու ետքը անոր տու-
- 30 նը կողոպտէ : Ան որ իմ հետս չէ , ինծի հա-
կառակ է , 'և ան որ ինծի հետ չժողովեր , ցիրու-
- 31 ցան կ'ընէ : Անոր համար ձեզի կ'ըսեմ . Ամէն
մեղք ու հայհոյութիւն պիտի ներուի մարդոց .
բայց Ս"-ը Հոգիին դէմ ելած հայհոյութիւնը
- 32 պիտի չներուի մարդոց . Այլ ո՞վ որ Որդւոյ մար-
դոյ դէմ բան կ'ըսէ , պիտի ներուի անոր . բայց
ո՞վ որ Հոգւոյն Սրբոյ դէմ կ'ըսէ , պիտի չնե-
րուի անոր , ո՛չ աս աշխարհիս մէջ՝ և ո՛չ գալու
- 33 «շէպրհէն» մէջ : Ամա ծառը բարի ըրէք , ու անոր
պտուղը բարի . կամ ծառը չար ըրէք , ու անոր
պտուղը չար . ինչու որ ծառը պտուղէն կը ճանչ-
- 34 ցուի : Իժերո՞ւ ծնունդներ՝ ի՞նչպէս կրնաք բարի
խօսիլ , որ չար էք . ինչու որ սրտին աւելցուքէն
- 35 բերանը կը խօսի : Բարի մարդը՝ իր սրտին բա-
րի գանձէն բարի բաներ կը հանէ . և չար մար-
դը՝ եւ «բիւն» չար գանձէն չար բաներ կը հանէ :
- 36 Բայց ձեզի կ'ըսեմ , թէ Ամէն դատարկ խօսքե-
րու համար՝ որ մարդիկ կը խօսին , դատաստա-
- 37 նին օրը հաշիւ պիտի տան : Ինչու որ քու խօս-
քերէդ պիտի արդարանաս , և քու խօսքերէդ
պիտի դատապարտուիս :
- 38 Ան ատենը դպիրներէն ու փարիսեցիներէն
ոմանք պատասխան տուին իրենն՝ ու ըսին . Ա՛յր-
- 39 դապետ՝ կ'ուզենք քեզմէ նշան մը տեսնել : Ա-
նիկայ պատասխան տուաւ՝ ու անոնց ըսաւ . Չար
և շնացող աղգը նշան կ'ուզէ , և «-իւն» նշան պի-
տի չարուի անոր , բայց միայն Յովնան մարգա-

- 40 Բէին նշանը : Քանզի ինչպէս որ Յովնան իրեք
օր ու իրեք գիշեր կէտ ձուկին փորին մէջն էր ,
անանկ ալ Որդին մարդոյ պիտի ըլլայ երկրիս
- 41 սրտին մէջը իրեք օր ու իրեք գիշեր : Նինուէի
մարդիկը դատաստանին օրս աս ազգին հետ պի-
տի ելլեն , ու պիտի դատապարտեն ասիկայ .
ինչու որ Յովնանին քարոզութեամբը զեղջի
եկան . և ահա Յովնանէն մեծ մէկը կայ հոս :
- 42 Հարաւի Թագուհին դատաստանին օրս աս ազ-
գին հետ պիտի ելլէ , ու պիտի դատապարտէ
ասիկայ . ինչու որ ինքը երկրի ծայրերէն եկաւ
Սողոմոնին իմաստութիւնը լսելու . և ահա Սո-
ղոմոնէն մեծ մէկը կայ հոս :
- 43 Ու երբոր պիղծ ոգին մարդէ մը կ'ելլէ , ան-
ջուր տեղուանք կը պտըտի , հանգստութիւն կը
- 44 փնտռէ՝ ու չգտներ . Ան ատենը կ'ըսէ . դառ-
նամ նորէն իմ տունս՝ ուսկից որ ելայ . և կու
գայ լաւիկայ կը գտնէ պարապ՝ մաքրուած ու պատ-
- 45 րաստուած : Ան ատենը կ'երթայ՝ և իր հետը
կ'առնէ եօթը ուրիշ ոգիներ իրմէ աւելի չար , ու
մտնելով՝ հոն կը բնակին . և ան մարդուն վերջը՝
առջինէն գէշ կ'ըլլայ . ասանկ պիտի ըլլայ աս
չար ազգին ալ :
- 46 Ու քանի որ ինքը Ժողովուրդին կը խօսէր ,
ահա իր մայրը ու եղբայրները դուրսը կայներ
- 47 էին , և կ'ուզէին իր հետը խօսիլ : Աւ մէկը
իրեն ըսաւ . Ահա քու մայրդ ու եղբայրներդ
- 48 դուրսը կայներ են , և կ'ուզեն հետդ խօսիլ : Ան
ալ իրեն ըսողին պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ .
- 49 Ո՞վ է իմ մայրս , և ո՞վ են իմ եղբայրներս : Աւ
իր ձեռքը դէպ 'ի իր աշակերտներուն երկընցը-
նելով՝ ըսաւ . Ահա իմ մայրս՝ և իմ եղբայր-
- 50 ներս . Այսան զի ո՞վ որ իմ երկնաւոր Հօրս կամ-
քը կատարէ , անիկայ է իմ եղբայրս և քոյրս
ու մայրս :

ԳԼ . ԺԳ

3 Սերմանացանին առակը . 18 անոր մեկնութիւնը : 24 Որովն , 31 մանանեխին , 33 խմորին , 44 ծածկուած զանձին , 45 մարդարիտին 47 ու ծովը ձգուած ուռկանին առակները : 53 Քրիստոս կ'անարդուի իր հայրենակիցներէն :

- 1 Են որը Յիսուս տունէն ելելով՝ ծովուն եղեր-
- 2 քը նստաւ : Եւ շատ ժողովուրդներ քովը ժող-
վուեցան , անանկ որ ինքը նաւը մտաւ՝ ու նըս-
տաւ . և բոլոր ժողովուրդը ծովեզերքը կայներ
- 3 էր : Ու շատ բաներ խօսեցաւ անոնց առակնե-
րով՝ և ըսաւ .
- 4 Եհն սերմ ցանողը ելաւ՝ որ սերմ ցանէ . ու
երբոր կը ցանէր՝ մէկ քանիները ճամբուն քովը
ինկան , և թռչունները եկան՝ ու կերան զանոնք :
- 5 Եւ ուրիշները ապառաժուտ տեղերու վրայ ին-
կան՝ ուր որ շատ հող չկար . և շուտ մը բուսան ,
- 6 հողը խորունկութիւն չունենալուն համար . Սա-
կայն արևուն ծագած ատենը այրեցան , ու ար-
- 7 մատ չունենալնուն համար չորցան : Եւ ուրիշ-
ները ինկան փուշերու մէջ , և փուշերը ելան՝ ու
- 8 խեղդեցին զանոնք : Եւ ուրիշները ինկան աղէկ
հողի մէջ , ու պտուղ կու տային՝ որը հինգ ասնոց
- 9 հարիւր , որը վաթսուն , և որը երեսուն : Են
որ լսելու ականջ ունի , թող լսէ :
- 10 Ու աշակերտները մօտենալով՝ ըսին իրեն . Ին-
- 11 չո՞ւ համար առակներով կը խօսիս անոնց : Են
ալ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց . Ենոր
համար՝ որ ձեզի տրուած է գիտնալ երկնից
թագաւորութեանը խորհուրդները , և անոնց
- 12 տրուած չէ : Ահմն զի ո՞վ որ ունի , անոր պիտի
տրուի ու պիտի աւելնայ . և ո՞վ որ չունի , ունե-
- 13 ցածն ալ անկէ պիտի առնուի : Ենոր համար
առակներով կը խօսիմ անոնց , որ կը տեսնեն՝
ու չեն տեսներ , և կը լսեն՝ ու չեն լսեր , ու միտք
- 14 չեն առներ : Եւ անոնց վրայ կը կատարուի
Նսայիին մարգարէութիւնը՝ որ կ'ըսէ . Լսելով

- պիտի լսէք՝ ու պիտի չիմանաք , և տեսնելով
 15 պիտի տեսնէք՝ ու պիտի չտեսնէք : Ինչու որ
 աս ժողովուրդին սիրտը թանձրացաւ , և իրենց
 ականջներովը ծանր լսեցին , ու աչքերնին գո-
 ցեցին , որ չըլլայ թէ բնաւ աչքերով տեսնեն , և
 ականջներով լսեն , և սրտով իմանան , ու դար-
 16 ձի գան , և ես անոնք բժշկեմ : Բայց երանի է
 ձեր աչքերուն՝ որ կը տեսնեն , ու ձեր ականջնե-
 17 րուն՝ որ կը լսեն : Քանզի ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձե-
 ղի , որ շատ մարգարէներ և արդարներ փափա-
 քեցան ձեր տեսածները տեսնելու՝ ու չտեսան ,
 և ձեր լսածները լսելու՝ ու չլսեցին :
- 18 Հիմա դուք սերմ ցանողին առակը լսեցէք :
 19 Եւ ամէնը որ թաղաւորութեան խօսքը կը լսէ՝
 ու միտք չառնէր , չարը կու գայ՝ ու անոր սրտին
 մէջ ցանուածը կը յափշտակէ . ասիկայ ան է՝ որ
 20 ճամբուն քովը ցանուեցաւ : Եւ ապառաժուտ
 տեղերու վրայ ցանուածը ան է՝ որ երբ կը լսէ
 խօսքը , շուտ մը ուրախութեամբ կ'ընդունի
 21 զանիկայ . Բայց իր մէջը արմատ չունենալով՝
 քիչ ժամանակ կը տևէ . ու երբոր նեղութիւն
 կամ հալածանք ըլլայ խօսքին համար , շուտ մը
 22 կը գայթակղի : Եւ փուշերուն մէջ ցանուածը
 ան է՝ որ երբ կը լսէ խօսքը , աշխարհիս զբաղ-
 մունքը՝ և հարստութեան խաբէութիւնը խօսքը
 23 կը խեղդեն , ու կ'ըլլայ անպտուղ : Իսկ աղէկ
 հողի մէջ ցանուածը ան է՝ որ երբ կը լսէ խօսքը ,
 միտք կ'առնէ , և պտուղ կու տայ՝ որը հարիւր ,
 որը վաթսուն , ու որը երեսուն :
- 24 Ուրիշ առակ մըն ալ յառաջ բերաւ անոնց՝ ու
 ըսաւ . Նրկնից թաղաւորութիւնը նմանեցաւ
 մէկ մարդու մը , որ իր արտին մէջ բարի սերմ
 25 ցանեց . Ու երբոր մարդիկ կը քնանային , իր
 թշնամին եկաւ , ու ցորենին մէջ որոմ ցանեց ,
 26 և գնաց . Ու երբոր խոտը բուսաւ՝ ու պտուղ բե-

- 27 բաւ , անկէ ետեւ որոմն ալ երեցաւ : Ուստի տանուտիրոջը ծառաները մօտեցան՝ ու իրեն ըսին . Տէր՝ չէ՞ որ դուն քու արտիդ մէջ բարի սերմ ցանեցիր , ուրեմն որոմը ո՞ւսկից ունի :
- 28 Եւ անիկայ ըսաւ անոնց . Սէկ թշնամի մարդ մը ըրած է ատիկայ . ծառաները իրեն ըսին . Հիմա կ'ուզես որ երթանք անիկայ մէկդի քաղենք :
- 29 Են ալ ըսաւ . Չէ . չըլլայ թէ որոմը քաղած ատեննիդ՝ ցորենն ալ անոր հետը փրցընէք :
- 30 Թո՛ղ տուէք որ երկուքն ալ մէկտեղ աճին մինչև հունձքի ատենը . և հունձքին ատենը հնձողներուն պիտի ըսեմ . Եւա՛ջ որոմը քաղեցէք , և անիկայ խուրձ խուրձ կապեցէք այրելու համար , իսկ ցորենը իմ ամբարս ժողվեցէք :
- 31 Ուրիշ առակ մըն ալ յառաջ բերաւ անոնց՝ ու ըսաւ . Երկնից թագաւորութիւնը մանանեխի հատի նման է , որն որ մարդ մը առաւ՝ իր ար-
- 32 տին մէջը ցանեց . Որ ամէն սերմերէն պղտիկ է , ու երբոր աճի՝ ամէն խոտեղէններէն մեծ է , ու ծառ կ'ըլլայ , անանկ որ՝ երկնից թռչունները կու գան , և անոր ճիւղերուն վրայ կը հանգչին :
- 33 Ուրիշ առակ մըն ալ զրուցեց անոնց՝ « — Եւ — , Երկնից թագաւորութիւնը խմորի նման է , որն որ կնիկ մը առաւ՝ իրեք գրիւ ալիւրի մէջ պահեց , մինչև որ ամէնն ալ խմորեցաւ :
- 34 Յիսուս աս ամէն բաները առակներով խօսեցաւ ժողովուրդին , ու առանց առակի բան մը
- 35 չէր խօսեր անոնց . Որ կատարուի մարգարէին ձեռքով ըսուած խօսքը . Եւակներով պիտի բանամ իմ բերանս . աշխարհի սկիզբէն ի վեր ծածկուած բաները յառաջ պիտի բերեմ :
- 36 Են ատենը Յիսուս ժողովուրդները թողուց , տունը եկաւ . և իր աշակերտները մօտեցան իրեն՝ ու ըսին . Երտին որոմներուն առակը մեկ-
- 37 նէ մեզի : Են ալ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ .

- անոնց . Բարի սերմը ցանողը Որդին մարդոյ է ,
 38 Եւ արտը աշխարհս է . Իսկ բարի սերմը անոնք
 են , որ Թագաւորութեանը որդիքն են . բայց
 39 որոմը չարին որդիքն են . Եւ Թշնամին՝ որ անի-
 կայ ցանեց , Սատանան է . ու հունձքը՝ աշխար-
 հիս վերջն է . և հնձողները՝ հրեշտակներն են :
 40 Երդ՝ ինչպէս որ որոմը կը ժողվուի՝ ու կրակի
 մէջ կ'այրի , աշխարհիս վերջն ալ անանկ պիտի
 41 ըլլայ : Որդին մարդոյ իր հրեշտակները պիտի
 խրկէ , ու պիտի ժողվեն անոր Թագաւորութե-
 նէն բոլոր գայթակղութիւնները՝ և անոնք որ
 42 անօրէնութիւն կը գործեն , Ու կրակի հնոցին
 մէջ պիտի ձգեն զանոնք . հոն պիտի ըլլայ լալ՝
 43 ու ակռաներ կճըռցընել : Են առենը արեւի պէս
 պիտի փայլին արդարները իրենց Հօրը Թագա-
 ւորութեանը մէջ : Են որ լսելու ականջ ունի ,
 Թող լսէ :
 44 Դարձեալ երկնից Թագաւորութիւնը արտի
 մէջ պահուած զանձի նման է , որ անիկայ մէկ
 մարդ մը զտնելով՝ կը ծածկէ . և ուրախութե-
 նէն կ'երթայ բոլոր ունեցածը կը ծախէ , ու ան
 արտը կը գնէ :
 45 Դարձեալ երկնից Թագաւորութիւնը վաճա-
 ռական մարդու մը նման է , որ գեղեցիկ մարդա-
 46 ըրիտներ կը փնտռէ . Եւ մէկ պատուական մար-
 դարիտ մը զտնելով՝ գնաց իր բոլոր ունեցածը
 ծախեց , ու զանիկայ գնեց :
 47 Դարձեալ երկնից Թագաւորութիւնը ծովը
 ձգուած ուռկանի մը նման է , որ ամէն տեսա-
 48 կէն կը ժողվէ : Որ երբոր լեցուեցաւ՝ ցամաքը
 հանեցին , ու նստան աղէկները ամաններու մէջ
 49 ժողվեցին , և անշահը դուրս ձգեցին : Եսանկ
 պիտի ըլլայ . աշխարհիս վերջը . հրեշտակները
 պիտի ելեն՝ ու արդարներուն մէջէն չարերը պի-
 50 տի զատեն , Եւ պիտի ձգեն զանոնք կրակի հը-

նոցին մէջ . հոն պիտի ըլլայ լալ՝ ու ակռաներ կճըռցընել :

51 Բաւ անոնց Յիսուս . Հասկըցա՞ք աս ամէն
52 բաները . ըսին անոր . Այո՛ Տէր : Եւ անիկայ
ըսաւ անոնց . Անոր համար ամէն դպիր՝ ո՞ր երկ-
նից Թագաւորութեան աշակերտեալ է , նման է
տանուտէր մարդու մը՝ որ իր գանձէն նոր ու
հին բաներ կը հանէ :

53 Ու երբոր կատարեց Յիսուս աս առակները ,
54 անկէ մեկնեցաւ . Եւ եկաւ իր գաւառը , ու ա-
նոնց կը սորվեցընէր՝ իրենց ժողովարանին մէջը .
մինչեւ որ կը զարմանային անոնք՝ ու կ'ըսէին .
Ասիկայ ո՞րակից ունի աս իմաստութիւնը և հը-
55 րաշքները . Ասիկայ հիւսին որդին չէ՞ . ասոր
մայրը Մարիամ՝ չը՞կոչուիր , ու ասոր եղբայր-
ները՝ Յակոբոս , և Յովսէս , ու Սիմոն , և Յու-

56 դա : Ու ասոր քոյրերը՝ ամէնը մեր քովը չէ՞ն .

57 ալ ինքը ո՞րակից ունի աս ամէն բաները : Եւ ա-
նոր վրայով կը գայԹակղէին . բայց Յիսուս ը-
սաւ անոնց . Մարգարէ մը անպատիւ չէ՝ բայց

58 միայն իր գաւառին ու իր տանը մէջ : Եւ հոն
շատ հրաշքներ չըրաւ՝ անոնց անհաւատութեա-
նը համար :

ԳԼ . ԺԴ

1 Հերովդեսին կարծիքը Գրիստոսի վրայով : 3 Յովհաննէս մկրտչին գլխատուելուն պատ-
ճառը : 13 Յիսուս անապատ տեղ մը կ'երթայ , 15 ուր տեղ հինգ հազար հոգի կը
կերակրէ հինգ նկանակով ու երկու ձուկով . 22 ծովուն վրայ քայլելով՝ իր աշակերտ-
ներուն կ'երթայ , 34 և Գեննեսարեթի ցամաքը ելլելով՝ հիւանդները կը բժշկէ՝ անոնց
իր հանդերձին ծայրին դպչելով :

1 Ան ժամանակը Հերովդէս չորրորդապետը
2 Յիսուսին համբաւը լսեց : Ու իր ծառաներուն
ըսաւ . Անիկայ Յովհաննէս մկրտիչն է . անիկայ
մեռելներէն յարութիւն առած է , և անոր հա-
մար հրաշքներ կ'ըլլան անով :

3 Քանզի Հերովդէս՝ Յովհաննէսը բռներ , զա-
նիկայ կապեր ու բանտը դրեր էր՝ իր եղբօրը Փի-

- 4 լիպպոսին կնկանը Հերովդիային համար : Այսին
 զե Յովհաննէս անոր կ'ըսէր . Քեզե օրինաւոր
 5 չէ անիկայ Եւ ինչն անալ : Աստի կ'ուզէր զանի-
 կայ սպաննել , բայց ժողովուրդէն կը վախնար .
 ինչու որ իբրեւ մարգարէ կ'ընդունէին զանիկայ :
 6 Աւ երբոր Հերովդեսին ծննդեան օրը եղաւ , Հե-
 րովդիային աղջկը խաղաց հանդէս յարմար մէջ , ու
 7 Հերովդեսին հաճելի եղաւ : Աստի երդումով
 խոստացաւ՝ որ տայ անոր ինչ որ ուզելու ըլլայ :
 8 Եւ անիկայ առաջ իր մօրմէն խրատուելով՝ ը-
 սաւ . Տո՛ւր ինծի հոս Յովհաննէս մկրտչին գլու-
 9 խը սկուտեղի մը վրայ : Եւ թագաւորը տրտմե-
 ցաւ . բայց երդումներուն համար՝ ու իր հետը
 նստողներուն համար՝ հրաման ըրաւ որ տրուի :
 10 Եւ հարկ խրկելով՝ Յովհաննէսը բանտին մէջ գըլ-
 11 խատեց : Եւ անոր գլուխը սկուտեղով բերուե-
 ցաւ ու տրուեցաւ աղջկանը . ան ալ իր մօրը տա-
 12 րաւ : Եւ անոր աշակերտները եկան՝ ու մարմի-
 նը վերցընելով թաղեցին . և գացին Յիսուսին
 պատմեցին :
 13 Աւ երբոր լսեց Յիսուս , անկէ նաւով անա-
 պատ տեղ մը գնաց առանձին . երբոր լսեցին
 ժողովուրդները՝ ոտքով անոր ետեւէն գացին իրենց
 քաղաքներէն :
 14 Աւ երբոր դուրս ելաւ , շատ ժողովուրդ տես-
 նելով՝ խղճաց անոնց վրայ , ու անոնց հիւանդ-
 ները բժշկեց :
 15 Եւ իրիկուան դէմ՝ իր աշակերտները իրեն
 եկան , ու ըսին . Հիմա անապատ տեղ մըն է , և
 ժամանակը ուշացած է . արձակէ ժողովուրդնե-
 րը , որ գեղերը երթան՝ ու իրենց կերակուր
 16 գնեն : Եւ Յիսուս անոնց ըսաւ . Հարկ չէ որ
 ատոնք երթան . դո՛ւք տուէք ատոնց որ ուտեն :
 17 Եւ անոնք ալ ըսին անոր . Հոս ոչինչ չէ չունինք ,
 18 բայց միայն հինգ նկանակ՝ ու երկու ձուկ : Աւ

- 19 ըսաւ անոնց . Հոս ինծի բերե՛ք զանոնք : Եւ հը-
րաման ըրաւ որ ժողովուրդները խոտին վրայ
նստին . և հինգ նկանակը ու երկու ձուկը առաւ ,
ու դէպ 'ի երկինքը նայելով՝ օրհնեց . ու կտրե-
լով նկանակները՝ աշակերտներուն տուաւ , և ա-
- 20 շակերտները ժողովուրդին : Եւ ամէնքը կերան
ու կշտացան , և տասուերկու կողով լեցուն՝
- 21 աւելցած կտորուանքները վերցուցին : Եւ անոնք
որ կերան , հինգ հազարի չափ էրիկ մարդիկ
էին՝ կնիկներէն և տղաքներէն 'ի զատ :
- 22 Եւ շուտ մը աշակերտները արտորցուց որ նաւը
մտնեն , և իրմէ առաջ մէկալ կողմը անցնին ,
- 23 մինչև որ ինքը ժողովուրդները արձակէ : Եւ
ժողովուրդները արձակելէն ետքը՝ ինքը լեռը
ելաւ առանձին աղօթք ընելու . ու երբոր իրի-
- 24 կուն եղաւ , հոն մինակ էր . Իսկ նաւը արդէն
ծովուն մէջտեղը ալէկոծութեան մէջ էր , ինչու
- 25 որ հովը դէմ էր : Ու գիշերուան չորրորդ պա-
հուն Յիսուս դէպ 'ի անոնց գնաց՝ ծովուն վրայ
- 26 քալելով : Եւ աշակերտները երբոր անիկայ
տեսան՝ որ ծովուն վրայ կը քալէր , խռովեցան ,
և ըսին թէ աչքի երևոյթ բան մըն է . ու վախեր-
- 27 նուն կանչուըռտեցին : Եւ շուտ մը Յիսուս խո-
սեցաւ անոնց՝ ու ըսաւ . Քահ եղիք՝ ես եմ , մի՛
- 28 վախնաք : Պետրոս պատասխան տուաւ անոր՝
ու ըսաւ . Տէր՝ թէ որ դուն ես , հրաման ըրէ
- 29 ինծի՝ որ քեզի գամ ջուրերուն վրայէն : Եւ ալ
ըսաւ . Եկուր . Պետրոս ալ նաւէն իջաւ , ջուրե-
րուն վրայէն քալեց որ Յիսուսին քովը երթայ .
- բայց հովը սաստիկ տեսնելով՝ վախցաւ , ու երբ-
- 30 որ սկսաւ ընկղմիլ , աղաղակեց ու ըսաւ . Տէր՝
- 31 ազատէ զիս : Եւ Յիսուս շուտ մը իր ձեռքը
երկընցուց , բռնեց զանիկայ՝ ու անոր ըսաւ .
- 32 Թերահաւատ՝ ինչո՞ւ երկմտեցար : Ու երբոր
- 33 նաւը ելան , հովը դադարեցաւ : Եւ անոնք որ

նաւուն մէջն էին , եկան երկրպագութիւն ըրին անոր՝ ու ըսին . Իրաւցընէ Որդի Աստուծոյ ես դուն :

- 34 Ու մէկալ կողմը անցնելով՝ Գեննեսարեթի
35 երկիրը հասան : Ու երբոր ան տեղի մարդիկը ճանչցան զանիկայ , հարտ խրկեցին բոլոր շրջակայ տեղուանքը , ու բոլոր հիւանդները անոր բերին .
36 Եւ կ'աղաչէին անոր , որ միայն իր հանդերձին քղանցքին դաչին . և անոնք որ դպան՝ բժըշկուեցան :

ԳԼ . ԺԵ

3 Բրիստոս կը յանդիմանէ դպիրները և փարիսեցիները՝ որոնք իրենց աւանդութեանց պատճառաւ զանց կ'ընէին Աստուծոյ պատուիրանները . 11 ու կը սորվեցընէ թէ բերանը մտած բանը մարդս չպղծեր . 21 կը բժշկէ Քանանացի կնկանը աղջիկը , 30 և ուրիշ շատ ժողովուրդներ . 32 եօթը նկանակով ու քանի մը ձուկով չորս հազար էրիկ մարդիկ կը կշտացընէ , կնիկներէն ու տղաքներէն 'ի զատ :

1 Են ատենը Յիսուսին եկան դպիրները ու փարիսեցիները՝ որ Երուսաղեմէն էին , ու ըսին .

2 Ինչո՞ւ քու աշակերտներդ ձերերուն աւանդութիւնը զանց կ'ընեն . ինչու որ ձեռքերնին չեն

3 լուար , երբոր հաց կ'ուտեն : Են ալ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց . Հապա դուք ինչո՞ւ Աստուծոյ պատուիրանքը զանց կ'ընէք՝ ձեր ա-

4 ւանդութեանը պատճառաւ : Վանդի Աստուած պատուիրեց՝ ըսելով . Վրու հայրդ ու մայրդ

5 պատուէ . Եւ ո՞վ որ եր հայրը կամ մայրը անի-

6 ծէ , մահով թող մեռնի : Բայց դուք կ'ըսէք . Ո՞վ որ եր հօրը կամ մօրը ըսէ՝ թէ Են բանը՝ որ ինծմէ պիտի շահիս , Ես ոչ ոքիս չեմ ընծայէ . ու

Եւ ոչ իր հայրը կամ իր մայրը չպատուէ , ապա է . և այսպէս ձեր աւանդութեանը պատճառաւ՝

7 Աստուծոյ պատուիրանքը խափանած էք : Անդ՝ ծաւորներ՝ աղէկ մարգարէութիւն ըրաւ ձեր վը-

8 րայ Եսային՝ ու ըսաւ . Աս ժողովուրդը Քայն ջըր՝ թունքներովը զիս կը պատուէ . բայց իրենց սիր-

9 տը հեռացած զատուած է ինծմէ . Ու պարապ

- տեղը ղիս կը պաշտեն , մարդոց պատուիրած բաները է՛րէ՛ վարդապետութիւն սորվեցընելով :
- 10 Եւ ժողովուրդները իրեն կանչելով՝ ըսաւ ա-
- 11 նոնց . Լսեցէ՛ք ու մի՛տք առէ՛ք . Չէ՛ թէ ինչ որ բերանը կը մտնէ՝ կը պղծէ մարդը , հապա ինչ որ բերնէն կ'ելլէ՝ անիկայ կը պղծէ մարդը :
- 12 Ըն առնեն իր աշակերտները եկան՝ ըսին իրեն . Գիտե՞ս որ փարիսեցիները գայթակղեցան՝ երբ-
- 13 որ լսեցին ան խօսքը : Ըն ալ պատասխան տա-
լով՝ ըսաւ . Ըմէն տունկ՝ որ իմ երկնաւոր Հայրս
- 14 չէ տնկեր , պիտի խլուի : Թո՛ղ տուէ՛ք անոնք . էրէ՛+ կոյր են՝ կոյրերու առաջնորդ . իսկ թէ որ կոյրը կոյրին առաջնորդէ , երկուքն ալ փոսը
- 15 պիտի իյնան : Եւ Պետրոս պատասխան տալով՝
- 16 անոր ըսաւ . Մեկնէ՛ մեզի աս առակը : Ըսաւ
- 17 Յիսուս . Դո՞ւք ալ տակաւին անմիտ էք . Ու չէ՞ք հասկընար , թէ ամէն ինչ որ բերանը կը մտնէ , փորը կ'երթայ՝ ու արտաքնոցը կը ձգուի .
- 18 Բայց բերնէն ելած բաները սրտէն յառաջ կու
- 19 գան . և անոնք կը պղծեն մարդը : Ինչու որ սրտէն կ'ելլեն չար խորհուրդներ , սպանութիւն-
ներ , շնութիւններ , պոռնկութիւններ , գողու-
թիւններ , սուտ վկայութիւններ , հայհոյու-
- 20 թիւններ : Ըսոնք են՝ որ կը պղծեն մարդը . բայց անլուայ ձեռքով հա՞յ ուտելը՝ չպղծեր մար-
դը :
- 21 Եւ Յիսուս անկէ ելելով՝ Տիւրոսի ու Սիդոնի
- 22 կողմերը գնաց : Եւ ահա՛ Քանանացի կնիկ մը ան սահմաններէն ելած՝ կ'աղաղակէր անոր ու կ'ըսէր . Ողորմէ՛ ինծի Տէր՝ որդի՛ Դաւթի , աղ-
- 23 ջիկս դեէն սաստիկ կը չարչարուի : Եւ ինքը ընաւ պատասխան մը չտուաւ անոր . ու իր աշա-
կերտները մօտենալով՝ կ'աղաչէին իրեն՝ ու կ'ը-
սէին . Ըրձակէ՛ ատիկայ , վասն զի մեր ետեւէն
- 24 կ'աղաղակէ : Եւ ինքը պատասխան տուաւ՝ ու

ըսաւ . Ես ոչեւ չե չխրկուեցայ՝ բայց միայն Խս-
 25 րայելի տանը կորսուած ոչխարներուն : Եւ անիկայ եկաւ երկրպագութիւն կ'ընէր անոր՝ ու
 26 կ'ըսէր . Տէր՝ օգնէ ինծի : Են ալ պատասխան
 տուաւ՝ ու ըսաւ . Եղէկ չէ տղոց հացը առնել ,
 27 ու շուններուն ձգել : Եւ անիկայ ըսաւ . Եյո՛
 Տէր . ինչու որ շուններն ալ իրենց տիրոջը սեղա-
 28 նէն թափած փշրանքներէն կը կերակրուին : Են
 ատենը Յիսուս պատասխան տուաւ անոր՝ ու ը-
 սաւ . Ո՛վ կին՝ քու հաւատքդ մեծ է . քու ուղա-
 ծիդ պէս ըլլայ քեզի . և նոյն ժամէն անոր աղ-
 ջեկը բժշկուեցաւ :

29 Ու Յիսուս անկէ գնաց՝ Գալիլեայի ծովեղեր-
 30 քը եկաւ , և լեռը ելելով՝ հոն նստաւ : Եւ շատ
 ժողովուրդներ իրեն եկան , որ իրենց հետ ունէին
 կաղեր , կոյրեր , համբեր , հաշմանդամներ , և
 ուրիշ շատեր . ու ձգեցին անոնք Յիսուսի ոտքը ,
 31 և բժշկեց զանոնք . Ենանկ որ ժողովուրդները
 զարմացան , տեսնելով որ համբերը կը խօսէին ,
 հաշմանդամները կը բժշկուէին , կաղերը կը քա-
 լէին , և կոյրերը կը տեսնէին , ու Խորայելի Ես-
 տուածը կը փառաւորէին :

32 Եւ Յիսուս իր աշակերտները քովը կանչելով՝
 ըսաւ . Ար խղճամ ատ ժողովուրդին վրայ . ին-
 չու որ հիմա իրեք օր է որ իմ քովս են , և բան
 մը չունին ուտելու . ու անոնք անօթի արձակել
 33 չեմ ուզեր , չըլլայ որ ճամբան մարին : Իսկ ա-
 շակերտները անոր ըսին . Մենք անապատի մէջ
 ո՛ւսկից պիտի ունենանք այնչափ հաց , որ այս-
 34 չափ բազմութիւնը կշտացընենք : Եւ Յիսուս
 ըսաւ անոնց . Քանի՞ նկանակ ունիք . անոնք ալ
 35 ըսին . Եօթը , ու քանի մը մանր ձուկեր : Եւ
 հրաման ըրաւ ժողովուրդին որ գետնին վրայ
 36 նստին : Ու եօթը նկանակը՝ և ձուկերը առաւ ,
 գոհացաւ՝ և կտրեց , ու տուաւ աշակերտներուն ,

- 37 աշակերտներն ալ՝ ժողովուրդին : Աերան ամէն-
քը՝ և կշտացան , ու եօթը զամբիւղ լեցուն՝ ա-
38 լելցած կտորուանքները վերցուցին : Աւ անոնք
որ կերան՝ չորս հազար էրիկ մարդիկ էին , կնիկ-
ներէն և տղաքներէն ՚ի զատ :
- 39 Ու երբոր ժողովուրդը արձակեց , նաւը մտաւ ,
ու Մագդաղայի սահմանները եկաւ :

ԳԼ . Ժ.Զ

1 Փարիսեցիք նշան մը կ'ուզեն : 6 Յիսուս կը պատուիրէ իր աշակերտներուն՝ որ զգոյշ
ըլլան փարիսեցւոց և սադուկեցւոց խմորէն : 13 ժողովուրդին կարծիքը քրիստոսի
վրայով , 16 և Պետրոսի դաւանութիւնը : 21 Յիսուս կ'իմացընէ աշակերտներուն իր
մահը . 23 կը յանդիմանէ Պետրոսը՝ որ կ'ուզէր դէմ կենալ . 24 և իրեն հետեիլ ուզող-
ները կը խրատէ որ իրենց խաչը կրեն :

- 1 Աւ փարիսեցիները ու սադուկեցիները քովը
եկան՝ փորձելով իրմէն կ'ուզէին որ երկինքէն
2 նշան մը ցուցընէ իրենց : Անիկայ պատասխան
տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց . Երբոր իրիկուն կ'ըլլայ ,
կ'ըսէք՝ թէ Պարզ պիտի ըլլայ , ինչու որ երկինքը
3 կարմրած է : Աւ առտուանց՝ Այսօր մրրիկ պիտի
ըլլայ , ինչու որ երկինքը միգապատ ու կարմրած
է : Աեղծաւորներ՝ երկինքին երեսը քննելը գի-
տէք , բայց ժամանակներուն նշանները չէք կրը-
4 նար գիշաւ : Չար ու շնացող ազգը նշան կ'ու-
զէ . և ուրիշ նշան պիտի չտրուի անոր , բայց
Յովնան մարգարէին նշանը . և թողուց անոնք՝
ու գնաց :
- 5 Ու երբոր իր աշակերտները մէկալ կողմը ան-
6 ցան՝ հաց առնելու մոռցեր էին : Աւ Յիսուս
անոնց ըսաւ . Նայեցէք ու զգուշացէք փարի-
7 սեցւոց և սադուկեցւոց խմորէն : Անոնք մէջեր-
նին կը խորհէին՝ ու կ'ըսէին , թէ Հաց չըբերիք
8 հեթեփն : Իսկ Յիսուս առնոյ իւր հո-րտը գիտնալով՝
ըսաւ անոնց . Մէջերնիդ ինչո՞ւ կը խորհիք՝ թէ-
9 րահաւատներ , թէ հաց չառիք : Տակաւին չէք
հասկընար և չէք յիշեր հինգ նկանակը՝ հինգ
10 հազարին , ու քանի կողով վերցուցիք . Ո՞չ ալ

- եօթը նկանակը՝ չորս հազարին , ու քանի զամ-
- 11 բիւղ վերցուցիք : Եւ նպէս չէք հասկընար՝ թէ
ես հացի համար չըսի ձեզնի՝ փարիսեցւոց և սա-
- 12 դուկեցւոց խմորէն զգոյշ կենալ : Եւ ատենը
հասկըցան՝ որ հացի խմորէն զգուշանալ չըսաւ ,
հապա փարիսեցւոց ու սադուկեցւոց վարդապե-
տութենէն :
- 13 Եւ Յիսուս փիլիպպոսի Աեսարիային կողմերը
երթալով , իր աշակերտներուն հարցուց՝ ու ը-
սաւ . Մարդիկ ո՞վ կ'ըսեն թէ եմ ես Որդի մար-
- 14 դոյ : Ու անոնք ըսին . Ոմանք կ'ըսեն՝ Էէ Յով-
հաննէս մկրտիչն է , ուրիշները՝ Եղիան , ուրիշ-
ներն ալ՝ Երեմիան , կամ մարգարէներէն մէկը :
- 15 Ըսաւ անոնց . Հապա դուք ինծի համար ո՞վ կ'ը-
սէք՝ թէ եմ : Սիմոն Պետրոս պատասխան
- 16 տուաւ՝ ու ըսաւ . Դուն ես Վրիստոս՝ կենդանի
- 17 Եստուծոյ Որդին : Եւ Յիսուս պատասխան
տուաւ՝ ու ըսաւ անոր . Երանի քեզ Սիմոն՝
Յովնանին որդին , ինչու որ մարմինը և արինը
քեզի չյայտնեց ասկէ , հապա իմ Հայրս՝ որ եր-
- 18 կինքն է : Եւ ես քեզի կ'ըսեմ որ Դուն Պետ-
րոս ես , ու աս վէմին վրայ պիտի շինեմ իմ եկե-
ղեցիս , և զժողովին ղռները անիկայ պիտի չը-
- 19 յաղթեն : Ու երկնից թազաւորութեան բա-
նալիները քեզի պիտի տամ . և ի՞նչ որ երկրի
վրայ կապես , երկինքի մէջ կապուած պիտի ըլ-
- 20 մէջ արձակուած պիտի ըլլայ : Եւ ատենը աշա-
կերտներուն պատուիրեց , որ մէկու մը չըսեն՝
թէ ինքը Վրիստոսն է :
- 21 Եւ նկէ ետեւ սկսաւ Յիսուս իր աշակերտներուն
ցուցընել՝ թէ պէտք է որ ինքը Երուսաղէմ եր-
թայ , ու շատ չարչարանքներ կրէ ծերերէն և
քահանայապետներէն ու ղափրներէն , և սպան-
- 22 նուի , ու երրորդ օրը յարութիւն առնէ : Եւ

- Պետրոս մէկդի առաւ զանիկայ , և սկսաւ յան-
դիմանել զանիկայ՝ ու ըսել . Քաւ լիցի քեզ Տէր՝
23 առ բանը քեզի չըլլայ : Եւ ինքը դառնալով՝
Պետրոսին ըսաւ . Ետիս գնա Սատանայ , ինծի
գայթակղովթիւն ես դուն . ինչու որ Կառուծոյ
բաները չես մտածեր , հապա մարդոց բաները :
24 Եւն ատենը Յիսուս իր աշակերտներուն ըսաւ .
Թէ որ մէկը իմ ետեւս գալ կ'ուզէ , թող իր
անձը ուրանայ , և իր խաչը վերցընէ , ու իմ
25 ետեւս գայ : Այսն զի ո՞վ որ կ'ուզէ իր անձը
ապրեցընել , պիտի կորսընցընէ անիկայ . և ո՞վ
որ ինծի համար իր անձը կը կորսընցընէ , պիտի
26 գտնէ անիկայ : Քանզի ինչ կը շահի մարդ մը՝
թէ որ բոլոր աշխարհը վաստըկի , և իր անձը
կորսընցընէ . կամ իր անձին համար ինչ ազատ-
27 չէք պիտի տայ մարդ : Այսն զի Որդին մարդոյ
իր Հօրը փառքովը պիտի գայ իր հրեշտակնե-
րուն հետ . և ան ատենը ամէն մէկուն իր գործ-
քերուն համեմատ հատուցում պիտի ընէ :
28 Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ Հոս ներկայ եղող-
ներէն մէկ քանիները կան՝ որոնք մահուան հա-
մը պիտի չառնեն , մինչև որ տեսնեն Որդին
մարդոյ իր թագաւորութիւնովը եկած :

ԳԼ . ԺԷ

1 Քրիստոսի այլակերպութիւնը : 14 Քրիստոս կը բժշկէ լուսնոտը . 22 կը նախաձայնէ
իր չարչարանքները , 24 ու երկգրամեան տուրքը կը հատուցանէ :

- 1 Եւ վեց օրէն ետև Յիսուս իր հետը առաւ
Պետրոսը ու Յակոբոսը և անոր եղբայրը Յով-
հաննէսը , ու անոնք մէկ բարձր լեռ մը հանեց
2 ադանձին . Եւ անոնց առջևը այլակերպեցաւ ,
ու իր երեսը փայլեցաւ արեգակի պէս , ու իր
3 հանդերձները ճերմըկցան լուսոյ պէս : Եւ ահա
երևցան անոնց Մովսէս ու Եղիա , ու իր հետը
4 կը խօսէին : Պատասխան տուաւ Պետրոս՝ ու
ըսաւ Յիսուսին . Տէր՝ աղէկ է որ հոս կենանք .

- 5 թէ որ կ'ուզես, իրեք խրճիթ շնենք հոս, մէկը
 քեզի՝ և մէկը Մովսէսին՝ ու մէկը Նղիային : Նւ
 քանի որ անիկայ կը խօսէր, ահա լուսաւոր ամպ
 մը անոնց վրայ հովանի եղաւ . և ահա ամպէն
 ձայն մը ելաւ՝ ըսելով . Ատիկայ է իմ սիրելի Որ-
 դիս, որուն հաւնեք եմ . ատոր մօտիկ ըրէք :
 6 Աշակերտները երբոր լսեցին, երեսնուն վրայ ին-
 7 կան, ու խիստ վախցան : Նւ Յիսուս մօտենա-
 լով դպաւ անոնց՝ ու ըսաւ . Նլէք ու մի՛ վախ-
 8 նաք : Աչքերնին վերցուցին՝ ու մէկը չտեսան,
 բայց միայն Յիսուսը :
 9 Ու երբոր ան լեռնէն վար կ'իջնէին, Յիսուս
 պատուիրեց անոնց՝ ու ըսաւ . Ատ տեսիւքը մար-
 դու մի՛ զրուցէք, մինչև Որդին մարդոյ մեռել-
 10 ներէն յարութիւն առնէ : Նւ իր աշակերտները
 իրեն հարցուցին՝ ու ըսին . Ուրեմն ինչո՞ւ համար
 դպիրները կ'ըսեն՝ թէ Պէտք է որ առաջ Նղիան
 11 գայ : Պատասխան տուաւ Յիսուս՝ ու ըսաւ ա-
 նոնց . Յիրաւի առաջ Նղիան կու գայ, և ամէն
 12 բան կարգի կը դնէ : Բայց ձեզի կ'ըսեմ, որ
 Նղիան արդէն եկած է, և անիկայ չճանչցան,
 հապա ինչ որ ուզեցին՝ ըրին անոր . անանկ ալ
 13 Որդին մարդոյ անոնցմէ պիտի չարչարուի : Ան
 ատենը հասկըցան աշակերտները, որ Յովհան-
 նէս մկրտչին համար ըսաւ անոնց :
 14 Ու երբոր Ժողովուրդին քովը եկան, մարդ մը
 մօտեցաւ անոր, և ծունկ չոքելով՝ կ'ըսէր . Տէր՝
 իմ որդւոյս ողորմէ՛, որ կը լուսնոտի, և չարա-
 չար կը տանջուի . քանզի շատ անգամ կրակի մէջ
 15 կ'իյնայ, ու շատ անգամ ջուրի մէջ : Նւ անի-
 կայ քու աշակերտներուդ բերի, ու չկրցան զա-
 16 նիկայ բժշկել : Յիսուս պատասխան տուաւ՝ ու
 ըսաւ . Ո՛վ անհաւատ և խոտորեալ ազգ՝ մինչև
 երբ ձեզի հետ պիտի ըլլամ, մինչև երբ ձեզի
 պիտի համբերեմ . զանիկայ հոս ինծի բերէք :

- 17 Եւ Յիսուս սաստեց անոր , ու դէր անկէ ելաւ .
 18 և բժշկուեցաւ տղան նոյն ժամէն : Են ատենը
 աշակերտները առանձին Յիսուսին քովը երթա-
 լով՝ ըսին . Մենք ինչո՞ւ չկրցանք անիկայ հանել :
 19 Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց . Ձեր թերահաւատու-
 թեանը համար . քանզի ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի .
 թէ որ մանանեխի հատի չափ հաւատք ունե-
 նաք , աս լեռանս պիտի ըսէք՝ Եսկէ անդին փո-
 խադրուէ , և պիտի փոխադրուի . ու բան մը
 20 անհնարին պիտի չըլլայ ձեզի : Սակայն աս տե-
 սակը "—¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰ ¹⁰⁰¹ ¹⁰⁰² ¹⁰⁰³ ¹⁰⁰⁴ ¹⁰⁰⁵ ¹⁰⁰⁶ ¹⁰⁰⁷ ¹⁰⁰⁸ ¹⁰⁰⁹ ¹⁰¹⁰ ¹⁰¹¹ ¹⁰¹² ¹⁰¹³ ¹⁰¹⁴ ¹⁰¹⁵ ¹⁰¹⁶ ¹⁰¹⁷ ¹⁰¹⁸ ¹⁰¹⁹ ¹⁰²⁰ ¹⁰²¹ ¹⁰²² ¹⁰²³ ¹⁰²⁴ ¹⁰²⁵ ¹⁰²⁶ ¹⁰²⁷ ¹⁰²⁸ ¹⁰²⁹ ¹⁰³⁰ ¹⁰³¹ ¹⁰³² ¹⁰³³ ¹⁰³⁴ ¹⁰³⁵ ¹⁰³⁶ ¹⁰³⁷ ¹⁰³⁸ ¹⁰³⁹ ¹⁰⁴⁰ ¹⁰⁴¹ ¹⁰⁴² ¹⁰⁴³ ¹⁰⁴⁴ ¹⁰⁴⁵ ¹⁰⁴⁶ ¹⁰⁴⁷ ¹⁰⁴⁸ ¹⁰⁴⁹ ¹⁰⁵⁰ ¹⁰⁵¹ ¹⁰⁵² ¹⁰⁵³ ¹⁰⁵⁴ ¹⁰⁵⁵ ¹⁰⁵⁶ ¹⁰⁵⁷ ¹⁰⁵⁸ ¹⁰⁵⁹ ¹⁰⁶⁰ ¹⁰⁶¹ ¹⁰⁶² ¹⁰⁶³ ¹⁰⁶⁴ ¹⁰⁶⁵ ¹⁰⁶⁶ ¹⁰⁶⁷ ¹⁰⁶⁸ ¹⁰⁶⁹ ¹⁰⁷⁰ ¹⁰⁷¹ ¹⁰⁷² ¹⁰⁷³ ¹⁰⁷⁴ ¹⁰⁷⁵ ¹⁰⁷⁶ ¹⁰⁷⁷ ¹⁰⁷⁸ ¹⁰⁷⁹ ¹⁰⁸⁰ ¹⁰⁸¹ ¹⁰⁸² ¹⁰⁸³ ¹⁰⁸⁴ ¹⁰⁸⁵ ¹⁰⁸⁶ ¹⁰⁸⁷ ¹⁰⁸⁸ ¹⁰⁸⁹ ¹⁰⁹⁰ ¹⁰⁹¹ ¹⁰⁹² ¹⁰⁹³ ¹⁰⁹⁴ ¹⁰⁹⁵ ¹⁰⁹⁶ ¹⁰⁹⁷ ¹⁰⁹⁸ ¹⁰⁹⁹ ¹¹⁰⁰ ¹¹⁰¹ ¹¹⁰² ¹¹⁰³ ¹¹⁰⁴ ¹¹⁰⁵ ¹¹⁰⁶ ¹¹⁰⁷ ¹¹⁰⁸ ¹¹⁰⁹ ¹¹¹⁰ ¹¹¹¹ ¹¹¹² ¹¹¹³ ¹¹¹⁴ ¹¹¹⁵ ¹¹¹⁶ ¹¹¹⁷ ¹¹¹⁸ ¹¹¹⁹ ¹¹²⁰ ¹¹²¹ ¹¹²² ¹¹²³ ¹¹²⁴ ¹¹²⁵ ¹¹²⁶ ¹¹²⁷ ¹¹²⁸ ¹¹²⁹ ¹¹³⁰ ¹¹³¹ ¹¹³² ¹¹³³ ¹¹³⁴ ¹¹³⁵ ¹¹³⁶ ¹¹³⁷ ¹¹³⁸ ¹¹³⁹ ¹¹⁴⁰ ¹¹⁴¹ ¹¹⁴² ¹¹⁴³ ¹¹⁴⁴ ¹¹⁴⁵ ¹¹⁴⁶ ¹¹⁴⁷ ¹¹⁴⁸ ¹¹⁴⁹ ¹¹⁵⁰ ¹¹⁵¹ ¹¹⁵² ¹¹⁵³ ¹¹⁵⁴ ¹¹⁵⁵ ¹¹⁵⁶ ¹¹⁵⁷ ¹¹⁵⁸ ¹¹⁵⁹ ¹¹⁶⁰ ¹¹⁶¹ ¹¹⁶² ¹¹⁶³ ¹¹⁶⁴ ¹¹⁶⁵ ¹¹⁶⁶ ¹¹⁶⁷ ¹¹⁶⁸ ¹¹⁶⁹ ¹¹⁷⁰ ¹¹⁷¹ ¹¹⁷² ¹¹⁷³ ¹¹⁷⁴ ¹¹⁷⁵ ¹¹⁷⁶ ¹¹⁷⁷ ¹¹⁷⁸ ¹¹⁷⁹ ¹¹⁸⁰ ¹¹⁸¹ ¹¹⁸² ¹¹⁸³ ¹¹⁸⁴ ¹¹⁸⁵ ¹¹⁸⁶ ¹¹⁸⁷ ¹¹⁸⁸ ¹¹⁸⁹ ¹¹⁹⁰ ¹¹⁹¹ ¹¹⁹² ¹¹⁹³ ¹¹⁹⁴ ¹¹⁹⁵ ¹¹⁹⁶ ¹¹⁹⁷ ¹¹⁹⁸ ¹¹⁹⁹ ¹²⁰⁰ ¹²⁰¹ ¹²⁰² ¹²⁰³ ¹²⁰⁴ ¹²⁰⁵ ¹²⁰⁶ ¹²⁰⁷ ¹²⁰⁸ ¹²⁰⁹ ¹²¹⁰ ¹²¹¹ ¹²¹² ¹²¹³ ¹²¹⁴ ¹²¹⁵ ¹²¹⁶ ¹²¹⁷ ¹²¹⁸ ¹²¹⁹ ¹²²⁰ ¹²²¹ ¹²²² ¹²²³ ¹²²⁴ ¹²²⁵ ¹²²⁶ ¹²²⁷ ¹²²⁸ ¹²²⁹ ¹²³⁰ ¹²³¹ ¹²³² ¹²³³ ¹²³⁴ ¹²³⁵ ¹²³⁶ ¹²³⁷ ¹²³⁸ ¹²³⁹ ¹²⁴⁰ ¹²⁴¹ ¹²⁴² ¹²⁴³ ¹²⁴⁴ ¹²⁴⁵ ¹²⁴⁶ ¹²⁴⁷ ¹²⁴⁸ ¹²⁴⁹ ¹²⁵⁰ ¹²⁵¹ ¹²⁵² ¹²⁵³ ¹²⁵⁴ ¹²⁵⁵ ¹²⁵⁶ ¹²⁵⁷ ¹²⁵⁸ ¹²⁵⁹ ¹²⁶⁰ ¹²⁶¹ ¹²⁶² ¹²⁶³ ¹²⁶⁴ ¹²⁶⁵ ¹²⁶⁶ ¹²⁶⁷ ¹²⁶⁸ ¹²⁶⁹ ¹²⁷⁰ ¹²⁷¹ ¹²⁷² ¹²⁷³ ¹²⁷⁴ ¹²⁷⁵ ¹²⁷⁶ ¹²⁷⁷ ¹²⁷⁸ ¹²⁷⁹ ¹²⁸⁰ ¹²⁸¹ ¹²⁸² ¹²⁸³ ¹²⁸⁴ ¹²⁸⁵ ¹²⁸⁶ ¹²⁸⁷ ¹²⁸⁸ ¹²⁸⁹ ¹²⁹⁰ ¹²⁹¹ ¹²⁹² ¹²⁹³ ¹²⁹⁴ ¹²⁹⁵ ¹²⁹⁶ ¹²⁹⁷ ¹²⁹⁸ ¹²⁹⁹ <

մեր եղբայրներուն հետ , երրորդ անոնք մեզի դէմ մեղանշեն , 21 և թէ քանի անգամ ներելու ենք անոնց . 23 ասիկայ կը բացատրէ թագաւորի մը առակով , որ հաշիւ ուղեց իր ծառաներէն , 32 ու իր ընկերին ողորմութիւն չցուցնողը պատժեց :

- 1 Նոյն ժամանակը աշակերտները Յիսուսին քովը եկան՝ ու ըսին . Ո՞վ է մեծ երկնից թագաւորութեանը մէջ :
- 2 Եւ Յիսուս տղայ մը կանչեց
- 3 իրեն , զանիկայ անոնց մէջտեղը կայնեցուց , Ու ըսաւ . Ղազարիտ կ'ըսեմ ձեզի , թէ որ դարձի չգաք՝ և տղոց պէս չըլաք , երկնից թագաւորութիւնը բնաւ պիտի չմտնէք :
- 4 Ուստի ո՞վ որ իր անձը աս տղուն պէս խոնարհեցընէ , անիկայ
- 5 է մեծ երկնից թագաւորութեանը մէջ :
- 6 Եւ ո՞վ որ ասանկ տղայ մը ընդունի իմ անունովս , զիս կ'ընդունի :
- 7 Եւ ո՞վ որ գայթակղեցընէ աս պղծ տիկներուն մէկը՝ որ ինծի կը հաւատան , աղէկ է անոր՝ որ իր պարանոցէն իշու աղացքի քար մը կախուի , ու ծովուն անդունդին մէջ ընկղմի :
- 8 Այն աշխարհին՝ գայթակղութիւններու պատճառաւ . վասն զի հարկ է որ գայթակղութիւնները գան , բայց վայ ան մարդուն՝ որուն ձեռքովը գայթակղութիւնը կու գայ :
- 9 Երբ թէ որ քու ձեռքդ կամ ոտքդ քեզ կը գայթակղեցընէ , կտրէ անիկայ՝ ու քեզմէ ձգէ . աղէկ է քեզի կաղ՝ կամ պակասաւոր մտնել կեանքը , բան թէ երկու ձեռք՝ կամ երկու ոտք ունենալ , ու յաւիտենական կրակին մէջը ձգուիլ :
- 10 Եւ թէ որ աչքդ քեզ կը գայթակղեցընէ , հանէ անիկայ՝ և քեզմէ ձգէ . աղէկ է քեզի մէկ աչքով կեանքը մտնել , քան թէ երկու աչք ունենալ , ու կրակին գեհեանը ձգուիլ :
- 11 Եւ թէ որ շինքդ կը գայթակղեցընէ , կտրէ անիկայ՝ ու քեզմէ ձգէ . աղէկ է քեզի մէկ շինքով կեանքը մտնել , քան թէ երկու շինք ունենալ , ու կրակին գեհեանը ձգուիլ :
- 12 Եւ թէ որ մարդ մը հարիւր ոչխար ունենայ ,

- և անոնց մէկը մոլորի , իննսունուինը անոնք լեռները չըձգեր , ու երթար մոլորածը փնտռեր :
- 13 Եւ թէ որ գտնելու ըլլայ զանիկայ , ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ աւելի ուրախ կ'ըլլայ անոր վրայ , քան թէ իննսունուիննին՝ որ մոլորած չեն :
- 14 Ասանկ ալ ձեր երկնաւոր Հայրը չհաճիր՝ որ աս պղտիկներէն մէկը կորսուի :
- 15 Թէ որ քու եղբայրդ քեզի դէմ մեղանչէ , գնա յանդիմանէ անիկայ՝ երբոր դուն և ան մինակ էք . թէ որ քեզի մօտիկ ընէ , շահեցար քու
- 16 եղբայրդ : Հապա թէ որ մօտիկ չընէ քեզ , քու հետդ մէկ անգամ մը կամ երկուք ալ առ , որ երկու կամ իրեք վկաներու բերնէ ամէն բան հաստատուի :
- 17 Եւ թէ որ անոնց քան մօտիկ չընէ , եկեղեցիին ըսէ . իսկ թէ որ եկեղեցիին ալ մօտիկ չընէ , հեթանոսի ու մաքսաւորի պէս թող ըլլայ քեզի :
- 18 Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի . Երկրի վրայ ինչ որ կապէք , երկինքի մէջ կապուած պիտի ըլլայ . ու երկրի վրայ ինչ որ արձակէք , երկինքի մէջ
- 19 արձակուած պիտի ըլլայ : Դարձեալ կ'ըսեմ ձեզի . Թէ որ ձեզմէ երկու հոգի երկրի վրայ միաբանին ամէն ինչ բանի համար որ խնդրեն , պիտի ըլլայ անոնց իմ Հօրմէս՝ որ երկինքն է :
- 20 Քանզի ո՛ր որ երկու կամ իրեք հոգի ժողովուած ըլլան իմ անունովս , հոն եմ ես անոնց մէջը :
- 21 Ան ատենը Պետրոս մօտեցաւ անոր՝ ու ըսաւ . Տէր՝ քանի՞ անգամ թէ որ եղբայրս ինծի դէմ մեղանչէ՝ ներեմ անոր . մինչև եօթը անգամ :
- 22 Յիսուս անոր ըսաւ . Քեզի չեմ ըսեր թէ մինչև եօթը անգամ , հապա մինչև եօթանասուն անգամ եօթը :
- 23 Ասոր համար երկնից թագաւորութիւնը կը նմանի թագաւորի մը , որ իր ծառաներէն հաշիւ առնել ուզեց : Աւ երբոր սկսաւ առնել , տասը հազար տաղանդի պարտական մը
- 25 բերուեցաւ իրեն : Բայց անիկայ վճարելու հար-

- 26 զորքն չունենալով, իր տէրը հրաման քաւ որ
 անիկայ՝ և անոր կինը՝ ու որդիքը և անոր բոլոր
 26 ունեցածը ծախուի, ու պարտք վճարուի: Իսկ
 ծառան անոր առջևը իյնալով՝ երկրպագութիւն
 կ'ընէր ու կ'ըսէր. Տէր՝ համբերէ ինծի, և ամէնը
 27 քեզի կը վճարեմ: Եւ ան ծառային տէրը վը-
 րան խղճալով՝ արձակեց զանիկայ, ու պարտքը
 28 շնորհեց անոր: Եւ նոյն ծառան ելաւ, իր ծա-
 ռայակիցներէն մէկը գտաւ՝ որ իրեն հարիւր
 դահեկան պարտք ունէր, ու զանիկայ բռնելով՝
 կը խեղդէր, ու կ'ըսէր. Վճարէ ինծի ունեցած
 29 պարտքդ: Ուստի անոր ծառայակիցը անոր
 ոտքը ինկաւ, կ'աղաչէր անոր՝ ու կ'ըսէր. Համ-
 30 բերէ ինծի, ու քեզի կը վճարեմ: Եւ ինքը չէր
 ուզեր. հապա գնաց՝ բանտը դրաւ զանիկայ,
 31 մինչև որ պարտքը վճարէ: Երբոր իր ծառայա-
 կիցները տեսան եղած բաները, խիստ տրտմե-
 ցան, ու եկան իրենց տիրոջը հասկըցուցին բոլոր
 32 եղածը: Ըն առնէր անոր տէրը կանչեց զանի-
 կայ՝ ու քաւ անոր. Չար ծառայ՝ ան բոլոր
 պարտքը ես քեզի շնորհեցի՝ ինծի աղաչելուդ
 33 համար. Ուրեմն պէտք չէր քեզի ալ քու ծա-
 ռայակցիդ ողորմիլ, ինչպէս որ ես քեզի ողոր-
 34 մեցայ: Եւ անոր տէրը բարկանալով՝ դահիճ-
 ներուն մատնեց զանիկայ, մինչև որ բոլոր
 35 պարտքը վճարէ: Եսանկ ալ իմ երկնաւոր
 Հայրս պիտի ընէ ձեզի, թէ որ ձեր սրտերէն
 չէք ներեր, ամէն մէկը իր եղբօրը, իրենց
 յանցանքները:

ԳԼ . ԺԹ

- 2 Քրիստոս կը բժշկէ հիւանդները. 3 պատասխան կու տայ կնիկ արձակելու վրայով
 փարիսեցւոյ ըրած հարցմունքին. 13 մանր տղաքները կ'ընդունի. 16 կը սորվեցընէ
 պատանիին թէ ինչպէս կրնայ ստանալ յաւիտենական կեանքը, 20 և թէ ինչ ընելու
 է որ կատարեալ ըլլայ. 23 իր աշակերտներուն կ'ըսէ թէ ինչպէս դժուար է հարուս-
 տին՝ Աստուծոյ թաղաւորութիւնը մտնել, 27 և վարձք կը խոստանայ անոնց՝ որ իր
 ետեկէն երթալու համար որ և իցէ բան կը թողուն:

- 1 Ու եղաւ որ երբ Յիսուս աս խօսքերը լմըն-
ցուց , Գալիլեայէն ելաւ , ու եկաւ Հրէաստանի
- 2 սահմանները Յորդանանու անդիի կողմը : Եւ
անոր ետեւէն շատ ժողովուրդներ գացին , ու
հոն բժշկեց զանոնք :
- 3 Եւ փարիսեցիները անոր մօտենալով , զանի-
կայ կը փորձէին՝ ու կ'ըսէին թէ՝ Արժան է որ
մարդ մը իր կնիկը արձակէ ամէն պատճառի հա-
- 4 մար : Ենիկայ ալ պատասխան տուաւ՝ ու անոնց
ըսաւ . Չէք կարդացեր , թէ ան որ սկիզբէն
ստեղծեց , արու և էգ ստեղծեց անոնք՝ ու ըսաւ .
- 5 Եսոր համար մարդ է : Հայրը ու մայրը պիտի
ձգէ , և իր կնկանը պիտի յարի , ու երկուքը
- 6 մէկ մարմին պիտի ըլլան : Ուստի ալ երկուք
չեն , հապա մէկ մարմին . ուրեմն ան որ Ես-
- 7 տուած միաւորեց՝ մարդ թող չզատէ : Բսին
իրեն . Հապա Մովսէս ինչո՞ւ պատուիրեց ար-
- 8 ձակման թուղթ տալ՝ և արձակել : Ըսաւ ա-
նոնց . Մովսէս ձեր սրտերուն կարծրութեանը
համար ձեզի հրաման տուաւ կնիկներնիդ ար-
- 9 ձակել . բայց սկիզբէն անանկ չեղաւ : Սակայն
ձեզի կ'ըսեմ . Ո՛վ որ առանց պոռնկութեան
պատճառի իր կնիկը արձակէ՝ և ուրիշ մը առնէ ,
- 10 շնութիւն կ'ընէ . և ո՛վ որ արձակուածը առնէ՝
թէ որ ատանկ բան կայ էրկան ու կնկան մէջտե-
- 11 ղը՝ չամուսնանալը աղէկ է : Եւ ինքը անոնց
ըսաւ . Եմէնը բաւական չեն ատ բանին . հապա
- 12 անոնք՝ որոնց տրուած է : Ինչու որ կան ներ-
քինիներ , որ ի՞նչ մօրը որովայնէն անանկ ծը-
նան . և կան ներքինիներ , որ մարդոցմէ ներքինի
եղան . և կան ներքինիներ՝ որ ինքզինքնին ներ-
քինի ըրին երկնից թագաւորութեանը համար .
ո՛վ որ կրնայ տանիլ , թող տանի :
- 13 Են ատենը մանր տղաք բերուեցան իրեն , որ

- անոնց վրայ ձեռք դնէ՝ և աղօթք ընէ , ու աշա-
- 14 կերտները կը յանդիմանէին զանոնք : Բայց
Յիսուս ըսաւ . Թող տուէք «» մանր տղոցը , և
մի՛ արգիլէք ատոնք ինծի գալէն . ինչու որ երկ-
- 15 նից թագաւորութիւնը ատանկներունն է : Եւ
անոնց վրայ ձեռք դնելէն ետեւ՝ զնաց անկէ :
- 16 Եւ ահա մէկը մօտենալով՝ ըսաւ անոր . Բարի
վարդապետ՝ ինչ բարի գործեմ , որ յաւի-
- 17 տենական կեանքը ընդունիմ : Եւ անիկայ ըսաւ
անոր . Ինչո՞ւ զիս բարի կ'անուանես . մէկէն
'ի զատ բարի չկայ , «» է Աստուած . Հապա թէ
որ կ'ուզես կեանքը մտնել , պատուիրանքները
- 18 պահէ : Ըսաւ անոր . Որո՞նք . և Յիսուս ըսաւ .
Ատոնք . Սպանութիւն մի՛ ըներ , Շնութիւն
մի՛ ըներ , Գողութիւն մի՛ ըներ , Սուտ վկայու-
- 19 թիւն մի՛ ըներ , Քու հայրդ ու մայրդ պատուէ ,
20 և Քու ընկերդ քու անձիդ պէս սիրես : Պա-
տանին ըսաւ անոր . Ատոնք ամէնը մանկութե-
նէս 'ի վեր պահեր եմ . ալ ի՞նչ բանով պակաս
- 21 եմ : Ըսաւ անոր Յիսուս . Թէ որ կ'ուզես կա-
տարեալ ըլլալ , զնա ունեցածդ ծախէ , և տո՛ւր
աղքատներուն , ու երկինքը զանձ պիտի ունե-
- 22 նաս , և եկո՛ւր իմ ետեւէս : Երբոր պատանին
«» խօսքը լսեց՝ տրտմած զնաց . ինչու որ շատ
ստացուածք ունէր :
- 23 Եւ Յիսուս ըսաւ աշակերտներուն . Ոչմարիտ
կ'ըսեմ ձեզի՝ որ հարուստը դժուարաւ պիտի
- 24 մտնէ երկնից թագաւորութիւնը : Դարձեալ
կ'ըսեմ ձեզի . Դիւրին է որ ուղտը ասեղին ծա-
կէն անցնի , քան թէ հարուստը Աստուծոյ
- 25 թագաւորութիւնը մտնէ : Աշակերտները երբ-
որ լսեցին , շատ զարմացան՝ ու ըսին . Ուրեմն
- 26 ո՞վ կրնայ փրկուիլ : Յիսուս անոնց նայելով՝
ըսաւ . Ետիկայ մարդոց կողմանէ անկարելի է՝
բայց Աստուծոյ կողմանէ ամէն բան կարելի է :

- 27 Են ատենը Պետրոս պատասխան տուաւ՝ ու
ըսաւ անոր . Եհն մենք ամէն բան [Թողուցինք՝
և քու ետեէդ եկանք . ուստի մեզի ի՞նչ պիտի
- 28 ըլլայ : Ըսաւ անոնց Յիսուս . Ղշմարիտ կ'ը-
սեմ ձեզի , [Ժէ դուք որ իմ ետեէս եկաք , միւս-
անգամ զալուստին երբոր Որդին մարդոյ իր
փառաց ա[թողը նստի , դուք ալ տասուերկու ա-
[թողներու վրայ պիտի նստիք՝ Խորայելի տասու-
- 29 երկու ցեղերը դատելու : Եւ ո՞վ որ [Թողուց
տուններ , կամ եղբայրներ , կամ քոյրեր , կամ
հայր , կամ մայր , կամ կին , կամ որդիներ ,
կամ արտեր՝ իմ անուանս համար , հարիւրապա-
տիկ պիտի առնէ , և յաւիտենական կեանք պի-
- 30 տի ժառանգէ : Բայց շատ առաջիններ պիտի
ըլլան յետին , և յետիններ՝ առաջին :

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Քրիստոս պղծի բանւորներու առակով կը ցուցնէ [Ժէ՝ Եստուած բնաւ մէկ մարդու
մը պարտական չէ . 17 իր չարչարանքը կը նախաձայնէ . 20 Ձեզդէսոսի որդւոցը մօրը
պատասխան տալով՝ կը սորվեցընէ իր աշակերտներուն խոնարհ ըլլալ . 30 ու երկու
կոյրերու աչքերը կը բանայ :

- 1 Վանդի երկնից [Թագաւորութիւնը տանու-
տէր մարդու մը նման է , որ առտուանց կանուխ
ելաւ՝ իր այգիին համար բանւորներ բռնելու :
- 2 Եւ բանւորներուն հետ օրը մէկ դահեկանի մը
- 3 խօսք կապեց , ու զանոնք խրկեց իր այգին : Եւ
Ժամը իրեքին ատենները ելաւ՝ ուրիշները տե-
- 4 սաւ , որ շուկային մէջ պարապ կայներ էին . Ու
ըսաւ անոնց . Դուք ալ գացէք ի՞նչ այգիս , և ի՞նչ
- 5 որ արժան է՝ կու տամ ձեզի : Ենոնք ալ գացին .
ու նորէն Ժամը վեցին և Ժամը իննին ատենները
- 6 ելաւ՝ անանկ ըրաւ : Եւ Ժամը տասնումէկին ա-
տենները ելաւ , ուրիշները գտաւ՝ որ պարապ կայ-
ներ էին . ու անոնց ըսաւ . Ինչո՞ւ հոս բոլոր օրը
- 7 պարապ կայներ էք : Ըսին իրեն . Ենոր համար
որ մէկը մեզ վարձքով չբռնեց . ըսաւ անոնց .

- Դուք ալ այգին գացէք, ու ինչ որ արժան է՝ պիտի առնէք : Եւ իրիկուն որ եղաւ, այգիին տէրը իր տնտեսին ըսաւ . Բանւորները կանչէ, և անոնց վարձքը տուր, ետքիներէն սկսելով մինչև առջինները : Ու երբոր եկան անոնք որ ժամը տասնութէկին հասցին, մէյմէկ դահեկան առին .
- Եւ առջինները գալով՝ կը կարծէին որ աւելի պիտի առնեն, ու անոնք ալ առին մէյմէկ դահեկան :
- Երբոր առին, տանը տիրոջը դէմ տընտուց կ'ընէին՝ ու կ'ըսէին թէ՝ Ետ ետքիները մէկ ժամ մը գործեցին, և անոնք հաւասար ըրիր մեզի, որ օրուան ծանրութիւնը ու տաքութիւնը քաշեցինք : Ենիկայ պատասխան տուաւ անոնցմէ մէկուն՝ ու ըսաւ . Ընկեր՝ ես քեզ չեմ գրկեր . չէ որ դուն իմ հետ մէկ դահեկանի մը խօսք կապեցիր . Եւ քուկդ՝ ու գնա, կ'ուզեմ որ աս ետքիին՝ քեզի հետ պէտք տամ : Մի թէ ես իշխանութիւն չունիմ իմ բաներուս վրայ՝ ինչ որ ուզեմ ընելու . կամ թէ քու աչքդ չափ է՝
- որ ես բարերար եմ : Եւ յսպէս յետիները առաջին պիտի ըլլան, և առաջինները՝ յետին . ինչու որ կանչուածները շատ են, բայց ընտրուածները քիչ :
- Ու երբոր Յիսուս Երուսաղէմ կ'ելլէր, ճամբան տասուերկու աշակերտները հետը առաւ առանձին, ու ըսաւ անոնց . Եհն Երուսաղէմ կ'ելլենք, և Որդին մարդոյ պիտի մատնուի քահանայապետներուն ու ղալիւներուն, և զանիկայ մահուան պիտի դատապարտեն, Եւ զանիկայ հեթանոսներուն պիտի մատնեն՝ ծաղը ընելու ու ծեծելու, և խաչը հանելու . ու երբորդ օրը յառութիւն պիտի առնէ :
- Են ատենը Օրբեղէոսին որդւոցը մայրը իր որդւոցը հետ եկաւ անոր, երկրպագութիւն կ'ընէր՝ ու բան մը կը խնդրէր անկէ : Են ալ ըսաւ

- անոր . Ի՞նչ կ'ուզես : Բսաւ անոր . Բսէ՛ որ աս
 իմ երկու որդիքս մէկը աջ կողմդ , և մէկալը
 ձախ կողմդ նստին քու թագաւորութեանդ մէջ :
- 22 Պատասխան տուաւ Յիսուս՝ ու ըսաւ . Չէք գի-
 տեր՝ ի՞նչ կը խնդրէք . կրնա՞ք խմել ան զաւա-
 թը՝ որ ես պիտի խմեմ , կամ ան մկրտութիւ-
 նովը մկրտուիլ՝ որ ես պիտի մկրտուիմ . ըսին
- 23 իրեն . Արեանք . Եւ ըսաւ անոնց . Իմ զաւաթս
 պիտի խմէք , և ան մկրտութիւնովը՝ որ ես
 մկրտուելու եմ , պիտի մկրտուիք . Բայց իմ աջ
 կողմս ու ձախ կողմս նստիլը՝ իմն չէ տալը , հա-
 պա որոնց որ պատրաստուած է իմ Հօրմէս :
- 24 Ու երբոր Դիւլ տասը աշակերտներ լսեցին , ան եր-
- 25 կու եղբայրներուն նեղացան : Իսկ Յիսուս իրեն
 կանչեց զանոնք՝ ու ըսաւ . Գիտէք որ ազգաց
 իշխանները կը տիրեն անոնց , և մեծամեծները
- 26 կ'իշխեն անոնց . Բայց ձեր մէջը անանկ պիտի
 չըլլայ . հապա ձեզմէ ո՞վ որ մեծ ըլլալ կ'ուզէ ,
- 27 թող անիկայ ձեր սպասաւորը ըլլայ . Ու ձեզմէ
 ո՞վ որ առաջին ըլլալ կ'ուզէ , թող անիկայ ձեր
- 28 ծառան ըլլայ : Ինչպէս Որդին մարդոյ չեկաւ
 սպասաւորութիւն ընդունելու , հապա սպասա-
 ւորութիւն ընելու , և իր կեանքը շատերուն հա-
 մար փրկանք տալու :
- 29 Ու երբոր անոնք Նրիքովէն ելան , մեծ բազ-
- 30 մութիւն անոր ետեւէն գնաց : Եւ ահա Ճամբուն
 քովը երկու կոյր նստած էին . երբոր լսեցին թէ
 Յիսուս կ'անցնի , աղաղակեցին ու ըսին . Ողոր-
- 31 մէ՛ մեզի Տէր՝ որդի Դաւթի : Եւ բազմութիւ-
 նը կը յանդիմանէր զանոնք , որ լուեն . բայց ա-
 նոնք՝ ալ աւելի կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին . Ողոր-
- 32 մէ՛ մեզի Տէր՝ որդի Դաւթի : Եւ Յիսուս կանկ
 առնելով կանչեց զանոնք՝ ու ըսաւ . Ի՞նչ կ'ուզէք
- 33 որ ձեզի ընեմ : Ըսին անոր . Տէր՝ որ աչքերնիս
- 34 բացուին : Եւ Յիսուս խղճալով՝ անոնց աչքե-

րուն դպաւ . և շուտ մը անոնց աչքերը բացուեցան , ու անոր ետեւէն գացին :

ԳԼ . ԻՇ

1 Քրիստոս իշու վրայ հեծած՝ Երուսաղէմ կը մտնէ . 12 տաճարէն դուրս կը վազնտէ առուտուր ընողները . 17 Թղենին կ'անիծէ . 23 կը պապանձեցընէ քահանաները ու ծերերը , 28 և կը յանդիմանէ զանոնք՝ օրինակ բերելով հօր մը երկու որդիները , 35 ու ան մշակները՝ որ իրենց խրկուածները սպաննեցին :

1 Ու երբոր Երուսաղէմին մօտեցան , ու եկան Բեթփագէ դէպ 'ի Չիթենեաց լեռը , ան ատենը Յիսուս է աշակերտներէն երկուքը խրկեց .

2 Եւ ըսաւ անոնց . Գացէք ատ ձեր դիմացի գեղը , և շուտ մը պիտի գտնէք կապած էշ մը՝ ու անոր հետ աւանակ մը . արձըկեցէք ան , ու

3 ինծի բերէք . Եւ թէ որ մէկը ձեզի բան մը ըսէ , ըսէք՝ թէ Տէրոջը պէտք են . և շուտ մը անոնք

4 պիտի խրկէ : Ես ամէն բաները եղաւ , որ կա-

5 տարուի մարգարէին խօսքը՝ որ կ'ըսէ . Ըսէք Սիօնի աղջկանը . Եհնա քու թագաւորդ քեզի կու գայ , հեղ՝ ու իշու վրայ հեծած՝ և իշու ձագի

6 աւանակի վրայ : Աշակերտները գացին , և ինտոր որ Յիսուս իրենց պատուիրեր էր , ըսին .

7 Ու բերին էշը և աւանակը , և անոնց վրայ իրենց հանդերձները դրին , ու նստաւ անոնց վրայ :

8 Եւ Ժողովուրդէն շատերը իրենց հանդերձները ճամբուն վրայ փռեցին , և ուրիշները ծառերէն ճիւղեր կը կտրէին , ու ճամբուն վրայ կը տարա-

9 ծէին : Եւ Ժողովուրդները որ առջևէն ու ետեւէն կ'երթային , կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին . Ովսաննա որդւոյ Գաւթի . օրհնեալ է ան՝ որ Տէրոջը անունովը կու գայ . Ովսաննա 'ի բարձունս :

10 Ու երբոր անիկայ Երուսաղէմ մտաւ , բոլոր

11 քաղաքը շարժեցաւ , ու ըսաւ . Ո՞վ է աս : Եւ Ժողովուրդները ըսին . Անիկայ Յիսուս մարգարէն է՝ Գալիլեայի Նազարէթէն :

12 Եւ Յիսուս Եստուծոյ տաճարը մտաւ , ու

- դուրս հանեց ամէն անոնք՝ որ տաճարին մէջ կը
 ծախէին ու կը գնէին , և ստակ փոխողներուն
 սեղանները՝ ու աղանի ծախողներուն աթոռնե-
 13 ըր կործանեց . Եւ ըսաւ անոնց . Գրուած է [Թէ՝
 Խմ տունս աղօթքի տուն պիտի կոչուի , բայց
 դուք ատիկայ աւազակներու այր ըրիք :
- 14 Եւ տաճարին մէջ կոյրեր ու կաղեր եկան
 15 իրեն , և բռնեց զանոնք : Երբոր քահանայա-
 պետները ու դպիրները տեսան անոր ըրած հը-
 րաշքները , և տղաքը որ տաճարին մէջ կ'աղա-
 ղակէին ու կ'ըսէին , Ովսաննա որդւոյ Դաւթի ,
 16 բարկացան . Ու ըսին անոր . Այլ լսէ՞ս ինչ կ'ըսեն
 ատոնք . և Յիսուս ըսաւ անոնց . Այո՛ . բնաւ
 չէք կարդացեր , [Թէ Մանկանց ու կաթնկեր
 տղայոց բերնէն գովութիւն կատարեցիր :
- 17 Եւ [Թողուց անոնք՝ քաղաքէն դուրս Բեթա-
 նիա ելաւ , ու գիշերը հոն կեցաւ :
- 18 Եւ առտուանց երբոր քաղաքը կը դառնար ,
 19 անօթեցաւ . Ու ճամբուն վրայ [Թղենի մը տես-
 նելով՝ քովը գնաց , և անոր վրայ տերեւներէն ի
 զատ բան մը չգտաւ . ու ըսաւ անոր . Եսկէ ետեւ
 քեզմէ պտուղ չըլլայ յաւիտեան . և իսկոյն [Թը-
 20 ղենին չորցաւ : Եւ աշակերտները երբոր տե-
 սան , զարմացան ու ըսին , [Թէ Ինտոր [Թղենին
 21 շուտ մը չորցաւ : Յիսուս պատասխան տուաւ՝
 ու ըսաւ անոնց . Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի . [Թէ
 որ հաւատք ունենաք՝ ու չերկմտիք , չէ՛ [Թէ
 միայն ատ [Թղենիին եղածը պիտի ընէք , հապա-
 նակ՝ [Թէ որ աս լեռանը ըսէք՝ Ելի՛ր ու ծովը ին-
 22 կիր , պիտի ըլլայ : Եւ ամէն ինչ որ աղօթքի
 մէջ հաւատքով կը խնդրէք , պիտի առնէք :
- 23 Ու երբոր անիկայ տաճարը եկաւ , քահանա-
 յապետները և Ժողովուրդին ձերերը անոր մօ-
 տեցան՝ երբոր կը սորվեցընէր , ու ըսին . Ի՞նչ
 իշխանութիւնով կ'ընես ատ բաները , և ո՞վ տուաւ

- 24 քեզի ատ իշխանութիւնը : Պատասխան տուաւ Յիսուս՝ ու ըսաւ անոնց . Ես ալ ձեզի բան մը հարցընեմ , որ եթէ անիկայ ինծի ըսէք , ես ալ ձեզի պիտի ըսեմ թէ ինչ իշխանութիւնով կ'ը-
- 25 նեմ աս բաները : Յովհաննէսին մկրտութիւնը ուսկից էր . երկինքէն՝ թէ մարդոցմէ . և անոնք
- 26 մէջերնին կը խորհէին՝ ու կ'ըսէին . Թէ որ ըսենք՝ Երկինքէն , մեզի պիտի ըսէ թէ՝ Հապա ինչո՞ւ չհաւատացիք անոր . իսկ թէ որ ըսենք՝ Մարդոցմէ , ժողովուրդէն կը վախնանք , ինչու որ բոլորն ալ Յովհաննէսը իբրեւ մարգարէ կ'ըն-
- 27 դունին : Եւ պատասխան տալով Յիսուսին՝ ըսին . Չենք գիտեր . և ինքը ըսաւ անոնց . Ես ալ ձեզի չեմ ըսեր թէ ինչ իշխանութիւնով կ'ընեմ աս բաները :
- 28 Բայց ինչպէս կ'երեւայ ձեզի . մէկ մարդ մը երկու որդի ունէր , ու գնաց առջինին ըսաւ .
- 29 Ո՛րդեակ՝ գնա այսօր այգիիս մէջ գործէ : Ենիկայ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ . Չեմ ուզեր
- 30 ելլալ , բայց ետքը զղջացաւ՝ ու գնաց : Մէկաւրին ալ գնաց , և անանկ ըսաւ . անիկայ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ . Կ'երթամ՝ տէր . և չգը-
- 31 նաց : Հիմա՝ երկուքէն ո՞րը է՞ հօրը կամքը կատարեց . ըսին անոր՝ Առջինը . Յիսուս ըսաւ անոնց . Ղշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ մաքսաւորները ու պոռնիկները ձեզմէ առաջ կը մտնեն
- 32 Եստուծոյ թագաւորութիւնը : Ինչու որ Յովհաննէս արդարութեան ճամբայով եկաւ ձեզի , և դուք անոր չհաւատացիք . բայց մաքսաւորները ու պոռնիկները անոր հաւատացին . և դուք տեսաք՝ ու ետքը չզղջացիք անոր հաւատալու :
- 33 Ուրիշ առակ մըն ալ լսեցէք . Մէկ տանուտէր մարդ մը կար՝ որ այգի մը տնկեց , ու ցանդով պատեց զանիկայ , և անոր մէջը հնձան փորեց ,

- ու աշտարակ շինեց . և զանիկայ մշակներու
 յանձնեց , ու ինքը օտար երկիր մը գնաց :
- 34 Երբոր պտուղի ժամանակը մօտեցաւ , իր ծա-
 ռաները մշակներուն խրկեց , որ անոր պտուղ-
- 35 ները առնեն : Եւ մշակները անոր ծառաները
 բռնեցին , մէկը ծեծեցին՝ միւսը սպաննեցին՝
- 36 մէկ ուրիշը քարկոծեցին : Նորէն ուրիշ ծա-
 ռաներ խրկեց՝ առջիններէն շատ , և անոնց ալ
- 37 անանկ ըրին : Աւերջը իր որդին խրկեց անոնց՝
- 38 ըսելով . Գա՛նէ՛ ամէնան իմ որդիէս : Բայց
 մշակները երբոր տեսան որդին , իրարու ըսին .
- Մտիկայ է ժառանգը , եկէ՛ք զանիկայ սպան-
- 39 նենք , ու անոր ժառանգութեանը տիրենք : Եւ
 առին զանիկայ՝ այգիէն դուրս հանեցին , ու
- 40 սպաննեցին : Ուստի երբոր այգիին տէրը գայ ,
- 41 ի՞նչ պիտի ընէ ան մշակներուն : Ըսին իրեն . Մն
 չարերը չարաչար պիտի կորսընցընէ , և այգին
- պիտի յանձնէ ուրիշ մշակներու , որոնք պտուղ-
 ները իրենց ժամանակին պիտի տան իրեն :
- 42 Ըսաւ անոնց Յիսուս . Բնաւ չէ՞ք կարդացեր
 գրքին մէջ , Մն քարը որ շինողները անարգեցին ,
- անիկայ անկիւնին գլուխը եղաւ . ասիկայ Տէ-
 րոջմէ եղաւ , և զարմանալի է մեր աչքերուն :
- 43 Մտոր համար կ'ըսեմ ձեզի , որ Մտտուծոյ թա-
 գաւորութիւնը ձեզմէ պիտի առնուի , ու անանկ
- աղգի մը պիտի տրուի՝ որ անոր պտուղները բե-
- 44 րէ : Եւ ո՞վ որ աս քարիս վրայ իյնայ՝ պիտի
 կոտորտի , և որո՞ւ վրայ որ իյնայ՝ պիտի փսորէ
 զանիկայ :
- 45 Ու երբոր քահանայապետները՝ և փարիսեցի-
 ները անոր առակները լսեցին , իմացան որ իրենց
- 46 համար կ'ըսէր : Եւ կը փնտռէին Եւ ի՞նչպէ՞ս բռն-
 նեն զանիկայ , բայց ժողովուրդէն վախցան .
 ինչու որ մարգարէի պէս կ'ընդունէին զանի-
 կայ :

ԳԼ . ԻԲ

1 Թագաւորի որդւոյն հարսնիքին առակը : 9 Հեթանոսներուն երկնից թագաւորու-
թեան հրաւիրուիլ : 12 Հարսնիքի հանդերձ չունեցողն պատիժը : 15 Կայսրին
տուրք տալու վրայով : 25 Քրիստոս փաստով կը ջրէ սաղուկեցւոց մոլորութիւնը
յարուրթեան վրայով . 34 պատասխան կու տայ օրինականին թէ ո՞րն է մեծ ու առա-
ջին պատուիրանքը . 41 փարիսեցւոց հարցմունք կ'ընէ Մեսիային վրայով , ու կը պա-
պանձեցընէ զանոնք :

- 1 Դարձեալ պատասխան տուաւ Յիսուս՝ և ա-
- 2 ռակներով ըսաւ անոնց . Երկնից թագաւորու-
թիւնը թագաւոր մարդու մը կը նմանի , որ իր
- 3 որդւոյն համար հարսնիք ըրաւ : Եւ իր ծառա-
ները խրկեց՝ որ կանչեն հարսնիքի հրաւիրուած-
- 4 ները . և անոնք չուզեցին գալ : Նորէն ուրիշ
ծառաներ խրկեց՝ ու ըսաւ . Ըսէ՛ք հրաւիրուած-
ներուն . Եհա՛ իմ ճաշս պատրաստեցի , զուա-
րակներս ու գէր կենդանիներս մորթուած են ,
- 5 և ամէն բան պատրաստ է . հարսնիք եկէ՛ք : Եւ
անոնք անհոգովթիւն ընելով գացին , մէկը իր
- 6 արտը , ու մէկալը իր առուտուրին . Եւ ուրիշ-
ները անոր ծառաները բռնեցին , նախատեցին
- 7 ու սպաննեցին : Թագաւորն ալ երբոր լսեց՝
բարկացաւ , և իր զօրքերը խրկեց՝ ու ան սպան-
նողները սատկեցուց , ու անոնց քաղաքը այրեց :
- 8 Են ատենը իր ծառաներուն ըսաւ . Հարսնիքը
պատրաստ է՝ բայց հրաւիրուածները արժանի
- 9 չէին : Ուստի գացէ՛ք ճամբու գլուխները , և ո՛վ
- 10 որ գտնելու ըլլաք՝ հարսնիքի հրաւիրեցէ՛ք : Եւ
ան ծառաները ելան ճամբաներուն վրայ , ու ո՛վ
որ գտան թէ՛ չար և թէ՛ բարի՝ ամէնն ալ
ժողվեցին . ու հարսնիքը հարսնւորներով լե-
- 11 ցուեցաւ : Եւ թագաւորը երբոր մտաւ հարս-
նւորները տեսնելու , հոն մէկ մարդ մը տեսաւ ,
- 12 որ հարսնիքի հանդերձ հագած չէր . Եւ ըսաւ
անոր . Ընկեր՝ ինչո՞ւ համար հոս մտար , առանց
հարսնիքի հանդերձ ունենալու . և անիկայ պա-
- 13 պանձեցաւ : Են ատենը թագաւորը սպասա-
ւորներուն ըսաւ . Ապեցէ՛ք ասոր ոտքերը ու

- ձեռքերը , և առէք ու հանեցէք զանիկայ դուր-
 սի խաւարը . հոն պիտի ըլլայ լալ՝ ու աղաւաններ
 14 կճուցընել : Ինչու որ կանչուածները շատ են ,
 ու ընտրուածները քիչ :
 15 Են ատենը փարիսեցիները գացին խորհուրդ
 ըրին , թէ ինչպէս անոր որոգայթ մը դնեն
 16 խօսքով : Եւ իրենց աշակերտները Հերովդե-
 սեաններուն հետ մէկտեղ խրկեցին անոր՝ ու ը-
 սին . Աւարդապետ՝ գիտենք որ ճշմարիտ ես , և
 ճշմարտութեամբ Աստուծոյ ճամբան կը սորվե-
 ցընես , ու մէկու մը համար հոգդ չէ . քանզի
 17 մարդոց երեսպաշտութիւն չես ըներ : Ուստի
 մեզի ըսէ , քեզի ինչպէս կ'երևնայ . Այսօրին
 18 տուրք տալ արժան է՝ թէ չէ : Յիսուս գիտնա-
 լով անոնց խորամանկութիւնը՝ ըսաւ . Ինչո՞ւ
 19 զիս կը փորձէք՝ կեղծաւորներ . Յուցուցէք ին-
 ծի տուրքին դրամը . և անոնք դահեկան մը բե-
 20 ըին իրեն : Ու ըսաւ անոնց . Որո՞ւնն է աս պատ-
 21 կերը ու գիրը : Ըսին անոր՝ Այսօրին . ան ատե-
 նը ըսաւ անոնց . Ուրեմն ան որ կայսրինն է՝
 կայսրին տուէք , և ան որ Աստուծոյն է՝ Աստու-
 22 ծոյ «...է» : Երբոր լսեցին՝ զարմացան , և թո-
 զուցին զանիկայ՝ ու գացին :
 23 Նոյն օրը անոր քովը եկան սաղուկեցիները ,
 որոնք կ'ըսեն թէ յարութիւն չկայ , և անոր
 24 հարցուցին՝ Ըսելով . Աւարդապետ՝ Մովսէս ը-
 սաւ . Թէ որ մէկը առանց զաւակի մեռնելու ըլ-
 լայ , անոր եղբայրը առնէ անոր կնիկը , և իր եղ-
 25 բօրը զաւակ հանէ : Երդ՝ եօթը եղբայրներ
 կային մեր մէջը . և առջինը կնիկ առաւ՝ ու մե-
 ռաւ , և զաւակ չունենալուն համար՝ իր կնիկը
 26 ձգեց իր եղբօրը : Նոյնպէս ալ երկրորդը՝ ու
 27 երրորդը՝ մինչև եօթներորդը : Եմենէն ետքը
 28 կնիկն ալ մեռաւ : Ուրեմն յարութեան ատենը
 ան եօթնէն որո՞ւն կնիկը պիտի ըլլայ . ինչու որ

- 29 ամէնքն ալ զանիկայ Լիճ ունեցան : Եւ Յիսուս
պատասխան տալով՝ անոնց ըսաւ . Դուք մոլո-
րած էք , որ ոչ գիրքերը գիտէք՝ և ոչ Եստու-
30 ծոյ զօրութիւնը . Քանզի յարութեան ատենը
ոչ կնիկ կ'առնեն՝ և ոչ էրկան կը տրուին . հապա
երկինքի մէջ Եստուծոյ հրեշտակներուն պէս
31 են : Բայց մեռելներուն յարութիւն առնելուն
համար՝ չէք կարդացեր Եստուծոյ ձեզի ըսուած
32 խօսքը . Ես եմ Եբրահամին Եստուածը , և Ի-
սահակին Եստուածը , ու Յակոբին Եստուածը .
Եստուած՝ մեռելներուն Եստուածը չէ , հապա
33 կենդանիներուն : Ու ժողովուրդները լսելով՝ կը
զարմանային անոր վարդապետութեանը վրայ :
- 34 Բայց փարիսեցիները երբոր լսեցին՝ թէ անի-
կայ պապանձեցուց սաղուկեցիները , մէկտեղ
35 ժողովուեցան : Եւ անոնցմէ մէկը՝ օրինական մը՝
36 հարցուց , զանիկայ փորձելով , ու ըսաւ . Ա՛ւր-
դապետ՝ ո՞ր պատուիրանքը մեծ է օրէնքին մէջ :
- 37 Եւ Յիսուս ըսաւ անոր . Քու Տէր Եստուածդ
սիրես քու բոլոր սրտովդ և քու բոլոր անձովդ
38 ու քու բոլոր մտքովդ . Ես է առաջին ու մեծ
39 պատուիրանքը : Ու երկրորդը ասոր նման՝ Քու
40 ընկերդ սիրես քու անձիդ պէս : Ես երկու
պատուիրանքէս կախուած են բոլոր օրէնքը և
մարդարէները :
- 41 Ու երբոր փարիսեցիները ժողովուեցան , Յիսուս
42 հարցուց անոնց՝ ու ըսաւ . Քրիստոսի վրայով
43 ի՞նչ կարծիք ունիք . անիկայ որո՞ւ որդին է : Ըսին
իրեն . Դաւիթին : Ըսաւ անոնց Յիսուս . Հապա
ի՞նչպէս Դաւիթ Հոգիով զանիկայ Տէր կը կոչէ՝
44 ու կ'ըսէ . Տէրը իմ Տէրօջս ըսաւ . Նստէ իմ
աջ կողմս , մինչև որ քու թշնամիներդ ոտքե-
45 ղուդ պատուանդան ընեմ : Ուրեմն թէ որ Դա-
ւիթ զանիկայ Տէր կը կոչէ , ի՞նչպէս անիկայ
46 անոր որդին կ'ըլլայ : Եւ մէկը չէր կրնար անոր

խօսք մը պատասխանել . ու ան օրէն ետեւ մէկը
չէր համարձակեր անոր բան մը հարցընելու :

ԳԼ . ԻԳ

1 Քրիստոս խրատ կու տայ ժողովուրդներուն որ դպրաց ու փարիսեցւոց բարի վար-
դապետութեանը հետեին , և չէ թէ անոնց չար օրինակներուն . 5 նոյնպէս ալ իր
աշակերտները կը խրատէ որ զգոյշ կենան անոնց փառասիրութենէն . 13 ութը ան-
գամ վայ կու տայ անոնց կեղծաւորութեանը և կուրուութեանը . 34 ու Երուսաղէմի
կործանումը կը նախաձայնէ :

- 1 Ըն առենը Յիսուս խօսեցաւ ժողովուրդնե-
- 2 րուն և իր աշակերտներուն՝ ու ըսաւ . Մովսէսին
աթոռը դպիրները և փարիսեցիները նստած են .
- 3 Ուրեմն ինչ որ ձեզի կ'ըսեն՝ որ պահէք , պահե-
ցէք ու ըրէք , բայց անոնց գործքերուն պէս մի՛
- 4 ընէք . ինչու որ կ'ըսեն ու չեն ըներ : Քանզի
ծանր և տանելու դժուար բեռներ կը կապեն՝ ու
կը դնեն մարդոց ուսերուն վրայ , և իրենց
- 5 մատովը չեն ուզեր զանոնք շարժել : Եւ ի-
րենց ամէն գործքերը՝ մարդոց երևնալու հա-
մար կ'ընեն . կը լայնցընեն իրենց զրապանները ,
- 6 զանցքները . Ընթրիքներու մէջ առաջին բազ-
մոցները կը սիրեն , և ժողովարաններուն մէջ
առաջին աթոռները , ու շուկաներուն մէջ բա-
- 7 րենները , Եւ մարդոցմէ Ռաբբի Ռաբբի կոչուիլ :
- 8 Բայց դուք Ռաբբի մի՛ կոչուիք . ինչու որ ձեր
Ուսուցիչը մէկ մըն է , «‎יְהוָה‎»՝ Քրիստոս , և դուք
- 9 ամէնքդ եղբայր էք : Ու երկրի վրայ Դէռ ձեզի
Հայր մի՛ կոչէք . ինչու որ ձեր Հայրը մէկ մըն
- 10 է , որ երկինքն է : Եւ դուք ուսուցիչներ մի՛
կոչուիք . ինչու որ ձեր Ուսուցիչը մէկ մըն է ,
- 11 «‎יְהוָה‎»՝ Քրիստոս : Եւ ձեր մէջէն մեծը ձեր ըս-
- 12 պասաւորը պիտի ըլլայ : Ո՛վ որ իր անձը կը
բարձրացընէ , պիտի խոնարհի . և ո՛վ որ իր ան-
ձը կը խոնարհեցընէ , պիտի բարձրանայ :
- 13 Բայց վնայ ձեզի կեղծաւոր դպիրներ ու փարի-
սեցիներ՝ որ երկնից թագաւորութիւնը մարդոց

- առջևը կը գոցէք . քանզի դուք չէք մտներ , և
 14 մտնողներն ալ չէք թողուր որ մտնեն : Այն
 ձեզի կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ՝ որ
 որբեւարիներուն տունները կ'ուտէք , ու ճարդոց
 երկնալու համար աղօթքը կ'երկրնցընէք . անոր
 համար աւելի դատապարտութիւն պիտի ընդու-
 15 նիք : Այն ձեզի կեղծաւոր դպիրներ ու փարի-
 սեցիներ՝ որ ծով ու ցամաք կը պտըտիք մէկը
 նորահաւատ ընելու . ու երբոր ըլլայ , զանիկայ
 ձեզմէ երկու անգամ աւելի գէհնի որդի կ'ը-
 16 նէք : Այն ձեզի կոյր առաջնորդներ՝ որ կ'ըսէք
 թէ՝ Ո՛վ որ տաճարին վրայ երդում ընէ , բան
 մը չէ . բայց ո՛վ որ տաճարին մէջի ոսկիին վրայ
 17 երդում ընէ , պարտաւոր կ'ըլլայ : Ո՛վ յիմար-
 ներ ու կոյրեր՝ որք մեծ է , ոսկի՞ն՝ եթէ տաճա-
 18 րը , որ կը սրբացընէ ոսկին : Եւ թէ՝ Ո՛վ որ սե-
 ղանին վրայ երդում ընէ , բան մը չէ , բայց ո՛վ
 որ սեղանին վրայի պատարագին վրայ երդում
 19 ընէ , պարտաւոր կ'ըլլայ : Յիմարներ ու կոյրեր՝
 որք մեծ է , պատարագը՝ եթէ սեղանը , որ կը
 20 սրբացընէ պատարագը : Ուստի ո՛վ որ սեղանին
 վրայ երդում ընէ , երդում կ'ընէ անոր վրայ՝ և
 21 անոր վրայի ամէն բաներուն վրայ . Եւ ո՛վ որ
 տաճարին վրայ երդում ընէ , երդում կ'ընէ ա-
 22 նոր վրայ՝ և անոր մէջ բնակողին վրայ . Եւ ո՛վ որ
 երկինքին վրայ երդում ընէ , երդում կ'ընէ Ես-
 տուծոյ աթոռին վրայ՝ և անոր վրան նստողին
 23 վրայ : Այն ձեզի կեղծաւոր դպիրներ ու փա-
 րիսեցիներ՝ որ անանուխին ու սամիթին և չա-
 մանին տասանորդը կը վճարէք , ու կը ձգէք
 օրէնքին ծանր ծանր բաները՝ դատաստանը և
 ողորմութիւնը ու հաւատքը . ասոնք պէտք էր
 24 ընել , և անոնք չձգել : Այն առաջնորդներ՝ որ
 25 մեղուկը կը քամէք , և ուղտը կը կլէք : Այն
 ձեզի կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ՝ որ

- զաւաթին ու պնակին դուրսի կողմը կը մաքրէք ,
 ու ներսէն յափշտակութեամբ և անիրաւու-
- 26 թեամբ լեցուն են : Այր փարիսեցի՝ առաջ գա-
 լաթին ու պնակին ներսի կողմը մաքրէ , որ ա-
- 27 նոնց դուրսի կողմն ալ մաքուր ըլլայ : Այն ձեզի
 կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ՝ որ կը
 նմանիք ծեփած գերեզմաններու , որոնք դուր-
 սէն գեղեցիկ կ'երևնան , և ներսէն մեռելներու
 ոսկորներով և ամէն կերպ պղծութիւնով լեցուն
- 28 են : Նոյնպէս ալ դուք դուրսէն մարդոց արդար
 կ'երևնաք , ու ներսէն կեղծաւորութեամբ և ա-
- 29 նօրէնութեամբ լեցուն էք : Այն ձեզի կեղծա-
 ւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ՝ որ մարգարէնե-
- 30 րուն տապանները կը շինէք , և արդարներուն
 գերեզմանները կը զարդարէք . Ու կ'ըսէք . Թէ
- որ մեր հայրերուն օրերը ըլլայինք , անոնց հետ
 մարգարէներուն արեանը մասնակից չէինք ըլ-
- 31 լար : Ուրեմն դուք ձեր վրայ կը վկայէք՝ թէ
 անոնց զաւակներն էք՝ որ մարգարէները կը
- 32 սպաննէին : Ու դուք ալ ձեր հայրերուն չափը
 33 լեցուցէք : ()՝ ձեր իժերու ծնունդներ , ինչպէս
 պիտի փախչիք գեհէնին դատապարտութենէն :
- 34 Մտոր համար՝ ահա ես կը խրկեմ ձեզի մարգա-
 րէներ և իմաստուններ ու դպիրներ , և անոնցմէ
 զի ասանք պիտի սպաննէք , ու խաչը հանէք , և
 մէկ քանիները ձեր ժողովարաններուն մէջը պի-
- 35 տի ծեծէք , ու քաղաքէ քաղաք հալածէք . Ու-
 պէս զի երկրի վրայ թափուած բոլոր արդար ա-
- րիւնը ձեր վրայ գայ , արդար Մեքլին արիւնէն՝
 մինչև Բարաքիայի որդւոյն . Չաքարիային ա-
- րիւնը , որ տաճարին ու սեղանին մէջտեղը սպան-
- 36 նեցիք : Ղշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի . Մտ ամէն բա-
 ները պիտի գայ աս աղգիս վրայ :
- 37 Ո՛վ Նրուսաղէմ՝ Նրուսաղէմ , որ մարգարէ-
 ները կը սպաննէիր , ու քեզի խրկուածները կը

քարկոծէիր . քանի անգամ քու տղաքներդ
 ժողվել ուզեցի՝ ինչպէս որ հաւը իր ձագերը թե-
 38 ւերուն տակը կը ժողվէ, և դուք չուզեցիք : Ահա
 ձեր տունը ձեզի աւերակ պիտի մնայ . ինչու որ
 ձեզի կ'ըսեմ, որ ալ ասկէ ետեւ պիտի չտեսնէք
 զիս, մինչև որ ըսէք . Օրհնեալ է ան՝ որ Տէրո-
 ջը անունովը կու գայ :

ԳԼ . ԻԴ

1 Քրիստոս կը նախաձայնէ տաճարին կործանումը, 3 անկէ առաջ հասնելու մեծ թը-
 շուառութիւնները, 29 և իր դատաստանի գալուն նշանները : 36 Եւ ան օրը ու ժա-
 մը մեզի անծանօթ ըլլալուն համար, 42 կը պատուիրէ որ արթուն մնանք ան բարի
 ծառային պէս՝ որ ամէն վայրկեան իր տիրոջը գալուն կը սպասէ :

1 Եւ Յիսուս տաճարէն դուրս ելլելով՝ կ'երթար .
 ու աշակերտները անոր քովը գացին՝ տաճարին

2 շէնքերը իրեն ցուցընելու : Եւ Յիսուս անոնց
 ըսաւ . Չէք տեսներ առ ամէն բաները . ճշմա-
 րիտ կ'ըսեմ ձեզի, պիտի չմնայ հոս քար քարի
 վրայ՝ որ չբակուի :

3 Ու երբոր անիկայ Ձիթենեաց լեռը նստեր էր,
 աշակերտները իրեն եկան առանձին՝ ու ըսին .
 Ըսէ՛ մեզի՝ ե՞րբ պիտի ըլլան առ բաները . և քու

4 գալստեանդ՝ ու աշխարհիս վերջին նշանը ի՞նչ
 պիտի ըլլայ : Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ՝
 ու ըսաւ անոնց . Ոգոյշ կեցէ՛ք՝ չըւայ որ մէկը

5 ձեզ խաբէ . Ինչու որ շատերը պիտի գան իմ
 անունովս՝ ու ըսեն, թէ Ես եմ Քրիստոսը .

6 ու շատերը պիտի մոլորցընեն : Եւ պիտի լսէք
 պատերազմներ՝ ու պատերազմներու լուրեր . ըզ-
 7 գոյշ կեցէ՛ք որ չխռովեք . ինչու որ առ ամէն բա-
 ները պէտք է որ ըլլան, բայց դեռ վերջը չէ :

7 Այսին զի ազգ ազգի վրայ պիտի ելլէ, ու թա-
 գաւորութիւն թագաւորութեան վրայ, և տեղ

տեղ սովեր ու մահտարածամներ, և երկրաշար-
 8 ժութիւններ պիտի ըլլան : Բայց ասոնք ամէնը՝

9 ցաւերուն սկիզբն են : Ան ատենը ձեզ նեղու-
 թեան պիտի մատնեն, և ձեզ պիտի սպաննեն,

- ու իմ անուանս համար ամէն ազգերուն ատելի
 10 պիտի ըլլաք : Եւ ան ատենը շատերը պիտի
 գայթակղին , ու մէկզմէկ պիտի մատնեն : և
 11 մէկզմէկ պիտի ատեն : Եւ շատ սուտ մարգա-
 րէններ պիտի ելնեն , ու շատերը պիտի մոլորեցը-
 12 նեն : Եւ անօրէնութիւնը շատնալուն համար՝
 13 շատերուն սէրը պիտի պաղի : Բայց ո՞վ որ մին-
 14 չե վերջը համբերէ , անիկայ պիտի ապրի : Եւ
 արքայութեան աս աւետարանը բովանդակ աշ-
 խարհի մէջ պիտի քարոզուի՝ բոլոր ազգերուն
 վկայութիւն ըլլալու , և անկէ ետեւ վերջը պիտի
 գայ :
- 15 Ուստի երբոր տեսնէք աւերմունքին պղծու-
 թիւնը՝ որ Դանիէլ մարգարէին ձեռքովը ըսուած
 է , թէ սուրբ տեղը կը կենայ . (ո՞վ որ կարգայ՝
 16 թող հասկընայ .) Են ատենը Հրէաստանի մէջ
 17 եղողները՝ լեռները թող փախչին . Եւ ան որ
 տանիքին վրայ է՝ թող չիջնէ իր տունէն բան մը
 18 առնելու . Եւ ան որ արտին մէջն է՝ թող ետ չը-
 19 դառնայ իր հանդերձները առնելու : Բայց վայ
 ան օրերը յղի եղողներուն ու ծիծ տուողներուն :
- 20 Եւ աղօթք ըրէք՝ որ ձեր փախչիլը ձմեռը չըլլայ ,
 21 ո՛չ ալ շաբաթ օրը . Քանզի ան ատենը անանկ
 մեծ նեղութիւն պիտի ըլլայ , որուն նմանը աշ-
 խարհի սկիզբէն մինչև հիմա եղած չէ , ո՛չ ալ
 22 պիտի ըլլայ : Եւ թէ որ ան օրերը չքիչնային ,
 բնաւ մէկ մարմին մը պիտի չապրէր . բայց ընտ-
 րեալներուն համար՝ ան օրերը պիտի քիչնան :
 23 Են ատենը թէ որ մէկը ձեզի ըսէ թէ , Եհն հոս
 24 է Քրիստոսը՝ կամ հոն , մի՛ հաւատաք . Ինչու
 որ սուտ քրիստոսներ և սուտ մարքարէներ պի-
 տի ելնեն , ու մեծ նշաններ և հրաշքներ պի-
 տի ցուցնեն , որ եթէ կարելի էր՝ ընտրեալ-
 25 ներն ալ մոլորեցնեն : Եհն ձեզի առաջուց ըսի :
 26 Ուստի թէ որ ձեզի ըսեն թէ՝ Եհն անապատին

- մէջն է , մի՛ ելէք . և ըն՝ Մհաներքին սենեակ-
 27 ներուն մէջն է , մի՛ հաւատաք : Այսն զի ինչ-
 պէս որ փայլակը արեւելքէն կ'ելլէ՝ ու մինչև ա-
 րեւմուտք կ'երևնայ , անանկ պիտի ըլլայ Որդւոյ
 28 մարդոյ գալուստը : Քանզի ո՛ւր որ մեռած մար-
 մին կայ , հոն պիտի ժողվուին արծիւները :
- 29 Եւ շուտ մը ան նեղութեան օրերէն ետև՝ ա-
 րեգակը պիտի խաւարի , ու լուսինը իր լոյսը
 պիտի չտայ , և աստղերը երկինքէն պիտի իյ-
 նան , ու երկնից զօրութիւնները պիտի շարժին :
- 30 Եւ ան ատենը Որդւոյ մարդոյ նշանը պիտի երև-
 նայ երկինքի մէջ , ու ան ատենը երկրիս բոլոր
 ազգերը կոծ պիտի ընեն , ու պիտի տեսնեն Որ-
 դին մարդոյ երկինքի ամպերուն վրայ եկած՝ զօ-
 31 րութիւնով ու մեծ փառքով : Եւ անիկայ իր
 հրեշտակները պիտի խրկէ մեծաձայն փողով , ու
 պիտի ժողվեն իր ընտրեալները չորս հովերէն՝
 երկինքին մէկ ծայրէն մինչև մէկալ ծայրը :
- 32 Թղենիէն առանկ մը սորվեցէք . որ երբ անոր
 ոստերը կը կակուղնան , ու տերևները կը ցցուին ,
 33 գիտէք թէ ամառը մօտ է : Նոյնպէս ալ դուք
 երբոր աս ամէն բաները տեսնէք , գիտցէք որ
 34 մօտ է դռներուն քովը : Շշմարիտ կ'ըսեմ ձե-
 ղի , որ աս ազգը պիտի չանցնի , մինչև որ աս ա-
 35 մէն բաները ըլլան : Երկինքը ու երկիրը պիտի
 անցնին , բայց իմ խօսքերս բնաւ պիտի չանցնին :
- 36 Իսկ ան օրուան և ան ժամուն համար՝ մէկը
 չգիտեր , ոչ ալ երկնից հրեշտակները , հապա
 37 միայն իմ Հայրս : Բայց ինչպէս որ Նոյի օրե-
 րը եղաւ , Որդւոյ մարդոյ գալուստն ալ այնպէս
 38 պիտի ըլլայ : Քանզի ինչպէս էին ան օրերը
 ջրհեղեղէն առաջ , կ'ուտէին՝ կը խմէին՝ կնիկ
 կ'առնէին ու երկան կու տային , մինչև ան օրը՝
 39 որ Նոյ տապանը մտաւ , Եւ չգիտցան՝ մինչև
 որ ջրհեղեղը եկաւ , ու ամէնը վերցուց . Որդւոյ

- 40 մարդոյ գալուստն ալ այնպէս պիտի ըլլայ : Են
ատենը Եւ յերկու հօգի արտի մը մէջ ըլլան , մէկը
41 պիտի առնուի՝ ու մէկալը ձգուի . Եւ Եւ յերկու
կնիկ մէկ աղօրիքի մէջ աղալու վրայ գտնուին ,
մէկը պիտի առնուի՝ ու մէկալը ձգուի :
- 42 Ուրեմն արթննալ կեցէք . ինչու որ չէք գիտեր
43 թէ որ ժամուն ձեր Տէրը կու գայ : Իայց աս
գիտցէք , որ եթէ տանուտէրը գիտնար՝ թէ Բե-
շէր՝ որ պահուն գողը կու գայ , արթուն կը
կենար , և թող չէր տար որ իր տունը ծակեն :
- 44 Ենոր համար դուք ալ պատրաստ կեցէք , քանզի
Որդին մարդոյ կու գայ անանկ ժամու մէջ՝ որ
45 դուք չէք կարծեր : Ուստի ո՞վ է ան հաւատա-
րիմ ու իմաստուն ծառան՝ որն որ իր տէրը իր
ծառաններուն վրայ դրաւ , որ ատենին անոնց
46 կերակուր տայ : Երանի է ան ծառային , որն
որ իր տէրը եկած ատենը՝ անանկ ըրած պիտի
47 գտնէ : Ղշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ իր բոլոր
48 ունեցածին վրայ պիտի կեցընէ զանիկայ : Հա-
պա թէ որ ան չար ծառան իր սրտին մէջը ըսէ .
49 Իմ տէրս իր գալը կ'ուշացընէ . Եւ սկսի իր ծա-
ռայակիցները ծեծել , ու գինովներուն հետ ու-
50 տել ու խմել , Են ծառային տէրը պիտի գայ
անանկ մէկ օր մը՝ որ չսպասեր , և անանկ մէկ ժամ
51 մը՝ որ չգիտեր . Եւ զանիկայ մէջտեղէն պիտի
կտրէ , ու անոր բաժինը կեղծաւորներուն հետ
պիտի դնէ . հոն պիտի ըլլայ լալ՝ ու ակռաներ
կ'ճուրճեն :

ԳԼ . ԻԵ

1 Տասը կուսանաց առակը , 14 ու տաղանդներուն առակը : 31 Վերջն դատաստանին
ստորագրութիւնը :

- 1 Են ատենը երկնից թագաւորութիւնը պիտի
նմանի տասը կոյսերու , որոնք իրենց լապտեր-
2 ները առնելով՝ փեսան դիմաւորելու ելան : Ե-
սոնցմէ հինգը իմաստուն էին , և հինգը յիմար ,

- 3 Որ յիմարները առին իրենց լապտերները , ու
 4 հետերնին եղ չառին . Բայց իմաստունները
 իրենց լապտերներուն հետ ամաններով եղ ալ ա-
 5 ռին : Եւ փեսան որ ուշացաւ , ամէնն ալ թըմ-
 6 րեցան ու քնացան : Եւ կէս գիշերին ձայն մը
 եղաւ . Ահա փեսան կու գայ՝ զանիկայ դիմաւո-
 7 րելու ելէք : Ան ատենը բոլոր կոյսերը եկան , ու
 8 իրենց լապտերները շտկեցին : Եւ յիմարները
 ըսին իմաստուններուն . տուէք մեզի ձեր եղէն .
 ինչու որ մեր լապտերները մարելու վրայ են :
 9 Պատասխան տուին իմաստունները՝ ու ըսին .
 Չըլլայ որ մեզի ու ձեզի չբաւականանայ . այլ
 յաւէտ ծախողներուն գացէք՝ և գնեցէք ձեզի
 10 համար : Երբոր անոնք գացին գնելու՝ փեսան
 եկաւ , ու պատրաստ եղողները անոր հետ հարս-
 11 նիքը մտան , և դուռը գոցուեցաւ : Ետքը մէ-
 կալ կոյսերը եկան՝ ու ըսին . Տէր Տէր՝ բաց մե-
 12 զի : Բայց անիկայ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ .
 Ղշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի թէ՛ Ես ձեզ չեմ ճանչ-
 13 նար : Ուրեմն արթո՛ւն կեցէք , ինչու որ ո՛չ օրը
 - գիտէք , և ո՛չ ժամը :
 14 Քանզի ինչպէս օտար երկիր գացող մարդ մը՝
 կանչեց իր ծառաները , և իր ունեցածը՝ անոնց
 15 յանձնեց : Մէկուն տուաւ հինգ տաղանդ , ու
 մէկուն՝ երկուք , և մէկուն՝ մէկ , ամէն մէկուն
 իր կարողութեանը չափ , ու անմիջապէս ճամ-
 16 բայ եկաւ : Եւ ան որ հինգ տաղանդը առած
 էր , գնաց անոնցմով գործ տեսաւ , և ուրիշ
 17 հինգ տաղանդ շահեցաւ : Նմանապէս ան որ
 երկուքը առած էր , ուրիշ երկուք ալ շահեցաւ :
 18 Իսկ ան որ մէկը առած էր , գնաց գետինը փո-
 19 րեց , ու իր տիրոջը ստակը պահեց : Շատ ժա-
 մանակէ ետեւ ան ծառաներուն տէրը եկաւ , և
 20 անոնցմէ հաշիւ ուղեց : Եւ հինգ տաղանդը առ-
 նողը եկաւ՝ ուրիշ հինգ տաղանդ ալ բերաւ , ու

- ըսաւ . Տէր՝ հինգ տաղանդ յանձնեցիր ինծի ,
 ահա ուրիշ հինգ տաղանդ ալ անոնց վրայ շահե-
- 21 ցայ : Ըսաւ անոր իր Տէրը . Ապրիս՝ բարի ու
 հաւատարիմ ծառայ , դուն որ քիչ բանին մէջ
 հաւատարիմ եղար , քեզ շատ բաներու վրայ
 պիտի կեցընեմ . մտի՛ր քու տիրոջդ ուրախու-
- 22 թեանը մէջ : Երկու տաղանդը առնողն ալ
 եկաւ՝ ու ըսաւ . Տէր՝ երկու տաղանդ յանձնե-
 ցիր ինծի , ահա ուրիշ երկու տաղանդ ալ անոնց
- 23 վրայ շահեցայ : Ըսաւ անոր իր տէրը . Ապրիս՝
 բարի ու հաւատարիմ ծառայ , դուն որ քիչ բա-
 նին մէջ հաւատարիմ եղար , քեզ շատ բաներու
 վրայ պիտի կեցընեմ . մտի՛ր քու տիրոջդ ուրա-
- 24 խութեանը մէջ : Մէկ տաղանդը առնողն ալ
 եկաւ՝ ու ըսաւ . Տէր՝ գիտէի որ դուն խիստ մարդ-
 մըն ես . չսերմանած տեղէդ կը հնձես , ու չցա-
- 25 նած տեղէդ կը ժողվես . Ուստի վախնալով ,
 գացի քու տաղանդդ գետնին տակը պահեցի .
- 26 «...» ահա քուկդ քեզի : Պատասխան տուաւ
 անոր տէրը՝ ու ըսաւ անոր . Չար և ծոյլ ծառայ՝
 գիտէիր որ չսերմանած տեղէս կը հնձեմ , ու
- 27 չցանած տեղէս կը ժողվեմ , Ուրեմն պէտք էր
 քեզի որ իմ ստակս սեղանաւորներուն տայիր ,
- 28 որ ես եկած ատենս շահովը առնէի իմս : Արդ՝
 առէ՛ք ատկէ տաղանդը , ու տասը տաղանդ ու-
- 29 նեցողի՛ն տուէ՛ք : Ինչու որ ամէն ունեցողին
 պիտի տրուի , ու պիտի աւելնայ . և չունեցողին
- 30 ունեցածն ալ անկէ պիտի առնուի : Եւ ատ ան-
 պիտան ծառան դուրսի խաւարը հանեցէք . հոն
 պիտի ըլլայ լալ՝ ու ակռաներ կճռցընել :
- 31 Ու երբոր Որդին մարդոյ իր փառքովը գայ , և
 բոլոր սուրբ հրեշտակները իր հետը , ան ատենը
- 32 իր փառաց աթոռը պիտի նստի . Եւ անոր առ-
 ջւը պիտի ժողվուին բոլոր ազգերը , ու զանոնք
 իրարմէ պիտի զատէ , ինչպէս որ հովիւ մը ոչ-

- 33 խարները այծերէն կը դատէ . Եւ ոչխարները իր աջ կողմը պիտի կայնեցընէ , ու այծերը՝ ձախ կողմը :
- 34 Ըն առենը Թագաւորը իր աջ կողմը եղողներուն պիտի ըսէ . Նկէք իմ Հօրս օրհնածները , աշխարհի սկիզբէն ձեզի համար պատրաստուած :
- 35 Թագաւորութիւնը ժառանգեցէք . Ինչու որ անօթեցայ , և ինծի ուտելիք տուիք . ծարաւեցայ , ու ինծի խմցուցիք . օտարական էի , և զիս
- 36 ներս առիք . Մերկ էի , և զիս հագուեցուցիք . հիւանդ էի , ու ինծի տես եկաք . բանտի մէջ
- 37 էի , և ինծի եկաք : Ըն առենը արդարները անոր պատասխան պիտի տան՝ ու ըսեն . Տէր՝ երբ քեզ անօթեցած տեսանք՝ ու կերակրեցինք , կամ
- 38 ծարւած՝ ու խմցուցինք . Ն՞րբ քեզ օտարական տեսանք՝ և ներս առինք , կամ մերկ՝ ու հագուեցուցինք . Ն՞րբ քեզ հիւանդ՝ կամ բանտի մէջ
- 40 տեսանք , ու քեզի եկանք : Եւ Թագաւորը պատասխան տալով՝ պիտի ըսէ անոնց . Ոչմարիտ կ'ըսեմ ձեզի . Որովհետեւ աս իմ եղբայրներուս պինտ պղտիկներէն մէկուն ըրիք , ինծի ըրիք :
- 41 Ըն առենը ձախ կողմը եղողներուն ալ պիտի ըսէ . Մէկդի դացէք ինծմէ անիծեալներ՝ յաւիտենական կրակին մէջը , որ պատրաստուած է
- 42 Սատանային՝ ու իր հրեշտակներուն : Ինչու որ անօթեցայ , և ինծի ուտելիք չտուիք . ծարաւեցայ , ու ինծի չխմցուցիք . Օտարական էի , և զիս ներս չառիք . մերկ էի , և զիս չհագուեցուցիք . հիւանդ ու բանտի մէջ էի , և ինծի տես չեկաք :
- 44 Ըն առենը անոնք ալ պատասխան պիտի տան՝ ու ըսեն . Տէր՝ երբ տեսանք քեզ անօթեցած կամ ծարւած՝ կամ օտարական՝ կամ մերկ՝ կամ հիւանդ՝ կամ բանտի մէջ , ու քեզի սպա-
- 45 սաւորութիւն չըրինք : Ըն առենը պատասխան պիտի տայ անոնց՝ ու ըսէ . Ոչմարիտ կ'ըսեմ ձե-

զի . Որովհետև ասոնց պինտ պղտիկներէն մէկուն չըրիք , ինծի ալ չըրիք :

46 Եւ ասոնք պիտի երթան յաւիտենական տանջանքը , իսկ արդարները՝ յաւիտենական կեանքը :

ԳԼ . Ի.Չ

1 Իշխանները խորհուրդ կ'ընեն Քրիստոսի դէմ : 6 Կնիկ մը եղով կ'օծէ անոր գլուխը : 14 Յուդա կը մասնէ զՔրիստոս : 17 Քրիստոս կ'ուտէ զատիկը . 26 կը սահմանէ իր սուրբ ընթրիքը . 36 աղօթք կ'ընէ պարտէզին մէջ . 47 և մէկ համբուրով մը մատնուած՝ 57 Կայիափայի առջին կը տարուի : 69 Պետրոս կ'ուրանայ զՔրիստոս :

1 Ու երբոր Յիսուս լմընցուց աս բոլոր խօսքերը , 2 ըսաւ իր աշակերտներուն . Գիտէք որ երկու օրէն ետև զատիկ կ'ըլլայ , և Որդին մարդոյ կը մատնուի խաչը ելելու :

3 Են ատենը քահանայապետները՝ ու դպիրները՝ և ժողովուրդին ծերերը ժողովուեցան քահանայապետին սրահը , որուն անունը Կայիափա 4 էր . Ու խորհուրդ ըրին՝ որ նենգութեամբ բռնեն 5 Յիսուսը՝ ու մեռցընեն : Բայց կ'ըսէին թէ , Ո՛չ «
» տօնիս մէջ , որ ժողովուրդին մէջ խռովու-
թիւն չըլլայ :

6 Ու երբոր Յիսուս Բեթանիա էր բորոտ Սիմոնին տունը , Կնիկ մը եկաւ անոր՝ որ ունէր ծանրազին եղի շեշ մը . և թափեց անոր գլխուն վը-
8 րայ՝ երբոր անիկայ սեղան նստած էր : Եւ անոր աշակերտները տեսնելով , դժուարեցան՝ ու ը-
9 սին . Ինչո՞ւ աս կորուստը ըլլայ . Քանզի ատեղը կրնար սուղ գնով ծախուիլ , ու աղքատնե-
10 բուն տրուիլ : Եւ Յիսուս իմանալով՝ ըսաւ ասոնց . Ինչո՞ւ անհանգիստ կ'ընէք կնիկը . քան-
11 զի ատիկայ բարի գործ մը գործեց ինծի : Ինչո՞ւ որ աղքատները ամէն ատեն ձեր հետը ու-
12 նիք , բայց զիս ամէն ատեն չունիք : Այսին զի ատիկայ՝ որ ատեղը իմ մարմինիս վրայ թա-
13 փեց , իմ թաղմանս համար ըրաւ : Շշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի թէ , բոլոր աշխարհի մէջ ուր որ աս աւետարանս քարոզուի , ատոր ըրածն

ալ պիտի խօսուի՝ իրեն յիշատակ ըլլալու համար :

- 14 Են ատենը տասուերկուքէն մէկը՝ որ Յուդա Իսկարիովտացի կ'ըսուէր , գնաց քահանայա-
- 15 պետներուն՝ ու ըսաւ . Ի՞նչ կ'ուզէք ինծի տալ , ու ես ձեզի մատնեմ զանիկայ . և անոնք երե-
- 16 սուն «Էլ արծաթ կշռեցին անոր : Եւ անկէ ետեւ պատեհութիւն մը կը փնտուէր , որ զանիկայ մատնէ » :
- 17 Եւ բաղարջակերաց առջի օր աշակերտները Յիսուսին եկան՝ ու անոր ըսին . Ո՛ր կ'ուզես որ քեզի պատրաստենք՝ զատիկը ուտելու համար :
- 18 Եւ անիկայ ըսաւ . Գացէք քաղաքը այս ինչ մարդուն՝ ու ըսէք անոր . Ա՛րդապետը կ'ըսէ . Ժամանակս մօտ է , աշակերտներուս հետ մէկ-
- 19 տեղ քու քովդ պիտի ընեմ զատիկը : Եշակերտներն ալ ըրին՝ ինչպէս որ Յիսուս իրենց հրաման ըրաւ , ու պատրաստեցին զատիկը :
- 20 Ու երբոր իրիկուն եղաւ , տասուերկուքին հետ
- 21 սեղան նստաւ : Եւ քանի որ կ'ուտէին՝ ըսաւ . Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ ձեզմէ մէկը զիս
- 22 պիտի մատնէ : Ու շատ տրտմեցան , և անոնցմէ ամէն մէկը սկսաւ ըսել անոր . Տէ՛ր՝ միթէ ես
- 23 եմ : Ենիկայ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ . Են որ իմ հետս իր ձեռքը պնակը խօթեց , նոյնը
- 24 պիտի մատնէ զիս : Յիրաւի Որդին մարդոյ կ'երթայ՝ ինչպէս որ գրուած է իրեն համար . բայց վնայ ան մարդուն՝ որուն ձեռքովը Որդին մարդոյ կը մատնուի . աղէկ էր ան մարդուն , որ
- 25 ծնած չըլլար : Պատասխան տուաւ Յուդան՝ որ անիկայ պիտի մատնէր՝ ու ըսաւ . Ա՛րդապետ՝ միթէ ես եմ . ըսաւ անոր . Դուն ըսիր :
- 26 Եւ քանի որ անոնք կ'ուտէին , Յիսուս հաց առաւ՝ օրհնեց ու կտրեց , և տուաւ աշակերտներուն՝ ու ըսաւ . Եռէ՛ք՝ կերէ՛ք , աս է իմ մար-

- 27 մինս : Եւ գաւաթը առաւ՝ զոհացաւ , ու տուաւ
անոնց՝ և ըսաւ . Եմէնքդ ալ խմեցէք ասկէ .
- 28 Ինչու որ ասիկայ է իմ արիւնս նոր ուխտի , որ
շատերու համար կը թափուի մեզաց թողու-
- 29 թեան համար : Բայց կ'ըսեմ ձեզի . Եսկէ ետեւ
որթին բերքէն բնաւ պիտի չխմեմ մինչև ան
օրը՝ երբոր ձեր հետը անիկայ նոր խմեմ իմ Հօրս
թագաւորութեանը մէջ :
- 30 Եւ օրհնութիւն մը երգելէն ետեւ՝ Ձիթենեաց
- 31 լեռը ելան : Են ատենը Յիսուս ըսաւ անոնց .
Դուք ամէնքդ աս գիշեր իմ վրայովս պիտի գայ-
թակղեք . ինչու որ գրուած է թէ՝ Հովիւը պի-
տի զարնեմ , ու հօտին ոչխարները պիտի ցը-
- 32 բուին : Բայց յարութիւն առնելէս ետեւ՝ ձեզ-
- 33 մէ առաջ Գալիլեա պիտի երթամ : Պատասխան
տուաւ Պետրոս՝ ու ըսաւ անոր . Թէպէտ ամէնքն
ալ քու վրայովդ գայթակղին , բայց ես բնաւ
- 34 պիտի չգայթակղիմ : Ըսաւ անոր Յիսուս . Շըշ-
մարիտ կ'ըսեմ քեզի . Ես գիշեր դեռ հաւը չխօ-
- 35 սած իրեք անգամ զիս պիտի ուրանաս : Ըսաւ
անոր Պետրոս . Թէև քեզի հետ մեռնելու ալ ըլ-
լամ՝ բնաւ քեզ պիտի չուրանամ . ասանկ կ'ը-
սէին նաև ամէն աշակերտները :
- 36 Են ատենը Յիսուս անոնց հետ տեղ մը եկաւ ,
որուն անունը Գեթսեմանի էր , ու ըսաւ աշա-
կերտներուն . Հոս նստեցէք՝ մինչև որ ես եր-
- 37 թամ հոն աղօթք ընեմ : Եւ իր հետը առնելով
Պետրոսը ու Օւերեդէոսին երկու որդիքը , սկսաւ
- 38 տրտմիլ և վշտանալ : Են ատենը ըսաւ անոնց .
Իմ անձս մեռնելու չափ տրտում է . հոս կեցէք ,
- 39 և ինծի հետ արթննալ մնացէք : Ու քիչ մը ա-
ռաջ երթալով՝ իր երեսին վրայ ինկաւ , և աղօթք
ըրաւ՝ ըսելով . Ո՛վ Հայր իմ՝ թէ որ կարելի է ,
թող աս գաւաթը ինծմէ անցնի . բայց չէ՛ թէ
ինչպէս որ ես կ'ուզեմ , հապա ինչպէս որ դուն

- 40 Ի՞նչ : Եւ եկաւ աշակերտներուն՝ ու զանոնք քնացած գտաւ , և ըսաւ Պետրոսին . Եյդպէս մէկ ծամ մըն ալ չկրցա՞ք ինծի հետ արթուն կե-
- 41 նալ : Երթուն կեցէ՛ք և աղօթք ըրէ՛ք , որ փորձութեան մէջ չմտնէ՛ք . հոգին յօժար է , բայց
- 42 մարմինը տկար : Դարձեալ երկրորդ անգամ գնաց աղօթք ըրաւ՝ ըսելով . Ո՛վ Հայր իմ՝ եթէ անկարելի է որ աս գաւաթը ինծմէ անցնի՝ առանց անկէ խմելուս , [թող քու կամքդ ըլլայ :
- 43 Եւ եկաւ զանոնք նորէն քնացած գտաւ . ինչու
- 44 որ աչքերնին ծանրացած էր : Եւ [թողուց անոնք , ու նորէն գնաց երրորդ անգամ աղօթք
- 45 ըրաւ՝ նոյն խօսքը ըսելով : Են ատենը եկաւ իր աշակերտներուն՝ ու ըսաւ անոնց . Եսկէ ետե քնացէ՛ք՝ ու հանգչեցէ՛ք . ահա ժամը հասաւ , և Որդին մարդոյ մեղաւորներուն ձեռքը կը
- 46 մատնուի : Ելէ՛ք ասկէ երթանք , ահա մօտեցաւ անիկայ՝ որ զիս պիտի մատնէ :
- 47 Եւ դեռ անիկայ աս որ կը խօսէր , ահա Յուդան՝ տասուերկուքէն մէկը՝ եկաւ . և իր հետը շատ բազմութիւն սուրերով ու բիրերով՝ քահա-
- 48 նայապետներէն և ժողովուրդին ծերերէն : Եւ զանիկայ մատնողը անոնց նշան մը տուեր էր՝ ըսելով . Ո՛վ որ ես համբուրեմ՝ ան է , բռնեցէ՛ք
- 49 անիկայ : Եւ շուտ մը Յիսուսին մօտենալով՝ ըսաւ . Ողջոյն քեզ՝ վարդապետ . ու համբուրեց
- 50 զանիկայ : Եւ Յիսուս ըսաւ անոր . Ը՛նկեր՝ ինչո՞ւ համար եկար դուն . ան ատենը մօտեցան՝ ձեռք զարկին Յիսուսին՝ ու բռնեցին զանիկայ :
- 51 Եւ ահա Յիսուսի հետ եղողներուն մէկը ձեռքը երկընցուց , և իր սուրը հանելով՝ զարկաւ քահանայապետին ծառային , և անոր ականջը մէկ-
- 52 դի հանեց : Են ատենը Յիսուս ըսաւ անոր . Սուրդ իր տեղը դարձուր . ինչու որ ամէն սուր
- 53 առնողները սրով պիտի կորսուին : Ար կարծես

- Թէ չեմ կրնար հիմա իմ Հօրս աղաչել , և ինծի
 Հասցընէ տասուերկու գունդէն աւելի հրեշտակ-
 54 ներ : Բայց ի՞նչպէս պիտի կատարուին գիրքե-
 րը , Թէ պէտք է ասանկ ըլլալ :
- 55 Են ատենը Յիսուս ըսաւ ան բազմութեանը .
 Իբր Թէ աւաղակի՞ վրայ ելաք՝ սուրերով ու բիրե-
 րով զիս բռնելու . ամէն օր տաճարին մէջ ձեզի
 Հետ կը նստէի՝ ու կը սորվեցընէի , և զիս չբռնե-
 56 ցիք : Բայց աս ամէն բաները եղաւ՝ որ կատա-
 րուին մարգարէից գիրքերը : Են ատենը բոլոր
 աշակերտները թողուցին անիկայ՝ ու փախան :
- 57 Եւ անոնք բռնեցին Յիսուսը՝ Վայիափա քա-
 Հանայապետին տարին , ուր որ դպիրները ու
 58 ծերերը ժողովուեր էին : Եւ Պետրոս Հեռուանց
 անոր ետեւէն գնաց՝ մինչև քաՀանայապետին
 գաւիթը , ու ներս մտաւ սպասաւորներուն հետ
 59 նստաւ , որ վերջը տեսնէ : Իսկ քաՀանայա-
 պետները ու ծերերը և բոլոր ժողովքը Յիսուսի
 դէմ սուտ վկայութիւն մը կը փնտռէին , որ ա-
 60 նիկայ մեռցընեն . Ու չգտան . Թէև շատ սուտ
 վկաներ ալ եկան , բայց չգտան . ետքը երկու
 61 սուտ վկայ եկան , Ու ըսին Թէ , Եսիկայ ըսաւ ,
 Ես կրնամ Եստուծոյ տաճարը քակել , և զանի-
 62 կայ իրեք օրուան մէջ շինել : Եւ քաՀանայա-
 պետը ոտք ելելով՝ ըսաւ անոր . Պատասխան մը
 չե՞ս տար . ի՞նչ կը վկայեն ասոնք քեզի դէմ :
- 63 Եւ Յիսուս լուռ կը կենար : Պատասխան տուաւ
 քաՀանայապետը՝ ու ըսաւ անոր . Սենդանի Ես-
 տուծով քեզ կ'երդմնցընեմ՝ որ մեզի ըսես , Թէ
 64 դո՞ւն ես Քրիստոս Որդին Եստուծոյ : Ըսաւ
 անոր Յիսուս . Դուն ըսիր . բայց կ'ըսեմ ձեզի .
 ասկէ ետեւ պիտի տեսնէք Որդին մարդոյ . Օ-
 րութեան աջ կողմը նստած , ու երկնից ամպե-
 65 րուն վրայ եկած : Են ատենը քաՀանայապետը
 իր հանդերձները պատռեց՝ ու ըսաւ . Հայհոյու-

Թիւն ըրաւ . ալ ի՞նչ պէտք է մեղի վկաներ . ահա
 66 հիմա խեցիք ատոր հայհոյութիւնը . Չեղի ի՞նչ
 պէս կ'երենայ . անոնք պատասխան տուին ու
 67 ըսին . Մահապարտ է : Ըն ատենը անոր երեսը
 Թուքին , ու բռնեցով ծեծեցին անիկայ . ոմանք
 68 ալ ապտակ զարնելով՝ ըսին . Մարգարէացիը մե-
 զե՝ դուն Բրիստոս , ո՞վ է ան՝ որ քեզի զարկաւ :
 69 Իսկ Պետրոս դուրսը գաւիթը նստեր էր . և
 մէկ աղախին մը եկաւ անոր՝ ու ըսաւ . Դուն ալ
 70 Գալիլեացի Յիսուսին հետն էիր : Բայց անիկայ
 ամենուն առջևը ուրացաւ՝ ու ըսաւ . Չեմ գի-
 71 տեր դուն ի՞նչ կը խօսիս : Ու երբոր դուռը ելաւ ,
 ուրիշ «ղախի» մը զանիկայ տեսաւ , և հոն եղող-
 ներուն ըսաւ . Եսիկայ ալ Յիսուս Նազովրեցիին
 72 հետն էր : Եւ Պետրոս նորէն երդում ընելով՝
 ուրացաւ թէ , Ես ան մարդը չեմ ճանչնար :
 73 Ու քիչ մը ատենէն ետեւ հոն եղողները եկան՝ և
 ըսին Պետրոսին . Յիրաւի դուն ալ անոնցմէ ես .
 ինչու որ քու զրուցուածքդ ալ քեզ յայտնի կ'ը-
 74 նէ : Ըն ատենը սկսաւ անիծել ու երդում ընել՝
 ըսելով թէ , Ես ան մարդը չեմ ճանչնար . և իս-
 75 կոյն հաւը խօսեցաւ : Եւ Պետրոս միտքը բե-
 րաւ Յիսուսին խօսքը՝ որ իրեն ըսեր էր թէ ,
 Դեռ հաւը չխօսած՝ իրեք անգամ պիտի ուրա-
 նաս զիս . ու դուրս ելլելով՝ դառնապէս լացաւ :

ԳԼ . ԻԷ

1 Քրիստոս Պիղատոսի ձեռքը կը տրուի կապուած : 3 Յուդան խեղդամահ կ'ըլլայ : 19
 Պիղատոս իր կնիկէն խրատուած՝ 24 իր ձեռքերը կը լուայ , 26 ու Բարաբբան կ'արձա-
 կէ : 29 Քրիստոս փուշերով կը պսակուի , 34 կը խաչուի , 39 կը նախատուի , 50 կը
 մեռնի ու կը թաղուի : 66 Քրիստոսի գերեզմանը հրէայք կը կնքեն , ու պահպան
 զինուորներ կը դնեն :

1 Երբոր առտու եղաւ , բոլոր քահանայապետ-
 ները ու Ժողովուրդին ծերերը Յիսուսի դէմ
 2 խորհուրդ ըրին՝ որ զանիկայ մեռցընեն : Եւ
 կապելով զանիկայ տարին , ու Պոնտացի Պիղա-
 տոս կուսակալին ձեռքը տուին :

- 3 Են ատենը Յուդան՝ որ զանիկայ մատնեց ,
տեսնելով թէ դատապարտուեցաւ , զեղջի եկաւ ,
ու երեսուն արծաթը ետ դարձուց քահանայա-
4 պետներուն՝ և ծերերուն , Ու ըսաւ . Մեղայ , որ
անմեղ արիւն մատնեցի . և անոնք ըսին . Մեզի
5 ինչ , դո՛ւն նայէ : Եւ արծաթը տաճարին մէջ
ձգեց՝ ու դուրս ելաւ , և գնաց ինքզինքը խեղ-
6 դեց : Քահանայապետներն ալ արծաթը առ-
նելով՝ ըսին . Արժան չէ ատիկայ կորբանին մէջ
7 դնել . ինչու որ արեան գին է : Ուստի խորհուրդ
ըրին , և անով բրուտին արտը ծախու առին՝
օտարներու գերեզմանատուն ըլլալու համար :
8 Ես պատճառով՝ ան արտը Արեան արտ ըսուե-
9 ցաւ մինչև այսօր : Են ատենը կատարուեցաւ
Երեմիա մարգարէին ձեռքով ըսուած խօսքը .
Եւ առին երեսուն արծաթը՝ գին կտրուածին
գինը , որ Խաբայելի որդւոցմէ «^{ֆաֆ}» գին կտրե-
10 ցին , Ու տուին անիկայ բրուտին արտին , ինչ-
պէս որ ինծի հրաման ըրաւ Տէրը :
- 11 Եւ Յիսուս՝ կուսակալին առջևը կայնեցաւ . և
կուսակալը հարցուց անոր՝ ու ըսաւ . Հրէից
թագաւորը դո՛ւն ես : Եւ Յիսուս ըսաւ անոր .
12 Դո՛ւն կ'ըսես : Ու քահանայապետներէն և ծե-
րերէն ամբաստանուած ատենը բնաւ պատաս-
13 խան մը չտուաւ : Են ատենը Պիղատոս ըսաւ
անոր . Չե՞ս լսեր թէ որչափ քեզի դէմ կը վը-
14 կայեն ատոնք : Եւ անոր բան մը պատասխան
չտուաւ , մինչև շատ զարմացաւ կուսակալը :
- 15 Բայց կուսակալը սովորութիւն ունէր , որ տօ-
նին ատենը կապուած մը արձակէր ժողովուր-
16 դին , ո՞վ որ ուզէին : Են ատենը Բարաբբա անու-
17 նով մէկ երևելի բանտարկեալ մը ունէին : Արբոր
ժողովուեցան՝ ըսաւ անոնց Պիղատոս . Ո՞րը
կ'ուզէք՝ որ ձեզի արձակեմ . Բարաբբան , թէ
18 Յիսուսը՝ որ Քրիստոս կ'ըսուի . Քանզի գի-

տէր թէ նախանձի համար մատնեցին զանիկայ :

19 Ու երբոր անիկայ ատեանը նստեր էր , անոր կնիկը Դէլ խրկեց անոր՝ ու ըսաւ . Դուն ան արդարին հետ բան մը չունենաս . ինչու որ այսօր երազես մէջ շատ դիպուածներ անցան զլիւստ անոր համար :

20 Բայց քահանայապետները և ծերերը ժողովուրդը համոզեցին , որ Բարաբբան խնդրեն՝ ու

21 Յիսուսը կորսընցընեն : Պատասխան տուաւ կուսակալը՝ ու ըսաւ անոնց . Ես երկուքէս ո՞րը կ'ուզէք՝ որ ձեզի արձակեմ . և անոնք ըսին ,

22 Բարաբբան . Ըսաւ անոնց Պիղատոս : Հապա

23 ի՞նչ ընեմ Յիսուսը՝ որ Վրիստոս կ'ըսուի : Եմէնքն ալ ըսին անոր . Թող խաչուի . և կուսակալը ըսաւ . Բայց ի՞նչ չար գործ ըրաւ . և անոնք ևս առաւել կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին . Թող

24 խաչուի : Եւ Պիղատոս տեսնելով որ օգուտ մը չուլար , հապա ալ աւելի խռովութիւն կ'ըլլայ , ջուր առաւ՝ ձեռքերը լուաց ժողովուրդին առջևը՝ ու ըսաւ . Ես ատ արդարին արիւնէն ան-

25 պարտ եմ . դո՛ւք մտածեցէք : Եւ բոլոր ժողովուրդը պատասխան տալով՝ ըսաւ . Ետոր արիւ-

26 նը մեր վրայ՝ ու մեր որդւոցը վրայ ըլլայ : Են ատենը Բարաբբան արձակեց անոնց , և Յիսուսը ծեծելով՝ անոնց ձեռքը տուաւ որ խաչուի :

27 Են ատենը կուսակալին զինուորները պալատին ներսը առին Յիսուսը , ու բոլոր զինուորները

28 գունդը անոր վրայ ժողովեցին . Եւ զանիկայ մերկացընելով՝ կարմիր վերարկու մը հագցուցին ա-

29 նոր : Ու փուշերէ պսակ մը հիւսելով՝ անոր գլուխը դրին , ու եղէգ մը անոր աջ ձեռքը . և անոր առջևը ծնկան վրայ գալով՝ ծաղո կ'ընէին զանիկայ , ու կ'ըսէին . Ողջոյն քեզ՝ Հրէից թա-

30 գաւոր : Եւ թքնելով անոր վրայ՝ եղէգը կ'առ-

- 31 նէին , ու անոր գլուխը կը ծեծէին : Ու երբոր
 ծաղը ըրին անիկայ , վերարկուն վրայէն հանե-
 ցին , ու իր հանդերձները հագցուցին անոր , և
 տարին զանիկայ խաչը հանելու :
- 32 Եւ գուրս ելելով՝ Սիւրենացի մարդ մը գտան
 Սիմոն անունով , զանիկայ պահակ բռնեցին՝ որ
 33 անոր խաչը վերցընէ : Ու եկան Գողգոթա ը-
 34 սուած տեղը , որ է գանկի տեղ . Եւ լեղիով խառ-
 նած քացախ տուին անոր՝ որ խմէ . ու երբոր
 35 համը առաւ , խմել չէր ուզեր : Եւ զանիկայ
 խաչը հանելով , անոր հանդերձները վիճակով
 բաժնեցին . [որ մարգարէէն ըսուածը կատա-
 րուի . Իմ հանդերձներս իրենց մէջը բաժնեցին ,
 36 և իմ պատմութեանիս վրայ վիճակ ձգեցին :] Ու
 37 նստեր անիկայ կը պահէին : Եւ անոր գլխուն
 վրայ իր յանցանքը գրուած դրին թէ , Մտիկայ
 38 է Յիսուս՝ Հրէից [Ժազաւորը : Են առենը անոր
 հետ երկու աւազակ խաչուեցան . մէկը աջ
 կողմէն , ու մէկը ձախ կողմէն :
- 39 Եւ անոնք որ կ'անցնէին՝ կը հայհոյէին անոր ,
 40 գլուխնին կը շարժէին , Ու կ'ըսէին . Դուն
 որ տաճարը կը քակէիր , և իրեք օրուան մէջ
 կը շինէիր , ինքզինքդ ազատէ . թէ որ Մատու-
 41 ծոյ Որդին ես , իջի՛ր ատ խաչէդ : Նոյնպէս ալ
 քահանայապետները դպիրներուն ու ծերերուն
 42 հետ ծաղը ընելով՝ կ'ըսէին . Ուրիշները ազա-
 տեց , ինքզինքը չկրնար ազատել . թէ որ Իս-
 րայէլի թագաւոր է , [Թող հիմա իջնէ խաչէն ,
 43 և իրեն հաւատանք : Մատուծոյ յուսացեր է ,
 հիմա թող փրկէ ատիկայ՝ եթէ կ'ուզէ ատիկայ .
 ինչու որ ըսաւ թէ , Ես Որդի Մատուծոյ եմ :
 44 Իր հետը խաչուած աւազակներն ալ նոյնպէս կը
 նախատէին զանիկայ :
- 45 Եւ վեցերորդ ժամէն մինչև իններորդ ժամը՝
 46 բոլոր երկրին վրայ խաւար եղաւ : Եւ ժամը ին-

- նին ատենները՝ Յիսուս մեծ ձայնով աղաղակեց՝
 ու ըսաւ . Լը՛կ Լը՛կ լամա սաբաք[թանի] . որ ըսել
 է՝ Եստուած իմ՝ Եստուած իմ , ինչո՞ւ զիս [Թո-
 47 զուցիր : Ենոնցմէ ոմանք՝ որ հոն կայներ էին ,
 երբոր լսեցին՝ կ'ըսէին . Ետիկայ Նղիան կը կան-
 48 չէ : Եւ շուտ մը անոնցմէ մէկը վազեց սպունգ
 մը առաւ՝ քացախով լեցուց , ու եղէգի մը ան-
 49 ցընելով՝ տուաւ անոր որ խմէ : Ու մէկաշները
 կ'ըսէին . Թո՛ղ տուր՝ տեսնենք [Թէ Նղիան կու
 գա՞յ ատիկայ ազատելու :
- 50 Եւ Յիսուս դարձեալ մեծ ձայնով աղաղակեց՝
 ու հոգին աւանդեց :
- 51 Եւ ահա տաճարին վարագուրը վերէն 'ի վար
 երկուքի ճեղքուեցաւ , ու երկիրը շարժեցաւ ,
 52 և քարերը պատուեցան : Եւ գերեզմանները
 բացուեցան , ու շատ սուրբ ննջեցեալներու մար-
 53 միններ յարու[թիւն առին . Եւ գերեզմաններէն
 ելան անոր յարու[թենէն ետեւ , մտան սուրբ
 քաղաքը , ու շատերուն երեցան :
- 54 Բայց հարիւրապետը և անոր հետ Յիսուսը
 պահողները՝ երբոր տեսան երկրաշարժը ու ե-
 ղած բաները , շատ վախցան՝ ու ըսին . Յիրաւի
 ատիկայ Որդի Եստուծոյ էր :
- 55 Եւ հոն շատ կնիկներ կային որ հեռուէն կը
 նայէին , որոնք Վալիլեայէն Յիսուսի ետեւէն
 56 եկան իրեն ծառայութիւն ընելու . Որոնց մէջն
 էր Մարիամ Մագդաղենացին , և Յակոբոսին
 ու Յովսէսին մայրը Մարիամ , և Օւբեդէոսի
 որդւոցը մայրը :
- 57 Ու երբոր իրիկուն եղաւ , Երիմա[թիայէն հա-
 րուստ մարդ մը եկաւ՝ որուն անունը Յովսէփ
 58 էր , որ ինքն ալ Յիսուսի աշակերտ էր : Ետի-
 կայ Պիղատոսին քովը եր[թալով՝ Յիսուսին
 մարմինը խնդրեց . ան ատենը Պիղատոս հրա-
 59 ման ըրաւ՝ որ մարմինը տրուի : Եւ Յովսէփ

- 60 մարմինը առաւ՝ մաքուր կտաւով պատնեց , Ու
գրաւ իր նոր գերեզմանին մէջ՝ որն որ քարէ
փորած էր . և գերեզմանին դուռը մեծ քար մը
61 գլտորցընելով գնաց : Եւ հոն էր Մարիամ
Մագդաղենացին՝ և միւս Մարիամը՝ գերեզմա-
նին դիմացը նստած :
- 62 Եւ հետեւեալ օրը՝ որ ուրբաթէն ետեւ էր ,
քահանայապետները ու փարիսեցիները ժող-
63 վուեցան Պիղատոսին քովը , Ու ըսին . Տէր՝ կը
յիշենք որ ան մոլորեցուցիչը իր կենդանութեան
ատենը կ'ըսէր թէ , Իրեք օրէն ետեւ յարու-
64 թիւն կ'առնեմ : Ուստի հրաման ըրէ որ մինչև
երրորդ օրը գերեզմանին զգուշութիւն ընեն .
չըլլայ թէ իր աշակերտները գիշերով գան՝ դա-
նիկայ գողնան , և ժողովուրդին ըսեն թէ , Մե-
ռելներէն յարութիւն առաւ . ու ետքի մոլորու-
65 թիւնը առջինէն գէշ ըլլայ : Պիղատոս անոնց
ըսաւ . Դուք ունիք պահապան զինուորներ .
գացէք՝ զգուշութիւն ըրէք ինչպէս որ գիտէք :
- 66 Անոնք ալ գացին գերեզմանին զգուշութիւն ը-
րին , քարը կնքելով ու պահապան զինուորներ
դնելով :

ԳԼ . ԻԸ

1 Հրեշտակը կ'աւետէ կանանց՝ Քրիստոսի յարութիւնը : 9 Քրիստոս ինքը կ'երևնայ
անոնց : 11 Քահանայապետները ստակ կու տան զինուորներուն որ ըսեն թէ անիկայ
իւր գերեզմանէն գողցուեցաւ : 16 Քրիստոս իւր աշակերտներուն կ'երևնայ , 19 և կը
խրկէ զանոնք բոլոր հեթանոսները աշակերտելու և մկրտելու :

- 1 Եւ շաբաթ գիշերը՝ որ մէկշաբթին կը լուս-
նար , եկաւ Մարիամ Մագդաղենացին , ու միւս
2 Մարիամը՝ գերեզմանը տեսնելու : Եւ ահա մեծ
երկրաշարժ մը եղաւ . ինչու որ Տէրոջը հրեշ-
տակը երկինքէն իջնելով , գնաց դռնէն մէկգլի
3 գլտորցուց քարը , ու անոր վրայ նստաւ : Եւ
անոր տեսքը փայլակի պէս էր , ու անոր հան-
4 դերձները ձիւնի պէս ճերմակ : Եւ անոր վա-
խէն պահապանները խռովեցան , ու մեռածի

- 5 պէս եղան : Պատասխան տուաւ հրեշտակը՝ ու
 ըսաւ կնիկներուն . Դուք մի՛ վախնաք . քանզի
 գիտեմ որ կը փնտռէք Յիսուսը՝ որ խաչուե-
 6 ցաւ . Անիկայ հոս է , ինչու որ յարութիւն ա-
 ռաւ , ինչպէս որ ըսաւ . եկէ՛ք տեսէ՛ք ան տեղը՝
 7 ուր որ Տէրը պառկած էր : Աւ շուտ մը գացէ՛ք
 անոր աշակերտներուն ըսէ՛ք , թէ անիկայ մե-
 ռելներէն յարութիւն առաւ . և ահա՛ ձեզմէ՛ ա-
 ռաջ Գալիլեա կ'երթայ , հոն պիտի տեսնէ՛ք
 8 անիկայ . ահա՛ ձեզի զօրուցեցի : Աւ անոնք շուտ
 մը գերեզմանէն ելան վախով ու մեծ ուրախու-
 թիւնով՝ և կը վազէին աշակերտներուն պատ-
 մելու :
- 9 Ու երբոր կ'երթային անոր աշակերտներուն
 պատմելու , ահա՛ Յիսուս անոնց դէմը ելաւ՝ ու
 ըսաւ . Ողջո՞յն ձեզ : Աւ անոնք մօտենալով՝ ա-
 նոր ոտքերը բռնեցին , ու երկրպագութիւն ըրին
 10 անոր : Ան ատենը Յիսուս ըսաւ անոնց . Մի՛
 վախնաք , գացէ՛ք իմ եղբայրներուս ըսէ՛ք՝ որ
 Գալիլեա երթան , ու հոն զիս պիտի տեսնեն :
- 11 Երբոր անոնք կ'երթային՝ ահա՛ պահապան
 զինուորներէն մէկ քանին քաղաքը եկան , ու
 քահանայապետներուն պատմեցին բոլոր եղած
 12 բաները : Աւ անոնք ծերերուն հետ մէկտեղ
 ժողովուելով՝ ու խորհուրդ ընելով՝ շատ ստակ
 13 տուին զինուորներուն , Ու ըսին . Ըսէ՛ք թէ ,
 Անոր աշակերտները գիշերով եկան անիկայ գող-
 14 ցան՝ երբոր մենք կը քնանայինք : Աւ թէ որ
 ատ բանը կուսակալին ականջը հասնի , մենք ա-
 նիկայ կը հաճեցընենք , և ձեզ ապահով կ'ը-
 15 նենք : Անոնք ալ ստակը առին՝ ու սորվածնուն
 պէս ըրին . և աս ձայնը Հրէից մէջ տարածուե-
 ցաւ մինչև աս օրս :
- 16 Իսկ տասնումէկ աշակերտները գացին Գալի-
 լեա ան լեռը՝ ուր որ Յիսուս իրենց որոշեր էր :

17 Ու երբոր զանիկայ տեսան , երկրպագութիւն
 18 ըրին անոր , բայց ոմանք տարակուսեցան : Եւ
 Յիսուս մօտենալով՝ խօսեցաւ անոնց ու ըսաւ .
 Եմէն իշխանութիւն ինծի տրուեցաւ երկինքի ու
 19 երկրի մէջ : Ուրեմն զացէք բոլոր ազգերը ա-
 շակերտեցէք . մկրտեցէք զանոնք յանուն Հօր
 20 և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ . Սորվեցուցէք ա-
 նոնց որ ան ամէն բաները պահեն՝ ինչ որ ես
 ձեզի պատուիրեցի . և ահա ամէն օր ես ձեզի
 հետ եմ մինչև աշխարհիս վերջը :

ՄԻԵՏԵՐԵՆ ԸՍՏ ՄԵՐԿՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Յովհաննէս մկրտչին պաշտօնը : 9 Յիսուս կը մկրտուի . 12 կը փորձուի . 14 կը քարոզէ . 16 իրեն հետեւելու կը կանչէ Պետրոսը , Անդրէասը , Յակոբոսը և Յովհաննէսը . 23 կը բժշկէ զիւահար մը , 29 Պետրոսին զոքանչը , 32 ու շատ հիւանդներ , 41 և կը մաքրէ բորոտը :

- 1 Աստուծոյ Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսի աւետարանին սկիզբը : Ինչպէս որ Մարգարէից մէջ գրուած է . Ահա ես իմ դեսպանս կը խրկեմ քու երեսիդ առջևէն , որ քու ճամբադ պիտի պատրաստէ քու առջևէդ : Անապատի մէջ կանչողին ձայնը . Տէրոջը ճամբան պատրաստեցէք , անոր շաւիղները շիտկեցէք . Յովհաննէս անապատին մէջ կը մկրտէր , և ապաշխարութեան մկրտութիւն կը քարոզէր՝ մեղքերու թողութեան համար : Եւ բոլոր Հրէաստանի երկիրը՝ ու Նրուսաղեմացիք կ'երթային անոր , ու ամէնքը կը մկրտուէին անկէ Յորդանան գետին մէջ՝ մեղքերնին խոստովանելով : Եւ Յովհաննէս հազեր էր ուղտի մազ , և իր մէջքը կաշիէ գօտի . ու իր կերակուրը մարախ ու վայրենի մեղր էր : Եւ կը քարոզէր ու կ'ըսէր . Իմ ետեւէս ինծմէ զօրաւորը կու գայ , որ ես արժանի չեմ ծռելու՝ ու անոր կօշիկներուն կապերը արձրկելու : Ես ձեզ ջրով մկրտեցի , բայց անիկայ ձեզ Սուրբ Հոգիով պիտի մկրտէ :
- 9 Ու եղաւ որ՝ ան օրերը Յիսուս Գալիլեայի Նազարեթէն եկաւ , ու Յովհաննէսէն մկրտուեցաւ
- 10 Յորդանանու մէջ : Եւ շուտ մը ջուրէն ելելուն

- պէս՝ երկինքը բացուած տեսաւ , և Հոգին ա-
- 11 զանիի պէս՝ որ իր վրայ կ'իջնէր : Եւ ձայն մը եկաւ երկինքէն՝ « Էջե՛ք . Դո՛ւն ես իմ սիրելի Որդիս , որուն հաւներ եմ :
- 12 Եւ շուտ մը Հոգին անապատը հանեց զանի-
- 13 կայ : Ու քառսուն օր հոն էր անապատին մէջ՝ Սատանայէն փորձուած . և զազաններու հետ էր , ու հրեշտակները իրեն սպասաւորութիւն կ'ընէին :
- 14 Եւ Յովհաննեսին մատնուելէն ետեւ՝ Յիսուս Գալիլեա եկաւ , Եստուծոյ արքայութեան աւե-
- 15 տարանը կը քարոզէր՝ ու կ'ըսէր , Թէ Ժամա- նակը լրացած է , և Եստուծոյ թագաւորութիւ- նը մօտեցած է . ապաշխարեցէք՝ ու աւետարա- նին հաւատացէք :
- 16 Երբոր Գալիլեացոց ծովուն քովերը կը պտը- տէր , տեսաւ Սիմոնը՝ ու Սիմոնին եղբայրը Ենդ- րէասը՝ ծովը ուռկան ձգած , ինչու որ ձկնորս
- 17 էին : Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց . Իմ ետեւս ե- կէք , ու ես ձեզ ընեմ որ մարդու որսորդ ըլ-
- 18 լաք : Ենոնք ալ շուտ մը իրենց ուռկանները
- 19 թողուցին , ու անոր ետեւէն գացին : Եւ անկէ քիչ մը առաջ երթալով՝ տեսաւ Օւրեղեան Յակոբոսը ու անոր եղբայրը Յովհաննէսը , որ անոնք ալ նաւին մէջ ուռկանները կը կարկըտէ-
- 20 ին . Եւ շուտ մը զանոնք կանչեց . անոնք ալ իրենց հայրը Օւրեղէոսը վարձկաններուն հետ նաւին մէջ ձգելով , անոր ետեւէն գացին :
- 21 Ու մտան Կափառնայում . և իսկոյն շաբաթ
- 22 օրը Ժողովարանը մտնելով՝ կը սորվեցընէր : Եւ կը զարմանային անոր վարդապետութեանը վը- րայ , ինչու որ իշխանութիւն ունեցողի մը պէս կը սորվեցընէր անոնց , ու չէ թէ դպիրներուն
- 23 պէս : Եւ անոնց Ժողովարանին մէջ մարդ մը կար , որ պիղծ ոգի ունէր իր ներսի դին , որ

- 24 աղաղակեց՝ ըսելով . Թող տուր , դուն մեզի հետ
 Խնչ բան ունիս՝ Յիսուս Նազովրեցի . միթէ մեզ
 կորսընցընելո՞ւ եկար . գիտեմքեզ՝ ո՞վ ես , Աս-
- 25 տուծոյ Սուրբը : Եւ Յիսուս սաստեց անոր՝
 26 ըսելով . Պապանձէ ու ել ատկէ : Եւ պիղծ ոգին
 սաստիկ ցնցեց զանիկայ , ու մեծ ձայնով մը
- 27 աղաղակեց , ու անկէ ելաւ : Եւ ամէնքը զար-
 մացան , անանկ որ իրարու հարցումփորձ կ'ընե-
 ին՝ ու կ'ըսէին . Աս ի՞նչ է . ի՞նչ նոր վարդապե-
- տութիւն է աս , որ իշխանութիւնով պիղծ ոգի-
 ներուն ալ կը հրամայէ , ու իրեն կը հնազան-
- 28 դին : Եւ շուտ մը իր համբաւը Վալիլեացոց
 ամէն կողմերը ելաւ :
- 29 Եւ շուտ մը ժողովարանէն ելելով՝ Սիմոնին
 ու Լնդրէասին տունը մտան՝ Յակոբոսին և
- 30 Յովհաննեսին հետ : Ու Սիմոնին զօքանչը Ջեր-
 մէ բռնուած պառկած էր , և շուտ մը անոր հա-
- 31 մար ըսին իրեն : Ու Յիսուս մօտեցաւ անոր ձեռ-
 քէն բռնեց՝ վերցուց անիկայ . և իսկոյն Ջերմը
 թող տուաւ զանիկայ , ու անոնց սպասաւորու-
- թիւն կ'ընէր :
- 32 Ու երբոր իրիկուն եղաւ՝ արեգակին մտած ա-
 տենը , բոլոր հիւանդները և դիւահարները իրեն
- 33 կը բերէին : Ու բոլոր քաղաքը դուռը ժողովուրդ
- 34 էր : Եւ շատ հիւանդներ կերպ կերպ ցաւերէն
 բժշկեց , ու շատ դէեր հանեց . ու դէերուն խօ-
- սիլ չէր տար , ինչու որ զինքը կը ճանչնային :
- 35 Եւ առաւօտուն շատ կանուխ ելելով դեռ չը-
 լուցած՝ ելաւ ու գնաց անապատ տեղ մը , և
- 36 հոն աղօթք կ'ընէր : Ու Սիմոն և իր հետը ե-
- 37 ղողները գացին անոր ետեւէն : Ու երբոր գտան
 զանիկայ՝ ըսին անոր թէ , Ամէնը քեզ կը փրնտ-
- 38 ուն : Եւ ըսաւ անոնց . Եկէ՛ք երթանք մերձա-
 կայ գիւղաքաղաքները , որ հոն ալ քարոզեմ .
- 39 քանզի աս բանիս համար ելեր եմ : Եւ անոնց

Ժողովարաններուն մէջը կը քարոզէր բոլոր Գալիլեայի մէջ, ու դէեր կը հանէր :

- 40 Մէկ բորոտ մը եկաւ անոր՝ կ'աղաչէր, ծունկ
կը չոքէր՝ ու կ'ըսէր անոր. Թէ որ ուղես, կըր-
41 նաս զիս մաքրել: Եւ Յիսուս խղճալով՝ ձեռքը
երկընցուց, դպաւ անոր՝ ու ըսաւ անոր. Մո-
42 ղեմ՝ մաքրուէ: Ու երբոր «» ըսաւ անոր, շուտ
մը բորոտութիւնը անկէ գնաց, ու մաքրուե-
43 ցաւ: Եւ սաստիկ պատուէր տալով անոր՝ շուտ
44 մը դուրս հանեց անիկայ, ու ըսաւ անոր. Բզ-
գոյշ կեցիր՝ մէկուն բան մը չըսես. հապա գնա
քեզ քահանային ցուցո՛ւր, և տո՛ւր քու մաք-
րուելուդ ընծան, որ Մովսէս պատուիրեց՝ ա-
45 նոնց վկայութիւն ըլլալու համար: Բայց անի-
կայ ելելով՝ սկսաւ շատ հրատարակել, ու բանը
տարածել, անանկ որ՝ ալ ինքը չէր կրնար յայտ-
նի կերպով քաղաք մը մտնել. հապա դուրսը
անապատ տեղուանք էր, և ամէն կողմերէն ի-
րեն կու գային:

ԳԼ . Բ

- 1 Քրիստոս կը բժշկէ անդամաւոյծ մը. 14 իրեն հետեւելու կը կանչէ Մատթէոս մաքա-
ւորը. 15 մաքսաւորներու ու մեղաւորներու հետ հաց կ'ուտէ. 18 կ'արդարացընէ իր
աշակերտներուն ծով՝ չպահելը, 23 և շաբաթ օրը ցորենի հասկեր փրցընել ուտելը:

- 1 Եւ նորէն կափառնայում մտաւ «» մը օրէն
2 ետեւ. Ու լսուեցաւ որ անիկայ տան մէջ է. և
շուտով շատ մարդիկ ժողովուեցան, անանկ որ՝
ալ տեղ չկար, ո՛չ ալ դրանք քովերը. ու կը խօսէր
3 անոնց «» խօսքը: Եւ կու գային իրեն՝
չորս մարդով վերցուած անդամաւոյծ մը կը բե-
4 ղէին: Ու երբոր բազմութենէն չէին կրնար անոր
մօտենալ, քակեցին «» յարկը՝ ուր որ Յիսուս
էր, ու ծակ մը բանալով՝ վար իջեցուցին մահճը՝
5 որուն վրայ պառկած էր անդամաւոյծը: Եւ
Յիսուս անոնց հաւատքը տեսնելով՝ ըսաւ ան-
դամաւոյծին. Ո՛րդեակ՝ քու մեղքերդ քեզի նե-

- 6 րուած են : Ու դպիրներէն մէկ քանինները կա-
 յին՝ որ հոն նստեր էին , և իրենց սրտերուն մէջ
 7 կը խորհէին՝ ըսել . Ի՞նչու համար ասիկայ ա-
 սանկ հայհոյութիւններ կը խօսի . ո՞վ կրնայ մե-
 ղաց թողութիւն տալ , բայց միայն Աստուած :
 8 Եւ Յիսուս իսկոյն իմանալով իր հոգիին մէջ՝ որ
 անոնք այնպէս կը խորհին մէջերնին , ըսաւ ա-
 նոնց . Ետ ի՞նչ կը խորհիք սրտերնուդ մէջ :
 9 Ո՞րը աւելի դիւրին է , անդամալոյծին ըսել՝ Քու
 մեղքերդ ներուած են , եթէ ըսել . Ելի՛ր , մա-
 10 հիճդ առ՝ ու քալէ : Բայց որպէս զի գիտնաք՝
 թէ Որդին մարդոյ իշխանութիւն ունի երկրի
 վրայ մեղքերու թողութիւն տալու , (ըսաւ ան-
 11 դամալոյծին ,) Քեզի կ'ըսեմ , Ելի՛ր , մահիճդ
 12 առ՝ ու տունդ գնա : Ան ալ շուտ մը ելաւ , և
 էր մահիճը առնելով՝ ամենուն առջևը զի-
 անանկ որ ամէնքը ապշած մնացին , և փառք
 տուին Աստուծոյ՝ ու ըսին թէ , Ասանկ բան մը
 ամենեւին տեսած չենք :
 13 Եւ ելաւ նորէն ծովեզերքը , ու բոլոր ժողո-
 վուրդը իրեն կու գային , և կը սորվեցընէր ա-
 14 նոնց : Ու երբոր կ'անցնէր , տեսաւ Ղևի Ալ-
 փէոսեանը , որ մաքս ընդունելու տեղը նստեր
 էր . ու ըսաւ անոր . Եկու՛ր իմ ետեւէս . ան ալ
 15 ելաւ անոր ետեւէն գնաց : Ու եղաւ որ երբոր
 սեղան նստած էր անոր տանը մէջ , շատ մաք-
 սաւորներ ու մեղաւորներ ալ սեղան նստած էին
 Յիսուսի հետ ու անոր աշակերտներուն հետ .
 քանզի շատուոր էին , ու անոր ետեւէն գացին :
 16 Եւ դպիրները ու փարիսեցիները երբոր տեսան՝
 թէ անիկայ մաքսաւորներուն ու մեղաւորներուն
 հետ կ'ուտէ , ըսին անոր աշակերտներուն . Ին-
 չո՞ւ համար մաքսաւորներուն ու մեղաւորներուն
 17 հետ կ'ուտէ ու կը խմէ : Եւ Յիսուս երբոր լսեց ,
 ըսաւ անոնց . Առողջներուն բժիշկ պէտք է ,

Հապա հիւանդներուն . ես արդարները կանչելու
չեկայ , Հապա մեղաւորները :

- 18 Եւ Յովհաննեսին աշակերտները ու փարիսե-
ցիները ծով կը պահէին . և եկան ու ըսին անոր .
Ինչո՞ւ Յովհաննեսին ու փարիսեցիներուն աշա-
կերտները ծով կը պահեն , ու քու աշակերտ-
19 ներդ ծով չեն պահեր : Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց .
Միթէ կարելի՞ է որ Հարսնիքին տղաքը՝ քանի
որ փեսան իրենց հետն է , ծով պահեն . որչափ
ժամանակ որ փեսան իրենց հետը ունին , կարե-
20 լի չէ ծով պահել : Բայց օրեր պիտի գան՝ որ
երբ փեսան իրենցմէ վերցուի , Հապա ան օրը
21 ծով պիտի պահեն : Մէկը կարկըտան չձգեր նոր
լաթի կտոր մը հին հանդերձի վրայ . թէ չէ՝ ան
նորը ոչ անոր լրութեանը համար որո՞ւն էր , հինէն
կ'առնէ , ու պատուաւորքը ալ աւելի գէշ կ'ըլլայ .
22 Ո՛չ ալ մէկը նոր գինին հին տիկերու մէջ կը դնէ .
եթէ ոչ՝ նոր գինին տիկերը կը պատռէ , ու գի-
նին կը թափի , և տիկերը կը կորնչին , Հապա
նոր գինին նոր տիկերու մէջ դնելու է :
- 23 Ու եղաւ որ շաբաթ օրը ինքը արտերուն մէջէն
կ'անցնէր , և իր աշակերտները որ կ'երթային ,
24 սկսան ջրի՝ հասկեր փրցընել : Ու փարիսեցի-
ները ըսին իրեն . Նայէ շաբաթ օրը ի՞նչ կ'ընեն ,
25 որ արժան չէ : Ինքն ալ անոնց ըսաւ . Բնաւ
չէ՞ք կարդացեր դուք Դաւիթին ըրածը՝ երբոր
պէտք ունեցաւ , և անօթեցաւ ինքը՝ ու անոնք
26 որ իր հետն էին . Ի՛նչպէս մտաւ Նստուծոյ տու-
նը Աբիաթար քահանայապետին օրովը , և ա-
ռաջաւորութեան հացերը կերաւ , ու տուաւ ա-
նոնց ալ՝ որ իր հետն էին . որ Բէ- Ի օրինաւոր
27 չէ ուտել , բայց միայն քահանաներուն : Եւ
ըսաւ անոնց . Շաբաթը մարդուն համար եղաւ ,
28 ու չէ թէ մարդը շաբաթին համար : Ուրեմն
Որդին մարդոյ շաբաթին ալ տէրն է :

ԳԼ . Գ

1 Քրիստոս կը բժշկէ ձեռքը չորցած մարդը , 10 և ուրիշ շատ ցաւաղարներ . 11 պիղծ ողինները կը յանդիմանէ . 13 իր տասուերկու առաքեալները կ'ընտրէ . 22 փաստով կը ցուցնէ որ անոնց ըսածը՝ թէ ինքը Բեղղէբուղով դէսը կը հանէ , հայհոյութիւն է . 31 և կ'իմացնէ թէ որոնք են իր եղբայրը՝ քոյրը և մայրը :

- 1 Եւ նորէն ժողովարանը մտաւ . ու հոն մարդ
- 2 մը կար , որուն ձեռքը չորցած էր : Եւ իրեն կը սպասէին՝ թէ արդեօք շաբաթ օրը զանիկայ պիտի բժշկէ՞ , որ իր վրայով ամբաստանութիւն
- 3 ընեն : Եւ ինքը ձեռքը չորցած մարդուն ըսաւ .
- 4 Ելի՛ր մէջտեղը էստե՛ղ : Ու ըսաւ անոնց . Շաբաթ օրը բարիք ընել արժան է , թէ չարիք ընել . հոգի մը ապրեցրնել , թէ մեռցրնել . բայց ա-
- 5 նոնք լուռ կեցան : Եւ Յիսուս բարկութեամբ շուրջանակի անոնց վրայ նայելով՝ անոնց սրտե-
- 6 րուն կուրութեանը համար տրտմած , ըսաւ ան մարդուն . Ձեռքդ երկընցնուր . ան ալ երկընցուց ,
- 7 և անոր ձեռքը ողջացաւ : Ու փարիսեցիները շերովդէսեաններուն հետ մէկտեղ շուտ մը դուրս ելելով , անոր դէմ խորհուրդ կ'ընէին՝ թէ ինչպէս կորսընցընեն անիկայ :
- 8 Բայց Յիսուս իր աշակերտներովը ծովեզերքը գնաց . և շատ բազմութիւն անոր ետեւէն գացին
- 9 Գալիլեայէն , ու Հրէաստանէն , Եւ Երուսաղեմէն , ու Եդովմէն և Յորդանանու անդիի կողմէն , ու անոնք որ Տիւրոսի ու Սիդոնի շրջակայ տեղերէն էին , շատ բազմութիւն երբոր լսեցին
- 10 ինչ որ կ'ընէր , իրեն եկան : Եւ իր աշակերտներուն ըսաւ որ նաւակ մը պատրաստ կենայ իրեն համար՝ ժողովուրդին բազմութեանը պատ-
- 11 ճառաւ , որ զինքը չնեղեն : Բանդի շատերը բժշկեց , անանկ որ ցաւ ունեցողները վրան կը
- 12 գիղուէին որ իրեն դպչին : Եւ պիղծ ողիները երբոր զինքը կը տեսնէին , կ'իյնային իր առջև ,
- 12 կը կանչուըռտէին ու կ'ըսէին . Դուն ես Աստու-

ծոյ Որդին . և ինքը սատարիկ կը յանդիմանէր զանոնք , որ զինքը չյայտնեն :

- 13 Եւ լեռը ելելով , իր ուղածները իրեն կանչեց .
 14 ու գացին անոր քովը : Եւ տասուերկու հօգի
 որոշեց , որ իր հետը ըլլան , և որ անոնք խրկէ
 15 քարողել , Ու իշխանութիւն ունենալ ցաւերը
 16 բժշկելու , և դէները հանելու : Ու Սիմոնին
 17 անունը Պետրոս դրաւ . Եւ Օւրեղեան Յակոբոսին՝ ու Յակոբոսին եղբօրը Յովհաննեսին՝ անոնց անունները Բաներեգէս դրաւ , որ ըսել է՝
 18 Որդիք որոտման . Եւ Մհրէասը , ու Փիլիպպոսը , և Բարթուղիմէոսը , ու Մատթէոսը , և Թովմասը , ու Ալփէոսեան Յակոբոսը , և Թադէոսը , ու Սիմոն Կանանացին . Եւ Յուդա Իսկարիփտացին , որ նաեւ մատնեց զանիկայ :
 20 Տուն մը եկան , և նորէն ժողովուրդը ժողովուեցաւ , անանկ որ հաց ուտելու ալ չափանայ
 21 չկրցան հօգիլ : Ու երբոր իրենները լսեցին , Եւան որ զինքը բռնեն , քանզի կ'ըսէին թէ խելըռած
 22 է : Եւ ան զպիւրները որ Նրուսաղեմէն իջըր էին , կ'ըսէին թէ , Ասոր ներսի դին Բէեղղեբուղ կայ ,
 23 և դէներուն իշխանովը դէները կը հանէ : Եւ իրեն կանչելով զանոնք , առաւնելով կ'ըսէր անոնց . Ի՞նչպէս կրնայ Սատանան Սատանայ
 24 հանել : Ու թէ որ մէկ թագաւորութիւն մը իրեն դէմ բաժնուի , ան թագաւորութիւնը
 25 չկրնար կենալ : Եւ թէ որ տուն մը իրեն դէմ բաժնուի , ան տունը չկրնար կենալ , Ու թէ որ Սատանան իրեն դէմ ելաւ՝ ու բաժնուած է , անիկայ չկրնար կենալ , հապա անոր վերջը հա-
 27 սած է : Մէկը չկրնար զօրաւոր մարդու մը տունը մօնելով՝ անոր կարասիները յափշտակել , թէ որ առաջ ան զօրաւոր մարդը չկապէ , ու
 28 ետքը անոր տունը կողոպտէ : Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ , Եւսէն մեղքերը պիտի ներուին

- մարդոց որդիներուն , և հայհոյութիւնները՝
 29 որչափ որ հայհոյեն . Բայց ո՞վ որ Հոգւոյն Սրբոյ դէմ հայհոյէ , յաւիտեան թողութիւն պիտի չունենայ . հապա յաւիտենական դատաստանի պարտաւոր պիտի ըլլայ : Ա՛յն զի կ'ըսէին թէ . Պիղծ ոգի կայ անոր ներսի դին :
 31 Եւքը անոր մայրը ու եղբայրները եկան , և դուրսը կայնելով՝ Կար խրկեցին ու կը կանչէին
 32 զանիկայ : Եւ ժողովուրդը անոր բոլորտիքը նստեր էր . ու իրեն ըսին թէ , Եհնա քու մայրդ ու եղբայրներդ դուրսը Կարեյ են՝ և քեզ կ'ուզեն :
 33 Եւ անիկայ պատասխան տուաւ անոնց՝ ու ըսաւ .
 34 Ո՞վ է իմ մայրս՝ կամ եղբայրներս : Ու իր բոլորտիքը նստողներուն նայելով՝ ըսաւ . Եհնա իմ
 35 մայրս ու իմ եղբայրներս . Ա՛յն զի ո՞վ որ Եստուծոյ կամքը կը կատարէ , անիկայ է իմ եղբայրս և քոյրս ու մայրս :

ԳԼ . Դ

1 Սերմանացանին առակը , 14 և ան առակին մեկնութիւնը : 21 Մենք պարտաւոր ենք մեր գիտութեան լոյսը ուրիշներուն ալ հաղորդելու : 26 Ծածուկ աճեցող սերմին , 30 և մանանեխի հատին առակը : 35 Քրիստոս կը հանդարտեցնէ ծովուն ալէկոծութիւնը :

- 1 Դարձեալ սկսաւ սորվեցընել ծովեզերքին վրայ . և շատ ժողովուրդ անոր քովը ժողվուեցաւ , անանկ որ՝ ինքը նաւը մտաւ , ու նստաւ ծովուն վրայ . և բոլոր ժողովուրդը ցամաքը
 2 ծովուն եզերքն էր : Եւ անոնց շատ բաներ կը սորվեցընէր առակներով , ու կ'ըսէր անոնց իր
 3 վարդապետութեանը մէջ . Լսեցէ՛ք՝ ահա սերմ
 4 ցանողը ելաւ որ սերմ ցանէ : Ու երբոր կը ցանէր , մէկ քանին ճամբուն քովը ինկաւ , և
 5 թռչունները եկան ու կերան զանիկայ : Եւ ուրիշը ինկաւ ապառաժուտ տեղի վրայ , ուր որ շատ հող չկար . և շուտ մը բուսաւ , հողը խո
 6 բունկութիւն չունենալուն համար . Սակայն արևուն ծագած ատենը՝ այրեցաւ , ու արմատ

- 7 չունենալուն համար չորցաւ : Եւ ուրիշը ինկաւ
փուշերու մէջ , և փուշերը ելան՝ ու խեղդեցին
8 զանիկայ , ու պտուղ չտուաւ : Եւ ուրիշը ինկաւ
աղէկ հողի մէջ , ու պտուղ կու տար , որ ելաւ
ու մեծցաւ , և կը բերէր մէկուն տեղը երեսուն ,
ու մէկուն տեղը վաթսուն , և մէկուն տեղը հա-
9 րիւր : Ու կ'ըսէր . Ե՛ն որ լսելու ականջ ունի ,
թող լսէ :
- 10 Ու երբոր առանձին էր , իր քովը եղողները՝
տասուերկուքին հետ մէկտեղ՝ հարցուցին իրեն
11 ան առակը : Եւ ըսաւ անոնց . Չեզի տրուած
է գիտնալ Մատուծոյ թագաւորութեանը խոր-
հուրդը , բայց անոնց՝ որ դուրսէն են , ամէն
12 բան առակներով կ'ըլլայ . Որ տեսնելով տեսնեն՝
ու չտեսնեն , և լսելով լսեն՝ ու չիմանան . որ չըլ-
լայ թէ դարձի գան , և իրենց մեղացը թողու-
13 թիւն ըլլայ : Ու ըսաւ անոնց . Ես առակը չէք
գիտեր . ուրեմն ի՞նչպէս պիտի գիտնաք ամէն
14 առակները : Սերմ ցանողը խօսքը կը ցանէ :
15 Եւ ճամբուն քովիները անոնք են՝ որոնց մէջ
խօսքը կը ցանուի . ու երբոր կը լսեն , շուտ մը
Սատանան կու գայ՝ և անոնց սրտերուն մէջ ցա-
16 նուած խօսքը կը հանէ : Դոյնպէս ալ ապառա-
ժուտ տեղերու վրայ ցանուածները անոնք են ,
որ երբոր կը լսեն խօսքը՝ շուտ մը ուրախութեամբ
17 կ'ընդունին զանիկայ . Եւ իրենց մէջը արմատ
չունենալով՝ քիչ ժամանակ կը տւեն . ետքը
երբոր նեղութիւն կամ հալածանք ըլլայ խօսքին
18 համար , շուտ մը կը գայթակղին : Եւ փուշե-
րուն մէջ ցանուածները անոնք են՝ որ երբ խօսքը
19 կը լսեն , Աշխարհիս զբաղմունքները ու հարըս-
տութեան խաբէութիւնները , և ուրիշ բանե-
րուն ցանկութիւնները մէջ մտնելով՝ խօսքը կը
20 խեղդեն , ու կ'ըլլայ անպտուղ : Եւ աղէկ հողի
մէջ ցանուածները անոնք են , որ խօսքը կը լսեն՝

և կ'ընդունին , ու պտուղ կու տան՝ մէկուն տեղը երեսուն , և մէկուն տեղը վաթսուն , ու մէկուն տեղը հարիւր :

21 Եւ ըսաւ անոնց . Միթէ ճրագը գրուանին կամ մահիճին տակը դրուելու համար կու գայ .

22 Հէ որ աշտանակին վրայ դրուելու համար : Ինչու որ ծածուկ բան մը չկայ , որ պիտի չյայտնուի . և գաղտուկ բան մը չէ եղած՝ որ երևան

23 պիտի չելլէ : Թէ որ մէկը լսելու ականջ ունի , թող լսէ :

24 Եւ ըսաւ անոնց . Նայեցէք ինչ կը լսէք . ինչ չափով որ դուք կը չափէք , նոյն չափով պիտի չափուի ձեզի . և ձեզի՝ որ կը լսէք , պիտի աւել-

25 նայ : Ասան զի ո՛վ որ ունի , անոր պիտի տըրուի . և ո՛վ որ չունի , ունեցածն ալ անկէ պիտի առնուի :

26 Եւ կ'ըսէր . Եստուծոյ թագաւորութիւնը ա-

27 սերմ ձգէ , Ու քնանայ և արթըննայ գիշեր ու ցորեկ , և սերմը բուսնի ու մեծնայ , - ինքը

28 չգիտեր թէ ինչպէս : Քանզի հողը ինքիրմէն պտուղ կու տայ . առաջ խոտը , ետքը հասկը ,

29 անկէ ետեւ լեցուն ցորենը հասկին մէջ : Ու երբ որ պտուղը հասուննայ , շուտ մը մանգաղը կը խրկէ , ինչու որ հունձքի ատենը հասած է :

30 Եւ կ'ըսէր . Եստուծոյ թագաւորութիւնը ինչ բանի նմանցընենք , կամ ինչ առակով անիկայ

31 բաղդատենք : Մանանեխի հատին նման է , որ հողի մէջ ցանուած ատենը՝ երկրի վրայ եղած

32 սերմերուն ամենէն պզտիկն է . Ու երբոր ցանուի , կը բուսնի , և ամէն խոտեղէններէն ալ մեծ կ'ըլլայ , ու մեծ ճիւղեր կ'արձակէ , անանկ որ երկնից թռչուններուն հերիք կ'ըլլայ անոր շուքին տակը բնակելու :

33 Եւ ասանկ շատ առակներով կը խօսէր անոնց

- 34 Հետ խօսքը որչափ որ կրնային մտիկ ընել . Ու առանց առակի բան մը չէր խօսեր անոնց . բայց առանձին իր աշակերտներուն կը մեկնէր ամէնը :
- 35 Եւ նոյն օրը երբոր իրիկուն կ'ըլլար , ըսաւ անոնց .
- 36 Եւ՛ ձեռք ալ ժողովուրդը թող տալով՝ առին զինքը ինչպէս որ էր նաւուն մէջ . և ուրիշ նաւակներ ալ կային անոր հետ : Ու հովի մեծ փոթորիկ մը եղաւ , և ալեքները նաւուն վրայ
- 37 կու գային , անանկ որ գրեթէ լեցուն էր : Ու ինքը նաւուն ետևի կողմը բարձի վրայ կը քնանար . արթնցուցին զանիկայ՝ և կ'ըսէին անոր .
- 39 Ա՛րդապետ՝ հոգդ չէ՞ , որ կը կորսուինք : Ու ելելով՝ սաստեց հովին , և ծովուն ըսաւ . Դադարէ՛ լուռ կեցիր . ու հովը դադարեցաւ , և մեծ
- 40 խաղաղութիւն եղաւ : Ու ըսաւ անոնց . Ինչո՞ւ ատանկ վախկոտ էք , ինչպէս կ'ըլլայ որ հաւատք չունիք : Եւ անոնք խիստ վախցան , ու կ'ըսէին իրարու . Արդեօք ո՞վ է ասիկայ , որ հովը ու ծովը ասոր կը հնազանդին :

ԳԼ . Ե

1 Քրիստոս լեզեոն ունեցող մարդը կը բժշկէ . 13 և անկէ ելող դերեր խոգերուն մէջ կը մտնեն : 25 Քրիստոս կը բժշկէ տեւատես կնիկը , 35 և Յայրոսի աղջիկը կը յաբուցանէ :

- 1 Եւ եկան ծովուն մէկալ կողմը Գադարացւոց
- 2 երկիրը : Ու երբոր ինքը նաւէն ելաւ , գերեզմաններէն ելած մարդ մը պատահեցաւ իրեն , որ
- 3 պիղծ ոգի ունէր . Որ անոր բնական տեղն ալ գերեզմաններուն մէջն էր . ու շղթայով ալ մէկը
- 4 չէր կրնար զանիկայ կապել . Որովհետեւ շատ անգամ ոտնակապերով և շղթաներով կապուեր էր , բայց անիկայ շղթաները կտրեր , ու ոտնակապերը կոտորտեր էր , և մէկը չէր կրնար զանի-
- 5 կայ նուաճել . Եւ միշտ գիշեր ու ցօրեկ գերեզմաններուն մէջ ու լեռներուն մէջ կը կանչուըռ-

- տէր , ու իր մարմինը քարերով կը ճեղքուտէր :
- 6 Երբոր հեռուանց Յիսուսը տեսաւ , վազեց ու
7 երկրպագութիւն ըրաւ անոր , Եւ մեծ ձայնով
մը աղաղակեց՝ ու ըսաւ . Դուն իմ հետս ի՞նչ
բան ունիս Յիսուս՝ Արդի Աստուծոյ բարձրելոյ .
քեզ Աստուծով կ'երգմնցընեմ , զիս մի՛ տան .
- 8 ջեր : (Բանզի կ'ըսէր անոր . Պիղծ ոգի՛ ելի՛ր
9 ատ մարդէն :) Եւ անոր հարցուց թէ՛ Մնունդ
ի՞նչ է . ու ըսաւ անոր . Իմ անունս Լէզէոն է ,
- 10 ինչու որ մենք շատուր ենք : Եւ շատ կ'աղաչե-
ին անոր՝ որ զիրենք ան երկրէն դուրս չխրկէ :
- 11 Եւ հոն լեռանը մօտ խողերու մեծ երամակ մը
12 կար՝ որ կ'արածուէին : Ու բոլոր դեերը աղա-
չեցին անոր՝ ու ըսին . Մեզ խողերուն խրկէ , որ
13 անոնց մէջը մտնենք : Եւ Յիսուս շուտ մը հը-
րաման տուաւ անոնց . ու երբոր պիղծ ոգիները
ելան՝ խողերուն մէջը մտան . և երամակը գա-
հալէժ տեղէն ծովը վազեց , (երկու հազարի
չափ կային ,) ու ծովուն մէջը խեղդուեցան :
- 14 Եւ խողարածները փախան , ու պատմեցին
քաղաքը ու ազարակները . և հարիւր ելան տես-
15 նելու՝ թէ ի՞նչ բան է որ եղաւ : Ու եկան Յիսու-
սին , և տեսան դիւահարը՝ որ լէզէոն ունէր , որ
հագուած ու խելքը վրան եկած նստեր էր , ու
- 16 վախցան : Եւ անոնք որ տեսեր էին , պատմե-
ցին անոնց՝ թէ ի՞նչ եղաւ դիւահարին . նաև
17 խողերուն վրայով : Եւ սկսան աղաչել անոր , որ
18 իրենց սահմաններէն երթայ : Ու երբոր անի-
կայ նաւը մտաւ , դիւահարը կ'աղաչէր անոր՝ որ
19 հետը ըլլայ : Եւ Յիսուս թող չտուաւ անոր .
հապա ըսաւ անոր . Գնա՛ քու տունդ . քու ըն-
տանիներուդ , ու պատմէ՛ անոնց ինչ որ Տէրը
20 քեզի ըրաւ , և ողորմեցաւ քեզի : Մնալ գնաց ,
և սկսաւ Դեկապօլիսի մէջ քարոզել ինչ որ Յի-
սուս իրեն ըրաւ . և ամէնը կը զարմանային :

- 21 Ու երբոր Յիսուս նաւով նորէն Զաւուլ մէկալ
կողմը անցաւ , շատ բազմութիւն ժողովուեցաւ
22 անոր քովը , և ինչ ծովեզերքն էր : Եւ ահա
ժողովրդապետներուն մէկը կու գար , որուն ա-
նունը Յայրոս էր . ու երբոր տեսաւ զանիկայ ,
23 անոր ոտքը ինկաւ . Եւ շատ կ'աղաչէր անոր՝ ու
կ'ըսէր թէ , Խմ աղջիկս մեռնելու մօտ է , որ
գաս անոր վրայ ձեռք դնես , որպէս զի ազատի ,
24 ու պիտի ապրի : Եւ գնաց անոր հետ . ու շատ
բազմութիւն իր ետեւէն կ'երթային՝ ու կը նեղե-
ին զինքը :
- 25 Եւ կնիկ մը՝ որ տասուերկու տարի արիւնի
26 տեւատեսութեան մէջ էր , Ու խիստ վշտացած
էր շատ բժիշկներէն , և իր բոլոր ունեցածը
վատներ էր , ու օգուտ մը չէր գտեր , հապա ևս
27 առաւել զայրացեր էր , Երբոր Յիսուսին վրա-
յով լսեց , ետեւէն եկաւ բազմութեանը մէջ , ու
28 անոր հանդերձին դպաւ . Քանզի կ'ըսէր , Թէ
որ միայն անոր հանդերձներուն դպչիմ , պիտի
29 բժշկուիմ : Եւ շուտ մը իր արիւնին աղբիւրը
ցամքեցաւ . ու իր մարմինին մէջ իմացաւ՝ թէ
30 տանջանքէն բժշկուեցաւ : Եւ Յիսուս շուտ մը
գիտնալով իր անձին մէջ ան զօրութիւնը՝ որ
իրմէն ելաւ , դարձաւ բազմութեանը մէջ՝ ու
31 ըսաւ . Ո՞վ դպաւ իմ հանդերձներուն : Եւ իր
աշակերտները ըսին իրեն . Այր տեսնես որ բազ-
մութիւնը քեզ կը նեղէ , ու կ'ըսես թէ՝ Ո՞վ ինձի
32 դպաւ : Եւ իր բոլորտիքը կը նայէր որ աս բա-
33 նը ընողը տեսնէ : Ու կնիկը վախցաւ՝ ու դո-
ղաց , ինչու որ գիտէր թէ իրեն ինչ եղաւ . և
եկաւ՝ անոր առջեւ ինկաւ , ու բոլոր բաները շիտ-
34 կէ շիտակ զրուցեց անոր : Եւ Յիսուս ըսաւ անոր .
Եղջիկ՝ քու հաւատքդ քեզ բժշկեց . գնա խա-
ղաղութեամբ , ու բժշկուած եղիր քու տան-
ջանքէդ :

- 35 Երբոր ինքը դեռ կը խօսէր , ժողովրդապե-
տին տունէն «*հառ*» եկան՝ ու ըսին թէ , Աղջեկդ
մեռաւ , ալ ինչո՞ւ վարդապետը կը յոգնեցընես :
36 Իսկ Յիսուս ըսուած խօսքը լսածին պէս՝ ժո-
ղովրդապետին ըսաւ . Մի՛ վախնար , միայն թէ
37 հաւատա՛ : Եւ մէկը թող չտուաւ իր հետը եր-
թալու , բայց միայն Պետրոսը ու Յակոբոսը և
38 Յակոբոսին եղբայրը Յովհաննէսը : Ու ժո-
ղովրդապետին տունը գալով՝ տեսաւ աղմուկ և
39 սաստիկ լացողներ ու աղաղակողներ : Եւ ներս
մտնելով՝ ըսաւ անոնց . Ինչո՞ւ խռովեր էք՝ ու
կու լաք . մանուկը մեռած չէ , հապա կը քնա-
40 նայ : Եւ ծաղը կ'ընէին անիկայ . բայց ինքը
ամէնը դուրս հանելով՝ իր հետը առաւ մանուկին
հայրը ու մայրը՝ և անոնք որ իր հետն էին , ու
41 մտաւ հոն՝ ուր որ մանուկը պառկած էր : Եւ
մանուկին ձեռքէն բռնելով՝ ըսաւ անոր . Տալի-
թա՛ կո՛ւմի , որ կը թարգմանուի , Ա՛ղջեկ՝ (քե-
42 ղի կ'ըսեմ ,) ելի՛ր : Եւ իսկոյն աղջեկը ոտք
ելաւ , ու կը քալէր , ինչու որ տասուերկու տա-
43 րեկան էր . ու մեծ ապշութեամբ ապշեցան : Եւ
սաստիկ պատուէր տուաւ անոնց՝ որ մէկը չգիտ-
նայ աս բանը . ու ըսաւ որ անոր ուտելիք տան :

ԳԼ . Զ

1 Քրիստոս անարգութիւն կը կրէ իր քաղաքակիցներէն . 7 տասուերկու աշակերտնե-
րուն իշխանութիւն կու տայ պիղծ ողիները հանելու : 14 Զանազան կարծիքներ
Քրիստոսի վրայով : 27 Յովհաննէս մկրտիչ կը զլնատուի , 29 և կը թաղուի : 30
Առաքեալները իրենց քարոզութենէն Յիսուսի կը դառնան : 34 Հինգ հացին ու եր-
կու ձուկին հրաշքը : 48 Քրիստոս ծովուն վրայ կը քալէ . 53 և ամէն իրեն դպչող
ցաւագարները կը բժշկէ :

- 1 Եւ անկէ ելելով՝ եկաւ իր երկիրը , ու անոր
2 աշակերտները իր ետեւէն գացին : Եւ շաբաթ
օրը հասնելուն՝ սկսաւ ժողովարանին մէջ սոր-
վեցընել . ու շատերը լսելով՝ կը զարմանային ու
կ'ըսէին . Ասիկայ ո՞ւսկից ունի աս բաները , կամ
աս ի՞նչ իմաստութիւն է որ ասոր տրուած է , որ

- 3 ասանկ հրաշքներ կ'ըլլան ասոր ձեռքովը : Եսիկայ հիւսը չէ՞ , Մարիամին որդին , և Յակոբոսին ու Յովսէսին և Յուդային ու Սիմոնին եղբայրը . ու ասոր քոյրերը հոս մեր քովը չէ՞ն .
- 4 և անոր վրայով կը գայթակղէին : Բայց Յիսուս ըսաւ անոնց . Մարգարէ մը անպատիւ չէ՞ բայց միայն իր երկրին մէջ , ու իր ազգականնե-
- 5 ըուն , և իր տանը մէջ : Ու չեր կրնար հոն մէկ հրաշք մըն ալ ընել , միայն թէ քանի մը հիւանդներու վրայ ձեռք դրաւ , ու բժշկեց զանոնք :
- 6 Եւ անոնց անհաւատութեանը վրայ կը զարմանար . ու շքեղայ գեղերը պտըտելով՝ կը սորվեցընէր :
- 7 Եւ իրեն կանչեց տասուերկուքը . ու սկսաւ երկու երկու խրկել զանոնք , ու անոնց իշխանու-
- 8 թիւն տուաւ պիղծ ոգիներուն վրայ : Եւ պատուիրեց անոնց՝ որ ճամբու համար բան մը չառնեն , բայց միայն գաւազան մը . ո՛չ տօպրակ , ո՛չ
- 9 հաց , ո՛չ ստակ գօտիներնուն մէջ . Հապա հողաթափ հագնին . և Արկին հանդերձ մի՛ հագնիք՝ ըսաւ : Ու ըսաւ անոնց . Ո՛ր տուն որ մըտ-
- 11 նէք , հո՛ն կեցէք մինչև որ անկէ ելէք : Եւ անոնք որ ձեզ չեն ընդունիր , ու ձեզի մօտիկ չեն ըներ , երբոր անկէ կ'ելէք , ոտքերնուդ տակի փոշին թօթվեցէ՛ք՝ անոնց վկայութիւն ըլլալու համար : Ոչմարիտ կ'ըսեմ ձեզի . Սոդոմացւոց ու Գոմորացւոց աւելի դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը՝ քան թէ ան քաղաքին :
- 12 Եւ անոնք ելելով՝ կը քարոզէին , որ հարիւրէ
- 13 ապաշխարեն : Եւ շատ դեւեր կը հանէին , ու շատ հիւանդներ եղով կ'օծէին՝ ու կը բժշկէին զանոնք :
- 14 Եւ Հերովդէս թագաւորը լսեց , (ինչու որ անոր անունը յայտնի եղաւ ,) ու կ'ըսէր , թէ Յովհաննէս մկրտիչը մեռելներէն յարութիւն

- առեր է , ու անոր համար հրաշքներ կ'ըլլան ա-
- 15 նով : Ուրիշները կ'ըսէին՝ թէ Նզիան է . ուրիշ-
ներն ալ կ'ըսէին թէ՝ Մարգարէ մըն է , կամ
- 16 մարգարէից մէկուն պէս : Բայց երբոր Հերով-
դէս լսեց , ըսաւ . Մտիկայ Յովհաննէսն է՝ որուն
գլուխը ես կտրեցի . մեռելներէն յարութիւն ա-
ռեր է :
- 17 Քանզի Հերովդէս ինքը հար խրկեց՝ Յովհան-
նէսը բռնեց , ու կապեց բանտը քրտնի իր եղբօրը
Փիլիպպոսին կնկանը Հերովդիային համար , ին-
- 18 չու որ իրեն կնիկ առեր էր զանիկայ : Այսին զի
Յովհաննէս Հերովդեսին կ'ըսէր . Քեզի օրինա-
- 19 ւոր չէ՝ քու եղբօրդ կնիկը ունենալ : Նւ Հերով-
դիա ոխ ունէր անոր դէմ , ու կ'ուզէր անիկայ
- 20 մեռցընել , ու չէր կրնար . Ինչու որ Հերովդէս
կը վախնար Յովհաննէսէն , գիտնալով թէ անի-
կայ արդար և սուրբ մարդ մըն է . և անոր բե-
րանը կը նայէր , ու անկէ լսելով՝ շատ բան կ'ը-
նէր , և քաղցրութեամբ անոր մօտիկ կ'ընէր :
- 21 Ու երբոր դիպուկ օր մը եղաւ , որ Հերովդէս իր
ծննդեան օրը ընթրիք կ'ընէր իր մեծամեծնե-
րուն և հազարապետներուն՝ ու Գալիլեայի երեւե-
- 22 լիներուն . Նւ Հերովդիային աղջիկը հանդէս աշահը
մօտնելով խաղաց , ու հաճելի եղաւ Հերովդեսին՝
և իր հետը նստողներուն . թագաւորը ըսաւ աղ-
ջիկանը . Ինդրէ ինծմէ ինչ որ կ'ուզես , ու պիտի
- 23 տամ քեզի : Նւ անոր երդումը ըսաւ լաւ . Ինչ
որ դուն ինծմէ խնդրես , պիտի տամ քեզի , մինչև
- 24 թագաւորութեանս կէսը : Նւ անիկայ դուրս
ելլելով՝ իր մօրը ըսաւ . Ի՞նչ ուզեմ . ան ալ ը-
- 25 սաւ . Յովհաննէս մկրտչին գլուխը : Նւ շուտ
մը արտորալով թագաւորին քովը մտաւ՝ ու
խնդրեց՝ ըսելով . Ա'ուզեմ որ շուտով սկուտեղի
մը վրայ Յովհաննէս մկրտչին գլուխը տաս ինծի :
- 26 Նւ թագաւորը խիստ տրտմեցաւ . բայց երդում-

- ներուն համար՝ ու իր հետը նստողներուն հա-
 27 մար՝ չուղեց որ անոր Խաչիկ մերժէ : Եւ թա-
 գաւորը իսկոյն դահիճ խրկեց , ու հրաման ըրաւ
 անոր գլուխը բերելու . ան ալ գնաց բանտին մէջ
 28 գլխատեց զանիկայ . Եւ սկուտեղով մը բերաւ
 անոր գլուխը՝ ու տուաւ աղջկանը , և աղջիկը
 29 զանիկայ իր մօրը տուաւ : Եւ անոր աշակերտ-
 ները լսելով , եկան անոր մարմինը վերցուցին ,
 ու գերեզմանի մէջ դրին :
 30 Եւ առաքեալները Յիսուսին քովը ժողովուե-
 ցան , ու պատմեցին անոր՝ ամէն ինչ որ ըրին՝ և
 31 ինչ որ սորվեցուցին : Եւ անիկայ ըսաւ անոնց .
 Եկէ՛ք դուք առանձին՝ անապատ տեղ մը , և քիչ
 մը հանգչեցէ՛ք . քանզի շատերը կային՝ որ կու
 գային ու կ'երթային . և հա՛յ ուտելու ալ ժամա-
 32 նակ չէին ունենար : Եւ նաւով անապատ տեղ
 33 մը գացին առանձին : Ու Ժողովուրդը տեսան
 զանոնք որ կ'երթային , և շատերը զանիկայ
 ճանչցան , ու ոտքով բոլոր քաղաքներէն հոն կը
 վազէին , և անոնցմէ առաջ հասնելով՝ անոր քո-
 34 վը ժողովուեցան : Ու Յիսուս երբոր դուրս ելաւ ,
 շատ ժողովուրդ տեսնելով՝ խղճաց անոնց վրայ .
 ինչու որ հովիւ չունեցող ոչխարներու պէս էին .
 և սկսաւ շատ բաներ սորվեցընել անոնց :
 35 Ու երբոր ժամանակը շատ ուշացաւ , իր աշա-
 կերտները իրեն եկան՝ ու ըսին . Հա՛յ անապատ
 36 տեղ մըն է , ու ժամանակը ուշացած է , Երձա-
 կէ՛ք Ժողովուրդը որ երթան բոլորտիքի ագարակ-
 ները ու գեղերը՝ ու իրենց հաց գնեն , ինչու որ
 37 ուտելու բան մը չունին : Բայց անիկայ պա-
 տասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց . Դուք տուէ՛ք
 ատոնց որ ուտեն : Եւ ըսին իրեն . Երթանք
 երկու հարիւր դահեկանի հաց գնե՞նք՝ և տանք
 38 ատոնց որ ուտեն : Ըսաւ անոնց . Քանի՞ նկա-
 նակ ունիք , գացէ՛ք նայեցէ՛ք . ու երբոր գիտ-

- 39 ցան՝ ըսին . Հինգ , ու երկու ձուկ : Եւ հրաման
 ըրաւ անոնց՝ որ ամէնը կանանչ խոտին վրայ
 40 գունդ գունդ նստեցընեն : Եւ դաս դաս նըս-
 41 տան՝ հարիւրական ու յիսունական : Եւ հինգ
 նկանակը ու երկու ձուկը առաւ՝ ու դէպ ՚ի եր-
 կինքը նայելով , օրհնեց . և մանրեց նկանակ-
 ները՝ ու տուաւ իր աշակերտներուն , որ անոնց
 առջևը դնեն . ու երկու ձուկը ամենուն ալ բաժ-
 42 նեց : Եւ ամէնքը կերան ու կշտացան . (43) Եւ
 տասուերկու կողով լեցուն՝ կտորուանքները վեր-
 44 ցուցին , և ձուկերէն ալ : Եւ ան հացերէն ու-
 տողները հինգ հազարի չափ էրիկ մարդիկ էին :
 45 Եւ շուտ մը իր աշակերտները արտորցուց որ
 նաւը մտնեն , և ինք առաջ մէկալ կողմը Բեթ-
 սայիդա անցնին , մինչև որ ինքը ժողովուրդը
 46 արձակէ : Եւ անոնցմէ զատուելով՝ լեռը ելաւ
 47 աղօթք ընելու : Ու երբոր իրիկուն եղաւ , նաւը
 ծովուն մէջտեղն էր , ու ինքը մինակ ցամաքն
 48 էր : Եւ տեսաւ անոնք որ կը տագնապէին հովի-
 թի քաշելու ատեննին , ինչու որ հովը իրենց
 դէմ էր . և զիշերուան չորրորդ պահուն ատեն-
 ները՝ ծովուն վրայ քալելով կու գայ անոնց , ու
 49 կ'ուզէր անոնցմէ անցնիլ : Անոնք երբոր տեսան
 որ ծովուն վրայ կը քալէր , կարծեցին թէ աչքի
 50 երևոյթ բան մըն է , ու կանչուըռտեցին : Վան-
 զի ամէնքն ալ զանիկայ տեսան , ու խռովեցան .
 և ինքը շուտ մը խօսեցաւ անոնց հետ՝ ու ըսաւ
 51 անոնց . Վա՛յ եղեք՝ ես եմ , մի՛ վախնաք : Եւ
 նաւը ելաւ անոնց քովը , ու հովը դադարեցաւ .
 և անոնք մտքերնուն մէջ չափէ դուրս ապշած
 52 էին՝ ու կը զարմանային : Այնքան զի հացին վրայ
 ելած հրաշքը չիմացան . ինչու որ սիրտերնին թրմ-
 րած էր :
 53 Ու մէկալ կողմը անցնելով , Վեննեսարեթի
 54 երկիրը հասան , և նաւը տեղաւորեցին : Ու

երբոր նաւէն ելան , առ Կեղի Բարեկիւր իսկոյն ճանչ-
 55 ցան զանիկայ . Եւ ասդին անդին վազելով բոլոր
 շրջակայ տեղուանքը , սկսան մահիճներով հի-
 56 ւանդները բերել՝ ուր որ կը լսէին թէ հոն է : Եւ
 ուր որ կը մտնէր՝ գեղերը կամ քաղաքները կամ
 ագարակները , հրապարակներուն մէջ կը դը-
 նէին հիւանդները , ու կ'աղաչէին իրեն՝ որ գոնէ
 իր հանդերձին քղանցքին դաչին . և որոնք որ
 դպան , բժշկուեցան :

ԳԼ . Է

1 Փարիսեցիք կը մեղադրեն Քրիստոսի աշակերտները՝ անլուայ ձեռքով հաց ուտելուն
 համար : 8 Իսկ ինքը կ'ապացուցանէ թէ անոնք մարդոց աւանդութիւնները բռնելով՝
 Աստուծոյ պատուիրանքը կ'անարդեն . 14 և թէ կերակուրը մարդը չպղծեր : 24 Փիւ-
 նիկ Ասորի կնկանը աղջիկը պիղծ ողիէ մը կ'աղատէ , 31 և խուլ ու դժուարախօս մարդ
 մը կը բժշկէ :

- 1 Եւ իր քովը ժողովուեցան փարիսեցիները , ու
 դպիրներէն ոմանք՝ որ Երուսաղեմէն եկած էին :
- 2 Ու երբոր տեսան որ անոր աշակերտներէն ոմանք
 պիղծ՝ այսինքն անլուայ ձեռքերով հաց կ'ուտէին ,
- 3 մեղադրեցին : Ինչու որ փարիսեցիները ու բո-
 լոր Լւիւսները մինչև որ աղէկ մը ձեռքերնին
 չլուան , հաց չեն ուտեր . քանզի ծերերուն աւան-
- 4 դութիւնը կը բռնեն . Եւ շուկայէն ելած Կեղի
 թէ որ չլուացուին , չեն ուտեր . և ուրիշ շատ
 բաներ կայ՝ որ ընդունած են ու կը բռնեն , այսինքն
 գաւաթներու և փարչերու ու պղնձէ ամաննե-
- 5 րու և անկողիններու լուացմունքներ : Ան ատե-
 նը փարիսեցիները ու դպիրները հարցուցին ան-
 ոոր թէ , Ինչո՞ւ քու աշակերտներդ ծերերուն
 աւանդութեանը պէս չեն երթար , հապա ան-
- 6 լուայ ձեռքերով հաց կ'ուտեն : Ան ալ պատաս-
 խան տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց . Աղէկ մարգարէու-
 թիւն ըրաւ Նսայի՝ ձեզի կեղծաւորներուդ հա-
 մար , ինչպէս որ գրուած է . Նս ժողովուրդը Քիւր-
 շիթունքներովը զիս կը պատուէ , բայց իրենց
- 7 սիրտը հեռացած զատուած է ինծմէ . Ու պարապ .

- տեղը զիս կը պաշտեն , մարդոց պատուիրած
բաները եւ՛ Վարդապետութիւն սորվեցընելով :
- 8 Վասն զի Աստուծոյ պատուիրանքը թող տալով՝
մարդոց աւանդութիւնը կը բռնէք , եւ՛ փար-
չերու և գաւաթներու լուացմունքներ . և ասոնց
- 9 նման շատ ուրիշ բաներ կ'ընէք : Ու ըսաւ ա-
նոնց . Աղէկ կ'անարգէք Աստուծոյ պատուի-
- 10 րանքը , որ ձեր աւանդութիւնը պահէք : Բան-
զի Մովսէս ըսաւ . Բու հայրդ ու մայրդ պա-
տուէ . և Ո՛վ որ եւ հայրը կամ մայրը անիծէ , մա-
- 11 հով թող մեռնի : Բայց դուք կ'ըսէք . Թէ որ
մէկը եւ հօրը կամ մօրը ըսէ , Ան բանը որ ինծմէ
պիտի շահիս , Աստուծոյ արարչ- կորբան է , (որ
- 12 ըսել է՝ ընծայ ,) արարչի անիւայ . Եւ ալ թող
չէք տար անոր բան մը ընել իր հօրը կամ իր
- 13 մօրը : Ու Աստուծոյ խօսքը կը խափանէք ձեր
աւանդութիւնովը , որ կ'աւանդէք . և ասոր
նման շատ ուրիշ բաներ կ'ընէք :
- 14 Եւ բոլոր ժողովուրդը իրեն կանչելով՝ ըսաւ
անոնց . Ասեցէք ինծի ամէնքդ՝ ու հասկըցէք :
- 15 Բան մը չկայ որ դուրսէն մարդուն ներսը մտնէ ,
ու կարող ըլլայ զանիկայ պղծելու . հապա ան
բաները որ անկէ կ'ելլեն , անոնք են որ մարդը
- 16 կը պղծեն : Ո՛վ որ լսելու ականջ ունի , թող
լսէ :
- 17 Ու երբոր ան բաղմութենէն զարթուելով՝ տուն
մտաւ , իր աշակերտները հարցունքին իրեն ան
- 18 առակին համար : Ու ըսաւ անոնց . Դուք ալ
ատանկ անմիտ էք . չէք հասկընար թէ ամէն
ինչ որ դուրսէն մարդուն ներսի դին կը մտնէ ,
- 19 չկրնար անիկայ պղծել . Վասն զի չէ թէ անոր
սրտին մէջը կը մտնէ , հապա փորը , և արտաք-
նոցը կ'ելլէ , ու բոլոր կերածները կը մաքրէ :
- 20 Եւ կ'ըսէր թէ՛ Ինչ որ կ'ելլէ մարդուն ներսէն ,
21 անիկայ կը պղծէ մարդը : Ինչու որ ներսէն

- մարդոց սրտէն կ'ելլեն չար խորհուրդները . շու-
- 22 թիւններ , պոռնկութիւններ , Ապանութիւն-
ներ , գողութիւններ , ագահութիւններ , չա-
րութիւններ , նենգութիւն , գիճութիւն , չար
աչք , հայհոյութիւն , ամբարտաւանութիւն ,
- 23 անզգամութիւն : Աս բոլոր չար բաները ներ-
սէն կ'ելլեն , ու կը պղծեն մարդը :
- 24 Աւ անկէ ելլելով՝ Տիւրոսի ու Սիդոնի սահ-
մանները գնաց . և տուն մը մտնելով՝ չէր ուղեր
որ մէկուն յայտնուի , բայց չկրցաւ ծածկուիլ .
- 25 Քանզի կնիկ մը՝ որուն աղջկը պիղծ ոգի ունէր
էր ներսէն դուրս , լսեց անոր վրայով , ու եկաւ՝ անոր
- 26 ոտքը ինկաւ : Աւ ան կնիկը հեթանոս էր՝ ազ-
գով Փիւնիկ Մարի , ու կ'աղաչէր անոր՝ որ դէր
- 27 իր աղջիկէն հանէ : Աւ Յիսուս ըսաւ անոր .
Թո՛ղ տուր որ առաջ տղաքը կշտանան . քանզի
աղէկ չէ տղոցը հացը առնել , ու շուներուն ձգել :
- 28 Անիկայ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոր .
Այո՛ Տէր . ինչու որ շուներն ալ սեղանին տակը
- 29 տղոցը փշրանքներէն կը կերակրուին : Աւ ըսաւ
անոր . Ատ խօսքիդ համար զնա , քու աղջիկէդ
- 30 դէր ելաւ : Աւ նիւզ իր տունը երթալով՝
գտաւ որ դէր ելած , ու աղջիկը անկողինին վրայ
պառկած էր :
- 31 Աւ նորէն Տիւրոսի ու Սիդոնի սահմաններէն
ելլելով՝ եկաւ Գալիլեայի ծովեզերքը Գեկապո-
- 32 լիսի սահմաններուն մէջէն : Աւ մէկը բերին ա-
նոր առջին՝ խուլ ու դժուարախօս , ու կ'աղա-
- 33 չէին որ անոր վրայ ձեռք դնէ : Աւ ժողովուր-
դէն մէկդի առնելով զանիկայ , իր մատերը անոր
ականջներուն մէջը խօթեց՝ ու թուքաւ , և ա-
- 34 նոր լեզուին դպաւ , Ու երկինքը նայելով՝ հա-
ռաչեց , ու ըսաւ անոր . Ա՛փաթա , (որ ըսել
- 35 է՝ բացուէ ,) Աւ իսկոյն անոր ականջները բա-
ցուեցան , ու անոր լեզուին կապը քակուեցաւ ,

- 36 և շիտակ կը խօսէր : Ու պատուիրեց անոնց՝ որ մէկու մը չըսեն . և որչափ ինքը կը պատուիրէր
 37 անոնց , անոնք՝ ալ աւելի կը քարոզէին . Ու չափէ դուրս կը զարմանային՝ և կ'ըսէին . Ամէն բաները աղէկ ըրաւ ասիկայ , «*չ* խուլերուն լսել կու տայ՝ և համբերուն խօսիլ :

ԳԼ . Ը

- 1 Քրիստոս հրաշքով կը կերակրէ ժողովուրդը . 11 փարիսեցւոց խնդրած նշանը չուզեր տալ . 15 կը պատուիրէ իր աշակերտներուն որ զոյղ ըլլան փարիսեցիներուն խմորէն և շերտաշերտներուն խմորէն . 22 կոյրի մը աչքերը կը բանայ . 27 կը ծանուցանէ թէ ինքը Քրիստոսն է , որ պիտի չարչարուի ու յարութիւն առնէ . 34 և իր աշակերտները կը յորդորէ որ համբերեն , երբոր հալածուին աւետարանի դաւանութեանը համար :

- 1 Ան օրերը ժողովուրդը խիստ շատ ըլլալով , և ուտելու բան մը չունենալով , Յէսուս իրեն կան-
 2 չեց իր աշակերտները՝ ու ըսաւ անոնց . Այլ խըզ-
 3 ճամ առ ժողովուրդին վրայ . ինչու որ հիմա իրեք օր է՝ որ իմ քովս են , և բան մը չունին
 4 ուտելու . Եւ թէ որ ատոնք անօթի խրկեմ իրենց տուները , ճամբուն մէջ պիտի մարին , ինչու
 5 որ ատոնցմէ ոմանք հեռու տեղէ եկած են : Եւ իր աշակերտները պատասխան տուին իրեն . Աս անապատիս մէջ ո՞րտեղ կրնայ մէկը հացով կըշ-
 6 տացընել ատոնք : Եւ հարցուց անոնց . Քանի՞
 7 նկանակ ունիք . ու անոնք ըսին . Եօթը : Եւ հրաման ըրաւ ժողովուրդին՝ որ գետնին վրայ նստին . ու առաւ Եօթը նկանակը , գոհացաւ , և կտրեց , ու տուաւ աշակերտներուն , որ ժո-
 8 ղովուրդին առջևը դնեն . և դրին : Ու քանի մը մանր ձուկեր ունէին , և օրհնեց , ու հրա-
 9 ման ըրաւ որ անոնք ալ դնեն առջևը : Եւ կերան ու կշտացան , ու աւելցած կտորուանք-
 10 ները վերցուցին Եօթը զամբիւղ : Եւ ուտող-
 11 ները չորս հազարի չափ էին . ու արձակեց զա-
 12 նոնք : Եւ շուտ մը նաւը մտնելով աշակերտնե-
 13 րուն հետ , եկաւ Դաղմանութայի կողմերը :
 14 Եւ փարիսեցիները ելելով՝ սկսան անոր հետ

- վիճաբանութիւն ընել , և զանիկայ փորձելով՝
- 12 իրմէն նշան մը կ'ուզէին երկինքէն : Եւ անիկայ իր հոգիին մէջ հառաչելով ըսաւ . Ի՞նչ է որ աս ազգը նշան կ'ուզէ . Ճշմարիտ կ'ըսեմ
- 13 ձեզի որ աս ազգին նշան պիտի չտրուի : Ու զանոնք թող տալով՝ նորէն նաւը մտաւ , ու գընաց ծովն մէկալ կողմը :
- 14 Եւ հաց առնելու մոռցեր էին , ու նաւուն մէջ
- 15 իրենց հետը միայն մէկ նկանակ մը ունէին : Եւ կը պատուիրէր անոնց՝ ու կ'ըսէր . Նայեցէ՛ք և զգուշացէ՛ք փարիսեցւոց խմորէն , ու Հերովդէսին խմորէն :
- 16 Եւ իրարու հետ կը խորհէին ու
- 17 կ'ըսէին թէ , Հաց չունենալնուս համար է : Իսկ Յիսուս անոնց . Ինչո՞ւ կը խորհիք թէ հաց չունիք . տակաւին չէ՞ք հասկընար , ու չէ՞ք իմանար . դեռ սիրտեր-
- 18 նիդ թմրած է . Աչքեր ունիք , ու չէ՞ք տեսներ , և ականջներ ունիք , ու չէ՞ք լսեր , և չէ՞ք յիշեր :
- 19 Նրբոր հինգ նկանակը հինգ հազարին կտրեցի , քանի՞ կողով լեցուն կտորուանք վերցուցիք . Ը-
- 20 սին անոր . Տասուերկու : Ու երբոր եօթը նաւեր չորս հազարին կտրեցի , քանի՞ զամբիւղ լեցուն կտորուանք վերցուցիք . անոնք ալ ըսին .
- 21 Եօթը : Ու ըսաւ անոնց . Հաւատոր չէ՞ք հասկընար :
- 22 Եւ Բեթսայիդա եկաւ , ու անոր առջևը կոյր մը բերին , ու կ'աղաչէին իրեն որ դպչի անոր .
- 23 Եւ անիկայ կոյրին ձեռքէն բռնելով՝ գեղէն դուրս հանեց , ու անոր աչքերուն թաքնելով՝ ձեռքը անոր վրայ դրաւ , ու կը հարցընէր անոր՝
- 24 Թէ բան մը կը տեսնե՞ . Եւ ալ նայեցաւ՝ ու կ'ըսէր . Մարդիկներ կը տեսնեմ ծառերու պէս՝ որ
- 25 կը պտըտին : Նորէն ձեռքը անոր աչքերուն վրայ դրաւ , ու անոր նայիլ տուաւ . և ողջացաւ
- 26 ու ամէն բան համարձակ կը տեսներ : Ետքը

զանիկայ իր տունը խրկելով՝ ըսաւ . Գեղը մի՛ մտնէր , ու գեղին մէջ մէկուն մի՛ ըսեր :

27 Եւ Յիսուս իր աշակերտներուն հետ մէկտեղ Փիլիպպոսի կեսարիային գեղերը ելաւ . ու ճամբուն մէջ կը հարցընէր իր աշակերտներուն՝ ու կ'ըսէր անոնց . Ինծի համար ո՞վ կ'ըսեն մարդիկ՝

28 [Ժէ եմ : Եւ անոնք պատասխան տուին՝ « — Ը՞նչ . Ո՞րք » :

29 Պիլիպպոս , ուրիշներն ալ՝ մարգարէներէն մէկը : Եւ ինքը ըսաւ անոնց . Հապա դուք ինծի համար ո՞վ կ'ըսէք՝ [Ժէ եմ . պատասխան տուաւ Պետրոս՝

30 ու ըսաւ անոր . Դուն ես Վրիստոսը : Եւ սաստիկ պատուիրեց անոնց՝ որ իրեն համար մէկու մը չզրուցեն :

31 Ու սկսաւ սորվեցընել անոնց [Ժէ , Պէտք է որ Որդին մարդոյ շատ չարչարանքներ կրէ , ու երէցներէն և քահանայապետներէն ու դպիրներէն մերժուի , ու սպաննուի , և իրեք օրէն

32 ետեւ յարութիւն առնէ : Ու « » խօսքը յայտնի խօսեցաւ . և Պետրոս մէկդի առաւ զանիկայ ,

33 ու սկսաւ յանդիմանել զանիկայ : Եւ ինքը դարձաւ՝ ու իր աշակերտներուն նայելով , յանդիմանեց Պետրոսը՝ ու ըսաւ . Ետիս գնա՝ Սատանայ , ինչու որ դուն Աստուծոյ բաները չես մտածեր , հապա մարդոց բաները :

34 Եւ Ժողովուրդը իր աշակերտներուն հետ մէկտեղ իրեն կանչելով՝ ըսաւ անոնց . Ո՞վ որ կ'ուզէ իմ ետեւէս գալ , [Ժող իր անձը ուրանայ , և իր

35 խաչը վերցընէ , ու իմ ետեւէս գայ : Այսին զի ո՞վ որ կ'ուզէ իր անձը ապրեցընել , պիտի կորսընցընէ անիկայ . և ո՞վ որ ինծի ու աւետարանին համար իր անձը կորսընցընէ , պիտի ապրեցընէ

36 անիկայ : Վանդի թիւն օգուտ է մարդուն՝ որ բոլոր աշխարհը վաստակի , և իր անձը կորսըն-

37 ցընէ . Ամա իր անձին համար թիւն աղատէք

- 38 պիտի տայ մարդ : Այսան զի ո՛վ որ զիս՝ ու իմ խօսքերս ԴԱՆԻԷ ամօթ սեպէ՝ աս շնացող ու մեղաւոր ազգիս մէջ , Որդին մարդոյ ալ զանիկայ ԴԱՆԻԷ ամօթ պիտի սեպէ՝ երբոր զայ իր Հօրը փառքովը սուրբ հրեշտակներուն հետ :
- 39 Եւ ըսաւ անոնց . Ղշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ հոս ներկայ եղողներէն մէկ քանիները կան՝ որոնք մահուան համը պիտի չառնեն , մինչև որ տեսնեն Մատուծոյ Թագաւորութիւնը զօրութիւնով եկած :

ԳԼ . Թ

1 Քրիստոսի այլակերպութիւնը : 11 Քրիստոս իր աշակերտներուն կը սորվեցընէ Եղիայի զաւուն վրայով . 24 խուլ և համը դէ մը կը հանէ . 30 կը նախաձայնէ իր մահը և յարութիւնը . 34 կը յորդորէ իր աշակերտները որ հեղ ըլլան . 38 և կը պատուիրէ անոնց որ իրեն հակառակ չեղողները չարդիւնեն , ու հաւատացեալներուն դայթակղութիւն չտան :

- 1 Եւ վեց օրէն ետև Յիսուս իր հետը առաւ Պետրոսը ու Յակոբոսը և Յովհաննէսը , ու անոնք մէկ բարձր լեռ մը հանեց առանձին , և
- 2 անոնց առջևը այլակերպեցաւ : Ու իր հանդերձները եղան փայլուն խիստ ճերմակ , անանկ որ երկրի վրայ թափիչ մը չկրնար այնպէս ճերմակեցընել : Ու Եղիան Մովսէսին հետ երևցաւ
- 3 անոնց , և Յիսուսին հետ կը խօսէին : Եւ Պետրոս պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ Յիսուսին . Ռաբբի՛ աղէկ է որ հոս կենանք . ու իրեք խրճիթ շենենք . մէկը քեզի , և մէկը Մովսէսին , ու մէկը Եղիային . Այսան զի չէր գիտեր
- 6 թէ ինչ խօսի , ինչու որ զարհուրեր էին : Եւ մէկ ամպ մը հովանի եղաւ անոնց վրայ , ու ձայն մը եկաւ ամպէն՝ ըսելով . Մտիկայ է իմ սիրելի որդիս , ատոր մտիկ ըրէք : Եւ յանկարծ ասդին անդին որ նայեցան , ալ ուրիշ մէկը չտեսան ,
- 8 հապա մինակ Յիսուսը իրենց հետ : Ու երբոր լեռնէն վար կ'իջնէին , պատուիրեց անոնց որ տեսածնին մէկու մը չպատմեն , բայց միայն Որդին մարդոյ մեռելներէն յարութիւն առնե-

- 9 լին ետե : Եւ անոնք ան խօսքը պահեցին , ու մէջերնին հարցուփորձ կ'ընէին՝ թէ մեռելներէն
- 10 յարութիւն առնելը ի՞նչ է : Եւ իրեն հարցուցին՝ ու ըսին . Են ի՞նչ է որ դպիրները կ'ըսեն
- 11 թէ , Պէտք է որ առաջ Եղիան զայ : Ենիկայ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց . Յիրաւի առաջ Եղիան կու գայ , և ամէն բան կարգի կը դնէ . և թէ ինտոր գրուած է Որդւոյ մարդոյ համար , որ շատ չարչարանքներ պիտի կրէ՝ ու
- 12 անարգուի . Բայց ձեզի կ'ըսեմ , որ Եղիան եկաւ ալ , և ի՞նչ որ ուղեցին՝ ըրին անոր . ինչպէս որ գրուած է անոր համար :
- 13 Ու աշակերտներուն քովը գալով՝ տեսաւ շատ ժողովուրդ անոնց բոլորտիքը՝ և դպիրները , որ
- 14 վիճաբանութիւն կ'ընէին անոնց հետ : Եւ շուտ մը բոլոր ժողովուրդը երբոր տեսան անիկայ՝ խիստ զարմացան , ու առաջ վազելով՝ բարև
- 15 կու տային անոր : Եւ հարցուց դպիրներուն թէ , Ի՞նչ վիճաբանութիւն կ'ընէք անոնց հետ :
- 16 Ու ժողովուրդէն մէկը պատասխան տալով՝ ըսաւ . Վարդապետ՝ իմորդիս քեզի բերի , որ համբ
- 17 ոգի ունի . Եւ ո՛ւր որ անոր հասնի , զանիկայ գետինը կը զարնէ . ան ալ կը փրփրի , և իր ակռաները կը կճուցընէ , ու կը ցամքի . և քու աշակերտներուդ ըսի որ զանիկայ հանեն , ու
- 18 չկրցան : Պատասխան տուաւ անոնց՝ ու ըսաւ . Ո՛վ անհաւատ ազգ՝ մինչև երբ ձեզի հետ պիտի ըլլամ , մինչև երբ ձեզի պիտի համբերեմ . ինչ
- 19 ծի բերէք անիկայ : Եւ զանիկայ բերին իրեն . երբոր աստ տեսաւ զանիկայ , շուտ մը շա՛ր ոգին ցնցեց անիկայ . ու գետինը ինկած կը թապըլ
- 20 տըկէր՝ ու կը փրփրէր : Եւ Յիսուս հարցուց անոր հօրը՝ ու ըսաւ . Ո՞րչափ ատեն է՝ որ ատ բանը ատոր եղաւ . ու անիկայ ըսաւ , Տղայու
- 21 թենէն ՚ի վեր . Եւ շատ անգամ կրակի ու ջուրի

- մէջ կը նետէ ատիկայ՝ որ կորսընցընէ . բայց թէ
 որ կարողութիւն մը ունիս , օգնէ մեզի , խղճա-
 22 լով մեր վրայ : Եւ Յիսուս ըսաւ անոր . Թէ որ
 կարող ես հաւատալու , ամէն բան կարելի է ա-
 23 նոր՝ որ կը հաւատայ : Եւ տղուն հայրը շուտ
 մը աղաղակեց՝ ու արցունքով ըսաւ . Ար հաւա-
 24 տամ Տէր , օգնէ իմ անհաւատութեանս : Յի-
 սուս երբոր տեսաւ որ ժողովուրդը վրան կը դի-
 ղուի , սաստեց պիղծ ոգիին՝ ու ըսաւ անոր .
 Համբ ու խուլ ոգի՝ ես կը հրամայեմ քեզի , ելի՛ր
 25 ատկէ , ու մէյմըն ալ չմտնես ատոր ներսը : Եւ
 կանչուըռտելով՝ սաստիկ ցնցեց զանիկայ , ու
 ելաւ . և «*Դա*» մեռելի պէս եղաւ . անանկ որ շա-
 26 տերը ըսին թէ , Մեռաւ : Եւ Յիսուս անոր
 ձեռքէն բռնելով՝ վերցուց զանիկայ . ան ալ կայ-
 27 նեցաւ : Ու երբոր ինքը տուն մտաւ , իր աշա-
 կերտները առանձին հարցուցին իրեն՝ ըսելով .
 28 Մենք ինչո՞ւ չկրցանք հանել զանիկայ : Եւ ըսաւ
 անոնց . Ետ տեսակը կարելի չէ «*չէ*» բանով մը
 ելել , բայց միայն աղօթքով ու ծումապահու-
 թեամբ :
 29 Եւ անկէ ելելով՝ Գալիլեայի մէջէն կ'անց-
 30 նէին . ու չէր ուղեր որ մէկը գիտնայ : Ինչու
 որ կը սորվեցընէր իր աշակերտներուն՝ ու կ'ըսէր
 անոնց թէ , Որդին մարդոյ պիտի մատնուի
 մարդոց ձեռքը , և զանիկայ պիտի սպաննեն .
 ու երբոր սպաննուի , երրորդ օրը յարութիւն
 31 պիտի առնէ : Եւ անոնք չէին հասկընար ան
 խօսքը , ու կը վախնային իրեն հարցընելու :
 32 Եւ եկաւ Վափառնայում , ու երբոր տուն մը-
 տաւ , հարցուց անոնց . Ի՞նչ վիճաբանութիւն
 33 կ'ընէիք ճամբան իրարու հետ : Եւ անոնք լուռ
 կեցան . ինչու որ ճամբուն մէջ իրարու հետ վի-
 34 ճաբանութիւն կ'ընէին՝ թէ ո՞վ մեծ է : Ու
 երբոր նստաւ , կանչեց տասուերկուքը , ու ըսաւ

- անոնց . թէ որ մէկը կ'ուզէ առաջին ըլլալ , ա-
մենուն յետինը պիտի ըլլայ , և ամենուն սպա-
- 35 սաւորը : Ու տղայ մը առաւ կայնեցուց անոնց
մէջը . և իր գիրկը առնելով զանիկայ՝ ըսաւ ա-
- 36 նոնց . Ո՛վ որ ասանկ տղոցմէն մէկը ընդունի իմ
անունովս , զիս կ'ընդունի . և ով որ զիս ընդու-
նի , չէ թէ զիս կ'ընդունի , հապա զիս խրկողը :
- 37 Պատասխան տուաւ անոր Յովհաննէս՝ ու ըսաւ .
Վ՛արդապետ՝ մէկը տեսանք որ քու անունովդ
դուեր կը հանէր , ու մեր ետեւէն չպտըտիր , և
զանիկայ արգիլեցինք՝ մեր ետեւէն չպտըտելուն
- 38 համար : Եւ Յիսուս ըսաւ . Մի արգիլէք զա-
նիկայ . ինչու որ մէկը չկայ որ իմ անունովս
հրաշք գործէ , ու կարենայ շուտ մը զիս հայհո-
- 39 յել . Քանզի ան որ մեզի հակառակ չէ , մեր
40 կողմէն է : Վ՛ասն զի ո՛վ որ ձեզի գաւաթ մը
ջուր խմցընէ աս անունովս՝ թէ դուք Քրիստոս
սինն էք , ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , Ենիկայ իր
- 41 վարձքը պիտի չկորսընցընէ : Եւ ո՛վ որ գայ-
թակղեցընէ աս պղտիկներէն մէկը՝ որ ինծի կը
հաւատան , աւելի աղէկ էր անոր՝ որ իշու աղաց-
քի քար մը իր վեղէն կախուէր , ու ծովը ձը-
- 42 դուէր : Եւ թէ որ քու ձեռքդ քեզ կը գայ-
թակղեցընէ , կտրէ անիկայ . աղէկ է քեզի պա-
կասաւոր մտնել կեանքը , քան թէ երկու ձեռք
ունենալ՝ ու գեհեանը երթալ չմարելու կրակին
- 43 մէջը . Ուր որ անոնց որդը չմեռնիր , ու կրակը
44 չմարիր : Եւ թէ որ քու ոտքդ քեզ կը գայ-
թակղեցընէ , կտրէ անիկայ . աղէկ է քեզի կաղ
մտնել կեանքը , քան թէ երկու ոտք ունենալ՝ ու
- 45 գեհեանը ձգուիլ չմարելու կրակին մէջը . Ուր որ
46 անոնց որդը չմեռնիր , ու կրակը չմարիր : Եւ
թէ որ քու աչքդ քեզ կը գայթակղեցընէ , հա-
նէ անիկայ . աղէկ է քեզի մէկ աչքով Եստուծոյ
թագաւորութիւնը մտնել , քան թէ երկու աչք

47 ունենալ՝ ու կրակին գեհեանը ձգուիլ . Ուր որ
 48 անոնց որդը չմեռնիր , ու կրակը չմարիր : Ին-
 չու որ ամէն մարդ կրակով պիտի աղուի , և ա-
 49 մէն զոհ աղով պիտի աղուի : Աղը աղէկ է , բայց
 թէ որ աղը անհամայ , ինչով պիտի համովցը-
 նէք . ձեր անձին մէջ աղ պահեցէք , և իրարու
 հետ խաղաղութիւն ըրէք :

ԳԼ . Ժ

2 Քրիստոս կը վեճաբանի փարիսեցիներուն հետ՝ կնիկ արձակելու վրայով . 13 իրեն բե-
 րուած տղաքը կ'օրհնէ . 17 կ'իմացնէ հարուստ մարդու մը թէ ինչ ընելու է որ յաւի-
 տենական կեանքը ժառանգէ . 23 հարստութեան վտանգը կը ցուցնէ իր աշակերտնե-
 րուն . 28 վարձք կը խոստանայ անոնց՝ որ աւետարանին համար իրենց սր և իցէ բաները
 կը թողուն . 32 կը նախաձայնէ իր մահը և յարութիւնը . 35 երկու փառասէր աշա-
 կերտները կը խրատէ որ աւելի իրեն հետ չարչարուիլը մոտձեն . 46 և կոյր Բարթիմէո-
 սին աչքերը կը բանայ :

1 Եւ անկէ ելելով՝ Հրէաստանի սահմանները
 եկաւ Յորդանանու անդիի կողմէն , ու նորէն
 ժողովուրդները անոր քովը կը ժողվուէին . և
 ինչպէս որ սովորութիւն ունէր , դարձեալ կը
 սորվեցընէր անոնց :
 2 Ու փարիսեցիները քովը եկան , և զանիկայ
 փորձելով կը հարցընէին անոր թէ Արժան է որ
 3 էրիկը եւ կնիկը արձակէ : Եւ անիկայ պատաս-
 խան տուաւ՝ ու անոնց ըսաւ . Մովսէս ձեզի ի՞նչ
 4 պատուիրեց : Եւ անոնք ըսին . Մովսէս հրա-
 ման տուաւ արձակման գիր գրել , ու արձակել :
 5 Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝ անոնց ըսաւ .
 Չեր սրտին կարծրութեանը համար զրեց ձեզի
 6 ատ պատուէրը . Բայց ստեղծագործութեան
 սկիզբէն Աստուած անոնք արու և էգ ըրաւ , «-
 7 ըսաւ . Եսոր համար մարդ իր հայրը ու մայրը
 8 պիտի ձգէ , և իր կնկանը պիտի յարի . Ու եր-
 կուքը մէկ մարմին պիտի ըլլան . ուստի ալ եր-
 9 կուք չեն , հապա մէկ մարմին . Ուրեմն ան որ
 10 Աստուած միաւորեց , մարդ թող չզատէ : Եւ
 տունը իր աշակերտները նորէն նոյն բանը հար-

- 11 ցուցին իրեն : Ու ըսաւ անոնց . Ո՛վ որ իր կը-
նիկը արձակէ՝ և ուրիշ մը առնէ , անոր դէմ
- 12 շնութիւն կ'ընէ : Ու կնիկ մը թէ որ իր էրիկէն
զատուի՝ և ուրիշ էրկան մը ըլլայ , շնութիւն
կ'ընէ :
- 13 Եւ մանր տղաք բերին իրեն , որ անոնց դպչի .
բայց աշակերտները կը յանդիմանէին բերողնե-
- 14 ըր : Յիսուս երբոր տեսաւ , սրդողելով՝ անոնց
ըսաւ . Թո՛ղ տուէք «» մանր տղոցը որ ինծի
զան , և մի՛ արգիլէք ատոնք . ինչու որ Եստու-
- 15 ծոյ թաղաւորութիւնը ատանկներունն է : Ճըշ-
մարիտ կ'ըսեմ ձեզի . Ո՛վ որ Եստուծոյ թա-
ղաւորութիւնը պղտիկ տղու մը պէս չընդունի ,
- 16 բնաւ պիտի չմտնէ անոր մէջը : Եւ անոնք գիր-
կը առաւ , վրանին ձեռք դրաւ , ու օրհնեց զա-
նոնք :
- 17 Ու երբոր անիկայ դուրս ելաւ Ճամբուն մէջ ,
«» մէկ մարդ մը վազեց՝ ու անոր առջևը ծունկ
չոքելով կը հարցընէր անոր՝ «» Է՞րեք . Բարի
վարդապետ՝ ի՞նչ ընեմ որ յաւիտենական կեան-
- 18 քը ժառանգեմ : Եւ Յիսուս ըսաւ անոր . Ին-
չո՞ւ զիս բարի կ'անուանես . մէկէն 'ի զատ բարի
- 19 չկայ , «» է Եստուած : Պատուիրանքները գի-
տես . Շնութիւն մի՛ ըներ , Սպանութիւն մի՛
ըներ , Գողութիւն մի՛ ըներ , Սուտ վկայութիւն
մի՛ ըներ , Օրկանք մի՛ ըներ , Բու հայրդ ու
- 20 մայրդ պատուէ : Անիկայ պատասխան տուաւ՝ ու
ըսաւ անոր . Վարդապետ՝ ատոնք ամէնը ման-
- 21 կութենէս 'ի վեր պահէր եմ : Եւ Յիսուս անոր
նայելով՝ սիրեց զանիկայ , ու ըսաւ անոր . Մէկ
բան մը պակաս է քեզի . գնա՛ ունեցածդ ծախէ ,
և տո՛ւր աղքատներուն , ու երկինքը զանձ պիտի
ունենաս , և խաչը վերցո՛ւր՝ ու եկուր իմ ետեւէս :
- 22 Եւ անիկայ «» խօսքին համար խոժոռելով՝
տրումած գնաց . ինչու որ շատ ստացուածք ու-

- 23 նէր : Եւ Յիսուս իր բոլորտիքը նայելով՝ ըսաւ իր աշակերտներուն . Ո՛րչափ դժուար է անոնց՝ որ հարստութիւն ունին , Եստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել :
- 24 Եւ աշակերտները զարմացեր էին անոր խօսքերուն վրայ . բայց Յիսուս նորէն պատասխան տալով՝ անոնց ըսաւ . Ո՛րդեակներ՝ որչափ դժուար է երեւոյ հարստութեանը յուսացողներուն Եստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել :
- 25 Դիւրին է որ ուղտը ասեղին ծակէն անցնի , քան թէ հարուստը Եստուծոյ թագաւորութիւնը մտնէ :
- 26 Եւ անոնք խիստ շատ կը զարմանային՝ ու կ'ըսէին իրարու . Ա՛յ ո՞վ կրնայ փրկուիլ : Եւ Յիսուս անոնց նայելով՝ ըսաւ . Երեւոյ մարդոց կողմանէ անկարելի է , բայց ոչ Եստուծոյ կողմանէ . քանզի Եստուծոյ կողմանէ ամէն բան կարելի է :
- 27 Պետրոս սկսաւ ըսել անոր . Եհմէնք ամէն բան թողուցինք՝ և քու ետեւդ եմք :
- 28 Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝ ըսաւ . Ո՛րչափ շատ առաջիններ պիտի ըլլան յետին , ու յետիններ՝ առաջին :
- 29 Եւ անոնք զէպ 'ի Երուսաղէմ կ'ելլէին . Եւ ճամբուն մէջն էին . և Յիսուս անոնցմէ առաջ կ'երթար , ու անոնք կը զարմանային , ու ետեւէն երթալով կը վախնային : Եւ նորէն քովը առնելով տասուերկուքը , սկսաւ ըսել անոնց ինչ բաներ որ իրեն պիտի պատահէին . Ո՛րչափ Երուսաղէմ կ'ելլենք , և Որդին մարդոց

- պիտի մատնուի քահանայապետներուն ու դր-
պիրներուն , և զանիկայ մահուան պիտի դա-
տապարտեն , ու զանիկայ հեթանոսներուն պի-
34 տի մատնեն . Եւ զանիկայ ծաղը պիտի ընեն ու
ծեծեն , և անոր վրայ պիտի թքեն , ու զանի-
կայ մեռցընեն . ու երրորդ օրը յարութիւն պի-
տի առնէ :
- 35 Եւ անոր քովը գացին Յակոբոս ու Յովհան-
նէս՝ Օւրեղէոսի որդիքը , ու ըսին . Վարդա-
պետ՝ կ'ուզենք որ Բեշէ ինչ որ խնդրենք , մեզի
36 ընես : Ըն ալ ըսաւ անոնց . Ի՞նչ կ'ուզէք , որ
37 ձեզի ընեմ : Ու անոնք ըսին իրեն . Շնորհէ
մեզի որ նստինք՝ Բեշէ մէկը աջ կողմդ , և մէկալը՝
38 ձախ կողմդ քու փառացդ մէջ : Եւ Յիսուս
ըսաւ անոնց . Չէք գիտեր՝ ինչ կը խնդրէք .
կրնա՞ք խմել ան գաւաթը՝ որ ես կը խմեմ , և ան
մկրտութիւնովը մկրտուի՞ որով ես կը մկրտուիմ :
- 39 Եւ անոնք ըսին իրեն , Արնանք . ու Յիսուս ը-
սաւ անոնց . Ըն գաւաթը որ ես կը խմեմ՝ պիտի
խմէք , և ան մկրտութիւնովը որ ես կը մկրտեմ
40 տուիմ՝ պիտի մկրտուիք . Բայց իմ աջ կողմս
ու ձախ կողմս նստիլը՝ իմն չէ տալը . հապա
41 որոնց որ պատրաստուած է : Ու երբոր Բեշէ
տասը աշակերտներ լսեցին , սկսան Յակոբոսին ու
42 Յովհաննէսին նեղանալ : Իսկ Յիսուս իրեն
կանչեց զանոնք՝ ու ըսաւ անոնց . Գիտէք որ
ազգաց իշխան սեպուածները կը տիրեն անոնց ,
43 և անոնց մեծամեծները կ'իշխեն անոնց . Բայց
ձեր մէջը անանկ պիտի չըլլայ . հապա ձեզմէ ո՞վ
որ մեծ ըլլալ կ'ուզէ , անիկայ ձեր սպասաւորը
44 ըլլայ . Ու ձեզմէ ո՞վ որ առաջին ըլլալ կ'ուզէ ,
45 անիկայ ամենուն ծառայ ըլլայ : Բանդի Որդին
մարդոյ ալ չեկաւ սպասաւորութիւն ընդունելու ,
հապա սպասաւորութիւն ընելու , և իր կեանքը
շատերուն համար փրկանք մը տալու :

- 46 Ու եկան Երիքով . ու երբոր Երիքովէն կ'ելէր
աշակերտներովը՝ և շատ բաղմութիւնով , Տի-
մէոսի որդին կոյր Բարտիմէոսը ճամբուն քովը
47 նստեր էր մուրալու : Ու երբոր լսեց՝ թէ Յի-
սուս Նազովրեցին է , սկսաւ աղաղակել՝ ու ըսել .
48 Յիսուս՝ որդի՛ Դաւթի՝ ողորմէ՛ ինծի : Եւ շա-
տերը կը յանդիմանէին զանիկայ , որ լուէ . բայց
անիկայ՝ ալ աւելի կ'աղաղակէր , Որդի՛ Դաւթի՝
49 ողորմէ՛ ինծի : Եւ Յիսուս կանկ առնելով՝ ը-
սաւ որ անիկայ կանչեն . կանչեցին կոյրը՝ ու
ըսին անոր . Քաջ եղեր , ելի՛ր՝ քեզ կը կանչէ :
50 Եւ անիկայ իր հանդերձը ձգելով , ելաւ ու եկաւ
51 Յիսուսին : Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ՝ ու
անոր ըսաւ . Ի՞նչ կ'ուզես որ քեզի ընեմ . կոյրը
ըսաւ անոր . Ուրբունի՛ որ աչքերս բացուին :
52 Եւ Յիսուս ըսաւ անոր . Գնա՛ քու հաւատքդ
քեզ բժշկեց . և շուտ մը անոր աչքերը բացուե-
ցան , ու ճամբան Յիսուսին ետեւէն կ'երթար :

ԳԼ . ԺԸ

1 Քրիստոս իշու վրայ հեծած՝ Երուսաղէմ կը մտնէ հանդէսով . 13 անպտուղ թփերին
կ'անիծէ . 15 տաճարը կը մաքրէ . 20 կը յորդորէ իր աշակերտները որ հաստատ հա-
ւատք ունենան , և իրենց թշնամիներուն ներէն . 27 և իր ըրած բաներուն օրինաւոր
ըլլալը կը հաստատէ Յովհաննէսին վկայութեամբը , որ Աստուծոյ խրկուած մարդ
մըն էր :

- 1 Ու երբոր Երուսաղէմին մօտեցան՝ Բեթփազէ
ու Բեթանիա՝ դէպ 'ի Չիթենեաց լեռը , Յիսուս
2 իր աշակերտներէն երկուքը խրկեց . Եւ ըսաւ
անոնց . Գացէ՛ք ատ ձեր դիմացի գեղը . և անոր
մէջ մտնելնուդ պէս՝ պիտի գտնէ՛ք կապած ա-
ւանակ մը , որուն վրայ մարդ մը նստած է .
3 արձրկեցէ՛ք անիկայ՝ ու բերէ՛ք . Եւ թէ որ մէկը
ըսէ ձեզի թէ , Ետ ի՞նչ կ'ընէ՛ք , ըսէ՛ք թէ՝ Տէ-
րոջը պէտք է . և շուտ մը հոս պիտի խրկէ զա-
4 նիկայ : Գացին՝ և գտան աւանակը դուրսը
փողոցին մէջ դրանք քով կապած , ու արձրկե-
5 ցին զանիկայ : Եւ հոն կայնողներէն ոմանք ը-

- սին անոնց . Ի՞նչ կ'ընէք որ կ'արձըկէք ատ
6 աւանակը : Եւ անոնք ըսին անոնց ինչպէս որ
Յիսուս պատուիրեր էր . ու իրենց թող տուին :
7 Եւ աւանակը Յիսուսին բերին , ու անոր վրայ
իրենց հանդերձները դրին , ու նստաւ անոր վը-
8 րայ : Եւ շատերը իրենց հանդերձները ճամբուն
վրայ փռեցին , և ուրիշները ծառերէն ճիւղեր կը
9 կտրէին , ու ճամբուն վրայ կը տարածէին : Եւ
առջևէն ու ետևէն դացողները կ'աղաղակէին ու
կ'ըսէին . Ովսաննա . Օրհնեալ է ան որ Տէրոջը
10 անունովը կու գայ . Օրհնեալ է մեր Դաւիթ
հօրը թագաւորով թիւնը որ կու գայ . Ովսաննա
'ի բարձունս :
- 11 Եւ Յիսուս մտաւ Երուսաղէմ՝ ու տաճարը ,
և չորս կողմը ամէն բաները աչքէ անցուց . և
արդէն ժամանակը իրիկուն ըլլալով՝ Բեթանիա
ելաւ տասուերկուքին հետ մէկտեղ :
- 12 Ու հետևեալ օրը՝ երբոր Բեթանիայէն կ'ել-
13 լէին , անօթեցաւ . Եւ հեռուանց տերևալից
թղենի մը տեսնելով՝ եկաւ որ գուցէ անոր վրայ
բան մը գտնէ . ու երբոր անոր քովը գնաց ,
տերևներէն 'ի զատ բան մը չգտաւ . ինչու որ
14 դեռ թուղի ատեն չէր . Եւ պատասխան տուաւ
ու ըսաւ անոր . Եսկէ ետև մէկը քեզմէ պտուղ
չուտէ յաւիտեան . և իր աշակերտները լսեցին :
- 15 Ու եկան Երուսաղէմ . և Յիսուս տաճարը
մտնելով՝ սկսաւ դուրս հանել անոնք որ տաճա-
րին մէջ կը ծախէին ու կը գնէին . և ստակ փո-
խողներուն սեղանները , ու աղանձի ծախողնե-
16 րուն աթոռները կործանեց . Եւ թող չէր տար՝
17 որ մէկը տաճարին մէջէն աման մը անցընէ : Եւ
կը սորվեցընէր ու կ'ըսէր անոնց . Գրուած չէ՞ որ՝
Իմ տունս աղօթքի տուն պիտի կոչուի բոլոր
աղգերուն , բայց դուք ատիկայ աւաղակներու
18 այր ըրիք : Եւ դպիրները ու քահանայապետ-

- ները «» լսելով՝ կը փնտռէին թէ ինչպէս կոր-
սընցընեն զանիկայ, քանզի անկէ կը վախնային .
ինչու որ բոլոր ժողովուրդը զարմացեր էր անոր
19 վարդապետութեանը վրայ : Ու երբոր իրիկուն
եղաւ, քաղաքէն դուրս ելաւ :
- 20 Եւ առտուանց երբոր «» կ'անցնէին, թղենին
21 տեսան արմատէն չորցած : Ու Պետրոսին միտ-
քը եկաւ՝ ու ըսաւ անոր . Ռաբբի՛ ահա թղենին՝
22 որ անիծեցիր, չորցեր է : Եւ Յիսուս պատաս-
խան տալով՝ ըսաւ անոնց . Մտուծոյ հաւատքը
23 ունեցէք : Քանզի ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի . Ո՛վ
որ աս լեռանը ըսէ՝ Ելի՛ր ու ծովը ինկիր, և իր
սրտին մէջը չերկմտի, հապա հաւատայ թէ ինչ
որ ըսէ՝ կ'ըլլայ, պիտի ըլլայ անոր՝ ինչ որ ըսէ :
24 Եսոր համար կ'ըսեմ՝ ձեզի . Ի՛նչ բան որ աղօթ-
քով կը խնդրէք, հաւատացէք թէ պիտի առ-
25 նէք, և պիտի ըլլայ ձեզի : Ու երբոր աղօթքի
կը կայնիք, ներեցէք թէ որ մէկուն դէմ բան
մը ունիք . որպէս զի ձեր Հայրն ալ՝ որ երկինքն
26 է, ներէ ձեզի ձեր յանցանքները : Իսկ թէ որ
դուք չէք ներեր, ձեր Հայրն ալ՝ որ երկինքն է,
պիտի չներէ ձեր յանցանքները :
- 27 Եւ նորէն Երուսաղէմ եկան, ու երբոր տա-
ճարին մէջ կը պտըտէր, քահանայապետները
28 և դպիրները ու ծերերը անոր եկան, Ու ըսին
անոր . Ի՞նչ իշխանութիւնով կ'ընես ատ բանե-
րը, և ո՞վ տուաւ քեզի ատ իշխանութիւնը, որ
29 ատ բաները ընես : Պատասխան տուաւ Յիսուս՝
ու ըսաւ անոնց . Ես ալ ձեզի բան մը հարցընեմ,
ու Է՛ր ինծի պատասխան տաք, ես ալ ձեզի պի-
տի ըսեմ թէ ինչ իշխանութիւնով կ'ընեմ աս
30 բաները : Յովհաննեսին մկրտութիւնը երկին-
քէն էր՝ թէ մարդոցմէ, պատասխան տուէք
31 ինծի : Եւ անոնք մէջերնին կը խորհէին՝ ու
կ'ըսէին . Թէ որ ըսենք՝ Երկինքէն, պիտի ըսէ .

- 32 Հապա ինչո՞ւ չհաւատացիք անոր . Իսկ թէ որ
ըսենք՝ Մարդոցմէ . Ժողովուրդէն կը վախնային .
ինչու որ ամէնքը գիտէին Յովհաննէսը թէ
- 33 Ճշմարտապէս մարգարէ էր : Եւ պատասխան
տալով՝ ըսին Յիսուսին . Չենք գիտեր . և Յի-
սուս պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց . Ես
ալ ձեզի չեմ ըսեր թէ ինչ իշխանութիւնով կ'ը-
նեմ աս բաները :

ԳԼ . ԺԲ

- 1 Քրիստոս կը նախաձայնէ Հրէից մերժուիլը և հեթանոսաց կոչումը՝ ապերախտ մշակնե-
րուն ձեռքը յանձնուած այգիին առակովը . 13 պատասխան կու տայ՝ կայսերին հարկ
տալու վրայով . 18 կը ցուցնէ սաղուկեցւոց՝ իրենց մոլորութիւնը՝ յարութիւն չկայ
ըսելուն համար . 28 առաջին պատուիրանքին վրայով հարցընող դպիրին խնդիրը կը
լուծէ . 35 կը ջրէ ան կարծիքը որ դպիրները ունէին Քրիստոսի վրայով . 38 և կը պա-
տուիրէ ժողովրդոց որ զգոյշ ըլլան անոնց փառասիրութենէն և կեղծաւորութենէն :
- 41 Քրիստոս կը գովէ երկու լումայ տուող աղքատ որբեալին :

- 1 Եւ սկսաւ առաւելներով խօսիլ անոնց հետ՝ «-
ըսէ . Մէկ մարդ մը այգի տնկեց , ու անոր բո-
լորտիքը ցանգ քաշեց , և ստորահնձան փորեց ,
ու աշտարակ շինեց . և զանիկայ մշակներու
2 յանձնեց . ու ինքը օտար երկիր մը գնաց : Եւ
ատենին ծառայ մը խրկեց մշակներուն , որ մը-
3 շակներէն այգիին պտուղէն առնէ : Իսկ անոնք
բռնեցին՝ ծեծեցին զանիկայ , ու պարապ ճամ-
4 բեցին : Եւրէն ուրիշ ծառայ մըն ալ խրկեց ա-
նոնց . և զանիկայ քարկոծելով՝ գլուխը վերա-
5 լորեցին , ու անարգուած ճամբեցին : Եւ դար-
ձեալ ուրիշ մը խրկեց . ու զանիկայ սպաննեցին .
և շատ ուրիշներ ալ երէց , եւս մէկ քանիները
6 ծեծեցին , ու մէկ քանիները սպաննեցին : Ուս-
տի մէկ սիրելի որդի մըն ալ ունենալով , վերջա-
պէս զանիկայ ալ խրկեց անոնց՝ ըսելով . Գա-
7 ամէնան իմ որդիէս : Բայց ան մշակները ըսին
իրարու . Եսիկայ է ծառանգը , եկէք զանիկայ
սպաննենք , ու ծառանգութիւնը մերը ըլլայ :
8 Եւ բռնեցին զանիկայ՝ ու սպաննեցին , և այգիէն
9 դուրս հանեցին : Ուստի այգիին տէրը ինչ պի-

- տի ընէ . պիտի գայ՝ ու կորսընցընէ մշակները ,
 10 և այգին ուրիշներու պիտի տայ : Եւ աս գիրը
 չէք կարդացեր թէ , Են քարը որ շննդները
 անարգեցին , անիկայ անկիւնին գլուխը եղաւ .
 11 Եսիկայ Տէրօջմէ եղաւ , և զարմանալի է մեր
 աչքերուն :
- 12 Եւ կը փնտռէին՝ թէ ինչպէս բռնեն զանիկայ ,
 բայց ժողովուրդէն վախցան . քանզի իմացան
 որ « առակը իրենց համար ըսաւ . և ձգեցին
 անիկայ ու գացին :
- 13 Եւ փարիսեցիներէն ու Հերովդեսեաններէն
 քանի մը հոգի խրկեցին անոր , որ խօսքով բռն-
 14 նեն զանիկայ : Եւ անոնք եկան՝ ու ըսին անոր .
 Սարգապետ՝ գիտենք որ ճշմարիտ ես , և մէկու
 մը համար հոգդ չէ . քանզի մարդոց երեսպաշ-
 տութիւն չես ըներ , հապա ճշմարտութեամբ
 Եստուծոյ ճամբան կը սորվեցընես . Այսորին
 տուրք տալ արժան է՝ թէ չէ . տանք՝ թէ չտանք :
- 15 Եւ Յիսուս գիտնալով անոնց կեղծաւորութիւնը՝
 ըսաւ անոնց . Ինչո՞ւ զիս կը փորձէք , բերէք
 16 ինծի մէկ դահեկան մը որ տեսնեմ : Եւ անոնք
 բերին . ու ըսաւ անոնց . Որո՞նքն է աս պատկե-
 17 ըր՝ ու գիրը . և անոնք ըսին անոր . Այսորին :
 Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝ ըսաւ անոնց .
 Են որ կայսրինն է՝ կայսրին տուէք , և ան որ
 Եստուծոյն է՝ Եստուծոյ «-է+ . ու զարմացան
 անոր վրայ :
- 18 Եւ անոր քովը եկան սաղուկեցիները , որոնք
 կ'ըսեն թէ յարութիւն չկայ , և անոր հարցու-
 19 ցին ըսելով . Սարգապետ՝ Մովսէս մեզի գրեց
 որ եթէ մէկուն եղբայրը մեռնի՝ ու կնիկը ձգէ ,
 և զաւակ չձգէ , անոր եղբայրը առնէ անոր կնի-
 20 կը , և իր եղբօրը զաւակ հանէ : Արդ՝ եօթը
 եղբայրներ կային . և առջինը կնիկ առաւ՝ ու մե-
 21 ռաւ , և զաւակ չձգեց : Ու երկրորդը առաւ

- զանիկայ՝ ու մեռաւ , և ան ալ զաւակ չձգեց .
- 22 նոյնպէս ալ երրորդը : Ու եօթն ալ զանիկայ
առին , և զաւակ չձգեցին . ամենէն ետքը կնիկն
- 23 ալ մեռաւ : Ուրեմն յարութեան ատենը՝ երբոր
յարութիւն առնեն , անոնցմէ որոն կնիկը պի-
տի ըլլայ . ինչու որ եօթն ալ զանիկայ կնիկ
- 24 ունեցան : Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝ ա-
նոնց ըսաւ . Ետոր համար չէ՞ որ մոլորած էք ,
որ ո՛չ Գիրքը գիտէք , և ո՛չ Եստուծոյ զօրու-
- 25 թիւնը : Քանզի երբոր մեռելներէն յարութիւն
առնեն , ո՛չ կնիկ կ'առնեն , և ո՛չ երկան կը տը-
րուին . հապա երկինքի հրեշտակներուն պէս են :
- 26 Բայց մեռելներուն համար՝ թէ յարութիւն
կ'առնեն , Մովսէսին գրքին մէջը չէ՞ք կարդա-
ցեր մորենիին վրայ , ինչպէս Եստուած անոր
խօսեցաւ՝ ըսելով . Ես եմ Եբրահիմին Եստուա-
- 27 տուածը : Ենիկայ մեռելներուն Եստուածը չէ՞ ,
հապա կենդանիներուն . ուրեմն դուք խիստ մո-
լորած էք :
- 28 Եւ զպիրներէն մէկը եկաւ , ու մտիկ կ'ընէր
անոնց՝ երբոր վեճաբանութիւն կ'ընէին , որ երբ-
որ տեսաւ թէ աղէկ պատասխան տուաւ անոնց ,
հարցուց անոր՝ « Եւ » . Ո՞րն է բոլոր պատուի-
- 29 րանքներուն առաջինը : Եւ Յիսուս պատաս-
խանեց անոր . Բոլոր պատուիրանքներուն ա-
ռաջինը « է . Եւ ո՛վ Խարայէլ , մեր Տէր Ես-
- 30 տուածը՝ մէկ Տէր մըն է . Եւ քու Տէր Ես-
տուածդ սիրես քու բոլոր սրտէդ , և քու բո-
լոր անձէդ , ու քու բոլոր մտքէդ , և քու բո-
լոր զօրութենէդ . ասիկայ է առաջին պա-
- 31 տուիրանքը : Ու երկրորդը ասոր նման՝ Քու
ընկերդ սիրես քու անձիդ պէս . ասոնցմէ մեծ՝
- 32 ուրիշ պատուիրանք չկայ : Եւ զպիրը ըսաւ
անոր . Աղէկ՝ վարդապետ , շիտակ խօսեցար թէ

- Մատուած մէկ է , և անկէ 'ի զատ ուրիշ մը չկայ .
- 33 Եւ բոլոր սրտէ , ու բոլոր մտքէ , և բոլոր անձէ ,
 ու բոլոր զօրութենէ անիկայ սիրելը , ու ընկերը
 իր անձին պէս սիրելը՝ ամէն ողջակէշներէ ու
- 34 զօհներէ աւելի է : Եւ Յիսուս տեսնելով որ ա-
 նիկայ խելացութիւնով պատասխան տուաւ , ը-
 սաւ անոր . Մատուոյ թագաւորութենէն հեռու
 չես . և ալ ուրիշ մէկը չէր համարձակեր անոր
 քան ի չհարցընելու :
- 35 Եւ Յիսուս երբոր տաճարին մէջ կը սորվեցը-
 նէր , պատասխան տուաւ ու ըսաւ . Դպիրները
 ինտո՞ր կ'ըսեն , թէ Քրիստոս Դաւիթի որդին
- 36 է . Եւ ինքը Դաւիթ Սուրբ Հոգիով կ'ըսէ . Տէ-
 րը իմ Տէրօջս ըսաւ . Նստէ իմ աջ կողմն ,
 մինչեւ որ քու թշնամիներդ ոտքերուդ պա-
- 37 տուանդան ընեմ : Ուրեմն Դաւիթ ինքը որ
 զանիկայ Տէր կը կոչէ , ի՞նչպէս անիկայ անոր
 որդին կ'ըլլայ . և Ժողովուրդէն շատերը յօժա-
 րութեամբ մտիկ կ'ընէին անոր :
- 38 Եւ իր վարդապետութեանը մէջ կ'ըսէր ա-
 նոնց . Չգուշացէք դպիրներէն , որոնք կ'ու-
 ղեն փառաւոր հանդերձներով պտըտիլ , և շու-
- 39 կաներուն մէջ բարեններ ինչ փոքրէն , Ու Ժողո-
 վարաններուն մէջ առաջին աթոռները , և ըն-
- 40 թրիքներու մէջ առաջին բազմոցները : Որոնք
 որբեարիներուն տունները կ'ուտեն , ու հարսոց
 երենալու համար աղօթքը կ'երկընցընեն . ա-
 սոնք աւելի դատապարտութիւն պիտի ընդու-
 նին :
- 41 Եւ Յիսուս գանձանակին դիմացը նստած՝ կը
 նայէր թէ ինտո՞ր Ժողովուրդը գանձանակին մէ-
 ջը ստակ կը ձգէ . և շատ հարուստներ շատ բան
- 42 ձգեցին : Մէկ աղքատ որբեարի մըն ալ եկաւ՝
 ու երկու լումայ ձգեց , որ մէկ նաքարակիտ մը
- 43 կ'ընէ : Եւ իր աշակերտները իրեն կանչելով՝

ըսաւ անոնց . ՂՀմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ աս աղքատ որբւարին գանձանակը «*Կա՛հ*» ձգողնե-
 44 րուն ամենէն աւելի ձգեց . Ինչու որ ամէնքը իրենց աւելցածէն ձգեցին , բայց ասիկայ իր չքաւորութենէն՝ ունեցածին բոլորը ձգեց՝ իր բոլոր ապրուստը :

ԳԼ . ԺԳ

1 Քրիստոս կը նախաձայնէ թէ տաճարը պիտի կործանի . 9 թէ աւետարանին համար հալածանքներ պիտի ըլլան . 14 թէ մեծամեծ թշուառութիւններ պիտի գան Հրէից վրայ . 24 և թէ ինքը ինչ կերպով դատաստանի պիտի գայ : 32 Վերջին ժամը բնաւ մէկուն յայտնուած չըլլալուն համար՝ Քրիստոս կը պատուիրէ արթուն կենալ ու ա-
 ղօթք ընել :

1 Ու երբոր տաճարէն դուրս կ'ելլէր , իր աշա-
 կերտներէն մէկը ըսաւ իրեն . Վ՛արդապետ՝ նայէ՛

2 ինտո՛ր քարեր են , և ինչ կերպ շէնքեր : Եւ
 Յիսուս պատասխան տալով ըսաւ անոր . Ար
 տեսնե՞ս ատ մեծ շէնքերը . քար մը քարի վրայ
 պիտի չմնայ՝ որ չքակուի :

3 Ու երբոր անիկայ Ձիթենեաց լեռը տաճարին
 դիմացը նստեր էր , Պետրոս ու Յակոբոս և
 Յովհաննէս ու Լնդրէաս հարցուցին իրեն ա-

4 ռանձին . Ըսէ՛ մեզի ե՞րբ պիտի ըլլան ատ բանե-
 րը , և ինչ նշան պիտի ըլլայ՝ ատ ամէն բանե-

5 րուն կատարուելու ատենը : Եւ Յիսուս պա-
 տասխան տուաւ անոնց՝ ու սկսաւ ըսել . Օգո՛յշ

6 կեցէ՛ք՝ չըլլայ որ մէկը ձեզ խաբէ . Ինչու որ
 շատերը պիտի գան իմ անունովս՝ ու ըսեն , թէ
 ես եմ Վերհասալ , ու շատերը պիտի մոլորցընեն :

7 Բայց երբոր լսէք պատերազմներ և պատերազմ-
 ներու լուրեր , մի՛ խռովեք , ինչու որ պէտք է

8 ըլլալ . բայց դեռ վերջը չէ : Վ՛ասն զի ազգ ազ-
 գի վրայ պիտի ելլէ , ու թագաւորութիւն թա-
 գաւորութեան վրայ , և տեղ տեղ երկրաշար-
 ժութիւններ պիտի ըլլան . սովեր՝ ու խռովու-
 թիւններ ալ պիտի ըլլան . ասոնք ցաւերուն

9 սկիզբներն են : Օգուշացէ՛ք ձեր անձերուն ,

- քանզի ձեզ ատենաներու պիտի մատնեն , ու
 ժողովարաններուն մէջ ձեզ պիտի ծեծեն , և իմ
 համար կուսակալներու ու թագաւորնե-
 րու առջև պիտի կենաք՝ անոնց վկայութիւն ըլ-
 10 լալու համար . Եւ առաջ պէտք է որ աւետարա-
 11 նը քարոզուի բոլոր ազգերուն : Բայց երբոր
 ձեզ մատնելու տանին , առաջուց հոգ մի՛ ընէք
 և մի՛ մտածէք թէ ի՞նչ պիտի խօսիք . հապա
 ան ժամուն ի՞նչ որ ձեզի տրուի , անիկայ խօսե-
 ցէք . ինչու որ չէ՛ թէ դուք էք որ կը խօսիք ,
 12 հապա Հոգին Սուրբ : Ու եղբայր՝ եղբայրը
 մահուան պիտի մատնէ , և հայրը՝ որդին . և
 որդիք երէն ծնողացը վրայ պիտի ելլեն՝ ու մեռ-
 13 ցընեն դանոնք : Եւ իմ անուանս համար ամե-
 նուն ատելի պիտի ըլլաք . բայց ո՞վ որ մինչև
 14 վերջը համբերէ , անիկայ պիտի ապրի : Ու
 երբոր տեսնէք աւերմունքին պղծութիւնը՝ որ
 Դանիէլ մարգարէին ձեռքովը ըսուած է , թէ
 արժան չեղած տեղը կը կենայ . (ո՞վ որ կարդայ՝
 թող հասկընայ .) ան ատենը Հրէաստանի մէջ
 15 եղողները՝ լեռները թող փախչին . Եւ ան որ
 տանիքին վրայ է՝ թող տուն չիջնէ , ու չմտնէ
 16 իր տունէն բան մը առնելու . Եւ ան որ արտին
 մէջն է՝ թող ետ չդառնայ իր հանդերձը առնե-
 17 լու : Բայց վայ ան օրերը յղի եղողներուն ու ծիծ
 18 տուողներուն : Եւ աղօթք ըրէք՝ որ ձեր փախ-
 19 չիլը ձմեռը չըլլայ . Բանզի ան օրերը անանկ
 նեղութիւն պիտի ըլլայ , որուն նմանը Աստու-
 ծոյ ստեղծած արարածոց սկիզբէն մինչև հիմա
 20 եղած չէ , ո՛չ ալ պիտի ըլլայ : Եւ թէ որ Տէրը
 ան օրերը չկարճեցընէր , բնաւ մէկ մարմին մը
 պիտի չապրէր . բայց ընտրեալներուն համար՝
 21 որոնք ընտրեց , ան օրերը կարճեցուց : Եւ ան
 ատենը թէ որ մէկը ձեզի ըսէ , Ահա հոս է Քրի-
 22 փոստոսը՝ կամ ահա հոն , մի՛ հաւատաք . Ինչու

- որ սուտ քրիստոսներ և սուտ մարգարէներ պիտի ելեն , ու նշաններ և հրաշքներ պիտի ցուցնեն , որ եթէ կարելի էր՝ ընտրեալներն ալ մո-
- 23 լորցընեն : Իսկ դուք զգոյշ կեցէք , ահա առաջուց ըսի ձեզի ամէնը :
- 24 Բայց ան օրերը ան նեղութենէն ետե՛ւ՝ արեգակը պիտի խաւարի , ու լուսինը իր լոյսը պիտի
- 25 չտայ . Եւ աստղերը երկինքէն պիտի թափ-թըփին , ու երկնից մէջի զօրութիւնները պիտի
- 26 շարժին : Եւ ան ատենը պիտի տեսնեն Որդին մարդոյ ամպերու մէջ եկած , մեծ զօրութիւնով
- 27 ու փառքով : Եւ ան ատենը իր հրեշտակները պիտի խրկէ , ու իր ընտրեալները պիտի ժողվէ չորս հովերէն՝ երկրի ծայրէն մինչև երկինքի
- 28 ծայրը : Թղենիէն առակ մը սորվեցէք . որ երբ անոր ոստերը կը կակուղնան , ու տերեւները կը
- 29 ցցուին , գիտէք թէ ամառը մօտ է : Նոյնպէս ալ դուք երբոր աս բաները եղած տեսնէք , գիտ-
- 30 ցէք որ մօտ է դռներուն քովը : Այժմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի , որ աս ազգը պիտի չանցնի , մինչև
- 31 որ աս ամէն բաները ըլլան : Երկինքը ու երկիրը պիտի անցնին , բայց իմ խօսքերս բնաւ պի-
- 32 տի չանցնին : Իսկ ան օրուան ու ժամուն համար՝ մէկը չգիտեր , ո՛չ երկինքի մէջ եղող հրեշտակները , և ո՛չ Որդին , հապա միայն Հայրը :
- 33 Օգոյշ կեցէք , արթուն մնացէք , և աղօթք
- 34 ըրէք . ինչու որ չէք գիտեր ատենը երբ է . Ինչպէս օտար երկիր գացող մարդ մը իր տունը կը թողու , ու իր ծառաներուն իշխանութիւն կու տայ , և ամէն մէկուն իր գործը . ու դռնապա-
- 35 նին կ'ապրսպրէ որ արթուն կենայ . Ուրեմն արթուն կեցէք . ինչու որ չէք գիտեր թէ երբ կու գայ տանուտէրը , իրիկունը՝ թէ կէս գիշերին՝
- 36 թէ հաւախօսին՝ և թէ առտուանց . Չըլլայ որ յանկարծակի գայ՝ ու ձեզ քունի մէջ գտնէ :

37 Եւ ինչ որ կ'ըսեմ ձեզի , ամենուն կ'ըսեմ . Երթուն կեցէք :

ԳԼ . ԺԴ

1 Հրէից դաւաճանութիւնը Գրիստոսի դէմ : 3 Կին մը անոր գլխուն վրայ կը թափէ շիշ մը պատուական եղ : 10 Յուդան իր Տէրը կը ծախէ ստակով : 18 Քրիստոս կը ծանուցանէ թէ իր աշակերտներէն մէկը զենքը պիտի մատնէ : 22 Զատիկը պատրաստուելէն և ուտուելէն ետեւ , Գրիստոս հաղորդութեան խորհուրդը կը սահմանէ . 26 կը նախաձայնէ իր բոլոր աշակերտներուն ցրուիլը , և Պետրոսի ուրացութիւնը : 43 Յուդա համբուրելով կը մատնէ զՔրիստոս : 46 Քրիստոս պարտեղին մէջ կը բռնուի , 55 սուտ վկաններէն կ'ամբաստանուի , և ամբարիշտ վճռով կը դատապարտուի Հրէից ատենանէն : 65 Հրէայք անարգանք կը չարչարեն զՔրիստոս : 66 Պետրոս իրեք անգամ կ'ուրանայ իր Տէրը :

1 Եւ երկու օրէն ետեւ զատիկ ու բաղարջակերք էր . և քահանայապետները ու դպիրները կը փնտռէին թէ ինչպէս նենգութեամբ բռնեն զանիկայ՝ ու մեռցընեն : Բայց կ'ըսէին թէ , Ո՛չ «» տօնիս մէջ , որ ժողովուրդին մէջ խռովութիւն չըլլայ :

3 Ու երբոր ինքը Բեթանիա էր բորոտ Սիմոնին տունը սեղան նստած , կնիկ մը եկաւ՝ որ շիշ մը պատուական սուղ նարդոսի եղ ունէր , և կոտ-

4 րեց ան շիշը՝ ու անոր գլխուն վրայ թափեց : Եւ կային ոմանք որ կը դժուարէին ու կ'ըսէին . Ինչո՞ւ

5 չո՞ւ համար եղաւ ատ եղին կորուստը . Վանդի ատ եղը իրեք հարիւր դահեկանէն աւելի կրնար ծախուիլ ու աղքատներուն տրուիլ . և սաստիկ

6 կը յանդիմանէին զանիկայ : Բայց Յիսուս ըսաւ . Թո՛ղ տուէք ատոր . ինչո՞ւ անհանգիստ կ'ընէք ատիկայ . բարի գործ մը գործեց ինծի :

7 Ինչու որ աղքատները ամէն ատեն ձեր հետը ունիք , ու երբոր ուղէք՝ կրնաք անոնց բարիք

8 ընել . բայց զիս ամէն ատեն չունիք : Ետիկայ ինչ որ ունէր՝ ըրաւ . առաջուց իմ մարմինս օծեց՝

9 իմ թաղմանս համար . Շշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , թէ բոլոր աշխարհի մէջ՝ ուր որ աս աւետարանս քարոզուի , ատոր ըրածն ալ պիտի խօսուի՝ իրեն յիշատակ ըլլալու համար :

- 10 Եւ Յուդա Իսկարիովտացին տասուերկուքէն
մէկը՝ զնաց քահանայապետներուն , որ զանի-
- 11 կայ մատնէ անոնց : Ենոնք ալ լսելով՝ ուրախա-
ցան , ու իրեն ստակ տալ խոստացան . և կը
փնտուէր՝ թէ ինչպէս պատեհութիւնով մը
մատնէ զանիկայ :
- 12 Եւ բաղարջակերաց առջի օրը՝ որ զատիկը կը
մորթէին , անոր աշակերտները ըսին իրեն . Ո՞ր
կ'ուզես երթանք պատրաստենք՝ որ զատիկը ու-
- 13 տես : Եւ իր աշակերտներէն երկուքը խրկեց ,
ու ըսաւ անոնց . Գացէք քաղաքը , ու ձեզի
մարդ մը պիտի պատահի , որ -- Ինչո՞ւ չուրի
- 14 սափոր մը կը տանի . գացէք անոր ետեւէն . Եւ
ո՛ր որ մտնէ , տանը տիրոջը ըսէք . Արդա-
պետը կ'ըսէ . Ո՞ր է օթեանը՝ որ հոն աշակերտ-
- 15 ներուս հետ մէկտեղ զատիկը ուտեմ : Են ալ
ձեզի զարդարուած -- պատրաստ մեծ վերնա-
տուն մը պիտի ցուցնէ . հոն պատրաստեցէք
- 16 մեզի : Եւ իր աշակերտները գացին , ու քա-
ղաքը մտան , և ինչպէս որ իրենց ըսաւ՝ այնպէս
գտան . և զատիկը պատրաստեցին :
- 17 Ու երբոր իրիկուն եղաւ՝ տասուերկուքին հետ
18 մէկտեղ եկաւ : Ու երբոր սեղան նստան՝ և կ'ու-
տէին , ըսաւ Յիսուս . Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի ,
որ ձեզմէ մէկը որ հիմա իմ հետս կ'ուտէ , զիս պի-
- 19 տի մատնէ : Եւ անոնք սկսան տրտմիլ , ու մէկիկ
մէկիկ ըսել անոր . Միթէ Էս եմ , և ուրիշ մը՝
- 20 Միթէ Էս եմ : Ենիկայ պատասխան տուաւ՝ ու
ըսաւ անոնց . Ետ տասուերկուքէդ մէկը՝ որ ին-
- 21 ծի հետ էր յետէ պնակը խօթեց : Յիրաւի Որդին
մարդոյ կ'երթայ՝ ինչպէս որ գրուած է իրեն
համար . բայց վնայ ան մարդուն՝ որուն ձեռքովը
Որդին մարդոյ կը մատնուի : աղէկ էր ան մար-
դուն որ ծնած չըլլար :
- 22 Եւ քանի որ անոնք կ'ուտէին , Յիսուս հաց

- առաւ՝ օրհնեց ու կտրեց , և տուաւ անոնց՝ ու
 23 ըսաւ . Առէք , աս է իմ մարմինս : Եւ գաւա-
 թը առաւ՝ գոհացաւ , ու տուաւ անոնց . և ա-
 24 մէնքն ալ խմեցին անկէ : Ու ըսաւ անոնց . Ա-
 սիկայ է իմ արիւնս նոր ուխտի , որ շատերու
 25 համար կը թափուի : Ղշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի .
 ասկէ ետեւ որթին բերքէն բնաւ պիտի չխմեմ
 մինչև ան օրը՝ երբոր անիկայ նոր խմեմ Աստու-
 ծոյ թագաւորութեանը մէջ :
- 26 Եւ օրհնութիւն մը երգելէն ետեւ՝ Ձիթենեաց
 27 լեռը ելան : Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց . Ամէնքդ
 ալ աս գիշեր իմ վրայովս պիտի գայթակղեք .
 ինչու որ գրուած է թէ՝ Հովիւը պիտի զարնեմ ,
 28 ու ոչխարները պիտի ցրուին : Բայց յարու-
 թիւն առնելէս ետեւ՝ ձեզմէ առաջ Գալիլեա պի-
 29 տի երթամ : Իսկ Պետրոս ըսաւ անոր . Թէ-
 պէտ ամէնքն ալ գայթակղին , բայց չէ թէ ես :
 30 Եւ Յիսուս ըսաւ անոր . Ղշմարիտ կ'ըսեմ քե-
 ղի , որ դուն ալ աս գիշեր դեռ հաւը երկու ան-
 գամ չխօսած , իրեք անգամ զիս պիտի ուրա-
 31 նաս : Բայց Պետրոս աւելի կը պնդէր՝ ու կ'ըսէր .
 Թէեւ քեզի հետ մեռնիլ պէտք ըլլայ ինծի , բը-
 նաւ քեզ պիտի չուրանամ . նոյնպէս կ'ըսէին
 ամէնքն ալ :
- 32 Եկան ան տեղը՝ որուն անունը Գեթսեմանի
 էր , ու ըսաւ իր աշակերտներուն . Հոս նստե-
 33 ցէք՝ մինչև որ ես աղօթք ընեմ : Եւ իր հետը
 առնելով Պետրոսը ու Յակոբոսը և Յովհաննէ-
 34 սը , սկսաւ խռովիլ և վշտանալ : Ան ատենը ըսաւ
 անոնց . Իմ անձս մեռնելու չափ տրտում է .
 35 հոս կեցէք՝ և արթոն մնացէք : Ու քիչ մը
 առաջ երթալով , իր երեւի լայ գետինը ինկաւ , և
 աղօթք ըրաւ , որ եթէ կարելի է՝ ան ժամը իր-
 36 մէ անցնի : Եւ ըսաւ . Աբբա Հայր , ամէն բան
 քեզի հնարաւոր է , աս գաւաթը ինծմէ ան-

- 37 ցոր . բայց չէ թէ ինչպէս որ ես կ'ուզեմ , հա-
 պա ինչպէս որ դուն կ'ուզես : Եւ եկաւ՝ ու զանոնք
 քնացած գտաւ , և ըսաւ Պետրոսին . Սիմոն՝
 կը քնանաս . չկրցար ժամ մը արթուն կենալ :
 38 Երթուն կեցէք՝ և աղօթք ըրէք , որ փորձու-
 թեան մէջ չմտնէք . հոգին յօժար է , բայց
 39 մարմինը տկար : Եւ նորէն գնաց աղօթք ըրաւ ,
 40 նոյն խօսքը ըսելով : Եւ դարձաւ՝ ու զանոնք
 նորէն քնացած գտաւ . ինչու որ աչքերնին ծան-
 րացած էր , և չէին գիտեր թէ ինչ պատասխան
 41 տան անոր : Երրորդ անգամ ալ եկաւ , ու ը-
 սաւ անոնց . Եսկէ ետեւ քնացէք՝ ու հանգչե-
 ցէք . բաւական է , ժամը հասաւ . ահա Որդին
 մարդոյ մեղաւորներուն ձեռքը կը մատնուի :
 42 Ելէք երթանք , ահա մօտեցաւ անիկայ՝ որ զիս
 պիտի մատնէ :
 43 Եւ դեռ անիկայ «» որ կը խօսէր , իսկոյն Յու-
 ղան՝ տասուերկուքէն մէկը եկաւ , և իր հետը
 քահանայապետներուն և դպիրներուն ու ծերե-
 րուն կողմէն շատ բազմութիւն՝ սուրերով ու բի-
 44 րերով : Եւ զանիկայ մատնողը անոնց նշան մը
 տուեր էր՝ ըսելով . Ո՛վ որ ես համբուրեմ՝ ան է ,
 բռնեցէք անիկայ՝ և զգուշութեամբ տարէք :
 45 Ու անիկայ գալով շուտ մը մօտեցաւ անոր՝ և ը-
 սաւ , Ռաբբի՛ Ռաբբի , ու համբուրեց զանիկայ :
 46 Եւ անոնք իրենց ձեռքերը անոր վրայ ձգեցին՝
 47 ու բռնեցին զանիկայ : Եւ քովը կայնողներէն
 մէկը սուրը քաշեց՝ ու զարկաւ քահանայապե-
 տին ծառային , ու անոր ականջը մէկդի հանեց :
 48 Եւ Յիսուս պատասխան տալով ըսաւ անոնց .
 Իբր թէ աւազակի՞ վրայ ելաք՝ սուրերով ու բի-
 49 րերով զիս բռնելու . Եմէն օր ձեր քովս էի , ու
 տաճարին մէջ կը սորվեցընէի , և զիս չբռնե-
 50 ցիք . բայց որպէս զի գիրքերը կատարուին : Եւ
 ատենը բոլոր «լաւերսդ» թողուցին զանիկայ ու

- 51 փախան : Եւ մէկ երիտասարդ մը անոր ետեւէն
կ'երթար՝ մերկ հարմէն վրայ կտաւ մը առած . ու
- 52 երիտասարդները զանիկայ բռնեցին . Ըն ալ
կտաւր թողուց՝ ու մերկ փախաւ անոնցմէ :
- 53 Եւ տարին Յիսուսը քահանայապետին . ու
անոր քովը ժողովուեցան բոլոր քահանայապետ-
- 54 ները , և ծերերը ու դպիրները : Եւ Պետրոս
հեռուանց անոր ետեւէն գնաց մինչև ներսը քա-
- 55 հանայապետին գաւիթը , և սպասաւորներուն
հետ նստաւ , ու վառած կրակին քովը կը տաք-
- 56 նար : Իսկ քահանայապետները ու բոլոր ժո-
- 57 ղովքը Յիսուսի դէմ վկայութիւն կը փնտռէին
- 58 որ զանիկայ մեռցընեն , և չէին գտներ . Ինչու
որ շատերը սուտ վկայութիւն կը վկայէին անոր
դէմ , ու վկայութիւնները երբեք համաձայն
- 59 չէին : Եւ ոմանք ելան սուտ վկայութիւն կ'ը-
- 58 նէին անոր դէմ՝ ու կ'ըսէին , Թէ մենք լսեցինք
ատկէ՝ որ կ'ըսէր . Ես ատ ձեռագործ տաճարը
պիտի քակեմ , և իրեք օրուան մէջ ուրիշ մը
- 59 պիտի շինեմ առանց ձեռագործի : Բայց անանկ
- 60 ալ իրենց վկայութիւնը համաձայն չէր : Եւ
քահանայապետը մէջտեղը ոտք ելելով , հար-
- 61 ցուց Յիսուսին՝ ու ըսաւ . Պատասխան մը չե՞ս
տար . ի՞նչ կը վկայեն ասոնք քեզի դէմ : Բայց
- 62 անիկայ լուռ կը կենար , և պատասխան մը չէր
տար . քահանայապետը նորէն՝ կը հարցընէր
անոր՝ ու կ'ըսէր . Դո՞ւն ես Բրիտանոսը՝ օրհնեալ
- 62 Երմիայի որդին : Եւ Յիսուս ըսաւ , Ես եմ .
ու պիտի տեսնէք Որդին մարդոյ Ջօրութեան
աջ կողմը նստած , ու երկնից ամպերովը եկած :
- 63 Եւ քահանայապետը իր հանդերձները պատ-
- 64 ոեց՝ ու ըսաւ . Այ ի՞նչ պէտք է մեզի վկաներ :
- 64 Երբ հայհոյութիւնը լսեցիք . ձեզի ի՞նչպէս
կ'երևնայ . և ամէնքը դատապարտեցին զանի-
կայ՝ թէ մահապարտ է :

65. Եւ ոմանք սկսան թքնել անոր , ու երեսը
ծածկել , և բռնեցով ծեծել ու ըսել . Մարգա-
րէացիք . ու սպասաւորները ապտակ կը զար-
նէին անոր :

66 Եւ Պետրոս վարը գաւիթն էր , ու քահանա-

67 յապետին աղախիններէն մէկը եկաւ , Ու տես-
նելով Պետրոսը որ կը տաքնար , նայեցաւ անոր՝
ու ըսաւ . Դուն ալ Յիսուս Նազովրեցիին հետն

68 էիր : Բայց անիկայ ուրացաւ՝ ու ըսաւ . Չեմ
գիտեր և չեմ հասկընար՝ թէ դուն ինչ կը խո-
սիս . ու երբոր դուրս ելաւ՝ գաւիթին դռնը առ-

69 ջնը , հաւը խօսեցաւ : Եւ աղախինը նորէն տե-

սաւ զանիկայ , ու սկսաւ բոլորտիքը կայնողնե-

70 ըուն ըսել թէ , Ես ալ անոնցմէ է . Եւ անիկայ

նորէն ուրացաւ : Ու քիչ մը ատենէն ետքը՝

նորէն բոլորտիքը կայնողները ըսին Պետրոսին .

Յիրաւի Դու ալ անոնցմէ ես . ինչու որ Գալի-

լեացի ես , և քու զրուցուածքդ ալ նման է անոնց :

71 Բայց անիկայ սկսաւ անիծել ու երդում ընել՝

ըսելով թէ , Ես ան մարդը չեմ ճանչնար , որուն

72 համար դուք կ'ըսէք : Եւ իսկոյն երկրորդ ան-

գամ հաւը խօսեցաւ . ու Պետրոս միտքը բերաւ

ան խօսքը՝ որ Յիսուս իրեն ըսեր էր թէ , Դեռ

հաւը երկու անգամ չխօսած՝ դուն իրեք ան-

գամ պիտի ուրանաս զիս . ու սկսաւ լալ :

ԳԼ . ԺԵ

1 Յիսուս կապուած կը տարուի Պիղատոսին առջև և կ'ամբաստանուի : 15 Պիղատոս
Ժողովուրդին մեծ աղաղակին նայելով՝ մարդասպան Բարաբաս կ'արձակէ , և Յիսու-
սը ձեռք կու տայ որ խաչուի : 17 Փուշերէ պսակ մը կը դնեն Յիսուսի գլուխը . 19
անոր երեսը կը թքեն և զանիկայ ծաղր կ'ընեն . 27 խաչը կը հանեն երկու չարագործ-
ներուն մէջտեղը . 29 Հրէայք սաստիկ նախատինքներ կու տան անոր . 39 բայց հա-
րիւրապետը կը խոստովանի թէ անիկայ Աստուծոյ որդին է : 43 Յովսէփ պատուով
կը թաղէ զՅիսուս :

1 Եւ առտուանց շուտ մը քահանայապետները
ծերերուն ու դպիրներուն հետ՝ և բոլոր Ժողովքն
ալ խորհուրդ ըրին , Յիսուսը կապեցին՝ ու տա-

- 2 րին մատնեցին Պիղատոսին : Եւ Պիղատոս հարցուց անոր՝ « ի՞նչ ես շրէից թագաւորը . անիկայ ալ պատասխան տալով ըսաւ անոր .
- 3 Գուն կ'ըսես : Եւ քահանայապետները շատ
- 4 ամբաստանութիւն կ'ընէին անոր վրայով : Ու Պիղատոս նորէն հարցուց անոր՝ ըսելով . Պատասխան մը չե՞ս տար . նայէ՛ որչափ քեզի դէմ
- 5 կը վկայեն : Եւ Յիսուս տակաւին պատասխան մը չտուաւ , մինչև որ Պիղատոս զարմացաւ :
- 6 Բայց տօնին ատենը կապուած մը կ'արձակէր
- 7 անոնց , որը որ իրենք ուզէին : Եւ հիշէ՛ կարորուն անունը Բարաբրա էր , խռովարարներուն հետը կապուած , որոնք խռովութեան ատենը
- 8 մարդասպանութիւն ըրեր էին : Եւ ժողովուրդը աղաղակելով՝ սկսաւ խնդրել « ի՞նչ ինչպէս որ
- 9 միշտ կ'ընէր իրենց : Եւ Պիղատոս անոնց պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ . Ա՛յ ուզէ՛ք որ շրէից
- 10 թագաւորը արձակեմ ձեզի : Քանզի գիտէր որ քահանայապետները նախանձի համար մատ-
- 11 ներ էին զանիկայ : Բայց քահանայապետները ժողովուրդը զրգուեցին « ի՞նչ է՛ յաւէտ Բարաբ-
- 12 բան իրենց արձակել : Նորէն Պիղատոս պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց . չապա շրէից թագաւոր ըսածնիդ ի՞նչ կ'ուզէք որ ընեմ :
- 13 Եւ անոնք նորէն կ'աղաղակէին , Խաչը հանէ ա-
- 14 տիկայ : Պիղատոս ըսաւ անոնց . Բայց ի՞նչ չար գործ ըրած է ատիկայ . և անոնք՝ ալ աւելի կ'ա-
- 15 ղաղակէին՝ « ի՛նչ է՛ » . Խաչը հանէ ատիկայ : Եւ Պիղատոս ժողովուրդը գոհ ընել ուզելով՝ Բարաբրան արձակեց անոնց , ու Յիսուսը ծեծելով՝ ձեռք տուաւ որ խաչուի :
- 16 Եւ զենուորները ներս տարին զանիկայ գաւիթը՝ այսինքն պալատը . և բոլոր գունդը մէկտեղ
- 17 կանչեցին . Ու հազցուցին անոր ծիրանիներ , և
- 18 փշեղէն պսակ հիւսելով՝ անոր հընդերձ դրին . Ու

- սկսան բարե տալ անոր՝ — ԸՆԷ. Ողջոյն քեզ՝ Հը-
- 19 բէից թագաւոր : Եւ անոր զլուխը եղէգով կը
ծեծէին , ու կը թքնէին անոր , և ծնկան վրայ
- 20 գալով՝ երկրպագութիւն կ'ընէին անոր : Ու
երբոր ծաղը ըրին զանիկայ , ծիրանիները վը-
րայէն հանեցին , և իր հանդերձները հագցու-
ցին անոր , ու դուրս հանեցին զանիկայ՝ որ խա-
չը հանեն :
- 21 Եւ Սիմոն Կիւրենացին՝ Աղէքսանդրոսին և
Ռուփոսին հայրը , որ անկէ կ'անցնէր արտէն
եկած , պահակ բռնեցին որ անոր խաչը վերցը-
- 22 նէ : Ու տարին անիկայ Գողգոթա ԸՄՄՄՄ տե-
- 23 ղը , (որ կը թարգմանուի՝ Գանկի տեղ .) Եւ
անոր զմուռսով խառնած գինի տուին՝ որ խմէ ,
- 24 բայց ինքը չառաւ . Ու խաչը հանեցին զանիկայ .
և անոր հանդերձները բաժնեցին , անոնց վրայ
- 25 վիճակ ձգելով՝ թէ ո՞վ ինչ պիտի առնէ : Ժամը
- 26 իրեքն էր , ու խաչը հանեցին անիկայ : Եւ անոր
յանցանքի գիրը գրուած էր , Է՛ ձրէից թա-
- 27 գաւորն է : Ու անոր հետ երկու աւաղակ խաչը
հանեցին . մէկը անոր աջ կողմէն , ու մէկը ձախ
- 28 կողմէն : Եւ կատարուեցաւ ան գիրը՝ որ կ'ըսէ ,
- 29 թէ Անօրէններուն հետ սեպուեցաւ : Եւ անոնք
որ կ'անցնէին՝ կը հայհոյէին անոր , զլուխնին
կը շարժէին՝ ու կ'ըսէին . Անաղ որ տաճարը կը
քակէիր , և իրեք օրուան մէջ կը շինէիր .
- 30 Ինքզինքդ ազատէ , ու իջի՛ր ատ խաչէդ :
- 31 Նոյնպէս ալ քահանայապետները դպիրներուն
հետ իրենց մէջը ծաղը ընելով կ'ըսէին . Ուրիշ-
- 32 ները ազատեց , ինքզինքը չկրնար ազատել : Եւ
Քրիստոսը Իսրայէլի թագաւորը՝ թող հիմա
խաչէն վար իջնէ , որ տեսնենք ու հաւատանք .
և իր հետը խաչը ելողները կը նախատէին զա-
նիկայ :
- 33 Ու վեցերորդ ժամը հասածին պէս , բոլոր

- երկրին վրայ խաւար եղաւ մինչև իններորդ ժա-
 34 մը : Եւ իններորդ ժամուն՝ Յիսուս մեծ ձայ-
 նով աղաղակեց , ու ըսաւ . Լէօի Լէօի՛ լամա սա-
 բաք[Թանի . որ կը [Թարգմանուի , Եստուած իմ՝
 35 Եստուած իմ , ինչո՞ւ զիս [Թողուցիր : Եւ քո-
 վը կայնողներէն ոմանք երբոր լսեցին՝ կ'ըսէին
 36 [Թէ , Եղեան կը կանչէ : Ու մէկը վաղեց սպունգ
 մը քացախով լեցուց , ու եղէգի մը անցընելով՝
 տուաւ անոր որ խմէ , և ըսաւ . Թո՛ղ տուր տես-
 նենք՝ [Թէ Եղեան կու գա՞յ ատիկայ վար իջե-
 ցընելու :
- 37 Եւ Յիսուս մեծ ձայն մը հանեց , ու հոգի
 38 տուաւ : Ու տաճարին վարագոյրը երկուքի
 39 պատռեցաւ վերէն ՚ի վար : Եւ հարիւրապետը
 որ անոր դիմացը կեցեր էր , տեսնելով որ այս-
 պէս աղաղակելով հոգի տուաւ , ըսաւ . Յիրաւի
 40 Որդի Եստուծոյ էր աս մարդը : Անիկներ ալ
 կային՝ որ հեռուանց կը նայէին . որոնց մէջն էր
 Մարիամ Մագդաղենացին , և պզտիկ Յակո-
 բոսին ու Յովսէսին մայրը՝ Մարիամ , և Սողով-
 41 մէ . Որոնք՝ երբոր Յիսուս Գալիլեա էր , իր ետե-
 ւէն կ'երթային , և իրեն սպասաւորութիւն կ'ը-
 նէին . և ուրիշ շատ կնիկներ ալ՝ որ իր հետը
 Երուսաղէմ ելեր էին :
- 42 Ու երբոր իրիկուն եղաւ , ա՛ն օրը ուրբաթ՝ այս-
 43 ինքն շաբաթին առջե օրը ըլլալով , Յովսէփ
 Երիմաթացի երեւելի խորհրդական մը՝ որ ինքն
 ալ Եստուծոյ [Թաղաւորութեանը կը սպասէր ,
 եկաւ՝ ու համարձակութիւն ընելով՝ Պիղատոսին
 քովը մտաւ , և Յիսուսին մարմինը խնդրեց :
 44 Ու Պիղատոս զարմացաւ՝ որ արդէն մեռած ըլ-
 լայ . և հարիւրապետը իրեն կանչելով՝ հարցուց
 45 անոր [Թէ՝ Շ՛ատ ատեն է որ մեռաւ : Ու երբոր
 «»»»» իմացաւ հարիւրապետէն , մարմինը Յով-
 46 սէփին շնորհեց : Եւ Յիսուսի կտաւ գնեց , ու զա-

նիկայ վար իջեցընելով՝ կտաւովը փաթթեց , ու
 47 և քար մը գլտորցուց գերեզմանին դուռը : Իսկ
 Մարիամ Մագդաղենացին , ու Յովսէսին հայրը
 Մարիամ տեսան ան տեղը , ուր որ դրուեցաւ :

ԳԼ . Ժ.Զ.

1 Հրեշտակ մը ֆրիստոսի յարութիւն առնելը կ'աւետէ իրէք կնիկներու : 9 ֆրիստոս
 կ'երևնայ Մարիամ Մագդաղենացիին , 12 արտը դացող երկու աշակերտներուն , 14
 ետքը առաքեալներուն , 15 որոնք կը խրկէ աւետարանը քարոզելու : 19 ֆրիստոս եր-
 կնքը կը համբառնայ :

- 1 Ու երբոր շաբաթը անցաւ , Մարիամ Մագ-
 դաղենացին՝ և Յակոբոսին հայրը Մարիամ՝ և
 Սողովմէ խունկեր ծախու առին , որ գան օծեն
- 2 անիկայ : Եւ մէկշաբթի առտուանց շատ կա-
 նուխ՝ արևը որ կը ծագէր՝ եկան գերեզմանը ,
- 3 Ու իրարու կ'ըսէին . Քարը ո՞վ պիտի գլտորցը-
 4 նէ մեզի գերեզմանին դռնէն . (Ու նայեցան տե-
 սան որ քարը գլտորցուած էր .) ինչու որ շատ
- 5 մեծ էր : Եւ ներս գերեզմանը մտնելով՝ երիտա-
 սարդ մը տեսան որ աջ կողմը նստեր էր ճերմակ
- 6 պատմութեան հագած , ու զարհուրեցան : Եւ
 անիկայ ըսաւ անոնց . Մի՛ զարհուրիք . Յիսուս
 Նազովրեցին կը փնտռէք , որ խաչուեցաւ . ա-
 նիկայ յարութիւն առաւ , հոս չէ . ահա ան
- 7 տեղը՝ ուր որ դրին զանիկայ : Իայց գացէք՝
 ըսէք անոր աշակերտներուն և Պետրոսին , թէ
 «հա՛ ձեզմէ առաջ Գալիլեա կ'երթայ , հոն պիտի
- 8 տեսնէք անիկայ՝ ինտոր որ ձեզի ըսաւ : Եւ
 անոնք դողով ու ապշութեամբ բռնուած՝ ելան
 ու փախան գերեզմանէն . և մէկու մը բան չը-
 սին , քանզի կը վախնային :
- 9 Յիսուս մէկշաբթի առտուանց յարութիւն ա-
 ռած՝ առաջ Մարիամ Մագդաղենացիին երև-
- 10 ցաւ , որ անկէ եօթը դե հաներ էր : Անիկայ
 գնաց անոնց պատմեց՝ որոնք անոր հետն էին ,
- 11 երբոր սուգ կ'ընէին ու կու լային : Իսկ անոնք

երբոր լսեցին թէ կենդանի է՝ և թէ իրեն երեւցաւ, չհաւատացին :

12 Ետքը ուրիշ կերպարանքով երեւցաւ անոնցմէ

13 երկուքին՝ որ քալելով արտը կ'երթային : Եւ անոնք գացին ուրիշներուն պատմեցին . ու անոնց ալ չհաւատացին :

14 Ա՛րքը՝ տասնութէկին երեւցաւ, երբոր սեղան նստած էին, ու երեսնին զարկաւ իրենց անհաւատութիւնը և սրտերնուն կարծրութիւնը, վասն զի որոնց որ ինքը երեւցաւ մեռելներէն յարութիւն առած, իրենք չհաւատացին :

15 Եւ ըսաւ անոնց . Գացէք բոլոր աշխարհ, ու աւետարանը քարոզեցէք բոլոր ստեղծուածնե-

16 րուն : Են որ հաւատայ՝ ու մկրտուի, պիտի փրկուի, և ան որ չհաւատայ, պիտի դատա-

17 պարտուի : Եւ անոնք որ կը հաւատան, աս նշանները անոնց հետ պիտի երթան . Իմ անու-

18 խօսին . Ձեռքերնին օձեր պիտի բռնեն . և թէ որ մահառիթ դէպ մը խմեն, իրենց պիտի չվնասէ . հիւանդներու վրայ ձեռք պիտի դնեն . ու անոնք պիտի առողջանան :

19 Երդ՝ Տէրը անոնց հետ խօսելէն ետքը երկինքը համբարձաւ, ու Եստուծոյ աջ կողմը նստաւ :

20 Եւ անոնք ելան՝ ու ամէն տեղ կը քարոզէին . և Տէրը անոնց գործակից էր, ու խօսքը կը հաստատէր ան նշաններով՝ որ անոնց հետը կ'երթային :

ՆԻՆՏԵՐԵՆ ԸՍՏ ՂՈՒԿԵՍՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Ղուկասու աւետարանին յառաջաբանութիւնը : 5 Եղիսաբեթին , 26 ու կոյս Մարիամին յղութիւնը : 39 Եղիսաբեթին և Մարիամին մարգարէութիւնը Գրիստոսի վրայով : 57 Յովհաննէս մկրտչին ծնունդը և թրփատութիւնը : 67 Ջաքարիայի մարգարէութիւնը Գրիստոսին , 76 և Յովհաննէսին վրայով :

- 1 Որովհետև շատերը մեր մէջը հաստատ զիտցուած բաներուն վրայով եղած պատմութիւնը
- 2 կարգի դնելու ձեռք զարկին . Ինչպէս որ սկիզբէն աչքով տեսնողները և խօսքին սպասաւոր
- 3 եղողները աւանդեցին մեզի . Եւ ալ՝ որ սկիզբէն ան ամէն բաներուն ճշդութեամբ տեղեկացեր էի , յարմար դատեցի կարգաւ գրել քեզի՝ ո՞վ
- 4 պատուական թէոփիլոս . Որ սորված բաներուդ ստուգութիւնը իմանաս :
- 5 Հրէաստանի Հերովդէս թագաւորին օրերը՝ Միայի դասակարգութենէն Ջաքարիա անունով քահանայ մը կար . ու անոր կնիկը Մհարոնի աղջիկներէն էր , և անոր անունը Եղիսաբեթ :
- 6 Ու երկուքն ալ Մատուծոյ առջևը արդար էին , և Տէրոջը բոլոր պատուիրանքներուն ու իրաւունքներուն մէջ անարատութեամբ կը քալէին : Եւ զաւակ չունէին , ինչու որ Եղիսաբեթ ամուլ էր . ու երկուքն ալ օրերնին անցուցած էին :
- 8 Ու երբոր անիկայ իր դասակարգութեան օրերը հասնելուն՝ քահանայական պաշտօնը կը կատարէր Մատուծոյ առջևը , Քահանայութեան սովորութեանը պէս՝ իրեն ինկաւ որ Տէրոջը
- 10 տաճարը մտնէ խնկարկութիւն ընէ : Եւ ժո-

- զովուրդին բոլոր բազմութիւնը դուրսը աղօթ-
 11 քի կայներ էին խունկին ատենը : Ու երեցաւ
 անոր՝ Տէրոջը հրեշտակը , որ կայներ էր խունկի
 12 սեղանին աջ կողմը : Եւ Օաքարիա երբոր տե-
 սաւ՝ շփոթեցաւ , ու անոր վրայ վախ մը ինկաւ :
 13 Եւ հրեշտակը ըսաւ անոր . Մի վախնար՝ Օա-
 քարիա , ինչու որ քու աղօթքդ խուցցաւ , և
 քու կինդ Եղիսաբեթ քեզի որդի մը պիտի ծը-
 14 նանի , ու անոր անունը Յովհաննէս դնես : Եւ
 քեզի ուրախութիւն ու ցնծութիւն պիտի ըլլայ ,
 և շատերը անոր ծնանելուն վրայ պիտի ուրա-
 15 խանան . Ինչու որ Տէրոջը առջևը մեծ պիտի
 ըլլայ , և գինի ու օղի պիտի չեմէ . և դեռ իր
 մօրը որովայնէն Սուրբ Հոգիով պիտի լեցուի .
 16 Ու Խորայէլի որդւոցմէ շատերը իրենց Տէր Աս-
 17 տուծոյն պիտի դարձնէ : Եւ ինքը անոր առ-
 ջեէն պիտի գայ Եղիային հոգիովը ու զօրու-
 թիւնովը , հայրերուն սիրտերը որդւոցը վրայ
 դարձնելու , և անհնազանդները՝ արդարնե-
 րուն իմաստութեանը , որ Տէրոջը բարեկարգ
 18 Ժողովուրդ մը պատրաստէ : Եւ Օաքարիա
 ըսաւ հրեշտակին . Ինչո՞վ գիտնամ ատ բանը .
 որովհետեւ ես ծեր եմ , ու իմ կինս իր օրերը
 19 անցուցած է : Եւ հրեշտակը պատասխան տա-
 լով՝ ըսաւ անոր . Ես եմ Քաբրիէլը՝ որ Աստու-
 ծոյ առջևը կը կայնիմ , ու խրկուեցայ քեզի տա-
 20 լու : Եւ ահա համր պիտի ըլլաս դուն , ու պի-
 տի չկրնաս խօսիլ մինչև ան օրը՝ որ աս բաները
 ըլլան . քանզի Հաւատացիր իմ խօսքերուս ,
 21 որոնք իրենց ատենին պիտի կատարուին : Ու
 Ժողովուրդը Օաքարիային կը սպասէր , և կը
 զարմանային անոր տաճարին մէջ ուշանալուն
 22 վրայ : Ու երբոր դուրս ելաւ , չէր կրնար խօսիլ
 անոնց հետ . և իմացան որ տաճարին մէջ տե-

- սիւք մը տեսած է . ու ինքը նշանով կը խօսէր
 23 անոնց հետ , և համր կը կենար : Ու եղաւ որ
 երբ անոր պաշտօնին օրերը լմընցան , իր տունը
 24 գնաց : Եւ ան օրերէն ետքը անոր կինը Եղե-
 սաբէթ յղացաւ , ու հինգ ամիս ինքզինքը կը
 25 պահէր , և կ'ըսէր . Այսպէս ըսաւ ինծի Տէրը
 « օրերս , որ է՝ փոքր » նայեցաւ նախատինքս մար-
 դոց մէջէն վերցընելու :
 26 Ու վեցերորդ ամսուն մէջ Գաբրիէլ հրեշտակը
 Աստուծոյ խրկուեցաւ Գալիլեայի մէկ քաղաքը՝
 27 որուն անունը Նազարէթ էր , Մէկ կոյսի մը՝
 մարդու մը նշանուած , որուն անունը Յովսէփ
 էր՝ Գալիթի տունէն . և ան կոյսին անունը Մա-
 28 րիամ էր : Ու հրեշտակը անոր գալով՝ ըսաւ .
 Ողջոյն քեզ՝ ո՞վ շնորհընկալ է՞ս . Տէրը քու
 29 հետդ է . դուն կանանց մէջ օրհնեալ ես : Եւ
 անիկայ տեսնելով՝ անոր խօսքին վրայ շփոթե-
 ցաւ , ու ինքնիրեն կը մտածէր՝ Թէ ինչպէս բան
 30 պիտի ըլլայ աս ողջոյնը : Եւ հրեշտակը անոր
 ըսաւ . Մի վախնար՝ Մարիամ , ինչու որ Աս-
 31 տուծոյ շնորհք գտար . Եւ ահա պիտի յղա-
 նաս , ու որդի պիտի ծնանիս , և անոր անունը
 32 Յիսուս պիտի դնես : Ենիկայ մեծ պիտի ըլլայ ,
 ու Բարձրելոյն Որդին պիտի ըսուի , և Տէր Աս-
 տուած պիտի տայ անոր՝ իր հօրը Գալիթին ա-
 թուր . ու Յակոբին տանը վրայ յաւիտեան պի-
 33 տի թաղաւորէ . Եւ անոր թաղաւորութիւնը
 34 վերջ պիտի չունենայ : Ու Մարիամ ըսաւ հրեշ-
 տակին . Ի՞նչպէս պիտի ըլլայ ատ բանը , որով-
 35 հետեւ ես էրիկ մարդ չեմ գիտեր : Եւ հրեշտա-
 կը պատասխան տալով՝ ըսաւ անոր . Հոգին
 Սուրբ պիտի գայ քեզի , ու Բարձրելոյն զօրու-
 թիւնը քու վրադ հովանի պիտի ըլլայ . ուստի
 ան քեզմէ ծնանելու սուրբը՝ Աստուծոյ Որդի
 36 պիտի ըսուի : Եւ ահա քու ազգականդ Եղե-

սարեթ՝ անիկայ ալ իր պառուլթեան ատենը
 արու զաւակով մը յղի է . ու ասիկայ ան ամուլ
 37 ըսուածին վեցերորդ ամիսն է . Ինչու որ Աստու-
 ծոյ քովը բնաւ մէկ բան մը անհնարին չըլար :
 38 Եւ Մարիամ ըսաւ . Ահա է՝ Տէրոջը աղախինն
 է՝ , քու ըսածիդ պէս թող ըլլայ ինծի . ու հրեշ-
 տակը անոր քովէն զնաց :
 39 Ան օրերը ելաւ Մարիամ՝ ու արտորնօք լեռ-
 40 նակողմը Յուդայի Գէ քաղաքը գնաց : Եւ մտաւ
 Օւաքարիային տունը , ու Եղիսարեթին բարև
 41 տուաւ : Եւ եղաւ որ երբ լսեց Եղիսարեթ Մա-
 րիամին բարևը , մանուկը անոր որովայնին մէջը
 խաղաց , ու Եղիսարեթ Սուրբ Հոգիով լեցուե-
 42 ցաւ . Եւ բարձր ձայնով մը կանչեց՝ ու ըսաւ .
 Օրհնեալ ես դուն կանանց մէջ , և օրհնեալ է
 43 քու որովայնիդ պտուղը : Եւ աս ինծի ո՛ւսկից
 44 եղաւ , որ իմ Տէրոջս մայրը ինծի գայ . Այսն
 զի ահա երբոր քու բարևիդ ձայնը ականջիս
 եկաւ , մանուկը որովայնիս մէջը խաղաց ուրա-
 45 խութենէն : Եւ երանի անոր՝ որ հաւատացեր
 է թէ պիտի կատարուի ան բաները՝ որ Տէրոջմէ
 46 ըսուեցաւ իրեն : Եւ Մարիամ ըսաւ . Իմ անձե՞ս
 47 կը մեծցընէ Տէրը . Եւ իմ հոգիս ուրախացաւ
 48 իմ Փրկիչ Աստուծովս : Ինչու որ իր աղախի-
 նին խոնարհութեանը նայեցաւ . քանզի ահա
 ասկէ ետեւ բոլոր ազգերը ինծի երանութիւն պի-
 49 տի տան : Այսն զի Հոգորը ինծի մեծամեծ բա-
 50 ներ ըրաւ . ու անոր անունը սուրբ է : Եւ անոր
 ողորմութիւնը իրմէն վախցողներուն վրայ է
 51 ազգէ ազգ : Իր բազուկովը զօրութիւն ցուցուց .
 ցիրուցան ըրաւ ամբարտաւանները՝ իրենց սըռ-
 52 տին խորհուրդովը : Օօրաւորները իրենց աթոռ-
 ներէն իջեցուց , ու խոնարհները բարձրացուց :
 53 Անօթիները բարիքներով լեցուց , և հարուստ-
 54 ները պարապ ճամբեց : Օգնութիւն ըրաւ իր

- Իսրայէլ ծառային՝ եւ ողորմութիւնը միտք բերե-
- 55 լով . Ինչպէս որ ինքը խօսեցաւ մեր հայրերուն՝
 Եբրահամին ու անոր սերունդին յաւիտեան :
- 56 Եւ Մարիամ անոր քովը իրեք ամիսի չափ կե-
 ցաւ , ու իր տունը դարձաւ :
- 57 Ու Եղիսաբեթին ծնանելու ժամանակը լեցուե-
- 58 ցաւ , ու որդի մը ծնաւ : Եւ լսեցին անոնք որ
 անոր բոլորտիքը կը բնակէին՝ ու անոր ազգա-
 կանները , որ Տէրը անոր վրայ իր մեծ ողորմու-
 թիւնը ցուցուց . և անոր հետ կ'ուրախսանային :
- 59 Ու եղաւ որ ութերորդ օրը տղան թլփատելու
 եկան . և զանիկայ իր հօրը անունովը Օւքա-
- 60 րիա կը կոչէին : Իսկ անոր մայրը պատասխան
 տուաւ՝ ու ըսաւ . Չէ , հապա Յովհաննէս պի-
- 61 տի կոչուի : Եւ անոր ըսին թէ՝ Քու ազգա-
 կաններուդ մէջ մէկը չկայ՝ որ աս անունով կո-
- 62 չուի : Եւք կ'ընէին անոր հօրը՝ թէ ինչ անունով
 63 կ'ուզէ որ անիկայ կոչուի : Են ալ տախտակ մը
 ուղեց , ու գրեց՝ ըսելով . Յովհաննէս է ատոր
- 64 անունը . ու ամէնքը զարմացան : Եւ իսկոյն
 բացուեցաւ անոր բերանը ու անոր լեզուն , և կը
- 65 խօսէր՝ ու կ'օրհնէր զՄատուած : Եւ վախ մը
 ինկաւ ան ամենուն վրայ՝ որոնք անոնց բոլորտի-
- 66 քը կը բնակէին . ու աս ամէն բաները Հրէաս-
 տանի բոլոր լեռնակողմը կը զրուցուէր : Եւ ա-
- մէն լսողները իրենց սիրտերուն մէջը դրին , ու
 կ'ըսէին . Երդեօք աս տղան ինչ պիտի ըլլայ .
 ու Տէրօջը ձեռքը անոր հետն էր :
- 67 Եւ անոր հայրը Օւքարիան Սուրբ Հոգիով
- 68 լեցուած՝ մարգարէացաւ ու ըսաւ . Օրհնեալ
 ըլլայ Իսրայէլի Տէր Մատուածը , որ այցելու-
- թեան ելաւ , և իր ժողովուրդին փրկութիւն
- 69 ըրաւ . Ու մեզի փրկութեան եղջիւր մը հանեց
- 70 իր Դաւիթ ծառային տունէն . (Ինչպէս որ
 սուրբերուն բերնովը խօսեցաւ , որոնք աշխարհի

- սկիզբէն ՚ի վեր անոր մարգարէներն էին .)
- 71 Փրկութիւն մեր թշնամիներէն , և բոլոր մեզ
72 ատողներուն ձեռքէն . Ողորմութիւն ընելու
մեր հայրերուն վրայ , և իր սուրբ ուխտը միտք
73 բերելու , (Ան երգումը՝ որ մեր հօրը Աբրահա-
74 մին ըրաւ ,) մեզի տալու , Որ մեր թշնամիներ
ուն ձեռքէն ազատուելով՝ առանց վախի զա-
75 նիկայ պաշտենք , Սրբութիւնով ու արդարու-
թիւնով անոր առջևը՝ մեր Կենսոյ բոլոր օրերուն
76 մէջ : Աւ դուն ո՛վ մանուկ՝ Բարձրելոյն մարգա-
րէն պիտի կոչուիս . ինչու որ Տէրօջը երեսին
առջևէն պիտի երթաս՝ անոր ճամբաները պատ-
77 ըաստելու , Անոր ժողովուրդին գիտցնելու ինչ
փրկութիւնը՝ իրենց մեղքերուն թողութիւնու-
78 վը , Սեր Աստուծոյն զթած ողորմութեանը
համար՝ որով Նազոզ արեւմտեան վերէն մեզի այցե-
79 լութեան եկաւ , Խաւարի և մահուան ստուերի
մէջ նստողներուն լոյս տալու , — մեր ոտքերը
խաղաղութեան ճամբուն մէջ շիտկելու :
- 80 Աւ տղան կը մեծնար ու կը զօրանար հոգիով ,
և անապատներուն մէջն էր մինչև ան օրը՝ որ
ինքը Խորայէլին երևցաւ :

ԳԼ . Բ

- 1 Օգոստոս կայսրը կը հրամայէ աշխարհագիր ընել իր բոլոր տէրութեանը մէջ : 6 Քրիստոսի ծնունդը : 8 Հրեշտակ մը աւետիս կու տայ հովիւներուն : 13 Երկնային զօրաց բազմութիւնը կ'օրհնէ զԱստուած՝ Քրիստոսի ծննդեանը համար : 21 Քրիստոս կը թլփատուի , 22 տաճարը կը տարուի : 28 Սիմէօն և Աննա կը մարգարէանան Քրիստոսի վրայով : 40 Քրիստոս կը զարգանայ իմաստութեամբ , 46 տաճարին մէջ Հրէից վարդապետներուն հարցմունքներ կ'ընէ , 51 և իր ծնողացը նազանդ կը մնայ :

- 1 Ու եղաւ որ ան օրերը Օգոստոս կայսրէն հը-
2 ըաման ելաւ՝ որ բոլոր աշխարհ գրուի : (Աս
առջի աշխարհագիրը եղաւ Սիւրենոսին Սիւ-
րիայի վրայ կուսակալութիւն ըրած ատենը :)
3 Աւ ամէնքը կ'երթային աշխարհագիրը մտնելու՝
4 ամէն մէկը իր քաղաքին մէջ : Յովսէփ ալ
Վալիլեայէն Նազարէթ քաղաքէն ելաւ դէպ ՚ի

- Հրէաստան Դաւիթի քաղաքը՝ որ Բեթլէհէմ
կ'ըսուի , (ինքը Դաւիթի տունէն ու ազգա-
5 տոհմէն ըլլալուն համար ,) Աշխարհագիրը մըտ-
նելու Մարիամին հետ մէկտեղ , որ ան իր նշա-
6 նածն էր , և յղի էր : Ու եղաւ որ երբ անոնք հոն
7 էին , անոր ծնանելու օրերը լեցուեցան . Եւ իր
անդրանիկ որդին ծնաւ , ու խանձարուրով
փաթթեց , և զանիկայ մսուրին մէջը պառ-
կեցուց . ինչու որ իջեալին մէջ իրենց տեղ չը-
կար :
- 8 Եւ ան տեղը հովիւներ կային դաշտի մէջ կե-
ցած , որոնք իրենց հօտերուն գիշերուան պահ-
9 պանութիւնը կ'ընէին : Եւ ահա Տէրոջը հրեշ-
տակը անոնց վրայ իջաւ , ու Տէրոջը փառքը ա-
նոնց բոլորտիքը ծագեցաւ . ու խիստ շատ վախ-
10 ցան : Եւ հրեշտակը ըսաւ անոնց . Մի վախ-
նաք , ինչու որ ահա ես ձեզի մեծ ուրախութեան
աւետիս կու տամ , որ բոլոր ժողովուրդին պիտի
11 ըլլայ . Ասան զի ձեզի այսօր Փրկիչ մը ծնաւ
Դաւիթի քաղաքին մէջ , որ ինքը Օծեալ Տէր
12 է : Եւ աս ձեզի նշան մը ըլլայ . մանուկ մը պի-
տի գտնէք խանձարուրով փաթթած , - մսուրի
13 մէջ պառկած : Եւ իսկոյն ան հրեշտակին հետը
երկնային զօրքերու բաղմութիւն մը եղաւ , ո-
14 ղոնք զԱստուած կ'օրհնէին՝ ու կ'ըսէին . Արեւն
բարձրութեանը մէջ Աստուծոյ փառք , ու երկ-
րիս վրայ խաղաղութիւն , մարդոց մէջ հաճու-
15 թիւն : Ու եղաւ որ երբ հրեշտակները անոնցմէ
երկինքը վերցան , հովիւները իրարու ըսին . Ն-
կէք մինչև Բեթլէհէմ երթանք , ու տեսնենք՝
Էն է՞ն է աս եղած բանը , որն որ Տէրը մեզի ցու-
16 ցուց : Ու եկան արտորնօք , և գտան Մարիա-
մը ու Յովսէփը և մսուրին մէջ պառկած մա-
17 նուկը : Ու երբոր տեսան , իմացուցին ան խօս-
քին վրայով , որ աս մանուկին համար իրենց

- 18 զըուցուեցաւ : Եւ ամէնքը որ կը լսէին , կը
զարմանային ան բաներուն վրայ , որ հովիւները
- 19 իրենց կը զըուցէին : Բայց Մարիամ աս ամէն
բաները կը պահէր , ու իր սրտին մէջը կը մտա-
- 20 ծէր : Եւ հովիւները դարձան , կը փառաւորե-
ին ու կ'օրհնէին զԱստուած ան ամէն բաներուն
համար՝ որ լսեցին ու տեսան , ինտոր որ իրենց
զըուցուած էր :
- 21 Ու երբոր ութ օրերը լման եղան անիկայ թըւ-
փատելու , անոր անունը Յիսուս զըուեցաւ , որ
հրեշտակէն կոչուած էր՝ զեռ ինքը հօր որովայ-
նին մէջ չյղացած :
- 22 Ու Մովսէսին օրէնքին համեմատ՝ երբոր ա-
նոնց մաքրութեան օրերը լմընցաւ , Երուսաղէմ
- 23 տարին զանիկայ Տէրոջը առջևը հանելու , (Ինչ-
պէս որ գրուած է Տէրոջը օրէնքին մէջ թէ , Ե-
մէն արու որ արգանդ կը բանայ , Տէրոջը սուրբ
- 24 ըսուի ,) Ու Տէրոջը օրէնքին մէջ ըսուածին պէս՝
ընծայ տալու զոյգ մը տատրակ կամ աղանիի
- 25 երկու ձագ : Եւ ահա Երուսաղէմի մէջ մարդ
մը կար , որուն անունը Սիմէօն էր . ու ան մար-
դը արդար ու աստուածավախ էր , և Խորայէլի
մխիթարութեանը կը սպասէր . ու Սուրբ Հոգին
- 26 անոր վրայ էր : Եւ անոր յայտնուած էր Սուրբ
Հոգիէն՝ թէ մահ պիտի չտեսնէ , մինչև որ Տէ-
- 27 ըրոջը () ծեալը տեսնէ : Եւ հոգիով տաճարը
եկաւ . ու երբոր ծնողքը բերին Յիսուս մանուկը՝
որ օրէնքին սովորութեանը պէս անոր վրայ ը-
- 28 նեն , Ինքն ալ զանիկայ իր գիրկը առաւ , և օրհ-
նեց զԱստուած՝ ու ըսաւ . Այ հիմա ո՞վ Տէր՝ ար-
- 29 ձակեն քու ծառադ խաղաղութիւնով քու խօս-
- 30 քիդ համեմատ . Այսն զի իմ աչքերս տեսան
- 31 քու փրկութիւնդ , Որ բոլոր ժողովուրդներուն
- 32 առջևը պատրաստեցիր . Լոյս մը հեթանոսնե-
րը լուսաւորելու , և փառք քու Խորայէլ ժողո-

- 33 վուրդիդ : Եւ Յովսէփ ու անոր մայրը զարմա-
ցած էին ան բաներուն վրայ , որ անոր համար կը
- 34 խօսուէին : Ու Սիմէօն օրհնեց զանոնք , և ա-
նոր մօրը Մարիամին ըսաւ . Եհնա առ Բար-
Խալայէի մէջ շատ մարդոց իյնալուն ու ելելուն
համար , ու հակառակութեան նպատակ չէ ըլլալ-
- 35 համար կեցած է . (Եւ քու սրտէդ ալ թուր մը
պիտի անցնի ,) որ «անկէ» շատ սրտերէն խոր-
հուրդները յայտնուին :
- 36 Եւ հիւ էր Եհնա մարդարէն Փանուելի աղջիկը՝
Եսերի ցեղէն . ասիկայ իր օրերը շատ անցուցած
էր՝ էրկանը հետ եօթը տարի կենալով իր կու-
- 37 սովթեանը ժամանակէն , Եւ որբեւարի էր գրե-
թէ ութսունուչորս տարուան . որ տաճարէն չէր
զատուեր , հապա ծումով և աղօթքով Եստ-
մարի
- 38 ծառայութիւն կ'ընէր գիշեր ու ցորեկ : Եւ ա-
սիկայ նոյն ժամուն եկաւ , ու Տէրոջը գոհութիւն
կու տար , ու անոր վրայով կը խօսէր ան ամե-
նուն , որոնք Երուսաղէմի մէջ փրկութեան կը
սպասէին :
- 39 Ու երբոր ամէն բան կատարեցին Տէրոջը օրէն-
քին համեմատ , նորէն Գալիլեա դարձան՝ իրենց
- 40 Նազարէթ քաղաքը : Եւ մանուկը կը մեծնար
ու հոգիով կը զօրանար՝ իմաստութեամբ լե-
ցուած , ու Եստմարի շնորհքը անոր վրայ էր :
- 41 Եւ անոր ծնողքը ամէն տարի զատկի տօնին
- 42 Երուսաղէմ կ'երթային : Ու երբոր անիկայ տա-
սուերկու տարեկան եղաւ , տօնին սովորութեա-
- 43 նը պէս երբոր անոնք Երուսաղէմ ելան , Եւ ան
օրերը որ լմնցուցին՝ ու նորէն ետ դարձան ,
Յիսուս մանուկը Երուսաղէմ մնաց . և Յովսէփ
- 44 ու անոր մայրը չէին գիտեր . Հապա կարծե-
լով թէ անիկայ ճամբորդներուն հետն է , մէկ
օրուան ճամբայ զացին , ու կը փնտռէին զա-
նիկայ իրենց ազգականներուն և ճանչորներուն

- 45 մէջը : Ու երբոր չգտան , նորէն Նքուսաղէմ՝
 46 դարձան՝ անիկայ փնտուելու : Ու եղաւ որ իրեք
 օրէն ետքը տաճարին մէջը գտան զանիկայ , որ
 վարդապետներուն հետ նստեր էր , անոնց մտիկ
 47 կ'ընէր , ու անոնց բառ կը հարցընէր : Եւ ամէն
 անոր ականջ դնողները կը զարմանային անոր
 իմաստութեանը ու պատասխաններուն վրայ :
 48 Ու երբոր տեսան անիկայ , ապշած մնացին . և
 անոր մայրը ըսաւ անոր . Որդեակ՝ ինչո՞ւ համար
 մեղի այդպէս ըրիր . ահա քու հայրդ ու ես՝
 49 խիստ վտացած քեզ կը փնտուէինք : Եւ ըսաւ
 անոնց . Օհա ինչո՞ւ կը փնտուէիք , չէիք գիտեր
 50 թէ ինծի պէտք է որ իմ Հօրս փնտուելու ըլլամ : Եւ
 անոնք չհասկըցան ան խօսքը՝ որ իրենց զրու-
 51 ցեց : Եւ իջաւ անոնց հետ՝ ու գնաց Նազարէթ ,
 և անոնց հնազանդ էր . բայց անոր մայրը աս
 ամէն խօսքերը իր սրտին մէջ կը պահէր :
 52 Եւ Յիսուս կը զարդանար իմաստութիւնով ու
 հասակով , և Մատուծմէ ու մարդոցմէ շնորհք
 Գրեւելով :

ԳԼ . Գ

- 1 Յովհաննէսին քարոզութիւնը և մկրտութիւնը . 15 անոր վկայութիւնը Բրիտոսի հա-
 մար : 20 Հերովդէս կը բանտարկէ Յովհաննէս : 21 Բրիտոս կը մկրտուի , ու եր-
 կինքէն վկայութիւն կ'ըլլայ իրեն համար : 23 Յիսուսի տարիքը , և անոր աղջաբա-
 նութիւնը Յովսէփէն մինչև Ադամ ելլելով :

- 1 Տիբերիոս կայսրին թագաւորութեանը տաս-
 նուհինգերորդ տարին՝ Պոնտացի Պիղատոսին
 Հրէաստանի վրայ կուսակալութիւն ըրած ատե-
 նը , ու Հերովդէսին՝ Գալիլեացւոց վրայ չորրոր-
 դապետութեան ատենը , և անոր եղբօրը Փիլիպ-
 պոսին՝ Խտուրացւոց և Տրաքոնացւոց երկրին
 վրայ չորրորդապետութեան ատենը , և Նիւսա-
 նիայի Արիլինացւոց վրայ չորրորդապետութեան
 2 ատենը , Եւ Մանայի ու Վայիափայի քահանայա-
 պետութեան ատենը՝ Մատուծոյ խօսքը եղաւ
 Օւաքարիայի որդւոյն Յովհաննէսին վրայ՝ ա-

- 3 նապատին մէջ : Ու անիկայ եկաւ Յորդանանու բոլոր կողմերը , և ապաշխարութեան մկրտութիւն կը քարոզէր մեղաց թողութեան համար .
- 4 Ինչպէս որ Նսայի մարգարէին խօսքերուն զըրփին մէջ գրուած է՝ ըսելով . Ենապատի մէջ կանչողին ձայնը , Տէրոջը ճամբան պատրաստեցէք , անոր շաւիղները շտկեցէք . Եմէն ձոր պիտի լեցուի , և ամէն լեռ ու բլուր պիտի ցածնայ , և ծուռը պիտի շտկուի , ու խորտուբորտ
- 6 տեղերը հարթ ճամբաներ պիտի ըլլան . Եւ ամէն մարմին Աստուծոյ փրկութիւնը պիտի տեսնէ :
- 7 Ու իրմէն մկրտուելու ելող ժողովուրդներուն ըսաւ . Իժերո՛ւ ծնունդներ՝ ո՞վ իմացուց ձեզի
- 8 զպու բարկութենէն փախչիլ : Ուրեմն ապաշխարութեան արժանաւոր պտուղներ բերէք , և մի՛ սկսիք ձեր ներսի դին ըսել թէ , Սենք մեզի հայր՝ Եբրահամը ունինք . քանզի կ'ըսեմ՝ ձեզի , որ Աստուած կարող է աս քարերէս Եբրահամին
- 9 որդիներ հանելու : Այ հիմա կացինը ծառերուն արմատին քովը կը դրուի . ուստի ամէն ծառ որ բարի պտուղ չբերեր , կը կտրուի ու կրակը կը
- 10 ձգուի : Եւ ժողովուրդները կը հարցընէին իրեն՝
- 11 ու կ'ըսէին . Ուրեմն ի՞նչ ընենք : Պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց . Ո՞վ որ երկու հանդերձ ունի , թող Դէլ չունեցողի՛ն տայ . և ո՞վ որ կերակուր ունի , նոյնպէս ընէ : Մաքսաւորներ ալ եկան մկրտուելու , ու ըսին անոր . Ա՛րդապետ՝
- 13 մենք ի՞նչ ընենք : Են ալ ըսաւ անոնց . Չեզի նուորներն ալ կը հարցընէին անոր՝ ու կ'ըսէին . Եւ մենք ի՞նչ ընենք . ըսաւ անոնց . Մէկը մի՛ հարստահարէք , և Դէլ- Դէլ Լայ զրպարտութիւն մի՛ ընէք , ու ձեր թոշակովը բաւականացէք :
- 15 Նրբոր ժողովուրդը կը սպասէր , և ամէնքը

- իրենց սրտերուն մէջ կը մտածէին Յովհաննէսին համար՝ թէ աս է արդեօք Քրիստոսը , Յովհաննէս պատասխան տուաւ ամենուն՝ ու ը-
- 16 սաւ . Ես ձեզ ջրով կը մկրտեմ . բայց ինծմէ աւելի զօրաւորը կու գայ , որ ես անոր կօշիկներուն կապերը քակելու արժանի չեմ . անիկայ ձեզ պիտի մկրտէ Հոգևով Սրբով և կրակով .
- 17 Որուն հեծանոցը իր ձեռքն է , և իր կալը պիտի մաքրէ , ու ցորենը իր ամբարը պիտի ժողվէ , և
- 18 յարդը չմարելու կրակով պիտի այրէ : Ուրիշ շատ բաներ ալ կը քարոզէր՝ ժողովուրդը յորդորելով :
- 19 Բայց Հերովդէս չորրորդապետը անկէ յանդիմանուելով իր եղբօրը կնկանը Հերովդիային համար , և բոլոր չարութիւններուն համար՝
- 20 որ Հերովդէս գործեց , Ըն ամենուն վրայ աս ալ աւելցուց , որ Յովհաննէսը բանտի մէջ գոցեց :
- 21 Ու երբոր մկրտուեցաւ բոլոր ժողովուրդը , և Յիսուս ալ մկրտուելով՝ աղօթք կ'ընէր , երկին-
- 22 քը բացուեցաւ . Եւ Սուրբ Հոգին մարմնաւոր երևոյթով աղանիի պէս անոր վրայ իջաւ , ու երկինքէն ձայն մը եկաւ՝ որ կ'ըսէր . Դուն ես իմ սիրելի Որդիս , քեզի հաւնեցայ :
- 23 Եւ ինքը Յիսուս սկսեր էր գրեթէ երսուն տարեկան ըլլալ , որ (ինչպէս կը կարծուէր) ինքը Յովսեփին որդին էր , որ ան Հեղին , որ ան
- 24 Մատաթին , Որ ան Դևիին , որ ան Մեղքիին ,
- 25 որ ան Յաննէին , որ ան Յովսեփին , Որ ան Մատաթիային , որ ան Լմովսին , որ ան Նաուումին ,
- 26 որ ան Եսդին , որ ան Նանգէին , Որ ան Մատաթին , որ ան Մատաթիային , որ ան Սեմէիին ,
- 27 որ ան Յովսեփին , որ ան Յուդային , Որ ան Յովհաննային , որ ան Բեսային , որ ան Չօրաբաբելին , որ ան Սաղաթիելին , որ ան Ներիին ,

- 28 Որ ան Մեղքիին , որ ան Աղդիին , որ ան Կով-
 29 սամին , որ ան Եղմովդադին , որ ան Լըրին , Որ ան
 Յովսեսին , որ ան Եղեազարին , որ ան Յովորի-
 30 մին , որ ան Մատաթին , որ ան Դևիին , Որ ան
 Սիմէօնին , որ ան Յուդային , որ ան Յովսեփին ,
 31 որ ան Յովնանին , որ ան Եղեակիմին , Որ ան
 Մելեային , որ ան Մայնանին , որ ան Մատա-
 թային , որ ան Նաթանին , որ ան Դաւիթին ,
 32 Որ ան Յեսսէին , որ ան Ովբեդին , որ ան Բոո-
 33 սին , որ ան Սաղմոնին , որ ան Նաասոնին , Որ
 ան Լամինադաբին , որ ան Երամին , որ ան Ես-
 34 ըոնին , որ ան Փարեսին , որ ան Յուդային , Որ
 ան Յակոբին , որ ան Խաւաակին , որ ան Եբրա-
 չամին , որ ան Թարային , որ ան Նաքովրին ,
 35 Որ ան Սերուգին , որ ան Ռազաւին , որ ան Փա-
 36 ղեկին , որ ան Եբերին , որ ան Սաղային , Որ ան
 Կայնանին , որ ան Երփաքսադին , որ ան Սեմին ,
 37 որ ան Նոյին , որ ան Դամէքին , Որ ան Մա-
 թուսաղային , որ ան Ննովքին , որ ան Յարե-
 դին , որ ան Մաղաղիելին , որ ան Կայնանին ,
 38 Որ ան Ննովսին , որ ան Սեթին , որ ան Եդա-
 մին , որ ան Լատուծոյ :

ԳԼ . Դ

- 1 Քրիստոս ծով կը պահէ և կը փորձուի . 13 կը յաղթէ Սատանային . 14 կը սկսի քա-
 լողել : 16 Նազարեթի մարդիկը կը զարմանան անոր շնորհալից խօսքերուն վրայ : 33
 Յիսուս կը բժշկէ զիւսհար մը , 38 Պետրոսին զոքանչը , 40 և ուրիշ շատ հիւանդներ :
 41 Դեռերը կը խոստովանին թէ անիկայ է Քրիստոսը , բայց կը յանդիմանուին անկէ :
 43 Քրիստոս կը քարոզէ քաղաքներուն մէջ :

1 Եւ Յիսուս Հոգւով Սրբով լեցուած՝ Յորդա-
 նանէն դարձաւ , ու Հոգիէն անապատը տա-
 2 ըուեցաւ , եւ քառսուն օր Սատանայէն փոր-
 ձուեցաւ . ու ան օրերը բան մը չկերաւ . և ան
 օրերը լմբննալէն ետեւ՝ անօթեցաւ :

3 Ու Սատանան ըսաւ անոր . Թէ որ Լատուծոյ .

4 Որդին ես , ըսէ ատ քարին որ հաց ըլլայ : Եւ
 Յիսուս պատասխան տուաւ անոր՝ ու ըսաւ .

Գրուած է թէ , Ո՛չ միայն հացով կ'ապրի մարդ ,
հապա Եստուծոյ ամէն խօսքովը :

- 5 Եւ Սատանան մէկ բարձր լեռ մը հանելով զա-
նիկայ , աշխարհի բոլոր թագաւորութիւնները
6 ցուցուց անոր մէկ վայրկեանի մը մէջ . Եւ Սա-
տանան ըսաւ անոր . Ես ամէն իշխանութիւնը
ու անոնց փառքը քեզի պիտի տամ , ինչու որ
ինձի յանձնուած է . և որու որ ուզեմ՝ կու տամ
7 անիկայ . Ուստի թէ որ դուն իմ առջիւ էջա-
երկրպագութիւն ընես , ամէնը քեզի ըլլայ :
8 Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ անոր՝ ու ըսաւ .
Գրուած է թէ , Քու Տէր Եստուծոյդ երկրպա-
գութիւն ընես , ու միայն զանիկայ պաշտես :
- 9 Եւ զանիկայ տարաւ Երուսաղէմ , ու տաճա-
րին աշտարակին վրայ կայնեցուց , ու ըսաւ ա-
նոր . Թէ որ դուն Եստուծոյ Որդին ես , քեզ
10 ասկէ վար ձգէ . Ինչու որ գրուած է թէ , Իր
հրեշտակներուն պիտի ապսպրէ քեզի համար՝
11 որ քեզ պահեն . Ու ձեռքերնուն վրայ պիտի
վերցընեն քեզ , որ չըլլայ թէ ոտքդ քարի զար-
12 նես : Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ
անոր . Ըսուած է թէ՝ Քու Տէր Եստուածդ չը-
13 փորձես : Ու երբոր Սատանան ամէն փորձու-
թիւնը կատարեց , ատեն մը ետ կեցաւ անկէ :
14 Եւ Յիսուս Հոգիին զօրութեամբը Գալիլեա
դարձաւ . ու անոր համբաւը ան գաւառին ամէն
15 կողմերը տարածուեցաւ : Եւ ինքը անոնց ժո-
ղովարաններուն մէջը կը սորվեցընէր , ու ամե-
նէն կը փառաւորուէր :
- 16 Ու եկաւ Նազարէթ , ուր որ ինքը մեծցած
էր . և իր սովորութեանը պէս շաբաթ օրը մը
17 տաւ ժողովարանը , ու ելաւ որ կարդայ : Եւ
տուին անոր Նսայի մարգարէին գիրքը . ու երբ-
որ գիրքը բացաւ , գտաւ ան տեղը՝ ուր որ գը-
18 րուած էր . Տէրոջը Հոգին իմ վրաս է . ինչու որ

- զիս օծեց աղքատներուն աւետարան քարոզելու .
 զիս խրկեց կոտրած սիրտ ունեցողները բժշկե-
 19 լու . Գերիներուն ազատութիւն , և կոյրերուն
 տեսութիւն քարոզելու , հարստահարութիւն
 կրողները ազատ թող տալու , Տէրօջը ընդու-
 20 նելի տարին քարոզելու : Եւ գիրքը գոցելով՝
 տուաւ սպասաւորին ու նստաւ . և ժողովարանը
 եղողներուն ամէնը աչքերնին տնկած անոր կը
 21 նայէին : Եւ սկսաւ անոնց ըսել . Այսօր աս
 զրուածը կատարուեցաւ , «- ձեր ականջները
 22 լսեցին : Եւ ամէնքը անոր վրայ կը վկայէին ,
 ու կը զարմանային անոր բերնէն ելած շնորհալի
 խօսքերուն վրայ՝ ու կ'ըսէին . Եսիկայ Յովսէփին
 23 որդին չէ : Եւ ըսաւ անոնց . Իրաւ որ դուք ին-
 ծի պիտի ըսէք աս առակը . Բժիշկ՝ քու անձդ
 բժշկէ . որչափ բաներ լսեցինք որ Աստուծոյ
 24 մէջ : Եւ ըսաւ . Ղշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի թէ ,
 Մարգարէ մը իր քաղաքին մէջ ընդունելի չէ :
 25 Եւ յիրաւի կ'ըսեմ ձեզի , թէ շատ որբւարիներ
 կային Եղիային օրերը Խորայելի մէջ , երբոր
 իրեք տարի ու վեց ամիս երկինքը գոցուեցաւ ,
 անանկ որ մեծ սով եղաւ բոլոր երկրին մէջ .
 26 Բայց Եղիան անոնցմէ մէկուն չխրկուեցաւ , հա-
 պա մինակ Սիդոնացոց Սարեփթա քաղաքի մէջ
 27 որբւարի կնկան մը : Եւ շատ բորոտներ կային
 Խորայելի մէջ Եղիսէ մարգարէին ատենը . ու
 անոնցմէ մէկը չմաքրուեցաւ , հապա մինակ
 28 Նէեման Եսորին : Եւ ժողովարանին մէջ ա-
 մէնքն ալ բարկութիւնով լեցուեցան՝ երբոր աս
 29 խօսքը լսեցին . Ու ելան անիկայ քաղաքէն դուրս
 հանեցին , և տարին զանիկայ մինչև ան լեռանը
 ցցուած ծայրը , որուն վրայ իրենց քաղաքը շե-
 նուած էր , որ զանիկայ բարձր տեղէն վար ձգեն :
 30 Բայց ինքը անոնց մէջէն անցաւ գնաց :

- 31 Եւ իջաւ Գալիլեայի Նափառնայում քաղաքը .
- 32 ու շարաթ օրերը կը սորվեցընէր անոնց : Եւ կը զարմանային անոր վարդապետութեանը վրայ .
- 33 ինչու որ իշխանութիւնով էր անոր խօսքը : Եւ ժողովարանին մէջ մարդ մը կար , որ պիղծ դէի
- 34 ոգի ունէր , ու մեծ ձայնով մը աղաղակեց՝ Բսե-
լով . Թող տուր , դուն մեզի հետ ի՞նչ բան ունիս՝
Յիսուս Նազովրեցի . միթէ մեզ կորսընցընելու
եկար . գիտեմք եղ ո՞վ ես , Աստուծոյ Սուրբը :
- 35 Եւ Յիսուս սաստեց անոր՝ ըսելով . Պապանձէ՛
ու ել ատկէ . ու դէր զանիկայ նշանաբաններով
մէջտեղը գետինը զարկաւ , և ելաւ անկէ , ու
- 36 փնաս մը չտուաւ անոր : Եւ զարմանք եկաւ
ամենուն վրայ . և իրարու հետ կը խօսէին՝ ու
կ'ըսէին . Աս ի՞նչ խօսք է , որ իշխանութիւնով
և զօրութիւնով կը հրամայէ պիղծ ոգիներուն ,
- 37 ու կ'ելլեն : Եւ անոր համբաւը տարածուեցաւ
շրջակայ գաւառին ամէն տեղերը :
- 38 Ու ժողովարանէն ելելով՝ Սիմոնին տունը մը-
39 տաւ : Սիմոնին զոքանչն ալ սաստիկ ջերմով կը
տանջուէր , ու անոր համար աղաչեցին իրեն :
- 40 Եւ Յիսուս անոր վրայ կայնելով՝ սաստեց ջերմին ,
որ թողուց զանիկայ . և շուտ մը ելաւ , ու անոնց
սպասաւորութիւն կ'ընէր :
- 41 Եւ արեւը մարը մտած ատենը՝ ամէն անոնք որ
ունէին տեսակ տեսակ ցաւերով հիւանդներ ,
իրեն բերին զանոնք . ինքն ալ անոնցմէ ամէն
մէկուն վրայ ձեռք դնելով՝ բժշկեց զանոնք :
- 42 Դեեր ալ կ'ելլէին շատերէն , կ'աղաղակէին ու
կ'ըսէին թէ , Դուն ես Քրիստոս՝ Աստուծոյ
Որդին . և ինքքե՛կը սաստէր՝ ու թող չէր տար
անոնց որ խօսին , ինչու որ գիտէին թէ ինքը
Քրիստոսն է :
- 43 Ու երբոր ցորեկ եղաւ , ելաւ ու գնաց անա-
պատ տեղ մը , և ժողովուրդները կը փնտռէին

զանիկայ . եկան մինչև անոր , ու կը ստիպէին
զանիկայ որ իրենցմէ չերթայ , բայց անիկայ
44 ըսաւ անոնց . Պէտք է ինծի՝ որ ուրիշ քաղաք-
ներու ալ Մատուծոյ թագաւորութիւնը քարո-
զեմ . քանզի աս բանիս համար խրկուած եմ :
45 Ու Գալիլեայի ժողովարաններուն մէջ կը քա-
րողէր :

ԳԼ . Ե

1 Քրիստոս Պետրոսի նաւը նստած՝ կը սորվեցընէ ժողովուրդոց , 4 և ձկանց հրաշալի որսով
մը կը ցուցընէ թէ Պետրոսը ու անոր ընկերները մարդոց որսորդներ պիտի ընէ : 12
Քրիստոս բորոտը կը մաքրէ . 16 անապատ տեղ մը քաշուած՝ աղօթք կ'ընէ . 18 ան-
դամալոյժ մը կը բժշկէ . 27 իրեն կը կանչէ Մատթէոս մաքսաւորը . 29 մեղաւորներու
հետ հաց կ'ուտէ . 34 և կը նախաձայնէ թէ իր համբառնալէն ետե՛ւ առաքեալները նե-
ղութիւն պիտի կրեն ու ծոմ պահեն :

1 Ու եղաւ որ երբ ժողովուրդը անոր բոլորտիքը
դիզուեցաւ՝ Մատուծոյ խօսքը լսելու համար ,
ինքն ալ Գեննեսարեթի ծովակին քովը կեցեր էր :

2 Ու տեսաւ երկու նաւեր՝ որ ծովակին քովը կեցեր
էին , և ձկնորսները անոնց մէջէն ելած՝ ուռկան-

3 ները կը լուային : Ինքը ան նաւերուն մէկուն
մէջը մտաւ՝ որ Սիմոնինն էր , և աղաչեց անոր՝
որ քիչ մը ցամաքէն քաշու-՝ մէջը տանի . և նստե-
լով՝ նաւուն մէջէն ժողովուրդներուն կը սորվե-
ցընէր :

4 Ու երբոր խօսելէն դադարեցաւ , ըսաւ Սիմո-
նին . Առաջ տար նաւը դէպ ՚ի խորունկը , և ուռ-

5 կաններնիդ ձգեցէք ձեռքի յորսալու : Եւ Սիմոն
պատասխան տալով՝ ըսաւ անոր . Վարդապետ՝
բոլոր գիշերս աշխատեցանք , ու բան մը չբռնե-
ցինք . բայց քու խօսքիդ համար ուռկանը ձը-

6 գեմ : Ու երբոր աս ըրին , խիստ շատ ձուկեր
ժողովեցին մէջը , ու իրենց ուռկանը կը պատըռ-

7 տէր : Եւ աչք կ'ընէին մէկալ նաւուն մէջ եղող
իրենց ընկերներուն՝ որ գան օգնեն իրենց . և
եկան , ու երկու նաւերն ալ լեցուցին , մինչև որ

8 ընկղմելու մօտ էին : Սիմոն Պետրոս երբոր տե-
սաւ , Յիսուսի ծունկերուն ինկաւ՝ ու ըսաւ . Տէր՝

- իմ քովէս մէկդի գնա , ինչու որ ես մեղաւոր
 9 մարդ մըն եմ : Ասան ղի ապշութիւնը պատեց
 անիկայ և անոր հետը եղող ամէնը , ան իրենց
 10 բռնած ձուկերուն որսին համար . Նոյնպէս ալ
 Օբեդէոսին որդիքը Յակոբոսը և Յովհաննէսը ,
 որոնք Սիմոնին ընկերներն էին . ու Յիսուս
 ըսաւ Սիմոնին . Մի վախնար , ասկէ ետեւ մար-
 11 դոց որսորդ պիտի ըլլաս : Եւ նաւերը ցամաքը
 հանելով՝ ամէն բան թողուցին , ու անոր ետեւէն
 դացին :
 12 Ու եղաւ որ երբ ինքը քաղաքի մը մէջ էր ,
 ահա մէկ մարդ մը բորոտութիւնով լեցուն՝ երբ-
 որ Յիսուսը տեսաւ , երեսի վրայ իյնալով աղա-
 չեց անոր՝ ու ըսաւ . Տէր՝ թէ որ ուզես , կրնաս
 13 զիս մաքրել : Եւ Յիսուս իր ձեռքը երկընցընե-
 լով՝ դպաւ անոր , ու ըսաւ . Ա՛ռ զեմ՝ մաքրուէ .
 14 և շուտ մը բորոտութիւնը անկէ գնաց : Ու ին-
 քը պատուիրեց անոր որ մէկու մը չըսէ , հապա
 ըսաւ . Գնա քեզ քահանային ցուցնուր , և Մովսէսին
 պատուիրածին պէս քու մաքրուելուդ ըն-
 ծան տո՛ւր՝ անոնց վկայութիւն ըլլալու համար :
 15 Եւ անոր վրայով խօսքը աւելի կը տարածուէր .
 ու շատ ժողովուրդներ կը ժողվուէին մօտիկ ընե-
 լու , և անով իրենց հիւանդութիւններէն բժըշ-
 16 կուելու : Ու ինքը անապատ տեղուանք կը քա-
 շուէր , և աղօթք կ'ընէր :
 17 Ու եղաւ որ մէկ օր մը ինքը կը սորվեցընէր ,
 ու փարիսեցիներ և օրինաց վարդապետներ նըս-
 տած էին , որոնք Գալիլեայի ու Հրէաստանի
 ու Նրուսաղեմի բոլոր գիւղաքաղաքներէն ժող-
 վուած էին . ու Տէրոջը զօրութիւնը ներկայ էր ա-
 18 նոնք բժշկելու : Եւ ահա մէկ մարդիկ՝ մէկ
 անդամալոյծ մարդ մը մահիճովը բերին , և հաս-
 կը փնտռէին թէ ինչպէս զանիկայ ներս խօթեն ,
 19 ու դնեն անոր առջևը . Ու երբոր բազմութենէն

- ճամբայ չէին գտներ՝ որ անկէ ներս խօթեն անի-
 կայ , տանիքին վրայ ելան , և զանիկայ կրդ-
 մինտրներուն մէջէն մահիճովը մէջտեղը Յիսու-
 20 սին առջևը իջեցուցին : Եւ անիկայ տեսնելով
 անոնց հաւատաքը՝ ըսաւ անոր . Ո՛վ մարդ՝ քու
 21 մեղքերդ քեզի ներուած են : Եւ դպիրները ու
 փարիսեցիները սկսան խորհիլ , ու ըսել . Ո՞վ է
 ասիկայ , որ հայհոյութիւններ կը խօսի . ո՞վ կըր-
 նայ մեղաց թողութիւն տալ , բայց միայն Աս-
 22 տուած : Եւ Յիսուս իմանալով անոնց խոր-
 հուրդները՝ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց .
 23 Արտերնուդ մէջ ի՞նչ կը խորհիք : Ո՞րը աւելի
 դիւրին է . Վա՛ր մեղքերդ քեզի ներուած են
 24 ըսելը , թէ Նշի՛ր ու քալէ՛ ըսելը : Բայց որպէս
 զի գիտնաք՝ թէ Որդին մարդոյ իշխանութիւն
 ունի երկրի վրայ մեղքերու թողութիւն տալու ,
 (ըսաւ անդամալոյծին ,) Վեզի կ'ըսեմ , Նշի՛ր
 25 մահիճդ առ՝ ու տունդ գնա : Ան ալ իսկոյն ա-
 նոնց առջևը ելաւ , ու վրան առաւ՝ ինչ բանի
 վրայ որ պառկած էր , և գնաց իր տունը , ու
 26 Աստուծոյ փառք կու տար : Եւ ամէնքը ապշած
 մնացին , ու Աստուծոյ փառք կու տային . և
 վախով լեցուած՝ կ'ըսէին թէ , Այսօր նորանշան
 բաներ տեսանք :
 27 Եւ աս բաներէն ետեւ ելաւ առիկ , ու տեսաւ մէկ
 մաքսաւոր մը՝ որուն անունը Գլի էր , որ մաքս
 ընդունելու տեղը նստեր էր , ու ըսաւ անոր .
 28 Նստե՛ս եկուր : Ան ալ թողուց ամէնը՝ և ելաւ
 29 գնաց անոր ետեւէն : Ու Գլի անոր մեծ կոշուկ
 մը ըրաւ իր տանը մէջ . և շատ բազմութիւն
 կար մաքսաւորներու և ուրիշներու՝ որ անոնց
 30 հետ սեղան նստեր էին : Եւ անոնց դպիրները
 ու փարիսեցիները տրտունջ կ'ընէին անոր տշա-
 կերտներուն ու կ'ըսէին . Ինչո՞ւ համար մաքսա-
 ւորներուն և մեղաւորներուն հետ կ'ուտէք ու կը

- 31 խմէք : Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝ ըսաւ
անոնց . Եռողջներուն բժիշկ պէտք չէ , հապա
32 հիւանդներուն . Ես արդարները կանչելու չեկայ ,
հապա մեղաւորները ապաշխարութեան :
- 33 Ենոնք ալ ըսին անոր . Ինչո՞ւ Յովհաննեսին
աշակերտները շատ անգամ ծով կը պահեն , և
աղօթքներ կ'ընեն , նոյնպէս ալ փարիսեցւոց
աշակերտներ . և քուկիներդ կ'ուտեն ու կը խմեն :
- 34 Ենիկայ ալ ըսաւ անոնց . Արնա՞ք հարսնիքին
տղոցը ծով պահել տալ՝ քանի որ փեսան իրենց
35 հետն է : Բայց օրեր պիտի գան՝ որ երբ փեսան
իրենցմէ վերցուի , հապա ան օրերը ծով պիտի
36 պահեն : Եռակ մըն ալ ըսաւ անոնց թէ , Սէ-
կը չձգեք նոր լաթի կտոր հին հանդերձի վրայ .
եթէ ոչ՝ ան նորը պատռուածք ալ կ'ընէ , ու հին-
ցածին հետ ալ չմիաբանիր ան նոր լաւէն եղած
37 կտորը : Եւ մէկը նոր գինին հին տիկերու մէջ
չդնէր . եթէ ոչ՝ նոր գինին հին տիկերը կը
պատռէ , ինքը կը թափի , ու տիկերը կը կորն-
38 չին . Հապա նոր գինին նոր տիկերու մէջ դնե-
39 լու է , ու երկուքն ալ կը պահուին : Եւ մէկը
հին գինին խմելէն ետեւ՝ անմիջապէս նորը չուզեր .
քանզի կ'ըսէ թէ՝ Հինը աւելի ախորժելի է :

ԳԼ . Զ

- 1 Քրիստոս շաբաթ օրուան պահպանութեանը վրայով փարիսեցւոց կուրուծիւնը կը
յանդիմանէ Սուրբ Գրոց վկայութեամբ՝ փաստով և հրաշքով . 13 տասուերկու առա-
քեալները կ'ընտրէ . 17 հիւանդները կը բժշկէ . 20 ժողովրդոց առջև իր աշակերտնե-
րուն խօսելով՝ կը ցուցնէ թէ որոնց կը վայել երանութիւնը և որոնց վայր . 27 կը
պատուիրէ թշնամիս սիրել , 46 և Աստուծոյ խօսքին նազանդելով՝ բարեք գործել , որ
չըլլայ թէ առանց հիման հողի վրայ շինուած տան մը պէս կործանինք փորձութեան օրը :
- 1 Ու եղաւ որ երկրորդ առաջին շաբաթ օրը՝ ին-
քը արտերունն մէջէն կ'անցնէր , և իր աշակերտ-
ները յորէն՝ հասկեր փրցընելով , ձեռքերնուն մէջ
2 կը շփէին՝ ու կ'ուտէին : Ու փարիսեցիներէն
ոմանք ըսին անոնց . Ետ ի՞նչ բան կ'ընէք , որ
3 արժան չէ ընել շաբաթ օրը : Եւ Յիսուս պա-

- տասխան տալով անոնց ըսաւ . 2^ք կարդացեր դուք Դաւիթին ըրածը , երբոր անօթեցաւ
 4 ինքը՝ և անոնք որ իր հետն էին . Ի՛նչպէս անիկայ Աստուծոյ տունը մտաւ , և առաջաւորութեան հացերը առաւ ու կերաւ , և տուաւ անոնց ալ՝ որ իր հետն էին . որ Բէլ՝ 5 օրինաւոր չէ ուտել , բայց միայն քահանաներուն : Եւ ըսաւ անոնց . Որդին մարդոյ շաբաթին ալ Տէրն է :
- 6 Ու եղաւ որ ուրիշ շաբաթ օր մըն ալ ինքը ժողովարանը մտաւ՝ ու կը սորվեցընէր . և հոն մարդ մը կար , որուն աջ ձեռքը չորցած էր :
 7 Եւ դպիրները ու փարիսեցիները անոր կը սպասէին՝ որ շաբաթ օրը զանիկայ բժշկէ , որպէս զի ամբաստանութեան 8 Եւ ինքը գիտնալով անոնց խորհուրդները , ըսաւ ան մարդուն՝ որուն ձեռքը չորցած էր . Ելի՛ր՝ մէջտեղը կայնէ . ան ալ ելաւ կայնեցաւ :
- 9 Են առենը Յիսուս ըսաւ անոնց . Ձեզի Բէլ 10 հարցընեմ . Շաբաթ օրը ի՛նչ արժան է , բարիք ընել , թէ՛ չարիք ընել . հոգի մը ապրեցընել , թէ՛ մեռցընել : Եւ շուրջանակի ամենուն վրայ նայելով՝ ըսաւ անոր . Ձեռքդ երկընցուր . ան ալ այնպէս ըրաւ . ու անոր ձեռքը ողջացաւ
 11 մէկալին պէս : Եւ անոնք կատաղութեամբ լեցուեցան , ու իրարու հետ կը խօսէին՝ թէ ի՛նչ ընեն Յիսուսին :
- 12 Եւ եղաւ որ ան օրերը լեռը ելաւ աղօթք ընելու , ու բոլոր գիշերը Աստուծոյ աղօթք ընելով
 13 անցուց : Ու երբոր առտու եղաւ , կանչեց իր աշակերտները , ու անոնցմէ տասուերկու հօգի
 14 ընտրեց , որոնք առաքեալ ալ անուանեց . Սիմոնը՝ որն որ Պետրոս ալ անուանեց , և անոր եղբայրը Կնդրէասը , Յակոբոսը ու Յովհաննէսը ,
 15 Փիլիպպոսը և Բարթոլոմէոսը , Մատթէոսը և Թովմասը , Լէփէոսեան Յակոբոսը և Նախան-

- 16 ձայնոյ ըստած Սիմոնը , Յակորոսին եղբայրը
 Յուդան և Իսկարիովտացի Յուդան՝ որ և մատ-
- 17 նիչ եղաւ : Եւ անոնց հետ իջնելով՝ մէկ տա-
 փարակ տեղ մը կայնեցաւ . նաև իր աշակերտ-
 ներուն ժողովը՝ ու մեծ բազմութիւն մը ժողո-
 վուրդներու բոլոր Հրէաստանէն , ու Երուսա-
 ղեմէն , և Տիւրոսի ու Սիդոնի ծովեզերքէն .
- 18 Որոնք եկան անոր խօսելու մօտիկ ընելու , ու իրենց
 հիւանդութիւններէն բժշկուելու . և պիղծ ոգի-
 ներէն նեղութիւն կրողներն ալ եկան , ու կը բժըշ-
- 19 կուէին : Եւ բոլոր ժողովուրդը կ'ուզէր իրեն
 դպչիլ . ինչու որ զօրութիւն կ'ելէր իրմէն , ու
 ամէնը կը բժշկէր :
- 20 Եւ ինքը իր աչքերը դէպ 'ի իր աշակերտնե-
 րուն վերցուց՝ ու ըսաւ . Երանի յեղե աղքատնե-
 րուդ , ինչու որ ձերն է Աստուծոյ թաղաւորու-
- 21 թիւնը : Երանի յեղե՝ որ հիմա անօթի էք , ին-
 չու որ պիտի կշտանաք . երանի յեղե՝ որ հիմա
- 22 կու լաք , ինչու որ պիտի խնդաք : Երանի է ձեզի՝
 երբոր մարդիկ ձեզ ատեն , ու երբոր ձեզ ելեն
 ընկերս-ընկերս մերժեն՝ ու նախատեն , և ձեր վրայով
 գէշ անուն հանեն Որդւոյ մարդոյ պատճառովը :
- 23 Ուրախ եղեք դուք ան օրը՝ ու ցնծացէք , որ
 ահա ձեր վարձքը շատ է երկինքը . վասն զի
 իրենց հայրերը այդպէս կ'ընէին մարգարէնե-
- 24 րուն : Բայց վայ ձեզի հարուստներուդ , ինչու
- 25 որ ձեր մխիթարութիւնը առած էք : Այն ձե-
 ղի՝ որ կուշտ էք , ինչու որ պիտի անօթենաք .
 վայ ձեզի որ հիմա կը ծիծաղեք , ինչու որ սուգ
- 26 պիտի ընէք ու լաք : Այն ձեզի՝ երբոր մարդիկ
 ձեր վրայով աղէկ խօսին , ինչու որ իրենց հայ-
 րերը այդպէս կ'ընէին սուտ մարգարէներուն :
- 27 Բայց կ'ըսեմ ձեզի՝ որ մօտիկ կ'ընէք . Սիրե-
 ցէք ձեր թշնամիները . ձեզ ատողներուն բարի
- 28 ըրէք . Զեզ անիծողները օրհնեցէք , ձեզի նե-

- զութիւն տուողներուն համար աղօթք ըրէք :
 29 Են որ քու մէկ ծնօտիդ կը զարնէ , մէկան ալ
 մօտեցուր անոր . և ան որ քու վերարկուդ քեզ-
 մէ կը հանէ , մի' արգիլեր անկէ շապիկդ ալ :
 30 Են ամենուն որ քեզմէ կ'ուզէ՝ տո՛ւր , ու քու
 31 բաներդ առնողէն չափ մի' պահանջեր : Եւ ին-
 տոր կ'ուզէք որ մարդիկ ձեզի ընեն , դուք ալ
 32 անոնց անանկ ըրէք : Եւ թէ որ դուք ձեզ սի-
 րողները սիրէք՝ ի՞նչ շնորհ կ'ունենաք . ինչու որ
 մեղաւորներն ալ կը սիրեն զիրենք սիրողները :
 33 Եւ թէ որ դուք ձեզի բարի ընողներուն բարի
 ընէք , ի՞նչ շնորհ կ'ունենաք . ինչու որ մեղա-
 34 ւորներն ալ նոյն բանը կ'ընեն : Եւ թէ որ ա-
 նանկ մարդիկներու փոխ տաք՝ որոնցմէ յոյս ու-
 նիք առնելու , ի՞նչ շնորհ կ'ունենաք . ինչու որ
 մեղաւորներն ալ մեղաւորներուն փոխ կու տան ,
 35 որ նոյն չափովը ետ առնեն : Հապա սիրեցէք
 դուք ձեր թշնամիները , ու բարի ըրէք . և փոխ
 տուէք առանց փոխարէնի մը սպասելու . և ձեր
 վարձքը շատ պիտի ըլլայ , ու Բարձրելոյն որդի-
 քը պիտի ըլլաք . ինչու որ անիկայ բարերար է
 36 ապերախտներուն ու չարերուն : Ուրեմն զթած
 37 եղեք՝ ինչպէս որ ձեր Հայրն ալ զթած է : Մի'
 դատէք , ու պիտի չդատուիք . մի' դատապար-
 տէք , ու պիտի չդատապարտուիք . ներեցէք ,
 38 ու ձեզի պիտի ներուի . Տուէք՝ ու ձեզի պիտի
 տրուի . աղէկ չափով՝ կոխուած՝ ցնցուած՝ լեփ-
 լեցուն պիտի տրուի ձեր դողը . քանզի ան չա-
 փովը՝ որով դուք կը չափէք , ձեզի պիտի չափուի :
 39 Եռակ մըն ալ ըսաւ անոնց . Մի'թէ կոյրը կոյ-
 րին կրնայ առաջնորդութիւն ընել . չէ՞ որ եր-
 40 կուքն ալ փոսը պիտի իյնան : Աշակերտը իր
 վարդապետէն մեծ չէ . բայց ամէն կատարելա-
 պէս վարժուածը իր վարդապետին պէս կ'ըլլայ :
 41 Եւ ինչո՞ւ քու եղբօրդ աչքին մէջի շեւղը կը

- տեսնես , ու քու աչքիդ մէջի գերանին չես նա-
 42 յիր : Ամա ի՞նչպէս կրնաս ըսել քու եղբօրդ .
 Ն՛ղբայր՝ թող տուր որ աչքիդ մէջի շեղը հա-
 նեմ . և դուն քու աչքիդ մէջի գերանը չես տես-
 ներ . կեղծաւոր՝ առաջ քու աչքէդ գերանը հա-
 նէ , ու ետքը պիտի նայիս քու եղբօրդ աչքին
 43 մէջի շեղը հանելու : Ինչու որ չկայ բարի ծառ
 մը՝ որ չար պտուղ բերէ . ոչ ալ չար ծառ մը՝ որ
 44 բարի պտուղ բերէ . Ա՛սան ղի ամէն ծառ իր
 պտուղէն կը ճանչցուի . ինչու որ փուշերէն թուղ
 չեն քաղեր , ու մորենիէն խաղող չեն ժողվեր :
 45 Բարի մարդը իր սրտին բարի գանձէն բարու-
 թիւն կը բղխէ , և չար մարդը իր սրտին չար
 գանձէն չարութիւն կը բղխէ . ինչու որ իր բե-
 րանը սրտին աւելցուքէն կը խօսի :
 46 Եւ ինչո՞ւ ղես Տէր Տէր՝ կը կոչէք , ու ըսած
 47 բաներս չէք կատարեր : Ա՛ն ամէնը որ ինծի կու
 գայ՝ և իմ խօսքերս կը լսէ՝ ու անոնք կը կատա-
 48 րէ , ձեզի ցուցընեմ թէ որո՞ւ կը նմանի : Ա՛նի-
 կայ տուն շինող մարդու մը կը նմանի , որ փորեց
 ու խորունկցուց , ու հիմը վէմի վրայ դրաւ . և
 ջուրերուն յորդած ատենը՝ գետը զարկաւ ան-
 տանը , ու չկրցաւ զանիկայ շարժել . ինչու որ
 49 վէմի վրայ հաստատուած էր : Բայց ան որ ի՞
 խօսէր՝ կը լսէ՝ ու չկատարեր , կը նմանի ան մար-
 դուն՝ որ հողի վրայ առանց հիմի տուն կը շինէ .
 որուն գետը զարկաւ , և շուտ մը փլաւ , ու ան
 տանը կործանումը մեծ էր :

ԳԼ . Լ

- 1 Քրիստոս աւելի մեծ հաւատը կը դնէ հեթանոս հարիւրապետի մը վրայ՝ քան թէ Հը-
 րէից վրայ . 10 անոր ծառան չտեսած կը բժշկէ . 11 Նային քաղաքէն եղող պոյի կըն-
 կան մը գաւակը կը յարուցանէ . 19 իր հրաշքները յիշելով պատասխան կու տայ Յով-
 հաննէսին իրկած մարդոցը . 24 Յովհաննէսին վրայով իր ունեցած դաղափարը կը
 յայտնէ ժողովուրդին . 30 կը յանդիմանէ Հրէաները՝ որ ոչ Յովհաննէսին և ոչ իր
 վարմունքովը համոզուեցան . 36 կը ցուցընէ թէ ինք բարեկամ է մեղաւորներուն , չէ
 թէ գանոնք մեղաց՝ մէջ պահելու , այլ անոնց մեղքերը՝ ներելու , երբոր անոնք գեղջի
 դան ու հաւատան :

- 1 Ու երբոր իր բոլոր խօսքերը ժողովուրդին ա-
կանջներուն խօսելը լմընցուց, մտաւ Աստուծոյ ա-
2 յում: Աւ հարիւրապետի մը ծառայ ծանր հի-
ւանդացած՝ մօտ էր մեռնելու, որ սիրելի էր
3 անոր: Երբոր Յիսուսի վրայով լսեց, Հրէա-
նէրէն խօսելու ծերեր խրկելով, ազաչեց անոր՝ որ
4 գայ իր ծառան ապրեցընէ: Անոնք ալ եկան
Յիսուսին՝ և թախանձանօք կ'ազաչէին անոր,
ու կ'ըսէին թէ, Անիկայ արժանի է՝ որուն աս
5 շնորհը պիտի ընես: Ինչու որ մեր ազգը կը սիրէ,
6 ու ժողովարանը անիկայ շինեց մեզի: Աւ Յի-
սուս անոնց հետ գնաց. երբոր տունէն շատ հե-
ռու չէր, հարիւրապետը խրկեց անոր խօսելու
բեկամներ, ու ըսաւ անոր. Տէր՝ մի՛ յոգնիր,
ինչու որ ես արժանի չեմ որ դուն իմ յարկիս
7 տակը մտնես: Անոր համար ես ինքզինքս ալ ար-
ժանի չսեպեցի քեզի դալու. հապա խօսքով զը-
8 րուցէ, և իմ ծառաս պիտի բժշկուի: Ինչու որ
ես ալ իշխանութեան տակ դրուած մարդ մըն
եմ, ու իմ հրահանգներս տակը զինուորներ ունիմ. և
ասոր կ'ըսեմ՝ Գնա, ու կ'երթայ. և մէկալին
թէ՝ Ակոս, ու կու գայ, և ծառայիս թէ՝ Աս
9 բանը ըրէ, ու կ'ընէ: Յիսուս աս բաները լսե-
լով՝ զարմացաւ անոր վրայ. և իր ետեւէն գացող
ժողովուրդին դարձաւ ու ըսաւ. Ձեզի կ'ըսեմ,
որ Իսրայէլի մէջ անգամ ես այսչափ հաւատք
10 չգտայ: Ու պատգամաւորները նորէն տուն
դարձան, և հիւանդ ծառան առողջացած գտան:
11 Ու եղաւ որ հետեւեալ օրը քաղաք մը կ'եր-
թար, որուն անունը Նային էր. և անոր հետը
կ'երթային իր աշակերտներէն շատերը, ու մեծ
12 բաղմութիւն: Ու երբոր քաղաքին դրանը մօ-
տեցաւ, ահա մեռել մը դուրս կը հանէին, իր
մօրը մէկ հատիկ տղան. և անիկայ որբեալի
էր, ու քաղաքին շատ ժողովուրդը անոր հետն

- 13 էր : Եւ Տէրը անիկայ տեսնելով՝ խղճաց անոր
 14 վրայ , ու ըսաւ անոր . Մի լար : Եւ մօտենա-
 լով՝ դազաղին դպաւ , ու տանողները կանկ ա-
 ոին . և ըսաւ . Ո՛վ պատանի՝ քեզի կ'ըսեմ՝
 15 Ելե՛ր : Ու մեռելը ելաւ նստաւ , և սկսաւ խօ-
 16 սիլ . ու տուաւ զանիկայ իր մօրը : Եւ ամէնքն
 ալ վախով բռնուեցան . ու զԱստուած կը փա-
 ռաւորէին ըսելով թէ , Մեծ մարգարէ մը ելեր
 է մեր մէջը . և թէ՛ Աստուած իր ժողովուրդին
 17 այցելութիւն ըրաւ : Եւ աս ձայնը իր վրայով՝
 բոլոր Հրէաստան ելաւ , ու բոլոր շրջակայ տե-
 ղուանքը :
- 18 Եւ Յովհաննեսին պատմեցին իր աշակերտնե-
 19 ըր աս ամէն բաներուն վրայով : Յովհաննէս ալ
 իր աշակերտներէն երկուքը իրեն կանչեց , և շա-
 20 զալու էիր , թէ ուրիշի մը սպասենք : Եւ ան
 մարդիկը եկան անոր՝ ու ըսին . Յովհաննէս
 մկրտիչը մեզ խրկեց քեզի , ու կ'ըսէ . Դուն ամ
 21 ես՝ որ զալու էիր , թէ ուրիշի մը սպասենք : Եւ
 նոյն ժամուն շատերը բժշկեց իբե՜յ Հիւանդու-
 թիւններէն՝ ու հարուածներէն՝ և հար ոգիներ-
 22 ըէն , ու շատ կոյրերու տեսութիւն շնորհեց : Եւ
 Յիսուս պատասխան տալով՝ անոնց ըսաւ . Գա-
 ցէք Յովհաննեսին պատմեցէք ինչ որ տեսաք
 ու լսեցիք . որ կոյրերը կը տեսնեն , կաղերը կը
 քալեն , բորոտները կը մաքրուին , խոպերը կը
 լսեն , մեռելները յարութիւն կ'առնեն , աղքատ-
 23 ներուն աւետարան կը քարոզուի . Եւ երանի
 անոր , որ իմ վրայովս չգայթակղեր :
- 24 Ու երբոր Յովհաննեսին խրկած մարդիկը գա-
 ցին , Յիսուս սկսաւ ժողովուրդներուն ըսել Յով-
 հաննեսին համար . Ի՞նչ տեսնելու ելաք անա-
 25 պատին մէջ . եղէ՞ք մը հովէն շարժուած : Հա-
 պա ի՞նչ տեսնելու ելաք . փափուկ հանդերձներ

- Հագած մօրդ մը . ահա անոնք որ փառաւոր
 Հագուստներու ու փափկութեան մէջ են , թա-
 26 գաւորական պալատներն են : Հապա ի՞նչ տես-
 նելու ելաք . մարգարէ՞ . այո՛ կ'ըսեմ ձեզի , մար-
 27 գարէէ մըն ալ աւելի : Ինչու որ ասիկայ է՝
 որուն համար գրուած է . Ահա ես իմ դեսպանս
 կը խրկեմ քու երեսիդ առջևէն , որ քու ճամ-
 28 բաղ պիտի պատրաստէ քու առջևէդ : Քանզի
 կ'ըսեմ ձեզի . Անիկներէն ծնածներուն մէջը
 Յովհաննէս մկրտիչէն մեծ մարգարէ չկայ . սա-
 կայն Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ պիտո
 պղտիկը անկէ մեծ է :
 29 Եւ բոլոր ժողովուրդը ու մաքսաւորները երբ-
 որ լսեցին , արդարացուցին զԱստուած , որ
 Յովհաննէսին մկրտութիւնովը մկրտուեցան :
 30 Բայց փարիսեցիները և օրինականները իրենց
 անձին դէմ Աստուծոյ խորհուրդը անարգեցին ,
 որ անկէ չմկրտուեցան :
 31 Ուստի որո՞ւ նմանցընեմ աս ազգին մարդիկը ,
 32 և որո՞ւ կը նմանին : Աը նմանին տղոց , որ շու-
 կաները նստելով՝ իրարու կը կանչեն , ու կ'ըսեն .
 Փող հնչեցուցինք ձեզի՝ ու չնաղացիք , ողը կար-
 33 դացինք ձեզի՝ ու չացիք : Ասան զի Յովհան-
 նէս մկրտիչը եկաւ , ոչ հաց կ'ուտէր և ոչ գինի
 կը խմէր , ու կ'ըսէք . Դե կայ անոր ներսի դին :
 34 Որդին մարդոյ եկաւ՝ կ'ուտէ ու կը խմէ , և կ'ը-
 սէք . Ահա ուտող և արբեցող մարդ մը՝ մաքսա-
 35ւորներու ու մեղաւորներու բարեկամ . Եւ իմաս-
 տութիւնը արդարացաւ իր բոլոր տղոցմէն :
 36 Փարիսեցիներէն մէկը կ'աղաչէր անոր՝ որ իր
 հետը հա՞յ ուտէ . ան ալ փարիսեցիին՝ տունը մը-
 37 տաւ՝ ու սեղան նստաւ : Եւ ահա քաղաքին մէջ
 մեղաւոր կնիկ մը կար . երբոր իմացաւ թէ անի-
 կայ փարիսեցիին տունը սեղան նստեր է , մէկ
 38 շիշ մը անուշահոտ եղ բերաւ . Ու ետեւի կողմէն

- անոր ոտքերուն քովը կեցեր՝ կու լար , և արցունքովը սկսաւ անոր ոտքերը թրջել , ու իր գլխուն մազերովը կը սրբէր , և կը համբուրէր անոր ոտքերը , ու եղով կ'օծէր : Ու երբոր տեսաւ փարիսեցին՝ որ զանիկայ հրաւիրեր էր , կ'ըսէր իր մտքին մէջ . Մտիկայ թէ որ մարգարէ ըլլար , պիտի գիտնար թէ ո՞վ և ինչպէս կնիկ է իրեն
- 40 զպչողը . ինչու որ մեղաւոր է : Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր . Սիմոն՝ քեզի բան մը ունիմ ըսելու . ան ալ ըսաւ . Բսէ՛ վարձ
- 41 զապետ . և լսաւ . Մէկ փոխ տուող մը երկու պարտական ունէր . մէկը հինգ հարիւր դահէ
- 42 կան պարտք ունէր , ու մէկալը՝ յիսուն : Եւ որովհետեւ հատուցանելու համար չունէին , երկուքին ալ շնորհեց . հիմա զրուցէ , Ենոնցմէ
- 43 ո՞րը աւելի պիտի սիրէ զանիկայ : Պատասխան տուաւ Սիմոն՝ ու ըսաւ . Ինծի ասանկ կ'երևնայ , թէ որուն որ շատ շնորհեց . ան ալ ըսաւ անոր .
- 44 Ուղիղ դատեցիր : Ու դառնալով դէպ 'ի ան կընիկը՝ ըսաւ Սիմոնին . Կը տեսնե՞ս աս կնիկը . ես քու տունդ մտայ , դուն ոտքերուս ջուր չտուիր . բայց ասիկայ է արցունքովը ոտքերս թրջեց , և
- 45 իր մազերովը սրբեց : Դուն ինծի համբոյր մը չտուիր . բայց ասիկայ հոգի մտնելէս 'ի վեր ոտքերս
- 46 համբուրելէն չդադարեցաւ : Դուն իմ գլուխս ձէթով չօծեցիր . բայց ասիկայ իմ ոտքերս
- 47 անուշահոտ եղով օծեց : Եսոր համար կ'ըսեմ քեզի . Ներուած են ասոր շատ մեղքերը , ինչու որ շատ սիրեց . բայց որո՞ւ որ քիչ կը ներուի , անիկայ քիչ կը սիրէ : Ու ըսաւ անոր .
- 48 Բո՛ւ մեղքերդ ներուած են : Եւ անոր հետ սեղան նստողները սկսան իրենց մէջը ըսել . Ո՞վ է
- 50 ասիկայ՝ որ մեղաց թողութիւն ալ կու տայ : Եւ ինքը ըսաւ կնկանը . Բո՛ւ հաւատքդ քեզ փրկեց , գնա խաղաղութեամբ :

ԳԼ . Ը

1 Կանայք իրենց ստացուածքովը ծառայութիւն կ'ընեն Քրիստոսի : 4 Քրիստոս կը զրուցէ սերմանացանին , 16 և ճրագին առակը . 21 կ'իմացընէ թէ ո՛վ են իր մայրը ու եղբայրները . 22 կը սաստէ հովերուն . 26 և մէկ մարդէ մը դիւաց լէզէոնը դուրս հանելով՝ թող կու տայ անոնց որ խողերուն երամակը մտնեն : 37 Գերդեսացիք չեն ընդունիր զնոքը : 43 Յիսուս տեռատես կինը կը բժշկէ , 49 և Յայրոսի աղջիկը կը յաւուրցանէ :

1 Ու եղաւ որ անկէ ետեւ՝ ալ ինքը քաղաքէ քաղաք ու գեղէ գեղ պտըտելով՝ կը քարոզէր , և Մատուծոյ թագաւորութիւնը կ'աւետարանէր .

2 ու տասուերկուքը իր հետն էր . Նաև քանի մը կնիկներ՝ որ չար ոգիներէ ու հիւանդութիւններէ բժշկուեր էին . Մարիամ՝ որ Մագդաղենա-

3 ցի կ'ըսուէր , ուսկից որ եօթը դե ելեր էր , Եւ Յովհաննա՝ Հերովդեսին տանը վերակացուին Քուզային կնիկը , ու Շուշան , և շատ ուրիշներ , որոնք իրենց ստացուածքովը անոր ծառայութիւն կ'ընէին :

4 Ու երբոր մեծ բազմութիւն ժողվուեցաւ , և շատ քաղաքներէ իրեն եկան , առակով մը ըսաւ

5 *անոնց* . Սերմ ցանող մը ելաւ իր սերմը ցանելու . ու ցանած ատենը՝ մէկ քանին ճամբուն քովը ինկաւ , և *որքէ* *որքէ* կոխուեցաւ , ու երկինքի

6 թռչունները կերան զանիկայ : Եւ ուրիշը ապառաժի վրայ ինկաւ , ու բուսածին պէս չորցաւ՝

7 *հող* հիւթ չունենալուն համար : Եւ ուրիշը փուշերու մէջ ինկաւ , ու փուշերը անոր հետը բուս-

8 նելով՝ խեղդեցին անիկայ : Եւ ուրիշը աղէկ հողի մէջ ինկաւ , ու բուսնելով՝ հարիւրապատիկ պտուղ տուաւ . երբոր աս բաները կը զրուցէր , կ'աղաղակէր . Են որ լսելու ականջ ունի , թող լսէ :

9 Եւ իր աշակերտները կը հարցընէին իրեն՝ ը-

10 սելով թէ , Լ^{ու}սն պիտի ըլլայ ան առակը : Են ալ ըսաւ . Չեզի տրուած է գիտնալ Մատուծոյ թագաւորութեանը խորհուրդները , բայց ու-

ըիշներուն առականերով էլ խօսէ . որ տեսնելով՝
չտեսնեն , և լսելով՝ չիմանան :

11 Երգ՝ առակը աս է . Սերմը՝ Եստուծոյ խօսքն

12 է : Ու ճամբուն քովինները անոնք են՝ որ կը
լսեն , ու ետքը Սատանան կու գայ՝ անոնց սրտէն
կը հանէ խօսքը , որ չըլլայ թէ հաւատան՝ ու

13 փրկուին : Եւ ապառաժին վրայինները ահա էն՝
որ երբ կը լսեն , ուրախութեամբ կ'ընդունին
խօսքը , բայց արմատ չունին . ատեն մը կը հա-
ւատան՝ ու փորձութեան ժամանակը կը հեռա-

14 նան : Եւ փուշերուն մէջ ինկածը անոնք են՝ որ
կը լսեն , բայց հոգերով ու հարստութիւնով և
« կեանքիս ցանկութիւններովը զբաղած ըլլա-

15 լով՝ կը խեղդուին , և անպտուղ կ'ըլլան : Իսկ
ազէկ հողի մէջ ցանաւ անոնք են՝ որ բարի և
յօժար սրտիւ լսելով խօսքը՝ կ'ընդունին , ու
համբերութիւնով պտուղ կու տան :

16 Չկայ մէկը որ ճրագը վառէ՝ ու ամանի մը
տակ՝ կամ մահիճին ներքեւ դնէ . հապա աշ-
տանակի վրայ կը դնէ , որ ներս մտնողները լոյսը

17 տեսնեն : Ասան զի չկայ ծածուկ բան մը որ
պիտի չյայտնուի , ոչ ալ գաղտուկ բան մը որ

18 պիտի չգիտցուի՝ ու երևան չելլէ : Ուստի նայե-
ցէք՝ թէ ինչպէս կը լսէք . քանզի ո՞վ որ ունի՝
անոր պիտի տրուի , և ո՞վ որ չունի՝ ան ալ որ
ինքը կը կարծէ թէ ունի , անկէ պիտի առնուի :

19 Եւ անոր մայրը ու եղբայրները իրեն եկան , ու
բազմութենէն չէին կրնար անոր քովը երթալ :

20 Եւ անոր իմացուցին՝ ըսելով . Քու մայրդ ու
եղբայրներդ դուրսը կայներ են , ու քեզ տեսնել

21 կ'ուզեն : Եւ անիկայ պատասխան տալով՝ ըսաւ
անոնց . Իմ մայրս ու իմ եղբայրներս ասոնք են ,
որ Եստուծոյ խօսքը կը լսեն ու զանիկայ կը կա-
տարեն :

22 Ու եղաւ որ մէկ օր մը նաւը մտաւ ինքը և իր

- աշակերտներն ալ , ու ըսաւ անոնց . Ծովակին
 23 մէկալ կողմը անցնինք . և ճամբայ ելան : Ու
 երբոր նաւով կ'երթային , ինքը քնացաւ , ու
 հովի փոթորիկ մը իջաւ ծովակին վրայ , և նա-
 24 կը լեցուէր , ու իրենք վտանգի մէջ էին : Մո-
 տեցան արթընցուցին անիկայ՝ ու ըսին . Այր-
 դապետ վարդապետ՝ ահա կը կորսուինք . ան ալ
 ելաւ սաստեց հովին , ու ջուրերուն խռովու-
 թեանը , և հանդարտեցան , ու խաղաղութիւն
 25 եղաւ : Եւ ըսաւ անոնց . Ո՛ր է ձեր հաւատքը .
 և անոնք վախի մէջ ինկած զարմացան , ու իրա-
 րու կ'ըսէին . Արդեօք ո՞վ է ասիկայ , որ հովե-
 րուն ու ջուրին ալ հրաման կու տայ . և կը հնա-
 զանդին ասոր :
- 26 Ու նաւելով իջան Գաղարացւոց երկիրը , որ
 27 Գալիլեային դիմացի կողմն է : Եւ ինքը ցամա-
 քը ելելուն պէս՝ ան քաղաքէն մարդ մը ելաւ
 դիմացը՝ որուն ներսը շատ ատենէ ՚ի վեր դէեր
 կային . ու անիկայ հանդերձ չէր հագներ , ո՛չ ալ
 տան մէջ կը բնակէր , հապա գերեզմաններու
 28 մէջ : Եւ Յիսուսը տեսնելով՝ աղաղակեց , ու
 ինկաւ անոր առջևը , ու բարձր ձայնով ըսաւ .
 Գուն իմ հետս ի՞նչ բան ունիս Յիսուս՝ Որդի
 Աստուծոյ բարձրելոյ , կ'աղաչեմ քեզն՝ զիս մի՛
 29 տանջեր . (Ինչու որ հրամայեց պիղծ ոգիին՝ որ
 ան մարդէն ելէ . որովհետեւ շատ ատեն էր՝ որ
 զանիկայ յափշտակեր էր . և անիկայ շղթա-
 ներով , ու ոտնակապերով կապուած կը պա-
 հուէր , բայց կապերը կը կոտրուէր , ու դէէն
 30 անապատը կը քշուէր .) Հարցուց անոր Յի-
 սուս՝ ու ըսաւ . Ընունդ ի՞նչ է . ան ալ ըսաւ .
 Լէզդոն . ինչու որ շատ դէեր մտեր էին անոր
 31 ներսի դին : Եւ կ'աղաչէին անոր՝ որ անդուն-
 32 դը երթալու հրաման չընէ իրենց : Եւ ան տե-
 ղը շատ խողերու երամակ մը կար՝ որ լեռը կ'ա-

- րածուէին . ու աղաչեցին անոր՝ որ իրենց հրա-
ման տայ անոնց մէջը մտնելու . և հրաման տուաւ
- 33 անոնց : Ու դէերը մարդէն ելելով՝ խողերուն
մէջը մտան . և երամակը զահալէժ տեղէն ծո-
- 34 վակը վազեց , ու խեղդուեցաւ : Աւ խողարած-
ները «» եղած բանը տեսնելով՝ փախան , ու
- 35 պատմեցին քաղաքը ու աղարակները : Աւ հա-
շի ելան եղած բանը տեսնելու , ու եկան Յիսու-
սին , և գտան ան մարդը՝ ուսկից որ դէերը ելեր
- էին , հագուած ու խելքը վրան Յիսուսի ոտքե-
- 36 ըուն քովը նստած , ու վախցան : Աւ անոնք որ
տեսեր էին , պատմեցին անոնց՝ թէ ինչպէս
- 37 դիւահարը աղատեցաւ : Աւ Գաղարացւոց շը-
ջակայ տեղուանքը գտնուող բոլոր բաղմութիւ-
նը կ'աղաչէր անոր , որ իրենցմէ երթայ . ինչու
- որ մեծ վախով բռնուած էին . ան ալ նաւը մըտ-
- 38 նելով՝ ետ դարձաւ : Աւ ան մարդը՝ ուսկից որ
դէերը ելեր էին , կ'աղաչէր անոր՝ որ հետը ըւ-
լայ . բայց Յիսուս արձակեց անիկայ՝ ու ըսաւ .
- 39 'Խարձիր քու տունդ , ու պատմէ՛ ինչ որ Աս-
տուած քեզի ըրաւ . ան ալ գնաց , ու բոլոր քա-
ղաքին մէջը քարոզեց , ինչ որ Յիսուս իրեն
ըրաւ :
- 40 Ու երբոր Յիսուս ետ դարձաւ , Ժողովուրդը
զանիկայ ընդունեց . ինչու որ ամէնքը անոր կը
- 41 սպասէին : Աւ ահա Յայրոս անունով մարդ մը
եկաւ , ու ինքը Ժողովարանին իշխանն էր . և
- Յիսուսին ոտքը իյնալով՝ կ'աղաչէր անոր , որ
- 42 իր տունը մտնէ . Ինչու որ մէկ հատիկ աղջիկ
մը ունէր՝ գրեթէ տասուերկու տարեկան , որ
մեռնելու մօտ էր . ու երբոր անիկայ կ'երթար ,
բաղմութիւնը կը նեղէր զանիկայ :
- 43 Աւ կնիկ մը՝ որ տասուերկու տարիէ 'ի վեր
արիւնի տեռատեսութեան մէջ էր , ու իր բոլոր
ունեցածը բժիշկներուն ծախք ըրած էր , և իրեն

- 44 մէկէ մը բժշկուելու ճար մը եղած չէր , Ետեւն
մօտենալով՝ անոր հանդերձին քղանցքին դը-
պաւ , և իսկոյն իր արիւնին հոսումը դադարե-
45 ցաւ : Եւ Յիսուս ըսաւ . Ո՞վ էր ան որ ինծի դը-
պաւ . երբոր ամէնքը կ'ուրանային , ըսաւ Պետրոս
ու անոր հետ եղողները . Ս'արդապետ՝ բաղմու-
թիւնը քեզ կը հրէ ու կը նեղէ , ու կ'ըսէս թէ՛
46 Ո՞վ ինծի դպաւ : Եւ Յիսուս ըսաւ . Մէկը ին-
ծի դպաւ , քանզի իմացայ որ ինծմէ զօրութիւն
47 մը ելաւ : Երբոր տեսաւ կնիկը՝ որ Բաճաճ չը-
պահուեցաւ , դողալով եկաւ՝ ու անոր առջևը
ինկաւ , և բոլոր ժողովուրդին առջևը անոր
պատմեց՝ թէ ինչ բանի համար անոր դպչեր էր ,
48 և թէ ինչպէս ինքը իսկոյն բժշկուեցաւ : Եւ
Յիսուս ըսաւ անոր . Բաջալերուէ՛՛ աղջիկ , քու
հաւատքդ քեզ բժշկեց , գնա խաղաղութեամբ :
49 Երբոր ինքը դեռ կը խօսէր , ժողովուրդապե-
տին տունէն մէկը եկաւ՝ ու ըսաւ անոր . Աղջիկդ
50 մեռաւ , աւ փարդապետը մի՛ յոգնեցընէր : Բայց
Յիսուս երբոր լսեց , պատասխան տուաւ անոր՝
ու ըսաւ . Մի՛ վախնար , միայն հաւատա՛ , ու պի-
51 տի ապրի : Եւ երբ տունը մտաւ՝ ուրիշ մէկը
թող չտուաւ որ մօնէ , բայց միայն Պետրոսը ու
Յակոբոսը և Յովհաննէսը , ու աղջկան հայրը
52 ու մայրը : Եմէնքն ալ կու լային ու կ'ողբային
անոր վրայ . և ինքը ըսաւ . Մի՛ լաք . անիկայ
53 մեռած չէ , հապա կը քնանայ : Եւ անոնք ծաղո
կ'ընէին զանիկայ , քանզի գիտէին՝ թէ մեռաւ :
54 Ու ինքը ամէնն ալ դուրս հանելով , բռնեց անոր
55 ձեռքէն , ու կանչեց ըսելով . Աղջիկ՝ ելի՛ր : Եւ
անոր հոգին դարձաւ , ու իսկոյն ոտք ելաւ . և
Յիսուս հրաման ըրաւ որ ուտելիք տան անոր :
56 Ու անոր ծնողքը ապշած մնացին . և ինքը ա-
նոնց պատուիրեց՝ որ եղած բանը մէկու մը չղը-
րուցեն :

ԳԼ . Թ

1 Քրիստոս իր աշակերտները կը խրկէ հրաշքներ ընելու և քարոզելու : 7 Հերովդէս կը ցանկայ Քրիստոսը տեսնելու : 17 Քրիստոս հինգ հազար հոգի կը կերակրէ . 18 կը հարցնէ թէ մարդիկ իրեն համար ո՞վ է կ'ըսեն . 22 իր չարչարանքները կը նախաձայնէ . 23 ամենուն պատուէր կու տայ որ իր օրինակին հետին : 28 Քրիստոսի այլակերպութիւնը : 37 Քրիստոս կը բժշկէ լուսնոտը . 43 դարձեալ իր չարչարանքը կը նախաձայնէ իր աշակերտներուն . 46 կը պատուիրէ անոնց որ խոնարհ ըլլան . 51 ամենուն հետ քաղցրութեամբ վարուին՝ առանց վրէժխնդրութեան : 57 քանի մը անձինք կ'ուզեն Քրիստոսի հետեիլ , սակայն պայմաններ կ'առաջարկեն :

- 1 Եւ իր տասուերկու առաքեալները մէկտեղ իրեն կանչելով , անոնց ղօրութիւն ու իշխանութիւն տուաւ բոլոր դեւերուն վրայ , և ախտերը
- 2 բժշկելու : Եւ զանոնք խրկեց որ Մատուծոյ թագաւորութիւնը քարոզեն , ու հիւանդները բժըշ-
- 3 կեն : Եւ ըսաւ անոնց . Ճամբու համար բան չառնէք , ոչ գաւազան՝ և ոչ սոսարակ , ոչ հաց՝ և ոչ ստակ , ոչ ալ կրկին հանդերձ ունենաք :
- 4 Եւ ո՞ր տուն որ մտնէք՝ հոն մնացէք , ու անկէ՛
- 5 ելէք : Ու անոնք որ ձեզ չեն ընդունիր , երբոր ան քաղաքէն կ'ելլէք , ձեր ոտքերուն փոշին անգամ թօթվեցէք՝ իրենց դէմ վկայութիւն
- 6 ըլլալու համար : Եւ անոնք ելան՝ ու գեղէ գեղ կը պտըտէին , և ամէն տեղ աւետարանը կը քարոզէին , ու բժշկութիւն կ'ընէին :
- 7 Եւ Հերովդէս չորրորդապետը անոր բոլոր գործքերը լսելով՝ տարակուսանաց մէջ էր . որովհետեւ ոմանք ըսած էին թէ , Յովհաննէսը
- 8 յարութիւն առաւ մեռելներէն . Եւ ոմանք թէ՛ Եղիան յայտնուեցաւ . և ուրիշներն ալ թէ՛ Եռ-
- 9 ջի մարգարէներէն մէկը յարութիւն առաւ : Եւ Հերովդէս ըսաւ . Յովհաննէսը ես գլխատեցի . հապա ասիկայ ո՞վ պիտի ըլլայ , որուն վրայով ասանկ բաներ կը լսեմ . ու կ'ուզէր որ տեսնէ զանիկայ :
- 10 Եւ առաքեալները դարձան , ու պատմեցին անոր՝ ինչ որ ըրին . և առաւ զանոնք՝ առանձին անապատ տեղ մը քաշուեցաւ քաղաքի մը քով ,

- 11 որուն անունը Բեթսայիդա էր : Եւ ժողովուրդները երբոր իմացան , անոր ետեւէն գացին , ու զանոնք ընդունելով՝ կը խօսէր անոնց Աստուծոյ Թագաւորութեանը վրայով . և որոնք որ բժշկութեան կարօտ էին , կը բժշկէր :
- 12 Ու երբոր օրը սկսաւ իրիկուան մօտենալ , տասուերկուքը եկան ու ըսին անոր . Արձակէ՛ ժողովուրդները , որ շրջակայ գեղերը ու ագարակները երթան իջևանին , ու կերակուր գտնեն . ինչու որ հոս անապատ տեղ մըն ենք : Բսաւ անոնց . Դժուր տուէք ատոնց ուտելիք . անոնք ալ ըսին . Մենք հինգ նկանակէն ու երկու ձուկէն աւելի բան չունինք , թէ որ չերթանք ատ բոլոր
- 14 ժողովուրդին համար կերակուր չգնենք : (Քանզի հինգ հազարի չափ էրիկ մարդիկ կային :) Ու ըսաւ իր աշակերտներուն . Ատոնք դաս դաս՝
- 15 յիսուն յիսուն նստեցուցէք : Եւ անանկ ըրին ,
- 16 ու ամէնն ալ նստեցուցին : Եւ ան հինգ նկանակը ու երկու ձուկը առնելով՝ ու դէպ ի երկինքը նայելով , օրհնեց զանոնք ու կտրեց , և կու տար աշակերտներուն , որ ժողովուրդին առջև
- 17 ջեր դնեն : Եւ կերան ու կշտացան ամէնքն ալ , ու աւելցած կտորուանքները տասուերկու կողով վերցուցին :
- 18 Ու եղաւ որ երբ ինքը առանձին աղօթք կ'ընէր , աշակերտներն ալ իր հետն էին , և հարցուց անոնց՝ ըսելով . Ժողովուրդները ինծի համար ո՞վ կ'ըսեն՝ թէ եմ : Անոնք ալ պատասխան տալով՝ ըսին . Ո՛հ , Յովհաննէս մկրտիչը , և ուրիշները՝ Նզեան , ուրիշներն ալ թէ՛ Առջի
- 20 մարգարէներէն մէկը յարութիւն առեր է : Եւ ինքը ըսաւ անոնց . Հապա դուք ինծի համար ո՞վ կ'ըսէք՝ թէ եմ . պատասխան տուաւ Պետ
- 21 րոս՝ ու ըսաւ . Աստուծոյ Քրիստոսը : Եւ ինքը սաստիկ պատուիրեց անոնց՝ որ աս բանը մէկու

- 22 մը չզրուցեն . Ու ըսաւ թէ , Պէտք է որ Որդին մարդոյ շատ չարչարանքներ կրէ , և ծերերէն ու քահանայապետներէն և դպիրներէն մերժուի , ու սպաննուի , ու երրորդ օրը յարութիւն առնէ :
- 23 Նէ : Եւ ամենուն կ'ըսէր . Թէ որ մէկը կ'ուզէ իմ ետեւէս գալ , թող իր անձը ուրանայ , և ամէն օր իր խաչը վերցընէ , ու իմ ետեւէս գայ :
- 24 Այսին զի ո՞վ որ կ'ուզէ իր անձը ապրեցընել , պիտի կորսընցընէ անիկայ . և ո՞վ որ ինծի համար իր անձը կորսընցընէ , պիտի ապրեցընէ :
- 25 անիկայ : Քանզի ի՞նչ կը շահի մարդ մը՝ թէ որ բոլոր աշխարհը վաստակի , և իր անձը կորսընցընէ :
- 26 կամ փնասէ : Այսին զի ո՞վ որ պիտի ու իմ խօսքերս լսուի , ամօթ սեպէ , Որդին մարդոյ ալ զանիկայ լսուի , ամօթ պիտի սեպէ՝ երբոր գայ իր ու շօրը և սուրբ հրեշտակներուն :
- 27 փառքովը : Բայց ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ հոս կայնողներէն մէկ քանիները կան՝ որոնք մահուան համը պիտի չառնեն , մինչև որ տեսնեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը :
- 28 Ու եղաւ որ աս խօսքերէն զրեթէ ութ օր ետքը՝ Պետրոսը ու Յովհաննէսը և Յակոբոսը առնելով՝ լեռը ելաւ աղօթք ընելու : Ու երբոր ինքը աղօթք կ'ընէր , իր երեսին տեսքը ուրիշ կերպ մը եղաւ , ու իր հագուստը ճերմակ փայլուն եղաւ :
- 30 Եւ ասին , որոնք Մովսէս ու Եղիա էին , փառքով երեցած , և անոր « Եսէ » ելելուն վրայով կը խօսէին , որ Երուսաղեմի մէջ պիտի կատարուէր : Բայց Պետրոս և անոր հետ եղողները քունով ծանրացած էին , ու երբոր արթնացան , տեսան անոր փառքը , և ան երկու մարդիկը՝ որ անոր քովը կեցեր էին : Ու եղաւ որ երբ անոնք զատուեցան անոր քովէն , Պետրոս ըսաւ Յիսուսին . Այնքապէս՝ աղէկ է որ հոս

- կենանք . ու իրեք խրճիթ շինենք , մէկը քեզի ,
 և մէկը Մովսէսին , ու մէկը Նղեային . վասն զի
 34 չէր գիտեր ինչ կը խօսէր : Նւ քանի որ անի-
 կայ աս բաները կը խօսէր , ամպ մը եկաւ՝ ու
 անոնց վրայ հովանի եղաւ , և ամպին տակը մը-
 35 տած ատեննին վախցան : Ու ձայն մը եղաւ
 ամպէն՝ ըսելով . Մտիկայ է իմ սիրելի Որդիս ,
 36 ատոր մտիկ ըրէք : Նւ ան ձայնը որ եղաւ , Յի-
 սուս մինակ գտնուեցաւ : Ու իրենք լուռ կեցան ,
 և իրենց տեսածներէն՝ ան օրերը մէկուն բան մը
 չպատմեցին :
- 37 Ու եղաւ որ հետեւեալ օրը՝ երբոր անոնք լեռ-
 նէն վար իջան , շատ ժողովուրդ անոր դէմը
 38 ելաւ : Նւ ահա ժողովուրդին մէջէն մէկ մարդ
 մը աղաղակեց ու ըսաւ . Աւարդապետ՝ կ'աղաչեմ՝
 քեզի՝ նայէ իմ որդիիս , քանզի իմ մէկ հա-
 39 տիկս է . Նւ ահա ոգի մը կը բռնէ զանիկայ . ա-
 ալ յանկարծ կը կանչուըռտէ , և զանիկայ ցըն-
 ցելով կը փրփրցընէ , ու հազիւ կը զատուի ան-
 40 կէ՝ ջարդուբուրդ ընելով զանիկայ . Նւ քու ա-
 շակերտներուդ աղաչեցի՝ որ հանեն զանիկայ , ու
 41 չկրցան : Պատասխան տուաւ Յիսուս՝ ու ըսաւ .
 Ո՛վ անհաւատ և խոտորեալ ազգ՝ մինչև երբ ձե-
 զի հետ պիտի ըլլամ՝ ու ձեզի համբերեմ . հոս
 42 բեր քու որդիդ : Ու երբոր դեռ կը մօտենար ,
 դեռ զանիկայ գետինը զարկաւ՝ ու սաստիկ ցըն-
 43 ցեց : Իսկ Յիսուս սաստեց պիղծ ոգիին , և բը-
 44 ժշկեց տղան՝ ու զանիկայ իր հօրը տուաւ : Նւ
 ամէնքը կը զարմանային Մատուծոյ մեծամեծ
 գործքերուն վրայ :

Ու քանի որ ամէնքը կը զարմանային Յիսու-
 սին ըրած բոլոր գործքերուն վրայ , անիկայ ըսաւ
 իր աշակերտներուն . Դուք աս խօսքերը ականջ-
 ներնիդ դրէք , վասն զի Որդին մարդոյ պիտի
 45 մատնուի մարդոց ձեռքը : Բայց անոնք չէին

իմանար ան խօսքը , և անոնցմէ ծածկուած էր՝
որ Հասկընան . ու կը վախնային ան խօսքին
Համար իրեն հարցընելու :

46 Խորհուրդ մըն ալ մտաւ անոնց մէջ թէ ար-
47 դեօք իրենց մէջը ո՞վ է մեծ : Իսկ Յիսուս անոնց
սրտին խորհուրդը իմանալով , տղայ մը առաւ՝

48 ու զանիկայ իր քովը կայնեցուց , Եւ ըսաւ ա-
նոնց . Ո՞վ որ աս տղան իմ անունովս կ'ընդունի՝
զիս կ'ընդունի . և ան որ զիս կ'ընդունի՝ անիկայ
զիս խրկողը կ'ընդունի . վասն զի ան որ ձեր ա-
մենուն մէջը պղտիկ է , անիկայ մեծ պիտի ըլլայ :

49 Պատասխան տուաւ Յովհաննէս ու ըսաւ .
Վա՛րդապետ՝ մէկը տեսանք որ քու անունովդ
գէներ կը հանէր , և զանիկայ արգիլեցինք , ին-
50 չու որ մեր հետը չպտըտիր : Եւ Յիսուս ըսաւ
անոր . Մի արգիլէք . քանզի ան որ ձեզի հա-
կառակ չէ , ձեր կողմէն է :

51 Ու եղաւ որ երբ իր «*Ես եմ*» վերնալու օրերը կը
կատարուէր , ինքն ալ հաստատ որոշեց Նրու-

52 սաղէմ երթալ : Եւ իր երեսին առջևէն պատ-
գամաւորներ խրկեց , որ երբոր գացին՝ Սամա-
րացւոց մէկ գեղը մտան որ իրեն համար պատ-

53 րաստութիւն մը ընեն : Եւ չընդունեցին զանի-
կայ , ինչու որ անոր երեսը գէպ 'ի Նրուսաղէմ

54 երթալու «*Ես եմ*» էր : Նրբոր իր աշակերտները
Յակոբոս ու Յովհաննէս տեսան , ըսին . Տէր՝
կուզե՞ս որ ըսենք , ու երկինքէն կրակ իջնէ՝ և

55 Եւ դարձաւ յանդիմանեց զանոնք՝ ըսելով . Չէք
56 գիտեր թէ ինչ հոգիի «*Ես եմ*» էք դուք . Վասն զի
Որդին մարդոյ չեկաւ մարդոց հոգիները կոր-
սընցընելու , հապա փրկելու . և ուրիշ գեղ մը
գացին :

57 Ու երբոր անոնք ճամբան կ'երթային , մէկը
ըսաւ անոր . Տէր՝ քու ետեւէդ գամ՝ ո՞ւր որ եր-

58 Թաս : Եւ Յիսուս ըսաւ անոր . Աղուէսները որջեր ունին , ու երկնից Թռչունները բոյներ , բայց Որդին մարդոյ րեւ ճշունի , որ հոն եւ գըլուխը դնէ :

59 Մէկ ուրիշի մըն ալ ըսաւ . Եկուր իմ ետեւս . ան ալ ըսաւ . Տէր՝ ինծի հրաման տուր , որ ա-

60 ռաջ երթամ իմ հայրս Թաղեմ : Յիսուս ըսաւ անոր . Թող տուր մեռելներուն որ Թաղեն իրենց մեռելները . բայց դուն գնա՛ Եստուծոյ Թագաւորութիւնը քարոզէ :

61 Մէկ ուրիշ մըն ալ ըսաւ . Տէր՝ ես քու ետեւդ պիտի գամ . բայց ինծի հրաման տուր , որ ա-

62 ռաջ իմ տանս մէջ եղողներուն հրաժարական ողջոյն տամ : Յիսուս ըսաւ անոր . Ո՛չ մէկը՝ որ ձեռքը մաճին վրայ կը դնէ ու ետին կը նայի , Եստուծոյ Թագաւորութեանը յարմար է :

ԳԼ . Ժ

1 Քրիստոս եօթանասուն աշակերտներ կը խրկէ հրաշագործութիւն ընելու . և քարոզելու . 17 կը պատուիրէ անոնց որ խոնարհ ըլլան , և կ'իմացնէ թէ ինչ բանի համար պարտին ուրախանալ . 21 շնորհակալ կ'ըլլայ Հօրը՝ անոր շնորհացը համար . 23 երանութիւն կու տայ իր աշակերտներուն երջանիկ վիճակին . 25 կը սորվեցնէ օրինականին թէ ինչ ընելու է որ յաւիտեանական կեանքը ժառանգէ . և թէ ով որ իր ողորմութեանը կարօտ է , անիկայ իրեն ընկեր սեպելու է . 41 կը յանդիմանէ Մարթան , ու անոր քոյրը Մարիամը կը զոյգէ :

1 Ես բաներէն ետեւ Տէրը ուրիշ եօթանասուն ալ որոշեց . և զանոնք իր առջևէն երկու երկու խրկեց բոլոր քաղաքները ու տեղերը՝ ուր որ ին-

2 քը պիտի երթար : Եւ կ'ըսէր անոնց . Հունձքը շատ է , ու մշակները քիչ . ուստի հունձքին Տէ-

3 քին : Գացէք . ահա ես ձեզ կը խրկեմ իբրեւ

4 զառներ՝ զայլերու մէջ : Հետերնիդ քսակ մի՛ առնէք , ո՛չ ալ տօպրակ , և ո՛չ կօշիկներ . ու

5 ճամբան մէկու մը բարեւ մի՛ տաք : Եւ ո՛ր տուն

6 որ մտնէք , առաջ ըսէք . Բարեւ աս տանս : Ու թէ որ հոն բարեւի արժանաւոր մարդ կայ , ձեր բարեւը պիտի հանգչի անոր վրայ , հապա թէ չէ՝

- 7 ձեզի պիտի դառնայ : Եւ ան տանը մէջ մնացէք , ու անոնցմէ կերէք ու խմեցէք . ինչու որ մշակը իր վարձքին արժանի է . տունէ տուն մի՛
- 8 փոխուիք : Եւ որ քաղաք որ մտնէք , ու ձեզ ընդունին , ինչ որ առջեւիդ դրուի , կերէք .
- 9 Ու բժշկեցէք անոր մէջի հիւանդները , և ըսէք անոնց . Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեզի մօ-
- 10 տեցեր է : Բայց որ քաղաք որ մտնէք՝ ու ձեզ չընդունին , անոր հրապարակները ելելով՝ ըսէք .
- 11 Են փոշին ալ որ ձեր քաղաքէն մեր քաղաքէն փա-
- կած է , ձեզի կը թօթվենք . միայն թէ աս գիտնաք՝ որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեզի մօ-
- 12 տեցեր է : Ձեզի կ'ըսեմ , որ ան օրը Սողոմոն
- 13 ան քաղաքին : Այն քեզ Քորազին , վայ քեզ Բեթսայիդա . ինչու որ եթէ Տիւրոսի ու Սիդոնի մէջ եղած ըլլային ան հրաշքները՝ որ ձեր մէ-
- 14 չնստելով ապաշխարած պիտի ըլլային : Բայց դատաստանին օրը Տիւրոսին ու Սիդոնին աւելի
- 15 դիւրին պիտի ըլլայ , քան թէ ձեզի : Եւ դուն Աւփառնայում՝ որ մինչև երկինքը բարձրացած
- 16 ես , մինչև դժոխքը պիտի իջնես : Են որ ձեզի մօտիկ կ'ընէ , ինծի մօտիկ կ'ընէ . և ան որ ձեզ կը մերժէ , զիս կը մերժէ . և ան որ զիս կը մերժէ , զիս խրկողը կը մերժէ :
- 17 Եւ եօթանասուն աշակերտները դարձան ուրա-
- 18 խութեամբ՝ ու ըսին . Տէր՝ քու անունովդ դեւերն
- 19 տեսնէի : Եւ ձեզի իշխանութիւն կու տամ՝ օձերու ու կարիճներու՝ և թշնամիին բոլոր զօ-
- 20 մը ձեզի պիտի չմնասէ : Բայց դուք անոր վրայ մի՛ ուրախանաք որ չու ոգիները ձեզի կը հնա-

զանդին , հապա ուրախացէք՝ որ ձեր անունները երկիրքը գրուած են :

- 21 Են նոյն ժամուն Յիսուս հոգիով ուրախացաւ՝ ու ըսաւ . Շնորհակալ եմ քեզմէ ո՛վ Հայր՝ Տէր երկնի և երկրի , որ աս բաները ծածուկ պահեցիր իմաստուններէն և գիտուններէն , ու տղոց յայտնեցիր . այո՛ ո՛վ Հայր , ինչու որ քու առջեղ 22 ասանկ հաճելի եղաւ : Եմէն բան ինծի տրուեցաւ իմ Հօրմէս , ու մէկը չգիտեր թէ ո՛վ է Որդին , բայց միայն Հայրը . և թէ ո՛վ է Հայրը , բայց միայն Որդին . և ան՝ որուն որ Որդին կ'ուզէ յայտնել :
- 23 Եւ աշակերտներուն դառնալով՝ առանձին ըսաւ . Երանի ան աչքերուն՝ որ ձեր տեսածները 24 կը տեսնեն . Քանզի կ'ըսեմ՝ ձեզի , որ շատ մարգարէներ և թագաւորներ ուղեցին ձեր տեսածները տեսնել , ու չտեսան , և ձեր լսածները լսել , ու չսեցին :
- 25 Եւ ահա մէկ օրինական մը ելաւ , ու զանիկայ փորձելով՝ ըսաւ . Այրդապետ՝ ի՞նչ ընեմ որ 26 յաւիտենական կեանքը ժառանգեմ : Ենիկայ ալ ըսաւ անոր . Օրէնքին մէջ ի՞նչ գրուած է . ինչ 27 տո՞ր կը կարդաս : Պատասխան տուաւ անիկայ՝ ու ըսաւ . Քու Տէր Եստուածդ սիրես քու բոլոր սրտէդ ու քու բոլոր անձէդ և քու բոլոր զօրութենէդ ու քու բոլոր միտքէդ , և քու ընկերդ ալ 28 քու անձիդ պէս : Եւ ինքը ըսաւ անոր . Շիտակ պատասխան տուիր . ատիկայ ըրէ , ու պիտի ապրիս : Իսկ անիկայ ուղելով ինքզինքը արդարացընել , ըսաւ Յիսուսին . Բայց իմ ընկերս ո՛վ է : Պատասխան տուաւ Յիսուս՝ ու ըսաւ . Մէկ մարդ մը Երուսաղեմէն Երիքով կ'իջնէր . ու աւազակներու յետէն կաւ , որոնք մերկացուցին զանիկայ՝ ու վերաւորելով կիսամեռ 31 թողուցին ու գացին : Եւ պատահեցաւ որ քա-

- 32 Հանայ մը ան ճամբայէն կ'իջնէր , ու զանիկայ տեսնելով՝ անդիի կողմէն անցաւ : Նոյնպէս
 ալ Ղևտացի մը ան տեղը հասնելով՝ գնաց ու
 33 տեսաւ , և անդիի կողմէն անցաւ : Բայց Սամարացի մը որ ճամբորդութիւն կ'ընէր , եկաւ
 34 անոր քովը , ու զանիկայ տեսնելով՝ խղճաց . Նւմօտեցաւ անոր վէրքերը փաթթեց՝ վրան ձէթ և գինի թափելով . ու իր գրաստին վրայ դնելով՝ տարաւ անիկայ մէկ պանդոկ մը , և անոր հոգ
 35 տարաւ : Ու հետեւեալ օրը երբոր կ'ելլէր անկէ , երկու դահեկան հանեց պանդոկապետին տուաւ , և անոր ըսաւ . Հոգ տար ատոր , ու ինչ որ աւելի
 ծախք ընես , ետ դառնալուս՝ ես քեզի կը վճարեմ :
 36 Հիմա ան իրեքէն ո՞րը քեզի կ'երևնայ
 37 ընկեր ըլլալ աւագակներուն յետոյ իյնողին : Նւ անիկայ ըսաւ . Ըն որ անոր ողորմութիւն ըրաւ : Ըն ատենը Յիսուս ըսաւ անոր . Գնա՛ դուն ալ
 այնպէս ըրէ :
 38 Ու եղաւ որ երբ անոնք կ'երթային , ինքը գեղ մը մտաւ . և մէկ կնիկ մը Մարթա անունով՝
 39 զանիկայ իր տունը ընդունեց : Նւ անիկայ քոյր մը ունէր , որուն անունը Մարիամ էր . որ էլ՝
 40 Յիսուսի ոտքերուն քովը նստաւ , ու անոր խօսքերը մօտիկ կ'ընէր : Բայց Մարթա շատ սպասաւորութիւնով զբաղած էր . եկաւ ահա՛ քովը՝
 ու ըսաւ . Տէր՝ քու հոգդ չէ՞ , որ իմ քոյրս զես մինակ թողուց սպասաւորութեան մէջ . ուստի
 41 ատոր զրուցէ՞ որ ինծի օգնէ : Պատասխան տուաւ Յիսուս՝ ու ըսաւ անոր . Մարթա՛ Մարթա ,
 42 տագնապիս . Բայց մէկ բան մը պէտք է . և Մարիամ ան աղէկ բաժինը ընտրեց , որ իրմէ պիտի չառնուի :

աղօթք ընեն . 11 Հաստատելով որ այսպէս՝ Աստուած իրենց բարիքներ պիտի ընէ . 14
Համբ դե մը հանելով՝ կը յանդիմանէ Հայհոյիչ փարիսեցիները , 28 և կը ցուցնէ թէ
որոնք են երանելիները . 29 Ժողովրդոց կը քարոզէ , 37 և կը յանդիմանէ փարիսեցւոց՝
դպրաց և օրինականաց կեղծաւորեալ սրբութիւնը :

- 1 Աւ եղաւ որ մէկ տեղ մը աղօթք կ'ընէր . ու
երբոր դադարեցաւ , իր աշակերտներէն մէկը
ըսաւ իրեն . Տէր՝ մեզի աղօթք ընել սորվեցուր ,
ինտոր որ Յովհաննէս ալ իր աշակերտներուն
- 2 սորվեցուց : Եւ ըսաւ անոնց . Երբոր աղօթք
կ'ընէք , ըսէք . Ա՛վ Հայր մեր՝ որ երկինքն ես ,
քու անունդ սուրբ ըլլայ . քու թագաւորու-
- 3 թիւնդ գայ , քու կամքդ ըլլայ , ինչպէս որ եր-
- 4 աւուր Հացը օրէ օր մեզի տուր . Եւ մեզի ներէ
մեր մեղքերը . ինչու որ մենք ալ կը ներենք ան
ամենուն՝ որ մեզի պարտական են . ու մեզ փոր-
- 5 Եւ ըսաւ անոնց . Ձեզմէ ո՛վ է անկաշ , ո՛ր բարե-
- կամ մը ունենայ , ու կէս գիշերուան մէջ եր-
- 6 նկանակ փոխ տուր . Ինչու որ իմ մէկ բարե-
- կամս ճամբայէ ինծի եկաւ , ու բան մը չունիմ՝
- 7 անոր առջևը դնելու : Ենիկայ ալ ներսէն պա-
- տասխան տայ՝ և ըսէ . Օ՛խ մի՛ յոգնեցըներ ,
- արդէն դուռը գոցուած է , ու տղաքս իմ քովս
- անկողինի մէջ են , չեմ կրնար ելլել՝ ու քեզի
- 8 հաչ տալ : Ձեզի կ'ըսեմ . Թէեւ բարեկամու-
- թեան համար չելէ տայ անոր , սակայն անոր
- թախանձանքին համար պիտի ելլէ ու պէտք
- 9 եղածը տայ անոր : Ես ալ կ'ըսեմ ձեզի . Խնդ-
- րեցէք՝ և պիտի տրուի ձեզի . փնտռեցէք՝ ու
- պիտի գտնէք . Դ՛ուրս զարկէք՝ և պիտի բացուի
- 10 ձեզի . Ա՛յն զի ամէն ո՛վ որ կը խնդրէ՝ կ'առնէ ,
- և ո՛վ որ կը փնտռէ՝ կը գտնէ , և ո՛վ որ Դ՛ուրս կը
- 11 զարնէ՝ պիտի բացուի անոր : Ձեզմէ ո՛վ է ան
- Հայրը՝ որմէն իր որդին Հաց որ ուզէ , միթէ

- քանի պիտի տայ անոր . կամ թէ որ ձուկ ունէ ,
 12 միթէ ձուկին տեղը օձ պիտի տայ անոր . Եւ
 կամ թէ որ հաւկիթ ուղէ , միթէ կարիճ պիտի
 13 տայ անոր : Ուստի եթէ դուք՝ որ չար էք , ձեր
 զաւակներուն աղէկ ընծաներ տալ զիտէք , որ-
 չափ աւելի ձեր Հայրը երկինքէն Սուրբ Հոգին
 պիտի տայ անոնց , որ իրմէ կը խնդրեն :
- 14 Ու դե մը կը հանէր . և անիկայ համր էր . ու
 եղաւ որ երբ դէր ելաւ , համրը խօսեցաւ . և
 15 ժողովուրդները զարմացան : Բայց անոնցմէ
 մէկ քանինները ըսին . Ատիկայ դէներուն Բէեզ-
 զերուդ իշխանին միջոցովը դէները կը հանէ :
- 16 Ուրիշներն ալ փորձելով երկինքէն նշան մը կ'ու-
 17 ղէին անկէ : Բայց ինքը զիտնալով անոնց խոր-
 հուրդները՝ ըսաւ անոնց . Ամէն թագաւորու-
 թիւն իրեն դէմ բաժնուած՝ կ'աւերի . և տուն
 18 մը իրեն դէմ բաժնուած՝ կը կործանի . Հապա թէ
 որ Սատանան իրեն դէմ բաժնուած է , անոր
 թագաւորութիւնը ինտո՞ր պիտի կենայ . որով-
 հետեւ կ'ըսէք թէ՝ Բէեզզերուդով դէները կը հա-
 19 նեմ : Իսկ թէ որ ես Բէեզզերուդով դէները կը
 հանեմ , ձեր որդիքը ինչով կը հանեն . ուրեմն
 20 անոնք պիտի ըլլան ձեր դատաւորները : Բայց
 թէ որ ես Աստուծոյ մատովը կը հանեմ դէները ,
 ուրեմն Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեր վրայ
 21 հասած է : Արբոր զօրաւոր հարկ մը ղէնքերը
 վրան առած՝ իր հարկ բակը կը պահպանէ , անոր
 22 բաները խաղաղութեան մէջ կը մնան . Բայց
 երբոր անկէ աւելի զօրաւորը վրան գալով յաղ-
 թէ անիկայ , անոր ղէնքերը կ'առնէ՝ որոնց ինքը
 յուսացեր էր , և անկէ հետոյ կողոպուտը կը բաժ-
 23 նէ : Ան որ իմ հետս չէ , ինծի հակառակ է .
 և ան որ ինծի հետ չժողվեր , ցիրուցան կ'ընէ :
- 24 Արբոր պիղծ ոգին մարդէ մը կ'ելլէ , անջուր տե-
 ղուանք կը պտըտի , հանգստութիւն կը փնտ-

- ու է . ու երբոր չգտնեք , կ'ըսէ . Դառնամ նո-
 25 րէն իմ տունս՝ ուսկից որ ելայ . Եւ կու գայ՝ շա-
 շկայ մաքրուած ու պատրաստուած կը գտնէ :
 26 Են առնենը կ'երթայ՝ և եր հետը կ'առնէ եօթը ու-
 րիշ ոգիներ իրմէ աւելի չար , ու մտնելով՝ հոն
 կը բնակին . և ան մարդուն վերջը՝ առջինէն զէշ
 կ'ըլլայ :
 27 Ու եղաւ որ երբ անիկայ աս բաները կը խօսէր ,
 ժողովուրդին մէջէն մէկ կնիկ մը ձայնը վերցուց՝
 ու ըսաւ անոր . Երանի ան որովայնին՝ որ քեզ
 կրեց , և ան ծիծերուն՝ որ քեզի կաթ տուին :
 28 Եւ ինքը ըսաւ . Մանաւանդ թէ երանի անոնց՝
 որ Եստուծոյ խօսքը կը լսեն ու կը պահեն :
 29 Ու երբոր ժողովուրդները ահա լսայ կը դի-
 ղուէին , սկսաւ ըսել . Ես ազգը չար է . նշան
 կ'ուզէ , և «-ընչ նշան պիտի չտրուի անոր , բայց
 30 միայն Յովնան մարգարէին նշանը : Քանզի
 ինչպէս որ Յովնան՝ Նինուէացիներուն նշան
 եղաւ , անանկ ալ Որդին մարդոյ աս ազգիս պի-
 31 տի ըլլայ : Հարաւի թագուհին դատաստանին
 օր աս ազգին մարդոցը դէմ պիտի ելլէ , ու պի-
 տի դատապարտէ ասոնք . ինչու որ երկրի ծայ-
 րերէն եկաւ Սողոմոնին իմաստութիւնը լսելու .
 32 և ահա Սողոմոնէն մեծ մէկը կայ հոս : Նի-
 նուէի մարդիկը դատաստանին օր աս ազգին
 դէմ պիտի ելլեն , ու պիտի դատապարտեն ա-
 սիկայ . ինչու որ Յովնանին քարոզութեամբը
 զեղջի եկան . և ահա Յովնանէն մեծ մէկը կայ
 հոս :
 33 Մէկը ճրագը չվառեր՝ ծածուկ տեղ մը դնէր ,
 ոչ ալ գրուանի տակ . հապա աշտանակի վրայ , որ
 34 ներս մտնողները լոյսը տեսնեն : Մարմինին ճը-
 րագը աչքն է . ուստի երբոր աչքդ պայծառ է ,
 բոլոր մարմինդ ալ լուսաւոր կ'ըլլայ . բայց երբոր
 35 աչքդ վատ է , մարմինդ ալ մութ կ'ըլլայ : Ուրեմն

զգոյշ կեցիր , որ քու մէջդ եղած լոյսը խաւար
 36 չըլլայ : Արդ՝ թէ որ քու բոլոր մարմինդ լուսաւոր է , և մութ մաս մը չունի , բոլորն ալ լուսաւոր կ'ըլլայ , ինչպէս երբոր ճրագ մը՝ իր փայլունութեամբը քեզ կը լուսաւորէ :

37 Ու երբոր «[»] Բանբէր կը խօսէր , փարիսեցի մը կ'աղաչէր անոր՝ որ իր քովը ճաշ ուտէ . անիկայ
 38 ալ մտաւ՝ սեղան նստաւ : Իսկ փարիսեցին երբոր տեսաւ՝ զարմացաւ , որ նախ չուացուեցաւ ճաշէն առաջ :

39 Եւ Տէրը ըսաւ անոր . Հիմա դուք փարիսեցիներ՝ գաւաթին ու պնակին դուրսի դին կը մաքրէք , ու ձեր ներսիդին յափշտակութեամբ և չարութեամբ լեցուն է : Անխելքներ՝ ան որ դուրսինը ըրաւ , ներսինն ալ ինքը

41 չըրաւ : Սակայն «[»] մէջը եղածներէն ողորմութիւն տուէք . և ահա ամէն բան մաքուր

42 կ'ըլլայ ձեզի : Բայց վայ ձեզի փարիսեցիներուդ՝ որ անանուխին ու փեղենային և բոլոր խոտեղէններուն տասանորդը կը վճարէք , ու զանց կ'ընէք իրաւունքը և Աստուծոյ սէրը . ա-

43 սոնք պէտք էր ընել , և անոնք չձգել : Այն ձեզի փարիսեցիներուդ՝ որ ժողովարաններուն մէջ առաջին աթոռները կը սիրէք , ու շուկա-

44 ներուն մէջ բարեւները : Այն ձեզի կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ՝ որ անյայտ գերեզմաններու նման էք , որոնց վրայէն մարդիկ կը քալեն՝ ու չեն գիտեր :

45 Եւ օրինականներէն մէկը պատասխան տալով՝ ըսաւ անոր . Անբարեպետ՝ ատ խօսքերը զրու-

46 ցելով՝ մեզ ալ վար կը զարնես : Եւ անիկայ ըսաւ . Ձեզ ալ վայ օրինականներուդ , որ տանելու դժուար բեռներ կը բեռցընէք մարդոց , ու դուք

47 մէկ մատովնիդ ան բեռներուն չէք դաշիր : Այն ձեզի՝ որ մարգարէներուն գերեզմանները կը շին-

48 նէք , ու ձեր հայրերը սպաննեցին զանոնք :

- րեմն կը վկայէք և հաւանութիւն կու տաք ձեր հարցը բրածներուն . ինչու որ իրենք սպաննեցին զանոնք , ու դուք անոնց գերեզմանները կը
- 49 շինէք : Ենոր համար ալ Աստուծոյ իմաստութիւնը ըսաւ . Պիտի խրկեմ անոնց մարգարէներ ու առաքեալներ . և անոնցմէ ՚ը պիտի ըս-
- 50 պաննեն , ու ՚ը հալածեն . Որպէս զի աշխարհի սկիզբէն հետէ թափուած բոլոր մարգարէնէ-
- 51 րուն արիւնը աս ազգէն պահանջուի , Եբելին արիւնէն մինչև Չաքարիային արիւնը , որ սեղանին ու տաճարին մէջտեղը կորսուեցաւ . Ճըշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , աս ազգէն պիտի պահան-
- 52 չուի : Այն ձեզի՝ օրինականներուդ՝ որ գիտութեան բանալին վերցուցիք . դուք չմտաք , և մտնողներն ալ արգիլեցիք :
- 53 Ու երբոր աս բաները անոնց կը զբուցէր , դպիրները ու փարիսեցիները սկսան խիստ դժուարիլ , և շատ բաներու վրայով անոր բերնէն խօսք
- 54 փնտռել . Եւ անոր դարան պատրաստելով՝ կը փնտռէին թէ ինչպէս անոր բերնէն բան մը որսան , որ անոր վրայով ամբաստանութիւն ընեն :

ԳԼ . ԺԲ

1 Քրիստոս իր աշակերտներուն կը պատուիրէ կեղծաւորութենէ զգոյշ կենալ , ու չվախնալ իր վարդապետութիւնը քարոզելէն . 13 մեծամեծ ամբարներ շինել մտածող հարուստին առակովը կը պատուիրէ ժողովրդոց որ զգոյշ ըլլան ազահութենէ : 22 Պէտք է որ չափազանց հոգ ունենանք աշխարհային բաներու վրայ , 31 այլ Աստուծոյ թագաւորութիւնը խնդրենք , 33 ողորմութիւն տանք , 36 և պատրաստ ըլլանք՝ որ երբ մեր Տէրը զայ դուռը զարնէ , իսկոյն իրեն բանանք : 41 Քրիստոսի պաշտօնեաները պարտին իրենց յանձնուած պաշտօնը կատարել , 49 և հալածանքներու սպասել : 54 Պէտք է որ մարդիկ աս շնորհաց ժամանակին պատեհութիւնը չկորսնցնեն , 58 վասն զի սոսկալի բան է մեռնիլ առանց հաշտուելու Աստուծոյ հետ :

- 1 Ես միջոցիս երբոր բիւրաւոր ժողովուրդներ վրան ժողվուեցան , մինչև որ մէկզմէկ կը կոխէին , սկսաւ ըսել իր աշակերտներուն . Պինտ առաջ ինքզինքնիդ զգոյշ պահեցէք փարիսէ-
- 2 ցուց խմորէն , որ է կեղծաւորութիւն : Ինչպէս ՚ը բան մը չկայ ծածուկ՝ որ պիտի չյայտնուի , և

- 3 գաղափար՝ որ պիտի չգիտցուի : Ուստի ինչ որ մութ տեղը զըուցեցիք , անիկայ լոյս տեղը պիտի լսուի . և ան որ ներքին սենեակներուն մէջ ականջի խօսեցաք , տանիքներուն վրայ պիտի քարոզուի : Բայց ձեզի իմ բարեկամներուս կը զըուցեմ . Մի վախնաք անոնցմէ՝ որ մարմինը կը սպաննեն , ու անկէ ետեւ աւելի բան մը ընելու :
- 5 Իսկ չունին : Հապա ձեզի ցուցընեմ թէ որմէ՝ պիտի վախնաք . Անկէ վախցէք՝ որ սպաննելէն ետեւ իշխանութիւն ունի գեհեանը ձգելու .
- 6 այո՛ կ'ըսեմ ձեզի , Անկէ վախցէք : Չէ՞ որ Հինգ ճանճողուք երկու դանկի կը ծախուի . և անոնցմէ մէկը մոռցուած չէ Աստուծոյ առջին : Բայց ձեր գլխուն բոլոր մազերն ալ համրուած է . ուրեմն մի՛ վախնաք , Ինչ որ դուք շատ ճանճողուք ներէն աւելի աղէկ էք : Եւ ձեզի կ'ըսեմ . Ամէն ո՛վ որ զիս կը դաւանի մարդոց առջև , Որդին մարդոյ ալ անիկայ պիտի դաւանի Աստուծոյ :
- 9 Հրեշտակներուն առջև : Բայց ան որ զիս մարդոց առջև կ'ուրանայ , ուրացուած պիտի ըլլայ :
- 10 Աստուծոյ հրեշտակներուն առջև : Եւ ամէն ո՛վ որ Որդւոյ մարդոյ դէմ բան կ'ըսէ , պիտի ներուի անոր . բայց ան որ Սուրբ Հոգիին դէմ
- 11 հայհոյութիւն կ'ընէ , պիտի չներուի անոր : Ու երբոր ձեզ ժողովարանները՝ և իշխանութիւններու ու պետութիւններու առջև տանելու ըլլան , Հոգ մի՛ ընէք թէ ինչպէս՝ կամ ինչ պատասխան պիտի տաք , կամ ինչ պիտի ըսէք .
- 12 Այսին զի Սուրբ Հոգին պիտի սորվեցընէ ձեզի նոյն ժամուն՝ ինչ որ պէտք է խօսիլ :
- 13 Ժողովուրդին մէջէն մէկը ըսաւ անոր . Այն դապեա՛ղ զըուցէ եղբօրս , որ Դէ ինչ ժառանգութիւնը իմ հետս բաժնէ : Ան ալ ըսաւ անոր . Մարդ՝ ո՛վ զիս ձեր վրայ դատաւոր կամ բաժին
- 15 ընող դրաւ : Եւ ըսաւ անոնց . Նայեցէք և

- զգուշացէք ազահուլթենէն . ինչու որ մարդուս
ստացուածքներուն աւելնալէն չէ իր
16 կեանքը : Եռակ մըն ալ խօսեցաւ անոնց՝ ըսե-
լով . Մէկ հարուստ մարդու մը արտերը առատ
17 բերքեր տուին . Եւ ինքը կը մտածէր ինքնիրեն՝
ու կ'ըսէր . Խոնչ ընեմ , վասն զի տեղ չունիմ ,
18 որ հոն իմ բերքերս ժողվեմ : Եւ ըսաւ . Ես ը-
նեմ . իմ ամբարներս քակեմ՝ ու ալ աւելի մեծ
շինեմ , և հոն ժողվեմ իմ բոլոր բերքերս ու բա-
19 րիքներս . Եւ իմ անձիս ըսեմ . Ո՛վ անձս՝ շատ
բարիքներ ունիս շատ տարիներու համար ժող-
վուած . հանգչէ , կեր , խմէ՝ , և ուրախ եղիր :
20 Բայց Եստուած ըսաւ անոր . Ե՛նմիտ՝ աս գիշեր
հոգիդ քեզմէ պիտի պահանջուի . ուստի ան
քու պատրաստած բաներդ որո՞ւն պիտի ըլլայ :
21 Եյսպէս է անիկայ՝ որ իր անձին համար գանձ
կը դիզէ , ու Եստուծոյ չհարստանար :
22 Եւ ըսաւ իր աշակերտներուն . Եսոր համար
կ'ըսեմ ձեզի . Հոգ մի՛ ընէք ձեր կեանքին հա-
մար՝ թէ ինչ պիտի ուտէք , ո՛չ ալ մարմինին
23 համար՝ թէ ինչ պիտի հագնիք . Ինչ- որ կեան-
քը կերակուրէն աւելի է , ու մարմինը հագուս-
24 տէն : Նայեցէք ազուաններուն , որ ո՛չ կը սեր-
մանեն և ո՛չ կը հնձեն , որոնք ո՛չ շտեմարաններ
ունին՝ ո՛չ ալ ամբարներ , ու Եստուած անոնք կը
կերակրէ . դուք որչափ աւելի լաւ էք թուչուննե-
25 րէն : Եւ ձեզմէ ո՞վ կրնայ իր հոգ ընելովը իր
26 հասակին վրայ կանգուն մը աւելցընել : Հապա
թէ որ ամենափոքր բանին կարող չէք , ուրիշ
27 բաններուն համար ինչո՞ւ հոգ կ'ընէք : Նայեցէք
շուշաններուն՝ ինչպէս կ'աճին . ո՛չ կ'աշխատին
և ո՛չ կը մանեն . բայց ձեզի կ'ըսեմ որ Սողոմոն
28 մէկուն պէս չհագուեցաւ : Ուստի թէ որ խոտը
որ այսօր դաշտի մէջ է՝ ու վաղը փուռը կը ձը-

- 29 գուրի , Աստուած անանկ կը հագուեցընէ , որչափ
 աւելի ձեզ թերահաւատներ : Ալ դուք մի՛ փրնտ-
 ուէք թէ ինչ պիտի ուտէք , և ինչ պիտի խմէք .
 30 ու մի՛ շփոթիք . Այսան զի ատ բոլոր բաները աշ-
 խարհիս ազգերը կը փնտռեն . ու ձեր Հայրը
 31 զիտէ որ ատ բաները ձեզի պէտք են : Բայց
 դուք Աստուծոյ թագաւորութիւնը խնդրեցէք ,
 32 և ատ բոլոր բաներն ալ ձեզի պիտի տրուի : Մի
 վախնար պզտիկ հօտ . ինչու որ ձեր Հայրը հա-
 33 ճեցաւ որ թագաւորութիւնը ձեզի տայ : Ծա-
 խեցէք ձեր ստացուածքը , և ողորմութիւն
 տուէք . «- ձեզի ՀՀիննալու քսակներ պատրաս-
 տեցէք , «- երկինքը՝ չպակսելու զանձ մը , ուր
 ոչ գողը կը մօտենայ՝ և ոչ ցեցը կ'ապականէ :
 34 Քանզի ձեր զանձը ուր որ է , սիրտերնիդ ալ
 35 հոն պիտի ըլլայ : Ձեր մէջքերը գօտւորած ըլ-
 36 լան , ու ճրագները վառած . Ալ դուք ան մար-
 դոցը նման՝ որ իրենց տիրոջը կը սպասեն՝ թէ
 երբ պիտի դառնայ հարսնիքէն . որ երբ գայ և
 37 դռնը զարնէ , իսկոյն բանան անոր : Արանի ան
 ծառաներուն , որ տէրը երբոր գայ՝ զանոնք ար-
 թուն պիտի գտնէ . ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ
 ինքը գօտին մէջքը պիտի կապէ՝ ու սեղան նստե-
 ցընէ անոնք , և առաջ անցնելով սպասաւորու-
 38 թիւն պիտի ընէ անոնց : Ալ թէ որ գիշեր-
 երկրորդ պահուն գայ , կամ երրորդ պահուն
 գայ՝ ու անանկ գտնէ , երանելի են ան ծառանե-
 39 րը : Բայց աս գիտցէք , որ եթէ տանուտէրը
 գիտնար թէ որ ատեն գողը կու գայ , արթուն
 կը կենար , ու թող չէր տար որ իր տունը ծա-
 40 կեն : Ուրեմն դուք ալ պատրաստ կեցէք , քանզի
 Որդին մարդոյ կու գայ անանկ ժամու մէջ՝ որ
 դուք չէք կարծեր :
 41 Ալ Պետրոս ըսաւ անոր . Տէր՝ ատ առակը
 42 մեզի՞ կ'ըսես , թէ ամենուն ալ : Ալ Տէրը ըսաւ .

- Ուրեմն ո՞վ է ան հաւատարիմ ու իմաստուն տըն-
տեսը, որն որ տէրը իր գերդաստանին վրայ պի-
43 տի դնէ, որ ատենին առնելքը տայ: Ա-
րանի է ան ծառային, որն որ իր տէրը եկած
44 ատենը՝ անանկ ըրած պիտի գտնէ: Ղշմարիտ
կ'ըսեմ ձեզի, որ իր բոլոր ունեցածին վրայ պի-
45 տի կեցընէ զանիկայ: Հապա թէ որ ան ծա-
ռան իր սրտին մէջը ըսէ. իմ տէրս իր գալը
կ'ուշացընէ. և սկսի ծառաները ու աղախիննե-
46 րը ծեծել, և ուտել ու խմել ու գինովնալ, Ան
ծառային տէրը պիտի գայ առնել մէկ օր մը՝ որ
չսպասեր, և առնել մէկ ժամ մը՝ որ չգիտեր, և
զանիկայ մէջտեղէն պիտի կտրէ, ու անոր բա-
ժինը անհաւատարիմներուն հետ պիտի դնէ:
47 Աւ ան ծառան՝ որ իր տիրոջը կամքը գիտէ, ու
չպատրաստուիր, ոչ ալ անոր կամքը ի գործ կը
48 դնէ, շատ ծեծ պիտի ուտէ: Բայց ան որ չգի-
տեր՝ ու ծեծի արժանի բան մը կ'ընէ, քիչ ծեծ
պիտի ուտէ. որոն որ շատ տրուեցաւ, շատ
պիտի ուզուի անկէ, և որոն որ աւելի յանձ-
նուեցաւ, ալ աւելի պիտի պահանջուի անկէ:
49 Աս կրակ ձգելու եկայ երկրիս վրայ. ու ի՞նչ
50 կ'ուզեմ թէ որ արդէն բոլորքած է: Բայց մը-
կրտութիւն մը ունիմ մկրտուելու. և ինչպէս
51 կը տազնապիմ մինչև որ կատարուի: Ար կար-
ծէք թէ ես երկրի վրայ խաղաղութիւն տալու
եկայ. ձեզի կ'ըսեմ՝ Չէ, հապա բաժանմունք.
52 Ինչու որ ասկէ ետև մէկ տան մէջ հինգը եւ
բաժնուած պիտի ըլլան. իրեքը երկուքէն, ու
53 երկուքը իրեքէն. Հայրը պիտի բաժնուի որդի-
էն, և որդին հօրմէն, մայրը աղջիկէն՝ ու աղ-
ջիկը մօրմէն, կեսուրը իր հարսէն՝ ու հարսը իր
կեսուրէն:
54 Աւ ըսաւ ժողովուրդներուն. Երբոր արեւմուտ-
քին կողմէն ամպ մը ելած կը տեսնէք, շուտ մը

կ'ըսէք թէ , Անճրե պիտի գայ , և անանկ կ'ըլ-
 55 լայ : Ու երբոր հարաւային հովը կը փչէ՝ կ'ըսէք
 56 թէ , Տաք պիտի ըլլայ , և անանկ կ'ըլլայ : Աեղ-
 ծաւորներ՝ երկրի ու երկինքի երեսը քննելը
 գիտէք , հապա աս ժամանակը ի՞նչպէս չէք
 57 քններ : Եւ ինչո՞ւ դուք ձեզմէ չէք որոշեր ի-
 58 րաւունքը : Երբոր դուն քու ոսոխիդ հետ իշ-
 խանին երթալու ըլլաս , ճամբուն մէջ անկէ
 ազատելու համար ջանք ըրէ . որ չըլլայ թէ քեզ
 դատաւորին առջին քաշէ , ու դատաւորը դա-
 հիճին ձեռքը տայ քեզ , ու դահիճն ալ բանտը
 59 դնէ : Բեզի կ'ըսեմ . բնաւ պիտի չելլես անկէ ,
 մինչև որ վերջի լուման չվճարես :

ԳԼ . ԺԳ

1 Քրիստոս ապաշխարութիւն կը քարոզէ , Գալիլեացոց և ուրիշներուն կրած պատիժը
 յիշելով : 6 Անպտուղ թղենիին առակը : 11 Քրիստոս կ'ծկտած կնիկը կը բժշկէ .
 18 մանանեխի հատին և խմորին առակովը կը ցուցնէ ճշմարտութեան խօսքին զորա-
 ւոր ներգործութիւնը իր ընտրեալներուն սրտին մէջ . 24 կը խրատէ նեղ դռներն ներս
 մտնելու ջանք ընել , 31 և կը յանդիմանէ Հերովդէսը ու Երուսաղէմը :

- 1 Եւ ոմանք ան ատենը ներկայ գտնուելով՝
 պատմեցին անոր՝ Գալիլեացոց վրայով , որոնց
 արիւնը Պիղատոս իրենց զոհերուն հետը խառ-
- 2 նեց : Եւ Յիսուս պատասխան տալով ըսաւ ա-
 նոնց . Ար իարժէք որ ան Գալիլեացիները բոլոր
 Գալիլեացիներէն աւելի մեղաւոր էին , որ ասանկ
- 3 բաներ քաշեցին : Չեզի կ'ըսեմ՝ Չէ . հապա
 թէ որ չապաշխարէք , ամէնքդ ալ անանկ պիտի
- 4 կորսուիք : Ամա թէ ան տաճնուութը հօգն-
 որոնց վրայ Սելովամին մէջի աշտարակը ինկաւ ,
 և անոնք մեռցուց . կը իարժէք որ անոնք Երու-
 սաղէմի մէջ բնակած բոլոր մարդիկներէն աւելի
- 5 պարտաւոր էին : Չեզի կ'ըսեմ՝ Չէ . հապա թէ
 որ չապաշխարէք , ամէնքդ ալ նոյնպէս պիտի
 կորսուիք :
- 6 Ես առակն ալ ըսաւ . Մարդ մը իր այգիին մէջ
 տնկուած թղենի մը ունէր . ու եկաւ անկէ պը-

- 7 տուղ փնտուելու , և չգտաւ : Ուստի ըսաւ այգեպանին . Ահա իրեք տարի է որ կու գամ ատթղենիին վրայ պտուղ փնտուելու , ու չեմ գտներ . ալ ատիկայ կտրէ , ինչո՞ւ համար գետինը
- 8 խափանէ : Անիկայ պատասխան տուաւ՝ ու անոր ըսաւ . Տէր՝ աս տարի ալ ատիկայ թող տուր , մինչև որ ատոր բոլորտիքը բրեմ՝ ու թրիք դընեմ , Եւ թէ որ պտուղ տայ , ալ՝ . հապա թէ չէ՝ գալ ալ կտրես ատիկայ :
- 10 Եւ ինչ ժողովարաններուն մէկուն մէջ շաբաթ
- 11 օրը կը սորվեցընէր : Եւ ահա մէկ կնիկ մը կար , որ հիւանդութեան ոգի մը ունէր տասնուութը տարիէ ՚ի վեր , ու կծկտած էր , և ամենեին չէր
- 12 կրնար շիտակ կայնիլ : Ու Յիսուս զանիկայ տեսնելով՝ ինչ կանչեց՝ և ըսաւ անոր . Անիկ՝ դուն քու
- 13 հիւանդութենէդ արձակուած ես : Ու ձեռքը աւոր վրայ դրաւ . և իսկոյն շիտկուեցաւ , ու փառք
- 14 կու տար Աստուծոյ : Իսկ ժողովարանին իշխանը պատասխան տուաւ բարկանալով՝ որ Յիսուս շաբաթ օրը բժշկեց , և ըսաւ ժողովուրդին . Այց օր կայ՝ որոնց մէջ արժան է գործ գործել , ուստի ան յետէ եկեք բժշկուեցէք , ու չէ թէ շա
- 15 բաթ օրը : Ան ատենը Տէրը պատասխան տուաւ անոր՝ ու ըսաւ . Աեղծաւորներ՝ ձեզմէ ամէն մէկը շաբաթ օրը իր եղը կամ էջը մսուրէն չարձը
- 16 կեր՝ որ տանի ջուր տայ . Հապա ասիկայ որ Աբրահամի աղջիկ էր , որ ահա տասնուութը տարի Սատանան զանիկայ կապեց , չէր վայրեր որ շա
- 17 բաթ օրը ան կապէն արձրկուի : Եւ աս բանը որ ըսաւ , իրեն հակառակ կեցողները ամէնքն ալ ամօթով մնացին . ու բոլոր ժողովուրդը կ'ուրախանար ան ամէն փառաւոր գործքերուն համար՝ որ իրմէն կ'ըլլար :
- 18 Եւ ըսաւ . Աստուծոյ թագաւորութիւնը ինչ բանի կը նմանի , ու ինչ բանի նմանցընեմ անի-

- 19 *կայ* : Մանանէիսի հատի նման է , որն որ մարդ մը առաւ՝ իր պարտէզը ձգեց . և աճեցաւ ու մեծ ծառ եղաւ . ու երկնից թռչունները անոր ճիւղերուն վրայ բնակեցան :
- 20 Դարձեալ ըսաւ . Աստուծոյ թագաւորութիւնը ինչ բանի նմանցընեմ : Խմորի նման է , որն որ կնիկ մը առաւ՝ իրէք զրիւ օլիւրի մէջ պահեց , մինչև որ ամէնն ալ խմորեցաւ :
- 22 Եւ քաղաքները ու գեղերը պտըտելով՝ կը սորվեցընէր , ու դէպ ՚ի Երուսաղէմ ճամբայ կ'ընէր :
- 23 Եւ մէկը ըսաւ անոր . Տէր՝ քիչու՞ր են անոնք որ պիտի փրկուին : Անիկայ ալ ըսաւ անոնց .
- 24 Զանք ըրէք որ նեղ դռնէն մտնէք . քանզի կ'ըսեմ ձեզի , որ շատերը մտնել պիտի ուզեն , և
- 25 պիտի չկրնան : Անկէ ետեւ որ տանուտէրը ելլէ ու դուռը գոցէ , և դուք սկսիք դուրսը կենալ , ու դուռը զարնել և ըսել , Տէր՝ Տէր , բաց մեզի . ան ալ պատասխան տալով պիտի ըսէ ձեզի . Չեզ
- 26 չեմ ճանչնար ուսկից էք : Ան ատենը պիտի սկսիք ըսել . Մենք քու առջևդ կերանք ու խմեցինք , և դուն մեր փողոցներուն մէջը սորվեցուցիր :
- 27 Երբ : Եւ անիկայ պիտի ըսէ . Չեզի կ'ըսեմ , ձեզ չեմ ճանչնար ուսկից էք , մէկ դի՛ կեցէք
- 28 ինծմէ բոլոր անիրաւութիւն գործողներդ : Հոն պիտի ըլլայ լալ՝ ու ահաւաներ կճըռցընել , երբոր տեսնէք Աբրահամը ու Իսահակը և Յակոբը ու բոլոր մարգարէները Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ , ու ձեզ դուրս հանած : Եւ պիտի զան արևելքէն ու արեւմուտքէն և հիւսիսէն ու հարաւէն , ու պիտի բաղմին Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ : Եւ ահա՛ կան յետիններ՝ որ առաջիններ պիտի ըլլան , ու կան առաջիններ՝ որ յետիններ պիտի ըլլան :
- 31 Նոյն օրը մէկ քանի փարիսեցիներ եկան՝ ու ըսին անոր . Նշի՛ր՝ ու զնա՛ ասկէ , ինչու որ Հե-

- 32 րովդէս քեզ սպաննել կ'ուզէ : Եւ ինքը ըսաւ անոնց . Գացէք՝ ան աղուէսին ըսէք . Ահա ես դուք կը հանեմ ու բժշկութիւններ կը կատարեմ այսօր և վաղը , ու երրորդ օրը պիտի կա-
- 33 տարուիմ : Միայն թէ պէտք է որ այսօր ու վաղը և մէկալ օրը պտըտիմ . վասն զի կարելի չէ որ մարգարէ մը Նրուսաղեմէն դուրս կորսուի :
- 34 Ո՛վ Նրուսաղեմ՝ Նրուսաղեմ , որ մարգարէները կը սպաննէիր , ու քեզի խրկուածները կը քարկոծէիր . քանի անգամ քու տղաքներդ ժողովել ուզեցի՝ ինչպէս որ հաւը իր ձագերը թւերուն
- 35 տակը ինչ ժողովէ , և դուք չուզեցիք : Ահա ձեր տունը ձեզի աւերակ պիտի մնայ . սակայն ձեզի կ'ըսեմ , որ ալ զիս պիտի չտեսնէք , մինչև զայ ան ժամանակը որ պիտի ըսէք , Օրհնեալ է ան՝ որ Տէրոջը անունովը կու գայ :

ԳԼ . ԺԴ

² Քրիստոս շաբաթ օրը կը բժշկէ ջրգողեալ մարդը . ⁷ կը սորվեցնէ խոնարհ ըլլալ , ¹² և աղքատները ճաշի հրաւիրել . ¹⁶ ընթրիքին առակովը կը ցուցնէ թէ աշխարհասէր անձինք՝ որ Աստուծոյ խօսքը կ'անարգեն , դուրս պիտի մնան երկինքէն : ²⁵ Քրիստոսի աշակերտիլ ուզողները պէտք է որ յառաջագոյն խորհին թէ իրենց խաչը պիտի կրեն , որ չըլլայ թէ ետքը ամենթայից եղանակաւ ետ քաշուին իրմէն . ³⁴ ու բոլորովին անպիտան ըլլան՝ իր համը կորսնցուցած աղի պէս :

- 1 Ու եղաւ որ երբ ինքը շաբաթ օր մը փարիսեցւոց գլխաւորներուն մէկուն տունը մտաւ հաց
- 2 ուտելու , ու անոնք անոր կը սպասէին : Եւ ահա
- 3 հոն ջրգողեալ մարդ մը կար իր առջևը : Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ՝ ու խօսեցաւ օրինականներուն ու փարիսեցիներուն՝ ըսելով . Արժան
- 4 է շաբաթ օրը բժշկել : Անոնք ալ լուռ կեցան .
- 5 և ինքը բռնեց անիկայ՝ բժշկեց ու ճամբեց . Եւ պատասխան տալով ըսաւ անոնց . Ձեզմէ որո՞ն էշը կամ եզը հորը իյնալու ըլլայ , ու շուտ մը չը-
- 6 հաներ անիկայ շաբաթ օրը : Եւ աս բաներուս չկրցան անոր պատասխան տալ :
- 7 Առակ մը զրուցեց ան հրաւիրուած մարդոց

- ալ, երբոր տեսաւ թէ ինչպէս առաջին բազմոց-
 8 ները կ'ընտրէին, ու ըսաւ անոնց. Նրբոր մէկէ
 մը հարսնիքի հրաւիրուիս, առաջին բազմոցին
 վրայ մի' նստիր. չըլլայ որ քեզմէ աւելի պա-
 9 տուաւոր մէկն ալ հրաւիրուած ըլլայ անկէ. Նւ
 ան որ քեզ ու անիկայ հրաւիրեց, գայ զըուցէ
 քեզի. Ասոր տեղ տուր, և անկէ ետեւ սկսիս
 10 ամօթով յետին տեղը բռնել: Հապա երբոր
 հրաւիրուիս, գնա յետին տեղը նստէ. որ երբ
 քեզ հրաւիրողը գայ, քեզի ըսէ. Բարեկամ՝
 վեր հրամմէ. ան ատենը քու հետդ նստողնե-
 11 րուն առջեւ քեզի փառք կ'ըլլայ: Այսն զի
 ամէն ո՞վ որ իր անձը կը բարձրացընէ, պիտի
 խոնարհի. և ո՞վ որ իր անձը կը խոնարհեցընէ,
 պիտի բարձրանայ:
- 12 Ու զինքը հրաւիրողին ալ ըսաւ. Նրբոր ճաշ
 կամ ընթրիք կ'ընես, մի' կանչեր քու բարեկամ-
 ներդ, ո՛չ ալ քու եղբայրներդ, և ո՛չ քու ազգա-
 կաններդ, ու ո՛չ հարուստ զրացիներդ, որ
 չըլլայ թէ անոնք ալ փոխարէնը քեզ հրաւիրեն,
 13 ու քեզի հատուցում ըլլայ: Հապա երբոր հաց-
 կերոյթ կ'ընես, աղքատներ, պակասաւորներ,
 14 կազեր ու կոյրեր հրաւիրէ. Ու երանելի պիտի
 ըլլաս. ինչու որ անոնք չեն կրնար փոխարէնը
 քեզի հատուցանել. հապա արդարներուն յա-
 րութիւն առած ատենը՝ փոխարէնը քեզի պիտի
 հատուցուի:
- 15 Նւ սեղան նստողներէն մէկը երբոր լսեց աս
 խօսքը՝ ըսաւ անոր. Նրանի անոր՝ որ Աստուծոյ
 16 թագաւորութեանը մէջ հաց պիտի ուտէ: Նւ
 ինքը ըսաւ անոր. Մէկ մարդ մը մեծ ընթրիք
 17 ըրաւ, ու շատ մարդիկ հրաւիրեց: Նւ ընթ-
 րիքին ատենը խրկեց իր ծառան, որ հրաւի-
 րուածները կանչէ, ըսելով. Նկէք, ինչու որ ար-
 18 դէն ամէն բան պատրաստ է: Նւ ամէնքը մէ-

- կէն սկսան ետ քաշուիլ . առջինը անոր ըսաւ .
 Ես արտ մը ծախու առի , ու պէտք է որ ելլեմ
 տեսնեմ անիկայ . կ'աղաչեմ քեզի , զիս հրա-
- 19 Ժարուած սեպէ : Եւ միւսը ըսաւ . Հինգ զոյգ
 եղ ծախու առի , ու կ'երթամ որ անոնք փոր-
 ձեմ . կ'աղաչեմ քեզի , զիս հրաժարուած սեպէ :
- 20 Եւ միւսը ըսաւ . Անիկ առի , ու անոր համար
- 21 չեմ կրնար գալ : Եւ ան ծառան եկաւ՝ ու իր
 տիրոջը պատմեց աս բաները . ան ատենը բար-
 կացաւ տանուտէրը , ու ըսաւ իր ծառային .
- 22 Եւ կաղերը ու կոյրերը հոս մտցուր : Ծառան
 ալ ըսաւ . Տէր՝ եղաւ ինչ որ հրամայեցիր , ու
- 23 տակաւին տեղ կայ : Եւ Տէրը ըսաւ ծառային .
 Ելե՛ր ճամբաները ու ցանգերը , և հարստներ
 24 պէ՛հ մտնելու , որ տունս լեցուի : Քանզի
 կ'ըսեմ ձեզի , որ ան հրաւիրուածներէն մէկն ալ
 իմ ընթրիքիս համը պիտի չառնէ :
- 25 Ու իր հետը շատ ժողովուրդներ կ'երթային .
- 26 և դառնալով անոնց ըսաւ . Թէ որ մէկը ինծի
 կու գայ , ու չատեր իր հայրը և մայրը , ու կիներ
 և զաւակները , ու եղբայրները և քոյրերը , նաև
 իր կեանքն ալ , չկրնար իմ աշակերտս ըլլալ :
- 27 Եւ ո՛վ որ իր խաչը չվերցընէր՝ ու իմ ետեւս
- 28 գար , չկրնար իմ աշակերտս ըլլալ : Ասան զի
 ձեզմէ ո՛վ աշտարակ մը շինել ուզելով , առաջ
 չնստիր ու հաշիւ ըներ ծախքը , [թէ անիկայ լը-
- 29 մընցընելու հարկը ունի՞ . Որ չըլլայ [թէ երբ
 հիմը ձգէ , ու չկրնայ լմընցընել , բոլոր տեսնող-
- 30 ները սկսին անիկայ ծաղը ընել , Եւ ըսել [թէ ,
 Ես մարդը սկսաւ շինել , ու չկրցաւ լմընցընել :
- 31 Ամա [թէ՝ ո՞ր [թագաւոր ուրիշ [թագաւորի մը
 հետ պատերազմելու երթալով , առաջ չնստիր
 ու խորհիր , [թէ արդեօք տասը հազարով կրնայ

- դէմ կենալ անոր՝ որ քսան հազարով իր վրայ
 32 կու գայ : Հապա թէ չէ՝ քանի որ անիկայ հե-
 ոու է , դեսպան խրկելով՝ խաղաղութիւն կը
 33 խնդրէ : Մհա ասանկ ալ ձեր մէջէն ամէն մէկը՝
 թէ որ իր բոլոր ստացուածքէն ետ չկենայ ,
 34 չկրնար իմ աշակերտս ըլլալ : Աղը աղէկ բան է .
 բայց թէ որ աղը իր համը կորսնցընէ , ինչո՞վ
 35 պիտի համոզնայ : Ո՛չ հողի ու ոչ թրիքի տեղ
 օգտակար կ'ըլլայ , հապա անիկայ դուրս կը նե-
 տեն : Ան որ լսելու ականջ ունի , թող լսէ :

ԳԼ . ԺԵ

1 Մոլորեալ ոչխարին , 8 կորսուած դրամին , 11 և անառակ որդիին առականքը :

- 1 Աւ բոլոր մաքսաւորները ու մեղաւորները ա-
 2 նոր կը մօտենային իրմէն լսելու համար : Աւ
 փարիսեցիները ու դպիրները տրտունջ կ'ընէին՝
 ու կ'ըսէին . Ասիկայ մեղաւորները կ'ընդունի ,
 ու անոնց հետ կ'ուտէ :
 3 Աւ անիկայ աս առակը խօսեցաւ անոնց՝ ըսե-
 4 լով . Ձեզմէ ո՞վ է ան մարդը՝ որ հարիւր ոչխար
 ունենայ , և անոնցմէ մէկը որ կորսնցընէ ,
 իննսունուինը չը՞ծգեր անապատին մէջ՝ ու ան
 կորսուածին ետեւէն երթար , մինչև որ զանի-
 5 կայ գտնէ : Ու երբոր կը գտնէ , ուրախանալով
 6 իր ուսերուն վրայ կը դնէ զանիկայ , Աւ տունը
 գալով , կը կանչէ բարեկամները ու դրացիները ,
 ու անոնց կ'ըսէ . Ուրախ եղեք ինծի հետ , ինչու
 7 որ իմ կորսուած ոչխարս գտայ : Ձեզի կ'ըսեմ՝
 որ այսպէս ուրախութիւն պիտի ըլլայ երկինքը
 մէկ մեղաւորի մը համար որ կ'ապաշխարէ , քան
 թէ իննսունուինը արդարներուն համար՝ որ ա-
 8 նոնց ապաշխարութիւն պէտք չէ : Աամ թէ ո՞վ
 է ան կնիկը՝ որ տասը դրամ ունենայ . ու թէ
 որ դրամ մը կորսնցընէ , ճրագ չը՞վառեր , ու
 տանը մէջ աւել զարներ , և զգուշութեամբ
 9 փնտռեր , մինչև որ գտնէ : Ու երբոր կը գտնէ ,

- կը կանչէ բարեկամները ու դրացիները , և կ'ըսէ . Ուրախ եղիք ինծի հետ , ինչու որ իմ կոր-
- 10 սընցուցած դրամս գտայ : Անանկ ալ ձեզի կ'ըսեմ , ուրախութիւն կ'ըլլայ Աստուծոյ հրեշտակներուն առջեւ մէկ մեղաւորի մը համար որ կ'ապաշխարէ :
- 11 Եւ ըսաւ . Մէկ մարդ մը երկու որդի ունէր .
- 12 Ու անոնցմէ պզտիկը հօրը ըսաւ . Հայր՝ ըստացուածքէդ եմ իյնալու բաժինը տո՛ւր ինծի .
- 13 ան ալ բաժնեց անոնց՝ եւ ունեցածը : Եւ շատ օրեր չանցած՝ պզտիկ որդին բոլոր բաները ժողվեց՝ ու հեռու երկիր մը գնաց , և հոն անառակութեամբ ապրելով՝ իր ունեցածը փճացուց :
- 14 Ու երբոր ամէնը հատցուց , ան երկրին մէջ սաստիկ սով մը եղաւ , ու ինքը սկսաւ չքաւոր ըլլալ :
- 15 Եւ գնաց ան երկրին քաղաքացիներէն մէկուն քովը մտաւ . ան ալ իր ագարակը խրկեց զանի-
- 16 կայ՝ խողեր արածելու համար : Եւ կը փափաքէր խողերուն կերած եղջիւրէն իր փորը լեցընելու . ու մէկը չէր տար անոր : Եւ ինքզինքին գալով՝ ըսաւ . Քանի բանւորներ կան իմ հօրս
- 17 հացով լեցուած , ու ես հոս սովամահ կը կորնչիմ . Այլեմ՝ երթամ իմ հօրս , և ըսեմ անոր .
- 18 Հայր՝ մեղանչեցի երկինքին դէմ ու քու առջեւ , Եւ ալ արժանի չեմ քու որդիդ ըսուելու . զիս քու վարձկաններուդ մէկուն պէս ըրէ :
- 20 Ու ելաւ իր հօրը եկաւ . և դեռ որ ինքը շատ հեռու էր , հայրը տեսաւ զանիկայ՝ ու գութը շարժեցաւ , և վազելով՝ անոր պարանոցին վրայ
- 21 ինկաւ , ու համբուրեց զանիկայ : Որդին ալ ըսաւ անոր .
- 22 Հայր՝ մեղանչեցի երկինքին դէմ ու քու առջեւ , և ալ արժանի չեմ քու որդիդ ըսուելու : Բայց հայրը ըսաւ իր ծառաներուն .
- Հանեցէք առաջին պատմութեանը՝ ու հազցուցէք անոր , և մատնի դրէք անոր ձեռքը , ու կօշիկ-

- 23 ներ անոր ոտքերը . Եւ պարարտ զուարակը բե-
րէք մորթեցէք , և ուտենք ու ուրախ ըլլանք .
- 24 Ինչու որ աս իմ որդիս մեռած էր՝ ու ողջընցաւ .
կորսուած էր՝ ու գտնուեցաւ . և սկսան ուրախ
- 25 ըլլալ : Ու անոր մեծ որդին ազարակն էր . ու
երբոր կու գար՝ ու տանը մօտեցաւ , նուազա-
- 26 րաններուն և պարերուն ձայնը լսեց : Ու ծա-
ռաններէն մէկը իրեն կանչելով՝ կը հարցընէր ,
- 27 Թէ աս ի՞նչ է : Անիկայ ալ ըսաւ անոր , Եղ-
բայրդ եկաւ , ու հայրդ պարարտ զուարակը մոր-
- թեց . ինչու որ ողջ առողջ ձեռք ձգեց զանիկայ :
Իսկ ինքը բարկացաւ՝ ու չէր ուզեր ներս մտնել .
- 28 ուստի իր հայրը դուրս ելելով կ'աղաչէր անոր :
Եւ անիկայ պատասխան տալով՝ ըսաւ հօրը .
- 29 Ահա այսչափ տարի է որ քեզի կը ծառայեմ , ու
բնաւ քու խօսքէդ դուրս չելայ , ու ինծի երբէք
- մէկ ու մը չտուիր , որ իմ բարեկամներուս հետ
30 ուրախութիւն ընէի : Բայց երբոր եկաւ ատ քու
որդիդ՝ որ քու ստացուածքդ բոզերու հետ կե-
- րաւ , անոր մորթեցիր պարարտ զուարակը :
Եւ անիկայ ըսաւ անոր . Ո՛րդեակ՝ դուն միշտ
- իմ հետս ես , ու իմ բոլոր ունեցածս քուկդ է .
32 Սակայն պէտք էր ուրախ ըլլալ և խնդալ . ինչու
որ աս քու եղբայրդ մեռած էր ու ողջընցաւ ,
կորսուած էր ու գտնուեցաւ :

ԳԼ . Ժ.Չ.

1 Անիրաւ տնտեսին առակը : 14 Քրիստոս կը յանդիմանէ արծաթասէր փարիսեցոց
կեղծաւորութիւնը : 19 Հեշտասէր մեծատունը և աղքատ Ղազարոսը :

- 1 Ու իր աշակերտներուն ալ ըսաւ . Մէկ հա-
րուստ մարդ մը կար , որ տնտես մը ունէր . և
անոր վրայով գանգատ եղաւ իրեն՝ որպէս Թէ իր
- 2 ունեցածը կը փճացընէ : Ուստի կանչեց զանի-
կայ՝ ու ըսաւ անոր . Ի՞նչ է աս՝ որ քեզի համար
կը լսեմ . քու տնտեսութեանդ հաշիւը տուր ,
- 3 ինչու որ ալ չես կրնար տնտես ըլլալ : Եւ տըն-

- տեսը իր մտքին մէջ ըսաւ . Ի՞նչ ընեմ , որովհետեւ իմ տէրս տնտեսութիւնը ինծմէ կ'առնէ . հողագործութիւն չեմ կրնար ընել , մուրալու
- 4 կ'ամչնամ : Գիտեմ ի՞նչ պիտի ընեմ , որպէս զի երբոր ի՞ տնտեսութենէս մերժուիմ , զիս իրենց
- 5 տունը ընդունին : Եւ իր տիրոջը պարտականները մէկիկ մէկիկ իրեն կանչելով՝ ըսաւ առջինին . Դուն իմ տիրոջս ո՞րչափ պարտք ունիս :
- 6 Ե՛ն ալ ըսաւ . Հարիւր մար ձէթ . և ըսաւ անոր .
- 7 Գիրդ ա՛ռ՝ ու շուտով նստէ յիսուն գրէ : Ետքը միւսին ըսաւ . Դուն ալ ո՞րչափ պարտք ունիս . և անիկայ ըսաւ . Հարիւր քող ցորեն , ու ըսաւ
- 8 անոր . Գիրդ ա՛ռ՝ և ութսուն գրէ : Ու տէրը անիրաւ տնտեսը գովեց , որ խելացութիւնով ըրաւ . վասն զի աս աշխարհիս որդիքը իրենց ցեղին մէջ՝ լուսոյ որդիներէն աւելի խելացի են :
- 9 Եւ ես ալ ձեզի կ'ըսեմ . Ենիրաւ մամոնայէն ձեզի բարեկամներ ըրէք , որ երբ անիկայ պակսի , ձեզ յաւիտենական բնակարաններու մէջ ըն-
- 10 դունին : Ե՛ն որ քիչ բանի մէջ հաւատարիմ է , շատի մէջ ալ հաւատարիմ է . և ան որ քիչի
- 11 մէջ անիրաւ է , շատի մէջ ալ անիրաւ է : Ուստի թէ որ անիրաւ մամոնային մէջ հաւատարիմ չեղաք , ճշմարիտ հաւատարիմ ո՞վ պիտի հաւա-
- 12 տայ ձեզի : Ու թէ որ օտարին բանին մէջ հաւատարիմ չեղաք , ձերը ո՞վ պիտի տայ ձեզի :
- 13 Մէկ ծառայ մը չկրնար երկու տէրերու ծառայութիւն ընել . ինչու որ կամ մէկը պիտի ա-
- տէ՝ և միւսը սիրէ , կամ մէկը պիտի մեծարէ և միւսը արհամարհէ . չէք կրնար ծառայել Ես-
- տուծոյ ու մամոնայի :
- 14 Եւ փարիսեցիներն ալ որ արծաթասէր էին , աս ամէն բաները լսելով կը քամահրէին զա-
- 15 նիկայ : Եւ ըսաւ անոնց . Դուք էք որ մարդոց առջևը ինքզինքնիդ կ'արդարացընէք . բայց Ես-

- տուած գիտէ ձեր սիրտերը . ինչու որ մարդոց
մէջ բարձր եղածը՝ Աստուծոյ առջևը պիղծ է :
- 16 Օրէնքը ու մարգարէները մինչև Յովհաննէս
էն . անկէ ետև Աստուծոյ թագաւորութիւնը կը
քարոզուի , և ամէն մէկը անոր մէջը մտնելու
- 17 կ'արտօրայ : Դիւրին է որ երկինքը ու երկիրը
անցնի , քան թէ օրէնքէն մէկ նշանագիր մը
- 18 իյնայ : Ո՛վ որ իր կնիկը արձակէ՝ և ուրիշ մը
առնէ , շնութիւն կ'ընէ . և ո՛վ որ էրիկէ արձա-
կուած կնիկ մը առնէ՝ շնութիւն կ'ընէ :
- 19 Մէկ հարուստ մարդ մը կար , որ ծիրանի ու
բէհեզ կը հագնէր , և ամէն օր փառաւորապէս
- 20 ուրախութիւն կ'ընէր : Ու Ղազարոս անունով
աղքատ մը կար վերքերով լեցուն , որ անոր դը-
- 21 րանը առջին դրուած էր . Նւ կը փափաքէր որ
ան հարուստին սեղանէն ինկած փշրանքներէն
- 22 իր փորը լեցընէ . նաև շուներն ալ կու գային՝ և
անոր վերքերը կը լզէին : Ու եղաւ որ ան աղ-
- քատը մեռաւ , ու հրեշտակները Աբրահամին
գողը տարին զանիկայ . հարուստն ալ մեռաւ ու
- 23 թաղուեցաւ : Նւ դժոխքին մէջը երբոր տան-
ջանքի մէջ էր , իր աչքերը վերցընելով հեռուէն
- տեսաւ Աբրահամը , ու Ղազարոսը անոր գողը
- 24 հանգիստ նստած : Նւ ինքը աղաղակեց ու ըսաւ .
Հայր Աբրահամ՝ ողորմէ՛ ինծի , ու խրկէ՛ Ղա-
- զարոսը , որ իր մատին ծայրը ջուրը թաթխէ ,
ու զովացընէ իմ լեզուս . ինչու որ աս բոցիս մէջ
- 25 կը տանջուիմ : Նւ Աբրահամ ըսաւ . Որդեակ՝
միտքդ բեր , որ դուն քու կեանքիդ ատենը քու
- բարիքներդ առիր . նոյնպէս ալ Ղազարոս՝ չա-
րիքներ . հիմա անիկայ հոս կը մխիթարուի , ու
- 26 դուն կը տանջուիս : Նւ աս ամէն բաներէն 'ի
զատ՝ մեր ու ձեր մէջտեղը մեծ անդունդ մը կայ
հաստատուած . անանկ որ ասկէ ձեզի անցնիլ
ուղղոյնները չկրնան , ո՛չ ալ ատկէ մեզի հալ "պղծ-

- 27 Դէր անցնին : Են ալ ըսաւ . Ուրեմն կ'աղաչեմ
քեզի՝ հայր , որ անիկայ իմ հօրս տունը խրկես .
28 Քանզի հինգ եղբայր ունիմ . որ երկուսն անոնց
վկայութիւն տայ , որ չըլլայ թէ անոնք ալ աս
29 չարչարանքին տեղը գան : Եւ Եբրահամ ըսաւ
անոր . Ենոնք Մովսէսը ու մարգարէները ունին ,
30 թող անոնց մօտիկ ընեն : Են ալ ըսաւ . Չէ՛
հայր Եբրահամ , հապա թէ որ մեռելներէն մէկ
31 կը անոնց երթայ , պիտի ապաշխարեն : Եւ
անիկայ ըսաւ անոր . Թէ որ Մովսէսին ու մար-
գարէներուն մօտիկ չեն ըներ , ո՛չ ալ թէ որ մե-
ռելներէն մէկը յարութիւն առնելու ըլլայ , պիտի
համոզուին :

ԳԼ . ԺԷ

- 1 Քրիստոս կը սորվեցընէ զայթակողութիւն չտալ , 3 և իրարու յանցանքները ներել : 6
Հաւատքին զօրութիւնը : 7 Մենք պարտաւոր ենք Աստուծոյ , բայց Աստուած պար-
տաւոր չէ մեզի : 11 Քրիստոս կը բժշկէ տասը բորոտներ : 22 Աստուծոյ թագաւո-
րութիւնը և Որդւոյ մարդոյ գալուստը :

- 1 Եւ ըսաւ իր աշակերտներուն . Ենկարելի է որ
զայթակողութիւններ չգան . բայց վայ անոր ,
2 որուն ձեռքովը կու գան : Ենոր աւելի աղէկ է ,
որ անոր պարանոցէն իշու աղացքի քար մը կա-
խուի , ու անիկայ ծովը ձգուի , քան թէ աս
3 պղտիկներէն մէկը զայթակղեցընէ : Օգուշա-
ցէք ձեր անձերուն :

- Թէ որ քու եղբայրդ քեզի դէմ մեղանչէ ,
յանդիմանէ զանիկայ . ու թէ որ ապաշխարէ ,
4 ներէ անոր : Եւ թէ որ օրը եօթը անգամ քեզի
դէմ մեղանչէ՝ ու օրը եօթը անգամ դառնայ
քեզի ու ըսէ , Կ'ապաշխարեմ , ներես անոր :

- 5 Եւ առաքեալները ըսին Տէրօջը . Մեր հաւատ-
6 քը աւելցոր : Եւ Տէրը ըսաւ . Թէ որ մանա-
նեխի հատի չափ հաւատք ունենայիք , աս թը-
թենիին կրնայիք ըսել , Երմատաքի խլուէ ու
ծովուն մէջը տնկուէ , ան ալ պիտի հնազանդէր
ձեզի :

- 7 Իայց ձեզմէ ո՞վ է ահա ասոր ինչ որ ունենայ մէկ երկ-
րագործ կամ հովիւ ծառայ մը, որ անիկայ երբոր
ազարակէն արտէ մտնէ, շուտով վրուցէ ահա թէ,
8 Անցիր սեղան նստէ. Հապա չը՞սեր անոր թէ՝
Պատրաստէ իմ ընթրիքս, ու գօտիդ կապած
ինծի սպասաւորութիւն ըրէ, մինչև որ ես ու-
տեմ ու խմեմ. ու ետքը դուն ալ կեր ու խմէ՛ :
- 9 Մի՛թէ շնորհակալ կ'ըլլայ ան ծառային, իրեն
հրամայուած բաները կատարելուն համար. չեմ
10 կարծեր : Նոյնպէս ալ դուք երբոր բոլոր ձեզի
հրամայուած բաները ընէք, ըսէք թէ՝ Մենք
անպիտան ծառաներ ենք. քանզի ան որ պար-
տական էինք ընելու, ըրինք :
- 11 Ու եղաւ որ երբ ինքը Երուսաղէմ կ'երթար,
Սամարիայի և Գալիլեայի մէջտեղէն կ'անցնէր :
- 12 Ու երբոր մէկ գեղ մը պիտի մտնէր, տասը բո-
րոտ մարդիկ հանդիպեցան անոր, որոնք հեռուն
13 կայնեցան, Եւ ձայներնին վերցուցին ու ըսին .
- 14 Յիսուս վարդապետ, ողորմէ՛ մեզի : Եւ տես-
նելով՝ անոնց ըսաւ . Գացէք դուք ձեզ քահա-
նաներուն ցուցուցէք. ու եղաւ որ երբ կ'երթա-
- 15 յին, մաքրուեցան : Եւ անոնցմէ մէկը երբոր
տեսաւ թէ բժշկուեցաւ, ետ դարձաւ ու մեծ
16 ձայնով փառք կու տար Աստուծոյ . Ու երեսի
վրայ անոր ոտքը իյնալով՝ շնորհակալ կ'ըլլար
17 անոր . և ինքը Սամարացի էր : Պատասխան
տուաւ Յիսուս ու ըսաւ . Չէ՞ որ տան ալ մաք-
18 րուեցան. իսկ ան ինը ո՞ր էն . Աս օտարազգիէն
'ի զատ որոնց չգտնուեցան՝ որ դառնալով Աս-
19 տուծոյ փառք տան : Եւ ըսաւ անոր . Նլի՛ր
գնա . քու հաւատքդ քեզ բժշկեց :
- 20 Ու երբոր փարիսեցիները իրեն հարցուցին՝ թէ
Աստուծոյ թագաւորութիւնը երբ պիտի գայ,
պատասխան տուաւ անոնց՝ ու ըսաւ . Աստուծոյ
թագաւորութիւնը որչա՞նչ երեւցած բաներով

- 21 չգար . Ու պիտի չըսեն թէ՝ Եհննասն է կամ
 ահա հոն . ինչու որ ահա Աստուծոյ թագաւո-
 րութիւնը ձեր ներսի դին է :
- 22 Եշակերտներուն ալ ըսաւ . Օրեր պիտի գան՝
 որ դուք Որդւոյ մարդոյ օրերուն մէկը տեսնելու
- 23 պիտի փափաքիք , ու պիտի չտեսնէք : Եւ Բէ Խ
 ըսեն ձեզի , թէ ահա հոս է կամ ահա հոն , մի՛
- 24 երթաք , ու առնալ մի՛ հետեւիք : Այսին զի ինչ-
 պէս որ փայլակը երկինքին տակը մէկ դիէն փայ-
 լատակելով՝ մինչև երկինքին տակը մէկալ դին
 լոյս կու տայ , նոյնպէս ալ պիտի ըլլայ Որդին
- 25 մարդոյ իր հօտէն օրը : Միայն թէ պէտք է որ
 ինքը առաջ շատ չարչարանքներ կրէ , ու մեր-
- 26 ժուի աս ազգէն : Եւ ինչպէս որ Նոյի օրերը
 եղաւ , անանկ պիտի ըլլայ Որդւոյ մարդոյ օրերն
- 27 ալ : Ա՛ռաւի՛ն՝ կը խմէին՝ կնիկ կ'առնէին , էր-
 կան կը տրուէին , մինչև ան օրը՝ որ Նոյ տապա-
 նը մտաւ , և ջրհեղեղը եկաւ՝ ու ամէնը կորսըն-
- 28 ցուց : Ամանապէս՝ ինտոր որ Ա՛ռաւի՛ն օրերը
 եղաւ , կ'առաւի՛ն՝ կը խմէին՝ ծախու կ'առնէին՝
- 29 կը ծախէին՝ կը տնկէին՝ կը շինէին . Բայց ան
 օրը որ Ա՛ռաւի՛ն Սողոմէն եկաւ , երկինքէն կրակ
 ու ծծումբ տեղաց , և բոլորն ալ կորսընցուց .
- 30 Նոյնպէս պիտի ըլլայ ան օրը՝ որուն մէջ Որդին
- 31 մարդոյ պիտի յայտնուի : Են օրը՝ ան որ տա-
 նիքին վրայ է՝ և իր կարասիները տանը մէջ ,
 թող վար չիջնէ զանոնք առնելու . և ան որ ար-
- 32 տին մէջն է՝ նոյնպէս թող ետ չդառնայ : Միտ-
- 33 քերնիդ բերէք Ա՛ռաւի՛ն կնիկը : Ո՛վ որ իր կեան-
 քը կ'ուզէ ապրեցընել , պիտի կորսընցընէ զա-
 նիկայ . և ո՛վ որ կը կորսընցընէ , պիտի ապրե-
- 34 ցընէ զանիկայ : Զեզի կ'ըսեմ . Են գիշերը Բէ Խ
 երկու հօգի մէկ անկողինի մէջ ըլլան , մէկը պիտի
- 35 առնուի՝ ու մէկալը ձգուի . Եւ Բէ Խ երկու կնիկ
 մէկտեղ աղալու ըլլան , մէկը պիտի առնուի՝ ու

մէկալը ձգուի . և իէ ոչ երկու հոգի արտի մը մէջ
 ըլլան , մէկը պիտի առնուի՝ ու մէկալը ձգուի :
 36 Եւ պատասխան տալով ըսին անոր . Տէր՝ ո՞ր
 37 տեղ պիտի ըլլայ «¹ Բան : Են ալ ըսաւ անոնց . Ո՛ր
 որ մարմին կայ , հոն պիտի ժողովուին արծիւները :

ԳԼ . ԺԸ

1 Թախանձող որբեարիին , 9 փարիսեցիին և մաքսաւորին առակը : 15 Մանր տղայք
 Բրիստոսի կը բերուին : 18 Մէկ իշխան մը կ'ուզէ Բրիստոսի հետեիլ , բայց իր հարս-
 տութիւնները արգելք կ'ըլլան : 28 Բրիստոսի համար ամէն բան թող տուողներուն
 վարձը : 31 Բրիստոս կը նախաձայնէ իր մահը , 35 և կոյրին աչքերը կը բանայ :

- 1 Ենոնց առակ մըն ալ ըսաւ աս բանիս վրայով՝
 թէ պէտք է ամէն ատեն աղօթք ընել ու չձանձ-
- 2 րանալ . Բսաւ . Մէկ դատաւոր մը կար քաղա-
 քի մը մէջ , որ Նստուծմէ չէր վախնար ու մար-
- 3 դէ չէր ամէնար : Եւ նոյն քաղաքին մէջ որբե-
 արի մը կար , որ անոր կու գար ու կ'ըսէր . Ի-
- 4 ղաւունք ըրէ ինծի՝ «² Ես պիտի չեմ ոսոխէս : Եւ
 անիկայ ժամանակ մը չէր ուզէր «³ Ես չեմ ընել .
 բայց ետքը ըսաւ իր մտքին մէջ . Թէեւ Նստուծ-
- 5 մէ չեմ վախնար , ու մարդէ չեմ ամէնար , Գոնէ
 աս որբեարիին զիս ձանձրացընելուն համար ի-
- 6 թախանձէ : Եւ Տէրը ըսաւ . Լսեցէք՝ անիրաւ
 7 դատաւորը ինչ կ'ըսէ : Հապա Նստուած իր
 ընտրեալներուն իրաւունք պիտի չընէ՞ , որոնք
 ցորեկ ու գիշեր իրեն կ'աղաղակեն , թէեւ եր-
- 8 կայնամիտ ալ ըլլայ անոնց վրայ : Ձեզի կ'ըսեմ ,
 որ շուտով անոնց իրաւունք պիտի ընէ . բայց
 Որդին մարդոյ երբոր գայ , արդեօք հաւատք
 պիտի դռնէ՞ երկրի վրայ :
- 9 Եւ մէկ քանիներուն՝ որոնք իրենց անձերուն
 վրայ կը վստահանային թէ արդար են , և ու-
- 10 ըրիչները կ'անարգէին , աս առակը ըսաւ . Երկու
 մարդ ելան տաճարը աղօթք ընելու . մէկը փա-
- 11 ըսեցի ու մէկալը մաքսաւոր : Փարիսեցին կայ-
 ներ էր , ու առանձին այսպէս աղօթք կ'ընէր .

- ո՛վ Աստուած՝ շնորհակալ եմ քեզմէ, որ ուրիշ
 մարդոց պէս չեմ, յափշտակող՝ անիրաւ՝ շնա-
 12 ցող, և կամ աս մաքսաւորին պէս. Հապա շա-
 բաթը երկու անգամ ծոմ կը պահեմ, ու բոլոր
 13 ստացուածքիս տասանորդը կու տամ: Եւ մաք-
 սաւորը հեռուն կայներ էր, ու չէր ուզեր աչքն
 ալ երկինքը վերցընել. հապա իր կուրծքը ծեծե-
 լով՝ կ'ըսէր. Աստուած՝ ողորմէ՛ ինձի մեղաւո-
 14 ըիս: Ձեզի կ'ըսեմ՝ թէ ասիկայ ան մէկալէն
 աւելի արդարացած իր տունը իջաւ. վասն զի ո՛վ
 որ իր անձը կը բարձրացընէ, պիտի խոնարհի.
 և ո՛վ որ իր անձը կը խոնարհեցընէ, պիտի
 բարձրանայ:
 15 Մանր տղաքներ ալ բերին իրեն, որ անոնց
 դպչի. ու աշակերտները տեսնելով՝ կը յանդի-
 16 մանէին զանոնք: Բայց Յիսուս անոնք իրեն
 կանչելով՝ ըսաւ. Թո՛ղ տուէք «» մանր տղոցը
 որ ինձի գան, և մի՛ արգիլէք ատոնք. ինչու որ
 Աստուծոյ թագաւորութիւնը ատանկներունն է:
 17 Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի. Ո՛վ որ Աստուծոյ թա-
 գաւորութիւնը պզտիկ տղու մը պէս չընդունի,
 բնաւ պիտի չմտնէ անոր մէջը:
 18 Եւ մէկ իշխան մը հարցուց անոր ու ըսաւ.
 Բարի վարդապետ՝ ի՞նչ գործեմ որ յաւի-
 19 տենական կեանքը ժառանգեմ: Եւ Յիսուս ըսաւ
 անոր. Ինչո՞ւ զիս բարի կ'անուանես, մէկէն 'ի
 20 զատ բարի չկայ, «» է Աստուած: Պատուիրանք-
 ները գիտես. Հնութիւն մի՛ ըներ, Սպանութիւն
 մի՛ ըներ, Գողութիւն մի՛ ըներ, Սուտ վկայութիւն
 21 մի՛ ըներ, Բուհայրդ ու մայրդ պատուէ: Ե՛ն ալ
 ըսաւ. Ատոնք ամէնը մանկութենէս 'ի վեր պա-
 22 հեր եմ: Ես լսելով Յիսուս՝ ըսաւ անոր. Մէկ բան
 մըն ալ պակաս է քեզի. քու բոլոր ունեցածդ ծա-
 խէ, և աղքատներուն բաշխէ, ու երկինքը գանձ
 23 պիտի ունենաս, և եկուր իմ ետեւէս: Ենիկայ

- երբոր աս բանը լսեց՝ տրտմեցաւ , ինչու որ շատ
 24 հարուստ էր : Եւ Յիսուս երբոր անիկայ տըրտ-
 մած տեսաւ , ըսաւ . Ո՛րչափ դժուար է անոնց՝
 որ հարստութիւն ունին , Եստուծոյ թագաւո-
 25 թութիւնը մտնել : Բանզի դիւրին է որ ուղտը
 ասեղին ծակէն անցնի , քան թէ հարուստը Ես-
 26 տուծոյ թագաւորութիւնը մտնէ : Եւ անոնք
 27 որ լսեցին , կ'ըսէին . Ա՛յ ո՞վ կրնայ փրկուիլ : Եւ
 ինքը ըսաւ . Մարդոց կողմանէ անկարելի եղած
 28 բաները՝ Եստուծոյ կողմանէ կարելի են : Ու
 Պետրոս ըսաւ . Ե՛հա մենք ամէն բան թողու-
 29 ցինք՝ և քու ետեւէդ եկանք : Ու անիկայ ըսաւ
 անոնց . ՂԶմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , թէ մարդ մը
 չկայ՝ որ թողուց տուն , կամ ծնողք , կամ եղ-
 քայրներ , կամ կին , կամ որդիներ՝ Եստուծոյ
 30 թագաւորութեանը համար , Որ պիտի չառնէ
 բազմապատիկ աս ատենիս մէջ , և դալու աշ-
 խարհին մէջ յաւիտենական կեանքը :
 31 Եւ տասուերկուքը իր քովը առնելով՝ ըսաւ
 անոնց . Ե՛հա մենք Երուսաղէմ կ'ելլենք , և մար-
 գարէներուն ձեռքովը Որդւոյ մարդոյ համար
 32 բոլոր դրուածները պիտի կատարուին : Ինչու
 որ հեթանոսներուն պիտի մատնուի , ու ծաղը
 պիտի ըլլայ , և պիտի նախատուի , ու պիտի
 33 թքնեն անոր , Եւ պիտի ծեծեն ու սպաննեն
 անիկայ , ու երբորդ օրը յարութիւն պիտի առ-
 34 նէ : Բայց անոնք աս բաներէն մէկն ալ չհաս-
 կրցան . ու աս խօսքը անոնցմէ ծածկուած էր ,
 և ըսած բաները չէին իմանար :
 35 Ու եղաւ որ երբ ինքը Երէքովին կը մօտենար ,
 կոյր մը ճամբուն քովը նստեր էր մուրալու :
 36 Երբոր լսեց բազմութեանը անցնիլը , հարցուց
 37 թէ՛ Ի՞նչ է ան : Եւ իրեն ըսին թէ՛ Յիսուս
 38 Նազովրեցին կ'անցնի : Ուստի աղաղակեց՝ ու
 ըսաւ . Յիսուս՝ որդի Դաւթի՝ ողորմէ՛ ինծի :

39 Եւ անոնք որ առջևէն կ'երթային , կը յանդիմանէին զանիկայ , որ լուէ . բայց անիկայ՝ ալ աւելի կ'աղաղակէր , Որդի Դաւթի՝ ողորմէ՛
 40 ինծի : Եւ Յիսուս կանկ առնելով՝ հրաման ըրաւ որ զանիկայ իրեն բերեն , ու երբոր անիկայ մօ-
 41 տեցաւ , հարցուց անոր ու ըսաւ . Ի՞նչ կ'ուզես որ քեզի ընեմ . անիկայ ալ ըսաւ . Տէր՝ որ աչ-
 42 քերս բացուին : Եւ Յիսուս ըսաւ անոր . Թող
 43 բացուին . քու հաւատքդ քեզ բժշկեց : Եւ իսկոյն անոր աչքերը բացուեցան , ու անոր ետևէն կ'երթար՝ և փառք կու տար Եստուծոյ . բոլոր ժողովուրդն ալ տեսնելով՝ զԵստուած կը գովաբանէին :

ԳԼ . ԺԹ

1 Չաբէոս մաքսապետը : 11 Տար մնասին առակը : 28 Քրիստոս իշու վրայ հեծած՝ փառաւոր հանդէսով Երուսաղէմ կը մտնէ . 41 քաղաքին վրայ կ'ողորայ . 45 տաճարէն դուրս կը հանէ զնոյնները և վաճառողները . 47 ամէն օր տաճարին մէջ կը սորվեցընէ . իսկ հրէից զլսաւորները կ'ուզեն կորսընցընել զանիկայ , բայց ժողովուրդէն կը վախճան :

1 Եւ մտնելով Երիքովի մէջէն կ'անցնէր : (2) Եւ ահա մարդ մը հաւ , անունը Չաբէոս ըսուած ,
 3 որ մաքսապետ էր՝ ու հարուստ մէկ մըն էր : Եւ կ'ուզէր տեսնել թէ ո՞վ է Յիսուսը , ու բաղմուն-
 թ ենէն չէր կրնար , ինչու որ հասակով կարճ էր :
 4 Եւ առաջ վազեց ու ժանտաթղենիի մը վրայ ելաւ , որ զանիկայ տեսնէ . ինչու որ անկէ պի-
 5 տի անցնէր : Ու երբոր Յիսուս ան տեղը եկաւ , վեր նայելով զանիկայ տեսաւ , ու ըսաւ անոր .
 Չաբէոս՝ շուտ ըրէ , ատկէ վար իջեր , ինչու որ
 6 պէտք է ինծի այսօր քու տունդ կենալ : Եւ արտորալով վար իջաւ , և ուրախութեամբ ըն-
 7 դունեց զանիկայ : Երբոր ամէնն ալ տեսան , կը տրտնջէին ու կ'ըսէին թէ՝ Մեղաւոր մարդու
 8 քով մտաւ իջևան ընելու : Եւ Չաբէոս կայնեցաւ՝ ու ըսաւ Տէրոջը . Տէր՝ ահա իմ ունեցած իսկէսը աղքատներուն կու տամ . ու թէ որ զըրպարտութեամբ մէկու մը զրկանք ըրած եմ ,

- 9 չորեքպատիկ կը հատուցանեմ անոր : Եւ Յիսուս
 ըսաւ անոր . Եւսօր աս տանը փրկութիւն եղաւ .
- 10 ինչու որ ասիկայ ալ Երրահամի որդի է : Ասան
 զի Որդին մարդոյ եկաւ որ կորսուածը փնտռէ
 ու փրկէ :
- 11 Ու երբոր անոնք աս բաները կը լսէին , առակ
 մըն ալ ըսաւ իր Երուսաղէմ մօտենալուն համար ,
 և անոնց անանկ կարծելուն համար՝ թէ շուտ մը
 Եստուծոյ թագաւորութիւնը պիտի յայտնուի :
- 12 Ուստի ըսաւ . Մէկ ազնուական մարդ մը հեռու
 երկիր գնաց՝ իրեն թագաւորութիւն առնելու և
- 13 դառնալու : Եւ իր տասը ծառաները կանչելով՝
 տասը մնաս տուաւ անոնց , ու ըսաւ անոնց .
- 14 Բանեցուցէ՛ք ասան՝ մինչև որ ես գամ : Եւ անոր
 քաղաքացիները զանիկայ կ'ատէին , ու դես-
 պաններ խրկեցին անոր ետեւէն , ըսելով թէ՝
- 15 Չենք ուզեր որ ատիկայ մեր վրայ թագաւորու-
 թիւն ընէ : Ու եղաւ որ երբ անիկայ թագաւո-
 րութիւնը առնելով ետ դարձաւ , իրեն կանչել
 տուաւ ան ծառաները՝ որոնց որ ստակը տուեր
- 16 էր , որ գիտնայ թէ ո՞վ ինչ շահ ըրած է : Եւ
 առջինը եկաւ՝ ու ըսաւ . Տէր՝ քու մնասդ տա-
- 17 սը մնաս շահ ըրաւ : Եւ ըսաւ անոր . Եպրիս՝
 բարի ծառայ . որովհետեւ քիչ բանին մէջ հա-
 ւատարիմ եղար , տասը քաղաքի վրայ իշխա-
- 18 նութիւն ունեցիր : Ու երկրորդը եկաւ՝ ու ըսաւ .
- 19 Տէր՝ քու մնասդ հինգ մնաս շահ ըրաւ : Եւ
 ըսաւ անոր . Դուն ալ հինգ քաղաքի վրայ եղիր :
- 20 Եւ ուրիշ մը եկաւ՝ ու ըսաւ . Տէր՝ ահա քու
 մնասդ՝ որ թաշկինակի մէջ ծրարած կը պահէի .
- 21 Վանդի կը վախնայի քեզմէ , ինչու որ դուն
 խիստ մարդ մըն ես . չղրած բանդ կը վերցընես ,
- 22 ու չսերմանածդ կը հնձես : Եւ անիկայ ըսաւ
 անոր . Վու բերնէդ քեզ պիտի դատեմ՝ ո՞վ չար
 ծառայ . գիտէիր որ ես խիստ մարդ մըն եմ .

- չդրած բանս կը վերցընեմ , ու չսերմանածս կը
 23 հնձեմ . Եւ ինչո՞ւ համար իմ ստակս սեղանա-
 24 առնէի անիկայ : Եւ հոն կայնողներուն ըսաւ .
 Եռէք ատկէ մնասը , ու տուէք անոր՝ որ տասը
 25 մնաս ունի . (Եւ ըսին իրեն . Տէր՝ անիկայ տա-
 26 սը մնաս ունի .) Քանզի կ'ըսեմ ձեզի , թէ
 27 ունեցածն ալ անկէ պիտի առնուի : Բայց ան
 իմ թշնամիներս՝ որոնք չէին ուզեր որ իրենց
 վրայ թաղաւոր ըլլամ , հոս բերէք , ու իմ առ-
 28 ջիւս սպաննեցէք : Եւ աս բաները խօսելէն ետեւ ,
 առաջ գնաց Երուսաղէմ ելելու :
 29 Ու եղաւ որ երբ Բեթփազէին ու Բեթանիային
 մօտեցաւ , դէպ 'ի ան լեռը՝ որ Զիթենեաց լե-
 կ'ըսուի , իր աշակերտներէն երկուքը խրկեց ,
 30 Եւ ըսաւ . Գացէք Քչ դիմացը եղած գեղը . և
 անոր մէջ մտնելնուդ պէս՝ պիտի գտնէք կա-
 պուած աւանակ մը , որուն վրայ բնաւ մարդ
 մը նստած չէ . արձրկեցէք անիկայ՝ ու բերէք .
 31 Եւ թէ որ մէկը ձեզի հարցընէ թէ՝ Ինչո՞ւ կ'ար-
 ձրկէք . ասանկ ըսէք անոր թէ , Տէրոջը պէտք
 32 է : Երբոր գացին անոնք որ խրկուեցան , ինչ-
 33 պէս որ իրենց զրուցեր էր՝ գտան : Ու երբոր
 աւանակը կ'արձրկէին , անոր տէրերը ըսին ա-
 34 նոնց . Ինչո՞ւ կ'արձրկէք ատ աւանակը : Ենոնք
 35 ալ ըսին . Տէրոջը պէտք է . Եւ զանիկայ Յիսու-
 սին բերին . ու իրենց հանդերձները աւանակին
 36 վրայ ձգելով՝ Յիսուսը հեծցուցին : Ու երբոր
 կ'երթար , իրենց հանդերձները ճամբուն վրայ
 37 կը փռէին : Ու երբոր ալ մօտեցաւ , և Զիթե-
 նեաց լեռանը զառ 'ի վայրէն կ'իջնէր , աշակերտ-
 ներուն բոլոր բազմութիւնը սկսաւ ուրախու-
 թեամբ զԱստուած օրհնել բարձր ձայնով ան
 38 բոլոր հրաշքներուն համար՝ որ տեսեր էին . Ու

- կ'ըսէին . Օրհնեալ է «» թագաւորը որ Տէրօջը
անունովը կու գայ . երկինքի մէջ խաղաղու-
- 39 թիւն , ու փառք՝ բարձրութեան մէջ : Եւ բազ-
մութեանը մէջէն փարիսեցիներուն մէկ քանի-
ները ըսին անոր . Ա՛րդապետ՝ «» քու աշա-
- 40 կերտներդ յանդիմանէ : Եւ անիկայ պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ անոնց . Ձեզի կ'ըսեմ , թէ
որ ատոնք լուռ կենան , քարերը պիտի աղաղա-
կեն :
- 41 Ու երբոր մօտեցաւ , քաղաքը տեսնելով՝ լա-
42 ցաւ անոր վրայ՝ և ըսաւ . Գոնէ աս քու օրուանդ
մէջ զիտնայիր քու խաղաղութիւնդ . բայց հի-
- 43 մա ծածկուեցաւ քու աչքերէդ : Ինչու որ օրեր
պիտի գան քու վրադ , որ թշնամիներդ քու
բոլորտիքդ պատնէշ պիտի շինեն , ու քեզ պի-
տի պաշարեն , և ամէն կողմէ քեզ նեղը պիտի
- 44 ճգեն . Եւ հիմնայատակ պիտի ընեն քեզ՝ ու քու
մէջդ եղած զաւակներդ . և քար մը քարի վրայ
ամենեւին պիտի չթողուն քու մէջդ . անոր հա-
մար որ չճանչցար քու այցելութեան ժամանակդ :
- 45 Եւ տաճարը մտնելով՝ սկսաւ դուրս հանել ա-
46 նոր մէջ ծախողները և գնողները . Եւ ըսաւ ա-
նոնց . Գրուած է թէ՛ Իմ տունս ազօթքի տուն
է , բայց դուք ատիկայ աւազակներու այր ըրիք :
- 47 Եւ ամէն օր տաճարին մէջ կը սորվեցընէր .
բայց քահանայապետները ու դպիրները և ժո-
ղովուրդին գլխաւորները կը փնտռէին՝ թէ ի՞նչ
- 48 պէ՞տք կորսընցընեն զանիկայ , Ու քան չէ չէին կրնար
գտնել՝ թէ ինչ ընեն . ինչու որ բոլոր ժողովուր-
դը անոր կապուեր էին մօտիկ ընելու :

ԳԼ . Ի

1 Քրիստոս իր իշխանութեան իրաւունքը կը պաշտպանէ Յովհաննէսի մկրտութեան հա-
ցումովը : 9 Այդիին առակը : 25 Քրիստոսի պատասխանը կայսրին տուրք տալու
վրայով : 27 Յարութիւն չկայ ըսող սաղուկեցիները կը պապանձեցընէ : 41 Քրիս-
տոս ինչպէս Դաւիթի որդին կ'ըլլայ : 45 Իր աշակերտներուն կը պատուիրէ դպիրնե-
րէն զգոյշ կենալ :

- 1 Ու եղաւ որ ան օրերուն մէկը՝ երբոր տաճարին
մէջ ժողովուրդին կը սորվեցընէր , և աւետա-
րանը կը քարոզէր , քահանայապետները ու
դպիրները ծերերուն հետ մէկտեղ վրայ հասան ,
- 2 Եւ անոր խօսեցան՝ ըսելով . Ջրուցէ՛ մեզի՝ ի՞նչ
իշխանութիւնով կ'ընես աս բաները , կամ ո՞վ է
- 3 աստ իշխանութիւնը քեզի տուողը : Պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ անոնց . Ես ալ ձեզի բան մը
- 4 հարցընեմ , և ըսէ՛ք ինծի . Յովհաննէսին մկրտ-
5 տութիւնը երկինքէ՞ն էր՝ թէ մարդոցմէ : Եւ
- 6 անոնք մէջերնին խորհեցան՝ ու ըսին . Թէ որ
ըսենք՝ Երկինքէն , պիտի ըսէ . Հապա ինչո՞ւ
չհաւատացիք անոր . իսկ թէ որ ըսենք՝ Մար-
դոցմէ . բոլոր ժողովուրդը մեզ պիտի քարկո-
ծեն . ինչու որ հասարակ համոզուած են թէ Յով-
- 7 հաննէս մարգարէ էր : Եւ պատասխան տուին՝
- 8 թէ չեն գիտեր ո՛ւսկից էր : Եւ Յիսուս ըսաւ
անոնց . Ես ալ ձեզի չեմ ըսեր թէ ի՞նչ իշխա-
նութիւնով կ'ընեմ աս բաները :
- 9 Սկսաւ աս առակը զրուցել ժողովուրդին . Մէկ
մարդ մը այգի տնկեց , և զանիկայ մշակներու
յանձնեց . ու ինքը օտար երկիր երթալով՝ շատ
- 10 ժամանակ մնաց : Եւ ատենին ծառայ մը խրկեց
մշակներուն , որ այգիին պտուղէն անոր տան .
իսկ մշակները ծեծեցին զանիկայ , ու պարապ
- 11 ճամբեցին : Եւ ուրիշ ծառայ մըն ալ խրկեց .
իսկ անոնք զանիկայ ալ ծեծեցին , անարգեցին
- 12 ու պարապ ճամբեցին : Ու երրորդ մըն ալ խրու-
կեց . իսկ անոնք զանիկայ ալ վերաւորեցին՝ ու
- 13 դուրս հանեցին : Ան ատենը այգիին տէրը ը-
սաւ . Ի՞նչ ընեմ . իմ սիրելի որդիս խրկեմ ,
- 14 գուցէ զանիկայ տեսնելով ամօշնան : Բայց մը-
շակները երբոր տեսան զանիկայ , իրարու հետ
խորհուրդ ըրին՝ ըսելով . Ասիկայ է ժառանգը ,
եկէ՛ք զանիկայ սպաննենք՝ որ ժառանգութիւնը

- 15 մերը ըլլայ : Եւ զանիկայ այգիէն դուրս հանեցին ու սպաննեցին . ուստի այգիին տէրը թնչ
- 16 պիտի ընէ անոնց . Պիտի գայ՝ ու կորսընցընէ ան մշակները , և այգին ուրիշներու պիտի տայ :
- 17 Երբոր « լսեցին , ըսին . Քաւ լեցի : Եւ ինքը անոնց նայելով՝ ըսաւ . Հապա թնչ է աս գրուածը [Թէ , Ըն քարը՝ որ շինողները անարգեցին ,
- 18 անիկայ անկիւնին գլուխը եղաւ : Ըմէն ո՞վ որ ան քարին վրայ իյնայ՝ պիտի կոտորտի , և որո՞ւ
- 19 վրայ որ իյնայ՝ պիտի փսորէ զանիկայ : Եւ քահանայապետները ու զպիւրները կը փնտռէին [Թէ ի՞նչպէ՞ս նոյն Ժամուն ձեռք զարնեն անոր , բայց Ժողովուրդէն վախցան . քանզի իմացան որ ան առակը իրենց համար ըսաւ :
- 20 Ու ետքը յարձաք ապենէ սպասելով՝ խրկեցին քանի մը խաբերայ մարդիկ՝ որոնք կեղծաւորութեամբ ինքզինքնին արդար կը ձեացընէին , որ անիկայ խօսքով բռնեն՝ տէրութեան և կուսակալին իշ-
- 21 խանութեանը զանիկայ մատներու : Ու անոր հարցուցին ըսելով . Ա՛րդապետ՝ գիտենք որ շիտակ կը խօսիս ու կը սորվեցընես , և աչառութիւն չես ըներ . հապա ճշմարտութեամբ Ըս-
- 22 տուծոյ ճամբան կը սորվեցընես : Սեզի արժանի է Այսրին տուրք տալ , [Թէ չէ : Եւ անոնց խորամանկութիւնը հասկընալով՝ ըսաւ անոնց .
- 24 Ինչո՞ւ զեա կը փորձէք . Յուցուցէք ինծի դահեկան մը : Որո՞ւն պատկերը ու գիրը ունի լեա՞ն :
- 25 Պատասխան տուին ու ըսին . Այսրինը : Եւ ինքը ըսաւ անոնց . Ուրեմն ան որ կայսրինն է՝ կայսրին տուէք , և ան որ Ըստուծոյն է՝ Ըստու-
- 26 ծոյ «-է+ : Եւ չկրցան անիկայ խօսքով մը բռնել Ժողովուրդին առջևը . ու զարմանալով անոր պատասխանին վրայ՝ լուռ կեցան :
- 27 Եւ սաղուկեցիներէն ոմանք եկան , (որոնք հակառակութիւն կ'ընեն [Թէ յարութիւն չկայ ,)

- 28 և անոր հարցուցին՝ Ըսելով . Վ՛արդապետ՝ Մովսէս մեզի գրեց . Թէ որ մէկուն եղբայրը կնիկ ունենալով՝ մեռնելու ըլլայ , ու մեռած ատենը զաւակ չունենայ , անոր եղբայրը առնէ ան կնիկը , և իր եղբօրը զաւակ հանէ : Երդ՝ Եօթը եղբայրներ կային . ու առջինը կնիկ մը առնելով՝ զաւակ չունեցած մեռաւ : Երկրորդն ալ առաւ ան կնիկը , և ինքն ալ մեռաւ առանց զաւակի : 31 Երրորդն ալ առաւ զանիկայ . նմանապէս Եօթն ալ , ու զաւակ չձգեցին ու մեռան : Եւ մենէն ետքը կնիկն ալ մեռաւ : Ուրեմն յարութեան ատենը անոնցմէ որո՞նք կնիկը պիտի ըլլայ . ինչու որ Եօթն ալ զանիկայ կնիկ ունեցան : Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝ անոնց ըսաւ . Ես աշխարհիս որդիքը կնիկ կ'առնեն ու էրկան կը տրուին : Բայց անոնք որ արժանի պիտի ըլլան ան աշխարհին հասնելու , ու մեռելներէն յարութիւն առնելուն , ո՛չ կնիկ կ'առնեն և ո՛չ էրկան կը տրուին . Որովհետեւ ալ չեն կրնար մեռնիլ . քանզի հրեշտակներուն հաւասար են , ու Եստուծոյ որդիք են , ինչու որ յարութեան որդիք են : Բայց մեռելներուն յարութիւն առնելը Մովսէսն ալ իմացուց մորենիին պարսպապէս մէջ , երբոր կը կոչէ Տէրը՝ Երրահամին Եստուածը , ու Իսահակին Եստուածը , և Յակոբին Եստուածը : Ու Եստուած մեռելներուն Եստուածը չէ , հապա կենդանիներուն . ինչու որ ամէնը անոր կենդանիէն : Եւ զպիրներէն մէկ քանին պատասխան տուին ու ըսին . Վ՛արդապետ՝ աղէկ ըսիր : Ու ալ մէկը համարձակութիւն չէր ըներ անոր բան մը հարցընելու : 41 Եւ ըսաւ անոնց . Ի՞նչպէս կ'ըսեն թէ՝ Քրիստոս Դաւիթի որդին է . Եւ ինքը Դաւիթ Սաղմոսներուն զրքին մէջը կ'ըսէ . Տէրը իմ Տէրոջս ըսաւ . Նստէ իմ աջ կողմս , Մինչև որ քու

Թշնամիներդ ոտքերուդ պատուանդան ընեմ :
 44 Ուրեմն Գաւիթ որ զանիկայ Տէր կը կոչէ , ի՞նչ-
 պէս անիկայ անոր որդին կ'ըլլայ :

45 Եւ բոլոր ժողովուրդին առջևը ըսաւ իր աշա-
 46 կերտներուն : Օգուշացէք զպիւրներէն , որոնք
 կ'ուզեն փառաւոր հանդերձներով պտըտիլ , և
 շուկաներուն մէջ բարեններ կը սիրեն , ու ժողո-
 վարաններուն մէջ առաջին աթոռները , և ընթ-

47 ռիքներու մէջ առաջին բազմոցները . Որոնք
 որբեւորիներուն տունները կ'ուտեն , ու մարդոց երե-
 նալու համար աղօթքը կ'երկընցընեն . ասոնք
 աւելի դատապարտութիւն պիտի ընդունին :

ԳԼ . ԻԸ

1 Քրիստոս կը գովէ աղքատ որբեւորին . 5 կը նախաձայնէ տաճարին ու Երուսաղէմին
 կործանումը . 25 նաև վերջին օրուան նշանները . 34 կը յորդորէ որ արթուն ըլլանք :

1 Ու նայելով՝ տեսաւ հարուստները որ իրենց
 2 ընծաները գանձանակը կը ձգէին : Մէկ տնանկ
 որբեւորի մըն ալ տեսաւ , որ հոն երկու լումայ
 3 ձգեց : Ու ըսաւ . Ղշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ
 4 Ինչու որ ամէն անոնք իրենց աւելցածէն Ես-
 տուծոյ ընծաներուն մէջը ձգեցին . բայց ասիկայ
 իր չքաւորութենէն բոլոր իր ունեցած ապրուս-
 տը ձգեց :

5 Ու երբոր մէկ քանիները տաճարին համար
 կ'ըսէին թէ , Գեղեցիկ քարերով ու նուէրներով
 6 զարդարուած է , ըսաւ . Ետ բաները որ կը տես-
 նէք , օրեր պիտի գան՝ որ ան ատենը քար մը
 7 քարի վրայ պիտի չմնայ՝ որ չքակուի : Հար-
 ցուցին իրեն ու ըսին . Վարդապետ՝ ե՞րբ պիտի
 ըլլան ատ բաները , և ի՞նչ է նշանը՝ երբոր ատ
 8 բաները պիտի ըլլան : Են ալ ըսաւ . Օգոյշ
 կեցէք՝ չխաբուիք . ինչու որ շատերը պիտի գան
 իմ անունովս՝ ու ըսեն թէ , Ես եմ Քրիստոս .
 ու ժամանակը մօտեցած է . ուրեմն անոնց ետեւէն

- 9 չերթաք : Բայց երբոր լսէք պատերազմներ և խռովութիւններ՝ մի՛ վախնաք . ինչու որ պէտք է առաջ աս բաները ըլլան , բայց վախճանը իսկոյն չէ : Են առենը ըսաւ անոնց . Ազգ ազգի վրայ պիտի ելլէ , ու թագաւորութիւն թագաւորութեան վրայ . Աւ տեղ տեղ մեծ երկրաշարժութիւններ պիտի ըլլան . ու սովեր և մահտարածամներ , նաև երկինքէն սոսկալի բաներ և մեծ նշաններ պիտի ըլլան : Բայց աս ամէն բաներէն առաջ՝ իրենց ձեռքերը ձեզի պիտի զարնեն՝ ու հալածեն , և ժողովարաններու ու բանտերու պիտի մատնեն . և իմ անուանս՝ համար թագաւորներու ու կուսակալներու առջև պիտի տարուիք : Աւ քանից վերջը ձեզի վկայութիւն մը պիտի ըլլայ : Ուստի ձեր սրտին մէջը դրէք՝ որ առաջուց չմտածէք պատասխան տալու վրայ : Այսին զի ես ձեզի բերան ու իմաստութիւն պիտի տամ , որուն պիտի չկրնան դէմ խօսիլ , կամ դէմ կենալ ձեր ամէն հակառակորդները : Աւ պիտի մատնուիք ծնողքներէ , ու եղբայրներէ , և ազգականներէ , ու բարեկամներէ , ու ձեզմէ պիտի սպաննեն . Աւ իմ անուանս համար ամենուն առեւի պիտի ըլլաք . Բայց մէկ մազ մը ձեր գլխէն պիտի չկորսուի : Ձեր համբերութիւնովը հոգինիդ պիտի ստանաք :
- 20 Ու երբոր տեսնէք Արուսազէմը չորս կողմէն զօրքերով պատած , ան առենը գիտցէք որ անոր
- 21 աւերումը մօտ է : Են առենը Հրէաստանի մէջ եղողները՝ լեռները թող փախչին . ու անոր մէջ եղողները թող հեռանան . և անոնք որ ազգա-
- 22 րակներն են , թող չմտնեն անոր մէջը : Այսին զի ան օրեր վրէժխնդրութեան օրեր են , որ բո-
- 23 լոր գրուածները կատարուին : Բայց վայ ան օրերը յղի եղողներուն ու ծիծ տուողներուն . ինչու որ մեծ նեղութիւն պիտի ըլլայ երկրին

- վրայ , ու բարկութիւն պիտի գայ աս ժողովուր-
- 24 դին վրայ . Եւ սուրի բերնով պիտի իյնան ,
 ու բոլոր ազգերուն մէջ գերի պիտի տարուին .
 ու Նրուսաղէմ ազգերուն ոտից կոխան պի-
 տի ըլլայ , մինչև որ ազգերուն ժամանակնե-
- 25 րը լմըննայ : Ու արեգակին և լուսնին ու
 աստղերուն վրայ նշաններ պիտի ըլլան . ու
 երկրի վրայ ազգերը ապշութեամբ պիտի տազ-
 նապին , և ծովը ու ալեքները պիտի դռռան .
- 26 Մարդոց սիրտերը պիտի նուաղին իշխման վախէն՝
 և աշխարհի վրայ գալու բաներուն սպասելէն .
 ինչու որ երկնից զօրութիւնները պիտի շարժին :
- 27 Եւ ան ատենը պիտի տեսնեն Որդին մարդոց
 ամպի մէջ եկած , զօրութիւնով ու մեծ փառ-
- 28 քով : Ու երբոր աս բաները սկսին ըլլալ , ելէք՝
 ու գլուխնիդ բարձրացուցէք , ինչու որ ձեր փրո-
 կութիւնը մօտ է :
- 29 Եւ առակ մը ըսաւ անոնց . Տեսէք թղենին ու
 30 ամէն ծառերը . Նրբոր կը բողբոջին , տեսնելով՝
 դուք ձեզմէ կ'իմանաք թէ ալ ամառը մօտ է :
- 31 Նոյնպէս ալ դուք երբոր աս բաները եղած տես-
 նէք , գիտցէք որ Նստուծոյ թագաւորութիւնը
- 32 մօտ է : Ղշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ աս ազգը
 պիտի չանցնի , մինչև որ «» ամէն բաները ըլ-
- 33 լան : Նրկինքը ու երկիրը պիտի անցնին , բայց
 34 իմ խօսքերս բնաւ պիտի չանցնին : Իսկ դուք
 զգուշացէք ձեր անձերուն , չըլլայ որ սիրտեր-
 նիդ կերուխումով ու գինովութիւնով և աշխար-
 հային զբաղմունքներով ծանրանայ , ու յան-
- 35 կարծակի ան օրը ձեր վրայ հասնի . Ասան զի
 բոլոր երկրին երեսը բնակողներուն ամենուն վը-
- 36 րայ որոգայթի մը պէս պիտի հասնի : Ուստի
 արթուն կեցէք . ու ամէն ատեն աղօթք ըրէք ,
 որ արժանի ըլլաք ան բոլոր ըլլալու բաներէն ա-
 զատուելու , և Որդւոյ մարդոց առջևը կայնելու :

37 Ու ցորեկները տաճարին մէջ կը սորվեցընէր ,
 և գիշերները կ'ելէր Զիթենեաց ըսուած լեռը
 38 կը կենար : Եւ բոլոր ժողովուրդը առտուանց
 կանուխ իրեն կ'երթային տաճարը՝ իր Իսահակ
 լսելու :

ԳԼ . ԻԲ

1 Հրէայք դաւակցութիւն կ'ընէն Քրիստոսի դէմ : 3 Սատանան կը զրդէ Յուդան որ
 մատնէ զՔրիստոս : 7 Առաքեալները կը պատրաստեն զատիկը : 19 Քրիստոս իր սուրբ
 ընթրիքը կը սաՀմանէ . 21 իր մատնիչն ո՛վ ըլլալը կ'իմացընէ՝ առանց անոր անունը
 տալու . 24 իր աշակերտները փառասիրութենէ կը զգուշացընէ . 31 Պետրոսին կ'իմա-
 ցընէ թէ իր հաւատքը պիտի չպակսի , 34 բայց իրեք անգամ պիտի ուրանայ իր Տէրը .
 39 աղօթք կ'ընէ Գեթսեմանեան պարտէզին մէջ , և արիւն քրտինք կը թափէ . 47 մէկ
 համրուրով մը կը մատնուի . 50 Մաղքոսին ականջը կը բժշկէ : 54 Պետրոս իրեք ան-
 ցամ կ'ուրանայ իր Տէրը : 63 Քրիստոս նախատախից անարգութիւն և չարչարանք կը
 կրէ , 66 ու կը խոստովանի թէ ինքը Աստուծոյ Որդին է :

1 Բաղարջակերաց տօնը մօտեցաւ՝ որ Չատիկ
 2 կ'ըսուէր . Եւ քահանայապետները ու դպիրնե-
 րը կը փնտռէին թէ ինչպէս սպաննեն զանիկայ ,
 քանզի ժողովուրդէն կը վախնային :

3 Եւ Սատանան Խսկարիովտացի մականուանեալ
 Յուդային ներսը մտաւ , որ անիկայ տասուեր-
 4 կուքին համրանքէն էր : Եւ զնաց քահանայա-
 պետներուն ու իշխաններուն հետ խօսք ըրաւ՝
 5 թէ ինչպէս զանիկայ մատնէ անոնց : Անոնք
 ալ ուրախացան , և խոստացան անոր ստակ տալ :
 6 Ու ինքը վրան առաւ , և պատեհութիւն մը կը
 փնտռէր որ զանիկայ մատնէ անոնց՝ առանց
 բաղմուլթեանը ժողովուրդուն :

7 Եւ բաղարջակերաց օրը եկաւ , որուն մէջ
 8 պէտք էր զատիկը մորթել : Ու խրկեց Պետրոսը
 և Յովհաննէսը՝ ու ըսաւ . Գացէք պատրաստե-
 9 ցէք մեզի զատիկը՝ որ ուտենք : Անոնք ալ ըսին
 10 անոր . Ո՞ր կ'ուզես որ պատրաստենք : Եւ ը-
 սաւ անոնց . Ահա երբոր քաղաքը մտնէք , ձեզի
 մարդ մը պիտի պատահի որ «—սին» լեայ ջուրի սա-
 փոր մը կը տանի . անոր ետեւէն գացէք ան տու-
 11 նը՝ ուր որ ինքը կը մտնէ . Եւ ան տանը տիրո-
 ջը ըսէք . Արդապետը կ'ըսէ քեզի . Ո՞ր է

- 12 օթեանը՝ որ հոն աշակերտներուս հետ մէկտեղ
 վերնատուն մը պիտի ցուցնէ . հոն պատրաս-
 13 տեցէք : Եւ զացին գտան ինչպէս որ իրենց
 ըսաւ . ու զատիկը պատրաստեցին :
 14 Ու երբոր ժամը հասաւ՝ սեղան նստաւ , և
 15 տասուերկու առաքեալները իր հետը : Ու ըսաւ
 անոնց . Փափաքելով փափաքեցայ որ աս զատի-
 կը ձեզի հետ ուտեմ իմ չարչարուելէս առաջ :
 16 Քանզի կ'ըսեմ ձեզի , որ ալ բնաւ ասկէ պիտի
 չուտեմ՝ մինչև որ Աստուծոյ Թագաւորութեա-
 17 նը մէջ կատարուի : Եւ գաւաթը առնալ՝ զոհա-
 ցաւ ու ըսաւ . Եռէք ասիկայ՝ ու բաժնեցէք ձեր
 18 մէջը : Ինչու որ ձեզի կ'ըսեմ , որ բնաւ որթ ին
 բերքէն պիտի չիսեմ՝ մինչև որ Աստուծոյ Թա-
 գաւորութիւնը գայ :
 19 Եւ հաց առաւ՝ զոհացաւ , կտրեց և տուաւ
 անոնց՝ ու ըսաւ . Ես է իմ մարմինս , որ ձեզի
 համար տրուած է . ասիկայ ըրէք զիս յիշելու
 20 համար : Նոյնպէս ալ գաւաթը առնալ՝ ընթրիքէն
 ետեւ՝ ու ըսաւ . Ես գաւաթը նոր ուխտ է իմ
 արիւնովս , որ ձեզի համար կը թափուի :
 21 Բայց ահա զիս մատնողին ձեռքը ինծի հետ
 22 սեղանս է : Եւ յիրաւի Որդին մարդոյ կ'եր-
 թայ՝ ինտոր որ սահմանուած է , բայց վսյ ան
 մարդուն՝ որուն ձեռքովը անիկայ կը մատնուի :
 23 Եւ անոնք սկսան մէջերնին հարցուփորձ ընել ,
 թէ իրենցմէ ո՞վ է՝ որ ան բանը պիտի ընէ :
 24 Վէժ մըն ալ եղաւ անոնց մէջը՝ թէ իրենցմէ
 25 ո՞վ մեծ պիտի սեպուի : Եւ անիկայ ըսաւ անոնց .
 Ազգաց Թագաւորները անոնց կը տիրեն , և ա-
 նոնք որ կ'իշխեն անոնց՝ բարերար կը կոչուին .
 26 Բայց դուք անանկ պիտի չըլաք . հապա ան որ
 ձեր մէջը մեծ է՝ պզտիկին պէս թող ըլլայ , և
 27 առաջնորդը սպասաւորին պէս : Քանզի ո՞վ է

- մեծը , սեղան նստողը՝ թէ սպասաւորը . չէ՞ որ
սեղան նստողը . սակայն ես ձեր մէջը սպասաւո-
- 28 րի մը պէս եմ : Եւ դուք անոնք էք՝ որ միշտ
ինծի հետ կը կենայիք իմ փորձութիւններուս
- 29 մէջ . Ես ալ ձեզի ըստաւարեմէն ուխտ կ'ընեմ ,
ինչպէս որ իմ Հայրս ինծի թաղաւորութիւն մը
- 30 ուխտ ըրաւ . Որ դուք իմ սեղանէս ուտէք ու
խմէք իմ թաղաւորութեանս մէջ , և աթոռ-
- ներու վրայ նստիք՝ Խորայէլի տասուերկու ցեղե-
րը դատելու :
- 31 Եւ Տէրը ըսաւ . Սիմոն՝ Սիմոն՝ ահա Սատա-
նան ձեզ փնտռեց , որ ցորենի պէս խարբալէ .
- 32 Բայց ես քեզի համար աղօթք ըրի՝ որ քու հա-
ւատքդ չպակսի . և դուն երբոր դարձի գաս ,
- 33 քու եղբայրներդ ալ հաստատէ : Իսկ ինքը ըսաւ
անոր . Տէր՝ ես պատրաստ եմ քեզի հետ բանոր
- 34 երթալու ալ , մեռնելու ալ : Եւ անիկայ ըսաւ .
Պետրոս՝ քեզի կ'ըսեմ որ այսօր հաւը պիտի չը-
- խօսի՝ մինչև որ դուն իրեք անգամ ուրանաս ,
ըսելով թէ՝ դիս չես ճանչնար :
- 35 Եւ ըսաւ անոնց . Երբոր ձեզ խրկեցի առանց
քսակի ու պարկի և կօշիկներու , բանի մը կա-
- 36 րօտ եղա՞ք : Ենոնք ալ ըսին . Բանի մըն ալ չէ .
ետքը ըսաւ . Բայց հիմա ան որ քսակ ունի՝ թող
- 37 մը ծախու առնէ , նոյնպէս ալ պարկը . և ան որ խո-
չունի , թող իր հանդերձը ծախէ , ու իրեն թո՛ւր
- 38 մը ծախու առնէ . Քանզի կ'ըսեմ ձեզի , որ աս
գրուած բանն ալ պէտք է որ իմ վրաս կատա-
- րուի , Եւ անօրէններու հետ սեպուեցաւ . քան-
զի ինչ որ ինծի համար չէ , կատարուելու
- 39 վրայ է : Ենոնք ալ ըսին . Տէր՝ ահա հոս երկու
թուր կայ . ան ալ ըսաւ անոնց , Հերիք են :
- 40 Ու ելաւ եւ սովորութեանը պէս Չիթենեաց
լեռը գնաց . աշակերտներն ալ իր ետեւէն գացին :
- Երբոր ան տեղը հասաւ , ըսաւ անոնց . Աղօթք

- 41 Ըրէք որ փորձութեան մէջ չմտնէք : Եւ ինքը
անոնցմէ զատուեցաւ քարընկէցի մը չափ , ու
- 42 ծնկան վրայ գալով աղօթք կ'ընէր : Ու կ'ը-
սէր . Հայր՝ թէ որ կ'ուզես , աս զաւթը ինծմէ
անցուր . Բայց չէ՝ թէ իմ կամքս՝ հապա քուկդ
- 43 թող ըլլայ : Ու երկինքէն հրեշտակ մը երևցաւ
անոր՝ և կը զօրացընէր զանիկայ . ու սաստիկ
նեղութեան մէջ ըլլալով՝ աւելի ջերմեռանդու-
- 44 թեամբ աղօթք կ'ընէր : Եւ իր քրտինքը արիւ-
նի մեծ կաթիլներու պէս էր , որ գետինը կը
թափուէր :
- 45 Եւ աղօթքէն ելելով՝ աշակերտներուն քովը
եկաւ , ու գտաւ անոնք տրտմութենէ քնացած .
- 46 Եւ ըսաւ անոնց . Ինչո՞ւ կը քնանաք . ելէք ա-
ղօթք ըրէք՝ որ փորձութեան մէջ չմտնէք :
- 47 Ու երբոր դեռ կը խօսէր , ահա մէկ բաղմու-
թիւն մը , և Յուդա ըսուածն «՛ տասուերկու-
- 48 սին մօտեցաւ որ զանիկայ համբուրէ : Բայց
Յիսուս ըսաւ անոր . Յո՞ւդա՝ համբուրելով կը
- 49 մատնես Որդին մարդոյ : Երբոր անոր բոլոր-
տիքը եղողները տեսան ի՞նչ որ պիտի ըլլար , ը-
- 50 սին անոր . Տէր՝ թուրով զարնե՞նք : Եւ անոնց-
մէ մէկը՝ քահանայապետին ծառային զարկաւ ,
- 51 ու մէկդի հանեց անոր աջ ականջը : Պատաս-
խան տուաւ Յիսուս՝ ու ըսաւ . Թող տուէք մին-
չեւ ատ տեղը . և զպաւ անոր ականջին՝ ու բժըշ-
- 52 կեց զանիկայ : Եւ Յիսուս իր վրայ եկող քա-
հանայապետներուն ու տաճարին իշխաններուն
ու ծերերուն ըսաւ . Իբր թէ աւագակի՞ վրայ
- 53 ելաք սուրբերով ու բիրբրով : Եւմէն օր ձեզի հետ
էի տաճարին մէջ , և ինծի ձեռք չզարկիք . բայց
աս է ձեր ժամանակը՝ ու խաւարին իշխանու-
- թիւնը :
- 54 Եւ զանիկայ բռնելով տարին՝ ու քահանայա-

- պետին տունը մտցուցին . Պետրոս ալ հեռուանց
 55 «... ետեւէն կ'երթար : Երբոր կրակ վառեցին
 դաւիթին մէջ ու մէկտեղ նստան , Պետրոս ալ
 56 նստաւ անոնց մէջը : Մէկ աղախին մը տեսնե-
 լով զանիկայ՝ որ վառած կրակին քովը նստեր
 էր , նայեցաւ անոր ու ըսաւ . Եսիկայ ալ անոր
 57 հետն էր : Բայց Պետրոս ուրացաւ զանիկայ ու
 58 ըսաւ . Կնիկ՝ ես անիկայ չեմ ճանչնար . Եւ քիչ
 մը ետքը մէկ ուրիշ մը տեսաւ զանիկայ՝ ու ը-
 սաւ . Դուն ալ անոնցմէ ես . և Պետրոս ըսաւ .
 59 Մ'արդ՝ ես «...» չեմ : Եւ ժամու մը չափ անց-
 նելէն ետեւ , ուրիշ մըն ալ կը պնդէր ու կ'ըսէր .
 Յիրաւի ասիկայ ալ անոր հետն էր , ինչու որ
 60 Գալիլեացի է : Բայց Պետրոս ըսաւ . Մ'արդ՝
 չեմ գիտեր ինչ կը զրուցես դուն . և քանի որ
 իր խօսքը բերանն էր , իսկոյն հաւը խօսեցաւ :
 61 Եւ Տէրը դարձաւ՝ ու Պետրոսին նայեցաւ . Պետ-
 րոս ալ միտքը բերաւ Տէրոջ խօսքը՝ որ իրեն
 ըսեր էր թէ , Դեռ հաւը չխօսած՝ իրեք անգամ
 62 պիտի ուրանաս զիս : Ու Պետրոս դուրս ելլելով՝
 դառնապէս լացաւ :
 63 Եւ ան մարդիկը որ Յիսուսը կը պահէին ,
 64 ծաղը կ'ընէին զանիկայ , ու կը ծեծէին . Եւ
 անոր «...» ծածկելով՝ անոր երեսին կը զարնե-
 ին , ու կը հարցընէին իրեն ըսելով . Մարգա-
 65 րէացիր՝ ո՞վ է ան որ քեզի զարկաւ : Եւ ուրիշ
 շատ բաներ կը զրուցէին իրեն՝ հայհոյելով :
 66 Ու երբոր առտու եղաւ՝ ժողովուրդին ծերա-
 կոյտը , քահանայապետները և դպիրները ժող-
 վուեցան , ու տարին զանիկայ իրենց ատեանը՝ և
 ըսին . Թէ որ Քրիստոսը դուն ես , ըսէ՛ մեզի :
 67 Ըսաւ անոնց . Թէ որ ձեզի ըսեմ ալ , պիտի չը-
 68 հաւատաք . Եւ թէ որ ձեզի ք... հարցընեմ ,
 ինծի պատասխան պիտի չտաք , «...» ալ պիտի
 69 արձակէք : Եսկէ ետեւ Որդին մարդոյ Աստու-

70 ծոյ զօրութեանը աջ կողմը պիտի նստի : Եւ
ամէնքը ըսին . Ուրեմն դուն Աստուծոյ որդի՞ն
ես . ինքն ալ ըսաւ անոնց . Դուք կ'ըսէք թէ ես
71 եմ : Եւ անոնք ըսին . Ել ի՞նչ պէտք է մեզի
վկայութիւն , ինչու որ մենք մեզմէ ասոր բեր-
նէն լսեցինք :

ԳԼ . ԻԳ

1 Քրիստոս կ'ամբաստանուի Պիղատոսին առջևը , և Հերովդեսին կը խրկուի : 8 Հերով-
դէս ծաղր կ'ընէ զանիկայ : 12 Հերովդէս և Պիղատոս բարեկամ կ'ըլլան իրարու հետ :
18 Պիղատոս կ'արձակէ Բարաբբան , և Յիսուսը ձեռք կու տայ որ խաչուի : 27 Քրիս-
տոս իր վրայ լացող կնիկներուն կ'իմացընէ Երուսաղէմի կործանումը . 34 աղօթք կ'ընէ
իր թշնամիներուն համար : 39 Երկու չարադործ անձինք իր հետը կը խաչուին : 46
Քրիստոսի մահը , 50 և թաղումը :

1 Եւ անոնց բոլոր բազմութիւնը ոտք ելելով՝
2 տարին զանիկայ Պիղատոսին . Ու սկսան անոր
վրայով ամբաստանութիւն ընել և ըսել . Ասիկայ
գտանք՝ որ Բը աղգը կը մոլորցընէր , ու կայսրին
հարկ տալէն կ'արգիլէր , և իրեն համար կ'ըսէր ,
3 թէ ինքը Քրիստոս «- թագաւոր է : Իսկ Պի-
ղատոս հարցուց անոր՝ ու ըսաւ . Հրէից թա-
գաւորը դո՞ւն ես . անիկայ ալ պատասխան տուաւ
4 անոր՝ ու ըսաւ . Դուն կ'ըսես : Են ատենը Պի-
ղատոս քահանայապետներուն ու ժողովուրդնե-
րուն ըսաւ . Ես աս մարդուն վրայ մէկ յանցանք
5 մը չեմ գտներ : Բայց անոնք ոտք կը կոխէին
ու կ'ըսէին թէ , Ժողովուրդը իրար կ'անցընէ ,
ու բոլոր Հրէաստանի մէջ կը սորվեցընէ՝ Վալի-
6 լեայէն սկսած մինչև աս տեղս : Եւ Պիղատոս
երբոր լսեց Վալիլեայի համար՝ հարցուց թէ ատ
7 մարդը Վալիլեացի՞ է : Ու երբոր իմացաւ թէ
Հերովդեսի իշխանութեան տակէն էր , զանիկայ
Հերովդեսին խրկեց , քանզի ան ալ ան օրերը
Երուսաղէմ էր :
8 Եւ Հերովդէս երբոր Յիսուսը տեսաւ , շատ
ուրախացաւ . վասն զի ինքը շատոնցմէ կը փա-
փաքէր անիկայ տեսնելու . ինչու որ անոր վրա-

- յով շատ բաներ լսած էր , և կը յուսար որ անկէ
 9 եղած նշան մը տեսնէ : Ու շատ խօսքերով հար-
 ցուփորձ կ'ընէր անոր . բայց անիկայ բնաւ իրեն
 10 պատասխան մը չտուաւ : Քահանայապետները
 ու դպիրներն ալ կեցեր էին , և սաստիկ ամբաս-
 11 տանութիւն կ'ընէին անոր վրայ : Իսկ Հերովդէս
 անարգեց զանիկայ իր զօրականներուն հետ ,
 ու ծաղըր ընելէն ետեւ՝ փառաւոր հանդերձներ
 հագցուց անոր , և նորէն Պիղատոսին խրկեց :
 12 Ու ան օրը Պիղատոս և Հերովդէս իրարու հետ
 բարեկամ եղան . որովհետեւ առաջ իրենց մէջը
 թշնամութիւն կար :
 13 Եւ Պիղատոս՝ քահանայապետները ու իշխան-
 14 ները և ժողովուրդը մէկտեղ կանչեց , Ու ըսաւ
 անոնց . Ես մարդը առջեւ բերիք՝ ժողովուրդը
 մոլորցընողի մը պէս . և ահա ես ձեր առջեւ
 քննութիւն ընելով՝ ատոր համար ձեր ըրած
 ամբաստանութիւններէն՝ յանցանք մը չգտայ
 15 ատ մարդուն վրայ . Ո՛չ ալ Հերովդէս , ինչու որ
 ձեզ անոր խրկեցի . և ահա ատիկայ մահու ար-
 16 ժանի գործ մը ըրած չէ . Ուրեմն պատիժ մը
 17 տամ ատոր՝ ու արձակեմ . (Իսկ տօնին ատենը
 18 պէտք էր որ մէկը արձակէ անոնց .) Եւ բոլոր
 բաղմութիւնը մէկտեղ աղաղակեցին ըսելով .
 Վերցուր ատիկայ՝ ու Բարաբբան արձակէ մեզի .
 19 (Որ անիկայ քաղաքին մէջ եղած խռովութեան
 մը և մարդասպանութեան համար բանտը դը-
 20 րուած էր :) Եւ Պիղատոս՝ Յիսուսը արձակել
 21 ուզելով , նորէն խօսեցաւ առաջ : Բայց անոնք
 նորէն կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին . Խաչը հանէ
 22 ատիկայ՝ խաչը հանէ : Եւ ինքը երրորդ անգամ
 ըսաւ անոնց . Բայց ի՞նչ չար գործ ըրած է ատի-
 կայ . ես ատոր վրայ մահու արժանի յանցանք
 մը չգտայ . ուրեմն պատիժ մը տամ ատոր՝ ու
 23 արձակեմ : Իսկ անոնք մեծաձայն աղաղակնե-

- ըով ոտք կը կոխէին , ու կ'ուզէին որ անիկայ
խաչուի . և անոնց ու քահանայապետներուն
24 ձայները զօրաւոր եղան : Ու Պիղատոս վճռեց
25 որ անոնց խնդիրքը 'ի գործ դրուի : Եւ ա-
նոնց ուզած ^{հարէ} որ խռովութեան և մար-
դասպանութեան համար բանտը դրուած էր ,
արձակեց անոնց . և Յիսուսը իրենց կամացը
յանձնեց :
- 26 Ու երբոր զանիկայ կը տանէին , Սիմոն Աիւ-
րենացի ըստ մէկը բռնեցին՝ որ արտէն կու
գար , և խաչը անոր վրայ դրին՝ որ Յիսուսի
27 ետեւէն բերէ : Ու անոր ետեւէն կ'երթար մեծ
բազմութիւն ժողովրդոց , նաև կանանց , որոնք
28 կ'ողբային ու կու լային անոր համար : Եւ Յի-
սուս դարձաւ անոնց՝ ու ըսաւ . Ո՛վ Նրուսաղեմի
աղջիկներ՝ իմ վրաս մի՛ լաք , հապա ձեր անձե-
րուն վրայ ու ձեր զաւակներուն վրայ լացէք :
- 29 Ինչու որ ահա օրեր կու գան՝ որոնց մէջ պիտի
ըսեն . Նրանի՛ ամուլներուն , և ան որովայննե-
րուն՝ որ չծնան , և ծիծերուն՝ որ կաթ չտուին :
- 30 Եւ ատենը պիտի սկսին ըսել լեռներուն , Սեր
վրայ ինկէք , ու բլուրներուն , Սեղ ծածկեցէք :
- 31 Վասն զի թէ որ դալար փայտին ասանկ կ'ընեն ,
հապա չորին ի՞նչ պիտի ըլլայ :
- 32 Ուրիշ երկու չարագործներ ալ բերուեցան ա-
33 նոր հետը սպաննուելու : Նրբոր Գաբաթ ը-
սուած տեղը գացին , հոն խաչը հանեցին զա-
նիկայ , և ան չարագործներն ալ մէկը աջ կող-
34 մէն՝ ու մէկալը ձախ կողմէն ^{խաչեցին} : Եւ ըսաւ
Յիսուս . Հայր՝ թողութիւն տուր ատոնց , ին-
չու որ չեն գիտեր ի՞նչ կ'ընեն : Ու անոր հան-
դերձները բաժնելու ատեննին վիճակ ձգեցին :
- 35 Եւ ժողովուրդը կայներ կը նայէր . իշխաններն
ալ անոնց հետ կը նախատէին զանիկայ՝ ու կ'ը-
սէին . Ուրիշները ազատեց , թող ինքզինքն ալ

- ազատէ՝ թէ որ ատիկայ է Քրիստոս՝ Աստու-
- 36 ծոյ ընտրեալը : Ծաղը կ'ընէին անիկայ ղինուոր-
ներն ալ , առջևը կու գային՝ քացախ կը մատու-
- 37 ցանէին անոր , Ու կ'ըսէին . Թէ որ դուն ես
- 38 Հրէից թագաւորը , քու անձդ ազատէ : Եւ
գիր մը գրուած էր անոր վրայ՝ Յունարէն ու
Լատիներէն և Եբրայեցերէն գիրերով թէ , Ասի-
կայ է Հրէից թագաւորը :
- 39 Եւ ան կախուած չարագործներուն մէկը հայ-
հոյութիւն կ'ընէր անոր՝ ու կ'ըսէր . Թէ որ դուն
Քրիստոսն ես , ազատէ քու անձդ ու մեզ ա :
- 40 Իսկ միւսը պատասխան տուաւ , և զանիկայ
յանդիմանելով ըսաւ . Դուն Աստուծոյն չեմ
վախնար , որովհետեւ նոյն դատապարտութեան
- 41 մէջն ես : Ու մենք իրաւունքով , քանզի «հա-
մեր ըրածներուն արժանաւոր հատուցումը կ'առ-
- 42 նենք . բայց ասիկայ մէկ գէշ բան մը չըրաւ : Եւ
ըսաւ Յիսուսին . Տէր՝ յիշէ զիս , երբոր քու թա-
- 43 գաւորութիւնովդ գաս : Յիսուս ալ ըսաւ անոր .
Ղշմարիտ կ'ըսեմ քեզի . Դուն այսօր իմ հետս
դրախտին մէջը պիտի ըլլաս :
- 44 Եւ ժամը վեցին ատեններն էր , ու բոլոր երկ-
րին վրայ խաւար եղաւ մինչև իններորդ ժամը .
- 45 և արևը խաւարեցաւ , Ու տաճարին վարագոյ-
- 46 րը մէջտեղէն պատռեցաւ . Եւ Յիսուս մեծ ձայ-
նով աղաղակեց՝ ու ըսաւ . Հայր՝ քու ձեռքդ
կ'աւանդեմ իմ հոգիս . ու երբոր աս ըսաւ , հո-
- գի տուաւ :
- 47 Եւ հարիւրապետը եղած բանը տեսնելով՝ Աս-
տուծոյ փառք տուաւ ու ըսաւ . Իրաւցընէ աս
- 48 մարդը արդար էր : Եւ աս տեսարանը զիտելու
համար ժողովուած բոլոր բազմութիւնները , եղած
բաները տեսնելով՝ կուրծքերնուն կը զարնէին ու
- 49 ետ կը դառնային : Ամէն իր ճանչորներն ալ
հեռուն կայներ էին , նոյնպէս ալ ան կնիկները՝

որ իր ետեւէն եկեր էին Գալիլեայէն , ու կը տեսնէին աս բաները :

- 50 Եւ ահա մէկ մարդ մը Յովսէփ անունով , որ խորհրդական էր՝ բարի ու արդար մարդ մը ,
- 51 (Մսիկայ անոնց խորհուրդին ու գործքին հաւանութիւն տուած չէր ,) Հրէաներուն Նրիմաթիա քաղաքէն , որ ինքն ալ Մատուծոյ թագաւորութեանը կը սպասէր . Մսիկայ Պիղատոսին
- 52 գնաց , ու Յիսուսին մարմինը խնդրեց : Եւ զանիկայ Խաւէ՛ իջեցընելով՝ կտաւով փաթթեց ,
- 53 ու քարէ փորուած գերեզմանի մը մէջ դրաւ , որ
- 54 հոն բնաւ մէկը դրուած չէր : Եւ ան օրը ուրբաթ էր , ու շաբաթը պիտի սկսէր :
- 55 Եւ ահա ետեւէն գացին ան կնիկները՝ որ իրենց հետ Գալիլեայէն եկած էին , ու տեսան գերեզմանը՝ և թէ ինչպէս անոր մարմինը հոն դրուեցաւ :
- 56 Եւ դառնալով՝ խունկեր ու եղեր պատրաստեցին , և շաբաթ օրը հանգստացան պատուիրանքին համեմատ :

ԳԼ . ԻԴ

- 1 Երկու հրեշտակներ Քրիստոսի յարութիւնը կ'աւետեն գերեզմանը եկող կանանց : 9 Անոնք ալ աս լուրը ուրիշներուն կը պատմեն : 13 Քրիստոս կ'երևնայ Էմմաուս գացող երկու աշակերտներուն . 36 ետքը առաքեալներուն , և անոնց անհաւատութիւնը կը յանդիմանէ . 47 պատուէր մը կու տայ անոնց . 49 Հոգւոյն Սրբոյ դալստեան խոստմունքը կ'ընէ , 51 և կը համբառնայ երկինքը :

- 1 Ու մէկշաբթի օրը առտուանց շատ կանուխ գերեզմանը եկան , ու բերին ան խունկերը որ պատրաստեր էին . և ուրիշ կնիկներ ալ անոնց հետ :
- 2 Ու քարը գերեզմանէն մէկդի գլտորցուած գըտան :
- 3 Եւ ներս մտնելով՝ Տէր Յիսուսին մարմինը հոն չգտան :
- 4 Ու եղաւ որ երբ անոնք աս բանիս համար տարակուսանաց մէջ էին , ահա երկու մարդիկ լուսափայլ հանդերձներով հասան անոնց :
- 5 Ու երբոր վախով լեցուած՝ երեսնին դէպ ի գետինը ծռեցին , ահա Գալիլէոյ ըսին անոնց . Ինչո՞ւ համար ողջը մեռելներուն հետ կը

- 6 փնտռէք . Հոս չէ ան , հապա յարութիւն առաւ . միտքերնիդ բերէք ինտոր խօսեցաւ ձեզն՝
- 7 երբոր դեռ Գալիլեայի մէջ էր , Ըսելով , թէ Որդին մարդոյ պէտք է որ մեղաւոր մարդոց ձեռքը մատնուի , ու խաչը ելլէ , ու երբորդ օրը
- 8 յարութիւն առնէ . Եւ միտքերնին բերին անոր
- 9 խօսքերը : Ու գերեզմանէն դառնալով աս ամէն բաները պատմեցին տասնումէկին , ու բոլոր ու
- 10 ըիշներուն : Եւ էին Մարիամ Մագդաղենացին , ու Յովհաննան , և Յակոբոսին Բայբէ Մարիամը , ու անոնց հետ ուրիշներ ալ , որ աս
- 11 բաները առաքեալներուն պատմեցին : Եւ անոնց առջևը ամփեղցփեղ խօսքեր երեցաւ անոնց զը
- 12 ըուցածը , ու չէին հաւատար անոնց : Բայց Պետրոս ելաւ վաղեց դէպ ՚ի գերեզմանը , ու ծռելով նայեցաւ , և տեսաւ որ միայն կտանները կը կենային . ու գնաց՝ իր մտքին մէջ զարմանալով ան եղածին վրայ :
- 13 Եւ ահա անոնցմէ երկուքը նոյն օրը մէկ գեղմը կ'երթային , որ Երուսաղէմէն վաթսուն ասպարէզ հեռու էր , և անոր անունը Լամաւուս
- 14 էր : Եւ անոնք կը խօսէին իրարու հետ աս բո
- 15 լոր եղած անցքերուն վրայով : Ու եղաւ որ երբ անոնք կը խօսակցէին ու խորհրդածութիւն կ'ընէին , Յիսուս ինքն ալ մօտենալով՝ հետե
- 16 նին կ'երթար : Բայց անոնց աչքերը բռնուած
- 17 էին , որ զինքը չճանչնան : Եւ ըսաւ անոնց . Ի՞նչ է ատ խօսքերը , որ քալելով իրարու հետ
- 18 կը խօսակցիք , ու տրտմած ալ էք : Պատասխան տուաւ անոնցմէ մէկը՝ որուն անունը Վղէովպաս էր , ու ըսաւ անոր . Դ՞ո՞ւն մինակ Երուսաղէմի մէջ կը կենաս , որ չես գիտեր թէ ինչեր
- 19 եղաւ հոն աս օրերս : Եւ ինքը ըսաւ անոնց , Ի՞նչ . անոնք ալ ըսին իրեն , Նազովրեցի Յիսուսին համար , ան որ Աստուծոյ և բոլոր ժո

- զովուրդին առջևը գործքով ու խօսքով զօրաւոր
 20 մարգարէ մը եղաւ . Ի՛նչպէս քահանայապետ-
 ները ու մեր իշխանները մահուան դատաստանի
 21 մատնեցին անիկայ , և խաչը հանեցին : Իսկ
 մենք կը յուսայինք՝ թէ անիկայ էր որ Խորայէլը
 պիտի՝ ազատէր . և աս ամենուն վրայ աս երրորդ
 22 օրն է՝ որ աս բաները եղաւ : Նաււ մեր մէջէն
 մէկ քանի կնիկներ ալ մեզ զարմացուցին , որոնք
 23 առտուանց կանուխ գերեզմանը գացին , Ու ա-
 նոր մարմինը չգտնելով՝ եկան ու ըսին , թէ հը-
 րեշտակներու տեսիլք ալ տեսան , որոնք ըսեր են
 24 թէ անիկայ ողջ է : Նւ մերիններէն մէկ քանի-
 ներն ալ գերեզմանը գացին , ու անանկ գտան ,
 ինչպէս որ ան կնիկները զօրուցեցին , միայն թէ
 25 զինքը չտեսան : Ան ալ ըսաւ անոնց . Ո՛վ ան-
 միտներ ու թուլասիրտներ հաւատալու ան բոլոր
 26 բաներուն՝ որ մարգարէները խօսեցան : Չէ՞ որ
 աս բաներով պէտք էր Վրիստոսի չարչարուիլ ,
 27 և իր փառքը մտնել : Ու սկսելով Մովսէսէն և
 բոլոր մարգարէներէն՝ կը մեկնէր անոնց , ինչ որ
 իրեն համար բոլոր գիրքերուն մէջ գրուած էր :
 28 Նրբոր մօտեցան ան գեղին՝ ուր որ կ'երթային ,
 ինքն ալ կը ցուցնէր որպէս թէ աւելի հեռու
 29 տեղ մը պիտի երթար : Բայց ստիպեցին զինքը՝
 ու ըսին . Մեր քովը կեցիր , ինչու որ իրիկունը
 մօտ է , և օրը իջած է . և մտաւ անոնց հետ
 30 կենալու : Ու եղաւ որ երբ ինքը անոնց հետ սե-
 ղան նստաւ , հացը առաւ՝ օրհնեց , ու կտրելով՝
 31 տուաւ անոնց : Ան ատենը անոնց աչքերը բա-
 ցուեցաւ , ու զինքը ճանչցան . և ինքը անոնցմէ
 32 աներևոյթ եղաւ : Ու իրարու կ'ըսէին . Չէ՞ որ
 սիրտերնիս մեր ներսի դին կը բորբոքէր , երբոր
 ինքը մեր հետը կը խօսէր ճամբուն մէջ , և գիր-
 քերը կը մեկնէր մեզի :
 33 Ու ելան նոյն ժամուն Նրուսաղէմ դարձան ,

- ու մէկտեղ ժողովուած գտան տասնումէկը ու ա-
 34 նոնց հետ եղողները , Որոնք կ'ըսէին թէ , Իրաւ-
 ցընէ Տէրը յարութիւն առաւ , ու Սիմոնին երև-
 35 ցաւ : Եւ իրենք պատմեցին ինչ որ ճամբուն
 վրայ եղաւ , և թէ ինտոր ինքզինքը իրենց ճանչ-
 ցուց՝ հացը կտրած ատենը :
 36 Եւ քանի որ աս բաները կը խօսէին , Յիսուս
 ինքը կայնեցաւ անոնց մէջտեղը՝ ու ըսաւ անոնց .
 37 Խաղաղութիւն ձեզի : Բայց անոնք զարհուրե-
 լով կը վախնային , ու կը կարծէին թէ ոգի մը
 38 կը տեսնեն : Եւ ըսաւ անոնց . Ինչո՞ւ խռոված
 էք , և ինչո՞ւ սիրտերնուդ մէջը խորհուրդներ
 39 կ'ելլեն : Տեսէք ձեռքերս ու ոտքերս , որ ես
 ինքնս եմ . շօշափեցէք զիս՝ ու տեսէք . վասն
 զի ոգին՝ մարմին և ոսկորներ չունենար , ինտոր
 40 որ զիս կը տեսնէք որ ունիմ : Եւ աս ըսելով՝
 41 ձեռքերը ու ոտքերը ցուցուց անոնց : Ու երբ-
 որ տակաւին իջնէ ուրախութենէն չէին հաւա-
 տար՝ և զարմանքի մէջ էին , ըսաւ անոնց . Ու-
 42 տելեք մը ունի՞ք հոս : Ենոնք ալ կտոր մը խո-
 43 բոված ձուկ՝ ու մեղրախորիսխ տուին իրեն : Եւ
 44 առաւ կերաւ անոնց առջևը : Եւ ըսաւ անոնց .
 Եսոնք են ան խօսքերը որ ձեզի խօսեցայ՝ երբ-
 որ դեռ ձեր հետն էի թէ , Պէտք է որ կա-
 տարուի ան ամէնը՝ որ Սովսէսի օրէնքին մէջ՝
 ու մարգարէներուն մէջ՝ և սաղմոսներուն մէջ
 45 ինծի համար գրուած են : Են աւտենը անոնց
 46 միտքը բացաւ՝ որ գիրքերը հասկընան . Եւ ը-
 սաւ անոնց թէ՝ Եսանկ գրուած է , և ասանկ
 պէտք էր Քրիստոսին չարչարուիլ , ու երրորդ
 47 օրը մեռելներէն յարութիւն առնել . Եւ անոր
 անունովը ապաշխարութիւն ու մեղաց թողու-
 թիւն քարոզուիլ բոլոր ազգերու մէջ՝ Երու-
 48 սաղեմէն սկսած : Ու դուք էք աս բաներուս
 49 վկաները : Եւ ահա ես իմ Հօրս խոստմունքը

ձեր վրայ կը խրկեմ . բայց դուք Նրուսաղէմ
քաղաքիս մէջը նստեցէք , մինչև որ վերէն զօ-
րութիւն առնէք վրանիդ :

50 Եւ զանոնք մինչև Բեթանիա հանեց , ու իր

51 ձեռքերը վեր վերցընելով՝ օրհնեց անոնք : Եւ
եղաւ որ երբ անոնք կ'օրհնէր , զատուեցաւ ա-

52 նոնցմէ , ու վեր կ'ելէր երկինքը : Անոնք ալ
երկրպագութիւն ընելով անոր , մեծ ուրախու-

53 թեամբ Նրուսաղէմ դարձան . Եւ ամէն ատեն
տաճարին մէջն էին , ու կը գովաբանէին և
կ'օրհնէին զԱստուած :

ԵՒԵՏԵՐԵՆ ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Յիսուս Գրիստոսի Աստուածութիւնը , մարդկութիւնը և պաշտօնը : 15 Յովհաննէսին վկայութիւնը Գրիստոսի համար : 39 Գրիստոս իրեն կը կանչէ Անդրէասը , Պետրոսը , և :

- 1 Ակիզբէն էր Բանը , ու Բանը Աստուծոյ քովն
- 2 էր , և Բանը Աստուած էր : Անիկայ սկիզբէն
- 3 Աստուծոյ քովն էր : Ամէն բան անով եղաւ ,
- և առանց անոր բան մը չեղաւ՝ ինչ որ եղաւ :
- 4 Աեանքը անով էր , ու կեանքը մարդոց լոյսն
- 5 էր . Եւ լոյսը խաւարի մէջ կը լուսաւորէր . ու խաւարը անիկայ չհասկըցաւ :
- 6 Աստուծմէ խրկուած մարդ մը կար , որուն
- 7 անունը Յովհաննէս էր : Անիկայ վկայութեան եկաւ՝ որ Լոյսին համար վկայէ , որ ամէնքը
- 8 անոր միջոցովը հաւատան : Ինքը չէր ան Լոյսը , հապա եւս՝ որ Լոյսին համար վկայութիւն տայ :
- 9 Ճշմարիտ Լոյսը ան էր , որ աշխարհ եկող բո-
- 10 լոր մարդիկը կը լուսաւորէ : Ինչ աշխարհին մէջն էր , և աշխարհս անով եղաւ , ու աշխարհս
- 11 անիկայ չճանչցաւ : Իրեններուն եկաւ , և իրեն-
- 12 ները զինքը չընդունեցին : Բայց որոնք որ զինքը ընդունեցին , անոնց իշխանութիւն տուաւ Աստուծոյ որդիներ ըլլալու , որոնք կը հաւատան
- 13 իր անուանը . Որ անոնք ո՛չ արիւնէ և ո՛չ մարմինի կամքէ՝ ո՛չ ալ մարդու կամքէ , հապա Աս-
- 14 տուծմէ ծնան : Եւ Բանը մարմին եղաւ , ու մեր մէջը բնակեցաւ , (և անոր փառքը տեսանք ,

Հօրմէն միաճնի փառքին պէս ,) շնորհքով ու
ճշմարտութիւնով լեցուն :

- 15 Յովհաննէս վկայեց անոր համար , և աղա-
ղակեց ըսելով . Մտիկայ է՝ որուն համար կը զը-
րուցէի . Ըն որ իմ ետեւէս կու գայ , ինծմէ ա-
16 ռաջ եղաւ . ինչու որ ինծմէ առաջ էր : Եւ անոր
լեցունութենէն մենք ամէնքս շնորհք առինք՝
17 շնորհքի տեղ : Ինչու որ օրէնքը Մովսէսին
ձեռքովը տրուեցաւ , Բայ շնորհքը ու ճշմար-
տութիւնը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը եղան :
18 Մէկը երբէք զՆստուած տեսած չէ , Բայ միա-
ծին Որդին՝ որ Հօրը ծոցն է , անիկայ պատմեց :
19 Ու Յովհաննէսին վկայութիւնը աս է , երբոր
Հրէաները Նրուսաղեմէն քահանաներ ու Դև-
տացիներ խրկեցին որ հարցնեն անոր թէ ,
20 Դուն ո՞վ ես : Եւ անիկայ խոստովանեցաւ ու
չուրացաւ . խոստովանեցաւ թէ՝ Նս Քրիստոսը
21 չեմ : Ու հարցուցին անոր . Հապա ի՞նչ , Ն-
ղիմն ես . և ըսաւ , Չեմ . Ըն մարգարէն ես .
22 պատասխան տուաւ թէ՝ Չէ : Ըն ատենը ըսին
անոր . Դուն ո՞վ ես . Ըն՝ Դէ , որ պատասխան
տանինք մեզ խրկողներուն . դուն ի՞նչ կ'ըսես
23 քեզի համար : Ըսաւ . Ես անոր ձայնն եմ՝ որ
անապատին մէջ կը կանչէ . Շտկեցէք Տէրօջը
Ճամբան . ինտոր որ Նսայի մարգարէն ըսաւ :
24 Եւ ան խրկուածները փարիսեցիներէն էին .
25 Ու հարցուցին իրեն ըսելով . Հապա ինչո՞ւ մկրդ-
տութիւն կ'ընես , թէ որ դուն Քրիստոսը չես ,
26 ու ո՞չ Նղիան , և ո՞չ մարգարէն : Պատասխան
տուաւ անոնց Յովհաննէս՝ ու ըսաւ . Ես ջրով
կը մկրտեմ . բայց ձեր մէջը մէկը կայ՝ որ դուք
27 ան չէք ճանչնար . Ընիկայ է իմ ետեւէս եկողը՝
որ ինծմէ առաջ եղաւ , որ ես արժանի չեմ անոր
28 կօշիկին կապը քակելու : Ես բաները Բեթա-
բարայի մէջ եղաւ Յորդանանու ան դիի կող-

մը , ուր որ Յովհաննէսը կը կենար՝ ու կը մկրտուէր :

- 29 Հետեւեալ օրը Յովհաննէս տեսաւ Յիսուսը որ իրեն կու գար , և ըսաւ . Ահա Աստուծոյ Գառը՝
 30 որ աշխարհի մեղքը կը վերցընէ : Ասիկայ է՝ որուն համար ես կը զրուցէի . Իմ ետեւէս մարդ մը կու գայ՝ որ ինծմէ առաջ եղաւ , ինչու որ
 31 ինծմէ առաջ էր : Ու ես զանիկայ չէի ճանչնար , բայց անոր համար ես եկայ ջրով մկրտելու ,
 32 որ անիկայ Իսրայէլին յայտնուի : Եւ Յովհաննէս վկայութիւն տուաւ ըսելով թէ , Ար տեսնէի Հոգին՝ որ աղաւնիի պէս երկինքէն կ'իջնէր , ու
 33 անոր վրայ կը հանգչէր : Եւ ես զանիկայ չէի ճանչնար , բայց ան որ զիս խրկեց ջրով մկրտելու , ինքը ըսաւ ինծի . Որով վրայ տեսնես Հոգին , որ կ'իջնէ ու կը հանգչի անոր վրայ , անիկայ է որ Սուրբ Հոգիով կը մկրտէ : Ես ալ տեսայ , ու վկայեցի թէ ասիկայ է Աստուծոյ Որդին :
- 35 Հետեւեալ օրը դարձեալ Յովհաննէս կայներ .
 36 էր , և իր աշակերտներէն երկուքը : Ու նայելով Յիսուսին վրայ՝ որ կը պտրտէր , ըսաւ . Ահա Աստուծոյ Գառը : Եւ լսեցին անկէ երկու աշակերտները՝ երբոր կը խօսէր , ու գացին Յիսուսին ետեւէն : Յիսուս երբոր դարձաւ՝ ու տեսաւ անոնք որ ետեւէն կու գային , ըսաւ անոնց . Ի՞նչ կ'ուզէք . անոնք ալ ըսին իրեն . Ռաբբի , (որ թարգմանուելով՝ վարդապետ ըսել է ,) ո՞ր
 39 է քու օթեանդ : Ըսաւ անոնց , Նկէք ու տեսէք . եկան ու տեսան ո՞ր տեղ որ էր իր օթեանը . և ան օրը անոր քովը կեցան , ինչու որ ժամը տասնին ատեններն էր : Սիմոն Պետրոսին եղբայրը Անդրէաս ան երկուքէն մէկն էր , որ լսեցին Յովհաննէսէն , և անոր ետեւէն գացին :
 41 Ասիկայ նախ իր Սիմոն եղբայրը կը գտնէ , և

- կ'ըսէ անոր . Գտանք Մեսիան , (որ Քրիստոս
 42 կը թարգմանուի .) Ու տարաւ զանիկայ Յի-
 սուսին քովը . Յիսուս անոր նայելով՝ ըսաւ . Գուն
 ես Յովնանին որդին Սիմոն , դուն կեփաա պի-
 տի ըսուիս , որ Պետրոս կը թարգմանուի :
- 43 Հետեւեալ օրը՝ Յիսուս Գալիլեա ելել ուղեց ,
 և Փիլիպպոսը գտնելով՝ ըսաւ անոր . Եկուր իմ
 44 ետեւէս : Եւ Փիլիպպոսը Բեթսայիդայէն էր՝
 45 Ընդրէասին ու Պետրոսին քաղաքէն : Փիլիպ-
 պոս կը գտնէ Նաթանայէլը՝ և կ'ըսէ անոր . Ըն՝
 որուն համար Մովսէս օրինաց մէջ գրեց , և
 մարգարէներն ալ , շնորհաբար , յայնչ Յի-
 46 սուս Նազովրեցին՝ Յովսեփին որդին : Եւ Նա-
 թանայէլ ըսաւ անոր . Նազարեթէն կարելի՞ է
 որ աղէկ բան մը ըլլայ . ըսաւ անոր Փիլիպպոս .
- 47 Եկուր ու տես : Յիսուս երբոր տեսաւ Նաթա-
 նայէլը՝ որ դէպ 'ի իրեն կու գար , ըսաւ անոր
 համար . Ըհա իրաւցընէ Խորայէլացի մը , որուն
 48 ներսը նենգութիւն չկայ : Նաթանայէլ ըսաւ
 անոր . Ո՞րակից կը ճանչնաս զիս . պատասխան
 տուաւ Յիսուս , ու ըսաւ անոր . դեռ Փիլիպպո-
 սը քեզ չկանչած , դուն որ թղենիին տակն էիր ,
 49 ես քեզ տեսայ : Պատասխան տուաւ Նաթա-
 նայէլ՝ ու ըսաւ անոր . Ո՞րքի՞ դուն ես Եստու-
 50 ծոյ Որդին , դուն ես Խորայէլի թագաւորը : Յի-
 սուս պատասխան տուաւ և ըսաւ անոր . Եսոր
 համար՝ որ քեզի ըսի թէ քեզ թղենիին տակը
 տեսայ , կը հաւատամ . ասկէ աւելի մեծ բաներ
 51 պիտի տեսնես : Ու ըսաւ անոր . Ոչմարիտ ճըշ-
 մարիտ կ'ըսեմ ձեզի . ասկէ ետեւ պիտի տեսնէք
 երկինքը բացուած , և Եստուծոյ հրեշտակները՝
 որ կ'ելեն ու կ'իջնեն Որդւոյ մարդոյ վրայ :

ԳԼ . Բ

1 Քրիստոս Զուրը գինիի կը փոխէ , 12 կ'երթայ Կափառնայում , ու ետքը Երուսաղէմ ,
 14 ուր տեղ տաճարէն դուրս կը հանէ զնոջները և ծախողները . 19 կը նախաձայնէ իր

մահը և յարութիւնը : 23 Շատերը իր հրաշքները տեսնելով կը հաւատան իրեն , բայց ինքը իր անձը հաւատար անոնց :

- 1 Ու երբորդ օրը հարսնիք մը կար Գալիլեայի
- 2 Վանայ ^{Կափարնա} , և Յիսուսի մայրը հոն էր : Յիսուս ալ կանչուեցաւ ան հարսնիքը՝ ու իր աշակերտներն ալ :
- 3 Ու երբոր գինին պակսեցաւ , Յիսուսին մայրը ըսաւ անոր . Գինի չունին :
- 4 Յիսուս ըսաւ անոր . Կինի՛կ՝ դուն իմ հետս ի՞նչ
- 5 բան ունիս . իմ Ժամանակս դեռ հասած չէ : Իր մայրը սպասաւորներուն ըսաւ . Ի՛նչ որ ձեզի
- 6 ըսէ , ըրէք : Հոն վեց հատ քարէ կարասներ դրուած էին Հրէից մաքրուելու ^{պարսպապարտ} համեմատ , որ անոնց ամէն մէկը երկու կամ իրեք
- 7 մար ^{մարտի} կ'առնէր : Յիսուս ըսաւ անոնց . Ղեցուցէք ատ կարասները ջրով . ու լեցուցին անոնք
- 8 մինչև բերանը : Եւ ըսաւ անոնց . Հիմա հանեցէք՝ ու սեղանապետին տարէք . անոնք ալ
- 9 տարին : Ու սեղանապետը երբոր գինի եղած ջուրին համը առաւ , և չէր գիտեր ուսկից ըլլալը . (բայց սպասաւորները որ ջուրը քաշեր էին , գիտէին .) սեղանապետը կը խօսի փեսային , Ու անոր կ'ըսէ . Եմէն մարդ աղէկ գինին առաջ կը մատուցանէ . ու երբոր խմած կ'ըլլան , ան ատենը ստորնագոյնը . բայց դուն աղէկ
- 11 գինին մինչև հիմա պահեցիր : Յիսուս հրաշքներուն սկիզբը աս ըրաւ Գալիլեայի Վանայ ^{Կափարնա} +ին մէջ , և իր փառքը յայտնեց . ու իր աշակերտները հաւատացին իրեն :
- 12 Եսկէ ետեւ Յիսուս Վափառնայում իջաւ , ինքը՝ և իր մայրը՝ ու իր եղբայրները և իր աշակերտները , ու շատ օրեր հոն չկեցաւ :
- 13 Եւ հրէից զատիկը մօտ էր , ու Յիսուս Երուսաղէմ ելաւ . Եւ տաճարին մէջ գտաւ արջառու ու ոչխար և աղանի ծախողները , ու ստակ փոխողներն ալ՝ որ նստեր էին . Եւ չուանէ խարա-

- զան մը շինելով՝ ամէնը տաճարէն դուրս հանեց ,
 ոչխարներն ալ ու արջառներն ալ , և ստակ փո-
 խողներուն պղինձները ցիրուցան ըրաւ , ու սե-
 16 զանները կործանեց . Եւ աղանի ծախողներուն
 ըսաւ . Եսկէ վերցուցէք ատոնք , իմ Հօրս տու-
 17 նը առուտուրի տուն մի՛ ընէք : Եւ իր աշա-
 կերտները միտքերնին բերին որ գրուած է . Քու
 տանդ նախանձը զիս կերաւ :
- 18 Են ատենը պատասխան տուին Հրէաները ու
 ըսին անոր . Ի՞նչ նշան կը ցուցնես մեզի՝ որ
 19 ատ բաները կ'ընես : Պատասխան տուաւ Յի-
 սուս՝ ու ըսաւ անոնց . Քակեցէք աս տաճարը ,
 ու իրեք օրուան մէջ անիկայ պիտի կանգնեմ :
- 20 Եւ Հրէաները ըսին , Քառասունուվեց տա-
 րուան մէջ շինուեցաւ աս տաճարը , և դուն իրեք
 21 օրուան մէջ պիտի կանգնես անիկայ : Բայց
 ինքը իր մարմնոյն տաճարին համար կ'ըսէր :
- 22 Ուստի երբոր ինքը մեռելներէն յարութիւն ա-
 ռաւ , իր աշակերտները միտքերնին բերին թէ
 աս բանը ըսած էր . ու հաւատացին գիրքին՝ և
 Յիսուսի ըսած խօսքին :
- 23 Ու երբոր զատկի տօնին ատենը Երուսաղէմ
 էր , շատ մարդիկ անոր ըրած հրաշքները տես-
 24 նելով՝ հաւատացին անոր անուանը : Բայց ին-
 քը Յիսուս իր անձը անոնց չէր հաւատար , ին-
 25 չու որ ինքը գիտէր ամէն ինչ . Ու պէտք չէր որ
 մէկը մարդու համար վկայութիւն տայ իրեն .
 քանզի ինքը գիտէր թէ ինչ կայ մարդուն ներ-
 սի դին :

ԳԼ . Գ

- 1 Քրիստոս կը սորվեցնէ Նիկողեմոսին՝ թէ վերստին ծնունդը հարկաւոր է . 14 թէ
 փրկուելու համար պէտք է հաւատըով իր մահուանը նայիլ . 16 թէ Աստուած մեծ
 սէր ունի մարդոց վրայ . 18 թէ անհաւատները պիտի դատապարտուին : 23 Յովհան-
 նեսին մկրտութիւնը . անոր վկայութիւնը և վարդապետութիւնը Քրիստոսի վրայով :

- 1 Եւ փարիսեցիներէն մարդ մը կար՝ Նիկողե-
 2 մոս անունով , ո՞ր Հրէից իշխան էր : Եսիկայ

- գիշերով անոր քովը եկաւ , և ըսաւ անոր՝ Ուր-
բի՛ գիտենք որ դուն Աստուծմէ վարդապետ ե-
կած ես . ինչու որ մէկը չկրնար ընել ատ հրաշք-
ները՝ որ դուն կ'ընես , թէ որ Աստուած իր հե-
3 տը չըլլայ : Պատասխան տուաւ Յիսուս՝ և ըսաւ
անոր . Ղշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի , թէ
որ մէկ մարդ մը նորէն չծնանի , չկրնար Աս-
4 տուծոյ թագաւորութիւնը տեսնել : Նիկողե-
մոս ըսաւ անոր . Ինտո՞ր կրնայ մարդ մը ծնա-
նիլ , որ ծերացած է . հնարաւո՞ր բան է որ նո-
5 րէն իր մօրը որովայնը մտնէ ու ծնանի : Յիսուս
պատասխան տուաւ . Ղշմարիտ ճշմարիտ կ'ը-
սեմ քեզի , թէ որ մէկ մարդ մը ջուրէն ու
Հոգիէն չծնանի , չկրնար Աստուծոյ թագա-
6 ւորութիւնը մտնել : Մարմինէն ծնածը մարմին
7 է , ու Հոգիէն ծնածը՝ հոգի է : Դուն մի՛ զար-
մանար որ քեզի ըսի , Պէտք է ձեզի նորէն ծնա-
8 նիլ : Հովը ո՛ւր որ ուզէ՝ կը փչէ , և անոր ձայ-
նը կը լսես , բայց չես գիտեր ո՛ւսկից կու գայ՝
կամ ո՛ւր կ'երթայ . ասանկ ալ է ան ամէնը՝ որ
9 Հոգիէն կը ծնանի : Պատասխան տուաւ Նի-
կողեմոս ու ըսաւ անոր . Ետ ի՞նչպէս կրնայ ըլ-
10 լալ : Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոր .
Դուն Խորայէլի Դէ՛ վարդապետ մըն ես , և աս
11 բաները չես գիտեր : Ղշմարիտ ճշմարիտ կ'ը-
սեմ քեզի , թէ ինչ որ գիտենք՝ կը խօսինք , և
ինչ որ տեսանք՝ կը վկայենք , ու մեր վկայու-
12 թիւնը չէք ընդունիր : Թէ որ երկրաւոր բա-
ները ձեզի զրուցեցի՝ ու չէք հաւատար , ի՞նչպէս
պիտի հաւատաք՝ թէ որ երկնաւոր բաները ձեզի
13 զրուցեմ : Եւ մէկը երկինքը չելաւ , բայց անի-
կայ միայն՝ որ երկինքէն իջաւ՝ Որդին մարդոյ ,
14 որ երկինքն է : Եւ ինտոր որ Մովսէս անապա-
տին մէջ օճը բարձրացուց , անանկ ալ պէտք է որ
15 Որդին մարդոյ բարձրանայ . Որ ամէն ո՛վ որ ա-

- նոր հաւատայ՝ չկորսուի , հապա յաւիտենական
 16 կեանք ունենայ : Ինչու որ Աստուած անանկ
 սիրեց աշխարհը մինչև որ իր միածին Որդին
 տուաւ . որ ամէն ո՛վ որ անոր հաւատայ՝ չկոր-
 սուի , հապա յաւիտենական կեանք ունենայ :
 17 Այսին զի Աստուած իր Որդին չխրկեց աշխարհ ,
 որ աշխարհը դատէ , հապա՝ որ աշխարհս անով
 18 փրկուի : Ան որ կը հաւատայ անոր՝ չդատա-
 պարտուիր . և ան որ չհաւատար , անիկայ ար-
 դէն դատապարտուած է . ինչու որ Աստուծոյ
 19 միածին Որդւոյն անուանը չհաւատաց : Եւ աս
 է դատապարտութիւնը՝ որ լոյսը աշխարհ եկաւ ,
 ու մարդիկ խաւարը լոյսէն աւելի սիրեցին . ին-
 20 չու որ իրենց գործքերը չար էին : Այսին զի
 ամէն ո՛վ որ չար կը գործէ , անիկայ լոյսը կ'ա-
 տէ , և լոյսին քովը չգար՝ որ իր գործքերը չյան-
 21 դիմանուին : Իայց ան որ ճշմարտութիւն կը
 գործէ , լոյսին քովը կու գայ , որ իր գործքերը
 յայտնի ըլլան թէ Աստուծով գործուեցան :
 22 Աս բաներէն ետքը եկաւ Յիսուս և իր աշա-
 կերտները Հրէաստանի երկիրը , և հոն կը կենար
 անոնց հետ մէկտեղ , ու մկրտութիւն կ'ընէր :
 23 Յովհաննէս ալ Այնոնի մէջ Սաղեմի մօտ մկրտ-
 ւոթիւն կ'ընէր . որովհետև հոն շատ ջուր կար ,
 24 ու կու գային և կը մկրտուէին : Ինչու որ Յով-
 հաննէս դեռ բանտը դրուած չէր :
 25 Ան ատենը փիճաբանութիւն մը եղաւ Յովհան-
 նեսին աշակերտներէն Հրէաներուն հետ՝ մաք-
 26 րութեան վրայով : Աւ եկան Յովհաննեսին և
 անոր ըսին . Ռաբբի՛ անիկայ որ քեզի հետ Յոր-
 դանանին մէկալ կողմն էր , որուն համար դուն
 վկայութիւն տուիր , ահա ինքը կը մկրտէ . և
 27 ամէնը անոր կու գան : Պատասխան տուաւ
 Յովհաննէս՝ և ըսաւ . Մարդ մը չկրնար բան մը
 առնել , թէ որ երկինքէն տրուած չըլլայ անոր :

- 28 Դուք ձեզմէ կը վկայէք ինծի համար , որ ըսի
 թէ՝ Ես Բրիստոսը չեմ , հապա անոր առջևէն
 29 խրկուած եմ : Են որ հարսը ունի , փեսան ա-
 նիկայ է . բայց փեսային բարեկամը՝ որ կը կե-
 նայ ու կը լսէ անոր , մեծապէս կ'ուրախանայ
 փեսային ձայնին համար . ուստի աս իմ ուրա-
 30 խութիւնս լցուած է : Ենիկայ պէտք է որ մեծ-
 31 նայ , բայց ես պզտիկնամ : Են որ վերէն կու
 դայ՝ ամենէն վեր է . ան որ երկրէն է՝ երկրաւոր
 է , ու երկրէն կը խօսի . ան որ երկինքէն կու
 32 գայ՝ ամենէն վեր է . Եւ ինչ որ տեսաւ ու լսեց ,
 ան կը վկայէ , ու անոր վկայութիւնը մէկը չըն-
 33 դունիր : Են որ անոր վկայութիւնը կ'ընդունի ,
 34 կնքեց՝ թէ Եստուած ճշմարիտ է : Այսին զի
 ան որ Եստուած խրկեց , Եստուծոյ խօսքերը կը
 խօսի . ինչու որ Եստուած առաջին չափով չտար Հո-
 35 զին : Հայրը կը սիրէ Որդին , և ամէն բան ա-
 36 նոր ձեռքը տուած է : Են որ Որդին կը հաւա-
 տայ , յաւիտենական կեանք ունի . և ան որ
 Որդին չհնազանդիր , անիկայ կեանք պիտի չը-
 տեսնէ . հապա Եստուծոյ բարկութիւնը անոր
 վրայ կը մնայ :

ԳԼ . Դ

1 Քրիստոս Սամարացի կնկան մը հետ կը խօսի , և իր ով ըլլալը անոր կը յայտնէ . 27 ա-
 սոր վրայ իր աշակերտները կը զարմանան : 31 Քրիստոս կ'իմացընէ անոնց իր նախան-
 ձը Եստուծոյ փառքին համար : 39 Շատ Սամարացիներ կը հաւատան անոր : 43
 Քրիստոս Գալիլէա կ'երթայ , և կը բժշկէ ազնուականի մը որդին :

- 1 Երգ՝ երբոր Տէրը իմացաւ որ փարիսեցիները
 լսեր են՝ թէ Յիսուս Յովհաննեսէն աւելի աշա-
 2 կերտներ կ'ընէ , և կը մկրտէ . (Թէպէտ չէ թէ
 Յիսուս ինքը կը մկրտէր , հապա իր աշակերտ-
 3 ները .) Թողուց Հրէաստանը , ու նորէն Գալի-
 4 լլէա գնաց : Ու պէտք եղաւ որ Սամարիայի մէ-
 5 ջէն անցնի : Ուստի եկաւ Սամարացւոց մէկ
 քաղաքը՝ որուն անունը Սուքար էր , ան տե-
 ղին մօտ՝ որն որ Յակոբ իր որդւոյն Յովսէփին

- 6 տուաւ . Եւ հոն Յակորին մէկ աղբիւրը կար .
 Յիսուս ալ ճամբայէն յոգնած ըլլալով՝ ան աղ-
 բիւրին վրայ նստաւ . և ժամը վեցին ատեններն
 էր :
- 7 Սամարիայէն կնիկ մը եկաւ ջուր հանելու .
 Յիսուս ըսաւ անոր . Ինծի ջուր տուր խմելու .
- 8 (Բանդի իր աշակերտները քաղաքը դացեր
 9 էին , որ ուտելիք առնեն :) Են ատենը Սամա-
 րացի կնիկը ըսաւ անոր . Դուն որ Հրէայ ես ,
 Ինչպէս կ'ուզես ջուր խմել ինծմէ՝ Սամարացի
 կնիկէ մը . վասն զի Հրէայք Սամարացւոց հետ
- 10 հաղորդակցութիւն չեն ըներ : Յիսուս պա-
 տասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոր . Թէ որ դուն
 գիտնայիր Եստուծոյ պարգևը , և թէ ո՞վ է ան
 որ քեզի կ'ըսէ , Ինծի ջուր տուր խմելու , դուն
 անկէ պիտի ուզէիր , և ինքը քեզի կենդանի ջուր
- 11 պիտի տար : Անիկը ըսաւ անոր . Տէր՝ դուն ջրհան
 ալ չունիս , ու ... հորը խորունկ է , ուրեմն ո՞ւսկից
- 12 պիտի ունենաս ան կենդանի ջուրը : Արթէ
 դուն մեր Յակոր հօրմէն աւելի մեծ մըն ես , որ
 ... հորը մեզի տուաւ , և ասկէ խմեց՝ ինքը ու իր
- 13 որդիները , և իր անասունները : Պատասխան
 տուաւ Յիսուս՝ ու ըսաւ անոր . Եմէն ո՞վ որ ատ
 ջուրէն խմէ , նորէն պիտի ծարաւի . բայց ո՞վ որ
 խմէ ան ջուրէն՝ որ ես անոր պիտի տամ , յաւի-
- 14 տեան պիտի չծարաւի . Հապա ան ջուրը՝ որ ես
 անոր պիտի տամ , պիտի ըլլայ անոր ներսի դին
 ջուրի աղբիւր մը՝ որ յաւիտենական կենաց հա-
- 15 մար կը բղխէ : Անիկը ըսաւ անոր . Տէր՝ տուր
 ինծի ան ջուրը՝ որ չծարաւիմ , և հոս չգամ ջուր
- 16 հանելու : Յիսուս ըսաւ անոր . Գնա քու էրիկդ
 17 կանչէ , ու հոս եկուր : Անիկը պատասխան տա-
 ւով ըսաւ . Ես էրիկ չունիմ . Յիսուս ըսաւ անոր .
- 18 Եղէկ ըսիր թէ , Էրիկ չունիմ . Ինչու որ դուն
 հինգ էրիկ ունեցեր ես , և ան որ հիմա ունիս , քու

- 19 Երիկդ չէ . ատիկայ շատակ զըուցեցիր : Անիկը
ըսաւ անոր . Տէր՝ կը տեսնեմ որ դուն մարգա-
- 20 ըէ մըն ես : Մեր հայրերը աս լեռանս վրայ եր-
կրպագութիւն ըրին . և դուք կ'ըսէք թէ , Մայն
Երուսաղէմն է տեղը , ուր պէտք է երկրպագու-
- 21 թիւն ընել : Յիսուս ըսաւ անոր . Անիկ՝ հաւա-
տա՛ ինծի՝ որ ժամանակ կու գայ , որ ան ատենը
ոչ աս լեռանը վրայ՝ և ոչ Երուսաղէմի մէջ եր-
- 22 կրպագութիւն պիտի ընէք Հօրը : 'Իուք անոր
երկրպագութիւն կ'ընէք , որ չէք ճանչնար . մենք
անոր երկրպագութիւն կ'ընենք՝ որ կը ճանչ-
նանք . ինչու որ փրկութիւնը Հրէաներէն է :
- 23 Իայց ժամանակ կու գայ , ու հիմա ալ է , որ
ճշմարիտ երկրպագողները երկրպագութիւն պի-
տի ընեն Հօրը՝ հոգիով ու ճշմարտութիւնով .
ինչու որ Հայրն ալ իրեն անանկ երկրպագողներ
- 24 կ'ուզէ : Եստուած Հօգի է . և իրեն երկրպա-
գողներուն ալ պէտք է որ հոգիով ու ճշմարտու-
- 25 թիւնով երկրպագութիւն ընեն : Անիկը ըսաւ
անոր . Գիտեմ որ Մեսիան կու գայ , (Քրիստոս
ըսուածը .) երբոր ինքը գայ , ամէն բան մեզի
- 26 պիտի պատմէ : Յիսուս ըսաւ անոր . Ես ա՛ն եմ՝
27 որ քեզի հետ կը խօսիմ : Եւ աս խօսելէ վրայ իր
աշակերտները եկան , ու զարմացան որ ա՛ն կըն-
կանը հետ կը խօսէր . բայց անոնցմէ մէկը չը-
սաւ թէ՝ Ի՞նչ կ'ուզես , կամ ի՞նչ կը խօսիս ատոր
- 28 հետ : Ան ատենը կնիկը ձգեց իր սափօրը , ու
29 քաղաքը գնաց , և ըսաւ մարդիկներուն . Եկէք
տեսէք մէկ մարդ մը՝ որ ըսաւ ինծի ամէն ինչ
որ գործեր եմ . արդեօք անիկայն է Քրիստոսը :
- 30 Եւ անոնք քաղաքէն ելան՝ ու անոր կու գային :
31 Եւ աս միջոցիս աշակերտները իրեն կ'աղաչէ-
- 32 ին ու կ'ըսէին . Ուրբի՛ հօյ կեր : Անիկայ ըսաւ
անոնց . Ես կերակուր ունիմ ուտելու՝ որ դուք
- 33 չէք գիտեր : Ուստի աշակերտները կ'ըսէին ի-

- բարու . Արդեօք մէկը ատոր ուտելու բան մը
 34 բերաւ : Յիսուս ըսաւ անոնց . Իմ կերակուրս
 ան է՝ որ ես զիս խրկողին կամբը ընեմ , և անոր
 35 գործը կատարեմ : Չէ՞ որ դուք կ'ըսէք թէ ,
 Տակաւին չորս ամիս կայ՝ որ հունձքի ատենը
 գայ . ահա ես ձեզի կ'ըսեմ , Աչքերնիդ վերցու-
 ցէք՝ ու արտերո՞ւն նայեցէք , որ արդէն ճերմը-
 36 կած «- հնձուելու պահա՞նք են : Եւ ան որ կը
 հնձէ՝ վարձք կ'առնէ , ու յաւիտենական կենաց
 համար պտուղ կը ժողվէ , որ սերմանողը ու
 37 հնձողը մէկտեղ ուրախանան : Ասան զի աս
 բանիս մէջ ճշմարիտ է ան խօսքը թէ , Ուրիշը
 38 կը սերմանէ , և ուրիշը կը հնձէ : Ես ձեզ խըր-
 կեցի հնձելու ան որ դուք չաշխատեցաք . ուրիշ-
 ները աշխատեցան , ու դուք անոնց աշխատան-
 քին մէջ մտաք :
- 39 Եւ ան քաղաքէն շատ Սամարացիք իրեն հա-
 ւատացին ան կնկանը խօսքին համար որ վկա-
 յեց , ըսելով թէ՝ Ի՛նչ որ ես գործեր էի , բոլորը
 40 ինձի ըսաւ : Ու երբոր Սամարացիք անոր եկան՝
 կ'աղաչէին անոր որ իրենց քովը կենայ . ու եր-
 41 կու օր հոն կեցաւ : Եւ ալ շատերը իրեն հաւա-
 42 տացին՝ իր խօսքին համար : Ու կ'ըսէին կնկա-
 նը . Ասկէ ետեւ չէ թէ քու խօսքիդ համար կը
 հաւատանք . ինչու որ մենք մեզմէ լսեցինք , և
 գիտենք որ ատիկայ է ճշմարտապէս աշխարհի
 Փրկիչը՝ Քրիստոսը :
- 43 Ու երկու օրէն ետեւ ելաւ անկէ՝ և Գալիլեա
 44 գնաց : Ինչու որ Յիսուս ինքը վկայեց թէ ,
 Մարգարէ մը իր գաւառին մէջ պատիւ չունե-
 45 նար : Ու երբոր Գալիլեա եկաւ , Գալիլեացիներ
 ըր զինքը ընդունեցին . ինչու որ տեսած էին ան
 բոլոր հրաշքերը՝ որ ինքը ըսաւ Երուսաղեմի մէջ
 տօնին ատենը . վասն զի իրենք ալ ան տօնին
 գացեր էին :

- 46 Եւ Յիսուս նորէն եկաւ Գալիլեացոց Աանայ
 47 Կափառնայումի մէջ : Ասիկայ լսելով որ Յիսուս
 48 մեռնելու վրայ էր : Ան ատենը Յիսուս ըսաւ
 49 անոր . Թէ որ նշաններ ու հրաշքներ չտեսնէք ,
 50 Յիսուս ըսաւ անոր . Գնա , քու որդիդ ողջ է .
 51 ըսաւ , ու գնաց : Ու երբոր կ'իջնէր , իր ծա-
 52 ըսելով թէ , Քու տղադ ողջ է : Ուստի հար-
 53 թողուց զանիկայ : Ան ատենը գիտցաւ անոր
 54 իր բոլոր տունը : Աս նորէն երկրորդ հրաշքն է
 որ Յիսուս ըրաւ , երբոր Հրէաստանէն Գալիլեա
 եկաւ :

ԳԼ . Ե

1 Յիսուս երսունուութը տարիէ 'ի վեր հիւանդ եղող մարդը կը բժշկէ շաբաթ օրը : 10
 Հրէայք ասոր վրայով տրտունջ կ'ընեն , ու կը հալածեն զՔրիստոս : 17 Ան ալ իր
 անձին համար պատասխան կու տայ Հրէաներուն , ու զանոնք կը յանդիմանէ . և իր
 20 օրը , 32 ու Յովհաննէսին , 36 և իր դորձերուն , 39 ու Սուրբ Գրոց վկայութիւննե-
 րով՝ իր ով ըլլալը կը յայտնէ :

- 1 Ասկէ ետեւ Հրէից տօն էր . և Յիսուս Երու-
 2 սաղէմ ելաւ : Ու Երուսաղեմի մէջ Ոչխարաց
 3 Բեթհեզդա կ'ըսուի , որ հինգ սրահ ունի : Ա-
 4 խոնք մէջ խիստ շատ հիւանդներ պառկած էին ,
 5 կոյրեր՝ կաղեր՝ չորցածներ , որոնք կը սպասէին
 6 ջուրին խաւնուելուն : Այսին զի հրէշտակ մը

Ժամանակ ժամանակ աւազանք կ'իջնէր , ու ջու-
 րերը կը խառնէր . և ո՞վ որ ջուրին խառնուէին
 ետեւ պինտ առաջ անշուշտ կը մտնէր , կը բժըշ-
 5 կուէր՝ ինչ հիւանդութիւն որ ունենար : Եւ հոն
 մէկ մարդ մը կար , որ երսունութիւն տարիէ 'ի
 6 վեր հիւանդութիւն մը ունէր : Յիսուս երբոր
 տեսաւ զանիկայ՝ որ ինկած պառկած էր , ու
 գիտցաւ որ շատ ժամանակէ 'ի վեր է , ըսաւ
 7 անոր . Մուղէս առողջանալ : Հիւանդը պա-
 տասխան տուաւ անոր . Տէր՝ մարդ մը չունիմ ,
 որ երբ ջուրերը խառնուին՝ զիս աւազանք ձգէ .
 հապա քանի որ ես անշուշտ կը շարժիմ , ինծմէ ա-
 8 ռաջ ուրիշ մը կ'իջնէ : Յիսուս ըսաւ անոր .
 9 Ելի՛ր մահիճդ ան՝ ու քալէ : Եւ իսկոյն մարդը
 առողջացաւ , ու իր մահիճը վերցընելով կը քա-
 10 լէր . ու ան օրը շաբաթ էր : Են ատենը Հրէա-
 ները ըսին բժշկուած մարդուն . Շաբաթ է , և
 11 արժան չէ որ մահիճդ վերցընես : Պատասխան
 տուաւ անոնց՝ — Եւ . Են որ զիս բժշկեց՝ ինքը
 12 ինծի ըսաւ . Մահիճդ ան՝ ու քալէ : Ուստի
 հարցուցին անոր . Ո՞վ է ան մարդը որ քեզի ը-
 13 սաւ , Մահիճդ ան՝ ու քալէ : Եւ բժշկուողը
 չէր գիտեր թէ ո՞վ է ան . ինչու որ Յիսուս մէկդի
 քաշուեցաւ ան տեղը բազմութիւն ըլլալուն հա-
 14 մար : Ենկէ ետքը Յիսուս զանիկայ տաճարին
 մէջ գտնելով՝ ըսաւ անոր . Եհնա բժշկուեցար ,
 ալ մեղք մի՛ գործեր , որ ալ աւելի չար բան մը
 15 չպատահի քեզի : Գնաց մարդը , ու Հրէանե-
 րուն պատմեց , թէ Յիսուսն էր որ զինքը բժըշ-
 կեց :
 16 Եւ ասոր համար Հրէաները կը հալածէին Յի-
 սուսը , և կը փնտռէին զանիկայ սպաննել , որ
 17 աս բաները շաբաթ օրը կ'ընէր : Եւ Յիսուս
 պատասխան տուաւ անոնց . Իմ Հայրս մինչև
 18 հիմա կը գործէ , ես ալ կը գործեմ : Եսոր հա-

- մար՝ ալ աւելի կը փնտռէին Հրէաները զանիկայ սպաննել . վասն զի չէ թէ միայն շարաթ օրը կը լուծէր , հապա նաև զՆստուած իր Հայրը կ'անուանէր , ու այսպէս ինքզինքը Նստուծոյ հա-
- 19 ւասար կ'ընէր : Իսկ Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց . Ղշմարիտ Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի , Որդին ինքիրմէն բան մըն ալ չկրնար ընել , միայն թէ ինչ որ տեսնէ որ Հայրը կ'ընէ . վասն զի ինչ որ անիկայ կ'ընէ , նմանապէս Որդին ալ
- 20 նոյնը կ'ընէ : Ինչու որ Հայրը կը սիրէ Որդին , և ամէն բանը կը ցուցընէ անոր՝ ինչ որ ինքը կ'ընէ . և ասոնցմէ ալ աւելի մեծ գործքեր պիտի ցուցընէ անոր , որպէս զի դուք զարմանաք :
- 21 Սէպէս զի ինչպէս որ Հայրը մեռելները կը յարուցանէ՝ ու կենդանի կ'ընէ , անանկ ալ Որդին՝
- 22 որոնք որ կ'ուզէ կը կենդանացընէ : Քանզի Հայրը մէկը չդատեր , հապա ամէն դատաստա-
- 23 նը Որդիին տուաւ . Որ ամէնը պատուեն Որդին , ինչպէս որ Հայրը կը պատուեն . ան որ Որդին չպատուեր , զանիկայ խրկող Հայրը չպատուեր :
- 24 Ղշմարիտ Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի , թէ ան որ իմ խօսքս մօտիկ կ'ընէ , և կը հաւատայ անոր՝ որ զիս խրկեց , յաւիտենական կեանք ունի , ու դատապարտութեան տակ չիյնար , հապա մա-
- 25 հուանէ դէպ 'ի կեանք անցած է : Ղշմարիտ Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի , որ ժամանակ պիտի գայ՝ և ալ հիմա է , որ ան ատենը մեռելները պիտի լսեն Նստուծոյ Որդւոյն ձայնը . և անոնք
- 26 որ կը լսեն , պիտի ապրին : Սէպէս զի ինչպէս որ Հայրը իր անձին մէջը կեանք ունի , անանկ ալ Որդիին տուաւ որ իր անձին մէջը կեանք ու-
- 27 նենայ . Եւ դատաստան ընելու ալ իշխանութիւն տուաւ անոր , քանզի անիկայ Որդի մար-
- 28 դոյ է : Եսոր վրայ մի՛ զարմանաք . ինչու որ ժամանակ պիտի գայ՝ որ բոլոր գերեզմաններու

- 29 մէջ եղողները անոր ձայնը պիտի լսեն , Ու դուրս
պիտի գան . անոնք որ բարի գործեր են , կենաց
յարութեան համար , և անոնք որ չար գործեր
են , դատապարտութեան յարութեան համար :
- 30 Եւ ինքիրմէս բան մը չեմ կրնար ընել . ինտոր
կը լսեմ՝ ահա՛ կը դատեմ , և իմ դատաստանս
արդար է . ինչու որ ես իմ կամքս չեմ փնտուեր ,
- 31 հապա անոր կամքը որ զիս խրկեց : Թէ որ ես
ինծի համար վկայեմ , իմ վկայութիւնս ճշմա-
- 32 րիտ չէ : Ուրիշ մըն է որ ինծի համար կը վկայէ .
և ես գիտեմ որ ճշմարիտ է ան վկայութիւնը՝
- 33 որ ինքը ինծի համար վկայեց : Դուք Յովհան-
նեսին խրկեցիք , և ինքը ճշմարտութեանը վը-
- 34 կայեց : Բայց ես չէ՛ թէ մարդոցմէ վկայու-
թիւն կ'առնեմ . հապա աս բաները կ'ըսեմ որ
- 35 դուք փրկուիք : Անիկայ ճրագ մըն էր որ կը
վառէր , ու լոյս կու տար . և դուք քիչ մը ատեն
- 36 ուղեցիք անոր լուսովը ուրախանալ : Բայց ես
Յովհաննեսին վկայութիւն ալ մեծ վկայութիւն
ունիմ , քանզի ան գործքերը որ Հայրը ինծի
- որ ես կը գործեմ՝ ինծի համար կը վկայեն թէ
- 37 Հայրը զիս խրկեց : Ու Հայրը որ զիս խրկեց ,
ինքը վկայեց ինծի համար . դուք բնաւ անոր
- 38 սաք . Եւ ո՛չ անոր խօսքը ձեր մէջը բնակած ու-
- նիք . քանզի ան որ ինքը խրկեց , դուք անոր
- 39 չէք հաւատար : Գիրքերը քննեցէք . ինչու
որ դուք անոնցմով կը սեպէք յաւիտենական
կեանքը ունենալ . և բուն անոնք են որ ինծի հա-
- 40 մար կը վկայեն . Եւ դուք չէք ուղեր ինծի գալ ,
- 41 որ կեանք ունենաք : Եւ մարդոցմէ փառք չեմ
- 42 առներ : Բայց գիտեմ ձեզ որ Աստուծոյ սէրը
- 43 մէջերնիդ չունիք : Եւ իմ Հօրս անունովը եկայ ,
ու զիս չէք ընդունիր . թէ որ ուրիշ մէկը իր

- 44 անունովը զայ, անիկայ պիտի ընդունիք : Դուք ինտո՞ր կրնաք հաւատալ, որ իրարմէ փառք կ'առնէք . և ան փառքը որ մէկ Աստուծմէն է ,
- 45 չէք փնտռեր : Մի կարծէք թէ ես ձեզի համար ամբաստանութիւն պիտի ընեմ Հօրը . կայ Գլխո՞ր ձեզի համար ամբաստանութիւն կ'ընէ ,
- 46 Մովսէսը՝ որուն դուք յուսացած էք : Անն զի թէ որ դուք Մովսէսին հաւատայիք, ինծի ալ պիտի հաւատայիք . ինչու որ անիկայ ինծի
- 47 համար գրեց : Բայց թէ որ անոր զրաճներուն չէք հաւատար, իմ խօսքերուս ինտո՞ր պիտի հաւատաք :

ԳԼ . Զ

1 Քրիստոս հինգ հազար հոգի կը կերակրէ հինգ հացով ու երկու ձուկով . 15 աս բանիս վայ մարդիկ կ'ուզեն թաղաւոր ընել զանիկայ . 16 բայց Յիսուս անոնց քովէն ետ կը քաշուի, ու ծովուն վրայ քալելով՝ իր աշակերտներուն կ'երթայ . 26 կը յանդիմանէ իր բոլորտիքը դիզողոյնը, ու ամէն մարմնաւոր շահու համար իր խօսքը մտիկ ընողները . 32 կը ցուցնէ թէ ինքը հոգևոր կերակուր է հաւատացեալներուն : 66 Շատ աշակերտներ իրմէն կը զատուին : 68 Պետրոս կը դաւանի զՅիսուս : 70 Յուդան սատանայ կ'անուանի :

1 Ես բաններէն ետքը Յիսուս Գալիլեայի աշակերտներէն

2 Տիբերիայի ծովուն անդիի կողմը գնաց . Եւ անոր ետեւէն շատ ժողովուրդ կ'երթար . ինչու որ կը տեսնէին ան հրաշքները՝ որ հիւանդներուն

3 վրայ կ'ընէր : Եւ Յիսուս լեռը ելաւ, ու հոն

4 նստաւ իր աշակերտներուն հետ մէկտեղ : Եւ Հրէից զատկի տօնը մօտ էր :

5 Յիսուս երբոր էր աչքերը վեր վերցուց, ու տեսաւ որ շատ ժողովուրդ կու գար իրեն, ըսաւ Փիլիպպոսին . Ո՞րակից հաց ծախու առնենք որ

6 ատոնք ուտեն : (Եւ աս կ'ըսէր զանիկայ փորձելու համար . քանզի ինքը գիտէր ինչ պիտի ընէր :) Փիլիպպոս պատասխան տուաւ անոր .

7 Երկու հարիւր դահեկանի հաց ատոնց հերիք

8 չէ, որ ամէն մէկը քիչ մը առնէ : Իր աշակերտներէն մէկը՝ Սիմոն Պետրոսին եղբայրը Ենդրէա-

9 սը՝ ըսաւ իրեն . Հոս մէկ պատանի մը կայ, որ

- Հինգ զարեղէն հաց ու երկու ձուկ ունի . բայց
 10 անոնք ի՞նչ պիտի ըլլան այդչափ մարդոց : Իսկ
 Յիսուս ըսաւ . Նստեցուցէ՛ք ատ մարդիկը . և
 ան տեղը շատ խոտ կար , ու մարդիկը նստան
 11 թուով Հինգ հազարի չափ : Եւ Յիսուս հացե-
 րը առաւ ու գոհացաւ , և աշակերտներուն բաժ-
 նեց . աշակերտներն ալ նստողներուն . նոյնպէս
 12 ալ ձուկերէն՝ որչափ որ ուղեցին : Ու երբոր
 կշտացան , ըսաւ իր աշակերտներուն . Ժողովե-
 ցէ՛ք աւելցած կտորուանքները՝ որ բան մը չկոր-
 13 սուի : Ուստի ժողովեցին , և տասուերկու կողով
 լեցուցին ան Հինգ զարեղէն հացերէն ^{հաւաք} կը-
 14 տորուանքները , որ ուտողներէն աւելցաւ : Իսկ
 մարդիկը երբոր Յիսուսին ըրած հրաշքը տեսան ,
 կ'ըսէին թէ , Եսիկայ է ճշմարտապէս ան մար-
 15 գարէն՝ որ աշխարհ պիտի գար : Եւ Յիսուս
 գիտնալով որ պիտի գան զինքը յափշտակեն՝ որ
 զինքը թագաւոր ընեն , նորէն մինակ լեռը գը-
 16 նաց : Ու երբոր իրիկուն եղաւ , իր աշակերտ-
 17 ները ծովեզերքը իջան . Եւ նաւը մտնելով՝ ծո-
 վուն մէկալ կողմը Վափառնայում կ'երթային .
 և արդէն մութը կոխեր էր , ու Յիսուս գեռ
 18 իրենց եկած չէր . Եւսիմ ալ հովին սաստիկ փը-
 19 չելէն տակնուփայ կ'ըլլար : Ու երբոր թի քա-
 շելով քսանուհինգ կամ երսուն ասպարէզի չափ
 զացին , տեսան Յիսուսը որ ծովուն վրայէն
 քալելով՝ նաւուն կը մօտենար , ու վախցան :
 20 Բայց ինքը ըսաւ անոնց . Ես եմ՝ մի՛ վախնաք :
 21 Են առենը ուղեցին զանիկայ նաւը առնել . և
 շուտ մը նաւը ան երկիրը հասաւ՝ ուր որ կ'եր-
 թային :
- 22 Հետեւեալ օրը՝ Ժողովուրդը որ ծովուն մէկալ
 կողմն էր , և տեսեր էր որ ուրիշ նաւակ չկար
 հոն ան մէկէն ՚ի զատ՝ որուն մէջ անոր աշա-
 կերտները մտեր էին . և որ Յիսուս իր աշա-

- կերտներուն հետ նաւակը մտած չէր , հապա
 23 մինակ անոր աշակերտները գացեր էին . (Բայց
 Տիբերիայէն ուրիշ նաւակներ եկան ան տեղին
 մօտ՝ ուր որ Տէրօջը գօհանալովը հացը կերեր
 24 էին .) Են ատենը ժողովուրդը տեսնելով թէ ոչ
 Յիսուսը հոն է , ոչ ալ անոր աշակերտները ,
 իրենք ալ նաւերը մտան՝ ու եկան Վափառնայում
 25 Յիսուսը փնտռելու : Ու երբոր անիկայ ծովուն
 մէկալ դին գտան , ըսին անոր . Ռաբբի՛՝ երբ
 26 եկար դուն հոս : Յիսուս պատասխան տուաւ
 անոնց՝ և ըսաւ . Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝
 ձեզի . Դուք զիս կը փնտռէք՝ չէ թէ անոր հա-
 մար որ հրաշքներ տեսաք , հապա անոր համար
 27 որ հացերէն կերաք ու կշտացաք : Դայէ՛ք գոր-
 ծեցէք՝ չէ թէ կորստական կերակուրին համար ,
 հապա ան կերակուրին համար՝ որ յաւիտենա-
 կան կենաց մէջ կը մնայ , որ անիկայ Որդին մար-
 28 զանիկայ կնքեց : Են ատենը ըսին անոր . Ի՞նչ
 29 ընենք՝ որ Եստուծոյ գործքերը գործենք : Պա-
 տասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց . Ես է
 Եստուծոյ գործը , որ անոր խրկածին հաւատաք :
 30 Ըսին անոր . Բայց դուն ի՞նչ նշան կ'ընես՝ որ
 տեսնենք ու քեզի հաւատանք . ի՞նչ կը գործես :
 31 Սեր հայրերը անապատին մէջ մանանան կերան ,
 ինտոր որ գրուած է . Երկինքէն հաց տուաւ ա-
 32 նոնց՝ որ ուտեն : Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց . Ճշ-
 մարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , թէ Սովսէս չը-
 տուաւ ձեզի երկնաւոր հացը , բայց իմ Հայրս կու
 33 տայ ձեզի ճշմարիտ երկնաւոր հացը : Ինչու որ
 Եստուծմէ «*բլան*» հացը ան է՝ որ երկինքէն կ'իջ-
 34 նէ , ու աշխարհիս կեանք կու տայ : Ուստի ը-
 սին անոր . Տէր՝ ամէն ատեն ատ հացը մեզի
 35 տուր : Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց . Ես եմ կենաց
 հացը . ան որ ինծի կու գայ , երբէք պիտի չա-

- նօթենայ . և ան որ ինծի կը հաւատայ , պիտի
 36 չծարաւի : Բայց ես ձեզի ըսի , որ դուք զիս
 37 տեսաք ալ՝ ու չէք հաւատար : Են ամէնը որ
 Հայրը ինծի կու տայ , ինծի պիտի դայ . և ան
 որ ինծի կու գայ , բնաւ դուրս պիտի չհանեմ :
 38 Ինչու որ ես երկիրքէն իջայ , չէ թէ իմ կամքս
 ընելու , հապա անոր կամքը՝ որ զիս խրկեց :
 39 Եւ զիս խրկող Հօրը կամքը աս է որ , ան ամէնը
 որ ինքը ինծի տուաւ՝ չկորսընցընեմ անկէ , հա-
 պա անոր յարութիւն առնել տամ վերջին օրը :
 40 Քանզի զիս խրկողին կամքը աս է , որ ան ամէ-
 նը որ կը տեսնէ Որդին՝ և կը հաւատայ անոր ,
 յաւիտենական կեանք ունենայ . ես ալ անոր յա-
 րութիւն առնել տամ վերջին օրը :
 41 Ուստի Հրէաները տրտունջ կ'ընէին իրեն հա-
 մար , ինչու որ ըսաւ թէ , Ես եմ երկիրքէն
 42 իջած հացը . Եւ կ'ըսէին . Մտկայ Յովսէփին
 որդին Յիսուսը չէ՞ , որուն հայրը ու մայրը մենք
 կը ճանչնանք . ուրեմն ինչպէս կ'ըսէ ասիկայ
 43 թէ , Ես երկիրքէն իջայ : Պատասխան տուաւ
 Յիսուս՝ ու ըսաւ անոնց . Տրտունջ մի՛ ընէք մէ-
 44 ջերնիդ : Մէկը չկրնար ինծի գալ , թէ որ զիս
 խրկող Հայրը անիկայ չքաշէ . ու ես անոր յա-
 45 րութիւն առնել պիտի տամ վերջին օրը : Մար-
 գարէից մէջ գրուած է . Եւ ամէնքն ալ Ես-
 տուծմէ սորված պիտի ըլլան . ան ամէնը որ
 46 Հօրմէն կը լսէ ու կը սորվի , ինծի կու գայ : Չէ
 թէ մէկը Հայրը տեսած է , եթէ ոչ ան որ Ես-
 47 տուծմէն է , անիկայ Հայրը տեսած է : Ղշմա-
 րիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի թէ , Են որ ինծի կը
 48 հաւատայ , յաւիտենական կեանք ունի : Ես եմ
 49 կենաց հացը : Չեր հայրերը անապատին մէջ
 50 մանանան կերան , ու մեռան : Ես է ան հացը՝
 որ երկիրքէն կ'իջնէ , որ եթէ մէկը ասկէ ուտէ ,
 51 պիտի չմեռնի : Ես եմ կենդանի հացը՝ որ եր-

- 52 կինքէն իջայ : Թէ որ մէկը աս հացէն ուտէ ,
յաւիտեան պիտի ապրի . և ան հացը որ ես պի-
տի տամ՝ իմ մարմինս է , որ ես պիտի տամ
աշխարհիս կենացը համար :
- 53 Եսոր վրայ Հրէաները իրարու հետ կը վիճէին՝
ու կ'ըսէին . Ինտո՞ր կրնայ ասիկայ է՝ մարմինը
- 54 մեզի տալ ուտելու : Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց .
Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի , Թէ որ Որ-
դոյ մարդոյ մարմինը չուտէք , և անոր արիւնը
չխմէք , ձեր անձերուն մէջը կեանք չէք ունե-
- 55 նար : Ո՛վ որ իմ մարմինս ուտէ , և իմ արիւնս
խմէ , յաւիտենական կեանք կ'ունենայ , ու ես
անոր յարութիւն առնել պիտի տամ վերջին
- 56 օրը : Ինչու որ իմ մարմինս ճշմարիտ կերա-
կուր է , և իմ արիւնս ճշմարիտ ըմպելիք է :
- 57 Են որ իմ մարմինս կ'ուտէ , և իմ արիւնս կը
խմէ , անիկայ իմ ներսի դիս կը բնակի՝ ու ես
- 58 անոր ներսի դին : Ինչպէս որ կենդանի Հայրը
զիս խրկեց , ու ես կենդանի եմ Հօրը ձեռքովը ,
«*պապէս*» ալ ան որ զիս կ'ուտէ , ինքն ալ իմ ձեռ-
- 59 քովս կենդանի կը մնայ : Ես է ան հացը՝ որ
երկինքէն իջած է . չէ թէ ինտոր որ հայրերնիդ
մանանան կերան՝ ու մեռան . ո՛վ որ աս հացը
ուտէ , յաւիտեան պիտի ապրի :
- 60 Ես բաները զրուցեց ժողովարանին մէջը՝ երբ-
որ Ասփառնայումի մէջ կը սորվեցընէր :
- 61 Ու աշակերտներէն շատերը երբոր լսեցին ,
ըսին . Խիստ է ատ խօսքը , ո՛վ կրնայ ատոր մը-
- 62 տիկ ընել : Յիսուս երբոր ինքնիրենը հասկը-
ցաւ , որ իր աշակերտները ան բանին համար
տրտունջ կ'ընեն , ըսաւ անոնց . Ետիկայ ձեզ կը
- 63 զայթակղեցընէ՞ : Հապա ի՞նչ պիտի խոսէի , թէ որ
տեսնէք Որդին մարդոյ որ ելէ ուր տեղ որ ա-
- 64 ռաջ էր : Հոգին է կենդանի ընողը , մարմինը
շահ մը չընէր . ան խօսքերը որ ես ձեզի խօսեցայ ,

- 65 հոգի ու կեանք են : Բայց ձեր մէջէն կան ոմանք
որ չեն հաւատար . ինչու որ Յիսուս սկիզբէն
գիտէր՝ թէ ո՞վ են անոնք որ չեն հաւատար , և
66 ո՞վ է ան որ զինքը պիտի մատնէ . Ու կ'ըսէր .
Ասոր համար ձեզի ըսի , որ մէկը չկրնար ինծի
գալ , թէ որ իմ Հօրմէս տրուած չըլլայ անոր :
67 Աս պատճառով իր աշակերտներուն շատերը
68 ետ գացին , և ալ իր հետը չէին պտըտեր : Ան
ատենը Յիսուս տասուերկուքին ըսաւ . Միթէ
69 դուք ալ կ'ուզէք երթալ : Սիմոն Պետրոս պա-
տասխան տուաւ անոր . Տէր՝ որո՞ւ պիտի եր-
թանք , դուն յաւիտենական կենաց խօսքեր ու-
70 նիս . Եւ մենք հաւատացինք ու գիտցանք՝ թէ
71 դուն ես Վրիստոսը Աստուծոյ Որդին : Յիսուս
պատասխան տուաւ անոնց . Ես ձեզ տասուեր-
կուքդ չընտրեցի՞ , ու ձեզմէ ալ մէկը սատանայ
72 է : Աս կ'ըսէր Իսկարիովտացի Սիմոնեան Յու-
դային համար . ինչու որ անիկայ էր , որ զինքը
պիտի մատնէր , ու տասուերկուքէն մէկն էր :

ԳԼ . Է

- 1 Յիսուս կը յանդիմանէ իր ազգականներուն փառասիրութիւնը և յանդգնութիւնը .
10 Գալիլեայէն Երուսաղէմ՝ կ'ելլէ տաղաւարահարաց տօնին . 14 տաճարին մէջ կը
սորվեցրնէ : 40 Ժողովուրդոց զանազան կարծիքները քրիստոսի վրայով : 45 Փարիսե-
ցիք կը բարկանան իրենց սպառնալիքներուն՝ զանիկայ չըռնեն ինչու համար , և կը յանդի-
մանեն Նիկողեմիոսը՝ որ Յիսուսի կողմը կը բռնէր :

- 1 Եւ աս բաներէն ետեւ Յիսուս Գալիլեայի մէջ
կը պտըտէր . ինչու որ չէր ուզեր Հրէաստանի
մէջ պտըտիլ , վասն զի Հրէաները զինքը ըս-
պաննել կ'ուզէին :
2 Եւ Հրէաներուն տաղաւարահարաց տօնը մօտ
3 էր : Ուստի իր եղբայրները ըսին իրեն . Նլի՛ր
ասկէ՝ ու Հրէաստան գնա , որ քու աշակերտ-
ներդ ալ տեսնեն քու գործքերդ որ կ'ընես .
4 Ինչու որ մէկը չկայ որ ծածկաբար բան մը ընէ ,
և ինքը յայտնի ըլլալ ուզէ . թէ որ դուն ատ
բաները կ'ընես , ինքզինքդ աշխարհին յայտնէ :

- 5 Քանզի իր եղբայրներն ալ չէին հաւատար ի-
 6 րեն : Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց . Իմ ժամանակս
 7 պատրաստ է : Աշխարհը ձեզ չկրնար ատել ,
 8 վկայեմ՝ թէ իր գործքերը չար են : Դժբ ելէք
 9 որ իմ ժամանակս ղեռ լցուած չէ : Աս ըսելով
 10 անոնց , ինքը Գալիլեա մնաց : Բայց երբոր իր
 եղբայրները ելան , ետքը ինքն ալ ելաւ տօնին ,
 չէ թէ յայտնի՝ հապա գաղտուկ կերպով մը :
 11 Եւ Հրէաները տօնին ատենը կը փնտռէին
 12 զինքը՝ ու կ'ըսէին . Ո՞ր է անիկայ : Եւ ժողովուրդին
 մէջ շատ շշնջին կար անոր վրայով .
 ոմանք կ'ըսէին թէ , Աղէկ է : ուրիշները
 կ'ըսէին , Չէ , հապա ժողովուրդը կը մոլորցը-
 13 նէ : Սակայն մէկը անոր վրայով համարձակ չէր
 խօսեր՝ Հրէաներուն վախէն :
 14 Իսկ երբոր տօնը կէս եղաւ , Յիսուս տաճարը
 15 ելաւ՝ ու կը սորվեցընէր : Եւ Հրէաները կը
 զարմանային ու կ'ըսէին . Ինտո՞ր ասիկայ զիր-
 16 քերը գիտէ , որ սորված չէ : Յիսուս պատաս-
 խան տուաւ անոնց՝ ու ըսաւ . Իմ վարդապե-
 տութիւնս իմն չէ , հապա ղես խրկողնն է :
 17 Թէ որ մէկը կ'ուզէ անոր կամքը ընել , պիտի
 գիտնայ «» վարդապետութեանս համար՝ թէ
 արդեօք Աստուծո՞ւ է , թէ ես ինքիրմէս կը խօ-
 18 սիմ : Ան որ ինքիրմէն կը խօսի , իր անձին
 փառքը կը փնտռէ . բայց ան որ զինքը խրկողն
 փառքը կը փնտռէ , անիկայ ճշմարիտ է , և ա-
 19 նոր քովը անիրաւութիւն չկայ : Մովսէս չը-
 տուաւ ձեզի օրէնքը , ու ձեզմէ մէկն ալ չպա-
 20 հեր օրէնքը : Ինչո՞ւ կը փնտռէք ղես սպաննել .
 պատասխան տուաւ ժողովուրդը ու ըսաւ . Գե-
 կայ քու ներսդ . ո՞վ քեզ կը փնտռէ սպաննել :

- 21 Պատասխան տուաւ Յիսուս՝ և ըսաւ անոնց .
 Մէկ գործ մը գործեցի , ու ամէնքդ ալ զարմա-
- 22 ցեր էք : Արդ՝ Մովսէս ձեզի թլփատութիւնը
 տուաւ . (որ չէ թէ Մովսէսէն էր , հապա նախ-
- 23 տէք . Թէ որ շաբաթ օրը մարդ թլփատութիւն
 կ'առնէ՝ որ Մովսէսին օրէնքը չքակուի . ինծի
- 24 մը բժշկեցի : Աչքի երեցածին պէս դատաս-
 տան մի՛ ընէք , հապա արդար դատաստան
- 25 Ան ատենը Նրուսաղեմացիներէն ոմանք կ'ը-
 սէին . Ասիկայ ան չէ որն որ կը փնտռեն սպան-
- 26 նել . Եւ ահա յայտնի կը խօսի , ու բան մը չեն
 ըսեր անոր . միթէ իշխանները գիտցած են թէ
- 27 ասիկայ Ճմարտապէս Վրիստոսն է : Սակայն
 մենք ասիկայ գիտենք ուսկից է . բայց Վրիս-
- 28 տոսը երբոր գայ , մէկը չգիտեր ուսկից է : Եւ
 Յիսուս քանի որ կը սորվեցընէր , տաճարին մէջ
- 29 կայ դուք չէք գիտեր : Ես գիտեմ անիկայ ,
 ինչու որ ես անկէ եմ , և անիկայ զիս խրկեց :
- 30 Ուստի կը փնտռէին զինքը բռնել . բայց մէկն
 ալ իրեն ձեռք չզարկաւ , ինչու որ իր ժամա-
- 31 նակը դեռ հասած չէր : Ու ժողովուրդէն շատ
 մարդիկ հաւատացին իրեն , և կ'ըսէին . Վրիս-
- 32 տոսը երբոր գայ , ասոնցմէ աւելի նշաններ պիտի
 ընէ , որչափ որ ասիկայ կ'ընէ :
- 33 Փարիսեցիները լսեցին ժողովուրդին աս շը-
 շնջիւնը անոր վրայով . ու փարիսեցիները և
- 33 որ զանիկայ բռնեն : Իսկ Յիսուս ըսաւ . Վիչ
 մը ժամանակ ալ ձեզի հետ եմ , ու կ'երթամ

- 34 անոր՝ որ զիս խրկեց : Իս պիտի փնտռէք՝ ու պիտի չգտնէք . և իմ եղած տեղս դուք չէք
- 35 կրնար գալ : Են ատենը Հրէաները ըսին իրարու . Ո՞ր պիտի երթայ ատիկայ , որ մենք զինքը պիտի չգտնենք . միթէ հեթանոսաց Դժ ցիրուցան եղածներուն պիտի երթայ , և հեթանոս-
- 36 ներուն պիտի սորվեցընէ : Ի՞նչ է ան խօսքը՝ որ զրուցեց . Իս պիտի փնտռէք՝ ու պիտի չգտնէք . և իմ եղած տեղս դուք չէք կրնար գալ :
- 37 Տօնին վերջի մեծ օրը Յիսուս կայներ էր , կ'աղաղակէր ու կ'ըսէր . Թէ որ մէկը ծարաւ է ,
- 38 թող ինձի գայ՝ ու խմէ : Են որ ինձի կը հաւատայ՝ ինչպէս որ գիրքը կ'ըսէ , անոր փորէն կեն-
- 39 դանի ջուրի գետեր պիտի բղխեն . Ես ըսաւ Հոգիին համար՝ որ իրեն հաւատացողները պիտի առնէին . վասն զի Սուրբ Հոգին «*ἐν*» էր տակաւին , ինչու որ Յիսուս դեռ փառաւորուած
- 40 չէր : Ժողովուրդէն շատ մարդիկ աս խօսքը որ լսեցին , կ'ըսէին . Իրացընէ ասիկայ է մարգա-
- 41 րէն : Ուրիշները կ'ըսէին . Եսիկայ է Վրիստոսը . ուրիշներն ալ կ'ըսէին . Միթէ Վրիստոսը
- 42 Գալիլեայէ՞ն կու գայ : Չէ՞ որ գիրքը կ'ըսէ թէ , Վրիստոսը Գաւիթի սերունդէն ու Գաւիթին
- 43 եղած գեղէն Բեթլէհեմէն կու գայ : Ուստի Ժողովուրդին մէջ երկպառակութիւն եղաւ անոր
- 44 համար : Եւ անոնցմէ ոմանք ուղեցին բռնել անիկայ . բայց մէկը անոր ձեռք չղարկաւ :
- 45 Ու սպասաւորները նորէն եկան քահանայապետներուն և փարիսեցիներուն . ու ասոնք ըսին
- 46 անոնց . Ինչո՞ւ անիկայ հա՞ չբերիք : Պատասխան տուին սպասաւորները . Նրբէք մէկը աս
- 47 մարդուն պէս խօսած չէ : Են ատենը փարիսեցիները պատասխան տուին անոնց և ըսին . Մի-
- 48 թէ դո՞ւք ալ մոլորեցաք : Իշխաններէն կամ

- 49 փարիսեցիներէն մէկը հաւատաց անոր . Բայց
 աս ռամիկ ժողովուրդը՝ որ օրէնքը չեն գիտեր ,
 50 նշոված են : Նիկողեմոս ըսաւ անոնց . (որ
 «...» գիշեր ատեն իրեն եկեր էր , և անոնցմէ
 51 մէկն էր .) Միթէ մեր օրէնքը մարդ կը դատէ ,
 թէ որ առաջ անկէ բան մը չլսէ , և չգիտնայ թէ
 52 ինչ կ'ընէ : Պատասխան տուին՝ ու ըսին անոր .
 Միթէ դո՞ւն ալ Գալիլեայէն ես . քննէ ու նայէ ,
 53 որ Գալիլեայէն մարգարէ չելեր : Եւ ամէն մէ-
 կը իր տունը գնաց :

ԳԼ . Ը

- 1 Քրիստոս կ'արձակէ շնութեան յանցանքով բռնուած կինը . 12 կը յայտնէ թէ ինքն է
 աշխարհիս լոյսը , ու իր վարդապետութիւնը կ'արդարացընէ . 33 Աբրահամին վրայ
 պարծենցող Հրէից պատասխան կու տայ , 59 և մէկդի կը քաշուի անոնց կատաղու-
 թենէն :

- 1 Եւ Յիսուս Ձիթենեաց լեռը գնաց : (2) Ու
 առտուանց նորէն տաճարը եկաւ , և բոլոր ժո-
 ղովուրդը իրեն կու գար , ու ինքը նստեր կը
 3 սորվեցընէր անոնց : Եւ դպիրները ու փարիսե-
 ցիները շնութեան մէջ բռնուած կնիկ մը բերին
 4 անոր , ու զանիկայ մէջտեղը կայնեցընելով՝ Ըսին
 իրեն . Ա՛րդապետ , աս կնիկը շնութեան մէջ
 5 աս մեղքը գործած ատենը բռնուեցաւ . Եւ օրի-
 նաց մէջ Սովսէս մեղի պատուիրեց ասանկները
 քարկոծել . հիմա դուն ի՞նչ կ'ըսես ատոր հա-
 6 մար : Ես կ'ըսէին՝ անիկայ փորձելով , որ անոր
 վրայ ամբաստանութիւն ընելու «...» մը ունենան .
 բայց Յիսուս դէպ 'ի վար ծռելով՝ մատովը գետ-
 7 նին վրայ կը գրէր : Սակայն երբոր վրան ինկան՝
 հարցընելով իրեն , վեր նայեցաւ ու ըսաւ անոնց .
 Չեզմէ անմեղ եղողը՝ առաջ անիկայ թող քար
 8 ձգէ ատոր վրայ : Եւ նորէն դէպ 'ի վար ծռե-
 9 լով՝ գետնին վրայ կը գրէր : Եւ անոնք «...» լսե-
 լով՝ ու ինչ «...» խղճմտանքէն յանդիմանուելով՝ մէ-
 կիկ մէկիկ դուրս կ'ելլէին , ծերերէն սկսած մին-
 չև յետինները . և Յիսուս մինակ մնաց , ու կնի-

- 10 *կը մէջտեղը կայնած :* Եւ Յիսուս վեր նայելով՝
ու կնիկէն զատ մէկը չտեսնելով՝ ըսաւ անոր .
կնիկ՝ ո՛ւր են անոնք որ քու վրայովդ ամբաստա-
նութիւն կ'ընէին . մէկը քեզ չդատապարտեց :
- 11 *Եւ անիկայ ըսաւ . Ո՛չ մէկը՝ Տէր . ու Յիսուս*
ըսաւ անոր . Ես ալ չեմ դատապարտեր քեզ .
գնա՝ ու ասկէ ետեւ մեզք մի՛ գործեր :
- 12 *Երդ՝ Յիսուս նորէն խօսեցաւ անոնց՝ ու ըսաւ .*
Ես եմ աշխարհի լոյսը . ան որ իմ ետեւէս կու
գայ , խաւարի մէջ պիտի չքալէ , հապա կենաց
- 13 *լոյսը պիտի ունենայ :* Իսկ փարիսեցիները ըսին
անոր . Դուն քու անձիդ համար կը վկայես ,
- 14 *քու վկայութիւնդ ճշմարիտ չէ :* Պատասխան
տուաւ Յիսուս՝ ու ըսաւ անոնց . Թէեւ ես իմ
անձիս համար վկայեմ , Բայ իմ վկայութիւնս
ճշմարիտ է , ինչու որ գիտեմ ո՛ւսկից եկայ , և
ո՛ւր կ'երթամ . բայց դուք չէք գիտեր ո՛ւսկից
- 15 *կու գամ , կամ ո՛ւր կ'երթամ :* Դուք մարմինին
նայելով դատաստան կ'ընէք . ես բնաւ մէկը չեմ
- 16 *դատեր . Ու թէեւ դատելու ալ ըլլամ , իմ դա-*
տաստանս ճշմարիտ է . ինչու որ ես մինակ չեմ ,
- 17 *հապա ես , և Հայրը որ զիս խրկեց :* Ու ձեր
օրէնքին մէջն ալ գրուած է թէ , Երկու մարդու
- 18 *վկայութիւնը ճշմարիտ է :* Ես եմ որ իմ անձիս
համար կը վկայեմ , ու կը վկայէ ինծի համար
- 19 *Հայրն ալ՝ որ զիս խրկեց :* Են ատենը ըսին ա-
նոր . Ո՛ւր է քու Հայրդ . Յիսուս պատասխան
տուաւ . Ո՛չ զիս գիտէք՝ և ո՛չ իմ Հայրս . թէ
որ զիս գիտնայիք , իմ Հայրս ալ պիտի գիտնա-
յիք :
- 20 *Յիսուս աս խօսքերը խօսեցաւ՝ գանձատունը ,*
երբոր տաճարին մէջ կը սորվեցընէր . ու մէկը
չբռնեց զանիկայ , ինչու որ դեռ անոր ժամա-
նակը հասած չէր :
- 21 *Ետքը Յիսուս նորէն ըսաւ անոնց . Ես կ'եր-*

- [Թամ՝ ու զիս պիտի փնտռէք . և ձեր մեղա-
 ցը մէջ պիտի մեռնիք . ուր որ ես կ'երթամ ,
 22 դուք չէք կրնար գալ : Ասոր վրայ Հրէաները
 կ'ըսէին . Միթէ ինքզինքը պիտի մեռցընէ , որ
 կ'ըսէ թէ՛ Ուր որ ես կ'երթամ , դուք չէք կրնար
 23 գալ : Եւ ըսաւ անոնց . Դուք վարէն էք , ես
 վերէն եմ . Դուք աս աշխարհէս էք , ես աս աշ-
 24 խարհէս չեմ . Անոր համար ձեզի ըսի թէ՛ Ձեր
 մեղացը մէջ պիտի մեռնիք . ինչու որ եթէ Հա-
 ւատաք թէ ես եմ , ձեր մեղացը մէջ պիտի մեռ-
 25 նիք : Ան ատենը ըսին անոր . Դուն ո՞վ ես . և
 Յիսուս ըսաւ անոնց . Ի՛նչ որ սկիզբէն ձեզի կը
 26 խօսիմ : Շատ բաներ ունիմ ձեզի համար խօ-
 սելու՝ և դատելու . բայց ան որ զիս խրկեց , ճշ-
 մարիտ է . և ես ինչ որ իրմէ լսեցի , անիկայ կը
 27 խօսիմ աշխարհիս մէջ : Անոնք չեմացան թէ
 Հօրը համար կը զրուցէր իրենց :
 28 Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց . Երբոր Որդին մար-
 դոյ բարձրացընէք , ան ատենը պիտի գիտնաք
 թէ ես եմ , ու ինքիրմէս բան մը չեմ ըներ , հա-
 պա Հայրս ինչպէս որ ինծի սորվեցուց , անանկ
 29 կը խօսիմ : Եւ զիս խրկողը իմ հետս է . Հայրը
 զիս մինակ չ[թողուց . ինչու որ ես միշտ անոր
 հաճելի եղած բաները կ'ընեմ :
 30 Երբոր ասոնք խօսեցաւ , շատ մարդիկ իրեն
 31 հաւատացին : Ան ատենը Յիսուս իրեն հաւա-
 տացող Հրէաներուն ըսաւ . Թէ որ դուք իմ
 խօսքիս մէջ կենաք , ճշմարտապէս իմ աշա-
 32 կերտներս կ'ըլլաք . Եւ ճշմարտութիւնը պիտի
 գիտնաք , ու ան ճշմարտութիւնը ձեզ պիտի
 33 ազատէ : Պատասխան տուին իրեն . Մենք Աբ-
 րահամի սերունդ ենք , ու երբէք մէկու մը չճա-
 ուայեցինք . դուն ինտո՞ր կ'ըսես թէ ազատ պիտի
 34 ըլլաք : Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց .
 Աշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի թէ , Ամէն ո՞վ

որ մեղք կը գործէ , անիկայ մեղքի ծառայ է :
 35 Եւ ծառան տանը մէջ յաւիտեան չմնար , բայց
 36 որդին յաւիտեան կը մնայ : Ուստի թէ որ Որ-
 դին ձեզ ազատ ընէ , ճշմարտապէս ազատ պիտի
 37 ըլլաք : Գիտեմ որ Մերահամի սերունդ էք ,
 բայց կը փնտռէք զիս մեռցընել , ինչու որ իմ
 38 խօսքս ձեր ներսի դին տեղ չունի : Ես ինչ որ
 տեսայ իմ Հօրս քովը՝ ա՛յ կը խօսիմ . և դուք ալ
 39 ինչ որ տեսաք ձեր Հօրը քովը՝ ա՛յ կ'ընէք : Պա-
 տասխան տուին ու ըսին անոր . Մեր հայրը Մե-
 րահամն է . ըսաւ անոնց Յիսուս . թէ որ Մերա-
 համին որդիքը ըլլայիք , Մերահամին գործքերը
 40 պիտի գործէիք : Բայց հիմա կը փնտռէք ըս-
 պաննել զիս , ա՛յա՛յ մարդ մը՝ որ ձեզի ճշմարտու-
 թիւն խօսեցայ , որն որ Մատուծմէ լսեցի . Մե-
 41 րահամ ատ բանը չըրաւ : Դուք ձեր Հօրը գործ-
 քերը կ'ընէք . ան ատենը ըսին անոր . Մենք
 պոռնկութենէ չենք ծնած . մենք մէկ Հայր մը
 42 ունինք՝ ա՛յ է Մատուծ : Յիսուս ըսաւ անոնց .
 թէ որ Մատուծ ձեր Հայրը ըլլար , պիտի սի-
 րէիք զիս . ինչու որ ես Մատուծմէ ելայ՝ ու եկայ .
 և չէ թէ ես ինքիրմէս եկայ , հապա անիկայ զիս
 43 խրկեց : Ինչո՞ւ դուք իմ զրուցուածքս չէք հաս-
 կընար . անոր համար որ չէք կրնար իմ խօսքս
 44 մտիկ ընել : Դուք յէ՛ր Հօրմէն Սատանայէն էք ,
 ու ձեր Հօրը բաղձանքը կ'ուզէք ընել . անիկայ
 սկիզբէն հետէ մարդասպան էր , և ճշմարտու-
 թեան մէջ չկեցաւ , ինչու որ անոր ներսի դին
 ճշմարտութիւն չկայ . երբոր անիկայ ստութիւն
 խօսի , բուն իրեններէն կը խօսի . քանզի անիկայ
 45 ստախօս է և անոր հայրը : Բայց որովհետեւ ես
 ճշմարտութիւն կը խօսիմ , ինծի չէք հաւա-
 46 տար : Ձեզմէ ո՞վ կրնայ զիս յանդիմանել մեղ-
 քի համար . իսկ թէ որ ես ճշմարտութիւն կը
 47 խօսիմ , ինչո՞ւ ինծի չէք հաւատար : Են որ Ես-

տուժմէ է, Աստուծոյ խօսքերը մտիկ կ'ընէ. դուք
անոր համար մտիկ չէք ընէր, որ Աստուծմէ չէք :
48 Պատասխան տուին Հրէաները՝ ու ըսին անոր .
Աղէկ չե՞նք ըսեր մենք, [Թէ դուն Սամարացի ես՝
49 ու դե կայ քու ներսդ : Յիսուս պատասխան
տուաւ՝ և ըսաւ . Իմ ներսս դե չկայ, հապա ես
իմ Հայրս կը պատուեմ, և դուք զիս կ'ա-
50 նարգէք : Իսկ ես իմ փառքս չեմ փնտուր .
51 կայ Դէ՛ւ, որ կը փնտուէ, ու կը դատէ : Ճշմարիտ
Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի . Թէ որ մէկը իմ խօսքս
52 պահէ, յաւիտեան մահ պիտի չտեսնէ : Ան ա-
տենը Հրէաները ըսին անոր . Հիմա գիտցանք
որ քու ներսդ դե կայ . Եբրահամ մեռաւ՝ ու
մարգարէները . և դուն կ'ըսես, Թէ որ մէկը իմ
խօսքս պահէ, յաւիտեան մահուան համը պիտի
53 չառնէ : Մի[թէ դուն աւելի՞ մեծ ես մեր հայր
Եբրահամէն՝ որ մեռաւ . ու մարգարէներն ալ
54 մեռան . դուն քեզ ո՞վ կ'ընես : Յիսուս պա-
տասխան տուաւ . Թէ որ ես ինքզինքս փառա-
ւորեմ, իմ փառքս բան մը չէ . իմ Հայրս է՝ որ
զիս կը փառաւորէ, որուն համար դուք կ'ըսէք
55 [Թէ՝ Մեր Աստուածն է . Եւ անիկայ չէք ճանչ-
նար . բայց ես գիտեմ անիկայ . ու [Թէ որ ըսեմ՝
[Թէ անիկայ չեմ գիտեր, ձեզի պէս ստախօս
պիտի ըլլամ . հապա ես գիտեմ անիկայ, և ա-
56 նոր խօսքը կը պահեմ : Ձեր հայրը Եբրահամ
ցանկացաւ իմ օրս տեսնելու . ու տեսաւ և ու-
57 բախացաւ : Իսկ Հրէաները ըսին անոր . Դուն
տակաւին յիսուն տարեկան չես, Եբրահամն ալ
58 տեսար : Յիսուս ըսաւ անոնց . Ճշմարիտ ճըշ-
մարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Եբրահամին ըլլալէն առաջ
59 եմ ես : Ան ատենը քարեր վերցուցին՝ որ անոր
վրայ նետեն . բայց Յիսուս ծածկուեցաւ անոնց
«չեբէն», և անոնց մէջէն անցնելով՝ տաճարէն
դուրս ելաւ, ու այսպէս գնաց :

ԳԼ . Թ

1 Քրիստոս ՚ի ծնէ կոյրին աչքերը կը բանայ : 8 Ան բժշկուած մարդը փարիսեցւոց կը տարուի , 13 որոնք բարկանալով՝ գուրս կ'ընեն զանիկայ իրենց ժողովարանէն . 35 բայց Յիսուս կ'ընդունի զանիկայ . ու ան ալ կը հաւատայ անոր : 39 Քրիստոս զորոնք կը լուսաւորէ :

- 1 Ու երբոր կ'անցնէր , մէկ մարդ մը տեսաւ կոյր
- 2 ծնած . Եւ իր աշակերտները հարցուցին իրեն ,
ու ըսին . Ռաբբի՛ որո՞ւնն է մեզքը , ասո՞ր՝ թէ
- 3 իր ծնողացը , որ անիկայ կոյր ծնաւ : Պատաս-
խան տուաւ Յիսուս . Ո՛չ ատորն է մեզքը , ո՛չ
ալ իր ծնողացը . հապա՛ որ Աստուծոյ գործքերը
- 4 ատոր վրայ յայտնի ըլլան : Վանի որ ցորեկ է ,
պէտք է որ զիս խրկողին գործքերը գործեմ .
գիշերը կու գայ , որ ան ատենը մէկը չկրնար
- 5 գործել : Վանի որ ես աշխարհի մէջ եմ , աշ-
6 խարհի լոյսն եմ : Երբոր աս ըսաւ , թուքաւ
գետինը , և թուքովը կաւ շինեց , ու ան կաւը
- 7 կոյրին աչքերուն վրայ ծեփեց . Եւ ըսաւ անոր .
Գնա՛ լուացուէ՛ Սելովամի աւազանին մէջ , (որ
Խրկուած կը թարգմանուի .) ուստի գնաց ու
- 8 լուացուեցաւ , եկաւ ու կը տեսնէր : Իսկ զրա-
ցիները՝ և անոնք որ առաջուց տեսած էին զա-
նիկայ որ մուրացկան էր , կ'ըսէին . Ասիկայ չէ՞ր
որ կը նստէր և կը մուրար . ոմանք կ'ըսէին ,
- 9 Անիկայ է . Ուրիշները կ'ըսէին , Անոր նման Դի-
10 է . Ինչքը կ'ըսէր թէ , Ես եմ : Ուստի ըսին
իրեն . Հապա ինտո՞ր բացուեցան քու աչքերդ :
- 11 Ինքը պատասխան տուաւ ու ըսաւ . Յիսուս կո-
չուած մարդ մը կաւ շինեց , ու աչքերս ծեփեց ,
և ըսաւ ինծի . Գնա՛ Սելովամի աւազանը՝ ու
լուացուէ՛ . ես ալ գացի լուացուեցայ ու կը տես-
- 12 նեմ : Եւ ըսին իրեն . Ո՞ր է անիկայ , ըսաւ
անոնց . Չեմ գիտեր :
- 13 Փարիսեցիներուն տարին զանիկայ՝ որ ատենով
- 14 կոյր էր : Եւ շաբաթ օր էր՝ երբոր Յիսուս կա-
- 15 լը շինեց , ու անոր աչքերը բացաւ : Նորէն

- փարիսեցիներն ալ կը հարցընէին իրեն , թէ ին-
 տոր կը տեսնէ . անիկայ ալ ըսաւ անոնց . Կաւ
 դրաւ աչքերուս վրայ , ու լուացուեցայ և կը
 16 տեսնեմ : Ասոր վրայ փարիսեցիներէն ոմանք
 կ'ըսէին . Ան մարդը Աստուծմէ չէ , ինչու որ
 շաբաթ օրը չպահեր . ուրիշները կ'ըսէին . Ին-
 տոր կրնայ մեղաւոր մարդ մը ասանկ հրաշքներ
 ընել . ու մէջերնին երկպառակութիւն կար :
 17 Նորէն ըսին կոյրին . Դուն ի՞նչ կ'ըսես անոր
 համար՝ որ քու աչքերդ բացաւ . ան ալ ըսաւ
 18 թէ , Մարգարէ մըն է : Իսկ Հրէաները չէին
 հաւատար անոր համար՝ թէ կոյր էր ու բացուե-
 ցաւ , մինչև որ ան աչքը բացուածին ծնողքը
 19 կանչեցին . Եւ անոնց հարցուցին ու ըսին . Ա՞ն
 է ձեր որդին , որուն համար դուք կ'ըսէք թէ
 կոյր ծնաւ . հապա հիմա ինտոր կը տեսնէ :
 20 Անոր ծնողքը պատասխան տուին անոնց ու ը-
 սին . Գիտենք որ ասիկայ է մեր որդին , և որ
 21 ինքը կոյր ծնաւ . Բայց հիմա ինտոր կը տեսնէ ,
 չենք գիտեր , կամ թէ ո՞վ բացաւ ատոր աչքերը ,
 մենք չենք գիտեր . ինքը չափահաս է , իրեն
 հարցուցէք . թող ինքը խօսի իրեն համար :
 22 Աս ըսին անոր ծնողքը , Հրէաներէն վախնալ-
 նուն համար . քանզի Հրէաները միաբան հա-
 ւանութեամբ որոշեր էին որ եթէ մէկը անիկայ
 Քրիստոս դաւանի , ժողովարանէն դուրս ձգուի :
 23 Ասոր համար անոր ծնողքը ըսին թէ , Ինքը չա-
 24 փահաս է , իրեն հարցուցէք : Ատքը նորէն
 կանչեցին ան մարդը որ կոյր էր , ու ըսին անոր .
 Աստուծոյ փառք տուր , մենք գիտենք որ ան
 25 մարդը մեղաւոր է : Անիկայ ալ պատասխան
 տուաւ ու ըսաւ . Թէ որ մեղաւոր է , ես չեմ գի-
 տեր . միայն «» գիտեմ որ կոյր էի , և հիմա կը
 26 տեսնեմ : Նորէն ըսին անոր . Ի՞նչ ըրաւ քեզի .
 27 քու աչքերդ ինտոր բացաւ : Պատասխան տուաւ

- անոնց . Հիմա ըսի ձեզի՝ ու չսեցիք . ինչո՞ւ հա-
մար նորէն լսել կ'ուզէք . միթէ դո՞ւք ալ կ'ու-
28 զէք անոր աշակերտ ըլլալ : Անոնք նախատելով
զանիկայ՝ ըսին . Դուն ես անոր աշակերտը . իսկ
29 մենք Մովսէսին աշակերտներն ենք : Մենք գի-
տենք՝ որ Աստուած Մովսէսին հետ խօսեցաւ .
30 բայց ասիկայ չենք գիտեր թէ ո՞ւսկից է : Պա-
տասխան տուաւ մարդը և ըսաւ անոնց . Ատի-
կայ է զարմանալու բանը՝ որ դուք չէք գիտեր
թէ ո՞ւսկից է , և անիկայ իմ աչքերս բացաւ :
31 Գիտենք որ Աստուած մեղաւորներուն մօտիկ չը-
նէր . բայց թէ որ մէկը աստուածապաշտ ըլլայ ,
ու անոր կամքը կատարէ , անոր մօտիկ կ'ընէ :
32 Աշխարհիս սկիզբէն 'ի վեր լսուած չէ որ մարդ
33 մը կոյր ծնածի մը աչքերը բացած է : Թէ որ Աս-
տուծմէ չըլլար ան մարդը՝ բան մըն ալ չէր կրնար
34 ընել : Պատասխան տուին և ըսին անոր . Դուն
բոլորովին մեղաց մէջ ծնած ես , ու մեզի վար-
դապետութիւն կ'ընես . և դուքս ըրին անիկայ :
35 Յիսուս լսեց որ զանիկայ դուքս ըրին , ու երբ-
որ գտաւ զանիկայ՝ ըսաւ անոր . Դուն կը հաւա-
36 տամ Աստուծոյ Որդիին : Անիկայ պատասխան
տուաւ՝ ու ըսաւ . Տէր՝ ո՞վ է՝ որ հաւատամ անոր :
37 Եւ Յիսուս ըսաւ անոր . Տեսար ալ անիկայ , և
38 քեզի հետ խօսողը ան է : Անիկայ ալ ըսաւ . Ար
հաւատամ՝ Տէր . ու անոր երկրպագութիւն ը-
39 բաւ : Եւ Յիսուս ըսաւ . Ես դատաստանի հա-
մար եկայ աս աշխարհս , որ չտեսնողները տես-
նեն , և տեսնողները կուրանան :
40 Եւ փարիսեցիներէն ոմանք որ իր հետն էին ,
աս բաները լսելով՝ ըսին իրեն . Միթէ մե՞նք ալ
41 կոյր ենք : Յիսուս ըսաւ անոնց . Թէ որ կոյր
ըլլայիք , դուք մեղք չէիք ունենար . բայց հիմա
կ'ըսէք թէ Ար տեսնենք . ասոր համար ձեր մեղ-
քը յետէ կը մնայ :

ԳԼ . Ժ

1 Քրիստոս է կենաց դուռը՝ և բարի հովիւը : 19 Հրէից տարբեր կարծիքները անոր վերայով : 24 Յիսուս իր գործերովը կը ցուցնէ թէ ինքն է Քրիստոսը՝ Աստուծոյ Որդին . 39 Հրէից ձեռքէն կը փախչի , 40 և դարձեալ կ'երթայ Յորդանանու միւս կողմը , ուր տեղ շատերը կը հաւատան իրեն :

- 1 Աշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի . Ան որ դռնէն չմտներ ոչխարներուն բակը , հապա ուրիշ
- 2 տեղէն կ'ելէ , անիկայ գող ու աւաղակ է : Բայց ան որ դռնէն կը մտնէ , անիկայ ոչխարներուն
- 3 հովիւն է : Գոնապանը կը բանայ անոր , և ոչխարները անոր ձայնին կը լսեն , ու իր ոչխարները անունովսին կը կանչէ , և դուրս կը հանէ
- 4 զանոնք : Ու երբոր իր ոչխարները կը հանէ , անոնց առջևէն կ'երթայ , ու ոչխարները իր ետևէն կ'երթան . ինչու որ անոր ձայնը կը
- 5 ճանչնան : Սակայն օտարի ետևէ չեն երթար . հապա անկէ կը փախչին , ինչու որ օտարներուն ձայնը չեն ճանչնար :
- 6 Յիսուս աս առակը ըսաւ անոնց . բայց անոնք չէին իմանար՝ թէ ինչ էր որ իրենց կը խօսէր :
- 7 Եւ Յիսուս նորէն ըսաւ անոնց . Աշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի . Աս եմ ոչխարներուն դուռը :
- 8 Ամէն անոնք որ ինծմէ առաջ եկան , գող ու աւաղակ էին . բայց անոնց չսեցին ոչխարները : Աս եմ դուռը . թէ որ մէկը ինծմէ ներս մտնէ՝ պիտի փրկուի , ու պիտի մտնէ ու ելէ , և արօտ
- 10 գտնէ : Գողը չգար , միայն թէ գողնալու և սպաննելու ու կորսընցընելու համար . ես եկայ
- 11 որ կեանք ունենան , և ալ աւելի ունենան : Աս եմ բարի հովիւը . բարի հովիւը իր կեանքը ոչխարներուն համար կը դնէ : Բայց վարձկանը որ հովիւ չէ , ու ոչխարները իրը չեն , երբոր կը տեսնէ գայլը որ կու գայ , կը թողու ոչխարները ու կը փախչի . և գայլը կը յափշտակէ ոչխարները , ու զանոնք կը ցրուէ :
- 13 Եւ վարձկանը կը փախչի , ինչու որ վարձկան է , ու իր հոգը չէ

- 14 ոչխարներուն համար : Ես եմ բարի հովիւը , և
կը ճանչնամ իմիններս , ու կը ճանչցուիմ իմին-
15 ներէս : Ինչպէս որ Հայրը զիս կը ճանչնայ , ես
ալ Հայրը կը ճանչնամ , ու իմ կեանքս ոչխար-
16 ներուն համար կը դնեմ : Ուրիշ ոչխարներ ալ
ունիմ , որոնք աս բակէն չեն . անոնք ալ պէտք
է որ բերեմ . ու իմ ձայնիս պիտի լսեն , և պի-
17 տի ըլլան մէկ հօտ — մէկ հովիւ : Ենոր համար
իմ Հայրս զիս կը սիրէ , որ ես իմ կեանքս կը
18 դնեմ , որ նորէն առնեմ անիկայ : Մէկը Հա-
ներ անիկայ ինծմէ , հապա ես կը դնեմ անիկայ
ինքիրմէս . իշխանութիւն ունիմ անիկայ դնե-
լու , և իշխանութիւն ունիմ անիկայ նորէն առ-
նելու . աս պատուէրը իմ Հօրմէս առի :
- 19 Նորէն երկպառակութիւն կ'ըլլար Հրէից մէջ
20 աս խօսքերուն համար : Եւ անոնցմէ շատերը
կ'ըսէին . Դե կայ ատոր ներսի դին՝ ու խելըռած
21 է , ինչո՞ւ ատոր մտիկ կ'ընէք : Ուրիշները կ'ը-
սէին . Ես խօսքերը դիւահարի Խօսե՛ր չեն . միթէ
դեր կրնայ կոյրերուն աչքերը բանալ :
- 22 Են ատենը Նրուսաղէմ՝ նաւակատիքի Կօնը ե-
23 ղաւ , ու ձմեռ էր : Եւ Յիսուս կը պտըտէր տա-
24 ճարին մէջ Սողոմոնին սրահը : Եւ Հրէաները
անոր չորս կողմը առին՝ ու ըսին անոր . Մինչև
էրբ մեզ տարակուսանաց մէջ կը թողուս . թէ
որ Քրիստոսը դուն ես , մեզի համարձակ ըսէ :
- 25 Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց . Ձեզի ըսի՝
ու չէք հաւատար . ան գործքերը՝ որ ես իմ Հօրս
անունովը կը գործեմ , անոնք կը վկայեն ինծի
26 համար : Բայց դուք չէք հաւատար , ինչու որ
27 իմ ոչխարներէս չէք , ինտոր որ ձեզի ըսի : Իմ
ոչխարներս իմ ձայնիս կը լսեն , ես ալ անոնք կը
28 ճանչնամ , ու իմ ետեւէս կու գան . Եւ ես անոնց
յաւիտենական կեանք կու տամ , ու յաւիտեան
պիտի չկորսուին . և մէկը իմ ձեռքէս պիտի չը-

- 29 յափշտակէ զանոնք : Իմ Հայրս որ անոր ինծի տուաւ , ամենէն մեծ է . և մէկը չկրնար իմ Հօրս
- 30 ձեռքէն յափշտակել : Ես ու Հայրը մէկ ենք :
- 31 Են ատենը Հրէաները նորէն քարեր վերցու-
- 32 ցին , որ անիկայ քարկոծեն : Յիսուս պատաս-
խան տուաւ անոնց . Հատ բարի գործքեր ցու-
ցուցի ձեզի իմ Հօրմէս , անոնցմէ ո՞ր գործին
- 33 համար զիս կը քարկոծէք : Հրէաները պա-
տասխան տուին անոր՝ ըսելով . Բարի գործի հա-
մար քեզ չենք քարկոծեր , հապա հայհոյու-
թեան համար , և քանզի դուն որ մարդ ես ,
- 34 ինքզինքդ Եստուած կ'ընես : Յիսուս պատաս-
խան տուաւ անոնց . Չէ որ ձեր օրէնքին մէջը
գրուած է . Ես ըսի թէ դուք աստուածներ էք :
- 35 Թէ որ աստուածներ կ'անուանէ զանոնք , որոնց
որ Եստուծոյ խօսքը եղաւ , (ու կարելի չէ որ ան-
- 36 գրուածը աւրուի ,) Հապա ան որ Հայրը սրբեց՝
և աշխարհք խրկեց , դուք անոր կ'ըսէք թէ Հայ-
հոյութիւն կ'ընես , Եստուծոյ Որդի եմ ըսելուս
- 37 համար : Թէ որ իմ Հօրս գործքերը չեմ գոր-
- 38 ծեր , ինծի մի՛ հաւատաք . Հապա թէ որ կը
գործեմ , թէև ինծի չէք հաւատար , Գործ-
քերուն հաւատացէք , որ գիտնաք ու ճանչնաք՝
թէ Հայրը իմ մէջս է , և ես անոր մէջ :
- 39 Դարձեալ կը փնտռէին զանիկայ բռնել , և
- 40 անոնց ձեռքէն ելաւ : Ու նորէն գնաց Յորդա-
նանու անդիի կողմը՝ ան տեղը , ուր որ Յովհան-
- 41 նէս առաջուց կը մկրտէր , ու հոն կեցաւ : Եւ
շատերը եկան անոր՝ ու կ'ըսէին . Իրաւ Յովհան-
- 42 նէս մէկ հրաշք մը չըրաւ . Բայց ինչ որ Յով-
հաննէս ըսաւ անոր համար , ամենը ճշմարիտ
էր . և շատ մարդիկ հոն անոր հաւատացին :

ԳԼ . ԺԵ

1 Քրիստոս կը յարուցանէ չորս օրուան մեռած Ղազարոսը : 45 Հատ Հրէաներ կը հա-
ւատան : 47 Քահանայապետները և փարիսեցիք ժողով կ'ընեն Քրիստոսի դէմ : 49

Կայիափային մարդարեութիւնը : 54 Յիսուս իր անձը կը թագուցանէ : 55 Ձատիի տօնին կը փնտռեն զանիկայ , և պատուէր կու տան բռնելու :

- 1 Ու Մարիամին և անոր քրոջը Մարթային գեղէն՝ Բեթանիայէն՝ Ղազարոս առաքել մէկը հիւանդ էր :
- 2 Եւ Եսայիք Մարիամն էր , որ Տէրը եղով օծեց , ու անոր ոտքերը իր մազերովը սրբեց , որուն եղբայրը Ղազարոս հիւանդ էր :
- 3 Ուստի եւ քոյրերը հարկեցին անոր՝ ու ըսին . Տէր՝ ահա անիկայ՝ որ դուն կը սիրես , հիւանդ է :
- 4 Եւ Յիսուս երբոր լսեց , ըսաւ . Ես հիւանդութիւնը մահուան համար չեմ , հապա Եստուծոյ փառացը համար , որ Եստուծոյ Որդին անով փառաւորուի :
- 5 Երբ Յիսուս կը սիրէր Մարթան՝ և անոր քոյրը՝ ու Ղազարոսը :
- 6 Իսկ երբոր լսեց թէ հիւանդ է , եղած տեղը երկու օր ալ կեցաւ :
- 7 Եւ անկէ ետքը ըսաւ աշակերտներուն .
- 8 Ես նորէն Հրէաստան երթանք : Աշակերտները իրեն ըսին . Ռաբբի՛ , Հրէաները հիմա քեզ կը փնտռէին քարկոծելու , ու նորէն հոն կ'երթան :
- 9 Թան . Պատասխան տուաւ Յիսուս . Չէ՞ որ օրը տասուերկու ժամ է . թէ որ մէկը ցորեկը քալէ , չսահիր . ինչու որ աս աշխարհիս լոյսը կը տեսնէ .
- 10 Իսկ թէ որ մէկը գիշերը քալէ , կը սահի . ինչու որ իր հետը լոյս չկայ :
- 11 Ես բաները ըսելէն ետեւ՝ ըսաւ անոնց . Ղազարոս մեր բարեկամը քնացած է . բայց կ'երթամ որ անիկայ արթնցնեմ :
- 12 Իր աշակերտները ըսին . Տէր՝ թէ որ քնացած է , պիտի առողջանայ :
- 13 Իսկ Յիսուս անոր մեռնելուն համար կ'ըսէր . բայց անոնք կը կարծէին թէ քուն քնանալուն համար կ'ըսէր :
- 14 Եւ ատենը Յիսուս յայտնապէս ըսաւ անոնց . Ղազարոս մեռաւ . եւ ես ուրախ եմ ձեզի համար՝ որ հոն չէի , որ դուք հաւատաք .
- 15 Բայց ես երթանք անոր : Թովմաս՝ որ Երկուորեակ կ'ըսուէր , ըսաւ եւ աշակերտակիցնե-

րուն . Մենք ալ երթանք՝ որ անոր հետը մեռնինք :

- 17 Յիսուս երբոր եկաւ , գտաւ որ անիկայ արդէն
 18 չորս օրուան զերեզմանը ԴՆԱԾ էր : Ու Բեթանիա՝ Նրուսաղէմին մօտ էր՝ տասնուհինգ
 19 ասպարէզի չափ : Եւ Հրէաներէն շատերը Մարթային ու Մարիամին եկած էին որ մսի-
 20 թարեն զանոնք՝ իրենց եղբօրը համար : Երգ՝ երբոր լսեց Մարթա թէ Յիսուս կու գայ , զանիկայ դիմաւորելու գնաց . բայց Մարիամ տա-
 21 նը մէջ նստեր էր : Եւ Մարթա ըսաւ Յիսուսին . Տէր՝ թէ որ հոս ըլլայիր , իմ եղբայրս չէր
 22 մեռներ . Բայց զիտեմ որ հիմա ալ դուն ինչ որ ինդրես Աստուծմէ , Աստուած պիտի տայ . քեզի :
 23 Յիսուս ըսաւ անոր . Քու եղբայրդ յարութիւն
 24 պիտի առնէ : Մարթա ըսաւ անոր . Գիտեմ որ յարութեան ժամանակը՝ վերջին օրը յարութիւն
 25 պիտի առնէ : Յիսուս ըսաւ անոր . Ես եմ յարութիւնը և կեանքը . ան որ ինծի կը հաւատայ ,
 26 թէ և մեռնի՝ պիտի ապրի . Եւ ան ամէնը որ կենդանի է՝ ու ինծի կը հաւատայ , յաւիտեան
 27 պիտի չմեռնի . դուն կը հաւատամա ասոր : Բսաւ անոր . Եւ Տէր՝ ես հաւատացեր եմ՝ որ դուն ես Քրիստոսը Աստուծոյ Որդին , որ աշխարհք
 28 գալու էիր : Ու երբոր աս ըսաւ , գնաց իր քոյրը Մարիամը գաղտուկ մը կանչեց՝ ըսելով .
 29 Վարդապետը եկեր է՝ ու քեզ կը կանչէ : Անիկայ լսածին պէս՝ շուտ մը ելաւ ու եկաւ անոր :
 30 Իսկ Յիսուս դեռ գեղը եկած չէր . հապա ան տեղն էր , ուր որ Մարթա զանիկայ դիմաւորեց :
 31 Բայց Հրէաները որ անոր հետը տանը մէջն էին՝ ու կը մսիթարէին զանիկայ , երբոր տեսան որ Մարիամ շուտ մը ելաւ ու գնաց , իրեն-
 32 նը կ'երթայ՝ որ հոն տեղը լայ : Իսկ Մարիամ

- երբոր Յիսուսին եղած տեղը եկաւ , ու զանիկայ տեսաւ , անոր ոտքը իյնալով ըսաւ անոր . Տէր՝ թէ որ հոս ըլլայիր , իմ եղբայրս չէր մեռներ :
- 33 Յիսուս երբոր տեսաւ անիկայ որ կու լար , և անոր հետ եկող Հրէաները որ կու լային , իր հո-
- 34 գւոյն մէջ հառաչեց ու խռովեցաւ , Նւ ըսաւ . Ո՞ւր դրած էք անիկայ . ըսին իրեն . Տէր՝ եկուր
- 35 ու տես : Յիսուս լացաւ : (36) Ուստի Հրէա- ները կ'ըսէին . Նայեցէք որչափ կը սիրէր զանի-
- 37 կայ : Անոնցմէ ոմանք ալ կ'ըսէին . Ատիկայ որ կոյրին աչքերը բացաւ , չէր կրնար ընել՝ որ աս
- 38 ալ չմեռներ : Յիսուս նորէն իր «*Եփ*» մէջ հա- ռաչելով՝ գերեզմանը կու գայ . և անիկայ քա- րայր մըն էր , ու անոր վրայ քար մը դրուած էր :
- 39 Յիսուս ըսաւ . Մէկդի ըրէք ատ քարը . մեռե- լին քոյրը Մարթան ըսաւ անոր . Տէր՝ արդէն հոտած պիտի ըլլայ , ինչու որ չորս օրուան է :
- 40 Ըսաւ անոր Յիսուս . Քեզի չըսի՞ որ՝ եթէ հա-
- 41 ւատաս , Աստուծոյ փառքը պիտի տեսնես : Ան ատենը մէկդի ըրին քարը . և Յիսուս է աչքերը վեր վերցուց ու ըսաւ . Հայր՝ շնորհակալ եմ
- 42 քեզմէ , որ ինծի լսեցիր : Ու ես գիտէի որ ամէն ատեն ինծի կը լսես . բայց աս բոլորտիքս կայնող Ժողովուրդին համար ըսի , որ հաւատան
- 43 թէ դուն խրկեցիր զիս : Նւ աս ըսելէն ետքը , մեծ ձայնով մը կանչեց . Գաղարոս դուրս եկուր :
- 44 Մեռելն ալ ելաւ ոտքերը ու ձեռքերը պատան- քով կապած , և երեսը վարշամակով պատած . Յիսուս ըսաւ անոնց . Արձրկեցէք ատիկայ , ու թողէք որ երթայ :
- 45 Նւ Հրէաներէն շատերը՝ որ Մարիամին եկեր էին , երբոր Յիսուս ըրածը տեսան , հաւատացին
- 46 իրեն : Բայց անոնցմէ ոմանք գացին փարիսե- ցիներուն , ու Յիսուսի ըրածը անոնց պատմե- ցին :

- 47 Ուստի քահանայապետները և փարիսեցիները
 48 ժողով գումարեցին՝ ու ըսին . Խնչ ընենք , քանզի
 աս մարդը շատ հրաշքներ կ'ընէ : Թէ որ անիկայ
 ասանկ թող տանք , ամէնքն ալ անոր պիտի
 49 հաւատան , և Հռովմայեցիք պիտի զան՝ ու մեր
 մէկը Այսիափա «*Ան-նիմ*» որ ան տարւոյն քահա-
 նայապետն էր , ըսաւ անոնց . Դուք բան մը չէք
 50 գիտեր . Եւ չէք ալ խորհիր , թէ աղէկ է մեզե՛
 որ մէկ մարդ մը ժողովուրդին համար մեռնի ,
 51 ու բոլոր ազգը չկորսուի : Բայց աս բանը չէ թէ
 ինքիրմէն զրուցեց , հապա ան տարուան քա-
 հանայապետը ըլլալով , մարգարէացաւ՝ թէ Յի-
 52 սուս ազգին համար պիտի մեռնէր . Եւ չէ թէ
 մինակ ազգին համար , հապա որ Աստուծոյ ցի-
 րուցան եղած որդիներն ալ մէկտեղ ժողովէ :
 53 Եւ ան օրէն ետեւ խորհուրդ ըրին որ սպաննեն
 54 զանիկայ : Ուստի Յիսուս անկէ ետքը համար-
 ձակ չէր պտըտեր Հրէից մէջ , հապա անկէ ա-
 նապատին մօտ տեղ մը գնաց , մէկ քաղաք մը՝
 որուն անունը Եփրայիմ էր . ու իր աշակերտնե-
 րուն հետ մէկտեղ հոն կը կենար :
 55 Եւ Հրէից զատիկը մօտ էր , ու ան տեղէն
 շատ մարդիկ զատկէն առաջ Երուսաղէմ ելան ,
 56 որ ինքզինքնին մաքրեն . Եւ կը փնտռէին Յի-
 սուսը , ու տաճարին մէջ կեցած ատեննին իրա-
 րու կ'ըսէին . Չեզե ի՞նչպէս կ'երևնայ , թէ «*ա*»
 տօնիս բնաւ պիտի չգայ : Իսկ քահանայապետ-
 ները ու փարիսեցիները պատուէր տուեր էին ,
 որ եթէ մէկը գիտնայ անոր ո՛ւր տեղ ըլլալը՝
 իմացընէ , որ անիկայ բռնեն :

ԳԼ . ԺԲ

1 Յիսուս կը գովէ Մարիամը՝ որ իր ոտքը օծեց : 9 Ժողովուրդը կու գայ Ղազարոսը տեսնելու : 10 Քահանայապետները խորհուրդ կ'ընեն զանիկայ սպաննելու : 12 Քրիստոս իշու վրայ հեծած՝ Երուսաղէմ կը մտնէ : 20 Քանի մը Յոյներ կը ցանկան

գինքը տեսնելու : 23 Քրիստոս իր մահը կը նախաձայնէ : 37 Հրէից կուրուժիւնը : 42 Իշխաններէն շատերը կը հաւատան Յիսուսին , բայց փարիսեցիներէն վախճալով զանիկայ յայտնի չեն դաւանիր :

- 1 Իսկ Յիսուս զատկէն վեց օր առաջ Բեթանիա եկաւ , ուր էր Ղազարոս՝ մեռեալը , որն որ Յի-
- 2 «—» մեռելներէն յարուց : Եւ հոն անոր ընթ-
- րիք մը ըրին . ու Մարթա սպասաւորութիւն կ'ընէր , և Ղազարոս անոր հետ սեղան նստող-
- 3 ներուն մէկն էր : Իսկ Մարիամ մէկ լիտր նար-
- դոսի պատուական մեծագին եղ առնելով , Յի-
- սուսի ոտքերը օծեց , ու իր մազերովը անոր ոտ-
- քերը սրբեց . և տունը եղին անուշահոտութեամ-
- 4 բը լեցունցաւ . Են ատենը աշակերտներուն մէկը
- Իսկարիովտացի Սիմոնեան Յուդան՝ որ զանի-
- 5 կայ պիտի մատնէր , ըսաւ . Ինչո՞ւ համար ատ-
- եղը չծախսուցաւ իրէք հարիւր դահեկանի , որ
- 6 աղքատներուն տրուէր : Ես ըսաւ , չէ՛ թէ աղ-
- քատներուն համար իր հոգն էր , հապա որ գող
- էր , ու զանձանակը ինքը կը պահէր , և ինչ որ
- 7 ձգուէր՝ ինքը կը կրէր : Իսկ Յիսուս ըսաւ .
- թո՛ղ տուր ատոր . ատ բանը իմ պատանքուելուս
- 8 օրուանը համար պահեց : Վասն զի աղքատնե-
- րը ամէն ատեն ձեր հետը ունիք , բայց զիս ա-
- մէն ատեն չունիք :
- 9 Ուստի Հրէաներէն շատ ժողովուրդ անոր հոն
- ըլլալը իմացան . ու եկան , չէ՛ թէ մինակ Յիսու-
- սի համար , հապա որ Ղազարոսն ալ տեսնեն ,
- 10 որն որ մեռելներէն յարուց : Իսկ քահանայա-
- պետները խորհուրդ ըրին՝ որ Ղազարոսն ալ մեռ-
- 11 ցընեն . Ինչո՞ւ որ Հրէաներէն շատերը անոր
- պատճառովը կ'երթային ու կը հաւատային Յի-
- սուսին :
- 12 Հետեւեալ օրը շատ ժողովուրդ՝ որ տօնին
- եկած էին , երբոր լսեցին թէ Յիսուս Երուսա-
- 13 ղէմ կու գայ , Երմաւենիի ոստեր առին , ու
- եկան զանիկայ դիմաւորելու , և կ'աղաղակէին .

- Ովսաննա՝ օրհնեալ է Խորայէլի թագաւորը՝ որ
 14 Տէրօջը անունովը կու գայ : Եւ Յիսուս աւա-
 նակ մը գտնելով՝ անոր վրայ նստաւ , ինչպէս որ
 15 գրուած է . Մի վախնար ո՛վ Սիօնի աղջիկ . ահա
 քու թագաւորդ կու գայ իշու աւանակի վրայ
 16 նստած : Եւ անոր աշակերտները առաջ չեմա-
 ցան աս բաները . բայց երբոր Յիսուս փառաւո-
 րուեցաւ , ան ատենը միտքերնին բերին , թէ աս
 բաները անոր համար գրուած էր , և թէ երբեք աս
 17 բաները ըրին անոր : Եւ իր հետը եղող ժողո-
 վուրդը վկայութիւն կու տար , թէ Ղազարոսը
 գերեզմանէն դուրս կանչեց , ու մեռելներէն յա-
 18 րուց զանիկայ : Եսոր համար ալ ժողովուրդը
 զանիկայ դիմաւորեց . վասն զի լսեցին թէ անի-
 19 կայ աս հրաշքը ըրած էր : Իսկ փարիսեցիները
 իրարու կ'ըսէին . Ար տեսնէ՞ք որ օգուտ մը չէք
 երեւոյ ընել . ահա եւրոպա աշխարհ անոր ետեւէն գնաց :
 20 Եւ հոն քանի մը Յոյներ կային տօնին երկրը-
 21 պագութիւն ընելու ելողներուն մէջ : Եսոնք
 Փիլիպպոսին եկան , որ ինքը Գալիլեայի Բեթ-
 սայիդայէն էր , և կ'աղաչէին անոր՝ ու կ'ըսէին .
 22 Տէր՝ կ'ուզենք Յիսուսը տեսնել : Փիլիպպոս
 եկաւ ու Ընդրէասին ըսաւ . և նորէն Ընդրէաս
 23 ու Փիլիպպոս Գալիլէ Յիսուսին ըսին : Յիսուս
 ալ պատասխան տուաւ անոնց՝ ու ըսաւ . Ժա-
 մանակը հասաւ , որ փառաւորութիւն Որդին մար-
 24 դոյ : Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի . Թէ որ
 25 ցորենին հատը հողին մէջ իյնալով չմեռնի , Ին-
 քը մինակ կը մնայ . հապա թէ որ մեռնի , շատ
 արդիւնք կը բերէ : Եւ որ իր անձը կը սիրէ ,
 պիտի կորսընցընէ զանիկայ . և ան որ իր անձը
 աս աշխարհիս մէջ կ'ատէ , յաւիտենական կե-
 26 նաց համար պիտի պահէ զանիկայ : Թէ որ
 մէկը ինծի կը ծառայէ , թող իմ ետեւէս գայ .
 ու ես ո՛ւր որ եմ , իմ ծառաս ալ հոն պիտի ըլ-

- լայ . Թէ որ մէկը ինծի կը ծառայէ , Հայրը պի-
 27 տի պատուէ զանիկայ : Հիմա իմ հոգիս խռո-
 ված է . և ի՞նչ ըսեմ , Թէ Հայր՝ զիս ազատէ
 աս ժամէն . բայց ես ասոր համար եկայ աս ժա-
 28 մին : Հայր՝ փառաւորէ՛ քու անունդ . ան ա-
 տենը ձայն մը եկաւ երկինքէն . Փառաւորեցի
 29 ալ , ու նորէն պիտի փառաւորեմ : Եւ ժողո-
 վուրդը որ կայներ էր ու կը լսէր , կ'ըսէին՝ Որո-
 տում կ'ըլլայ . ոմանք ալ կ'ըսէին՝ Հրեշտակ խօ-
 30 սեցաւ իրեն հետ : Յիսուս պատասխան տուաւ
 ու ըսաւ . Ես ձայնը ինծի համար չեկաւ , հապա
 31 ձեզի համար : Հիմա է աս աշխարհիս դատաս-
 տանը , հիմա աս աշխարհիս իշխանը դուրս պի-
 32 տի ձգուի : Ես ալ երբոր երկրէն բարձրանամ ,
 33 ամէնն ալ ինծի պիտի քաշեմ : Ես բանս կը
 զրուցէր՝ իմացընելով Թէ ի՞նչ կերպ մահով պի-
 34 տի մեռնէր : Ժողովուրդը անոր պատասխա-
 նեց . Մենք օրէնքէն լսեցինք՝ որ Քրիստոսը
 յաւիտեան կը մնայ , և դուն ինտո՞ր կ'ըսես Թէ
 պէտք է Որդին մարդոյ բարձրանայ . ո՞վ է ատ
 35 Որդին մարդոյ : Եւ Յիսուս անոնց ըսաւ . Քիչ
 մը ատեն ալ լոյսը ձեր հետն է . քանի որ լոյսը
 ունիք՝ քալեցէ՛ք , որ չըլլայ Թէ մութը ձեր վը-
 րայ հասնի . ինչու որ խաւարի մէջ քալողը չը-
 36 գիտեր Թէ ուր կ'երթայ : Քանի որ լոյսը ու-
 նիք , հաւատացէ՛ք ան լոյսին՝ որ լուսոյ որդիք
 ըլլաք . Յիսուս աս բաները զրուցեց , ու գնաց
 պահուեցաւ անոնցմէ :
 37 Եւ Թէպէտ այնքան հրաշքներ ըրած էր անոնց
 38 առջեւ , քանի անոնք չէին հաւատար իրեն . Որ
 կատարուի Եսայի մարգարէին խօսքը , որ ըսաւ .
 Տէր՝ ո՞վ հաւատաց մեր գոգոց լուրին , ու Տէրոջը
 39 բազուկը որո՞ւ յայտնուեցաւ : Ենոր համար
 չէին կրնար հաւատալ , որ դարձեալ կ'ըսէ Եսա-
 40 յի . Ենոնց աչքերը կուրցուց , և անոնց սիր-

տերը թմրեցուց , որ չըլլայ թէ աչքովսին տեսնեն , ու սրտովսին իմանան , և դարձի դան , ու
 41 ես անոնք բժշկեմ : Աս իօօր ըսաւ Ասայի՝ երբ-
 որ տեսաւ անոր փառքը , ու խօսեցաւ անոր վը-
 42 լայով : Այսու ամենայնիւ իշխաններէն ալ շա-
 տերը իրեն հաւատացին . բայց փարիսեցիներուն
 համար զանիկայ չէին դաւաներ , որ ժողովա-
 43 րանէն դուրս չձգուին . Ինչու որ մարդոց փառ-
 քը Աստուծոյ փառքէն աւելի սիրեցին :
 44 Իսկ Յիսուս կ'աղաղակէր ու կ'ըսէր . Ան որ
 ինծի կը հաւատայ՝ ինծի չհաւատար , հապա
 45 զիս խրկողին . Աւ ան որ զիս կը տեսնէ , զիս
 46 խրկողը կը տեսնէ : Աս լոյս եկայ աշխարհ , որ
 ամէն ո՞վ որ ինծի հաւատայ , խաւարի մէջ չը-
 47 մնայ : Աւ թէ որ մէկը իմ խօսքերս լսէ՝ ու չը-
 հաւատայ , ես անիկայ չեմ դատեր . քանզի ես
 չեկայ որ աշխարհը դատեմ , հապա որ աշխար-
 48 հը փրկեմ : Ան որ զիս կ'անարգէ , և իմ խօս-
 քերս չընդունիր , կայ մէկը որ զանիկայ կը դա-
 տէ . ան խօսքը որ ես խօսեցայ , ան պիտի դա-
 49 տէ զանիկայ վերջն օրը : Ինչու որ ես ինքիր-
 մէս չխօսեցայ . հապա Հայրը՝ որ զիս խրկեց ,
 ինքը ինծի պատուիրեց ինչ որ պիտի ըսեմ՝ և
 50 ինչ որ պիտի խօսիմ : Աւ գիտեմ՝ որ անոր
 պատուիրածը յաւիտենական կեանք է . ուստի
 ինչ որ ես կը խօսիմ , ինտոր որ Հայրը ինծի ը-
 սաւ , անանկ կը խօսիմ :

ԳԼ . ԺԳ

1 Յիսուս իր աշակերտներուն ոտքերը կը լուայ , յորդորելով զանոնք որ խոնարհութեամբ և սիրով վարուին իրարու հետ . 18 կը նախաձայնէ Յուդային զենքը մատնելը , և մէկ նշանով մը մատնիչն ո՞վ ըլլալը կը յայտնէ Յովհաննեսին . 31 կը պատուիրէ իր աշակերտներուն մէկգմէկ սիրել , 36 և կ'իմացընէ Պետրոսին՝ թէ պիտի ուրանայ զենքը :

1 Օգտակի տօնէն առաջ՝ Յիսուս գիտնալով թէ իր ժամանակը հասեր է՝ որ աս աշխարհէս ելլէ Հօրը քովը , սիրելով իրենները որ աշխարհի մէջ էին , մինչև վերջն ալ սիրեց զանոնք :

- 2 Եւ ընթրիքը որ կ'ըլար , (Սատանան արդէն
Իսկարիովտացի Սիմոնեան Յուդային սրտին մէ-
- 3 ջը դրեր էր , որ զանիկայ մատնէ .) Յիսուս գիտ-
նալով թէ Հայրը ամէն բան իր ձեռքը տուաւ ,
և թէ ինքը Նստուծմէ ելաւ՝ ու Նստուծոյ քովը
- 4 կ'երթայ , Ընթրիքէն ելաւ , և հանդերձները
մէկդի դրաւ , ու ղենջակ մը առնելով մէջքը
- 5 փաթթեց : Ետքը կոնքին մէջ ջուր լեցուց , ու
սկսաւ աշակերտներուն ոտքերը լուալ , և ան իր
- 6 փաթթուած ղենջակովը սրբել : Ուստի եկաւ
Սիմոն Պետրոսին . ան ալ ըսաւ անոր . Տէր՝
- 7 դո՞ւն իմ ոտքերս պիտի լուաս : Յիսուս պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ անոր . Ես ինչ որ կ'ը-
նեմ՝ դո՞ւն հիմա չես իմանար , հապա ետքը պի-
- 8 տի իմանաս : Պետրոս ըսաւ անոր . Բնաւ դո՞ւն
իմ ոտքերս պիտի չլուաս . պատասխան տուաւ
- 9 հետ բաժին չունիս : Սիմոն Պետրոս ըսաւ ա-
նոր . Տէր՝ չէ՛ թէ մինակ ոտքերս , հապա նաև
- 10 ձեռքերս ու գլուխս : Յիսուս ըսաւ անոր .
Լուացուածին՝ ոտքերը լուալէն ՚ի զատ ուրիշ
- 11 մաքուր էք , բայց չէ՛ թէ ամէնքդ : Ա՛սան զի
գիտէր զանիկայ որ զինքը պիտի մատնէր . անոր
- 12 Ու երբոր անոնց ոտքերը լուաց , և իր հանդերձ-
ները առնելով՝ նորէն սեղան նստաւ , ըսաւ ա-
- 13 նոնց . Գիտէ՞ք ինչ ըրի ձեզի : Դուք զիս Ա՛րար-
դապետ ու Տէր կը կոչէք , և աղէկ կ'ըսէք . ինչու
- 14 որ այնպէ՛ս եմ : Հապա թէ որ ես Տէրս ու վար-
դապետս ձեր ոտքերը լուացի , պէտք է որ դուք
- 15 ալ իրարու ոտքերը լուաք : Ա՛սան զի ձեզի մէկ
օրինակ մը տուի , որ ինտոր ես ձեզի ըրի՝ դուք
- 16 ալ ընէք : Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի .
ծառան իր տիրոջմէն մեծ չէ , ո՛չ ալ խրկուածը

- 17 զինքը խրկողէն մեծ է : Աթէ դուք աս բաները
գիտէք , երանելի էք՝ թէ որ ասոնք կատարէք :
- 18 Չէ՛ թէ ձեր ամենուն համար կ'ըսեմ , չա՛ն զի ես
կը ճանչնամ անոնք որ ես ընտրեցի , հապա որ
ան գրուածը կատարուի թէ՛ Մն որ իմ հետս
- 19 հաց կ'ուտէր , ինծի դէմ կրունկ վերցուց : Հի-
մակուրնէ կ'ըսեմ ձեզի՝ քանի որ չէ եղեր , որ
- 20 երբոր ըլլայ՝ հաւատաք թէ ես ա՛ն եմ : Շշմա-
րիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի . Ո՛վ որ կ'ընդունի
անիկայ որ ես կը խրկեմ , զիս կ'ընդունի . և ո՛վ
որ զիս կ'ընդունի , զիս խրկողը կ'ընդունի :
- 21 Յիսուս երբոր աս ըսաւ , եւ հոգիին մէջ խռո-
վեցաւ , և վկայեց ըսելով . Շշմարիտ ճշմարիտ
կ'ըսեմ ձեզի , որ ձեզմէ մէկը զիս պիտի մատնէ :
- 22 Ուստի աշակերտները տարակուսած իրարու կը
23 նայէին , թէ ո՛րու համար կը զրուցէ : Ու ա-
շակերտներէն մէկը կար Յիսուսին քովը նստած ,
- 24 որն որ Յիսուս կը սիրէր : Աւ Սիմոն Պետրոս
անոր աչք կ'ընէր հարցընելու՝ թէ ո՛վ պիտի ըլ-
25 լայ անիկայ՝ որուն համար կը զրուցէ : Մն ալ
Յիսուսին կուրծքին վրայ իյնալով՝ ըսաւ անոր .
- 26 Տէր՝ ո՛վ է ա՛ն : Յիսուս պատասխան տուաւ . Ա-
նիկայ է՝ որուն որ պատառը կը թրջեմ ու կու
տամ . և թրջելով պատառը Խակարիովտացի
- 27 Սիմոնեան Յուդային տուաւ : Ու պատառէն
ետքը Սատանան անոր ներսը մտաւ : Աւ Յի-
սուս ըսաւ անոր . Ի՛նչ որ պիտի ընես , շուտով
- 28 ըրէ : Բայց աս բանը սեղան նստողներէն մէկը
չհասկըցաւ , թէ ինչու համար ըսաւ անոր :
- 29 Վասն զի ոմանք կը խորհէին թէ՛ որովհետեւ
զանձանակը Յուդան կը պահէր , Յիսուս անոր
կ'ըսէր . Օ՛ախ ու առ ի՛նչ որ մեզի աս տօնիս
պէտք է , կամ թէ՛ որ աղքատներուն բան մը
- 30 տայ : Անիկայ ալ պատառը առածին պէս՝ շուտ
մը դուրս ելաւ , ու գիշեր էր :

- 31 Ու երբոր անիկայ դուրս ելաւ , Յիսուս ըսաւ .
 Հիմա փառաւորութեցաւ Որդին մարդոյ , ու Աս-
 32 տուած փառաւորութեցաւ անով . Թէ որ Աս-
 տուած անով փառաւորութեցաւ , Աստուած ալ
 անիկայ իր անձովը պիտի փառաւորէ , և շուտով
 33 պիտի փառաւորէ անիկայ : Ո՛րդեակք՝ քիչ մը
 ատեն ալ ձեզի հետ եմ . զիս պիտի փնտռէք .
 և ինչպէս որ Հրէաներուն ըսի՝ Թէ Ո՛ւր որ ես
 կ'երթամ , դուք չէք կրնար գալ , հիմա ձեզի
 34 ալ կ'ըսեմ : Նոր պատուիրան մը կու տամ ձե-
 զի՝ որ մէկզմէկ սիրէք , ինտոր որ ես ձեզ սիրե-
 35 ցի , որ դուք ալ մէկզմէկ սիրէք : Ասով ամէնը
 պիտի գիտնան՝ Թէ իմ աշակերտներս էք , Թէ
 36 որ իրարու վրայ սէր ունենաք : Սիմոն Պետրոս
 ըսաւ անոր . Տէր՝ ո՛ւր կ'երթաս . Յիսուս պա-
 տասխան տուաւ անոր . Ո՛ւր որ ես կ'երթամ ,
 դուն հիմա չես կրնար իմ ետեւէս գալ , բայց
 37 ետքը պիտի գաս իմ ետեւէս : Պետրոս ըսաւ
 անոր . Տէր՝ ինչո՞ւ հիմա չեմ կրնար քու ետեւէդ
 գալ . ես իմ կեանքս ալ քեզի համար պիտի դը-
 38 նեմ : Յիսուս պատասխան տուաւ անոր . Քու
 կեանքդ պիտի դնես ինծի համար . Ճշմարիտ
 ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի , հաւը պիտի չխօսի՝
 մինչև որ դուն իրեք անգամ զիս ուրանաս :

ԳԼ . ԺԴ

1 Քրիստոս կը մփթարէ իր աշակերտները՝ երկնային երջանկութեան յոյսը անոնց առ-
 ջւը գնելով . 6 կը ծանուցանէ Թէ ինքն է ճանապարհը՝ ճշմարտութիւնը և կեանքը ,
 և Թէ ինքը Հօրը հետ մէկ է . 13 կը խոստանայ որ իր անունովը եղած աղօթքը պիտի
 կատարուի . 15 կը պատուիրէ սէր և նազանդութիւն ունենալ իրեն . 16 կը խոստա-
 նայ խրկել Միխիթարիչ Սուրբ Հոգին . 27 ու իր խաղաղութիւնը կու տայ անոնց :

- 1 Սիրտերնիդ չխռովի՝ , Աստուծոյ հաւատա-
 2 ցէք , ինծի ալ հաւատացէք : Իմ Հօրս տունը
 շատ բնակարաններ կան . ապա Թէ ոչ՝ ես ձեզի
 պիտի ըսէի . Հի՛մա կ'երթամ ու ձեզի տեղ կը
 3 պատրաստեմ : Եւ Թէ որ երթամ ու ձեզի տեղ
 պատրաստեմ , նորէն կու գամ՝ և ձեզ քովս

- կ'առնեմ . որպէս զի ո՛ր որ ես եմ՝ զուք ալ հոն
 4 Ելաք : Եւ ո՛ր որ ես կ'երթամ՝ զիտէք , ու
 ճամբան ալ զիտէք :
- 5 Թովմաս ըսաւ անոր . Տէր՝ չենք զիտեր ո՛ր
 կ'երթաս , և ի՞նչպէս կրնանք ճամբան զիտնալ :
- 6 Յիսուս ըսաւ անոր . Ես եմ ճամբան ու ճշմար-
 տութիւնը ու կեանքը . մէկը Հօրը քով չգար ,
 7 եթէ ոչ ինծմով : Թէ որ զիս ճանչնայիք՝ իմ
 Հայրս ալ կը ճանչնայիք , և ասկէ ետեւ կը ճանչ-
 նաք անիկայ՝ ու տեսաք անիկայ :
- 8 Փիլիպպոս ըսաւ անոր . Տէր՝ Հայրը մեզի ցու-
 9 ցո՛ւր , ու հերիք է մեզի : Ըսաւ անոր Յիսուս .
 Այսքան ժամանակ ձեզի հետ եմ , և զիս չճանչ-
 ցո՞ր Փիլիպպոս . ան որ զիս տեսաւ՝ Հայրը տե-
 սաւ , և դուն ինտո՞ր կ'ըսես՝ Թէ Հայրը մեզի
 10 ցուցո՛ւր : Չէ՞ս հաւատար , Թէ ես Հօրը մէջն
 եմ , ու Հայրը իմ մէջս է . ան խօսքերը որ ես
 ձեզի կը խօսիմ , չէ՞ Թէ ինքիւրմէս կը խօսիմ ,
 հապա Հայրը որ իմ մէջս բնակած է , անիկայ
 11 կը գործէ ան գործքերը : Հաւատացէ՛ք ին-
 ծի , Թէ ես Հօրը մէջն եմ ու Հայրը իմ մէջս
 12 է . Ապա Թէ ոչ՝ զո՞նէ գործքերո՞ւն համար
 ինծի հաւատացէ՛ք : Ղշմարիտ ճշմարիտ կ'ը-
 սեմ ձեզի Թէ , Են որ ինծի կը հաւատայ ,
 ան գործքերը որ ես կը գործեմ , ինքն ալ
 պիտի գործէ , և անոնցմէ աւելի մեծ հոգեւոր
 պիտի գործէ . ինչու որ ես Հօրս քովը կ'եր-
 13 թամ : Եւ իմ անունովս ի՞նչ որ խնդրէք , պի-
 տի կատարեմ անիկայ , որ Հայրը Որդիովը փա-
 14 ռաւորուի . Թէ որ իմ անունովս բան մը խընդ-
 15 րէք , ահա , պիտի կատարեմ : Թէ որ զիս կը
 16 սիրէք , իմ պատուիրանքներս պահեցէ՛ք : Ես
 ալ Հօրը պիտի աղաչեմ , և ուրիշ Մխիթարիչ
 մը պիտի տայ ձեզի , որ յաւիտեան ձեզի հետ
 17 բնակի . Ղշմարտութեան Հոգին , որ աս աշ-

- խարհս անիկայ չկրնար ընդունիլ . ինչու որ չուտենէր անիկայ , ու ճանչնար անիկայ . բայց դուք կը ճանչնաք անիկայ , ինչու որ ձեր քովը
- 18 կը բնակի , և ձեր հետը պիտի ըլլայ : Չեղ որբ
- 19 չեմ թողուր , կու գամ ձեզի : Քիչ մը ատենէն ետե՛ ալ աշխարհս զիս չտեսներ , բայց դուք պիտի տեսնէք զիս , ինչու որ ես կենդանի եմ , և դուք
- 20 կենդանի պիտի ըլլաք : Ան օրը պիտի գիտնաք թէ ես իմ Հօրս մէջն եմ , և դուք իմ մէջս , ես
- 21 ալ ձեր մէջը : Ան որ իմ պատուէրներս կը բռնէ՝ ու կը պահէ անոնք , անիկայ է զիս սիրողը . և ան որ զիս կը սիրէ՝ իմ Հօրմէս պիտի սիրուի . ու ես անիկայ պիտի սիրեմ , և ինքզինքս անոր պիտի յայտնեմ :
- 22 Բաւ անոր Յուդա , (ո՛չ Նսկարիովտացին .)
- 23 Տէր՝ ինչպէս կ'ըլլայ որ դուն ինքզինքդ մեզի պիտի յայտնես , և չէ՛ թէ աշխարհին : Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր . Թէ որ մէկը զիս կը սիրէ՝ իմ խօսքս պիտի պահէ . ու իմ Հայրս անիկայ պիտի սիրէ . և անոր պիտի
- 24 գանք , ու անոր քովը օթեան պիտի ընենք : Ան որ զիս չսիրեր , իմ խօսքերս չպահէր . ու ան խօսքը որ կը լսէք՝ իմս չէ , հապա Հօրը՝ որ զիս
- 25 խրկեց : Աս բաները ձեզի խօսեցայ՝ քանի
- 26 որ ձեր քովն եմ : Բայց Ախիթարիչը՝ Սուրբ Հոգին՝ որ Հայրը իմ անունովս պիտի խրկէ , անիկայ ձեզի բոլորը պիտի սորվեցընէ , և ինչ
- 27 որ ձեզի ըսի՝ միտքերնիդ պիտի բերէ : Խաղաղութիւն կը թողում ձեզի , իմ խաղաղութիւնս կու տամ ձեզի . չէ՛ թէ ինչպէս որ աշխարհս կու տայ՝ ես ձեզի կու տամ . սիրտերնիդ չխռովի , ու
- 28 չվախնայ : Ասեցիք որ ես ըսի ձեզի թէ , Արեւ թամ ու ձեզի կու գամ . թէ որ զիս սիրէիք , պիտի ուրախանայիք , թէ ես Հօրը քով կ'երթամ . ինչու որ իմ Հայրս ինծմէ մեծ է :

29 Եւ հիմակուց զեռ չեղած ըսի ձեզի , որ երբոր
 30 ըլլայ՝ հաւատաք : Եւ ձեր հետը շատ պիտի
 չխօսիմ . ինչու որ աս աշխարհիս իշխանը կու
 31 գայ , և իմ վրաս բան մը չունի . Միայն թէ
 աշխարհս գիտնայ որ ես Հայրը կը սիրեմ , ու
 ինչպէս որ Հայրը ինծի պատուիրեց , անանկ
 կ'ընեմ . ելէք ասկէ երթանք :

ԳԼ . ԺԵ

1 Քրիստոսի ու իր անդամներուն մէջ եղած միութարութիւնը և փոխադարձ սէրը՝ որ
 թին առակովը բացատրուած : 18 Քրիստոսի աշակերտներուն միութարութիւնը՝ երբ
 որ անոնք աշխարհիս ատելի կ'ըլլան և կը հալածուին : 26 Սուրբ Հոգիին և առաքեալ-
 ներուն պաշտօնը :

1 Ես եմ՝ ճշմարիտ որթը , և իմ Հայրս մշակն
 2 է : Եմէն ճիւղ որ իմ վրաս է՝ ու պտուղ չբե-
 րեր , կը կտրէ զանիկայ . և ամէնը որ պտուղ կը
 բերէ , կը մաքրէ զանիկայ , որ ալ առելի պտուղ
 3 բերէ : Դուք հիմակուընէ մաքուր էք ան խօս-
 4 քով՝ որ ձեզի խօսեր եմ : Իմ մէջս կեցէք՝ ու
 ես ձեր մէջը . ինչպէս որ ճիւղը չկրնար ինքիր-
 մէն պտուղ բերել , թէ որ որթին վրայ հաստա-
 տուած չըլլայ , նոյնպէս ալ դուք չէ՛ք կրնաք , թէ
 5 որ իմ վրաս հաստատուած չըլլաք : Ես որթն
 եմ՝ ու դուք ճիւղերն է՛ք . ան որ իմ վրաս հաս-
 տատուած է՝ և ես անոր վրայ , անիկայ շատ պը-
 տուղ կը բերէ . ինչու որ առանց ինծի բան մը
 6 չէք կրնար ընել : Թէ որ մէկը իմ վրաս հաս-
 տատուած չէ , անիկայ ճիւղի մը պէս դուրս ձը-
 գուած ու չորցած է . և կը ժողովն զանոնք , ու
 7 կրակը կը նետեն , ու կ'այրին : Թէ որ դուք իմ
 մէջս կենաք՝ և իմ խօսքերս ալ ձեր մէջը կենան ,
 ինչ որ ուղէք՝ պիտի ինդրէք , ու պիտի ըլլայ
 8 ձեզի : Եսով իմ Հայրս փառաւորուեցաւ , որ
 դուք շատ պտուղ բերէք , ու իմ աշակերտներս
 ըլլաք :
 9 Ինտոր որ Հայրը զիս սիրեց , ես ալ ձեզ սիրեցի .
 10 իմ սիրոյս մէջ հաստատուեցէք : Թէ որ իմ պա-

- տուէրներս պահէք , իմ սիրոյս մէջը պիտի կենաք . ինտոր որ ես իմ Հօրս պատուէրները պահէք , և անոր սիրոյն մէջը կեցեր եմ : Ես բաները ձեզի խօսեցայ , որ իմ ուրախութիւնս ձեր մէջը մնայ , ու ձեր ուրախութիւնը լման ըլլայ : Ես է իմ պատուէրս՝ որ մէկզմէկ սիրէք , ինտոր որ ես ձեզ սիրեցի : Ասկէ աւելի մեծ սէր մէկը չկրնար ունենալ , որ մէկը իր կեանքը բարեկամս ներուն համար դնէ : Դուք իմ բարեկամներս էք , թէ որ ընելու ըլլաք ինչ որ ես ձեզի կը պատուիրեմ : Ասկէ ետքը ձեզ ծառայ չեմ անուաներ , ինչու որ ծառան չգիտեր իր տէրը ինչ կ'ընէ . հապա ես ձեզ բարեկամ անուանեցի , ինչու որ ան ամէն բաները որ իմ Հօրմէս լսեցի՝ ձեզի իմացուցի : Զէ թէ դուք զիս ընտրեցիք , հապա ես ձեզ ընտրեցի , ու դրի ձեզ , որ դուք երթաք՝ և պտուղ բերէք , ու ձեր պտուղը մնայ . որպէս զի իմ անունովս ինչ որ Հօրմէն խնդրէք , ձեզի տայ : Ես կը պատուիրեմ ձեզի որ մէկզմէկ սիրէք :
- Թէ որ աշխարհ ձեզ կ'ատէ , գիտցէք որ ձեզմէ առաջ զիս ատեց : Թէ որ աշխարհէս եղած ըլլայիք , աշխարհ իրենները կը սիրէր . բայց որովհետեւ աշխարհէ չէք՝ հապա ես ձեզ աշխարհէն ընտրեցի , անոր համար աշխարհ ձեզ կ'ատէ : Միտքերնիդ բերէք ան խօսքը որ ձեզի ըսի թէ , Ծառան իր տիրոջմէն մեծ չէ . թէ որ զիս հալածեցին , ձեզ ալ պիտի հալածեն . թէ որ իմ խօսքս պահեցին , ձերն ալ պիտի պահեն :
- Բայց աս ամէն բաները պիտի ընեն ձեզի իմ անուանս համար , ինչու որ չճանչցան անիկայ որ զիս խրկեց : Թէ որ ես եկած և անոնց խօսած չըլլայի , անոնք մեզք չէին ունենար . բայց հիմա իրենց մեղքին պատճառանք մը չունին : Ան որ զիս կ'ատէ , իմ Հայրս ալ կ'ատէ : Թէ որ ան

գործքերը իրենց մէջը ըրած չըլայի , որոնք ուրիշ մէկը չէ ըրած , անոնք մեղք չէին ունենար . բայց հիմա տեսան , ու ատեցին՝ զիս ալ իմ Հայրս
 25 ալ : Սակայն « եղաւ » որ կատարուի ան խօսքը՝ որ իրենց օրինացը մէջ գրուած է թէ , Օուր
 26 տեղը զիս ատեցին : Բայց երբոր Մխիթարիչը գայ՝ որ ես Հօրմէն ձեզի պիտի խրկեմ , ան ճշմարտութեան Հոգին՝ որ Հօրմէն կ'ելլէ , ա-
 27 նիկայ ինծի համար պիտի վկայէ . Եւ դուք ալ կը վկայէք , ինչու որ սկիզբէն ՚ի վեր իմ հետս էք :

ԳԼ . Ժ.Օ

1 Քրիստոս կը յիշեցնէ իր աշակերտներուն՝ անոնց կրկու նեղութիւնները , և կը մխիթարէ զանոնք Սուրբ Հոգին խրկելու խոստմունքով , և իր յարութիւնը ու երկինքը համարաւնայը նախաձայնելով . 23 կը հաստատէ թէ իր Հայրը պիտի լսէ անոնց աղօթքը՝ որ իր անունովը կ'ընեն . 33 և թէ իրմով խաղաղութիւն պիտի ունենան , թէ և աշխարհի մէջ նեղութիւն պիտի կրեն :

1 Ես բաները ձեզի խօսեցայ որ չգայթակղէք :

2 Իրենց ժողովարաններէն դուրս պիտի ձգեն ձեզ . ու ժամանակ ալ պիտի գայ՝ որ ամէն ո՛վ որ ձեզ սպաննէ , անանկ պիտի սեպէ թէ Եստուծոյ

3 պաշտօն կը մատուցանէ : Եւ աս բաները յեղէ պիտի ընեն՝ անոր համար որ ո՛չ Հայրը ճանչցան

4 ո՛չ ալ զիս : Բայց աս բաները ձեզի խօսեցայ , որ երբ ժամանակը գայ՝ միտքերնիդ բերէք թէ ես ըսի ձեզի . և աս բաները սկիզբէն չըսի ձեզի , ինչու որ ես հետեւեցիդ Կի :

5 Սակայն հիմա ես կ'երթամ զիս խրկողին քովը , և ձեզմէ մէկն ալ չհարցըներ ինծի թէ՛ Ո՞ր

6 կ'երթաս : Բայց որովհետեւ աս բաները ձեզի խօսեցայ , ձեր սիրտերը տրամութիւնով լեցաւ :

7 Բայց ես ճշմարիտը կ'ըսեմ ձեզի . աղէկ է ձեզի թէ որ ես երթամ . քանզի թէ որ ես չերթամ , Մխիթարիչը ձեզի չգար . հապա թէ որ եր-

8 թամ , անիկայ ձեզի կը խրկեմ : Եւ ինքը երբ որ գայ՝ աշխարհը պիտի յանդիմանէ մեղքի հա-

- մար, և արդարութեան համար, ու դատաստա-
- 9 նի համար: Մեղքի համար՝ որ ինծի չեն հա-
- 10 ւատար. Երդարութեան համար՝ որ ես իմ Հօրս
- 11 քով կ'երթամ, և ալ զիս չէք տեսներ. Եւ դա-
- տաստանի համար՝ որ աս աշխարհիս իշխանը
- 12 դատապարտուած է: Չեզի տակաւին շատ բա-
- նէր ունիմ ըսելու, բայց հիմա չէք կրնար տա-
- 13 նիլ: Իսկ երբոր ինքը՝ Ճշմարտութեան Հոգին
- զայ, ամէն Ճշմարտութեան պիտի առաջնորդէ
- ձեզի. ինչու որ չէ թէ ինքիրմէն պիտի խօսի,
- հապա ինչ որ լսէ՝ ան պիտի խօսի, ու գալիք-
- 14 ները ձեզի պիտի պատմէ: Ենիկայ զիս պիտի
- փառաւորէ, ինչու որ իմինէս պիտի առնէ՝ ու
- 15 ձեզի պատմէ: Են ամէն բաները որ Հայրը ու-
- նի, իմա է. անոր համար ձեզի ըսի՝ թէ իմինէս
- 16 պիտի առնէ, ու ձեզի պատմէ: Քիչ մը «դէ-
- նէն» ալ զիս պիտի չտեսնէք, և դարձեալ քիչ մը
- «դէնէն» զիս պիտի տեսնէք, քանզի ես Հօրը կ'եր-
- թամ:
- 17 Ետոր համար աշակերտներէն «հառ» իրարու
- կ'ըսէին. Ի՞նչ է աս որ մեզի կ'ըսէ թէ՝ Քիչ մը
- «դէնէն» ալ զիս պիտի չտեսնէք, և դարձեալ քիչ
- մը «դէնէն» զիս պիտի տեսնէք. և Քանզի ես Հօ-
- 18 րը կ'երթամ: Ու կ'ըսէին. Ի՞նչ պիտի ըլլայ
- ան Քիչ մըն ալը՝ որ կ'ըսէ. չենք գիտեր ինչ կը
- 19 զրուցէ: Իսկ Յիսուս գիտնալով որ կ'ուզեն
- իրեն հարցընել, ըսաւ անոնց. Ետոր համար
- իրարու կը հարցընէք, որ ըսի թէ Քիչ մը «դէ-
- նէն» ալ զիս պիտի չտեսնէք, և դարձեալ քիչ մը
- 20 «դէնէն» զիս պիտի տեսնէք: Ճշմարիտ Ճշմա-
- րիտ կ'ըսեմ ձեզի, դուք պիտի լաք ու ողբաք,
- բայց աշխարհս պիտի ուրախանայ. դուք պիտի
- տրտմիք, սակայն ձեր տրտմութիւնը ուրա-
- 21 խութեան պիտի փոխուի: Ենիկ մը երբոր
- ծնանելու վրայ է՝ տրտմութիւն կ'ունենայ,

- ինչու որ իր ժամը հասած է . բայց երբոր տղան
 ծնանի , ալ նեղութիւնը միտք չբերեր ուրա-
 22 խութենէն՝ որ աշխարհ մարդ մը ծնաւ : Եւ
 յիրաւի դուք հիմա տրտմութիւն ունիք . բայց
 ես ձեզ նորէն պիտի տեսնեմ , և ձեր սիրտերը
 ուրախ պիտի ըլլան . ու ձեր ուրախութիւնը
 23 մէկը ձեզմէ պիտի չհանէ : Եւ ան օրը ինծի
 բան մը պիտի չհարցընէք : Ղշմարիտ ճշմա-
 րիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ իմ անունովս ինչ որ
 24 խնդրէք շօրմէն , պիտի տայ ձեզի : Մինչև
 հիմա իմ անունովս բան մը չխնդրեցիք . խընդ-
 րեցէք՝ ու պիտի առնէք , որ ձեր ուրախու-
 25 թիւնը լման ըլլայ : Ես բաները առականերով
 խօսեցայ ձեզի . քաջ ժամանակ պիտի գայ , որ ալ
 ձեզի առականերով պիտի չխօսիմ . հապա յայտ-
 նապէս շօրը վրայով պիտի պատմեմ ձեզի :
 26 Են օրը իմ անունովս պիտի խնդրէք . և չեմ
 ըսեր ձեզի՝ թէ ես ձեզի համար պիտի աղաչեմ
 27 շօրը . Ինչու որ ինքը շայրը ձեզ կը սիրէ , վասն
 զի դուք զիս սիրեցիք՝ և հաւատացիք թէ ես
 28 Եստուծմէ ելայ : շօրմէն ելայ՝ ու աշխարհ
 եկայ . նորէն կը թողում աշխարհը՝ և շօրը
 կ'երթամ :
 29 Բսին անոր՝ իր աշակերտները . Եհն հիմա
 յայտնապէս կը խօսիս , և առակ մըն ալ չես
 30 ըսեր : Հիմա իմացանք որ ամէն բանը գի-
 տես , և քան զի ալ պէտք չէ որ մէկը քեզի հար-
 ցընէ . ասով կը հաւատանք որ Եստուծմէ
 31 ելար : Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց՝ «-
 32 Եւ- . Հիմա կը հաւատա՞ք . Եհն ժամանակ պի-
 տի գայ , ու եկած ալ է , որ ցիրուցան պիտի
 ըլլաք՝ ամէն մէկը իր տեղը , ու զիս մինակ պի-
 տի թողուք . բայց ես մինակ չեմ , ինչու որ
 33 շայրը իմ հետս է : Ես բաները ձեզի խօսե-
 ցայ , որ ինծմով խաղաղութիւն ունենաք . աշ-

խարհի մէջ նեղութիւն պիտի ունենաք . բայց քաջասիրտ եղեք . ես աշխարհին յաղթեցի :

ԳԼ . ԺԷ

1 Քրիստոս կ'աղաչէ իր Հօրը որ փառաւորէ զինքը , 6 որ հաստատ պահէ իր առաքեալները 11 փութեան մէջ 17 և ճշմարտութեան մէջ , 20 որ երկնից մէջ իր հետը փառաւորէ զանոնք և ամէն ուրիշ հաւատացեալները :

- 1 Յիսուս երբոր ասոնք խօսեցաւ , իր աչքերը դէպ 'ի երկինքը վերցուց' ու ըսաւ . Հայր՝ Ժամանակը հասեր է , փառաւորէ՛ք ու Որդիդ , որ
- 2 քու Որդիդ ալ քեզ փառաւորէ . Ինչպէս որ իրեն իշխանութիւն տուիր ամէն մարմնոյ վրայ , որ
- 3 իրեն տուիր : Եւ աս է յաւիտենական կեանքը , որ ճանչնան քեզ մի միայն ճշմարիտ Աստուածը , ու Յիսուս Քրիստոսը՝ որն որ դուն խրկե-
- 4 ցիր : Ես քեզ երկրիս վրայ փառաւորեցի . ան
- 5 գործը որ ինծի տուիր ընելու՝ լմնացուցի : Եւ հիմա ո՞վ Հայր՝ փառաւորէ զես քու քովդ ան փառքովը՝ որ աշխարհի ըլլալէն առաջ քովդ ու-
- 6 նէի : Քու անունդ յայտնի ըրի ան մարդոցը՝ որոնք որ աշխարհէն ինծի տուիր . քուկդ էին , ու ինծի տուիր անոնք . և քու խօսքդ պահե-
- 7 ցին : Հիմա գիտցան՝ թէ ան ամէն բաները որ
- 8 ինծի տուիր , քեզմէ են . Ինչու որ ան խօսքերը որ ինծի տուիր , ես անոնց տուի , անոնք ալ ընդունեցին , և ճշմարտութեամբ իմացան՝ որ ես քեզմէ ելայ , ու հաւատացին՝ թէ դուն խըր-
- 9 կեցիր զես : Ես անոնց համար կ'աղաչեմ . չէ թէ աշխարհի համար կ'աղաչեմ , հապա անոնց համար՝ որոնք դուն ինծի տուիր , ինչու որ
- 10 քուկդ են անոնք : Եւ ինչ որ իմա է , ան բոլորը քուկդ է , և ինչ որ քուկդ է , ան իմա է ,
- 11 ու ես անոնցմով փառաւորուած եմ : Եւ ես՝ ալ աշխարհի մէջ չեմ , բայց անոնք աշխարհի մէջ են , ու ես քեզի կու գամ . ո՞վ Սուրբ Հայր՝ քու

- անունովդ պահէ անոնք որ դուն ինծի տուիր ,
որպէս զի մէկ ըլլան , ինտոր որ մենք մէկ ենք :
- 12 Քանի որ աշխարհի մէջ անոնց հետ էի , ես կը
պահէի անոնք քու անունովդ . որոնք որ դուն
ինծի տուիր , ես պահեցի , և անոնցմէ մէկը չը-
կորսուեցաւ , միայն թէ ան կորստեան որդին ,
- 13 որ գրուածը կատարուի : Ալ հիմա քեզի կու
գամ , ու աշխարհի մէջ աս բաները կը խօսիմ ,
որ իմ ուրախութիւնս իրենց անձերուն մէջ կա-
- 14 տարեալ ունենան : Աս քու խօսքդ անոնց տուի ,
ու աշխարհս անոնք ատեց . ինչու որ աշխար-
- 15 հէ չեն , ինտոր որ ես աշխարհէ չեմ : Չեմ ա-
ղաչեր՝ որ անոնք աշխարհէն վերցնես . հապա
- 16 որ անոնք չարէն պահես : Ենոնք աշխարհէ չեն ,
17 ինտոր որ ես աշխարհէ չեմ : Սրբէ անոնք քու
ճշմարտութիւնովդ . քու խօսքդ ճշմարտու-
- 18 թիւն է : Ինչպէս որ դուն զիս աշխարհք խրը-
19 կեցիր , ես ալ անոնք աշխարհք խրկեցի : Աւ
անոնց համար ես իմ անձս կը սրբեմ , որ իրենք
- 20 ալ ճշմարտութիւնով սրբուած ըլլան : Բայց չէ
թէ մինակ անոնց համար կ'աղաչեմ , հապա անոնց
խօսքովը բոլոր ինծի հաւատացողներուն համար
- 21 ալ . Որ ամէնն ալ մէկ ըլլան , ինտոր որ դուն ո՞վ
չայր՝ իմ մէջս , ու ես քու մէջդ , որ անոնք ալ
մեր մէջը մէկ ըլլան . որպէս զի աշխարհս հաւա-
- 22 տայ՝ թէ դուն խրկեցիր զիս : Աւ ան փառքը
որ դուն ինծի տուիր՝ ես անոնց տուի , որ մէկ
- 23 ըլլան՝ ինչպէս որ մենք մէկ ենք . (Աս անոնց
մէջ՝ և դուն իմ մէջս ,) որ իրենք կատարեալ
ըլլան միութեան մէջ . ու աշխարհս գիտնայ թէ
դուն խրկեցիր զիս , ու սիրեցիր անոնք՝ ինչպէս
- 24 որ զիս սիրեցիր : Ո՞վ չայր՝ անոնք որ դուն
ինծի տուիր , կ'ուզեմ որ ո՛ւր որ ես եմ , անոնք
ալ իմ հետս ըլլան , որպէս զի տեսնեն իմ փառ-
քըս՝ որն որ ինծի տուիր . ինչու որ դուն զիս

- 25 սիրեցիր աշխարհիս սկիզբէն առաջ : Ո՛վ արդար Հայր՝ աշխարհս քեզ ճանչցաւ , բայց ես քեզ ճանչցայ , և ասոնք ճանչցան թէ դուն զիս
26 խրկեցիր : Եւ քու անունդ անոնց ճանչցուցի , ու պիտի ճանչցնեմ , որ ան սէրը որով դուն զիս սիրեցիր , անոնց մէջը ըլլայ , ու ես ալ անոնց մէջը :

ԳԼ . ԺԸ

- 1 Յուդա կը մատնէ զՅիսուս : 6 Յիսուսի վրայ եկողները դետինը կը զարնուին : 10 Պետրոս սուրով կը կտրէ Մաղքոսին ականջը : 12 Յիսուս կը բռնուի ու կը տարուի Աննայի և Կայիափայի առջև : 15 Պետրոսին ուրացութիւնը : 19 Յիսուս կը քննուի Կայիափային առջև : 28 Կամբաստանուի Պիղատոսին առջև : 36 Գրիստոսի թաղաւորութիւնը : 40 Հրէայք կ'ուզեն որ Բարաբբան արձակուի :

- 1 Յիսուս աս բաները ըսելէն ետեւ՝ իր աշակերտներուն հետ մէկտեղ Աեգրոն հեղեղատին մէկալ կողմը ելաւ , ուր որ պարտէղ մը կար , որուն
2 մէջը մտաւ ինքը ու իր աշակերտները : Եւ Յուդան ալ որ զանիկայ պիտի մատնէր , գիտէր ան տեղը . ինչու որ Յիսուս շատ անգամ իր աշակերտներուն հետ մէկտեղ հոն ժողվուած էր :
3 Ուստի Յուդան զինքնէն գունդը՝ ու քահանայապետներէն և փարիսեցիներէն սպասաւորներ հետը առնելով , ան տեղը եկաւ ջահերով ու
4 լապտերներով և զէնքերով : Եւ Յիսուս իր վրայ գալու բոլոր բաները գիտնալով՝ ելաւ ու
5 ըսաւ անոնց . Ո՛վ կը փնտռէք : Պատասխան տուին անոր . Նազովրեցի Յիսուսը . ըսաւ անոնց Յիսուս , Ես եմ . Յուդան ալ որ զանիկայ կը
6 մատնէր՝ անոնց հետ կայներ էր : Ու երբոր ըսաւ՝ թէ Ես եմ , ետ ետ գացին՝ ու գետինը
7 ինկան : Եւ նորէն հարցուց անոնց . Ո՛վ կը փնտռէք . անոնք ալ ըսին , Նազովրեցի Յիսուսը :
8 Յիսուս պատասխան տուաւ . Ձեզի ըսի թէ՝ Ես եմ . ուստի թէ որ զիս կը փնտռէք ,
9 թող տուէք ատոնք որ երթան : Որ կատարուի ան խօսքը որ ինքը ըսեր էր թէ՝ Անոնք որ ինծի

- 10 տուիր , անոնցմէ մէկն ալ չկորսընցուցի : Ըն
ատենը Սիմոն Պետրոս՝ որ սուր մը ունէր , քա-
շեց անիկայ , ու քահանայապետին ծառային
զարնելով՝ անոր աջ ականջը կտրեց հանեց . և
- 11 ան ծառային անունը Մաղքոս էր : Իսկ Յիսուս
ըսաւ Պետրոսին . Սուրդ է՝ պատեանը դիր . ան
գաւաթը որ Հայրը ինծի տուաւ , պիտի չխմե՞մ
անիկայ :
- 12 Ուստի զնոնք գունդը ու հազարապետը՝
և Հրէից սպասաւորները բռնեցին Յիսուսը , ու
- 13 կապեցին . Եւ առաջ զանիկայ Ըննային տարին ,
քանզի ինքը ան տարուան քահանայապետին
- 14 կայիափային աներն էր : Եւ «՝ կայիափան էր ,
որ Հրէից խրատ տուաւ թէ Եղէկ է որ մէկ մարդ
- 15 մը կորսուի ժողովուրդին համար : Ու Յիսու-
սին ետեւէն կ'երթային Սիմոն Պետրոս և ուրիշ
աշակերտ մը . և ան աշակերտը քահանայապե-
տին ճանչտորը ըլլալով՝ Յիսուսին հետ քահա-
- 16 նայապետին գաւիթը մտաւ : Բայց Պետրոս
դուրսը դրանը քովը կը կենար . ուստի ելաւ
միւս աշակերտը՝ որ քահանայապետին ճանչտոն
էր , և ըսաւ դռնապանին , ու ներս մտցուց
- 17 Պետրոսը : Ըն ատենը դռնապան աղջիկը ըսաւ
Պետրոսին . Միթէ դո՞ւն ալ ան մարդուն աշա-
կերտներէն ես . ան ալ ըսաւ , Չեմ : Իսկ ծա-
- 18 ռաները ու սպասաւորները հոն կայներ էին , և
կրակ վառած կը տաքնային , քանզի ցուրտ էր :
Պետրոս ալ անոնց հետ կայներ էր՝ ու կը տաք-
- 19 նար : Եւ քահանայապետը Յիսուսին հարցուց՝
անոր աշակերտներուն ու վարդապետութեանը
- 20 վրայով : Յիսուս պատասխան տուաւ անոր . Ես
աշխարհին յայտնի խօսեցայ . ես ամէն ատեն
ժողովարաններուն մէջ ու տաճարին մէջ սոր-
վեցուցի , ո՛ւր որ բոլոր Հրէաները կը ժողովուին ,
- 21 ու ծածկաբար բան մը չխօսեցայ : Ինչո՞ւ ինծի

- կը հարցընես , լսողներուն հարցուր թէ ինչ խօսեցայ իրենց . ահա ինչ որ խօսեցայ , զիտեն
- 22 իրենք : Երբոր աս ըսաւ , սպասաւորներէն մէկը՝ որ հոն կայներ էր , Յիսուսին ապտակ մը զարկաւ՝ ըսելով . Ետանկ պատասխան կու տաս
- 23 քահանայապետին : Յիսուս անոր պատասխանեց . թէ որ չար խօսեցայ , վկայէ՛ չարին համար . հապա թէ որ բարի խօսեցայ , ինչո՞ւ կը զարնես ինծի : Եւ Եննա անիկայ կապած՝ կայիա-
- 25 փա քահանայապետին խրկեց : Սիմոն Պետրոսն ալ հոն կայներ էր՝ ու կը տաքնար . և ըսին իրեն . Միթէ դո՞ւն ալ անոր աշակերտներէն ես . անի-
- 26 կայ ուրացաւ ու ըսաւ թէ՛ Չեմ : Քահանայապետին ծառաներէն մէկն ալ՝ ան Կարիոն ազգականը՝ որուն ականջը Պետրոս կտրեր էր , ըսաւ . Չէ՞ որ ես քեզ տեսայ պարտէզին մէջը անոր
- 27 հետ : Են ատենը Պետրոս նորէն ուրացաւ , և շուտ մը հաւը խօսեցաւ :
- 28 Ու Յիսուսը կայիափայի Կարիոն Կարիոն պալատը տարին . և ալ առտու էր , ու իրենք պալատը չմտան՝ որ չպղծուին , հապա որ զատիկը
- 29 ուտեն : Ուստի Պիղատոս դուրս ելաւ անոնց՝ ու ըսաւ . Ի՞նչ ամբաստանութիւն կը ներկայա-
- 30 ցընէք աս մարդուն դէմ : Պատասխան տուին ու ըսին իրեն . թէ որ ատիկայ չարագործ մը
- 31 չըլար , քեզի չէինք մատներ զանիկայ : Են ատենը Պիղատոս ըսաւ անոնց . Դուք առէք անիկայ , ու ձեր օրէնքին համեմատ անոր դատաստանը տեսէք : Հրէաները իրեն ըսին . Մեզի
- 32 օրինաւոր չէ մարդ մը մեռցընել . Որ կատարուի Յիսուսի խօսքը , որ ըսաւ , իմացընելով
- 33 թէ ինչ մահով ինքը պիտի մեռնէր : Իսկ Պիղատոս նորէն պալատը մտաւ , կանչեց Յիսուսը ու ըսաւ անոր . Դո՞ւն ես Հրէից թագա-
- 34ւորը : Յիսուս պատասխան տուաւ անոր . Ե-

- տիկայ դուն քեզմէ՞ կ'ըսես, թէ ինծի համար
 35 ուրիշները քեզի ըսին : Պատասխան տուաւ
 Պիղատոս . Միթէ ես ալ Հրէայ եմ . քու ազգի
 և քահանայապետները քեզ ինծի մատնեցին .
 36 ինչ ըրած ես դուն : Յիսուս պատասխան տուաւ .
 Իմ թագաւորութիւնս աս աշխարհէս չէ . թէ
 որ աս աշխարհէս ըլլար իմ թագաւորութիւնս ,
 իմ սպասաւորներս կը կռուէին՝ որ ես Հրէից
 ձեռքը չմատնուիմ . բայց հիմա իմ թագաւո-
 37 րութիւնս ասկէ չէ : Են ատենը Պիղատոս ըսաւ
 անոր . Ուրեմն դուն թագաւոր մըն ես . պա-
 տասխան տուաւ Յիսուս . Դուն կ'ըսես թէ թա-
 գաւոր եմ . ես աս բանիս համար ծնած եմ , և
 ասոր համար աշխարհք եկած , որ ճշմարտու-
 թեան համար վկայեմ . ան ամէնը՝ որ ճշմար-
 38 տութենէն է , իմ ձայնիս ականջ կը դնէ : Պի-
 ղատոս ըսաւ անոր . Ի՞նչ է ճշմարտութիւնը .
 և աս ըսելով՝ նորէն դուրս ելաւ Հրէաներուն , և
 ըսաւ անոնց . Ես մէկ յանցանք մը չեմ գտներ
 39 անոր վրայ : Բայց սովորութիւն ունիք որ մէկ
 Ժայռ մը արձակեմ ձեզի զատկիս . հիմա կ'ուզէ՞ք
 40 որ Հրէից թագաւորը արձակեմ ձեզի : Են ա-
 տենը ամէնքն ալ նորէն աղաղակեցին՝ ըսելով .
 Մի աչալէյ ատիկայ , հապա Բարաբբան . ու
 Բարաբբան աւազակ մըն էր :

ԳԼ . ԺԹ

- 1 Յիսուս կը ծեծուի . զինուորներն ալ փռայ պսակ կը դնեն անոր գլուխը , և անոր ապ-
 տակներ կը զարնեն : 4 Պիղատոս կ'ուզէ ազատել Յիսուս , բայց Հրէից աղաղակնե-
 րուն զիջանելով՝ ձեռք կու տայ զանիկայ որ խաչուի : 23 Յիսուսի պատմունձանին
 վրայ վիճակ կը ձգեն : 26 Յիսուս իր մայրը Յովհաննէսին կը յանձնէ . 28 կը մեռնի :
 34 Զինուոր մը Յիսուսի կողք կը խոցէ : 38 Յովսէփ և Նիկողեմոս կը թաղեն զանիկայ :

1 Են ատենը Պիղատոս առաւ Յիսուսը՝ ու ծե-

2 ծեց : Զինուորներն ալ փուշերէ պսակ հիւսե-
 լով՝ անոր գլուխը դրին , և անոր ծիրանի հան-

3 դերձ մը հագցուցին . Ու կ'ըսէին . Ողջոյն քեզ՝
 Հրէից թագաւոր . և ապտակներ կը զարնէին

- 4 անոր : Պիղատոս նորէն դուրս ելաւ՝ ու ըսաւ անոնց . Եհան անիկայ դուրս կը բերեմ՝ ձեզի , որ գիտնաք թէ ես անոր վրայ յանցանք մը չեմ
- 5 գտներ : Են ատենը Յիսուս դուրս ելաւ , փշեղէն պսակ ու ծիրանի հանդերձ հագած . և Պիլատոս ըսաւ անոնց . Եհան ան մարդը : Քահանայապետները ու սպասաւորները երբոր տեսան անիկայ , աղաղակեցին՝ ու ըսին . Խաչը հանէ՛ խաչը հանէ ատիկայ : Պիղատոս ըսաւ անոնց . Դուք առէք ատիկայ , ու խաչը հանեցէք . ինչու որ ես ատոր վրայ յանցանք մը չեմ գտներ :
- 7 Հրէաները պատասխան տուին իրեն . Սենք օրէնք ունինք , և մեր օրէնքին համեմատ պէտք է որ մեռնի , ինչու որ ինքզինքը Եստուծոյ Որդի ըսաւ : Երբոր Պիղատոս աս խօսքը լսեց , ալ աւելի վախցաւ : Ու նորէն պալատը մտնելով՝ ըսաւ Յիսուսին . Ո՛րակից ես դուն . բայց Յիսուս պատասխան չտուաւ անոր :
- 10 Ուստի Պիղատոս ըսաւ անոր . Ինձի հետ չե՞ս խօսիր . չե՞ս գիտեր որ ես իշխանութիւն ունիմ քեզ խաչը հանելու , ու իշխանութիւն ունիմ
- 11 քեզ արձակելու : Յիսուս պատասխան տուաւ . Դուն իմ վրաս մէկ իշխանութիւն մըն ալ չէիր ունենար , թէ որ քեզի վերէն տրուած չըլար . անոր համար՝ ան որ զիս քեզի մատնեց , անոր
- 12 մեղքը աւելի մեծ է : Եւ անկէ ետեւ Պիղատոս կը փնտռէր թէ ի՞նչ զանիկայ արձակէ . բայց Հրէաները կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին . Թէ որ ատիկայ արձակես , կայսրին բարեկամը չես . ամէն ո՞վ որ ինքզինքը թագաւոր կ'անուանէ ,
- 13 անիկայ կայսրին հակառակ կը խօսի : Իսկ Պիղատոս երբոր աս խօսքը լսեց , դուրս հանեց Յիսուսը , ու նստաւ բեմին վրայ ան տեղը՝ որ Քարայատակ կ'ըսուէր , և Եբրայեցերէն Վապաւթա . (Օստկին ուրբաթ օրն էր , ու ժամը
- 14

- վեցին ատեններն էր ,) և Հրէաներուն ըսաւ .
- 15 Եհաննէս թագաւորը : Բայց անոնք աղաղակեցին . Վերցո՛ւր՝ վերցո՛ւր , խաչը հանէ ատիկայ . Պիղատոս ըսաւ անոնց . Չեր թագաւորը խաչը հանեմ . քահանայապետները պատասխան տուին . Մենք Վայսրէն 'ի զատ թագաւոր
- 16 չունինք : Են ատենը անոնց ձեռքը տուաւ զանիկայ որ խաչուի :
- 17 Ենոնք ալ առին Յիսուսը ու կը տանէին . և ինքը իր խաչը վերցընելով , ելաւ Գազաթ ըսուած տեղը , որ Եբրայեցերէն Գողգոթա կ'ըսուի . Հոն զանիկայ խաչը հանեցին . և անոր հետ ուրիշ երկուք ալ մէկ դիէն ու մէկալ դիէն ,
- 18 և մէջտեղը Յիսուսը : Տախտակ մըն ալ գրեց Պիղատոս , ու գրաւ խաչին վրայ . և «յալէ» գրուած էր՝ ՅԻՍՈՒՍ ՆԵՐՈՒՐԵՅԻ ԹԵԳԵ-
- 20 ԻՈՐ ՀՐԷԻՅ : Եւ ան տախտակը Հրէաներէն շատերը կարդացին , վասն զի քաղաքին մօտ էր ան տեղը՝ ուր որ Յիսուս խաչուեցաւ . ու գրուած էր Եբրայեցերէն՝ Յունարէն և Լատիներէն : Են ատենը Հրէից քահանայապետները Պիղատոսին ըսին . Մի գրեր թագաւոր Հրէից , հապա
- 22 թէ՛ Ինքը ըսաւ , թագաւոր եմ Հրէից : Պիղատոս պատասխան տուաւ . Ի՛նչ որ գրեցի՝ գրեցի :
- 23 Եւ զինուորները երբոր Յիսուսը խաչը հանեցին , անոր հանդերձները առին , ու չորս բաժին ըրին՝ ամէն մէկ զինուորին բաժին մը . նաև պատմութեան . իսկ պատմութեանը առանց կարի
- 24 էր վերէն 'ի վար բոլորը հիւսուած . Ուստի ըսին իրարու . Ետիկայ չպատուենք , հապա վիճակ ձգենք ատոր վրայ՝ թէ որո՞ւ պիտի ըլլայ . որ կատարուի ան գրուածը որ կ'ըսէ . Իմ հանդերձներս իրենց մէջը բաժնեցին , և իմ պատմութեանս վրայ վիճակ ձգեցին . ահա զինուորները աս բաները ըրին :

- 25 Եւ Յիսուսի խաչին քովը կայներ էին իր մայրը , և իր մօրը քոյրը Մարիամ՝ Կլէովպասին
- 26 Կէն , ու Մարիամ Մագդաղենացին : Ուստի Յիսուս երբոր տեսաւ իր մայրը , և ան աշակերտը որ կը սիրէր , որ մօտը կայներ էր , ըսաւ իր
- 27 մօրը . Ո՛վ կին՝ ահա քու որդիդ : Ետքը ըսաւ աշակերտին . Եհա քու մայրդ . և ան ժամանակէն աշակերտը անիկայ իր քովը առաւ :
- 28 Ենկէ ետեւ Յիսուս գիտնալով թէ արդէն ամէն բան լմնցած է , (որպէս զի գրուածը կատարուի ,) ըսաւ . Ծարաւ եմ : Եւ հաշտ քացախով լեցուն աման մը կար . անոնք ալ քացախով ըսպունգ մը լեցընելով՝ զոպայի մշտիկի վրայ փաթ-
- 30 թած , անոր բերնին մօտեցուցին : Ուստի Յիսուս երբոր քացախը առաւ , ըսաւ . Եհա քատարուեցաւ : ու գլուխը ծռելով՝ հոգին աւանդեց :
- 31 Իսկ Հրէաները՝ որովհետեւ ուրբաթ էր , որ չըլլայ թէ ան մարմինները խաչին վրայ մնան մինչեւ շաբաթ էր , (ինչու որ ան շաբաթը մեծ օր էր ,) Պիղատոսին աղաչեցին որ անոնց սը-
- 32 րունքները կոտորտեն , ու վերցուին : Ուստի զինուորները եկան՝ և առջինին սրունքները կոտորտեցին . նաև միւսինը , որ անոր հետ խաչը
- 33 ելած էր : Բայց երբոր Յիսուսին եկան՝ ու տեսան որ արդէն մեռած էր , անոր սրունքները
- 34 չկոտորտեցին . Հապա զինուորներէն մէկը գեղարդով անոր կողը խոցեց , և շուտ մը արիւն ու
- 35 ջուր ելաւ : Եւ ան որ տեսաւ « Բաները » վկայեց , ու անոր վկայութիւնը ճշմարիտ է , և ինքը գիտէ որ ճշմարիտ կ'ըսէ , որ դուք ալ հաւատաք :
- 36 Ինչու որ աս բաները եղաւ որ կատարուի ան գրուածը թէ , Ենոր մէկ ոսկորը պիտի չկոտորուի :
- 37 Եւ մէյմըն ալ ուրիշ գրուած մը կ'ըսէ թէ , Պիտի նային անոր՝ որ խոցեցին :

- 38 Եսկէ ետե Յովսէփ՝ որ Արիմաթիայէն էր ,
 (Յիսուսի աշակերտ եղած՝ բայց դադարուկ չը-
 րէաներուն վախէն ,) աղաչեց Պիղատոսին , որ
 Յիսուսի մարմինը վերցընէ . Պիղատոսն ալ հրա-
 ման տուաւ . ուստի եկաւ՝ ու վերցուց Յիսուսին
 39 մարմինը . Նիկողեմոսն ալ եկաւ , (որ ինքը ա-
 ռաջուց գիշերով Յիսուսին եկեր էր ,) ու բերաւ
 հարիւր լիտրի չափ զմուռսի ու հալուէի խառ-
 40 նուրդ մը : Եւ Յիսուսին մարմինը առին՝ ու
 խունկերով փաթթեցին զանիկայ կտաւներու
 մէջ , ինչպէս որ չրէայք սովորութիւն ունին
 41 թաղելու : Եւ ան տեղը՝ ուր որ խաչուեցաւ ,
 պարտէզ մը կար , ու ան պարտէզին մէջ նոր
 գերեզման մը , որուն մէջը ամենեւին մարդ դը-
 42 րուած չէր : Թէաններուն ուրբաթին համար
 հոն դրին Յիսուսը , ինչու որ գերեզմանը մօտ
 էր :

ԳԼ . Ե

1 Մարիամ գերեզմանը կ'երթայ . 3 նմանպէս Պետրոս և Յովհաննէս հոն կ'երթան , չը-
 գիտնալով թէ քրիստոս յարութիւն առած է : 11 Յիսուս կ'երևնայ Մարիամ Մագ-
 զաղենացիին , 19 և իր աշակերտներուն : 24 Թովմասի թերահաւատութիւնը , և դա-
 ւանութիւնը : 30 Սուրբ Գիորջ բաւական է փրկութեան համար :

- 1 Եւ մէկշարթի օր Մարիամ Մագդաղենացին
 առտուանց մութնուլուսուն գերեզմանը կու գայ ,
 ու կը տեսնէ որ քարը գերեզմանին դռնէն վեր-
 2 ցուած է : Ետքը կը վազէ կու գայ Սիմոն Պետ-
 րոսին , և միւս աշակերտին՝ որն որ Յիսուս կը
 սիրէր , և կ'ըսէ անոնց . Տէրը գերեզմանէն վեր-
 3 ցուցին , ու չենք գիտեր ո՛ր դրին անիկայ : Ուս-
 տի ելաւ Պետրոս և միւս աշակերտը , ու դէպ 'ի
 4 գերեզմանը կու գային : Ու երկուքն ալ մէկտեղ
 կը վազէին . և միւս աշակերտը Պետրոսէն աւե-
 լի շուտ վաղելով՝ անկէ առաջ գերեզմանը եկաւ :
 5 Եւ ծռելով նայեցաւ , ու տեսաւ որ կտաւները հոն
 6 կը կենային , բայց ինքը ներս չմտաւ : Սիմոն
 Պետրոսն ալ հասաւ , որ անոր ետեւէն կու գար ,

- ու գերեզմանը մտաւ , և տեսաւ կտանները որ
 7 հոն կը կենային . Ու վարչամակը՝ որ անոր
 գլուխն էր , «^ի կտաններուն հետը չէր , հապա
 8 ծալած զատ մէկ կողմը ^{դէմ} էր : Ան ատենը
 ներս մտաւ միւս աշակերտն ալ՝ որ առաջ գերեզ-
 9 մանը եկեր էր , տեսաւ ու հաւատաց : Ինչու որ
 դեռ զրուածը չէին գիտեր թէ , Պէտք է որ ա-
 10 նիկայ մեռելներէն յարութիւն առնէ : Ետքը
 աշակերտները նորէն իրենց ^{հաշիւ} գացին :
 11 Բայց Սարիամ գերեզմանին դուրսը կայներ
 էր՝ և կու լար . ու երբոր կու լար՝ դէպ ՚ի գերեզ-
 12 մանը ծռեցաւ նայելու . Եւ տեսաւ երկու հրեշ-
 տակներ ճերմակ հաշիւներով , որ նստեր էին
 ուր որ Յիսուսի մարմինը զրուած էր , մէկը
 13 գլխուն կողմէն՝ ու միւսը ոտքին կողմէն : Եւ
 անոնք իրեն ըսին . Անիկ՝ ինչո՞ւ կու լաս . ըսաւ
 անոնց . Անոր համար՝ որ իմ Տէրս գերեզմանէն
 վերցուցին , ու չեմ գիտեր ո՞ւր դրին անիկայ .
 14 Աս որ ըսաւ , ետին դարձաւ՝ և տեսաւ Յիսուսը
 որ կայներ էր , ու չէր գիտեր թէ Յիսուսն է :
 15 Յիսուս անոր ըսաւ . Անիկ՝ ինչո՞ւ կու լաս , ո՞վ
 կը փնտռես : Ինքը կարծելով թէ անիկայ պար-
 տիզականն է , ըսաւ անոր . Տէր՝ թէ որ դուն
 վերցուցիր անիկայ , ըսէ ինծի՝ ո՞ւր դրիր ան , որ
 16 ես անիկայ առնեմ : Յիսուս ըսաւ անոր . Սա-
 րիամ . ան ալ դարձաւ ու Երրայեցերէն անոր
 ըսաւ , Ռաբբունի . որ Արդապետ ըսել է :
 17 Յիսուս ըսաւ անոր . Ինծի մի՛ դպչիր , ինչու որ
 դեռ Հօրս քովը ելած չեմ . հապա գնա՛ եղբայր-
 ներուս , և ըսէ՛ անոնց . Աս կ'ըլեմ իմ Հօրս
 քովը ու ձեր Հօրը քովը , և իմ Աստուծոյս քո-
 18 վը ու ձեր Աստուծոյն քովը : Սարիամ Սագ-
 դաղենացին եկաւ՝ ու աշակերտներուն պատմեց
 թէ ինքը Տէրը տեսաւ , և թէ անիկայ աս բա-
 ները իրեն զրուցեց :

- 19 Եւ նոյն օրը մէկշաբթի իրիկունը՝ աշակերտներուն ժողովուած տեղին դռները գոց ըլլալով՝ Հրէաներէն վախնալնուն համար, Յիսուս եկաւ՝ և «նօն» մէջտեղը կայնեցաւ, ու ըսաւ անոնց .
- 20 Խաղաղութիւն ձեզի : Եւ աս ըսելով՝ իր ձեռքերը ու կողը ցուցուց անոնց . աշակերտներն ալ
- 21 ուրախացան՝ երբոր Տէրը տեսան : Եւ Յիսուս նորէն ըսաւ անոնց . Խաղաղութիւն ձեզի . ինչպէս որ իմ Հայրս զիս խրկեց, ես ալ ձեզ կը
- 22 խրկեմ : Եւ աս ըսելով՝ «նօն» վրայ փչեց, ու
- 23 ըսաւ անոնց . Եւէք Հոգին Սուրբը . Որոնց որ մեղքերը թողուք, թողուած ըլլայ անոնց . և որոնց որ Ռիչեյք ետ բռնէք, բռնուած ըլլայ :
- 24 Բայց թոյլմաս տասուերկուքէն մէկը՝ Երկուորեակ ըսուածը անոնց հետը չէր՝ երբոր Յիսուս
- 25 եկաւ : Ուստի միւս աշակերտները կ'ըսէին անոր՝ Թէ Տէրը տեսանք . ան ալ ըսաւ անոնց . Թէ որ իր ձեռքերուն վրայ բեւեռներուն նշանը չտեսնեմ, ու մատս բեւեռներուն տեղը չխօթեմ, և իմ ձեռքս անոր կողը չխօթեմ, չեմ հաւատար :
- 26 Եւ ութը օրէն ետեւ դարձեալ աշակերտները ներսն էին, թոյլմասն ալ անոնց հետ . եկաւ Յիսուս՝ դռները գոց ըլլալով, ու կայնեցաւ «նօն»
- 27 մէջտեղը՝ և ըսաւ . Խաղաղութիւն ձեզի : Ետքը ըսաւ թոյլմասին . Մատդ հոս բեր, և նայէ իմ ձեռքերս, ու բեր քու ձեռքդ՝ և իմ կողս խօթէ, ու մի՛ ըլլար անհաւատ, հապա հաւատա-
- 28 ցեալ : Եւ թոյլմաս պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոր . Իմ Տէրս և իմ Եստուածս : Յիսուս ըսաւ անոր . Որովհետեւ դուն զիս տեսար, հաւատացիր . երանի՛ անոնց որ տեսած չեն՝ ու կը հաւատան :
- 30 Եւ Յիսուս շատ ուրիշ նշաններ ալ ըրաւ իր աշակերտներուն առջին, որ աս զբքիս մէջ զը-

31 րուած չեն . Բայց ասոնք գրուեցան , որ հաւատաք թէ Յիսուսը Քրիստոսն է՝ Նստուծոյ Որդին . և որ հաւատալով կեանք ունենաք անոր անունովը :

ԳԼ . ԻԵ

1 Քրիստոս դարձեալ իր աշակերտներուն կ'երենայ , ու շատ ձուկ բռնել տալուն հրաշքովը կը ճանչցուի . 12 անոնց հետ ճաշ կ'ընէ . 15 խնամով պատուէր կու տայ Պետրոսին որ իր գառները ու ոչխարները արածէ . 18 կ'իմացընէ անոր թէ ի՞նչ կերպով պիտի մեռնի . 22 և կը յանդիմանէ անոր հետաքրքրութիւնը Յովհաննեսին վրայով . 25 վերջաբանութիւն :

1 Եսկէ ետեւ Յիսուս նորէն ինքզինքը իր աշակերտներուն յայտնեց Տիբերիայի ծովուն եզերքը . և ասանկ յայտնեց :

2 Մէկտեղ էին Սիմոն Պետրոս , ու թովմաս՝ Ներկուորեակ ըսուածը , և Նաթանայէ՝ որ Գալիլեայի Վանայ քաղաքէն էր ; ու Օւրեգդէոսի որդիքը՝ և աշակերտներէն ուրիշ

3 երկուք ալ : Սիմոն Պետրոս ըսաւ անոնց . Ես ձուկ որսալու կ'երթամ . ըսին անոր . Մենք ալ կու գանք քեզի հետ . ելան և շուտ մը նաւը

4 մտան , ու ան գիշերը բան մը չբռնեցին : Ու երբոր ալ առտու եղաւ , Յիսուս ծովուն եզերքը կայներ էր , բայց աշակերտները չճանչցան թէ

5 Յիսուսն է : Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց . Տը՛ղաք : ուտելու բան մը ունի՞ք . պատասխան տուին

6 իրեն . Ո՛չ : Եւ ըսաւ անոնց . Ուռկանք նաւին աջ կողմը ձգեցէք՝ ու պիտի գտնէք . ուստի ձգեցին , և ձուկերուն շատութենէն՝ ալ չէին

7 կրնար զանիկայ քաշել : Ե՛ն ատենը ան աշակերտը՝ որն որ Յիսուս կը սիրէր , ըսաւ Պետրոսին . Ե՛նիկայ Տէրն է . իսկ Սիմոն Պետրոս երբոր լսեց թէ Տէրն է , վերարկուն վրան առաւ ,

8 ինչու որ մերկ էր , ու ծովը նետուեցաւ : Եւ միւս աշակերտները նաւակովը եկան . (ինչու որ ցամաքէն հեռու չէին , միայն թէ երկու հարիւր կանգունի չափ ,) և ուռկանը ձուկերովը կը քաշէին :

9 Ու երբոր ցամաքը եկան , հոն տեղը վա-

- ուած կրակ տեսան , ու վրան ձուկ դրուած , և
- 10 Հաց : Յիսուս ըսաւ անոնց . Բերէ՛ք ատ ձու-
- 11 կերէն որ դուք հիմա բռնեցիք : Սիմոն Պետրոս
- մտաւ , և ուռկանը ցամաքը քաշեց՝ հարիւր
- յիսունուիրեք խոշոր ձուկերով լեցուն . և այնչափ
- 12 բան կար , ու չպատուեցաւ ուռկանը : Յիսուս
- ըսաւ անոնց . Եկէ՛ք ճաշ ըրէ՛ք . ու աշակերտ-
- ներէն մէկն ալ չէր համարձակեր անոր հարցը-
- նելու՝ թէ Դուն ո՞վ ես . ինչու որ գիտէին թէ
- 13 Տէրն է : Ըն ատենը Յիսուս եկաւ՝ ու առաւ
- 14 հացը և անոնց տուաւ , նոյնպէս ալ ձուկը : Ես
- երրորդ անգամն է որ Յիսուս իր աշակերտներուն
- երեցաւ՝ մեռելներէն յարութիւն առնելէն ետե :
- 15 Ու երբոր ճաշը ըրին , Յիսուս ըսաւ Սիմոն
- Պետրոսին . Սիմոն՝ Յովնանին որչէ՞ն , զիս ատոնց-
- մէ աւելի կը սիրե՞ս . անիկայ ըսաւ անոր . Եյո՛
- Տէր , դուն գիտես որ քեզ կը սիրեմ . ըսաւ ա-
- 16 նոր . Երածէ՛ իմ գառնուկներս : Նորէն երկ-
- րորդ անգամ ըսաւ անոր . Սիմոն՝ Յովնանին
- որչէ՞ն , զիս կը սիրե՞ս . ըսաւ անոր . Եյո՛ Տէր ,
- դուն գիտես որ քեզ կը սիրեմ . ըսաւ անոր .
- 17 Երածէ՛ իմ ոչխարներս : Ըսաւ անոր երրորդ
- անգամ . Սիմոն՝ Յովնանին որչէ՞ն , զիս կը սիրե՞ս .
- Պետրոս արտմեցաւ որ իրեք անգամ իրեն ըսաւ
- թէ՛ Օխ կը սիրե՞ս . և ըսաւ անոր . Տէր՝ դուն
- ամէն բան գիտես , դուն գիտես որ ես քեզ կը
- սիրեմ . ըսաւ անոր Յիսուս . Երածէ՛ իմ ոչխար-
- 18 ներս : Ղշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի , որ
- երբ դուն պատանի էիր , ինքիւրմէդ գօտի կը կա-
- պէիր , ու կ'երթայիր ո՛ւր որ ուզէիր . բայց երբ-
- որ ծերանաս , ձեռքերդ վեր պիտի բռնես , և
- ուրիշը քեզի գօտի պիտի կապէ , ու պիտի տանի
- 19 ո՛ւր որ չես ուզեր : Ես բանը ըսաւ , ցուցնելով
- թէ անկախ ինչ մահով պիտի փառաւորէ զԸս-
- տուած . ու երբոր աս զրուցեց , ըսաւ անոր . Ե-

- 20 Կուր իմ ետեւէս : Եւ Պետրոս դարձաւ՝ ու տեսաւ ան աշակերտը՝ որն որ Յիսուս կը սիրէր , որ ետեւէն կ'երթար , (որ նաև ընթրիքին ատենը անոր կուրծքին վրայ ինկեր՝ և ըսեր էր , Տէր ո՞վ
- 21 է որ քեզ պիտի մատնէ :) Պետրոս անիկայ տեսնելով , ըսաւ Յիսուսին . Տէր՝ հապա ասի-
- 22 կայ ի՞նչ պէտք ըլլայ : Յիսուս ըսաւ անոր . Թէ որ ես ուզեմ՝ որ ատիկայ կենայ մինչև որ ես գամ ,
- 23 քու ի՞նչ հոգդ է . դուն իմ ետեւէս եկուր : Այս խօսքը ելաւ եղբայրներուն մէջ , թէ ան աշակերտը պիտի չմեռնի . սակայն Յիսուս չըսաւ անոր՝ թէ պիտի չմեռնի , հապա թէ որ ես ուզեմ՝ որ ատիկայ կենայ մինչև որ ես գամ , քու ի՞նչ հոգդ է :
- 24 Ասիկայ ան աշակերտն է , որ կը վկայէ աս բաներու համար , որ գրեց ալ աս բաները . ու գիտենք որ անոր վկայութիւնը ճշմարիտ է : Եւ ուրիշ շատ բաներ ալ կան , որ Յիսուս ըրաւ , որոնք եթէ մէկիկ մէկիկ գրուած ըլլային , կարծեմ թէ աշխարհս ալ բաւական պիտի չըլլար պարունակելու ան գիրքերը որ գրուած ըլլային :

ԳՈՐԾԻՔ ԵՌԵՔԵԼՈՅ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Քրիստոս դեռ երկինքը Համբարձած՝ իր աշակերտներուն կը պատուիրէ Երուսաղէմի մէջ Հոգւոյն Սրբոյ գալտեանը սպասել, խոստանալով որ քիչ օրերէ ետեւ պիտի խրկէ զանիկայ : 9 Իր Համբարձումէն ետեւ՝ երկու հրեշտակներ կ'երևնան անոնց , ու իր երկրորդ գալտեանը վըպյով կը խօսին : 12 Առաքեալները Երուսաղէմ կը դառնան , ու աղօթքի կը պարապին , և Մատաթիան առաքեալ կ'ընտրեն՝ մատնել Յուդային տեղը :

1 Առջի պատմութիւնը որ ըրի՝ ո՛վ Թէոփիլոս , ան ամէն բաներուն վրայ՝ որ Յիսուս սկսաւ ընել

2 և սորվեցընել , Մինչև ան օրը՝ որ Հոգւոյն Սրբոյ միջոցովը պատուէր տուաւ իր ընտրած

3 առաքեալներուն , ու Համբարձաւ . Որ անոնց ինքզինքը ցուցուց կենդանի իր չարչարանքներէն ետեւ՝ շատ ապացոյցներով , քառսուն օրուան մէջ անոնց երևնալով , ու Մատուծոյ Թազաւո-

4 րութեանը վրայ խօսելով : Աւ անոնց հետ մէկտեղ գտնուած ատենը՝ կ'ապսպրէր անոնց որ Երուսաղէմէն Հհեռանան , հապա սպասեն Հօրը

5 խոստմունքին , որ ան ինծմէ լսեցիք է՞ր : Ինչու որ իրաւ Յովհաննէս ջրով մկրտեց , բայց դուք ասկէ շատ օրեր չանցած՝ Սուրբ Հոգիով

6 պիտի մկրտուիք : Անոնք ալ մէկտեղ գալով կը հարցընէին իրեն՝ ու կ'ըսէին . Տէր՝ Խորայելի Թազաւորութիւնը աս Ժամանակիս մէջ նորէն

7 պիտի հաստատես : Աւ ըսաւ անոնց . Ձեզի չվերաբերիր ժամերը և Ժամանակները գիտնալը , որն որ Հայրը իր իշխանութեանը մէջ գրաւ ,

8 Բայց Հոգւոյն Սրբոյ ձեր վրայ եկած ատենը ղօրութիւն պիտի առնէք , ու ինծի համար վկաներ պիտի ըլլաք Երուսաղէմի մէջ՝ և բոլոր Հը-

- րէաստանի ու Սամարիայի մէջ ու մինչև երկրի
 9 ծայրերը : Եւ աս բաները որ ըսաւ , երբոր ա-
 նոնք կը նայէին , համբարձաւ , և ամպ մը զա-
 10 նիկայ անոնց աչքէն բռնեց : Ու քանի որ աչ-
 քերնին տնկած դէպ 'ի երկինքը կը նայէին անոր
 երթալուն վրայ , ահա երկու մարդ իրենց քովը
 11 կայնեցան ճերմակ հանդերձներով , Որոնք նաև
 ըսին . Ո՛վ Գալիլեացի մարդիկ՝ ինչո՞ւ կայներ
 դէպ 'ի երկինքը կը նայիք . աս Յիսուսը՝ որ
 ձեզմէ երկինքը համբարձաւ , ասանկ պիտի գայ՝
 12 ինչպէս որ տեսաք անոր երկինք երթալը : Են
 ատենը Երուսաղէմ դարձան Չիթենեաց ըսուած
 լեռնէն , որ շաբաթ օրուան ճամբու չափ մօտ է
 13 Երուսաղէմին : Ու երբոր ասոնք մօտան , ելան
 վերնատունը , ուր որ կը բնակէին՝ Պետրոս և
 Յակոբոս , Յովհաննէս և Ենդրէաս , Փիլիպպոս
 և Թովմաս , Բարթուղիմէոս և Մատթէոս , Յա-
 կոբոս Ելիէոսեան ու Սիմոն Նախանձայոյդ՝ և
 14 Յուդա Յակոբեան : Եսոնք ամէնը միաբանու-
 թեամբ միշտ աղօթք ու աղաչանք կ'ընէին կը-
 նիկներուն հետ , և Յիսուսի մօրը Մարիամին՝
 ու անոր եղբայրներուն հետ մէկտեղ :
 15 Եւ ան օրերը ելաւ Պետրոս աշակերտներուն
 մէջը , («-ը » հարիւր քսան հոգիի չափ ժող-
 16 վուած բաղմութիւն կար ,) ու ըսաւ . Մարդիկ
 եղբայրներ՝ պէտք էր որ կատարուէր աս գրուա-
 ծը , որն որ առաջուց Հոգին Սուրբ Դաւիթին
 բերնովը ըսաւ Յուդային համար՝ որ Յիսուսը
 17 բռնողներուն առաջնորդ եղաւ . Ինչու որ անի-
 կայ մեղի հետ էր մեր համբանքին մէջ , և աս
 18 պաշտօնէն ան ալ բաժին ունէր : Եսիկայ անի-
 րաւութեան վարձքով ագարակ մը ստացաւ , ու
 գլխիվար իյնալով՝ մէջտեղէն ճեղքուեցաւ , և իր
 19 ամէն փորոտիքը դուրս թափեցաւ : Ու աս Բանը
 Երուսաղէմ բնակողներուն ամենուն յայտնի ե-

- զաւ . մինչև որ իրենց լեզուովը ան ագարակին
անունը Եկեղզամա գրուեցաւ , այսինքն՝ Արեան
20 ագարակ : Ինչու որ Սաղմոսաց գրքին մէջ գը-
րուած է թէ , Անոր բնակարանը աւերակ ըլլայ ,
ու անոր մէջը բնակող մը չըլլայ , և անոր պաշ-
21 տօնը ուրիշը առնէ : Ուրեմն պէտք է որ աս
մարդիկներէն՝ որ մեր հետը եղան ան բոլոր ա-
տենը , որ Տէր Յիսուս մէջերնիս մտաւ ու ելաւ ,
22 Յովհաննեսին մկրտութենէն սկսած՝ մինչև ան
օրը որ մեզմէ համբարձաւ , ասոնցմէ մէկը մեզի
23 հետ վկայ ըլլայ անոր յարութեանը : Եւ երկու
հօգի կայնեցուցին , Յովսէփը՝ որ Բարսաբայ կը
կոչուէր , որ Յուստոս ալ մականուանեցաւ , ու
24 Մատաթիան . Եւ աղօթք ընելով՝ ըսին . Դուն՝
ո՞վ Տէր , որ ամենուն սիրտը գիտես , աս երկու-
25 քէս մէկը՝ որն որ ընտրեցիր , Դէ՛ յայտնէ . Որ
աս պաշտօնիս և առաքելութեանս վիճակը առ-
նէ , որ անկէ Յուդան ինկաւ իր տեղը երթալու :
26 Եւ անոնց համար վիճակ ձգեցին , ու վիճակը Մա-
տաթիային ելաւ . և անիկայ տասնումէկ առա-
քելոց հետ սեպուեցաւ :

ԳԼՈՒԽ Բ

- 1 Առաքելները Սուրբ Հոգիով լեցուած՝ զանազան լեզուներ կը խօսին . ոմանք կը զար-
մանան անոնց վրայ , և ոմանք ալ ծաղը կ'ընեն զանոնք : 14 Պետրոս պատասխան կու-
տայ անոնց , և կը ցուցնէ թէ առաքելները Սուրբ Հոգիին զօրութեամբ կը խօսեն ,
թէ Յիսուս մեռելներէն յարութիւն առած՝ երկինքը համբարձած է , և թէ ան նոյն
Սուրբ Հոգին խրկած է : 37 Շատ մարդիկ դարձի գալով կը մկրտուին . 41 որոնք ջեր-
մեռանդութեամբ և սիրով կը միաբանին զԱստուած պաշտելու : 43 Առաքելները
շատ հրաշքներ և նշաններ կ'ընեն , և Աստուած ամէն օր իր եկեղեցին կ'աճեցնէ :

- 1 Եւ Պենտէկոստէին օրը հասնելուն՝ ամէնքն ալ
2 միաբան մէկտեղ էին : Ու յանկարծակի երկին-
քէն ձայն մը եղաւ՝ սաստկաշունչ հովի մը յայնէն
պէս , և բոլոր տունը լեցուց՝ ուր որ նստեր էին :
3 Եւ բաժնուած լեզուներ երեցան իրենց՝ որպէս
4 թէ կրակէ , ու ամէն մէկուն վրայ նստաւ : Եւ
ամէնքն ալ Հոգւով Սրբով լեցուեցան , ու սկսան
ուրիշ լեզուներով խօսիլ , ինտոր որ Հոգին ի-

- 5 րենց խօսիլ կու տար : Ու Երուսաղեմի մէջ բը-
 նակած Հրէաներ կային՝ աստուածավախ մար-
 դիկ երկինքին տակը եղած բոլոր ազգերէն ծաղ-
 6 լաւ : Ու երբոր աս ձայնը եղաւ, բաղմուլիւնը
 մէկտեղ եկաւ ու խռովեցաւ . ինչու որ կը լսէին
 որ անոնք իրենց ամէն մէկուն լեզուովը կը խօ-
 7 սէին : Եւ մէնքն ալ կը սքանչանային ու կը զար-
 մանային՝ և իրարու կ'ըսէին . Չէ՞ որ ահա ասոնք
 8 ամէնն ալ՝ որ կը խօսին, Գալիլեացի են . Եւ
 ինչպէս կը լսենք մենք մեր ամէն մէկ լեզուովը՝
 9 որ անոր մէջը ծնած ենք . Պարթևք և Սարք ու
 Եղամացիք, և անոնք որ կը բնակին Միջագե-
 տի մէջ, և Հրէաստանի ու Ասպաղովկիայի
 10 մէջ, Պոնտոսի ու Եսիայի մէջ, Փոիւգիայի և
 Պամփիլիայի մէջ, Եգիպտոսի մէջ, և Ալիւրե-
 նէի մօտ Լիբէացւոց կողմերուն մէջ . նաև Հը-
 11 ոովմայեցի պանդուխտներ, Թէ՛ Հրէաներ և Թէ՛
 նորահաւատներ, Արեւացիներ և Երաբացիներ,
 կը լսենք անոնցմէ որ մեր լեզուներով կը խօսին
 12 Եստուծոյ մեծամեծ բաները : Ար սքանչանային
 ամէնքն ալ ու տարակուսած իրարու կ'ըսէին .
 13 Ի՞նչ պիտի ըլլայ աս : Ոմանք ալ ծաղը ընելով
 կ'ըսէին Թէ, Ենոնք նոր գինիով լեցուեր են :
 14 Բայց Պետրոս ելաւ տասնումէկին հետ մէկ-
 տեղ, ձայնը վերցուց՝ ու խօսեցաւ անոնց . Ո՛վ
 Հրէայ մարդիկ՝ և դուք ամէնքդ որ Երուսա-
 ղեմ կը բնակիք, աս ձեզի յայտնի ըլլայ, ու ա-
 15 կանջ դրէք իմ խօսքերուս : Քանզի չէ՞ Թէ ա-
 սոնք գինովցած են, ինչպէս որ դուք կը կարծէք .
 16 ինչու որ Դէ՛ս օրուան երրորդ ժամն է . Հապա
 ասիկայ ան է, որ Յովէլ մարգարէին ձեռքովը
 17 ըսուեցաւ . Եւ պիտի ըլլայ որ վերջին օրերը՝
 կ'ըսէ Եստուած, իմ Հոգիէս ամէն մարմնոյ
 վրայ պիտի թափեմ, ու ձեր տղաքը և ձեր աղ-
 ջիկները պիտի մարգարէանան, ու ձեր երիտա-

սարգները տեսիլքներ պիտի տեսնեն , և ձեր ծե-
 18 րերը երազներ պիտի տեսնեն . Աւ իմ ծառանե-
 րուս վրայ ու իմ աղախիններուս վրայ ալ՝ ան
 օրերը իմ Հոգիէս պիտի թափեմ , և պիտի
 19 մարգարէանան : Ու վերը երկինքը հրաշքներ
 պիտի ցուցնեմ , ու վարը երկիրը նշաններ , ա-
 20 րիւն ու կրակ և ծովսի մառախուղ . Արեւ՝ խա-
 ւարի պիտի դառնայ , և լուսինը արիւնի , դեռ
 21 Տէրոջը մեծ ու երեւելի օրը չեկած : Աւ պիտի
 ըլլայ որ՝ ամէն ո՛վ որ Տէրոջը անունը կանչէ ,
 22 պիտի փրկուի : Ո՛վ Խորայեւացի մարդիկ՝ լսե-
 ցէք աս խօսքերը . Յիսուս Նազովրեցին՝ Աս-
 տուծմէ ձեզի ցուցուած մարդ մը զօրութիւննե-
 րով ու հրաշքներով և նշաններով , որ Աստուած
 անոր ձեռքովը ըրաւ ձեր մէջը , ինտոր որ դուք
 23 ալ գիտէք . Անիկայ Աստուծոյ որոշած խոր-
 հրդովը և կանխագիտութեամբը սահմանուած
 ըլլալով՝ առիք և անօրէններու ձեռքով փայտի
 24 վրայ գամելով սպաննեցիք . Որն որ Աստուած
 յարուց՝ մահուան ցաւերը քակելով . քանզի
 25 հնար չէր որ ինքը անկէ բռնուի : Ինչու որ
 Դաւիթ անոր համար կ'ըսէ . Առաջուց ամէն
 ատեն Տէրը կը տեսնէի իմ առջիս . քանզի իմ
 26 աջ կողմս է , որ չսասանիմ . Անոր համար ու-
 րախ եղաւ իմ սիրտս , ու իմ լեզուս ցնծաց ,
 նաեւ իմ մարմինս ալ յուսով պիտի հանգստա-
 27 նայ : Ա՛սան զի իմ անձս դժոխքին մէջը պիտի
 չթողուս , ու քու Սուրբիդ ալ ապականութիւն
 28 տեսնել պիտի չտաս : Աննաց ճամբաները ինծի
 ճանչցուցիր . քու երեսիդ ուրախութիւնովը զիս
 29 պիտի լեցընես : Մարդիկ եղբայրներ՝ արժան
 է համարձակ զրուցել ձեզի Դաւիթ նահապետին
 համար , թէ մեռաւ ու թաղուեցաւ . և անոր
 30 գերեզմանը մինչեւ աս օրս մեր մէջն է : Արդ՝
 որովհետեւ անիկայ մարգարէ էր , և գիտէր , թէ

- Եստուած հաստատ երդում ըրաւ իրեն , թէ իր
 երիկամանցը պտուղէն մարմնոյ կողմանէ Քրիս-
 տոսը պիտի յարուցանէ որ իր աթոռը նստի .
 31 Ինքը կանխատեսութեամբ խօսեցաւ Քրիստոսի
 յարութեանը համար , թէ անոր հոգին դժոխ-
 քը չթողուեցաւ , և անոր մարմինը ապականու-
 32 թիւն չտեսաւ : Ես Յիսուսը Եստուած յարուց ,
 33 որուն մէնք ամէնքս ալ վկայ ենք : Ուստի Ես-
 տուծոյ աջ ձեռքովը բարձրանալով , ու Հոգւոյն
 Սրբոյ խոստմունքը Հօրմէն առնելով՝ տարածեց
 ասիկայ , որ դուք հիմա կը տեսնէք և կը լսէք :
 34 Ինչու որ Դաւիթ երկինքը չելաւ , բայց ինքը
 կ'ըսէ . Տէրը իմ Տէրոջս ըսաւ . Նստէ իմ աջ
 35 կողմն , Մինչև որ քու թշնամիներդ ոտքերուդ
 36 պատուանդան դնեմ : Ուստի բոլոր Իսրայէլի
 տունը ճշմարտապէս թող գիտնայ , որ Եստուած
 անիկայ Տէր ալ ըրաւ՝ Օծեալ ալ , ան Յիսուսը՝
 որ դուք խաչեցիք :
 37 Ու որ լսեցին՝ սրտերնին կսկծաց , և ըսին
 Պետրոսին ու միւս առաքեալներուն . Մարդիկ
 38 եղբայրներ՝ ի՞նչ ընենք : Եւ Պետրոս ըսաւ ա-
 նոնց . Եպաշխարեցէք , ու ձեզմէ ամէն մէկը
 թող մկրտուի Յիսուս Քրիստոսի անունովը՝
 մեղաց թողութեան համար , և Հոգւոյն Սրբոյ
 39 պարգևը պիտի ընդունիք : Ինչու որ խոստ-
 մունքը ձեզի է՝ ու ձեր որդւոցը , և ամէն հեռու
 եղողներուն՝ որոնք որ մեր Տէր Եստուածը կան-
 40 չէ : Եւ ուրիշ շատ խօսքերով վկայութիւն կու-
 տար , ու կը յորդորէր շատ և կ'ըսէր . Ես ծը-
 41 ոած ազգէն ինքզինքնիդ ազատեցէք : Եւ ա-
 նոնք որ սրտանց ընդունեցին անոր խօսքերը ,
 մկրտուեցան . ու ան օրը իրեք հազար հոգիի
 42 չափ աւելցան : Եւ միշտ առաքելոց վարդապե-
 տութեանը ետևէ էին , ու միաբանութեանը , և
 հաց կտրելուն , ու աղօթքներուն :

- 43 Եւ ամէն մարդու վրայ վախ ինկաւ . և առա-
քելոց ձեռքովը շատ հրաշքներ ու նշաններ կը
44 գործուէին : Ու բոլոր հաւատացեալները մէկ-
45 տեղ էին , և ամէն բաներնին հասարակաց էր : Ու
ստացուածքնին և ունեցած բաներնին կը ծա-
խէին , ու անոնց զիշը կը բաժնէին ամենուն ,
46 որուն որ բան մը պէտք ըլլար : Եւ ամէն օր
միաբանութեամբ տաճարը երթալու ետէէ էին ,
և տուներնին հաց կը կտրէին , ու կերակուրնին
կ'ուտէին ուրախութեամբ և միամտութեամբ
47 սրտի . Մտուած կ'օրհնէին , ու բոլոր ժողո-
վուրդին առջևն ալ շնորհք կը գտնէին . և Տէրը
օրէ օր փրկուածները կ'աւելցընէր եկեղեցիին :

ԳԼ . Գ

1 Պետրոս կը քարոզէ բժշկուած կաղ տեսնելու եկող ժողովուրդոց . 12 կը խոստովանի
որ ան բժշկութիւնը չէ թէ իրեն կամ Յովհաննեսին զօրութեամբը եղաւ , այլ Աս-
տուծոյ և իր Որդւոյն Յիսուսին ձեռօքը , ու անոր անուանը հաւատքովը . 13 նաև կը
յանդիմանէ զանոնք Յիսուսը խաչելուն համար , 19 և կը յորդորէ զանոնք զօջումով
ու հաւատքով թողութիւն խնդրելու իրենց մեղքերուն , և փրկուելու ան նոյն Յիսու-
սով :

- 1 Երգ՝ Պետրոս ու Յովհաննէս իններորդ ժամու
աղօթքին ատենը մէկտեղ տաճարը կ'ելլէին :
2 Եւ իր մօրը որովայնէն կաղ թաւ մարդ մը կը բե-
րուէր , որ զանիկայ ամէն օր տաճարին Գեղեցիկ
կոչուած դրանքով կը դնէին , որ տաճարը մըտ-
3 նողներէն ողորմութիւն խնդրէ : Ասիկայ տես-
նելով Պետրոսը և Յովհաննէսը՝ որ տաճարը
մտնելու վրայ էին , կ'աղաչէր որ ողորմութիւն
4 առնէ : Իսկ Պետրոս Յովհաննէսին հետ մէկ-
5 տեղ անոր նայեցաւ՝ ու ըսաւ . Մեզի՛ նայէ . Ըն-
ալ դէպ ՚ի անոնց դարձաւ , ու կը յուսար ա-
6 նոնցմէ բան մը առնել : Եւ Պետրոս ըսաւ . Եր-
ծաթ ու ոսկի չունիմ , հապա ինչ որ ունիմ՝
ան քեզի կու տամ . Նաղովբեցի Յիսուս Քրիս-
7 տոսին անունովը ելի՛ր ու քալէ : Եւ անոր աջ
ձեռքէն բռնեց՝ վերցուց շաւիկայ , ու իսկոյն անոր

- 8 ոտքին թաթերը ու կոճերը զօրացան : Եւ վեր
ցաթկելով՝ կայնեցաւ , ու կը քալէր . և անոնց
հետ տաճարը մտաւ , քալելով՝ ու ցաթկելով՝ և
- 9 զԱստուած օրհնելով : Ու բոլոր ժողովուրդը
տեսաւ անիկայ , որ կը քալէր՝ ու կ'օրհնէր զԱս-
- 10 տուած . Եւ կը ճանչնային թէ անիկայ էր , որ
ողորմութեան համար տաճարին Գեղեցիկ Կո-
- ւնիկը քով կը նստէր . և զարմանքով ու
ապշութեամբ լեցուեցան անոր եղած բանին հա-
- մար :
- 11 Եւ քանի որ անիկայ Պետրոսին ու Յովհան-
- նեսին յարեր էր , բոլոր ժողովուրդը զարմացած
մէկտեղ վաղեցին անոնց քովը ան սրահը՝ որ
- 12 Սողոմոնինը կ'ըսուէր : Եւ տեսնելով Պետրոս ,
պատասխան տուաւ ժողովուրդին . Ո՛վ Խորայե-
- լացի մարդիկ՝ ինչո՞ւ զարմացեր էք ասոր վրայ ,
կամ ինչո՞ւ աչքերնիդ տնկած մեղի կը նայիք ,
- որպէս թէ մենք մեր զօրութեամբը կամ բարե-
- պաշտութեամբը ասոր քալել տուած ըլլանք :
- 13 Երբհամին ու Խաւսակին և Յակոբին Աստուա-
- ծը՝ մեր հայրերուն Աստուածը փառաւորեց իր
Որդին Յիսուսը , որն որ դուք մատնեցիք , և
- ուրացաք Պիղատոսին առջևը՝ երբոր ինքը վաճ-
- 14 ուեց որ արձակէ : Բայց դուք ան Սուրբը և Ար-
- դարը ուրացաք , ու խնդրեցիք որ մարդասպան
- 15 մարդ մը ձեզի շնորհուի . Եւ կենաց Առաջնոր-
- դը սպաննեցիք , որ զանիկայ Աստուած մեռել-
- 16 ներէն յարուց , որուն մենք վկայ ենք . Եւ անոր
անուանը հաւատքով , անոր անունը հաստա-
- տեց ասիկայ՝ որն որ դուք կը տեսնէք ու գի-
- տէք . և ան հաւատքը որ անով է՝ աս առողջու-
- 17 թիւնը ասոր տուաւ ձեր ամենուն առջևը : Եւ
հիմա եղբայրներ՝ գիտեմ որ չգիտնալով ըսիք ,
- 18 ինտոր որ ձեր իշխաններն ալ : Բայց Աստուած՝
ինչ որ առաջուց իր բոլոր մարդարէներուն բեր-

նովը յայտներ էր Քրիստոսին չարչարուելուն
 19 վրայով , այսպէս կատարեց : Ուստի ապաշխա-
 րեցէք՝ ու դարձի եկէք , որ մեղքերնիդ ջնջուի .
 20 Որպէս զի սփոփանաց ժամանակները զան Տէ-
 րոջը երեսէն . և առաջուց ձեզի համար սահմա-
 21 նուած Յիսուս Քրիստոսը խրկէ : Որ զանիկայ
 պէտք է որ երկինքը ընդունի մինչև ան ատեն-
 ները՝ որ ամէն բաները կարգադրուին , որոնց
 համար Աստուած սկիզբէն ՚ի վեր իր սուրբ
 22 մարգարէներուն բերնովը խօսած է : Մովսէս
 Բէր հայրերուն ըսաւ թէ՝ Չեր Տէր Աստուածը
 ձեր եղբայրներէն ինծի պէս մարգարէ մը պի-
 տի հանէ ձեզի , անոր մտիկ ըրէք՝ ամէն ինչ
 23 որ ձեզի խօսի : Եւ պիտի ըլլայ թէ ամէն ով
 որ ան մարգարէին մտիկ չընէ , ժողովուր-
 24 դին մէջէն պիտի կորսուի : Ու բոլոր մար-
 գարէները՝ որ Սամուելէն ՚ի վեր խօսեցան , աս
 25 օրերուս համար ալ իմացուցին : Դուք էք
 ան մարգարէներուն որդիքը՝ և ան ուխտին , որ
 Աստուած մեր հայրերուն հետ ըրաւ , ու ըսաւ
 Աբրահամին . Եւ քու սերունդովդ պիտի օրհ-
 26 նուին երկրի բոլոր ազգերը : Աստուած իր Որ-
 դին յարուցանելով առաջ ձեզի խրկեց զանիկայ
 որ ձեզ օրհնէ , ամէն մէկերնիդ ձեր չարու-
 թիւններէն դարձնելով :

ԳԼ . Դ

1 Հրէից իշխանները Պետրոսին քարոզութեանը վրայ բարկանալով՝ կը բանտարկեն զա-
 նիկայ Յովհաննէսին հետ , 4 այսու ամենայնիւ Աստուծոյ խօսքը լսողներէն հազարա-
 ւոր անձինք դարձի կու գան : 5 Ետքը երբոր իշխանները զանոնք դատաստանի կը
 հանեն , Պետրոս համարձակ կը հաստատէ թէ ան կաղը Յիսուսի անունովը բժշկուե-
 ցաւ , և թէ միայն նոյն Յիսուսին անունովը կրնանք փրկուիլ : 13 Բայց իշխանները
 սպառնալիքներով կը պատուիրեն Պետրոսին ու Յովհաննէսին որ մէյմըն ալ ան ու-
 նով չբարոզեն . 23 ասոր վրայ եկեղեցւոյ անդամները աղօթքի կը պարապին , 31 և
 Աստուած շարժելով անոնց գտնուած տեղը , վկայութիւն կու տայ թէ անոնց աղօթ-
 քը լրած է , ու կը հաստատէ եկեղեցին՝ Սուրբ Հոգիին շնորհքը և միաբանական սէր
 պարգեւելով անոր :

1 Ու երբոր անոնք ժողովուրդին կը խօսէին ,
 քահանաները ու տաճարին իշխանը՝ և սաղու-

- 2 կեցինները անոնց վրայ հասան , Դժուարելով՝ որ
անոնք ժողովուրդին կը սորվեցընէին , և Յի-
սուսի միջոցովը մեռելներէն յարութիւն առնելը
3 կը քարոզէին . Ու ձեռք զարկին անոնց , և
բանտը դրին զանոնք մինչև հետևեալ օրը . ինչու
4 որ ալ իրիկուն էր : Բայց ան խօսքը լսողնե-
րէն շատերը հաւատացին , ու մարդոց թիւը
հինգ հազարի չափ եղաւ :
- 5 Ու եղաւ որ հետևեալ օրը մէկտեղ ժող-
վուեցան անոնց իշխանները և ծերերը ու դպիր-
6 ները Երուսաղեմի մէջ . Նաև Ըննա քահա-
նայապետը՝ ու Կայիափան՝ և Յովհաննէսը՝ ու
Եղէքսանդրոսը , և ան ամէնը որ քահանայա-
7 պետի ցեղէ էին . Եւ զանոնք մէջտեղը կայնե-
ցուցած՝ կը հարցընէին . Ի՞նչ զօրութիւնով
8 կամ ի՞նչ անունով ըսիք դուք աս բանը : Ըն-
ատենը Պետրոս Հոգւով Սրբով լեցուած՝ ըսաւ
անոնց . Ո՛վ ժողովուրդին իշխանները և Խորա-
9 յէլի ծերերը . Թէ որ մենք այսօր տկար մարդու
մը եղած բարեբին համար կը քննուինք , թէ
10 ի՞նչ միջոցով անիկայ բժշկուեցաւ , Յայտնի՛ ըլ-
լայ ձեզի ամէնքնուդ , ու բոլոր Խորայէլի ժողո-
վուրդին , որ Նազովրեցի Յիսուս Քրիստոսի
անունովը՝ որն որ դուք խաչեցիք , և որն որ Ես-
տուած մեռելներէն յարուց , «^հ» անով ասիկայ
11 ձեր առջևը բժշկուած կեցեր է : Ընիկայ է
ան քարը ձեզմէ շինողներէդ անարգուած , որ
12 անկիւնի գլուխ եղաւ . Եւ ուրիշ մէկով մը փըր-
կութիւն չկայ . ինչու որ անկէ՛ ՚ի զատ ուրիշ
անուն մը չկայ երկինքին տակը մարդոց մէջ
տրուած , որ անով կարող ըլլանք փրկուելու :
- 13 Իսկ անոնք Պետրոսին ու Յովհաննէսին հա-
մարձակութեանը նայելով , և հասկընալով որ
տգէտ ու առանց ուսման մարդիկ են , կը զար-
մանային . և իմացան որ անոնք Յիսուսին հետն

- 14 էին . Ու ան բժշկուած մարդը տեսնելով՝ որ անոնց հետ կայներ էր , չէին կրնար անոնց դէմ
- 15 բան մը խօսիլ : Եւ հրամայելով անոնց՝ որ ատենանէն դուրս ելնեն , իրարու հետ խորհուրդ
- 16 ըրին , եւ ըսին . Ի՞նչ ընենք աս մարդոցը , ինչու որ Երուսաղեմի բոլոր բնակիչներուն յայտնի է թէ ասոնց ձեռքովը երևելի հրաշք մը
- 17 եղաւ , ու մենք չենք կրնար ուրանալ : Միայն թէ ժողովուրդին մէջը ալ աւելի չտարածուելու համար՝ սաստիկ սպառնալիք ընենք անոնց , որ ան անունով մէյմըն ալ չըլլայ որ մարդու բան
- 18 խօսին : Եւ զանոնք կանչելով պատուիրեցին անոնց՝ որ ամենեւին չխօսին և չսորվեցընեն Յիսուսի անունովը :
- 19 Իայց Պետրոս ու Յովհաննէս պատասխան տուին անոնց՝ ու ըսին . թէ որ Աստուծոյ առջեւ ուղիղ է որ Աստուծմէ աւելի ձեզի մօտիկ ընենք , դուք դատեցէք :
- 20 Վասն զի մենք ան որ տեսանք ու լսեցինք ,
- 21 չենք կրնար չխօսիլ : Իսկ անոնք նորէն սպառնալիք ընելէն ետեւ՝ արձակեցին զանոնք , բան մը չգտնելով թէ ինչպէս պատժեն զանոնք ժողովուրդին համար , ինչու որ ամէնքն ալ զԱստուած կը փառաւորէին եղած բանին համար :
- 22 Վասն զի ան մարդը քառսուն տարեկանէն աւելի էր , որուն վրայ աս բժշկութեան հրաշքը եղաւ :
- 23 Եւ ան արձակուելով՝ իրենցներուն քովը եկան , ու պատմեցին ինչ որ քահանայապետ
- 24 ները և ծերերը իրենց ըսին : Անոնք ալ երբոր լսեցին , միաբանութեամբ՝ ձայներնին Աստուծոյ վերցուցին՝ ըսելով . Ո՛վ Տէր , դուն ես ան Աստուածը՝ որ երկինքը ու երկիրը և ծովը ու բոլոր
- 25 անոնց մէջ եղածները ստեղծեցիր , Որ քու ծառայիդ Դաւիթին բերնովը խօսեցար . Ինչո՞ւ հեթանոսները խռովութիւն ըրին , ու ժողովուրդները պարապ բաներ մտածեցին . Երկրի

- թագաւորները պատրաստ կայնեցան , և իշխան-
 ները մէկտեղ ժողովուեցան Տէրոջը դէմ՝ և անոր
 27 Օծեալին դէմ : Երգարեւ աս քաղաքիս մէջ
 ժողովուեցան քու սուրբ Որդւոյդ Յիսուսին վրայ՝
 որն որ դուն օծեցիր , Հերովդէսը՝ և Պոնտացի
 Պիղատոսը ազգերուն հետ՝ ու Խորայելի ժողո-
 28 վուրդներուն հետ , Ընել՝ ինչ որ քու ձեռքդ և
 29 խորհուրդդ սահմանեց առաջուց՝ որ ըլլայ : Եւ
 հիմա ո՛վ Տէր՝ նայէ անոնց սպառնալիքներուն ,
 ու շնորհէ քու ծառաներուդ որ բոլոր համար-
 30 ձակութիւնով քու խօսքդ խօսինք , Բու ձեռքդ
 երկընցընելով բժշկելու , և քու սուրբ Որդւոյդ
 Յիսուսին անունովը նշաններ ու հրաշքներ ըլ-
 31 լալու : Ու երբոր անոնք աղօթք բրին , շարժե-
 ցաւ ան տեղը՝ ուր որ ժողովուած էին , և ամէնքը
 Հոգւով Սրբով լեցուեցան , ու Եստուծոյ խօսքը
 համարձակ կը խօսէին :
 32 Եւ հաւատացեալներուն բազմութիւնը մէկ
 սիրտ ու մէկ հոգի ունէին . և անոնցմէ մէկը չէր
 ըսեր իր ստացուածներէն մէկուն համար՝ թէ
 իրն է , հապա իրենց ամէն բաները հասարակաց
 33 կը սեպէին : Եւ մեծ զօրութիւնով առաքեալ-
 ները վկայութիւն կու տային Տէր Յիսուսին յա-
 րութեանը , և անոնց ամենուն վրայ մեծ շնորհք
 34 կար : Ու անոնց մէջ կարօտութիւն քաշող մը
 չկար . վասն զի անոնք որ ազարակներու կամ
 տուններու տէր էին , կը ծախէին , և ծախուած-
 35 ներուն գիները կը բերէին , Ու առաքելոց ոտքը
 կը դնէին . և ամէն մէկուն իր կարօտութեանը
 36 նայելով կը բաժնուէր : Եւ Յովսէս՝ որ առա-
 քեալներէն Բառնաբաս մականուանեցաւ , (որ
 կը թարգմանուի՝ Մխիթարութեան որդի ,)
 37 Ղևտացի , ծննդեամբ Աիպրացի , Եգարակ մը
 ունենալով՝ ծախեց , ու ստակը բերաւ առաքելոց
 ոտքը դրաւ :

ԳԼ . Ե

1 Անանիա ու իր կնիկը Սափիրա իրենց կեղծաւորութեանը համար Պետրոսէն յանդիմանուելով՝ կը մեռնին : 12 Առաքելոց շատ հրաշքեր ընելով՝ 14 հաւատացեալները կը շատնան : 17 յետոյ առաքելակները վերստին բանտը կը դրուին , 19 Բայց Տէրոջը հրեշտակը ազատելով զանոնք՝ կը պատուիրէ որ համարձակ քարոզեն ամենուն : 21 Ուստի անոնք սորվեցընելով՝ թէ տաճարին մէջ՝ 29 և թէ ատեանին առջև , 33 սպաննուելու վտանգի մէջ կ'իյնան , բայց Գամաղիէին խրատովը ողջ կը մնան , 40 միայն ծեծ կ'ուտեն , որուն համար փառք կու տան Աստուծոյ , և ամէն օր չեն դադարիր քարոզելէն :

- 1 Բայց մէկ մարդ մը Անանիա անունով իր կրնկանը Սափիրային հետ մէկտեղ ստացուածք մը
- 2 ծախեց . Եւ անոր զինէն խոռեց , որ կնիկն ալ գիտէր , ու մէկ բաժինը բերաւ առաքելոց ոտքը
- 3 դրաւ : Եւ Պետրոս ըսաւ . Անանիա՛ ինչո՞ւ Սատանան քու սիրտդ լեցուց , որ դուն Հոգւոյն Սրբոյ սուտ խօսիս , ու ազարակին զինէն խոռես . 2^օ որ քուկդ էր ան՝ քանի որ կեցեր էր , ու ծախուած ալ՝ քու իշխանութեանդ տակն էր . ատ ի՞նչ է՝ որ քու սրտիդ մէջ աս բանը դրիր . չէ՞ թէ մարդոց սուտ խօսեցար , հապա Աստուծոյ :
- 5 Եւ Անանիա աս խօսքերը լսելով՝ ինկաւ , ու հոգի տուաւ . և մեծ վախ ինկաւ ամենուն
- 6 վրայ՝ որ աս լսեցին : Ու երիտասարդները ելան , ու պատնեցին անիկայ , և դուրս հանելով թաղեցին :
- 7 Ու երբոր իրեք ժամու չափ վրան անցաւ , անոր կնիկը չգիտնալով ինչ որ եղեր էր , ներս մտաւ . Եւ Պետրոս ըսաւ անոր . Ըսէ՛ ինչի , ազարակը անչափ հաշիւ ծախեցիք . ան ալ ըսաւ . Այո՛ , այնչափ : Ու Պետրոս ըսաւ անոր . Ետ ի՞նչ է՝ որ դուք միաբանեցաք Տէրոջը Հոգին փորձելու . ահա քու էրիկդ թաղողներուն ոտքերը դրանը քովն է՛ , քեզ ալ դուրս պիտի հանեն :
- 10 Եւ իսկոյն անոր ոտքերուն քովը ինկաւ , ու հոգի տուաւ . և երիտասարդները ներս մըտնելով անիկայ մեռած գտան , ու հանեցին իր
- 11 էրկանը քովը թաղեցին : Եւ մեծ վախ մը ինկաւ բոլոր եկեղեցիին վրայ՝ ու ամենուն վրայ՝ որ աս բաները լսեցին :

- 12 Եւ առաքեալներուն ձեռքովը շատ նշաններ
ու հրաշքներ կ'ըլլային ժողովուրդին մէջ . և ա-
մէնը միաբանութեամբ Սողոմոնի սրահին մէջն
- 13 էին : Եւ ուրիշներէն մէկը չէր համարձակեր
անոնց յարելու . հապա ժողովուրդը կը մեծա-
- 14 րէր անոնք . Եւ Տէրոջը հաւատացողները ալ ա-
ւելի կը շատնային , բազմութիւն էրիկ մարդոց
- 15 ու կնիկներու . Մանկ որ հիւանդները հրապա-
րակները կը հանէին , և պատգարակներով ու
մահիճներով կը գնէին , որ Պետրոսին անցնելու
ատենը՝ գոնէ անոր շուքը անոնց մէկուն վրայ
- 16 հասնի : Ու շրջակայ քաղաքներուն բազմու-
թիւնը Երուսաղէմ կը ժողվուէր , հիւանդներ՝
և պիղծ ոգիներէ նեղութիւն կրողներ բերելով ,
որոնք ամէնն ալ կը բժշկուէին :
- 17 Ոտք ելաւ քահանայապետը՝ և բոլոր իր հետը
եղողները , որոնք սաղուկեցւոց աղանդէն էին՝
- 18 նախանձով լեցուած . Ու առաքեալներուն ձեռք
զարկին , և հասարակաց բանտը դրին զանոնք :
- 19 Բայց Տէրոջը հրեշտակը գիշերով բանտին դռ-
ները բացաւ , ու դուրս հանելով զանոնք՝ ըսաւ .
- 20 Գացէք՝ և տաճարին մէջը կայնելով՝ ժողովուր-
21 դին խօսեցէք աս կենաց բոլոր խօսքերը : Ու
երբոր « լսեցին , տաճարը մտան առտուանց , և
կը սորվեցընէին . իսկ քահանայապետը եկաւ
ու իր հետը եղողները՝ ու մէկտեղ կանչեցին ժո-
ղովքը , ու Խորայէլի որդւոցը բոլոր ծերակոյտը .
- 22 և խորհեցին բանտը՝ որ զանոնք բերեն : Ու
երբոր սպասաւորները գացին , զանոնք բանտին
- 23 մէջ չգտնելով՝ ետ դարձան պատմեցին , Եւ
ըսին թէ՝ Բանտը ամէն զգուշութիւնով գո-
ցուած գտանք , ու պահապանները դռներուն
առջևը կայնած , բայց բանալով՝ ներսը մարդ
- 24 չգտանք : Ու երբոր Բժ քահանան , և տաճա-
րին իշխանը ու քահանայապետները լսեցին աս

- խօսքերը , կը զարմանային անոնց համար՝ թէ
 25 ինչ պիտի ըլլայ ան : Եւ մէկը եկաւ պատմեց
 անոնց թէ , Եհնան մարդիկը որ բանտը դրիք ,
 տաճարը կայներ են՝ և ժողովուրդին կը սորվե-
 26 ցընեն : Են ատենը իշխանը սպասաւորներովը
 մէկտեղ գնաց զանոնք բերաւ՝ առանց բռնու-
 թեան , քանզի ժողովուրդէն կը վախնային որ
 27 չքարկոծուին : Ու բերին զանոնք ատենանը կայ-
 նեցուցին . և քահանայապետը անոնց հարցուց ,
 28 Ըսելով . Չէ որ սաստիկ պատուիրեցինք ձեզի ,
 որ աս անունով չսորվեցընէք . և ահա Երուսա-
 ղէմը ձեր ուսմունքովը լեցուցիք , և ան մար-
 դուն արիւնք կ'ուզէք մեր վրայ բերել :
- 29 Պատասխան տուաւ Պետրոս և «-իշ առա-
 քեալները՝ ու ըսին . Եռաւել Եստուծոյ հնա-
 30 զանդիլ պէտք է՝ քան թէ մարդոց : Մեր հայ-
 րերուն Եստուածը Յիսուսը յարուց , որն որ
 31 դուք փայտէն կախելով սպաննեցիք : Ենիկայ
 Եստուած իր աջ ձեռքովը Եռաջնորդ ու Փրկիչ
 ըլլաւ՝ բարձրացուց , Իսրայէլին ապաշխարու-
 32 թին և մեզաց թողութին տալու : Եւ մենք
 աս բաներուս համար անոր վկաններ ենք , ու
 Սուրբ Հոգին ալ՝ որն որ Եստուած իրեն հնա-
 33 զանդ եղողներուն տուաւ : Եւ անոնք «- լսելով՝
 խիստ կատղեցան , ու կը խորհէին որ զանոնք
 մեռցընեն :
- 34 Եւ ատենին մէջ փարիսեցի մը ոտքի վրայ
 ելաւ՝ որուն անունը Գամաղիէլ էր , օրինաց
 վարդապետ մը՝ բոլոր ժողովուրդին առջևը պա-
 տուաւոր մէկը , ու հրաման ըրաւ որ առաքեալ-
 35 ները քիչ մը դուրս հանեն . Եւ ըսաւ անոնց .
 Ո՛վ Իսրայէլացի մարդիկ՝ դուք ձեզի զգուշացէք
 աս մարդոցը համար թէ ինչ պիտի ընէք .
 36 Քանզի աս օրերէս առաջ Թեոփասը ելաւ , իրեն
 համար ըսելով՝ թէ ելեւեւ մէկ մըն է , ու թուով

- չորս հարիւրի չափ մարդիկ իրեն յարեցան . որ
ինքը սպաննուեցաւ , և ան ամէնը որ իրեն հը-
նազանդեր էին՝ ցրուեցան , ու ոչինչ եղան :
- 37 Անոր ետեւէն Յուդա Գալիլեացին ելաւ աշխար-
հագիր եղած օրերը , և շատ ժողովուրդ իր կող-
մը ձգեց . ինքն ալ կորսուեցաւ , և ան ամէնը որ
- 38 իրեն հնազանդեր էին՝ ցիրուցան եղան : Աւ
հիմա ձեզի կ'ըսեմ . Ատ մարդոցմէ մէկդի կե-
ցէք , ու թո՛ղ տուէք զանոնք , ինչու որ եթէ ատ
խորհուրդը կամ գործը մարդոցմէ է , պիտի
- 39 քակուի . Հապա թէ որ Աստուծմէ է , չէք կրը-
նար ատիկայ քակել , չըլլայ թէ Աստուծոյ դէմ
- 40 մարտնչող գտնուիք : Աւ անոնք հաւանութիւն
տուին անոր . ու առաքեալները կանչելով՝ ծե-
ծեցին , և պատուիրելով որ Դյոն և Յիսուսի ա-
- 41 նունովը չխօսին , արձակեցին զանոնք : Անոնք
ալ ժողովքին առջեւէն գացին , ուրախանալով որ
Տէրն անուանը համար արժանի եղան անար-
- 42 գուելու : Աւ ամէն օր տաճարը ու տուներուն
մէջ չէին դադարեր սորվեցընելէն՝ ու Յիսուս
Քրիստոսը քարոզելէն :

ԳԼ . Զ

1 Առաքեալները ուզելով որ աղքատներուն կերակուրին հոգ տարուի , նաև փոյթ ունե-
նալով որ իրենք Աստուծոյ խօսքը՝ հոգիին կերակուրը մատակարարեն , 3 սարկաւազու-
թեան պաշտօնը կը յանձնեն եօթը ընտրուած մարդոց , 5 որոնց մէկն էր Ստեփաննոս՝
հաւատքով և հոգւով Սրբով լեցուն . 12 որուն հետ վեճաբանողները չընալով պա-
տասխան տալ՝ կը բռնեն զանիկայ , 13 և զըպարտութեամբ կ'ամբաստանեն իբրեւ հայ-
հոյիչ օրինաց և տաճարին :

- 1 Աւ ան օրերը աշակերտները որ շատցան , Հել-
լենացելոց կողմէն տրտունջ մը եղաւ Ներայե-
ցւոց դէմ . ինչու որ իրենց որբեւարիները ամէն
օրուան «*ձուրմուրմուր*» մատակարարուելուն մէջ ան-
- 2 տես կ'ըլլային : Աւ տասուերկուքը կանչեցին
աշակերտներուն բազմութիւնը՝ ու ըսին . Մեզի
չվայլեր Աստուծոյ խօսքը ձգել , ու սեղաններու
- 3 ծառայութիւն ընել : Ուստի եղբայրներ՝ ձեզ-

- մէ եօթը հոգի ընտրեցէք՝ Բարի վկայուած՝ Հոգւով Սրբով և իմաստութիւնով լեցուն , որ զանոնք աս զործիս վրայ դնենք . Եւ մենք աղօթքի ու Երեսնամեայ խօսքին պաշտօնին պարապինք : Եւ խօսքը բոլոր բաղմութեան առջևը հաճոյ երևցաւ . ու ընտրեցին Ստեփաննոսը՝ հաւատքով և Հոգւով Սրբով լեցուն մարդ մը , ու Փիլիպպոսը , և Պրոքորոնը , ու Նիկանովրան , և Տիմոթեան , ու Պարմենան , և Նիկողայոս նորահաւատ Ենտիոքացին . Եսոնք առաքելներուն առջևը կայնեցուցին . անոնք ալ աղօթք ընելով՝ ձեռքերնին անոնց վրայ դրին : Եւ Եստուծոյ խօսքը կ'աճէր , ու աշակերտներուն թիւը խիստ կը շատնար Երուսաղեմի մէջ . և քահանաներէն մեծ բաղմութիւն հաւատքին կը հնազանդէին :
- 8 Եւ Ստեփաննոս՝ որ շնորհքով ու զօրութիւնով լցուած Բարի հէ էր , մեծ հրաշքներ և նշաններ կ'ընէր ժողովուրդին մէջ : Բայց ոմանք ան ժողովարանէն՝ որ Եգատացելոց , և Աիւրենացւոց՝ ու Եղեքսանդրացւոց Զողովարան կ'ըսուէր , և Բարի որ Աիլիկիայէն ու Եսիայէն էին , երան ու Ստեփաննոսին հետ վիճարանութիւն կ'ընէին . Եւ չէին կրնար դէմ դնել ան իմաստութեանը ու հոգիին , որով կը խօսէր : Են ատենը հրապուրեցին քանի մը մարդիկ , որ ըսեն թէ՝ Մենք լսեցինք որ ատիկայ հայհոյական խօսքեր կը խօսի 12 Մովսէսին ու Եստուծոյ դէմ : Եւ զրդուեցին ժողովուրդը՝ ու ծերերը՝ և դպիրները , ու վրան հասնելով զինքը բռնեցին՝ ու ատեանը տարին :
- 13 Եւ սուտ վկաներ կայնեցուցին , որոնք կ'ըսէին . Ես մարդը չգողարիւր հայհոյական բաներ խօսելէն սուրբ տեղին և օրէնքին դէմ . Բանդի լսեցինք ատիկ որ կ'ըսէր թէ , Ես Նազովրեցի Տիսուսը պիտի քակէ աս տեղը , ու պիտի փոխէ Մովսէսին մեզի աւանդած սովորութիւնները :

15 Եւ ատենանք նստողներուն ամէնք երբոր անոր նայեցան , անոր երեսը հրեշտակի երեսի պէս տեսան :

ԳԼ . Է

1 Ստեփաննոս իրեն դէմ եղած ամբաստանութեանը պատասխան տալով , 2 կը ցուցնէ թէ ինչպէս Մատուած ընտրեր էր իրենց հայրերը , 37 և թէ Մովսէս վկայութիւն ըրած էր Քրիստոսի համար . 51 կը յանդիմանէ Հրէաները որ ապստամբ դտնուելով Մատուածոյ դէմ , սպաննեցին զՔրիստոս՝ ան Արդարը՝ որուն համար մարդարէները կանխաձայներ էին , թէ աշխարհք պիտի գայ : 54 Ասոր վրայ Հրէայք կը քարկոծեն Ստեփաննոսը , որ իր հոգին Յիսուսի յանձնելով՝ խոնարհութեամբ աղօթք կ'ընէ անոնց համար :

1 Եւ ատենք քահանայապետը ըսաւ , Իբաւցը-

2 նէ ատ բաները ատանկ են : Եւ անիկայ ըսաւ .

Մարդիկ եղբայրներ ու հայրեր՝ մտիկ ըրէք .

Փառաց Մատուածը մեր հօրը Աբրահամին երև-

ցաւ , քանի որ Միջագետի մէջ էր , դեռ Խա-

3 ռանի մէջ չընակած . և ըսաւ անոր . Ելի՛ր քու

երկրէդ և քու ազգականներէդ , ու եկուր ան

4 երկիրը՝ որ ես քեզի պիտի ցուցընեմ : Եւ ա-

տենք Քաղդէացոց երկրէն ելելով՝ Խառանի

մէջ բնակեցաւ . և անոր հօրը մեռնելէն ետե՝

անկէ փոխադրեց զանիկայ աս երկիրը , ուր որ

5 դուք հիմա կը բնակիք : Եւ ասոր մէջ անոր

Ժառանգութիւն չտուաւ , ոչ ալ ոտքի քայլ մը

«եւ , բայց խոստացաւ որ ասիկայ իրեն տայ ի-

րև կալուածք , և իրմէ ետե իր սերունդին , երբ-

6 որ դեռ ինքը որդի չունէր : Եւ Մատուած այսպէս

խօսեցաւ թէ՝ Եւոր սերունդը օտար երկրի մէջ

պանդուխտ պիտի ըլլայ . ու պիտի ծառայեցը-

նեն անիկայ՝ և չարչարեն չորս հարիւր տարի :

7 Եւ ան ազգը՝ որուն պիտի ծառայեն , ես պիտի

դատեմ , ըսաւ Մատուած , և անկէ ետե պիտի

8 ելեն՝ ու աս տեղս զիս պաշտեն : Եւ անոր թըլ-

փատութեան ուխտը տուաւ , ու ետքը Աբրահամ

Խառանի ծնաւ , և թըլփատեց զանիկայ ութե-

րորդ օրը . Խառանին ալ՝ Յակորը քահանայ , Յակորն

9 ալ տասուերկու նահապետները : Եւ նահապետ-

ները Յովսեփին վրայ նախանձելով՝ Նզդպտոս

- 10 էր . Ու փրկեց զանիկայ իր ամէն նեղութիւննէ-
 րէն , և անոր շնորհք ու իմաստութիւն տուաւ
 Եգիպտոսի Փարաւոնն թագաւորին առջևը . ան
 ալ զանիկայ իշխան դրաւ Եգիպտոսի՝ ու իր բո-
 11 լոր տանը վրայ : Ու Եգիպտոսի և Վանանու
 բոլոր երկրին վրայ սով մը եկաւ , ու մեծ նեղու-
 թիւն , և մեր հայրերը ուտելիք չէին գտներ :
 12 Եւ Յակոբ երբոր լսեց թէ Եգիպտոսի մէջ ցորեն
 կը գտնուի , առջի անգամին մեր հայրերը խըր-
 13 կեց : Եւ երկրորդ անգամին Յովսէփ իր եղ-
 բայրներուն ճանչցուց ինքզինքը . ու Յովսէփին
 14 ազգը Փարաւոնին յայտնի եղաւ : Եւ Յով-
 սէփ խրկեց՝ ու կանչեց իր հայրը Յակոբը՝ ու
 բոլոր ազգատոհմը , եօթանասունուհինգ հո-
 15 զի : Եւ Յակոբ Եգիպտոս իջաւ , ու մեռաւ ,
 16 ինքը ու մեր հայրերը : Եւ Սիւքէմ տարուե-
 լով՝ ան գերեզմանին մէջը դրուեցան , որն որ
 Եբրահամ արծաթի գնով ծախու առեր էր
 17 Սիւքէմի հօր Լմովրի որդիներէն : Ու երբոր
 մօտեցաւ խոստմունքին ատենը , որ Աստուած
 երդումով խոստացեր էր Եբրահամին , ժողո-
 վուրդը աճեցաւ ու շատցաւ Եգիպտոսի մէջ ,
 18 Մինչև որ ուրիշ թագաւոր մը ելաւ՝ որ Յովսէ-
 19 փը չէր ճանչնար : Անիկայ հնարք բանեցուց
 մեր ազգին դէմ՝ ու չարչարեց մեր հայրերը ,
 մինչև անգամ անոնց տղաքը դուրս ձգելով՝
 20 որ չապրին : Ան ժամանակը Մովսէս ալ ծնաւ ,
 և Աստուծոյ առջևը գեղեցիկ էր , որ իր հօրը
 21 տունը մեծցաւ իրեք ամիս : Ու երբոր անիկայ
 դուրս ձգուեցաւ , Փարաւոնին աղջիկը զանիկայ
 22 վերցուց , և իրեն իբրև որդի մեծցուց : Ու
 Մովսէս՝ Եգիպտացուց բոլոր իմաստութիւնովը
 վարժուեցաւ , և զօրաւոր էր իր խօսքերովը ու
 23 գործքերովը : Ու երբոր քառսուն տարեկան

- եղաւ , իր սիրտը ինկաւ իր եղբայրներուն՝ Իս-
- 24 րայէլի որդւոցը այցելութիւն ընել : Ու Իսրայէլացիներէն մէկը հարստահարուած տեսնելով՝ պաշտպանեց , և զօրուածին վրէժը առաւ՝ ան
- 25 Եգիպտացին սպաննելով : Ար կարծէր թէ իր եղբայրները պիտի իմանային՝ որ Եստուած իր ձեռքովը անոնց ազատութիւն պիտի տար . բայց
- 26 անոնք չիմացան : Ու հետեւեալ օրը անոնց դիմացը ելաւ՝ երբոր կը կռուէին , և խաղաղութիւն ընելու ստիպեց զանոնք , ըսելով . Մարդիկ՝ դուք եղբայրներ էք , ինչո՞ւ մէկըմէկ կը
- 27 զրկէք : Բայց ան որ ընկերը կը զրկէր , մերժեց զանիկայ՝ ու ըսաւ . Ո՞վ քեզ մեր վրայ իշխան
- 28 խան ու գատաւոր դրաւ . Օ՞րս ալ սպաննել կ'ուզես , ինտոր որ երէկ Եգիպտացին սպաննեցիր :
- 29 Եւ Մովսէս աս խօսքին վրայ փախաւ , ու Մադիամու երկրին մէջ պանդուխտ եղաւ , ուր
- 30 որ երկու որդի ծնաւ : Եւ քառսուն տարի անցնելէն ետեւ՝ Սինայ լեռանը անապատին մէջ Տէրոջը հրեշտակը երեցաւ անոր՝ մորենիի կրակի
- 31 բոցով : Մովսէս ալ երբոր տեսաւ՝ զարմացաւ ան տեսիլքին վրայ . ու երբոր մօտեցաւ զննելու ,
- 32 Տէրոջը ձայնը եկաւ անոր , ու ի՞նչ . Ես եմ՝ քու հայրերուդ Եստուածը , Եբրահամին Եստուածը , ու Իսահակին Եստուածը , և Յակոբին Եստուածը . Մովսէս ալ լաւէն դողալով՝ չէր համարձակեր զննելու :
- 33 Եւ Տէրը ըսաւ անոր . Ոտքերուդ կօշիկները հանէ , ինչու որ ատ տեղը՝
- 34 որ դուն կայներ ես , սուրբ երկիր է : Յիրաւի Եգիպտոսի մէջ եղող ժողովուրդիս չարչարանքը տեսայ , ու լսեցի անոնց հառաչանքը , և իջայ զանոնք ազատելու . և հիմա եկուր քեզ Եգիպտոս խրկեմ :
- 35 Են Մովսէսը որ ուրացան՝ ու կ'ըսէին . Ո՞վ քեզ իշխան ու գատաւոր դրաւ , Եստուած անիկայ իշխան և փրկիչ խրկեց ան հրեշ-

- տակին ձեռքովը՝ որ մորենիին մէջ անոր երև-
- 36 ցաւ : Ենիկայ հանեց զանոնք՝ հրաշքներ ու նը-
շաններ ընելով Եգիպտոսի երկրին ու Վարմիր
ծովուն մէջ, և անապատին մէջ քառսուն տա-
- 37 ըի : Ես Մովսէսն է՝ որ ըսաւ Խորայէլի որդւո-
ցը . Ձեր Տէր Աստուածը ձեր եղբայրներէն ին-
ծի պէս մարգարէ մը պիտի հանէ ձեզի, անոր
- 38 մտիկ ըրէք : Եսիկայ ան է որ անապատը ժո-
ղովքին մէջն էր, Սինայ լեռան վրայ իրեն խօսող
հրեշտակին հետ ու մեր հայրերուն հետ . որ
- 39 կենդանի պատգամներ առաւ մեզի տալու . Որուն
մեր հայրերը չուզեցին հնազանդ ըլլալ . հապա
մերժեցին, և իրենց սրտերովը Եգիպտոս դար-
- 40 ձան : Եւ ըսին Ահարոնին . Մեզի աստուածներ
շինէ՝ որ մեր առջևէն երթան . քանզի ան Մով-
սէսը՝ որ մեզ Եգիպտոսի երկրէն հանեց, չենք
- 41 գիտեր թէ ինչ եղաւ անոր : Եւ ան օրերը որթ
մը շինեցին, ու կուռքին զոհ մատուցին, և ի-
րենց ձեռացը գործքերովը կը զուարճանային :
- 42 Աստուած ալ ելե՞ա դարձուց, ու թողուց զանոնք
որ երկնից զօրքը պաշտեն . ինչպէս որ գրուած
է մարգարէից գրքին մէջ, Միթէ անապատին
մէջ քառսուն տարի զոհեր ու պատարագներ
- 43 մատուցիք ինծի՝ ո՞վ Խորայէլի տունը . Եւ Մո-
ղոքին վրանը առիք, ու ձեր Հռեմփա աստու-
ծոյն աստղը, ան պատկերները որ շինեցիք՝ ա-
- 44 լոնէն անդին պիտի փոխադրեմ : Ակայութեան
խորանը անապատին մէջ մեր հայրերուն հետն
էր, ինչպէս որ Մովսէսին հետ խօսողը հրաման
ըրաւ՝ որ տեսած օրինակին պէս շինէ զանիկայ .
- 45 Որ մեր հայրերն ալ յաջորդաբար առնելով՝ Յե-
սուին հետ բերին զանիկայ ան ազգերուն կա-
լուածքը, որոնք Աստուած վաբնտեց մեր հայ-
- 46 րերուն առջևէն մինչև Դաւիթին օրերը, Որ

Եստուծոյ առջևը շնորհք գտաւ , և ուզեց որ
 47 Յակոբին Եստուծոյն բնակարան մը գտնէ : Ու
 48 Սողոմոն անոր տուն մը շինեց : Սակայն Բարձ-
 րեալը ձեռքով շինուած տաճարներու մէջ չբնա-
 49 կիր , ինչպէս որ մարգարէն կ'ըսէ . Երկինքը իմ
 աթոռս է , ու երկիրը իմ ոտքերուս պատուան-
 դանն է . ինտո՞ր տուն պիտի շինէք ինծի , կ'ըսէ
 Տէրը . կամ ի՞նչ պիտի խոստովանանա
 50 տեղը . Չէ՞ որ աս ամէնը իմ ձեռքս շինեց է :
 51 Ո՛վ խստապարանոցներ՝ ու սրտով և ականջով
 չթլփատուածներ . դուք ամէն ատեն Հոգւոյն
 Սրբոյ հակառակ կը կենաք , ինչպէս ձեր հայրե-
 52 րը՝ անանկ ալ դուք : Մարգարէներէն ո՞րը չը-
 հալածեցին ձեր հայրերը . ու սպաննեցին զա-
 նոնք՝ որ առաջուց պատմեցին ան Երդարին
 գալուն համար , որ դուք հիմա անոր մատնիչ-
 53 ները և սպաննողները եղաք . Դուք որ օրէնքը
 առիք հրեշտակներուն մատակարարութեամբը՝
 ու չպահեցիք :
 54 Եւ անոնք աս բաները լսելով՝ սրտերնուն մէջ
 կը կատղէին ու ակռաներնին անոր վրայ կը
 55 կճռցընէին : Բայց անիկայ Հոգւով Սրբով լե-
 ցուած՝ երկինքը նայեցաւ և տեսաւ Եստուծոյ
 փառքը , ու Յիսուսն ա՛յ որ Եստուծոյ աջ կողմը
 կայնէր էր , և ըսաւ . Եհնայ կը տեսնեմ երկինքը
 բացուած , ու Որդին մարդոյ՝ Եստուծոյ աջ կող-
 56 մը կայնած : Իսկ անոնք մեծաճայն աղաղակե-
 լով՝ ականջներնին գոցեցին , և ամէնը մէկէն
 57 վազեցին անոր վրայ . Ու քաղաքէն դուրս հա-
 նելով՝ կը քարկոծէին շահակա՛յ . և վկաները իրենց
 հանդերձները ահա կը դնէին երիտասարդի մը
 58 ոտքերուն քովը , որ Սօղոս կ'ըսուէր : Եւ կը
 քարկոծէին Ստեփաննոսը , որ աղօթք կ'ընէր
 ու կ'ըսէր . Տէր Յիսուս՝ ընդունէ իմ հոգիս :
 59 Ու ծնկան վրայ դալով՝ բարձրաճայն աղաղակեց ,

Տէր՝ աս մեղքը մի՛ սեպեր ատոնց . և աս ըսելով՝
ննջեց . Սօղոս ալ կամակից էր անոր սպան-
նուելուն :

ԳԼ . Ը

1 Երուսաղէմի հալածումը առիթ կ'ըլլայ՝ որ Սամարիայի մէջ եկեղեցի մը կը հաստատուի
5 Փիլիպպոսի ձեռքը , որ քարոզէ՝ հրաշքներ ըրաւ և շատերը մկրտեց , որոնց մէջն էր
Սիմոն մոզը : 14 Պետրոս ու Յովհաննէս հոն կ'երթան եկեղեցիին հաստատութիւն
տալու , ու աղօթքով և ձեռքերնին ժողովուրդոց վրայ դնելով՝ Սուրբ Հոգին կը տրուի
անոնց : 18 Երբոր Սիմոն կ'ուզէ ստակով ծախսու առնել իրենց ունեցած իշխանու-
թիւնը , 20 Պետրոս սաստիկ կը յանդիմանէ անոր սրտին չարութիւնը , ու զղջալու կը
յորդորէ . ետքը Յովհաննէսին հետ Մատուծոյ խօսքը քարոզելով Երուսաղէմ կը դառ-
նայ : 26 Տերօջը հրեշտակը կը խրկէ Փիլիպպոսը՝ որ երթայ քարոզէ Եթէովպացի նեւ-
քերիին , և մկրտէ զանիկայ :

- 1 Եւ ան օրը մեծ հալածում եղաւ Երուսաղէմի
մէջ եղող եկեղեցիին վրայ , և առաքեալներէն ՚ի
զատ՝ ամէնն ալ ցիրուցան եղան Հրէաստանի ու
- 2 Սամարիայի երկիրներուն մէջ : Եւ աստուա-
ծաւախ մարդիկ Ստեփաննոսը վերցուցին , ու
- 3 անոր վրայ մեծ ողբ ըրին : Բայց Սօղոս եկեղե-
ցիին շատ վնաս կու տար , տուները կը մտնէր ,
էրիկ ու կնիկ մարդիկները կը քաշէր՝ բանտը
դնել կու տար :
- 4 Եւ ան ցիրուցան եղածները կը պտըտէին՝ ու
- 5 խօսքը կը քարոզէին : Փիլիպպոս ալ Սամա-
րիայի մէկ քաղաքը իջնելով՝ Քրիստոսը կը
- 6 քարոզէր անոնց : Եւ ժողովուրդները միաբան
հաւանութեամբ Փիլիպպոսին ըսածներուն ու-
շաղորութիւն կու տային՝ լսելով ու տեսնելով ան
- 7 նշանները որ կ'ընէր : Այսպէս զի շատ դիւահար-
ներէն պիղծ ոգիները մեծաձայն աղաղակելով՝
- 8 կ'ելլէին : Եւ շատ անդամալոյծներ ու կաղեր կը
- 9 բժշկուէին . Ու մեծ ուրախութիւն եղաւ ան քա-
ղաքին մէջը : Բայց Սիմոն անունով մարդ մը
- կար՝ որ առաջուց ան քաղաքին մէջ մոգութիւն
կ'ընէր , ու Սամարացւոց ազգը կը զարմացընէր ,
- 10 իրեն համար ըսելով՝ Թէ մեծ մէկ մըն է . Որ ա-
նոր ուշաղբութիւն կու տային ամէնն ալ պզտի-
կէն մինչև մեծը , և կ'ըսէին . Մսիկայ Մատուծոյ

- 11 մեծ ըստած զօրութիւնն է : Շատ ժամանակէ
'ի վեր կախարդութիւններով անոնք զարմացը-
նելուն համար՝ իրեն ուշադրութիւն կու տային :
- 12 Բայց երբոր Փիլիպպոսին հաւատացին՝ որ Մա-
տուծոյ թագաւորութեանը ու Յիսուս Քրիս-
տոսի անուանը վրայով կը քարոզէր , կը մկր-
տուէին թէ էրիկ մարդիկ և թէ կնիկ մարդիկ :
- 13 Եւ Սիմոն ինքն ալ հաւատաց , ու մկրտուելով
միշտ Փիլիպպոսին հետն էր . և տեսնելով ան
նշանները , ու մեծ զօրութիւնները որ կ'ըլային ,
- 14 կը զարմանար : Իսկ Նրուսաղեմի մէջ եղող ա-
ռաքեալները երբոր լսեցին թէ Սամարացիք Մա-
տուծոյ խօսքը ընդունէր են , Պետրոսը ու Յով-
- 15 հաննէսը անոնց խրկեցին . Որոնք իջնելով՝ ա-
ղօթք ըրին անոնց համար որ Սուրբ Հոգին առ-
- 16 նեն . (Ինչու որ դեռ անոնց մէկուն վրայ իջած
չէր , հապա միայն Տէր Յիսուսի անունովը մկր-
17 տուած էին .) Են ատենը ձեռքերնին դրին ա-
- 18 նոնց վրայ , ու Սուրբ Հոգին կ'առնէին : Նրբոր
տեսաւ Սիմոն՝ թէ առաքեալները առնէին վրայ
ձեռք դնելով՝ Սուրբ Հոգին կը տրուի , անոնց
- 19 ստակ մատուց՝ ու ըսաւ . Ինծի ալ աս իշխանու-
թիւնը տուէք՝ որպէս զի որով վրայ ձեռք դնեմ ,
- 20 անիկայ Սուրբ Հոգին առնէ . Բայց Պետրոս
ըսաւ անոր . Քու արծաթդ քեզի հետ թող
կորսուի . ինչու որ Մատուծոյ պարգևը կարծե-
- 21 ցիր թէ ստակով կ'առնուի : Դուն ատ բանին
մէջ մասն ու բաժին չունիս . ինչու որ քու սիր-
- 22 տրդ Մատուծոյ առջևը շնտակ չէ : Ուստի ատ
քու չարութենէդ զեղջի՝ եկուր , ու Մատուծոյ
աղաչէ . գուցէ ներուի քեզի քու սրտիդ :
- 23 Խորհուրդը : Ինչու որ ես քեզ մաղձի դառ-
նութեան մէջ , և անիրաւութեան կապին մէջ
- 24 կը տեսնեմ : Սիմոն պատասխան տուաւ ու ը-
սաւ . Դուք ինծի համար աղօթք ըրէք Տէրօջ ,

- որ ատ ձեր ըսածներէն բան մը իմ վրաս չգայ :
- 25 Ընոնք ալ վկայութիւն տալով՝ Նստուծոյ խօսքը խօսելէն ետեւ , դարձան Երուսաղէմ . և Սամարացւոց շատ գեղերուն մէջ աւետարանը քարոզեցին :
- 26 Եւ Տէրօջը հրեշտակը Փիլիպպոսին խօսեցաւ՝ ըսելով . Ելեր ու գնա դուն հարաւային կողմը՝ ան ճամբան , որ Երուսաղէմէն դէպ 'ի Գազա
- 27 կ'իջնէ , որ անապատ «Եղ Տէ» է : Ըն ալ ելաւ գնաց . և ահա Եթէովպացի ներքինի մարդ մը՝ Եթէովպացւոց Կանդակա Թագուհիին մէկ զօրաւորը , որ ինքը անոր բոլոր զանձերուն վրայ էր , որ Երուսաղէմ եկեր էր երկրպագութիւն
- 28 ընելու . Եւ «Եղ» ետ կը դառնար , ու իր կառքը նստած՝ Նսայի մարգարէին գլխէ կը կարդար :
- 29 Եւ Հոգին ըսաւ Փիլիպպոսին . Մօտեցիր , և
- 30 ատ կառքին քովը գնա : Փիլիպպոս ալ վաղելով մօտ գնաց , ու մտիկ կ'ընէր որ Նսայի մարգարէին գլխէ կը կարդար , և ըսաւ . Կարդացածդ
- 31 կը հասկընամ արդեօք : Ըն ալ ըսաւ . Ինտո՞ր կրնամ հասկընալ , թէ որ մէկը ինծի չառաջնորդէ . ու աղաչեց Փիլիպպոսին՝ որ ելէ իր քովը
- 32 նստի : Եւ գրքին վրէ կարդացած տեղը աս էր . Ոչխարի պէս մորթուելու տարուեցաւ , ու իր խուզողին առջևը մօնեց Եղ Տէ գառնուկի պէս՝
- 33 անանկ իր բերանը չբանար . Իր խոնարհութեանը մէջ իր դատաստանը վերցուեցաւ , և անոր ազգատոհմը ո՞վ պիտի պատմէ . ինչու որ
- 34 անոր կեանքը երկրէն կը վերցուի : Ներքինին պատասխան տուաւ Փիլիպպոսին ու ըսաւ . Կ'աղաչեմ քեզի , մարգարէն որո՞ւ համար կ'ըսէ աս . իրե՞ն համար , թէ մէկ ուրիշի մը համար :
- 35 Իսկ Փիլիպպոս իր բերանը բացաւ , և գրքին աս
- 36 Եսայիի սկսելով՝ Յիսուսը քարոզեց անոր : Ու երբոր Եղ Տէ ճամբան կ'երթային , ջուրի մը քով

եկան . ու ըսաւ ներքինին . Եհնա ջուր , ալ ի՞նչ
 37 բան զիս կ'արգիլէ մկրտուելէն : [Եւ Փիլիպպոս
 ըսաւ անոր . Թէ որ քու բոլոր սրտովդ կը հա-
 ւատաս , կարելի է . անիկայ պատասխան տուաւ՝
 ու ըսաւ . Կը հաւատամ [Թէ Յիսուս Քրիստոսը
 38 Որդի Եստուծոյ է :] Ու հրաման ըրաւ որ կառ-
 քը կայնեցընեն . և երկուքնին ալ ջուրը իջան՝
 Փիլիպպոսը ու ներքինին , և մկրտեց զանիկայ :
 39 Ու երբոր ջուրէն դուրս ելան , Տէրոջը Հոգին
 յափշտակեց Փիլիպպոսը , և ալ ներքինին անի-
 կայ չտեսաւ , ու իր ճամբան կ'երթար ուրախու-
 40 թեամբ : Բայց Փիլիպպոս Եզովտոսի մէջ գըտ-
 նուեցաւ . ու պտըտելով բոլոր քաղաքներուն
 աւետարան կը քարոզէր , մինչև որ ինքը Կեսա-
 րիա եկաւ :

ԳԼ . Թ

1 Սօղոս՝ Դամասկոս երթալու ճամբուն վրայ 4 գետինը կ'իյնայ , և կը տեսնէ զՅիսուս .
 10 առաքելական պաշտօնին կը կանչուի , 18 և Անանիայէն կը մկրտուի . 20 համար-
 ձակ զՔրիստոս կը քարոզէ : 23 Հրէայք կը խորհին զանիկայ սպաննել . 29 նմանապէս
 Յովնըր . բայց Սօղոս անոնց ձեռքէն կը փախչի : 31 Եկեղեցին խաղաղութիւն կը
 վայելէ . Պետրոս կը բժշկէ Ենեա անուն անդամաւորձը , 36 և Տարթիսան կը յարու-
 ցանէ :

1 Բայց Սօղոս տակաւին Տէրոջը աշակերտնե-
 րուն դէմ սպառնալիք ու մահ փչելով՝ քահա-
 2 նայապետին քովը գնաց . Եւ անկէ թուղթեր
 ուղեց Դամասկոս ժողովարանները Կանէլոս , որ
 եթէ ան ճամբուն հետեողներ գտնելու ըլլայ ,
 էրիկ մարդիկ կամ կնիկ մարդիկ կապած Երու-
 3 սաղէմ բերէ : Ու երբոր կ'երթար , ու Դամաս-
 կոսին մօտեցաւ , յանկարծ իր բոլորտիքը եր-
 4 կինքէն լոյս մը փայլատակեց . Եւ ինքը գետինը
 իյնալով՝ մէկ ձայն մը լսեց՝ որ կ'ըսէր իրեն .
 5 Սաւուղ՝ Սաւուղ , ինչո՞ւ զիս կը հալածես : Եւ
 անիկայ ըսաւ , Ո՞վ ես դուն՝ Տէր . և Տէրը ըսաւ .
 Ես եմ Յիսուսը՝ որ դուն կը հալածես . դժուար
 6 բան է քեզի խթանի դէմ կից զարնել : Եւ ալ

- դողով ու ապշութեամբ ըսաւ . Տէր՝ ի՞նչ կ'ուզես
 7 որ ընեմ : Եւ Տէրը ըսաւ . անոր . Ելի՛ր , ու քա-
 ղաքը մտիր , եւ քեզի պիտի զօրացուի ի՞նչ որ
 պարտիս ընել . իսկ ան մարդիկը որ իր հետը
 կ'երթային , ապշած կեցեր էին . ձայնը միայն
 8 կը լսէին , բայց մէկը չէին տեսներ : Եւ Սօղոս
 գետնէն ելաւ , ու բաց աչքերով մէկը չէր տես-
 ներ . ուստի անոր ձեռքէն բռնեցին՝ ու Դամաս-
 9 կոս մտցուցին : Եւ իրեք օր կեցաւ առանց տես-
 նելու , եւ ո՛չ կերաւ , ո՛չ ալ խմեց :
 10 Ու Ենանիա անունով աշակերտ մը կար Դա-
 մասկոսի մէջ . եւ Տէրը տեսիլքի մէջ անոր ըսաւ .
 11 Ենանիա . ան ալ ըսաւ . Տէր՝ ահա հո՞ւ եմ : Եւ
 Տէրը ըսաւ . անոր . Ելի՛ր ու գնա՛ ան փողոցը՝ որ
 Ուղիղ կ'ըսուի , եւ հո՞նք Յուդային տանը մէջ
 փնտռէ Սօղոս անունով Տարսոնացի մը . վասն
 12 զի ահա անիկայ աղօթք կ'ընէ . Ու տեսիլքի մէջ
 մարդ մը տեսաւ Ենանիա անունով՝ խաչ մտած ,
 13 եւ ձեռքը իր վրայ դրած , որ տեսնէ : Ենանիան
 ալ պատասխան տուաւ . Տէր՝ շատերէն լսեցի ան
 մարդուն համար՝ թէ որչափ չարիքներ ըրաւ
 14 քու սուրբերուդ Երուսաղեմի մէջ . Եւ հոս ալ
 քահանայապետներէն իշխանութիւն ունի կա-
 պելու ան ամէնը , որ քու անունդ կը կանչեն :
 15 Եւ Տէրը ըսաւ անոր . Գնա՛ դուն . ինչու որ ա-
 նիկայ ինծի ընտիր աման մըն է , իմ անունս կրե-
 լու հեթանոսներուն ու թագաւորներուն եւ Խա-
 16 րայէլի որդւոցը առջեւ . Քանզի ես իրեն պիտի
 ցուցնեմ թէ որչափ պէտք է իրեն՝ իմ անուանս
 17 համար նեղութիւն քաշել : Եւ Ենանիա գնաց՝
 ու ան տունը մտաւ , եւ ձեռքը անոր վրայ դնե-
 լով՝ ըսաւ . Սաւո՛ղ եղբայր՝ Տէրը զիս խրկեց ,
 ան Յիսուսը որ ճամբուն մէջ քեզի երեցաւ՝ երբ-
 որ կու գայիր . որպէս զի տեսութիւնդ առնես ,
 18 ու Հոգւով Սրբով լեցուիս : Եւ շուտ մը անոր

- աչքերէն թեփերու պէս քանի ինկան . և իսկոյն
 19 տեսաւ , ու ելաւ մկրտուեցաւ . Եւ կերակուր ու-
 տելով՝ ուժը վրան եկաւ . ու քանի մը օր Դա-
 մասկոսի մէջ եղող աշակերտներուն հետը կե-
 ցաւ :
- 20 Եւ անմիջապէս ժողովարաններուն մէջ կը
 քարոզէր Յիսուսը , թէ անիկայ է Եստուծոյ Որ-
 21 դին : Եւ ամէն լսողները մեծապէս զարմացեր
 էին , ու կ'ըսէին . Եսիկայ ան չէ՞ , որ Երուսա-
 ղեմի մէջ կը կործանէր անոնք՝ որ աս անունը կը
 կանչէին . և հոս ալ ան բանին համար եկած էր ,
 որ անոնք կապած՝ քահանայապետներուն տա-
 22 նի : Բայց Սօղոս՝ ալ աւելի կը զօրանար , և
 Դամասկոսի մէջ բնակող Հրէաները կը պա-
 պանձեցընէր , ապացուցանելով թէ Վրիստոսը
 23 ասիկայ է : Ու շատ օրեր անցնելէն ետքը՝ Հը-
 րէաները խորհուրդ ըրին որ անիկայ սպաննեն :
 24 Բայց Սօղոսին յայտնուեցաւ անոնց նենգու-
 թիւնը . և ցորեկ ու գիշեր դռները կը սպասէին
 25 որ անիկայ սպաննեն : Իսկ աշակերտները գիշե-
 րով առին զանիկայ , ու զամբիւղով մը կախելով՝
 պատէն վար իջեցուցին :
- 26 Երբոր Սօղոս Երուսաղէմ եկաւ , կը ջանար
 աշակերտներուն յարելու . բայց ամէնն ալ կը
 վախնային անկէ , չհաւատալով թէ անիկայ ա-
 27 շակերտ էր : Բայց Բառնաբաս անիկայ առնե-
 լով՝ առաքեալներուն տարաւ , ու պատմեց ա-
 նոնց՝ թէ ինչպէս ճամբուն վրայ Տէրը տեսաւ ,
 և թէ անոր հետ խօսեցաւ , և թէ ինչպէս Դա-
 մասկոսի մէջ համարձակ քարոզեց Յիսուսի ա-
 28 նունովը : Ու Երուսաղեմի մէջ անոնց հետ կը
 մտնէր ու կ'ելէր , Տէր Յիսուսին անունովը հա-
 29 մարձակ քարոզելով : Նաև Հելլենացելոց դէմ
 կը խօսէր՝ և վիճաբանութիւն կ'ընէր . անոնք
 30 ալ կը վնասուէին անիկայ սպաննել : Իսկ եղբայր-

ները իմանալով՝ զանիկայ Աեսարիա իջեցուցին ,
և առէ Տարսոն խրկեցին զանիկայ :

31 Եւ ատենը եկեղեցիները բոլոր Հրէաստանի և
Գալիլեայի ու Սամարիայի մէջ խաղաղութիւն
ունեցան , և շինութիւն կ'ընդունէին , ու Տէրո-
ջը երկիւղովը և Հոգւոյն Սրբոյ մխիթարութե-
ամբը քալելով կ'աճէին :

32 Ու երբոր Պետրոս ամէն տեղ կը պտըտէր ,
Լիւդդեա բնակող սուրբերուն քովն ալ իջաւ :

33 Եւ հոն մէկ մարդ մը գտաւ , որուն անունը Ե-
նեա էր , ութը տարիէ 'ի վեր մահիճը պառկած

34 անդամալոյծ . Եւ ըսաւ անոր Պետրոս . Ե'նեա՝
Յիսուս Քրիստոս քեզ կը բժշկէ . ելի՛ր՝ ու քու

35 անկողինդ շտկէ . ան ալ շուտ մը ելաւ : Եւ
Լիւդդեայի ու Սարօնի մէջ բնակողներուն ամէ-

36 նը անիկայ տեսան , ու Տէրոջը դարձան : Եւ
Յոպպէի մէջ աշակերտ եղած կնիկ մը կար՝ ա-

նունը Տարիթա , (որ թարգմանուելով՝ Եյծեմ-
նիկ կ'ըսուի .) ասիկայ լեցուած էր բարի գործ-

քերով ու ողորմութիւններով , որ ինքը կ'ընէր :

37 Ու եղաւ որ ան օրերը ինքը հիւանդացաւ ու մե-
ռաւ . լուացին անիկայ՝ և վերի սենեակ մը դրին :

38 Ու Լիւդդեա Յոպպէին մօտ էր . ուստի աշա-
կերտները լսելով թէ Պետրոսը հոն է , անոր եր-

39 իրենց գալու : Պետրոս ալ ելաւ անոնց հետը
եկաւ . ու երբոր եկաւ , վերի սենեակը հանեցին

զանիկայ . և բոլոր որբեւարիները անոր բոլոր-
տիքը կայնեցան , կու լային՝ ու կը ցուցընէին ան

բաճկոնները և հանդերձները՝ որ կ'ընէր Եյծեմ-
նիկը , քանի որ իրենց հետն էր :

40 Պետրոս ալ ամէնը դուրս հանելով՝ ծունկի վրայ եկաւ ու ա-

ղօթք ըրաւ , և դէպ 'ի մարմինը դառնալով՝
ըսաւ . Տարիթա՛ ելի՛ր կայնէ . ան ալ իր աչքերը
բացաւ , ու Պետրոսը տեսնելով՝ եւս շտակ նըս-

- 41 տաւ : Ինքն ալ ձեռքը անոր տուաւ , ու վերցուց զանիկայ . և սուրբերը ու որբեաւորները կանչե-
 42 լով՝ առջևը ողջ կայնեցուց զանիկայ : Եւ
 43 շատերը Տէրոջը հաւատացին : Եւ եղաւ որ ին-
 քը շատ օրեր Յոպպէ կեցաւ՝ Սիմոն առաքել կաշի
 բանողի մը քով :

ԳԼ . Ժ

1 Կոռնելիոս անունով բարեպաշտ մարդ մը 5 Աստուծոյ հրեշտակէն հրաման առած՝
 կանչել կու տայ Պետրոսը , 11 որ մէկ տեսիլքի մը մէջ կը սորվի չգարշիլ հեթանոսնե-
 րէն : 34 Պետրոս զՔրիստոս կը քարոզէ Կոռնելիոսին ու անոր տանը մէջ եղողներուն ,
 44 և դեռ իր խօսքը չմընցուցած՝ Սուրբ Հոգին կը հանգչի անոնց վրայ , 48 և կը մկր-
 տուին :

1 Կեսարիայի մէջ մարդ մը կար՝ Կոռնելիոս ա-
 նունով , հարիւրապետ՝ Իտալացի ըսուած գուն-

2 դէն . Բարեպաշտ ու աստուածավախ իր բոլոր
 տունովը . որ ժողովուրդին շատ ողորմութիւն-

ներ կու տար , և ամէն ատեն Աստուծոյ աղօթք

3 կ'ընէր : Ենիկայ օրուան ժամը իննին ատեննե-
 րը տեսիլքի մէջ Աստուծոյ հրեշտակը յայտնի

տեսաւ . որ իր քովը մտաւ՝ և իրեն ըսաւ . Կոռ-

4 նելիոս . Են ալ անոր նայելով՝ ու խիստ վախնա-
 լով , ըսաւ . Ի՞նչ է Տէր . ան ալ ըսաւ անոր .

Բու աղօթքներդ ու ողորմութիւններդ Աս-

5 տուծոյ առջևը ելան յիշատակի համար : Եւ

հիմա Յոպպէ մարդիկ խրկէ , ու կանչէ Սիմոն

6 առաքել մէկը՝ որ Պետրոս մականունանեալ է . Ե-

նիկայ իբրեւ հիւր կը կենայ Սիմոն առաքել կաշի
 բանողի մը քով , որուն տունը ծովուն մօտ է :

7 Ու երբոր գնաց ան հրեշտակը՝ որ իր հետը կը
 խօսէր , իր ծառաներէն երկուքը կանչեց , ու իր

քովը սպասողներէն ալ բարեպաշտ ղինուոր մը ,
 8 Եւ բոլորը անոնց պատմելով՝ Յոպպէ խրկեց
 զանոնք :

9 Ու հետեւեալ օրը երբոր անոնք ճամբայ ելթա-

լով՝ քաղաքին մօտեցան , Պետրոս ժամը վեցին

- 10 ատենները տանիքը ելաւ աղօթք ընելու . Եւ խիստ անօթեցած ըլլալով՝ կ'ուզէր ճաշ ընել . ու քանի որ Էրա՛ն-Էրա՛ն պատրաստութիւն կը տեսնէին, իր վրայ մտքի յափշտակութիւն մը եկաւ .
- 11 Եւ տեսաւ երկինքը բացուած , ու չորս ծայրէն կապուած աման մը մեծ կտաւի մը պէս , որ
- 12 իջաւ երկրի վրայ . Որուն մէջը կար երկրի բոլոր չորքոտանիները ու գազանները և սողունները ,
- 13 ու երկնից թռչունները : Եւ ձայն մը եկաւ իրեն .
- 14 Ելե՛ր Պետրոս՝ մորթէ ու կեր : Բայց Պետրոս ըսաւ . Քաւ լիցի Տէր . ինչու որ ես ամենեւին
- 15 պիղծ կամ անմաքուր բան կերած չեմ : Նորէն մէյմըն ալ ձայն եկաւ իրեն . Ըն որ Աստուած
- 16 մաքրեց , դուն պիղծ մի՛ սեպեր : Ասիկայ իրեք
- 17 անգամ եղաւ , և ամանը երկինքը վերցաւ : Ու Պետրոս երբոր իր մտքին մէջ կը զարմանար՝ թէ ինչ պիտի ըլլայ ան իր տեսած տեսիլքը , ահա Առնելիոսէն խրկուած մարդիկը Սիմոնին տունը
- 18 հարցուցին , ու դրանք առջևը կայնեցան . Եւ կանչելով կը հարցընէին թէ , Սիմոնը՝ որ Պետ-
- 19 րոս կ'ըսուի , հո՞ս կը կենայ : Ու երբոր Պետրոս ան տեսիլքին վրայով կը մտածէր , Հոգին Ս-րէ՛
- 20 ըսաւ անոր . Եհա իրեք մարդիկ քեզ կը փրնտ-
- 21 ոեն . Ուստի ելե՛ր իջե՛ր , և անոնց հետը գնա՛ առանց խղճահարութեան , ինչու որ ես խրկեցի
- 22 անոնք : Պետրոս ալ ան մարդիկներուն քովը իջնելով՝ ըսաւ . Եհա ես եմ անիկայ որ դուք կը
- 23 փնտռէք , ինչ բանի համար եկած էք : Անոնք ալ ըսին . Առնելիոս հարիւրապետը՝ արդար և աստուածավախ մարդ՝ բոլոր Հրէից ազգէն վե-
- կայուած՝ սուրբ հրեշտակէ մը հրաման առաւ , որ քեզ իր տունը կանչէ , և քեզմէ խօսքեր լսէ :
- Ըն ատենը ներս կանչեց անոնք , և իր քովը վար դրաւ :

Ու հետեւեալ օրը Պետրոս ելաւ՝ անոնց հետը

- զնաց , և քանի մըն ալ Յոպպէն եղող եղբայր-
 24 ներէն իր հետը գացին : Ու հետեւեալ օրը Աե-
 սարիա մտան . Առնելիոսն ալ իր աղգականնե-
 րը և մտերիմ բարեկամները կանչած՝ անոնց կը
 25 սպասէր : Ու երբոր Պետրոս ներս կը մտնէր ,
 Առնելիոս անոր դիմացը ելաւ , ու անոր ոտքը
 26 իյնալով՝ երկրպագութիւն կ'ընէր : Բայց Պետ-
 րոս անիկայ կանգնեցուց՝ ու ըսաւ . Ելե՛ր կայնէ .
 27 ես ինքնս ալ մարդ եմ : Եւ անոր հետը խօսակ-
 ցելով ներս մտաւ , ու հոն շատ մարդիկ ժողովուած
 28 գտաւ . Եւ ըսաւ անոնց . Դուք գիտէք թէ ինչ-
 պէս ապօրինաւոր բան է Հրէայ մարդու մը օ-
 տարազգիի հետ հաղորդակցութիւն ընելը կամ
 անոր մօտենալը . բայց Աստուած ինծի ցուցուց
 որ մարդիկներէն մէկուն պիղծ կամ անմաքուր
 29 չըսեմ : Անոր համար ես ալ որ կանչուեցայ՝ ա-
 ռանց դէմ խօսելու եկայ . բայց հիմա կը հար-
 30 ցընեմ , ի՞նչ բանի համար զիս կանչեցիք : Առն-
 ելիոս ալ ըսաւ . Չորս օր առաջ մինչեւ աս ժամս
 ծով կը պահէի , ու ժամը իննին տանս մէջ ա-
 ղօթք կ'ընէի . և ահա փայլուն հանդերձներով
 31 մարդ մը կայնեցաւ առջեւ , ու ըսաւ . Առնե-
 լիոս՝ քու աղօթքդ լսուեցաւ , և քու ողորմու-
 32 թիւններդ Աստուծոյ առջեւ յիշուեցան . Ուս-
 տի Տաւր խրկէ Յոպպէ , ու կանչէ Սիմոնը՝ որ
 Պետրոս ալ կ'ըսուի . անիկայ ծովուն մօտ Սիմոն
 33 կենայ . որ երբոր գայ , քեզի պիտի խօսի : Ուս-
 տի անմիջապէս Տաւրի խրկեցի քեզի . դուն ալ
 աղէկ ըրիր որ եկար . և հիմա մենք ամէնքս Աս-
 տուծոյ առջեւ կեցեր ենք լսելու ան ամէն բանե-
 րը , որ Աստուծմէ հրամայուած է քեզի :
 34 Պետրոս իր բերանը բացաւ՝ ու ըսաւ . Ղշմար-
 տութեամբ կը հասկընամ որ Աստուծոյ քովը
 35 աչառութիւն չկայ . Հապա ամէն աղգի մէջ՝ ան

որ անկէ կը վախնայ, ու արդարութիւն կը գոր-
 36 ծէ, անոր ընդունելի է: Ան խօսքը «Իսրայէլի
 որդւոցը խրկեց Աստուծոյ խաղաղութիւն քարո-
 ղելու Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը, (ասիկայ է
 37 ամենուն Տէրը.) Դուք աղէկ գիտէք ան բանը,
 որ բոլոր Հրէաստանի մէջ եղաւ Գալիլեայէն
 սկսած՝ ան մկրտութենէն ետեւ որ Յովհաննէս
 38 քարոզեց. Յիսուսը որ Նազարեթէն էր, որ
 Աստուած անիկայ օծեց Սուրբ Հոգիով և զօրու-
 թիւնով, որ պտըտեցաւ բարիք ընելով, ու Սա-
 տանայէն բոլոր տանջուածները բժշկելով, քան-
 39 զի Աստուած իր հետն էր: Եւ մենք վկայ ենք
 ան ամէն բաներուն՝ որ ըրաւ Հրէաստանի երկ-
 րին մէջ ու Երուսաղեմի մէջ, որն որ փայտէն
 40 կախած սպաննեցին ալ: Աստուած անիկայ եր-
 րորդ օրը յարուց, և յայտնի ըրաւ զանիկայ,
 41 շէ թէ բոլոր ժողովուրդին, հապա մեզի՝ առա-
 ջուց Աստուծմէ վկայ ըլլալու ընտրուածներուս.
 որ մենք իրեն հետ կերանք ու խմեցինք «Վ անոր
 42 մեռելներէն յարութիւն առնելէն ետքը: Եւ
 ինքը պատուիրեց մեզի՝ որ ժողովուրդին քարո-
 ղենք ու վկայութիւն տանք, թէ անիկայ է Աս-
 տուծմէ սահմանուած՝ կենդանիներուն ու մե-
 43 ռելներուն դատաւորը: Անոր կը վկայեն բոլոր
 մարգարէները թէ ամէն իրեն հաւատացողները
 իր անունովը մեղաց թողութիւն կ'առնեն:
 44 Ու երբոր Պետրոս առ խօսքերը կը խօսէր.
 Հոգին Սուրբ իջաւ ամենուն վրայ, որոնք խօս-
 45 քը կը լսէին: Եւ թլփատուածներէն եղող հա-
 լատացեալները՝ որոնք Պետրոսին հետը եկած
 էին, զարմացան՝ որ հեթանոսներուն վրայ ալ
 46 Հոգւոյն Արքայ պարգեւը կը լեցուէր: Քանզի
 կը լսէին անոնցմէ որ «Եւ լեզուներով կը խօ-
 47 սէին, և զԱստուած կը փառաւորէին: Ան ատե-
 նը Պետրոս պատասխան տուաւ. Արնայ մէկը

Ջուրը արգիլել որ ասոնք չմկրտուին , որոնք 48
 զին Սուրբն ալ ընդունեցին մեղի պէս : Ու հրա-
 ման ըրաւ որ Տէրոջը անունովը մկրտուին . ան
 ատենը իրեն աղաչեցին որ քանի մը օր հաճախայ :

ԳԼ . ԺԵ

1 Պետրոս հեթանոսներուն մէջ մտնելուն համար ամրաստանուած ըլլալով՝ 5 իր իրա-
 ւունքը կը ցուցընէ , 18 որ ընդունելի կ'ըլլայ : 19 Աւետարանը կը տարածուի Փիւնի-
 կէ՝ Վիպրոս և Անտիոք . ու Բառնաբաս կը խրկուի հաւատացեալները հաստատելու : 26
 Աշակերտները նախ և առաջ Անտիոքի մէջ Բրիստոնեայ կ'անուանին . 27 անոնք օղ-
 նութիւն կը խրկեն Հրէաստան սովի ժամանակ :

1 Աւ առաքեալները ու եղբայրները որ Հրէաս-
 տանի կողմերն էին , լսեցին որ հեթանոսներն
 2 ալ Աստուծոյ խօսքը ընդունելու են : Բայց երբոր
 Պետրոս Արուսաղէմ ելաւ , թլփատուածներէն
 3 եղողները անոր հետ կը վեճէին . Ու կ'ըսէին
 թէ , Դուն անթլփատ մարդոց քովը մտար , և
 4 անոնց հետ հաճախ կերար : Պետրոս ալ սկսաւ բաց
 5 կարգով պատմել անոնց , ու ըսաւ . Աս Յոպպէ
 քաղաքը աղօթք կ'ընէի , ու մտքի յափշտակու-
 թեան մէջ տեսիլք մը տեսայ . մէկ աման մը մեծ
 կտաւի պէս՝ չորս ծայրերէն երկինքէն կախուած
 6 իջաւ , ու մինչև ինծի հասաւ . Որուն վրայ աչքս
 տնկեր կը նայէի , և տեսայ երկրի չորքոտանի-
 ները , ու գաղանները , և սողունները , ու երկ-
 7 նից թռչունները : Աւ ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր
 8 ինծի . Այլի՛ր Պետրոս՝ մորթէ ու կեր : Բայց ես
 ըսի . Բաւ լեցի Տէր . ինչու որ պիղծ կամ ան-
 մաքուր բան մը ամենեւին մտած չէ իմ բերանս :
 9 Պատասխան տուաւ ինծի երկրորդ անգամ առ
 ձայնը երկինքէն . Ան որ Աստուած մաքրեց ,
 10 դուն պիղծ մի՛ սեպեր : Աս իրեք անգամ եղաւ ,
 11 ու նորէն բոլորը երկինքը քաշուեցաւ : Աւ ահա
 իսկոյն իրեք մարդ Աեսարիայէն ինծի խրկուած՝
 12 եկան իմ եղած տանս առջևը կեցան : Հոգին ալ
 ինծի ըսաւ՝ որ անոնց հետը երթամ առանց
 խղճահարութեան . աս վեց եղբայրներն ալ ինծի

- Հետ գացին , ու մտանք ան մարդուն տունը :
 13 Եւ անիկայ մեղի պատմեց թէ ինտոր իր տանը
 մէջ հրեշտակը տեսաւ՝ որ կայներ էր , և իրեն
 կ'ըսէր . Մ֊րտ խրկէ Յոպպէ՝ ու կանչէ Սիմոնը՝
 14 որ Պետրոս ալ կը կոչուի . Որ ան քեզի խօսքեր
 պիտի խօսի , որոնցմով փրկուիս դուն՝ և քու
 15 բոլոր տունդ : Ու երբոր սկսայ խօսիլ , Հոգին
 Սուրբ անոնց վրայ իջաւ , ինտոր որ առաջուց
 16 մեր վրայ ալ : Ըն ատենը յիշեցի Տէրոջը խօս-
 քը՝ որ կ'ըսէր . Յովհաննէս ջրով մկրտեց , բայց
 17 դուք Սուրբ Հոգիով պիտի մկրտուիք : Ուստի
 թէ որ Մատուած մի և նոյն շնորհքը տուաւ ա-
 նոնց՝ ինչպէս որ մեղի ալ , երբոր Տէր Յիսուս
 Քրիստոսի հաւատացին , ես ո՞վ էի որ կարենայի
 18 Մատուծոյ դէմ դնել : Ըս բաները լսելով՝ ձայ-
 ներնին կտրեցին , և Մատուած կը փառաւորէին՝
 ու կ'ըսէին . Ուրեմն Մատուած հեթանոսներուն
 ալ կենաց համար ապաշխարութիւն տուաւ :
 19 Եւ Ստեփաննոսին մ֊հ֊անը վրայ եկած նեղու-
 թենէն ցիրուցան եղածները մինչև Փիւնիկէ ու
 Սիպրոս և Ընտիոք հասան . ու մէկու մը Ը֊
 20 բուն : Բայց անոնցմէ ոմանք Սիպրացի և Սիւ-
 րենացի մարդիկ էին , որոնք երբոր Ընտիոք մը-
 տան , Յոյներուն հետ կը խօսէին՝ Տէր Յիսուսը
 21 քարոզելով : Ու Տէրոջը ձեռքը անոնց հետն
 էր , և բազմաթիւ մարդիկ հաւատալով՝ Տէրոջը
 22 դարձան : Եւ անոնց վրայով լուրը Երուսա-
 ղեմի եկեղեցիին ականջը հասաւ . ու Բառնա-
 23 բասը խրկեցին՝ որ մինչև Ընտիոք երթայ . Որ
 երբոր եկաւ՝ և Մատուծոյ շնորհքը տեսաւ , ու
 րախացաւ . ու կը յորդորէր ամէնն ալ՝ որ յօժար
 24 սրտով Տէրոջը հետ կ֊ս֊ման . Քանզի ինքը
 բարի մարդ էր , ու Սուրբ Հոգիով և հաւատքով
 լեցուն . ու Տէրոջը շատ ժողովուրդ աւելցաւ :

- 25 Եւ Եւթը Բառնաբաս Տարսոն ելաւ՝ Սօղոսը փրնտուելու, և զանիկայ գտնելով՝ Ընտիօք բերաւ :
- 26 Ու եղաւ որ անոնք լման տարի մը եկեղեցիին հետ մէկտեղ ժողովուելով, շատ ժողովուրդի սորվեցուցին. ու պինտ առաջ Ընտիօքի մէջ աշակերտները Վրիստոնեայ անուանեցան :
- 27 Ըն օրերը Երուսաղեմէն մարգարէներ իջան
- 28 Ընտիօք : Եւ անոնցմէ մէկը Եգաբոս անունով՝ ելաւ իմացուց Հոգիին զօրութեամբը՝ թէ մեծ սով մը պիտի ըլլայ բոլոր աշխարհ, որ և եղաւ :
- 29 Աղօղիոսին օրերը : Եւ աշակերտները որոշեցին որ իրենցմէ ամէն մէկը ձեռքէն եկածին չափ Հրէաստանի մէջ բնակող եղբայրներուն օգնուի :
- 30 Թիւն խրկեն. Որ կատարեցին ալ, երէցներուն խրկելով Բառնաբասին ու Սօղոսին ձեռքովը :

ԳԼ . ԺԲ

- 1 Հերովդէս Թագաւորը կը հալածէ քրիստոնէաները. Յակոբոսը կը սպաննէ, և Պետրոսը բանտը դնել կու տայ. որուն համար եկեղեցին աղօթք ընելով, Տերօջը Հրէշտաւ կը կ'ազատէ զանիկայ : 20 Հերովդէս իր հպարտութեամբը Աստուծոյ վայելուչ եղած պատիւը իրեն առնելով՝ Տերօջը Հրէշտակէն կը զարնուի, և չարաչար կը մեռնի : 24 Ընոր մեռնելէն ետեւ Աստուծոյ խօսքը յաջողութեամբ կը տարածուի :

- 1 Ըն ատենները Հերովդէս Թագաւորը ձեռք զարկաւ եկեղեցիէն մէկ քանինները չարչարելու :
- 2 Եւ Յովհաննեսին եղբայրը Յակոբոսը սրով ըս-
- 3 պաննեց : Ու տեսնելով որ Հրէաներուն հաճելի է, անոր վրայ Պետրոսն ալ բռնեց. ու բաղարջա-
- 4 կերաց օրերն էին : Չանիկայ երբոր բռնեց՝ բանտը դրաւ, և չորս կարգ չորսական զինուորներու յանձնեց որ պահեն, և կ'ուզէր զատկէն
- 5 ետեւ ժողովուրդին հանել զանիկայ : Ուստի Պետրոս բանտին մէջը պահուած էր, բայց եկեղեցին անդադար աղօթք կ'ընէր Աստուծոյ՝ ա-
- 6 նոր համար : Ու երբոր Հերովդէս ուզեց անիկայ դուրս բերել, ան գիշերը Պետրոս երկու զինուորներու մէջտեղը կը քնանար՝ կրկին շըլթաներով կապուած. ու պահապանները դրա-

- 7 նը առջևը բանտը կը պահպանէին : Աւ ահա
Տէրօջը հրեշտակը եկաւ՝ վրան կայնեցաւ , ու տա-
նը մէջ լոյս մը ծագեց , և Պետրոսին կողը խը-
թելով՝ արթնցուց զանիկայ , ու ըսաւ . Շու-
տով ելիր . ու շղթաները անոր ձեռքերէն վար
- 8 ինկան : Աւ հրեշտակը ըսաւ անոր . Գօտիդ
կապէ , ու հողաթափներդ ոտքդ հագիր . անի-
կայ ալ այնպէս ըրաւ . և ըսաւ անոր . Հանդերձդ
- 9 վրադ առ՝ ու եկուր իմ ետեւէս : Ան ալ ելելով
անոր ետեւէն կ'երթար , և չէր գիտեր թէ ան
հրեշտակէն եղած բանը իրաւ է , հապա կը կար-
- 10 ծէր թէ տեսիլք կը տեսնէ : Ու երբոր անոնք
առաջին ու երկրորդ պահպաններէն անցան ,
եկան մինչև երկաթի դուռը , որ քաղաքին մէջը
կը հանէր , որ ան ինքիրմէ բացուեցաւ անոնց .
և ահա ելելով՝ մէկ փողոց մը անցան . հրեշտակն
- 11 ալ իսկոյն անկէ զատուեցաւ : Ու Պետրոս ինք-
զինքին գալով՝ ըսաւ . Հիմա ճշմարտապէս դի-
տեմ որ Տէրը իր հրեշտակը խրկեց , և ազատեց
զիս Հերովդեսին ձեռքէն , ու Հրէից ժողովուր-
- 12 դին բոլոր ակնկալութենէն : Աւ մտածելով՝ ե-
կաւ Մարկոս ըսուած Յովհաննեսին մօրը Մա-
րիամին տունը , ուր որ շատերը ժողովուած ա-
- 13 զօթք կ'ընէին : Աւ ահա դուրսի դուռը որ զար-
կաւ , Հռովդէ անունով ազախին մը գնաց ա-
- 14 կանջ դնելու . Ու երբոր Պետրոսին ձայնը ճանչ-
ցաւ , ուրախութենէն դուռը չբացաւ , հապա
ներս վազելով պատմեց , թէ Պետրոս դրանը
- 15 առջևը կայներ է : Իսկ անոնք ըսին անոր ,
Խենթեցեր ես . բայց ինքը կը պնդէր թէ անանկ
է . անոնք ալ կ'ըսէին . Անոր հրեշտակը պիտի
- 16 ըլլայ : Սակայն Պետրոս անդադար կը զարնէր .
ու երբոր բացին , զինքը տեսնելով ապշեցան :
- 17 Բայց անիկայ ձեռքով նշան կ'ընէր անոնց՝ որ
լուռ կենան , ու պատմեց անոնց թէ ինչպէս Տէ-

րը ղենքը բանտէն հանեց , և ըսաւ . Եսիկայ
Յակոբոսին ու եղբայրներուն պատմեցէք . և
18 ելաւ ուրիշ տեղ գնաց : Ու երբոր առտու եղաւ ,
մեծ խռովութիւն կար ղենուորներուն մէջը՝ թէ
19 արդեօք ի՞նչ եղաւ Պետրոսը : Հերովդէս ալ
երբոր ուզեց անիկայ՝ ու չգտաւ , պահապաննե-
րուն հարցուփորձ ընելով՝ հրաման ըրաւ որ ըս-
պաննուին . և ի՞նչ Հրէաստանէն Աեսարիա իջաւ ,
ու հոն կը կենար :

20 Եւ Հերովդէս խիստ թշնամացած էր Տիւրա-
ցիներուն ու Սիդոնացիներուն հետ . անոնք ալ
միաբան հաւանութեամբ իրեն եկան , ու թա-
գաւորին Բղաստոս սենեկապետը համոզելով՝
հաշտութիւն կը խնդրէին . ինչու որ իրենց եր-

21 կիրը թագաւորին ելլէն ապրուստ կ'առնէր : Եւ
մէկ որոշուած օր մը Հերովդէս թագաւորական
հանդերձը հագած ու ատենը նստած՝ անոնց

22 ատենաբանութիւն կ'ընէր : Ժողովուրդն ալ
կ'աղաղակէր թէ , Եսիկայ Եստուծոյ ձայն է ,

23 ու չէ թէ մարդու : Եւ իսկոյն Տէրոջը հրեշտա-
կը ղանիկայ զարկաւ , Եստուծոյ փառք չտալուն
համար . և որդնալից ըլլալով՝ մեռաւ :

24 Եւ Եստուծոյ խօսքը կ'աճէր ու կը շատնար :

25 Եւ Բառնաբաս ու Սողոս երբոր իրենց յանձնաժ-
պաշտօնը լմնցուցին՝ Երուսաղեմէն դարձան ,
Մարկոս ըսուած Յովհաննէսն ալ հետերնին առ-
նելով :

ԳԼ . ԺԳ

1 Պօղոս ու Բառնաբաս կ'ընտրուին հեթանոսներուն երթալու : 7 Սերգիոս Պօղոսը , և
Եղիմաս մոզը : 14 Պօղոս կը քարոզէ Անտիոքի մէջ՝ թէ Յիսուսն է աշխարհի Փրկիչը :
42 Հեթանոսները կը հաւատան . 45 բայց Հրէայք կը հակառակին և հայհոյութիւն
կ'ընեն : 46 Ասոր վրայ Պօղոս և Բառնաբաս հեթանոսներուն կը դառնան : 48 Քրիս-
տոնէական հաւատքը կ'ընդունին անոնք՝ որ յաւիտենական կենաց սահմանուած էին :

1 Եւ Անտիոքի մէջ եղած եկեղեցիէն քանի մը
մարդարէներ ու վարդապետներ կային , Բառ-
նաբաս , ու Շմաւոն՝ որ Նիւղէր կ'ըսուէր , և

- Ղուկիոս Աիւրենացի , ու Մանայէն՝ Հերովդէս
 2 չորրորդապետին սննդակիցը , և Սողոս : Երբոր
 ասոնք Տէրոջը պաշտօնին մէջն էին՝ և ծով կը
 պահէին , Հոգին Սուրբ ըսաւ . Օտտեցէք ինծի
 3 Բառնաբասը և Սողոսը ան գործին համար ,
 որուն ես կանչեր եմ ատոնք : Ըն առնելու ծով
 պահելով և աղօթք ընելով , ձեռք դրին անոնց
 վրայ՝ ու խրկեցին :
 4 Ընոնք ալ Սուրբ Հոգիէն խրկուած՝ Սելեկիա
 5 իջան , ու անկէ նաւով Աիպրոս գացին : Եւ Սա-
 ղամինա հասնելով՝ Հրէից Ժողովարաններուն
 մէջ Եստուծոյ խօսքը կը քարոզէին , ու Յով-
 6 հաննէսն ալ իրենց սպասաւոր ունէին : Եւ պտը-
 տելով ան բոլոր կղզին մինչև Պափոս , հոն գտան
 սուտ մարգարէ՝ Հրէայ մոգ մը , որուն անունը
 7 Բարեյեսու էր . Որ ինքը փոխանորդ բղեշին
 հետն էր , ու ինչպէս Սերգիոս Պողոս , խելացի
 մարդ մը . ասիկայ Բառնաբասը և Սողոսը հրա-
 8 լիրելով՝ ուղեց Եստուծոյ խօսքը լսել : Սակայն
 անոնց դէմ կեցաւ Եղիմաս մոգը , (քանզի այս-
 պէս կը թարգմանուի անոր անունը ,) որ կ'ու-
 9 ղէր փոխանորդ բղեշը հաւատքէն դարձնել :
 10 Բայց Սողոս՝ (որ Պողոս ալ ինչպէս ,) Հոգւով Սըր-
 բով լեցուած՝ աչքերը անոր վրայ տնկեց , Ու
 ըսաւ . Ո՛վ ամէն խաբեբայութիւնով և ամէն խո-
 րամանկութիւնով լեցուած Սատանայի որդի՝
 11 Թշնամի բոլոր արդարութեան , պիտի չդադա-
 րիս Տէրոջը շիտակ ճամբաները ծռելէն : Եւ
 հիմա Տէրոջը ձեռքը ահա քու վրադ է . ու կոյր
 պիտի ըլլաս՝ ատեն մը արևը չտեսնելով : Եւ
 12 իսկոյն անոր վրայ մէզ ու խաւար մը իջաւ . ու
 պտըտելով առաջնորդ կը փնտռէր : Ըն առնելու
 փոխանորդ բղեշը աս եղած բաները որ տեսաւ՝
 հաւատաց , մեծապէս զարմանալով Տէրոջը վար-
 դապետութեանը վրայ :

- 13 Եւ Պօղոս ու իր ընկերները Պափոսէն ելան ,
 ու եկան Պամփիլիայի Պերգէն . բայց Յովհաննէս
 անոնցմէ զատուելով՝ Երուսաղէմ դարձաւ :
- 14 Ենոնք ալ Պերգէէն գացին՝ ու եկան Պիսիդիայի
 Ենտիոքը , և շաբաթ օրը ժողովարանը մտնե-
- 15 լով՝ նստան : Ու օրէնքը և մարգարէները կար-
 զացուելէն ետեւ՝ ժողովրդապետները Զաքարիա խրկե-
 ցին իրենց ու ըսին . Մարդիկ եղբայրներ՝ թէ որ
 դուք ժողովուրդին խօսելու յորդորական խօսք
- 16 մը ունիք , խօսեցէք : Են ատենը Պօղոս ոտքի
 վրայ կայնելով , ձեռքը շարժեց ու ըսաւ . Ո՛վ
 Իսրայէլացի մարդիկ՝ և դուք՝ որ Եստուծմէ կը
- 17 վախնաք , մտիկ ըրէք : Ես ժողովուրդիս Ես-
 տուածը մեր հայրերը ընտրեց , ու ժողովուրդը
 բարձրացուց Եգիպտոսի երկրին մէջ պանդըխ-
 տութեան ատենը , և բարձր բազուկով զանոնք
- 18 անկէ հանեց : Ու քառսուն տարուան ժամա-
 նակի հափ անապատին մէջ կերակրեց զանոնք :
- 19 Եւ Բանանու երկրին մէջ եօթը ազգ կործանե-
 լով , անոնց երկիրը իրենց տուաւ որ ժառանգեն :
- 20 Եւ անկէ ետեւ չորս հարիւր յիսուն տարիի հափ
 դատաւորներ տուաւ անոնց մինչև Սամուէլ
- 21 մարգարէն : Ու ետքը թագաւոր ուղեցին . և
 Եստուած Կիսի որդին Սաւուղը տուաւ անոնց՝
 Բենիամինի ցեղէն մարդ մը , քառսուն տարի :
- 22 Ու երբոր զանիկայ փոխեց , Դաւիթը հանեց
 իրենց թագաւոր , որուն համար վկայութիւն
 տալով՝ ըսաւ . Յեսսէի որդին Դաւիթը գտայ
 իմ սրտիս համեմատ մարդ , որ իմ բոլոր կամքս
- 23 պիտի կատարէ : Եսոր սերունդէն Եստուած էր
 խոստմունքին պէս Իսրայէլին՝ Փրկիչ Յիսուսը
- 24 հանեց . Եւ դեռ անիկայ էր պաշտօնը չսկսած՝ Յով-
 հաննէս առաջուց Իսրայէլի բոլոր ժողովուրդին
- 25 ապաշխարութեան մկրտութիւնը քարոզեց . Ու
 երբոր Յովհաննէս իր ընթացքը կը կատարէր ,

- ըսաւ . Ո՞վ կը կարծէք թէ եմ . ես Քրիստոսն չեմ .
 Հապա անիկայ ահա իմ ետեւէս կու գայ , որ ես
 արժանի չեմ անոր ոտքերուն կօշիկները քակե-
- 26 լու : Մարդիկ եղբայրներ՝ Աբրահամի տոհմին
 որդիքը , ու անոնք որ ձեր մէջը աստուածավախ
 են , աս փրկութեան խօսքը ձեզի խրկուեցաւ :
- 27 Քանզի Նրուսաղէմ բնակողները՝ և անոնց իշ-
 խանները ո՛չ անիկայ ճանչցան , ո՛չ ալ մարգա-
 րէներուն ձայները , որ ամէն շաբաթ օրերը կը
 կարդացուին . Հապա լաւ կատարեցին ղեռն
- 28 դատապարտելով . Եւ մահուան պատճառ մըն
 ալ չգտած՝ Պիղատոսէն խնդրեցին որ անիկայ
- 29 սպաննուի : Ու երբոր անոր համար բոլոր զը-
 րուած բաները կատարեցին , փայտէն վար իջե-
- 30 ցընելով՝ գերեզմանի մէջ դրին . Բայց Աս-
 տուած անիկայ յարուց մեռելներէն . որ ինքը
- 31 շատ օրեր երեցաւ անոնց , Որ իր հետը Գալի-
 լեայէն Նրուսաղէմ ելեր էին . որոնք հիմա անոր
- 32 վկաներն են ժողովուրդին առջև : Մենք ալ
 ձեզի կը քարոզենք ան խոստմունքը՝ որ հայրե-
- 33 րուն եղած էր . Որ անիկայ Աստուած կատարեց
 մեզի՝ որ անոնց զաւակներն ենք՝ Յիսուսը յա-
 րուցանելով , ինչպէս որ երկրորդ սաղմոսին մէջն
 ալ գրուած է . Դուն իմ Որդիս ես . ես այսօր
- 34 քեզ ծնայ : Եւ որ զանիկայ մեռելներէն յարուց ,
 ու մէյմըն ալ ապականութիւն պիտի չտեսնէ ,
 ասանկ կ'ըսէ թէ , Ձեզի պիտի տամ Գալի-
- 35 թին հաւատարիմ սուրբ Խաչմանեղիս : Ուստի
 ուրիշ սաղմոսի մը մէջ ալ կ'ըսէ . Քու Սուրբիդ ա-
- 36 պականութիւն տեսնել պիտի չտաս : Ինչու որ
 Գալիթ իր դարուն մէջ Աստուծոյ կամացը ծա-
 ույելով՝ մեռաւ , ու իր հայրերուն քովը դրուե-
- 37 ցաւ , և ապականութիւն տեսաւ : Բայց ան որ
 Աստուած յարուց , ապականութիւն չտեսաւ :
- 38 Ուրեմն յայտնի ըլլայ ձեզի՝ մարդիկ եղբայրներ ,

- որ ասոր միջոցովը ձեզի մեզաց թողութիւն կը
 39 քարոզուի . Եւ ան ամէն բաներէն՝ որ Մովսէսին
 օրէնքովը չկրցաք արդարանալ , ասով՝ ամէն ո՛վ
 40 որ հաւատայ , կ'արդարանայ : Երդ՝ զգուշացէք
 որ չըլլայ թէ ձեր վրայ գայ ան որ մարգարէնե-
 41 րուն մէջ ըսուած է . Նայեցէք արհամարհող-
 ներ՝ և զարմացէք , ու ոչնչացէք . ինչու որ գործ
 մը պիտի ընեմ ձեր օրերուն մէջ , անանկ գործ
 մը՝ որ եթէ մէկը ձեզի պատմէ , պիտի չհաւա-
 տաք :
- 42 Ու երբոր անկէ դուրս ելան , կ'աղաչէին որ
 հետեւեալ շաբաթ ալ նոյն խօսքերը իրենց խօ-
 43 սուի : Եւ ժողովուրդը երբոր արձակեցաւ ,
 Հրէաներէն ու նորահաւատ բարեպաշտներէն
 շատերը Պօղոսին ու Բառնաբասին ետեւէն կ'եր-
 թային . որոնք կը խօսէին անոնց հետ , ու կը
 յորդորէին զանոնք , որ միշտ Մատուծոյ շնորհ-
 44 քին մէջը հաստատ կենան : Եւ հետեւեալ շա-
 բաթ օրը զրեթէ բոլոր քաղաքը ժողովուցաւ
 45 Մատուծոյ խօսքը լսելու : Իսկ Հրէաները երբ-
 որ տեսան ան բազմութիւնը , նախանձով լե-
 ցուեցան , ու Պօղոսի զրուցածներուն դէմ կը
 խօսէին՝ հակառակելով ու հայհոյութիւն ընե-
 46 լով : Ըն ատենը Պօղոս և Բառնաբաս համար-
 ձակեցան ու ըսին . Պէտք էր որ առաջ ձեզի
 խօսուի Մատուծոյ խօսքը , բայց որովհետեւ դուք
 անիկայ կը մերժէք , ու ինքզինքնիդ յաւիտե-
 նական կենաց արժանի չէք սեպեր , ահա մենք
 47 հեթանոսներուն կը դառնանք : Ինչու որ Տէրը
 ասանկ պատուիրած է մեզի . Քեզ հեթանոս-
 ներուն լոյս դրի , որ դուն փրկութեան պատ-
 48 ճառ ըլլաս մինչև երկրի ծայրերը : Եւ լսելով
 հեթանոսները՝ կ'ուրախանային , ու Մատուծոյ
 խօսքը կը փառաւորէին . և որոնք որ յաւիտե-
 նական կենաց սահմանուած էին , հաւատացին :

49 Ու Տէրոջը խօսքը բոլոր գաւառը կը տարա-
 50 ծուէր : Բայց հրէաները զրգուցին բարեպաշտ
 և աղնիւ կնիկները՝ ու քաղաքին մեծերը , և
 Պօղոսին ու Բառնաբասին վրայ հալածանք հա-
 նելով՝ զանոնք իրենց սահմաններէն դուրս բրին :
 51 Անոնք ալ իրենց ոտքերուն փոշին անոնց դէմ
 52 թօթվելով՝ Իկոնիոն եկան : Ու աշակերտները
 ուրախութեամբ և Հոգւով Սրբով կը լեցուէին :

ԳԼ . ԺԴ

1 Պօղոս և Բառնաբաս հալածուելով կը փախչին Իկոնիոնէն : 7 Լիւստրայի մէջ Պօղոս
 կը բժշկէ 'ի ծնէ կաղ մը , և աս պատճառով անոնք աստուածներ ըլլալ կը կարծուին :
 19 Պօղոս կը քարկոծուի : 21 Անոնք զանազան եկեղեցիներ կը պտըտին , հաստատե-
 լով աշակերտները հաւատքի և համբերութեան մէջ . 26 ետքը Անտիօք դառնալով՝ կը
 պատմեն եղբայրներուն որչափ բան որ Աստուած ըրեր էր իրենց :

1 Ու եղաւ որ Իկոնիոնի մէջ անոնք մէկտեղ
 Հրէաներուն ժողովարանը մտան , և այնպէս
 խօսեցան՝ որ խիստ շատ Հրէաներ և Յոյներ
 2 հաւատացին : Բայց Հաւատացող Հրէաները
 զրգուցին ու չարութեան զրգուցին հեթանոս-
 3 ներուն սիրտը եղբայրներուն դէմ : Իսկ անոնք
 շատ ժամանակ հաճեցան խօսելով՝ համարձակ կը քա-
 րողէին Տէրոջմով , որ իր շնորհաց խօսքին կը
 վկայէր , և նշաններ ու հրաշքներ ընել կու տար
 4 անոնց ձեռքովը : Եւ քաղաքին բազմութեանը
 մէջ երկպառակութիւն մը եղաւ . ոմանք Հրէա-
 ներուն կողմէն եղան , ոմանք ալ առաքեալնե-
 5 րուն : Ու երբոր հեթանոսները և Հրէաները
 իրենց իշխաններովը լեւառ յարձակեցան՝ զանոնք
 6 նախատելու ու քարկոծելու , Իրենք իմանալով՝
 Լիկայոնացւոց քաղաքները փախան՝ Լիւստրա
 ու Դերբէ , և շրջակայ տեղուանքը , ու հոն աւե-
 տարանք կը քարողէին :
 7 Եւ Լիւստրայի մէջ մարդ մը նստեր էր՝ ոտքե-
 րովը տկար : Իր մօրը որովայնէն կաղ թշուառ , որ
 8 բնաւ քալած չէր : Ասիկայ Պօղոսին խօսքերը
 մտիկ կ'ընէր . անիկայ ալ նայեցաւ անոր՝ և տես-

- 9 ներով թէ բժշկուելու հաւատք ունի , Բարձր
 ձայնով մը ըսաւ . Նշիր ոտքերուդ վրայ շիտակ
 10 կայնէ . ան ալ ցաթկելով կը քալէր : Եւ ժողո-
 վուրդները երբոր Պօղոսին բրածը տեսան՝ ձայ-
 ներնին վերցընելով Նիկայոնարէն ըսին . Ես-
 տուածները մարդոց նմանութիւնով մեզի իջեր
 11 են : Ու Բառնաբասին Դիոս կը կանչէին , և
 Պօղոսին Հերմէս , ինչու որ անիկայ էր գլխա-
 12ւոր խօսողը : Իսկ քաղաքին առջեւ եղած Դիո-
 սին քուրմը ցուեր և պսակներ բերելով դըռ-
 ներուն առջեւ , բազմութեանը հետ մէկտեղ
 13 կ'ուզէր որ զոհ ընէ : Բայց Բառնաբաս ու Պօղոս
 առաքեալները երբոր լսեցին , իրենց հանդերձնե-
 րը պատուելով՝ դուրս ցաթկեցին բազմութեանը
 14 մէջ . կ'աղաղակէին , Ու կ'ըսէին . Մարդիկ՝ ին-
 չո՞ւ համար ատ բաները կ'ընէք . մենք ալ ձեզի
 պէս կիրքեր ունեցող մարդիկ ենք , ու կը քա-
 ղողենք ձեզի որ ատ փուճ բաներէն կենդանի
 Եստուծոյն դառնաք , որ ինքը ստեղծեց երկին-
 քը ու երկիրը և ծովը , ու բոլոր անոնց մէջի
 15 եղածները : Որ անցած դարերուն մէջ թող
 տուաւ ամէն ազգերուն իրենց ճամբաները եր-
 16 թալու : Եյսու ամենայնիւ ինքզինքը առանց
 վկայութեան չթողուց , բարերարութիւնով եր-
 կինքէն ձեզի անձրեւներ՝ ու պտղաբեր եղանակ-
 ներ տալով , կերակուրներով և ուրախութիւնով
 17 ձեր սիրտերը լեցընելով : Ու աս բաները ըսե-
 լով՝ հազիւ կրցան ժողովուրդները դադրեցը-
 նել , որ իրենց զոհ չընեն :
- 18 Սակայն Ենտիոքէն ու Իկոնիոնէն Հրէաներ
 հասան , ու ծողովուրդները համոզեցին , և Պօ-
 ղոսը քարկոծեցին , ու քաղաքէն դուրս քաշե-
 19 ցին՝ կարծելով թէ մեռած է : Բայց աշա-
 կերտները երբոր անոր բոլորտիքը պատեցին ,
 ելաւ քաղաքը մտաւ . ու հետեւեալ օրը Բառ-

- 20 նաբասին հետ մէկտեղ Դերբէ ելաւ : Եւ անոնք
ան քաղաքին մէջ աւետարանը քարոզելով , ու
շատերը աշակերտ ընելով՝ Լիւստրա ու Իկոնիոն
21 և Անտիոք դարձան , Աշակերտներուն սիրտերը
հաստատելով , և յորդորելով որ հաստատ մնան
հաւատքի մէջ . և չ'ընէն , թէ շատ նեղութիւն
ներով պէտք է մեղի Աստուծոյ թագաւորու-
22 թիւնը մտնել : Ու երբոր անոնց ամէն մէկ
եկեղեցիին երէցներ ձեռնադրեցին , ծովապա-
հու թեամբ աղօթք ընելով՝ զանոնք յանձնեցին
23 Տէրոջը՝ որուն հաւատացեր էին : Եւ Պիսի-
դիայի մէջէն պտըտելով՝ եկան Պամփիլիա :
24 Պերգէի մէջ ալ Տէրու խօսքը խօսելէն ետեւ՝
25 Ատալիա իջան : Անկէ ալ նաւով Անտիոք գա-
ցին , ուսկից որ Աստուծոյ շնորհքին յանձ-
նուած էին ան գործին համար՝ որ կատարեցին :
26 Ու երբոր եկան , եկեղեցին մէկտեղ ժողովելով՝
պատմեցին ինչ որ Աստուած ըրեր էր իրենց
հետ , և որ հեթանոսներուն հաւատքի դուռ
27 բացեր էր : Ու հոն շատ ժամանակ աշակերտ-
ներուն հետ կեցան :

ԳԼ . ԺԵ

1 Մեծ հակառակութիւն կը ծագի թրիատութեան վրայով : 6 Ասոր համար առա-
քեալները խորհուրդ կ'ընեն , 22 և նամակ գրելով եկեղեցիներուն , իրենց վճիռը կը
խրկեն անոնց : 36 Պօղոս և Բառնաբաս կը խորհին որ մէկտեղ երթան եկեղեցիներուն
այցելութիւն ընելու , բայց մէջերնին վէճ մը ծագելով՝ իրարմէ կը զատուին :

- 1 Եւ մէկ քանիները Հրէաստանէն իջած՝ եղ-
բայրներուն կը սորվեցընէին՝ որ Եթէ Մովսէ-
սին «*ափսոս*» սովորութեանը համեմատ չ'ըլլա-
2 տուիք , չէք կրնար փրկուիլ : Ուստի Պօղոս և
Բառնաբաս անոնց դէմ շատ մը հակառակու-
թիւն ու վէճ ընելէն ետքը , վճռեցին որ Պօղոս
ու Բառնաբաս և մէկ քանիներն ալ անոնցմէ՝
Երուսաղէմ ելլեն առաքեալներուն ու երէցնե-
3 րուն առ խնդրոյս համար : Անոնք ալ եկեղե-
ցիէն ճամբայ դրուած՝ Փիւնիկէէն ու Սամա-

- բիայէն անցնելով , հեթանոսաց դարձի գալը կը պատմէին , և մեծ ուրախութիւն կու տային
- 4 բոլոր եղբայրներուն : Ու երբոր Նրուսաղէմ հասան , եկեղեցիէն ու առաքեալներէն և երէցներէն ընդունուեցան , և պատմեցին ինչ որ
- 5 Մատուած ըրեր էր իրենց հետ : Փարիսեցւոց աղանդէն հաւատացեալներէն ոմանք ելան՝ ու կ'ըսէին թէ , Պէտք է թլփատել անոնք , ու պատուիրել որ Մովսէսի օրէնքը պահեն :
- 6 Եւ առաքեալները ու երէցները ժողովուեցան
- 7 աս բանիս վրայով խորհելու : Եւ շատ վիճաբանութիւն ըլլալէն ետեւ՝ Պետրոս ոտքի վրայ ելաւ , ու ըսաւ անոնց . Մարդիկ եղբայրներ՝ դուք գիտէք որ առջեւ օրերէն Մատուած զննորեց մեր մէջէն , որ իմ բերնովս հեթանոսները աւետարանի խօսքը լսեն՝ ու հաւատան :
- 8 Եւ սրտագէտ Մատուածը վկայեց անոնց , Հոգին Սուրբը տալով անոնց՝ ինչպէս որ
- 9 մեզի ալ : Եւ մէկ խտրութիւն մը չըրաւ մեր ու անոնց մէջը , հաւատքով անոնց սիրտերը
- 10 մաքրելով : Ուստի հիմա ինչո՞ւ Մատուած կը փորձէք , աշակերտներուն պարանոցին վրայ անանկ լուծ մը դնելով , որ անիկայ ոչ մեր հայրերը՝ ոչ ալ մենք կրցանք վերցընել :
- 11 Բայց կը հաւատանք որ Տէր Յիսուսի շնորհքովը կը փրկուինք մենք , ինչպէս որ անոնք ալ :
- 12 Եւ բոլոր ժողովուրդը լուռ կեցաւ , ու մտիկ կ'ընէր Բառնաբասին ու Պողոսին , որոնք կը պատմէին Բէ Մատուած որչափ նշաններ ու հրաշքներ ըրեր էր հեթանոսներուն մէջ իրենց
- 13 ձեռքովը : Եւ անոնք խօսքերնին կտրելէն ետեւ՝ Յակոբոս պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ .
- 14 Մարդիկ եղբայրներ՝ ինծի մտիկ ըրէք . Շմաւոն պատմեց , թէ Մատուած ինչպէս առաջ այցելութիւն ըրաւ , որ հեթանոսներէն ժողո-

- 15 վուրդ առնէ իր անուանը համար : Աւաս բա-
նիս մարդարէից խօսքերն ալ կը միաբանին .
- 16 ինչպէս որ գրուած է . Ասկէ ետեւ պիտի դառ-
նամ , ու Դաւիթին ինկած խորանը նորէն պի-
տի շինեմ , և անոր կործանուած պէտքերն նորէն
- 17 պիտի շինեմ , և կանգնեմ անիկայ . Որ մնացած
մարդիկը Տէրը փնտռեն , և բոլոր հեթանոսները՝
որոնց վրայ իմ անունս կոչուած է , կ'ըսէ Տէրը՝
- 18 որ աս ամէն բաները կ'ընէ : Յայտնի է Տէրոջը
իր բոլոր գործքերը աշխարհիս սկիզբէն հետէ :
- 19 Ասոր համար ես յարմար կը դատեմ նեղութիւն
չտալ անոնց՝ որ հեթանոսներէն Աստուծոյ կը
20 դառնան . Հապա թուղթ մը զրել անոնց՝ որ ետ
կենան կռոց պղծութիւններէն , և պոռնկութե-
21 նէ , ու խեղդուածէ , և արիւնէ : Ինչու որ
Մովսէս հին դարերէն ՚ի վեր ամէն քաղաքի
մէջ զինքը՝ քարոզողներ ունի , և ժողովարան-
ներու մէջ ամէն շաբաթ օր կը կարդացուի :
- 22 Ան ատենը առաքեալներուն ու երէցներուն՝
բոլոր եկեղեցիին հետ մէկտեղ աղէկ երեւցաւ՝ որ
իրենցմէ մարդիկ ընտրելով Անտիոք խրկեն Պո-
ղոսին ու Բառնաբասին հետ , Բարսաբա մա-
կանուանեալ Յուդան և Դիդան՝ իրենց գլխաւոր
- 23 մարդիկ էն՝ եղբայրներուն մէջ . Ու անոնց ձեռ-
քովը Բարնաբաս ի խրկեցին այսպէս գրուած :
- Առաքեալներ ու երէցներ և եղբայրներ՝ Ան-
տիոքի ու Սիւրիայի և Սիւրիկիայի մէջ հեթա-
- 24 նոսներէն եղած եղբայրներուդ ողջոյն : Որով-
հետեւ լսեցինք՝ թէ ոմանք մեր մէջէն ելելով՝
ձեզ խօսքերով խռովեցուցեր են՝ և ձեր անձերը
խախտեր են , ըսելով թէ պէտք է թրփատուիլ ու
օրէնքը պահել , որ անոնց մենք պէտք չպատուի-
- 25 րեցինք . Մեզնի միաբանութեամբ ժողովուածնե-
րուս աղէկ երեւցաւ , որ մարդիկ ընտրելով ձեզնի
խրկենք մեր սիրելիներուն Բառնաբասին ու Պո-

- 26 զոսին հետ , Որոնք մեր Տէր Յիսուս Վրիստոսի
անուանը համար անձերնին մատնած մարդիկ
27 են : Ուստի խրկեցինք Յուդան և Շիղան , որ
28 իրենք ալ բերնով նոյն բաները յեղ զրուցեն : Ին-
չու որ աղէկ երեցաւ Սուրբ Հոգին ու մեզի ալ՝
ձեր վրայ աւելի բեռ չդնել , աս հարկաւոր բանե-
29 րէս 'ի զատ , Որ ետ կենաք կուռքերու զոհու-
ծէ , և արիւնէ , ու խեղդուածէ , և պոռնկու-
թենէ . որ աս բաներէն ինքզինքնիդ պահելով՝
աղէկ պիտի ընէք : Ո՛ղջ եղեք :
- 30 Ենոնք ալ ճամբայ դրուելով՝ Ենտիոք գացին ,
և ժողովուրդը մէկտեղ ժողվելով՝ թուղթը
31 տուին : Ու երբոր կարդացին , ուրախացան ան
32 միսիթարութեանը վրայ : Իսկ Յուդա ու Շի-
ղա՝ որ իրենք ալ մարգարէ էին , շատ խօսքերով
միսիթարեցին եղբայրները՝ ու հաստատեցին :
33 Եւ ատեն մը հոն կենալէն ետեւ՝ եղբայրներէն
խաղաղութեամբ ճամբայ դրուեցան առաքեալ-
34 ներուն զաւանակ : Բայց Շիղային աղէկ երեցաւ
35 հոն մնալ : Պօղոս ու Բառնաբաս ալ Ենտիոքի
մէջ կը կենային , և ուրիշ շատերու հետ Տէրոջը
խօսքը կը սորվեցընէին ու կը քարոզէին :
- 36 Եւ քանի մը օրերէ ետեւ Պօղոս ըսաւ Բառ-
նաբասին . Դառնանք ու այցելութիւն ընենք
եղբայրներուն՝ ամէն մէկ քաղաքները , ուր որ
Տէրոջը խօսքը քարոզեցինք , և պէտքեր թէ ի՛նչ
37 պէս են : Իսկ Բառնաբաս կ'ուզէր որ Յովհան-
38 նէսն ալ առնեն , որ Մարկոս կ'ըսուէր . Բայց
Պօղոս արժան չսեպեց որ Պամփիլիայի մէջ ի-
րենցմէ զատուողը՝ ու իրենց հետը գործի չեկողը
39 հետերնին առնեն : Այսպէս Դեֆֆֆն անմիաբա-
նութիւն մը եղաւ , մինչև որ իրարմէ զատուե-
ցան . և Բառնաբաս առաւ Մարկոսը՝ ու նաւով
40 Կիպրոս գնաց : Պօղոսն ալ Շիղան ընտրեց՝ ու
եղաւ , եղբայրներէն Եստուծոյ շնորհացը յանձ-

41 նուեւով . Եւ Սիւրիայի ու Աիլիկիայի մէջ կը պտըտէր , ու եկեղեցիները կը հաստատէր :

ԳԼ . Ժ.Զ

1 Պօղոս կը թլփատէ Տիմոթէոսը . 7 Սուրբ Հոգին հրամանովը քաղաքները կը պտըտի . 14 Լիդիան հաւատքի կը բերէ , 16 և հարցուկ ողի ունեցող աղախին մը կը բժշկէ : 19 Աս պատճառով Պօղոսը ու Շիղան կը ծեծուին , և բանտը կը դրուին : 26 Բանտին դռները հրաշքով կը բացուին : 31 Բանտապետը դարձի կու գայ . 37 և անոնք կ'ազատուին :

- 1 Եւ հասաւ Գերըէ ու Լիւստրա . և ահա հոն աշակերտ մը կար Տիմոթէոս անունով , որ հաւատացեալ շրէայ կնկան մը զաւակ էր , և հայ-
- 2 րը Յոյն էր . Որ Լիւստրացի ու Իկոնացի եղ-
- 3 բայրներէն ալ Էսքէ վկայուած էր : Պօղոս ուղեց որ ասիկայ իր հետը ելլէ , և առաւ թլփատեց զանիկայ՝ ան տեղուանքը եղած շրէաններուն համար . ինչու որ ամէնն ալ զիտէին թէ անոր
- 4 հայրը Յոյն էր : Ու քաղաքներէն անցնելով , Երուսաղէմ եղած առաքեալներէն ու երէցներէն ապսպրուած հրամանները կ'աւանդէին անոնց՝
- 5 որ պահէն : Եկեղեցիներն ալ հաւատքի մէջ կը հաստատուէին , և օրէ օր անոնց թիւը կ'աւելնար :
- 6 Եւ Փռիւզիա ու Գաղատացւոց կողմերը պտըտեցան . և Սուրբ Հոգիէն արգիլուելով որ Ե-
- 7 փեսոսքը Եսիայի մէջ չխօսին , Միւսիայի կողմերը որ եկան , կը ջանային դէպ 'ի Բիւթանիա երթալ . և Յիսուսի Հոգին թող չտուաւ
- 8 անոնց : Եւ Միւսիայի քովէն անցնելով՝ Տրո-
- 9 վադա իջան : Եւ հոն գիշերը Պօղոսին տեսիլք մը երեցաւ . Մակեդոնացի մարդ մը կայներ կ'աղաչէր անոր՝ ու կ'ըսէր . Մակեդոնիա ան-
- 10 ցիր , և օգնէ՛ մեզի : Ու երբոր ան տեսիլքը տեսաւ , շուտ մը ուղեցինք Մակեդոնիա ելլել , հասկընալով որ Տէրը մեզ կը հրաւիրէ անոնց աւետարան քարոզելու :
- 11 Ուստի նախ Տրովադայէն ելանք՝ ու շիտակ

- Սամօթրակէ գացինք , ու հետեւեալ օրը Նէա-
- 12 պօլիս . Եւ անկէ ալ Փիլիպպէ , որ է Սակեդո-
նիայի Դէ մասին գլխաւոր քաղաքը՝ Վոդոմլիա .
- 13 և ան քաղաքին մէջ քանի մը օր կեցանք . Ու
շաբաթ օրը քաղաքէն դուրս ելանք զետեղեր-
քին քովը՝ ուր որ սովորութիւն ունէին աղօթք
ընելու , ու նստելով՝ ժողովուած կնիկներուն կը
- 14 խօսէինք : Եւ Թիւատիր քաղաքէն ծիրանա-
վաճառ կին մը՝ Լիդիա անուն , որ աստուածա-
վախ մէկ մըն էր , մտիկ կ'ընէր . որուն սիրտը
Տէրը բացաւ Պօղոսին ըսածներուն ուշադրու-
- 15 թիւն ընելու : Ու երբոր մկրտուեցաւ ինքը և
իր տունը , աղաչեց ու ըսաւ . Թէ որ զիս Տէրո-
ջը հաւատացեալը կը սեպէք , իմ տունս մտէք
բնակեցէք . և ստիպելով տարաւ մեզ :
- 16 Ու եղաւ որ երբ մենք աղօթքի կ'երթայինք ,
աղախին մը պատահեցաւ մեզի , որ հարցուկ
ոգի ունէր , որ գուշակութիւն ընելով՝ իր տէրե-
- 17 թուն շատ վաստակ կը բերէր : Եսիկայ Պօղոսին
և մեր ետեւէն իյնալով կը պոռար՝ ու կ'ըսէր . Ես
մարդիկը Բարձրեալ Նստուծոյ ծառաներն են ,
- 18 որ մեզի փրկութեան ճամբան կը քարոզեն : Եւ
աս բանը շատ օրեր կ'ընէր . իսկ Պօղոս վշտա-
նալով՝ դարձաւ ու ըսաւ ան ոգիին . Յիսուս
Քրիստոսի անունովը հրաման կ'ընեմ քեզի , ելի՛ր
- 19 ատկէ . և նոյն ժամուն ելաւ : Երբոր տեսան անոր
տէրերը՝ որ իրենց վաստակին յոյսը կտրեցաւ ,
Պօղոսը ու Շիղան բռնեցին՝ ու հրապարակը
- 20 քաշեցին իշխաններուն առջին : Եւ տարին զա-
նոնք զօրագլուխներուն քովը՝ ու ըսին . Ես մար-
դիկները մեր քաղաքը իրար կ'անցընեն . իրենք
- 21 չըէայ են , Եւ անանկ սովորութիւններ կը քա-
րոզեն , որ արժան չէ մեզի ընդունիլ , ոչ ալ
- 22 ընել , ինչու որ չուովմայեցի ենք : Եւ բազմու-
թիւնը անոնց վրայ դիզուեցաւ . զօրագլուխներն

- ալ բռնութեամբ անոնց հանդերձները հանե-
 23 ցին , և հրաման ըրին որ շահ չեն թողնուի . Եւ անոնց շատ վերքեր տալէն ետեւ՝ բանտը դրին ,
 պատուիրելով բանտապետին որ զգուշութեամբ
 24 պահէ զանոնք : Եւ ալ ասանկ հրաման առնելով՝
 զանոնք ներսի բանտը դրաւ , ու ոտքերնին
 կոճղի մէջ ամուրցուց :
 25 Եւ կէս գիշերին Պօղոս ու Շիղա աղօթք կ'ը-
 նէին՝ և զՄատուած կ'օրհնէին , ու բանտար-
 26 կեալներն ալ անոնց մօտիկ կ'ընէին : Եւ յան-
 կարծակի մեծ շարժ մը եղաւ , անանկ որ բան-
 տին հիմերը սասանեցան , և անմիջապէս բոլոր
 դռները բացուեցան , ու ամենուն կապերը ար-
 27 ձրկուեցան : Եւ բանտապետը երբոր արթն-
 ցաւ՝ ու բանտին դռները բացուած տեսաւ , թու-
 րը քաշեց՝ և ինքզինքը պիտի սպաննէր , կար-
 28 ծելով թէ կապուածները փախեր են : Բայց
 Պօղոս բարձր ձայնով կանչեց ու ըսաւ . Դու
 քու անձիդ վնաս մը մի՛ ըներ , ինչու որ ամէնքս
 29 ալ հոս ենք : Եւ անիկայ ճրագ մը ուղեց ու ներս
 վազեց , և դողալով՝ Պօղոսին ու Շիղային առ-
 30 ջեւ ինկաւ . Եւ անոնք դուրս բերելով՝ ըսաւ .
 Տէրեր՝ ինծի ի՞նչ պէտք է ընել , որ փրկուիմ :
 31 Եւնոնք ալ ըսին . Հաւատա՛ Տէր Յիսուս Քրիս-
 տոսին , ու պիտի փրկուիս դուն՝ և քու տունդ :
 32 Եւ Տէրոջը խօսքը խօսեցան անոր , ու ան ամե-
 33 նուն՝ որ իր տանը մէջն էին : Եւ առաւ զանոնք
 գիշերուան նոյն ժամուն՝ ու անոնց վերքերը
 լուաց , և շուտ մը մկրտուեցաւ ինքը ու բոլոր
 34 իրենները : Եւ զանոնք իր տունը տանելով , «
 և առջեւ սեղան դրաւ , և բոլոր տունովը ու-
 35 ըրախ եղաւ՝ Մատուծոյ հաւատալով : Ու երբոր
 առտու եղաւ , զօրագլուխները խրկեցին սպա-
 սաւորները ու ըսին . Արձակէ՛ ատ մարդիկը :
 36 Բանտապետն ալ ան խօսքերը Պօղոսին պատ-

- մեց թէ , Օօրագլուխները խրկեցին որ արձա-
կուիք . ուստի հիմա ելէք՝ և խաղաղութեամբ
37 գացէք : Բայց Պօղոս ըսաւ անոնց . Մեզ
յայտնապէս ծեծելով՝ որ չդատապարտուած
Հռովմայեցի մարդիկ ենք , բանտը դրին , ու
հիմա գաղտնիկ կը հանեն մեզ . ատանկ չէ ,
38 հապա թող իրենք դան ու մեզ հանեն : Եւ ըս-
պասաւորները զօրագլուխներուն պատմեցին ան
խօսքերը . անոնք ալ երբոր լսեցին թէ Հռով-
մայեցի են , վախցան , ու եկան քաղցրութեամբ
39 խօսեցան անոնց հետ . Եւ դուրս հանելով՝ կ'ա-
40 ղաչէին որ ան քաղաքէն երթան : Ընոնք ալ
բանտէն ելելով՝ Լիդիային Կրիստոսի մօտան , ու եղ-
բայրները տեսան՝ ու մխիթարեցին զանոնք , և
գացին :

ԳԼ . ԺԷ

- 1 Պօղոս կը քարոզէ Թեսաղոնիկէի մէջ , 4 ուր ոմանք կը հաւատան , և ոմանք կը հալա-
ծեն զանիկայ : 10 Պօղոս Բերիա կը խրկուի , ու հոն ալ կը քարոզէ . 13 Թեսաղո-
նիկեցիներէն հալածուած՝ 15 Աթէնք կ'երթայ , ուր տեղ կը քարոզէ անոնց չճանչցած
կենդանի Աստուածը : 34 Հատ մարդիկ Քրիստոսի կը հաւատան :

- 1 Եւ Ամփիպօլիսէն ու Ապոլոնիայէն պտըտելով՝
Թեսաղոնիկէ եկան , ուր որ Հրէաները ժողովա-
2 րան մը ունէին : Պօղոս ալ իր սովորութեանը
պէս անոնց մէջը մտաւ , և իրեք շաբաթ օր խօ-
3 սեցաւ անոնց հետ գիրքերէն , Մեկնելով և առ-
ջնին դնելով , թէ պէտք էր Վրիստոսի չար-
չարուիլ , ու մեռելներէն յարութիւն առնել , և
թէ՝ Ըն Յիսուսը որ ես ձեզի կը քարոզեմ , Ըստ-
4 Վրիստոսն է : Եւ անոնցմէ ոմանք հաւատա-
ցին , ու Պօղոսին և Շիղային հետ միացան ,
աստուածավախ Յոյներէն ալ մեծ բաղմութիւն ,
ու երեւելի կնիկներէն ալ հաւատացողները քիչուր
5 չէին : Բայց Հաւատացող Հրէաները նախան-
ձեցան , և քանի մը դատարկապորտ անօրէն
մարդիկ առնելով՝ աղմուկ հանեցին , ու քաղա-
քը տակնուվրայ ըրին . և Յասոնին տանը վրայ

- յարձակելով՝ կ'ուզէին զանոնք ժողովքին առջևը
6 տանիլ : Աւերբոր զանոնք չգտան , Յասոնը ու
մէկ քանի եղբայրներ քաշելով տարին քաղա-
քապետներուն առջևը , կանչուըռտելով թէ ա-
նոնք որ աշխարհը տակնուվրայ ըրին , հոս ալ
7 հասեր են . Որոնք Յասոնը ընդունեն է . և ա-
սոնք ամէնը կայսրին հրամանացը դէմ կը գոր-
ծեն , ըսելով թէ՝ ուրիշ թագաւոր մը կայ Յի-
8 սուս : Աւ խռովեցուցին ժողովուրդը ու քաղա-
9 քապետները , որ աս բաները կը լսէին : Բայց
երբոր Յասոնէն և ուրիշներէն երաշխաւորու-
10 թիւն առին , արձակեցին զանոնք : Իսկ եղ-
բայրները շուտ մը գիշերով Պօղոսը և Շիղան
Բերիա խրկեցին . որոնք հոն հասնելով՝ Հրէից
11 ժողովարանը գացին : Ասոնք Թեսաղոնիկէի
մէջ եղողներէն աւելի ազնիւ մարդիկ էին , որ
Աստուծոյ խօսքը կատարեալ յօժարութեամբ ըն-
դունեցին , և ամէն օր Գիւրքերը կը քննէին՝ թէ
12 աս բաները ասանկ է : Ուստի անոնցմէ շատերը
հաւատացին . և պատուաւոր Յոյն կնիկներէն՝
ու մարդիկներէն հասարակողներն ալ քիչուր չէին :
13 Բայց երբոր իմացան Թեսաղոնիկէցի Հրէաները
թէ Բերիայի մէջ ալ Աստուծոյ խօսքը քարո-
ղուեցաւ Պօղոսէն , հոն ալ եկան՝ ու ժողովուրդը
14 գրգռեցին : Ան ատենը եղբայրները շուտ մը
Պօղոսը խրկեցին՝ որ մինչև ծովեզերքը երթայ .
15 բայց Շիղա ու Տիմոթէոս հոն մնացին : Աւ ա-
նոնք որ Պօղոսը կը տանէին , մինչև Աթէնք բե-
րին անիկայ . և երբ հրաման առնելով Շիղային
ու Տիմոթէոսին համար՝ որ շուտով իրեն գան ,
գացին :
16 Աւ Պօղոս Աթէնքի մէջ անոնց սպասելով՝ իր
հոգին անհանգիստ էր ներսի դին , վասն զի
քաղաքը բոլորովին կռապաշտութեան մէջ ըն-
17 կըղմած կը տեսնէր : Ուստի ժողովարանին

- մէջ կը խօսէր Հրէաներուն ու բարեպաշտ մար-
դոց , և ամէն օր հրապարակներուն մէջ որոնց
18 որ պատահէր : Ու Եպիկուրեան և Ստոյիկեան
փիլիսոփաներէն մէկ քանինները իրեն հետ հա-
կաճառութիւն կ'ընէին . և ոմանք կ'ըսէին . Ես
սերմանաքաղը ի՞նչ ըսել կ'ուզէ . ուրիշներն ալ
ի՞նչ : Կ'երևի թէ ասի քիչ օտար աստուածներու
քարոզիչ է . ինչու որ Յիսուսը ու յարութիւնը
19 կ'աւետարանէր անոնց : Եւ առին անիկայ Ե-
րիսպագոսը տարին , ու կ'ըսէին . Կրնանք իմա-
նալ թէ ի՞նչ է ատ նոր վարդապետութիւնը՝ որ
20 դուն կը զրուցես . Քանզի մեր ականջներուն
օտար բաներ կը բերես . ուրեմն կ'ուզենք իմանալ
21 թէ ի՞նչ պիտի ըլլան անոնք . (Ինչու որ Եթենա-
ցիները ամէնն ալ , ու հոն կեցող օտարականնե-
րը ուրիշ բանի չէին պարապեր , բայց միայն նոր
բան զրուցելու կամ լսելու :)
22 Են առենը Պօղոս Երիսպագոսին մէջը կայնե-
ցաւ՝ ու ըսաւ . Ո՛վ Եթենացի մարդիկ՝ ամէն կող-
23 մանէ խիստ կրօնասէր կը տեսնեմ ձեզ : Քան-
զի ես պտըտելով ու ձեր պաշտամունքը զննելով՝
մէկ սեղան մը գտայ , որուն վրայ գրուած էր՝
ԵՆԾԵՆՕԹ ԵՍՏՈՒԾՈՅՆ . ուստի անիկայ
որ դուք չճանչնալով կը պաշտէք , ես նոյնը ձեզի
24 կը քարոզեմ : Եստուած որ աշխարհը ստեղծեց ,
և անոր մէջի բոլոր բաները , անիկայ երկնից ու
երկրի Տէրը ըլլալով , ո՛չ ձեռագործ տաճարնե-
25 րու մէջ կը բնակի , Ո՛չ ալ մարդոց ձեռքովը կը
պաշտուի՝ բանի մը կարօտի պէս . քանզի ինքը
կու տայ ամենուն կեանք ու շունչ՝ և ամէն բան .
26 Ու բոլոր մարդոց ազգերը մէկ արիւնէ մը ըրաւ՝
որ բոլոր երկրի երեսին վրայ բնակին . և որո-
շուած ժամանակներ հաստատեց , ու անոնց
բնակութեան սահմանները , զԵստուած փրնա-
27 ուելու , Որ ըլլայ թէ խարխափելով զինքը գըտ-

- նեն . թէպէտև մեր ամէն մէկէն ալ հեռու չէ .
- 28 Ինչու որ անով կ'ապրինք և կը շարժինք ու կանք , ինչպէս որ ձեր բանաստեղծներէն մէկ քանիներն ալ ըսին , Քանզի մենք անոր ցեղէն
- 29 ալ ենք : Ուստի՝ որովհետև Աստուծոյ ցեղէն ենք . պէտք չէ որ անանկ սեպենք թէ Աստուածութիւնը նման ըլլայ ոսկիի կամ արծաթի կամ քարի , որ մարդուս վարպետութիւնովը
- 30 ու խելքովը քանդակուած է : Արդ՝ Աստուած տգիտութեան ատենները անտես ընելով , հիմա ամէն տեղ կը պատուիրէ բոլոր մարդոց՝ որ ա-
- 31 պաշխարեն : Ինչու որ ինքը մէկ օր մը սահմանեց , որուն մէջ աշխարհս արդարութեամբ պիտի դատէ ան մարդուն ձեռքովը , որն որ որոշեց , ու ամենուն հաւատացուց՝ զանիկայ մեռելներէն յարուցանելով :
- 32 Երբոր մեռելներէն յարութիւնը լսեցին , ոմանք ծաղը կ'ընէին . ոմանք ալ կ'ըսէին . Ատ բանիդ համար ուրիշ անգամ մտիկ պիտի ընենք
- 33 քեզի : Եւ այսպէս Պօղոս անոնց մէջէն ելաւ :
- 34 Սակայն քանի մը մարդիկ իրեն յարելով հաւատացին , որոնց մէջն էր Դիոնեսիոս Արիսպագացին , և Դամարիս անունով կնիկ մը , ու անոնց հետ ուրիշներ ալ :

ԳԼ . ԺԸ

1 Պօղոս իր արհեստը կը բանի , և կորնթոսի մէջ հեթանոսներուն կը քարոզէ : 9 Տէրը տեսիլքի մէջ կը քաջալերէ Պօղոսը , 12 որ կ'ամբաստանուի փոխանորդ ըղեշին՝ Գաղտին առջև , բայց կ'աղատի . 18 Ետքը քաղաքէ քաղաք պտրտելով՝ աշակերտները կը հաստատէ : 24 Ապօղոս՝ աւելի ճշիւ սորվելով ճշմարտութիւնը Ահիւղասէն ու Պրիսկիլլայէն՝ 28 զՔրիստոս կը քարոզէ մեծ ազդեցութեամբ :

1 Ասկէ ետև Պօղոս Աթենքէն զատուելով՝ Կո-

2 ընթիոս եկաւ , Եւ մէկ Հրէայ մը գտաւ Ակիւղաս անունով ծննդեամբ Պոնտացի , որ իր Պրիսկիլլա կնկանը հետ նոր եկեր էր Խտալիայէն , (Կօղիոսին հանած հրամանին համար որ բոլոր Հրէաները Հռովմէն հեռանան .) ու անոնց քո-

- 3 վը գնաց : Եւ որովհետեւ ինքը արհեստակից էր՝ անոնց քովը կեցաւ , և կը բանէր . ինչու որ
- 4 արհեստով վրանագործ էին : Ու ամէն շաբաթ օրերը ժողովարանին մէջ կը խօսէր , և Հրէանե-
- 5 ըր ու Յոյները կը համոզէր : Ու երբոր Շիշլա և Տիմոթէոս Մակեդոնիայէն իջան , Պօղոսին հոգին եռանդով վառուած ըլլալով , Հրէանե-
- 6 րուն վկայութիւնով կը հաստատէր՝ թէ Յիսուսը Բրիստոսն է : Ենոնք ալ երբոր դէմ կեցան ու կը հայհոյէին , ինքը հանդերձները թօթ-վելով՝ ըսաւ անոնց . Ձեր արիւնը ձեր գլուխը , ես անպարտ եմ , ասկէ ետեւ հեթանոսներուն
- 7 պիտի երթամ : Եւ անկէ երթալով՝ մտաւ մէկու մը տուն , որուն անունը Յուստոս էր՝ աստուածավախ մարդ , որուն տունը ժողովարա-
- 8 նին կից էր : Եւ ժողովորդապետը Արիսպոս իր բոլոր տունովը հաւատաց Տէրոյն . և Աորնթացիներէն շատերը լսելով՝ հաւատացին ու մկր-
- 9 տուեցան : Եւ գիշերը տեսիլքի մէջ Տէրը ըսաւ Պօղոսին . Մի վախճար՝ հապա խօսէ , և լուռ
- 10 մի՛ կենար , ինչու որ ես քեզի հետ եմ , և մէկը քեզի դէմ պիտի չելլէ՝ քեզի փնաս մը հասցընելու . քանզի աս քաղաքիս մէջ ես շատ ժողո-
- 11 վուրդ ունիմ : Եւ հոն տարի մը ու վեց ամիս կեցաւ , ու Եստուծոյ խօսքը անոնց մէջ կը սորվեցընէր :
- 12 Եւ Եփայիայի փոխանորդ բղեշխին Գաղիոնին օրերը Հրէայք միաբանելով՝ Պօղոսին դէմ
- 13 ելան , և զանիկայ ատեանը տարին , լսելով թէ , Եսիկայ կը հրապուրէ մարդիկը օրէնքէն դուրս
- 14 Եստուած պաշտելու : Ու երբոր Պօղոս իր բերանը բանալու պատրաստ էր , Գաղիոն ըսաւ Հրէաներուն . Թէ որ անիրաւութեան մը կամ չար գործքի մը համար ըլլար՝ ո՞վ Հրէաներ ,
- 15 արժան էր ինծի՝ որ ձեզի մօտիկ ընէի : Բայց

- [Թէ որ վէճը խօսքի՝ ու անուններու՝ և ձեր օրէն-
 քին վրայով է, դուք ձեզմէն տեսէք. ինչու որ ես
 16 ատանկ բաներու դատաւոր ըլլալ չեմ ուզեր: Եւ
 17 զանոնք ատեանէն վուրնտեց: Ան ատենը բոլոր
 Յոյները Սոսթենէս ժողովորդապետը բռնեցին՝
 ու ատեանին առջևը կը ծեծէին. և աս բանե-
 րուս վրայով Գաղիոն բնաւ հոգ չէր ըներ:
- 18 Պօղոս ալ տակաւին խել մը օրեր հոն մնալէն
 ետքը՝ եղբայրներէն հրաժարելով, նաւով դէպ
 'ի Սիւրիա գնաց. ու իր հետն ալ Պրիսկիլան և
 Եկիւղասը, առաջ կենքրայի մէջ եւ գլուխը փոք-
 19 րած, ինչու որ ուխտաւոր էր: Ու Եփեսոս որ
 հասաւ, անոնք հոն ձգեց, և ինքը ժողովարա-
 20 նը մտնելով՝ Հրէաներուն հետ կը խօսէր: Եւ
 իրեն կ'աղաչէին՝ որ ալ աւելի ժամանակ իրենց
 21 քովը մնայ. բայց յանձնառու չեղաւ. Հապա
 հրաժարեցաւ անոնցմէ ըսելով. Պէտք է որ ան-
 պատճառ աս առաջիկայ տօնը Երուսաղեմի մէջ
 ընեմ. բայց Նատուծոյ կամքովը նորէն ձեզի կը
 դառնամ. ու Եփեսոսէն նաւով ճամբայ ելաւ.
- 22 Եւ կեսարիա հասնելով՝ Երեմիայի ելաւ, ու եկե-
 ղեցիին բարև տուաւ, ու ետքը իջաւ Մատիոք.
- 23 Եւ ատեն մը հոն կենալէն ետեւ՝ ելաւ, ու կարգով
 Գաղատացոց երկիրը և Փռիւզիա կը պտըտէր,
 ու բոլոր աշակերտները կը հաստատէր:
- 24 Եւ Նպողոս անունով Հրէայ մը, ծննդեամբ
 Աղեքսանդրացի՝ ճարտասան մարդ մը՝ եկաւ հա-
 սաւ Եփեսոս. որ ինքը զօրաւոր էր առաջ գիրքե-
 25 րով: Մտիկայ Տէրոջը ճամբուն մէջ վարժուած
 էր, և ջերմեռանդ հոգի ունենալով, կը խօսէր
 ու կը սորվեցընէր ճշդութեամբ Տէրոջը վրայով.
 բայց ետքը միայն Յովհաննեսին մկրտութիւնը գի-
 26 տէր: Մտիկայ սկսաւ ժողովարանին մէջ հա-
 մարձակ խօսիլ. ու երբոր Եկիւղաս ու Պրիսկի-
 ղա լսեցին անկէ, ալ զանիկայ իրենց քովը ա-

ուին , և աւելի ճշդիւ Եստուծոյ ճամբան անոր
 27 հասկըցուցին : Ու երբոր անիկայ ուղեց Եքա-
 յիա երթալ , եղբայրները քաջալերեցին շահեկան ,
 ու զի գրեցին « Եւ զի աշակերտներուն՝ որ զանի-
 կայ ընդունին . որ հոն հասնելով՝ շատ օգտակար
 28 եղաւ շնորհքով հաւատացեալներուն . Քանզի
 հրապարակաւ սաստիկ կը յանդիմանէր շրեա-
 ները , « Եւ գիրքերէն ցուցնելով թէ Յիսուսը
 Քրիստոսն է :

ԳԼ . ԺԹ

1 Սուրբ Հոգին կը տրուի հաւատացեալներուն՝ Պօղոսին ձեռքը : 9 Հրեայք կը հայհո-
 յեն Պօղոսի վարդապետութիւնը՝ որ հրաշքներով կը հաստատուի : 13 Երդմեցուցիչ
 Հրեայք 16 ծեծ կ'ուտեն դիւահարէն : 19 Կախարդական գրքերը կ'այրուին : 24 Դե-
 մետրիոս իր արծաթսիրութեամբը մեծ աղմուկ կը հանէ Պօղոսին դէմ , 35 որն որ ա-
 տենադպիրը կը հանդարտեցնէ :

1 Եւ քանի որ Եպոդոս Կորնթոսի մէջ էր , Պօղոս
 վերի կողմերը պտըտելով՝ Եփեսոս եկաւ . և քա-
 2 նի մը աշակերտներ գտնելով , Բսաւ անոնց .
 երբոր հաւատացիք՝ Սուրբ Հոգին առի՞ք ար-
 դեօք . անոնք ալ ըսին իրեն . Բայց մենք լսած
 3 ալ չենք թէ Սուրբ Հոգի կայ : Եւ ըսաւ անոնց .
 Հապա ինչո՞վ մկրտուեցաք . անոնք ալ ըսին .
 4 Յովհաննեսին մկրտութիւնովը : Պօղոս ալ ը-
 սաւ . Յովհաննէս ապաշխարութեան մկրտու-
 թիւնով մկրտեց , Ժողովուրդին ըսելով , թէ ան
 որ իրմէ ետքը պիտի գայ՝ անոր հաւատան , այս-
 5 ինքն՝ Քրիստոս Յիսուսին : Ու երբոր « լսե-
 6 ցին , Տէր Յիսուսի անունովը մկրտուեցան : Եւ
 Պօղոս երբոր անոնց վրայ ձեռք դրաւ , Սուրբ
 Հոգին անոնց վրայ եկաւ , և լեզուներ կը խօսէին
 7 ու կը մարգարէանային : Եւ ան բոլոր մարդիկը
 8 տասուերկուքի չափ էին : Ու Ժողովարանը մըտ-
 նելով՝ իրեք ամիս համարձակութեամբ Եստու-
 ծոյ թագաւորութեանը վրայով կը խօսէր , ու կը
 9 համոզէր : Իսկ երբոր մէկ քանիները կը յա-
 մառէին՝ ու դէմ կը դնէին բազմութեան առջևը

- ան ճամբան բամբասելով , ինքը անոնցմէ հեռացաւ , և աշակերտները զատեց , ու ամէն օր Տիւրան առնալ մէկու մը դպրատանը մէջ կը խօսէր :
- 10 Եւ աս երկու տարի քշեց՝ մինչև որ բոլոր Միայի մէջ բնակող շրէանները ու Յոյները Տէրոջը
- 11 խօսքը լսեցին : Եւ Աստուած նշանաւոր հրաշք-
- 12 ներ կ'ընէր Պօղոսին ձեռքովը . Անանկ որ անոր մարմինէն թաշկինակներ ու գոգնոցներ կը տանէին հիւանդներուն , և իրենց ցաւերէն կը բժըշ-
- 13 կուէին , ու չար ոգիները կ'ելէին : Բայց աստանդական շրէաններէն մէկ քանինները՝ որ երդմնեցուցիչ էին , յանդգնեցան Տէր Յիսուսի անունը կանչել անոնց վրայ՝ որոնք չար ոգիներ ունէին , և կ'ըսէին , Չեղ կ'երդմնեցընենք Յի-
- 14 սուսով , որն որ Պօղոս կը քարոզէ : Եւ աս բանը ընողները Սկեա ըսաւ շրէայ քահանայա-
- 15 պետի մը եօթը որդիքն էին : Իսկ չար ոգին պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ . Յիսուսը կը ճանչնամ՝ ու Պօղոսը գիտեմ , բայց դուք ո՞վ էք :
- 16 Եւ ան մարդը որուն ներսի դին էր չար ոգին , անոնց վրայ ցաթկելով՝ բռնեց զանոնք ու յաղթեց , մինչև որ ան տունէն մերկ ու վերաւո-
- 17 ղուած դուրս փախան : Եւ քանի Նաբեսոսի մէջ բնակող բոլոր շրէաններուն ու Յոյներուն յայտնի եղաւ . և անոնց ամենուն վրայ վախ մը ինկաւ ,
- 18 ու Տէր Յիսուսի անունը կը մեծարուէր : Եւ հաւատացեալներէն շատերը կու գային , ու կը խոստովանէին ու կը պատմէին իրենց ըրածնե-
- 19 րը : Եւ կախարդութեան հետեւողներուն շատե-
- 20 յիսուն հազար արծաթ դրամ : Այսպէս Տէրոջը խօսքը մեծապէս կ'աճէր և կը զօրանար :
- 21 Ու երբոր աս բաները լմնցաւ , Պօղոս միտքը

- դրաւ որ Մակեդոնիայէն ու Եփայիայէն պտը-
տելով՝ Նրուսաղէմ երթայ . ու կ'ըսէր թէ, Հոն
երթալէս ետքը պէտք է ինծի որ Հռովմ ալ
22 տեսնեմ : Եւ իրեն սպասաւորութիւն ընողնե-
րէն երկուքը՝ Տիմոթէոսը ու Նրաստոսը խրկեց
Մակեդոնիա , ու ինքը ատեն մըն ալ Նսիայի
մէջ կեցաւ :
- 23 Եւ ան ատենները շատ խռովութիւն եղաւ Տէ-
24 բլէ Ճամբուն Համար : Քանզի Դեմետրիոս ա-
նունով արծաթագործ մը՝ Երտեմիսին խոսիչ
տաճարներ կը շինէր արծաթէ , ու քիչ շահ չէր
25 բերեր վարպետներուն . Որոնք ասիկայ մէկ-
տեղ ժողովեց նոյն արհեստին բանւորներուն
հետ , ու ըսաւ . Մարդիկ՝ դուք գիտէք որ աս
26 գործէս է մեր շահը . Եւ կը տեսնէք ու կը լսէք
որ աս Պօղոսը չէ թէ միայն Նփեսացւոց , հապա
գրեթէ բոլոր Նսիացւոց շատ ժողովուրդները
համոզելով՝ մտքերնին դարձուց , ըսելով թէ՝
27 Ձեռքով շինուածները աստուածներ չեն : Ուս-
տի վտանգ կայ որ չէ թէ միայն աս մեր կողմը
պիտի նախատուի , հապա մեծ աստուածուհւոյն
Երտեմիսին տաճարն ալ ոչինչ պիտի սեպուի , և
անոր մեծափառութիւնը պիտի խափանուի , որն
28 որ բոլոր Նսիա ու աշխարհք կը պաշտեն : Ու
երբոր «» լսեցին , բարկութեամբ լեցուած կը
կանչուըռտէին ու կ'ըսէին . Մեծ է Նփեսացւոց
29 Երտեմիսը : Եւ բոլոր քաղաքը խռովութեամբ
լեցուեցաւ . և յափշտակելով Պայիոս ու Երիս-
տարքոս Մակեդոնացիները՝ Պօղոսին ճանա-
պարհորդակիցները , ամէնը մէկէն թէատրոնը
30 վաղեցին : Իսկ Պօղոս երբոր ուզեց ժողովուր-
դին մէջը մտնել , աշակերտները թող չտուին
31 զնեքը : Նսիապետներէն ալ ոմանք՝ որ իր բա-
րեկամներն էին , հարէ խրկելով իրեն կ'աղաչէին՝
32 որ չհամարձակի թէատրոնը երթալու : Ուստի

- մէկը մէկ կերպ՝ ու մէկալը ուրիշ կերպ բան կը
կանչուըռտէին . ինչու որ ժողովքը շփոթու-
թեան մէջ էր , և շատերը չէին գիտեր թէ ինչ
33 բանի համար ժողովուած են : Եւ բաղմութեանը
մէջէն առաջ բերին Աղեքսանդրոսը , որն որ Հը-
րէայք առաջ քշեցին . Աղեքսանդրոս ալ ձեռքը
շարժելով՝ կ'ուզէր որ ժողովուրդին պատասխան
34 տայ : Իսկ երբոր գիտցան թէ անիկայ Հրէայ
է , ամէնքը մէկ բերան եղած՝ երկու ժամու չափ
կը կանչուըռտէին թէ , Մեծ է Ափեսացոց Ար-
35 տեմիսը : Սակայն ատենադպիրը բաղմութիւնը
հանդարտեցընելով՝ ըսաւ . Ո՛վ Ափեսացի մար-
դիկ՝ ո՞ր մարդն է որ չգիտնայ թէ Ափեսացոց
քաղաքը՝ մեծ Արտեմիսին և Դիոսէն ինկած
36 կուռքին տաճարին պաշտօնեան է : Ուրեմն աս
որ անվիճելի բան մըն է , պէտք է ձեզի հան-
դարտ կենալ , և յանդգնութեամբ բան մը չընել :
37 Քանզի դուք ատ մարդիկը հոս բերիք , որոնք ո՛չ
տաճար կողոպտողներ են , ո՛չ ալ ձեր աստուա-
38 ծուհւոյն հայհոյանք ըրեր են : Ուստի թէ որ
Դեմետրիոս և իր հետը եղած վարպետները մէ-
կու մը հետ բան մը ունին , ատենանը բաց է , ու
փոխանորդ բղեշխ կայ , թող իրարու դէմ ամ-
39 բաստանութիւն ընեն . Հապա թէ որ ուրիշ բա-
ներու համար է ձեր պահանջմունքը , օրինաւոր
40 ժողովքի մէջ թող որոշուի : Ինչու որ մենք ալ
աս օրուան եղածին համար իբրեւ խռովայոյզ մար-
դիկ ամբաստանուելու վտանգի մէջ ենք . քան-
զի պատճառ մը չկայ որով կարող ըլլանք աս
խուռնամբոխ բաղմութեանը համար պատաս-
խան տալ : Եւ ասանկ ըսելով՝ ժողովքը արձա-
կեց :

ԳԼ . Ի

1 Պօղոս Մակեդոնիա կ'երթայ . 7 Տերունական ընթրիքը կը կատարէ , ու կը քարոզէ :
9 Եւտիբոս վար իյնալով կը մեռնի , 10 և Պօղոս կը յարուցանէ զանիկայ : 17 Պօղոս
Մեկիտոսի մէջ ժողովելու երեցները , կը զրուցէ անոնց՝ իրեն պատահելու անցքերը . 28

կը պատուիրէ անոնց՝ Աստուծոյ հօտին հոգ տանել, 29 ու կը զգուշացնէ խաբերայ վարդապետներէն . 32 ապա զանոնք Աստուծոյ յանձնելով՝ 36 աղօթք կ'ընէ անոնց հետը , ու կը մեկնի :

- 1 Եւ ազմուկը դադարելէն ետեւ՝ Պօղոս աշակերտները իրեն կանչեց , ու հրաժարական ող-
- 2 ջոյն տալով ելաւ որ Մակեդոնիա երթայ : Եւ ան կողմերը պտրտելէն՝ ու շատ խօսքերով ա-
- 3 նոնք մխիթարելէն ետեւ՝ Ելլադա եկաւ : Եւ հոն իրեք ամիս կենալէն ետքը , Հրէաները իրեն դէմ՝ նենգութեան խորհուրդ ըրին՝ երբոր կ'ու-
- 4 ղէր Սիւրիա ելլել . անոց համար որոշեց Մակե-
- 4 ղոնիայի վրայէն դառնալ : Ու մինչև Նսիա իր հետը կ'երթար Բերիացի Պիռոսի ^{հռոմէացի} Սոպատ-
- րոսը , և Թեսաղոնիկեցիներէն Երիստաբքոսը ու Սեկունդոսը , և Գայիոս Դերբացին ու Տիմո-
- թէոսը , և Նսիացի Տիւքիկոսը ու Տրոփիմոսը :
- 5 Եսոնք առաջ դացին ու Տրովադայի մէջ մեղի կը
- 6 սպասէին : Մենք ալ բազարջակերաց օրերէն ետեւ Փիլիպպէէն նաւեցինք . և հինգ օրուան մէջ Տրովադա եկանք անոնց քովը , ու հոն եօթը օր կեցանք :
- 7 Եւ մէկշաբթի օրը երբոր ժողվուեր էինք հաց կտրելու , Պօղոս անոնց կը քարոզէր , ինչու որ հետեւեալ օրը ճամբայ պիտի ելլէր . և խօսքը եր-
- 8 կընցուց մինչև կէս գիշեր : Ու շատ լապտերներ կային ան վերի սենեակը՝ ուր որ մենք ժողվուած
- 9 էինք : Եւ մէկ երիտասարդ մը Եւտիքոս անուն՝ պատուհանին վրայ նստած՝ խորունկ քնոյ մէջ մտեր էր . երբոր Պօղոս խօսքը երկընցուց , ա-
- նիկայ խորունկ քնով բռնուած՝ երբորդ դատի-
- կոնէն վար ինկաւ , ու զանիկայ մեռած վերցու-
- 10 ցին : Եւ Պօղոս վար իջնելով՝ անոր վրայ ինկաւ , ու գրկեց զանկա՝ ու կ'ըսէր . Մի խռովեք , ինչու
- 11 որ ասոր հոգին իր մէջն է : Եւ վեր ելլելով՝ հա-
- ցը կտրեց ու կերաւ . ու երկար խօսելով մինչև
- 12 առտու , ետքը ելաւ դնաց : Եւ ան պատանին

- 13 ողջ բերին , ու մեծապէս մխիթարուեցան : Իսկ
մենք նաւը մտնելով՝ ճամբայ ելանք դէպ 'ի Ա-
սոն , որ անկէ Պօղոսը պիտի առնէինք . ինչու
որ անանկ ապսպրեր էր , որովհետեւ ինքը ցա-
14 մաքով պիտի երթար : Ու երբոր Ասոնի մէջ
մեզի հանդիպեցաւ , առինք անիկայ և Միտիլի-
15 նէ եկանք : Անկէ ալ նաւելով՝ հետևեալ օրը
Քիոսին դիմացը հասանք . և մէկալ օրը Սամոս
հասանք . ու քեզք Տրոգիլիոն կենալով՝ միւս օրը
16 Մելիտոս եկանք . Ինչու որ Պօղոս միտքը դրեր
էր որ նաւով անցնի Նփեսոսին քովէն , որ չըլլայ
թէ Ասիայի մէջ ժամանակ անցընէ , որովհետեւ
կ'արտորար՝ որ եթէ կարելի է իրեն , Պենտէկոս-
տէին օրը Նրուսաղէմ ըլլայ :
- 17 Եւ Մելիտոսէն հալտ խրկեց Նփեսոս՝ ու եկեղե-
18 ցիին երէցները կանչեց : Ու երբոր իրեն եկան ,
ըսաւ անոնց . Դուք գիտէք որ ան առջի օրէն
հետէ որ ես Ասիա եկայ , ինտոր ձեր հետը վա-
19 րուեցայ բոլոր ժամանակը . Ամէն խոնարհու-
թիւնով Տէրոջը ծառայելով , և շատ արցունքով
ու փորձով թիւններով , որ Հրէից նենգութիւն-
20 ներէն ինծի պատահեցան . Ինտոր վախնալով
ետ չկեցայ օգտակար բաներուն բնաւ մէկը ձեզի
զրուցելէն , ու ձեզի հրապարակաւ և տան մէջ
21 սորվեցընելէն . Ակայութիւն տալով Հրէից և
Յունաց առէն՝ դէպ 'ի Աստուած ապաշխարու-
թեան համար , ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսին
22 վրայ եղած հաւատքին համար : Եւ հիմա՝ ահա
ես հոգւով կապուած՝ Նրուսաղէմ կ'երթամ , և
հոն ինչ որ ինծի պիտի պատահի՝ չեմ գիտեր .
23 Միայն թէ Հոգին Սուրբ ամէն քաղաքի մէջ
ինծի կը վկայէ ու կ'ըսէ թէ՝ կապեր ու նեղու-
24 թիւններ ինծի կը սպասեն : Բայց ես բանի մը
համար հոգ չեմ ընէր , և իմ անձս պատուական
չեմ սեպեր , միայն թէ իմ ընթացքս ուրախու-

- թեամբ կատարեմ, և ան պաշտօնը՝ որ Տէր Յիսուսէն առի՝ Եստուծոյ շնորհացը աւետարանին
 25 վկայ ըլլալու : Եւ հիմա ահա ես գիտեմ որ ալ իմ երեսս պիտի չտեսնէք դուք ամէնքդ , որ մէջերնիդ պտըտեցայ Եստուծոյ թագաւորու-
 26 թիւնը քարոզելով : Ուստի աս օրս կը վկայեմ ձեզի , որ ես անպարտ եմ ամենուն արիւնէն .
 27 Ինչու որ ետ չկեցայ Եստուծոյ բոլոր կամքը ձեզի յայտնելէն : Ուրեմն զգուշացէք ձեր անձե-
 28 րուն և բոլոր հօտին , որուն վրայ Հոգին Սուրբ ձեզ տեսուչ դրաւ Եստուծոյ եկեղեցին հովուե-
 29 լու , որն որ իր արիւնովը ստացաւ : Քանզի գիտեմ որ իմ զատուելէս ետքը ձեր մէջը յափըշ-
 տակող զայլեր պիտի մտնեն , որ պիտի չինայեն
 30 հօտին : Եւ ձեզմէ ալ ահա մարդիկ պիտի ելնն՝ որ ծուռ բաներ պիտի խօսին , աշակերտները
 31 իրենց ետեւէն քաշելու համար : Ուստի ար-
 թուն կեցէք , և միտքերնիդ բերէք՝ որ իրեք տարի գիշեր ու ցորեկ չգաղարեցայ ամէն մէկը
 32 արցունքով խրատելէն : Եւ հիմա եղբայրներ՝ կը յանձնեմ ձեզ Եստուծոյ , ու անոր շնորհացը խօսքին , որ կարող է շինելու՝ ու բոլոր սրբուած-
 33 ներուն հետ ձեզի ժառանգութիւն տալու : Մէկու մը արծաթին՝ կամ ոսկիին՝ կամ հազուստին
 34 չցանկացայ . Դուք ձեզմէ գիտէք՝ որ ինծի և իմ հետս եղողներուն պէտք եղածը աս ձեռքերս
 35 հոգացին : Եւմէն բան ձեզի ցուցուցի , թէ ա-
 սանկ պէտք է աշխատիլ , ու տկարներուն օգնու-
 թիւն ընել , և միտք բերել Տէր Յիսուսին խօս-
 36 թէ առնելը : Եւ աս որ ըսաւ , անոնց ամենուն
 37 հետ ծնկան վրայ դալով՝ աղօթք ըրաւ : Եւմէնքն ալ սաստիկ կու լային , ու Պօղոսին պարանոցին
 38 վրայ իյնալով՝ զանիկայ կը համբուրէին : Սիր-
 տերնին աւելի կը ցաւէր ան խօսքին համար , որ

կ'ըսէր՝ թէ ալ պիտի չտեսնեն իր երեսը . և զանիկայ ճամբայ դրին մինչև նաւը ելնալով :

ԳԼ . ԻԸ

1 Պօղոս բնաւ չճամոզուիր Երուսաղէմ՝ երթալէն ետ կենալու : 9 Փիլիպպոսին մարգարէ աղջիկները : 17 Պօղոս Երուսաղէմ կ'երթայ , 27 ուր տեղ կը բռնուի , ու մեծ վտանգի մէջ կ'իյնայ . 31 բայց հազարապետը ազատելով զանիկայ , հրաման կու տայ որ ժողովուրդին խօսի :

- 1 Ու երբոր ելանք ու անոնցմէ զատուեցանք՝ շիտակ նաւելով՝ Կով եկանք , և միւս օրը Հռոմ :
- 2 զոն , ու անկէ Պատարա : Եւ նաւ մը գտանք որ Փիւնիկէ կ'երթար , ու անոր մէջը մտնելով՝
- 3 ճամբայ ելանք : Եւ Կիպրոս որ երեցաւ , զանիկայ ձախ կողմերնիս թող տալով՝ դէպ 'ի Սիւրիա նաւեցինք , և Տիւրոս ելանք . ինչու որ նաւը
- 4 հոն պիտի թափէր եւ բեռը : Եւ աշակերտները գտնելով՝ եօթը օր հոն կեցանք , որոնք Սաւլի Հոգիով կ'ըսէին Պօղոսին որ Երուսաղէմ չելլէ :
- 5 Ու երբոր ան օրերը անցուցինք , ելանք ու կ'երթայինք . ամէնն ալ կնիկներով ու տղաքներով մինչև քաղաքէն դուրս մեզ ճամբայ դրին . և ծովուն եղերքը ծնկան վրայ դալով՝ աղօթք ըրինք :
- 6 Ու իրարու հրաժարական ողջոյն տալով՝ մենք նաւը ելանք , անոնք ալ տեղերնին դարձան :
- 7 Իսկ մենք Տիւրոսէն լսաւնալով՝ և ծովու ճամբորդութիւնը լմնցընելով՝ Պատղէմայիս հասանք , ու եղբայրները բարեւելով՝ օր մը քովերնին կեցանք :
- 8 Եւ հետեւեալ օրը անկէ ելանք՝ ու Կեսարիա եկանք , և Փիլիպպոս աւետարանչին տունը մտնելով , որ ինքը եօթնէն Դէւ էր , անոր քովը
- 9 կեցանք : Ենիկայ չորս հատ կոյս աղջիկ ունէր ,
- 10 որ մարգարէութիւն կ'ընէին : Եւ հոն շատ օրեր որ կեցանք , Հրէաստանէն մարգարէ մը իջաւ
- 11 Եզարոս անունով . Ու երբոր մեզի եկաւ , Պօղոսին գօտին առնելով իր ձեռքերը ու ոտքերը կապեց , և ըսաւ . Եսանկ կ'ըսէ Հոգին Սուրբ , Են մարդը՝ որունն է աս գօտին , ասանկ պիտի

- կապեն Հրէաները Երուսաղեմի մէջ, ու հեթա-
- 12 նոսներուն ձեռքը պիտի մատնեն : Ու երբոր աս
լսեցինք, աղաչեցինք մենք ալ և տեղացիք ալ որ
- 13 Երուսաղէմ չելէ : Իսկ Պօղոս պատասխան
տուաւ . Ի՞նչ կ'ընէք, Բն՝ կու լաք ու իմ սիր-
տըս կը ճմլէք . քանզի ես չէ թէ միայն Երու-
սաղեմի մէջ կապուելու, հապա նաև մեռնելու
ալ պատրաստ եմ Տէր Յիսուսի անուանը հա-
- 14 մար : Եւ ինքը որ մօտիկ չորաւ, լուռ կեցանք,
ու ըսինք՝ Տէրօջը կամքը թող ըլլայ :
- 15 Եւ ան օրերէն ետեւ պատրաստուելով՝ Երու-
- 16 սաղէմ ելանք : Աեսարացի աշակերտներէն ալ
Բէ Կաննէրը մեր հետը եկան, և Դէ տարին առջեւ
աշակերտի մը՝ Աիպրացի Մնասոնին, որուն քո-
- 17 վը պիտի կենայինք : Ու երբոր Երուսաղէմ մը-
տանք, եղբայրները ուրախութեամբ մեզ ըն-
- 18 դունեցին : Եւ հետեւեալ օրը Պօղոս մեզի հետ
Յակոբոսին քովը գնաց, ու բոլոր երէցներն ալ
- 19 եկան : Եւ զանոնք բարեկելով՝ մի ըստ միոջէ կը
պատմէր՝ ինչ որ Աստուած հեթանոսներուն
- 20 մէջը ըրաւ իր ծառայութիւնովը : Անոնք ալ
լսելով՝ փառք կու տային Աստուծոյ . և ըսին
իրեն . Ար տեսնե՞ս եղբայր՝ քանի բիւրաւոր հա-
- 21 քին նախանձաւոր են : Բայց քու վրայովդ ի-
մացան՝ թէ դուն բոլոր հեթանոսներուն մէջ
եղած Հրէաներուն Մովսէսէն ապստամբիլ կը
սորվեցընես, ըսելով որ տղաքնին չթլփատեն, և
- 22 սովորութիւններուն համեմատ չվարուին : Արդ՝
ինչ պիտի ըլլայ . անշուշտ բազմութիւն պիտի
ժողվուի . ինչու որ պիտի լսեն թէ եկեր ես :
- 23 Ուստի աս բանը ըրէ որ քեզի կ'ըսենք . (24) Մեր
քովը չորս մարդ կայ, որոնք իրենց վրայ ուխտ
դրած են . անոնք առ՝ իրենց հետը մաքրուէ, և
անոնց համար ծախք ըրէ, որ իրենց գլուխը ա-

- ծիլեն . որպէս զի ամէնն ալ զիտնան թէ քու վրայովդ իմացած բաներնին ոչինչ է , հապաղուն ալ Բէ հետը կը քալես օրէնքը պահելու :
- 25 մէջ : Իայց հաւատքի եկող հեթանոսներուն համար մենք թուղթ խրկեցինք՝ ինտոր որ որոշեցինք , որ անոնք բնաւ ասանկ բաներ չպահեն . միայն թէ զգուշանան կուռքերու զոհուածէ , ու արիւնէ . և խեղդուածէ , ու պոռնկութենէ :
- 26 Ըն առենը Պօղոս ան մարդիկը առաւ , ու հետեւեալ օրը անոնց հետ մաքրուած՝ տաճարը մտաւ , մաքրութեան օրերը լմըննալը ցուցընելու համար , մինչև որ անոնց ամէն մէկուն համար պատարագ մատուցուեցաւ :
- 27 Ու երբոր Եօթը օրերը լմըննալու վրայ էին , Եսիացի Հրէաները զանիկայ տաճարին մէջը տեսնելով՝ բոլոր բազմութիւնը խռովեցուցին ,
- 28 և անոր ձեռք զարկած՝ կը կանչուրուտէին . Իսրայէլացի մարդիկ՝ օգնութեան հասէք . աս ան մարդն է՝ որ ամէն տեղ ժողովուրդին , և օրէնքին , ու աս տեղին դէմ բան կը սորվեցընէ ամենուն . մինչև որ տաճարին մէջը Յոյներ ալ
- 29 մտցուց , և աս սուրբ տեղը պղծեց . (Ինչու որ առաջուց Եփեսացի Տրոփիմոսը իրեն հետ քաղաքին մէջը տեսեր էին , և կը կարծէին թէ՝
- 30 Պօղոս անիկայ տաճարը մտցուց .) Ու բոլոր քաղաքը շարժեցաւ , և ժողովուրդը զիզուեցաւ , ու բռնեցին Պօղոսը տաճարէն դուրս քաշեցին . և շուտ մը դռները գոցուեցաւ . Ու երբ որ անոնք կ'ուղէին անիկայ սպաննել , լուր հասաւ գունդին հազարապետին՝ թէ բոլոր Երուսաղէմը իրար անցեր է :
- 32 Ըն ալ անմիջապէս զինուորներ , և հարիւրապետներ առած՝ անոնց վրայ վազեց . անոնք ալ հազարապետը ու զինուորները տեսնելով՝ Պօղոսը ծեծելէն դադարեցան :
- 33 Ըն առենը հազարապետը մօտենալով՝

- բռնեց զանիկայ , և հրաման ըրաւ որ կրկին շղթայով կապեն . ու կը հարցընէր՝ թէ անիկայ
- 34 ո՞վ է , ու ի՞նչ ըրեր է : Եւ բազմութեանը մէջէն մէկը մէկ կերպ՝ ու մէկալը ուրիշ կերպ բան կը կանչուըռտէին . իսկ երբոր չկրցաւ ան շփոթութենէն ստոյգը գիտնալ , հրաման ըրաւ որ
- 35 զանիկայ բերդը տանին : Ու երբոր սանդուխը հասաւ , անանկ պատահեցաւ որ զինուորները վեր վերցընեն անիկայ՝ ժողովուրդին բռնութե-
- 36 անը համար . Ինչու որ ժողովուրդին բազմութիւնը ետեւէն կ'երթար , ու կ'ըսէին . Ա՛րեցո՛ւր
- 37 առիկայ : Ու երբոր Պօղոս բերդը մտնելու վրայ էր , հազարապետին ըսաւ . Երդեօք կարելի՞ է
- 38 որ քեզի բան մը խօսիմ : Ե՛ն ալ ըսաւ , Յունարէն գիտե՞ս . Չէ՞ որ դուն ան Եգիպտացին ես , որ աս օրերէս առաջ չորս հազար սրիկայ մարդիկ ապստամբեցուցիր , ու անապատը հա-
- 39 նեցիր : Պօղոս ալ ըսաւ . Ես Հրէայ մարդ մըն եմ՝ Աիլիկիոյ Տարսոնէն , չէ՞ թէ աննշան քաղաքի մը քաղաքացի , ու կ'աղաչեմ քեզի՝ ինծի հրաման տուր որ ժողովուրդին խօսիմ :
- 40 Ու երբոր անիկայ հրաման տուաւ , Պօղոս սանդուխին վրայ կայնելով՝ ձեռքը շարժեց ժողովուրդին , ու երբոր աղէկ մը լռութիւն եղաւ , Եբրայական լեզուով խօսեցաւ անոնց , ու ըսաւ .

ԳԼ . ԻԲ

- 1 Պօղոս մի ըստ միովէ կը պատմէ իր դարձի գալը , 17 և իր առաքելութեան կանչուիլը . 22 բայց հեթանոսներուն խօսքը ընելուն պէս՝ ժողովուրդը բարձրաձայն կ'աղաղակեն անոր դէմ : 24 Հազարապետը հրաման կ'ընէ որ ծեծեն Պօղոսը . 25 բայց անիկայ իր Հռովմայեցի ըլլալը իմացընելով՝ կ'ազատի :

- 1 Մարդիկ եղբայրներ և հայրեր՝ ինծի մօտիկ ըլէք որ հիմա ձեզի պատասխան կու տամ .
- 2 (Երբոր լսեցին ոչ Եբրայական լեզուով կը խօսէր իրենց , ալ աւելի լուռ կեցան . Եւ անիկայ
- 3 ըսաւ .) Ես Հրէայ մարդ մըն եմ Աիլիկիոյ Տարսոնին մէջ ծնած՝ և աս քաղաքիս մէջ Գամա-

- ղեկին ոտքը մեծցած , — Եւ հայրենի օրէնքին
 ճշդութեանը պէս կրթուած , նախանձաւոր էի
 Եստուծոյ՝ ինչպէս որ այսօր դուք ամէնքդ էք :
 4 Որ ես էրիկ մարդիկ ու կնիկ մարդիկ կապելով ,
 ու բանտերու մատնելով աս ճամբան հալածեցի
 5 մինչև 'ի մահ . Ինչպէս որ քահանայապետն ալ
 կը վկայէ ինծի համար՝ և բոլոր ծերակոյտը . որ
 իրենցմէ թուղթեր ալ առնելով եղբայրներուն՝
 Գամասկոս կ'երթայի , որ հոն եղածներն ալ
 կապուած Երուսաղէմ բերեմ , որ պատժուին :
 6 Ու եղաւ որ երբ կ'երթայի՝ ու Գամասկոսին մօ-
 տեցայ , կէս օրուան դէմ յանկարծակի երկինքէն
 7 մեծ լոյս մը փայլատակեց իմ բոլորտիքս . Եւ
 գետինը ինկայ , ու ձայն մը լսեցի՝ որ ինծի կ'ը-
 սէր . Սաւուղ՝ Սաւուղ , ինչո՞ւ ղեւ կը հալածես :
 8 Ես ալ պատասխան տուի թէ՝ Դուն ո՞վ ես՝ Տէր .
 ան ալ ինծի ըսաւ . Ես Յիսուս Նազովրեցին
 9 եմ , որ դուն կը հալածես : Բայց անոնք որ իմ
 հետս էին՝ լոյսը տեսան , ու վախով լեցուեցան ,
 10 սակայն ինծի խօսողին ձայնը չլսեցին : Եւ
 ըսի , Ի՞նչ ընեմ՝ Տէր . և Տէրը ինծի ըսաւ .
 Ելի՛ր գնա՛ Գամասկոս , ու հոն քեզի պիտի զրու-
 ցուի ան ամէն բաներուն համար , որ սահմա-
 11 նուած է որ ընես : Ու երբոր չէի տեսներ ան
 լոյսին փառքէն , հետս եղողները ձեռքէս բռ-
 12 նած՝ Գամասկոս մտայ : Եւ Ենանիա առնա-
 մարդ մը՝ օրէնքին համեմատ աստուածավախ ,
 ու Դաւիթի ընակող բոլոր Հրէաներէն Բար-
 13 յուած , Ինծի եկաւ , ու քովս կայնելով ինծի
 14 ըսաւ . Սաւուղ եղբայր , վերնայէ : Ես ալ նոյն
 ժամուն վեր նայեցայ իրեն . և անիկայ ըսաւ .
 Մեր հայրերուն Եստուածը առաջուց քեզ ընտ-
 րեց , որ իր կամքը ճանչնաս՝ ու ան Արդարը
 15 տեսնես , և անոր բերնէն ձայն լսես . Բանդի
 բոլոր մարդոց առջևը անոր վկայ պիտի ըլլաս

- ան բաներուն համար , որ տեսար ու լսեցիր :
 16 Եւ հիմա՝ ալ ի՞նչ կ'ուշանաս , ելի՛ր մկրտուէ՛
 17 ու մեղքերդ լուսն անոր անունը կանչելով : Եւ
 եղաւ որ երբոր Երուսաղէմ դարձայ՝ ու տաճա-
 րին մէջ աղօթք կ'ընէի , մտքի յափշտակութիւն
 18 մը եկաւ վրաս , եւ զինքը տեսայ , որ ինծի կ'ը-
 սէր . Երտորցի՛ր՝ շուտով Երուսաղէմէն ելի՛ր .
 ինչու որ քու ինծի համար ըսած վկայութիւնդ
 19 պիտի չընդունին : Ես ալ ըսի . Տէ՛ր՝ իրենք ալ
 զիտեն թէ ես էի՝ որ քեզի հաւատացողները
 բանտը կը դնէի , և ժողովարաններուն մէջ կը
 20 ծեծէի . Ու երբոր քու Ստեփաննոս վկայիդ ա-
 րիւնը կը թափուէր , ես ինքնս ալ ներկայ էի ,
 և կամակից էի անոր սպաննուելուն . ու զանի-
 կայ սպաննողներուն հանդերձները ես կը պա-
 21 հէի : Եւ ինծի ըսաւ . Գնա՛ , ինչու որ ես քեզ
 հեռաւոր հեթանոսներուն պիտի խրկեմ :
 22 Եւ անոնք մինչև աս խօսքս ականջ դրին իրեն .
 ետքը ձայներնին վերցուցին՝ ու ըսին . Ա՛րքողը
 աշխարհէն ատանկ մարդը . քանզի չվայլեր ա-
 23 տոր ողջ մնալ : Ու երբոր կը կանչուըռտէին , ու
 հանդերձնին կը նետէին , և փոշին դէպ 'ի օդը կը
 24 ցանէին , Հաղարապետը հրաման ըրաւ որ զա-
 նիկայ բերդը մտցընեն , ու ըսաւ որ ծեծով հար-
 ցուփորձ ընեն անոր , որ գիտնայ թէ ինչ յան-
 25 տէին : Ու երբոր կաշի կապերով զինքը կապե-
 ցին , Պօղոս վերակացու հարիւրապետին ըսաւ .
 Երժան է ձեզի Հռովմայեցի ու չղատապար-
 26 տուած մարդ մը ծեծել : Հարիւրապետը երբոր
 լսեց , գնաց հաղարապետին պատմեց՝ ու ը-
 սաւ . Ի՞նչ պիտի ընես , ինչու որ աս մարդը
 27 Հռովմայեցի է : Հաղարապետն ալ քովը գնաց՝
 ու ըսաւ անոր . Ըսէ՛ ինծի , դուն Հռովմայեցի՞
 28 ես . ան ալ ըսաւ . Ե,յո՛ : Հաղարապետը պա-

- տասխան տուաւ . Եւ շատ ստակով ձեռք բերի
 աս քաղաքացիութեան իրաւունքը . և Պօղոս
 29 ըսաւ . Եւ բուն «*καὶ*» *καὶ* ծնած եմ : Ու անոնք
 որ իրեն հարցովորձ պիտի ընէին , շուտ մը ետ
 կեցան իրմէն . և հազարապետն ալ վախցաւ ,
 երբոր իմացաւ թէ Հռովմայեցի է , և որովհետեւ
 զանիկայ կապեր էր :
 30 Ու հետեւեալ օրը ուղելով որ շիտակը գիտնայ
 թէ ինչ է Հրէաներուն ըրած ամբաստանութիւնը
 անոր դէմ , արձկեց անիկայ , և հրաման
 ըրաւ որ քահանայապետները ու բոլոր ժողովքը
 մէկտեղ զան . և Պօղոսը իջեցընելով՝ անոնց առ-
 ջևը կայնեցուց :

ԳԼ . ԻԳ

- 1 Երբոր Պօղոս զնքը կը պաշտպանէր , 2 Անանիա կը հրամայէ որ անոր բերնին զարնեն ,
 7 Երկպառակութիւն կը ծագի Պօղոսի դատախազներուն մէջտեղը : 11 Աստուած կը
 քաջալերէ զանիկայ : 12 Հրէայք Պօղոսի համար որոգայթ կը լարեն : 20 Հազարա-
 պետը իմանալով աս բանը , 27 Փելլեբս կուսակալին կը խրկէ Պօղոսը :
 1 Եւ Պօղոս իր աչքերը ժողովքին վրայ դարձը-
 նելով՝ ըսաւ . Մարդիկ եղբայրներ , ես բոլորո-
 վին բարի խղճմտանքով կեանք վարեր եմ Եւ-
 2 տուծոյ առջևը՝ մինչև աս օրս : Ենանիա քա-
 հանայապետն ալ հրաման ըրաւ իր քովը կայ-
 3 նողներուն՝ որ անոր բերնին զարնեն : Են ատենը
 Պօղոս ըսաւ անոր . Աստուած քեզի պիտի զար-
 նէ՝ ծեփած պատ , որ դուն նստեր ես օրէնքին
 համեմատ զիս դատելու , և օրէնքէն դուրս հը-
 4 րաման կ'ընես որ ինծի զարնեն : Եւ բոլորտիքը
 կայնողները ըսին . Աստուծոյ քահանայապետը
 5 կը նախատես : Պօղոս ալ ըսաւ . Եղբայրներ՝
 չէի գիտեր որ քահանայապետ է . ինչու որ զը-
 6 րուած է , Բու ժողովուրդիդ իշխանին դէմ
 չարախօսութիւն մի՛ ըներ : Եւ Պօղոս գիտնա-
 լով որ մէկ կողմը սադուկեցիներ են , ու մէկալը
 փարիսեցիներ , կ'աղաղակէր ժողովքին մէջ .
 Մարդիկ եղբայրներ , ես փարիսեցի եմ՝ փարի-

- սեցիի որդի . մեռելոց յարութեանը յոյսին հա-
- 7 մար կը դատուիմ : Ու երբոր աս ըսաւ , փարիսեցւոց և սադուկեցւոց մէջը երկպառակութիւն
- 8 ինկաւ , և բազմութիւնը բաժնուեցաւ : Վանդի սադուկեցիք կ'ըսեն թէ յարութիւն չկայ , և ոչ հրեշտակ , ոչ ալ հոգի . բայց փարիսեցիք
- 9 երկուքն ալ կը դաւանին : Եւ մեծ աղաղակ մը եղաւ . ու փարիսեցւոց կողմէն եղող դժպիւրները ոտքի վրայ ելելով՝ դէմ կը կենային ու կ'ըսէին . Մենք աս մարդուն վրայ հարութիւն մը չենք գտներ . հապա թէ որ հոգի մը կամ հրեշտակ մը ատոր խօսած է , ի՞նչ :
- 10 Ու երբոր աղմուկը շատցաւ , հազարապետը վախնալով որ չըլլայ թէ Պօղոս անոնցմէ փառատուի , զինուորներուն հրաման ըրաւ որ իջնեն զանիկայ անոնց մէջէն յափշտակեն՝ ու բեր-
- 11 դը բերեն : Եւ հետեւեալ գիշերը Տէրը անոր քովը կայնեցաւ՝ ու ըսաւ . Վաջասիրա եղի՛ր՝ Պօղոս . վասն զի ինչպէս որ Երուսաղեմի մէջ ինծի համար վկայեցիր , անանկ պէտք է քեզի՛ որ Հռովմայ մէջ ալ վկայես :
- 12 Ու երբոր առտու եղաւ , Հրէաներէն ոմանք միաբանեցան , ու ինքզինքնին անէծքի տակ դըրին , ըսելով որ չուտեն ու չխմեն՝ մինչև որ Պօ-
- 13 ղոսը սպաննեն : Եւ քառսունէն աւելի էին՝ որ
- 14 աս երդումը իրարու հետ ըրին . Որ ասոնք քահանայապետներուն և ծերերուն գացին՝ ու ըսին . Ենէծքով անիծեցինք անձերնիս՝ որ բան մը չու-
- 15 տենք մինչև որ Պօղոսը սպաննենք : Ուստի դուք ժողովքին հետ մէկտեղ հազարապետին իմացուցէք որ վաղը անիկայ ձեզի իջեցընէ , որպէս թէ դուք աւելի ճիշդ քննութիւն ընել կ'ուզէք անոր վրայով . և մենք անոր մօտ զալէն ա-
- 16 ռաջ պատրաստ ենք զանիկայ սպաննելու : Եւ Պօղոսին քրոջը որդին երբոր աս դաւաճանու-

- թիւներ լսեց , եկաւ բերդը մտաւ , ու Պօղոսին
 17 պատմեց : Պօղոս ալ հարիւրապետներուն մէկը
 իրեն կանչելով՝ ըսաւ . Աս պատանին հաղարա-
 պետին տար , ինչու որ բան մը ունի անոր իմա-
 18 ցընելու : Ան ալ առաւ զանիկայ և տարաւ հա-
 ղարապետին՝ ու ըսաւ . Բանտարկեալ Պօղոսը
 զիս կանչեց , և աղաչեց որ աս պատանին քեզի
 19 բերեմ , որ քեզի խօսելիք ունի : Եւ հաղարա-
 պետը անոր ձեռքէն բռնելով մէկդի գնաց . ու
 հարցուց թէ՛ Ի՞նչ բան ունիս ինծի իմացընելու :
 20 Եւ անիկայ ըսաւ . Հրէաները միաբանեցան քե-
 ղի աղաչելու՝ որ վաղը Պօղոսը ատեանը իջեցը-
 նես , որպէս թէ կ'ուզեն աւելի ճիշդ քննութիւն
 21 մը ընել անոր վրայով . Բայց դուն անոնց մտիկ
 չընես . ինչու որ անոնցմէ քառսունէն աւելի
 մարդիկ դարանամուտ եղած են անոր համար ,
 որոնք ինքզինքնին անէծքի տակ դրին՝ որ չու-
 տեն ու չիսմեն , մինչև որ անիկայ սպաննեն . ու
 հիմա պատրաստ են , և քու հրամանիդ կը սպա-
 22 սեն : Ան ատենը հաղարապետը պատանին ճամ-
 բեց , պատուիրելով թէ Մէկու մը մի՛ ըսեր՝ որ
 աս բանը ինծի իմացուցիր :
 23 Եւ հարիւրապետներէն երկուքը կանչեց՝ ու
 ըսաւ . Երկու հարիւր զինուոր պատրաստեցէք ,
 ու եօթանասուն ձիաւոր , և երկու հարիւր գե-
 ղարդաւոր , որ մինչև Կեսարիա երթան գիշե-
 24 րուան ժամը իրեքին . Եւ գրաստներ պատրաս-
 տեցէք , որ Պօղոսը հեծցընեն ու ապահովու-
 25 թեամբ փելիքս կուսակալին տանին : Եւ թուղթ
 26 մը գրեց աս օրինակին պէս : Աղօղիոս Լիւսիաս՝
 27 պատուական փելիքս կուսակալիդ ողջոյն : Աս
 մարդը Հրէաներէն բռնուեր էր , և անոնցմէ
 պիտի սպաննուէր . իսկ ես զինուորներով վրայ
 հասած՝ աղատեցի զանիկայ , իմանալով որ Հը-
 28 ոովմայեցի է : Եւ ուղելով պատճառը գիտնալ՝

- որուն համար ատոր վրայ ամբաստանութիւն կ'ընէին , իջեցուցի ատիկայ անոնց ատեանը .
- 29 Որ գտայ ամբաստանուած իրենց օրէնքին վերէն խնդիրներու համար . և մեռնելու կամ
- 30 կապուելու արժանի յանցանք մը չունէր : Ու երբոր լուր առի որ Հրէայք ատ մարդուն համար որոգայթ պիտի լարեն , իսկոյն քեզի խրկեցի , հրաման ընելով ամբաստանողներուն ալ՝ որ քու առջևդ խօսին ատոր վրայով . Ողջ եղիւր :
- 31 Օ, ինուորներն ալ իրենց հրամայուածին համեմատ առին Պօղոսը՝ ու գիշերով Մատիպատ
- 32 րոս տարին : Եւ հետեւեալ օրը թողուցին ձիաւորները անոր հետը երթալու , ու իրենք բերդը
- 33 դարձան : Մնոնք ալ կեսարիա մտան , ու թուղթը կուսակալին տուին . և Պօղոսը անոր առ
- 34 ջնը կայնեցուցին : Երբոր կարգաց , հարցուց թէ որ գաւառէն է . և իմանալով որ Աիլեկիայէն է ,
- 35 ըսաւ . Պիտի լսեմ քեզի՝ երբոր քու ամբաստանողներդ ալ գան . և հրաման ըրաւ՝ որ զանիկայ Հերովդեսին պալատը պահեն :

ԳԼ . ԻՂ

- 1 Պօղոս՝ Տերտիլղոսէն ամբաստանուած՝ 10 պատասխան կու տայ իր վարքին և վարդապետութեանը համար . 24 կը քարոզէ զՔրիստոս՝ կուսակալին ու անոր տիկնոջը : 26 կուսակալը կը յուսայ կաշառք առնել Պօղոսէն . 27 վերջապէս իր պաշտօնէն ելլելով՝ Պօղոսը կապուած կը թողու :

- 1 Եւ հինգ օրէն ետքը Մանիա քահանայապետը ծերերուն հետ՝ ու Տերտիլղոս անու ճարտասանի մը հետ իջաւ . և ասոնք կուսակալին իմացուցին իրենց ամբաստանութիւնը Պօղոսին դէմ : Ու երբոր կանչեցին անիկայ , Տերտիլղոս սկսաւ ամբաստանել՝ ու ըսել . Որովհետեւ քու ձեռքովը շատ խաղաղութիւն , ու քու խնամքովդ աս ազգին բաներուն աղէկ կարգադրութիւնը կը
- 3 վայելենք , Լմէն կերպով ու ամէն տեղ բոլորովին գոհ ըլլալով՝ շնորհակալ ենք՝ ով պատուա
- 4 կան Փելեքս : Բայց չըլլայ որ ալ աւելի ձանձ

- բութիւն տամք զի , կ'աղաչեմ որ քու քաղց-
 րութեամբդ մեզի ականջ դնես , « Համառօտա-
 5 բար պիտի խօսին : Ինչու որ մենք աս մարդը գտանք
 ապականիչ և խռովարար բոլոր Հրէաներուն՝ որ
 աշխարհիս մէջ են , և Նազովրեցոց աղանդին
 6 առաջնորդ . Որ տաճարն ալ ուղեց պղծել . որն
 որ բռնեցինք , ու մեր օրէնքին համեմատ ուղե-
 7 ցինք դատաստանը ընել . Բայց Լիւսիաս հաղա-
 րապետը եկաւ մեծ բռնութեամբ մեր ձեռքէն
 8 առաւ , Եւ հրաման ըրաւ՝ որ անոր դատախազ-
 ները քեզի գան , որն որ դուն քննելով՝ կարող
 պիտի ըլլաս տեղեկանալ ան ամէն բաներուն ,
 որոնց համար մենք ամբաստանութիւն կ'ընենք
 9 ատոր վրայ : Հրէաներն ալ ամէնը մէկ եղած՝
 ըսին թէ Մոգակէս է :
- 10 Պատասխան տուաւ Պօղոս՝ (երբոր կուսակալը
 անոր աչք ըրաւ որ խօսի .) Գիտնալով որ շատ տա-
 րիներէ հետէ դուն աս ազգին դատաւորն ես , ա-
 ւելի յօժարութեամբ ինծի վերաբերեալ բաներուն
 11 համար պատասխան կու տամ . Որովհետեւ կրնաս
 գիտնալ որ ես տասուերկու օրէն աւելի չե՝ քանի
 12 որ Երուսաղէմ ելայ երկրպագութիւն ընելու : Եւ
 զիս տաճարին մէջ մէկու մը հետ վիճաբանու-
 թիւն ընելու վրայ՝ կամ բազմութիւնը մէկտեղ
 ժողոված չգտան , ոչ ալ ժողովարաններուն մէջ ,
 13 Եւ ոչ քաղաքին մէջ . ոչ ալ կրնան ապացուցա-
 նել ան բաները , որոնց համար հիմա ամբաստա-
 14 նութիւն կ'ընեն ինծի դէմ : Բայց աս կը խոս-
 տովանիմք զի թէ ան ճամբուն համեմատ՝ որ
 ասոնք հերձուած կ'ըսեն , ես անանկ կը պաշտեմ
 իմ հայրենի Աստուածս , հաւատալով ան ամէն
 բաներուն՝ որ օրինաց և մարգարէից մէջ գրուած
 15 են : Եւ յոյս ունիմ առ Աստուած՝ ինտոր որ
 ատոնք ալ ականկալութիւն ունին , որ մեռելոց
 յարութիւն պիտի ըլլայ , թէ արդարներուն և

- 16 Թէ մեղաւորներուն : Եւ ես աս բանիս համար
կը ջանամ , որ ամէն ատեն մաքուր խղճմտանք
ունենամ Եստուծոյ առջևը՝ ու մարդոց առջևը :
- 17 Արդ՝ ես շատ տարիներէ ետեւ եկայ իմ ազգիս
ողորմութիւններ բերելու , ու ընծաներ «...» .
- 18 Եսանկով քանի մը Եսիացի Հրէաներ զիս տա-
ճարին մէջը մաքրուած գտան՝ ո՛չ բազմութիւնով
- 19 և ո՛չ ամբոխով , Որ անոնց պէտք էր առջևդ գալ՝
ու ամբաստանութիւն ընել , Թէ որ իմ վրայովս
- 20 «...» բան մը ունէին . Կամ Թէ ասոնք իրենք
Թող ըսեն՝ ի՞նչ անիրաւութիւն գտան իմ վրաս ,
- 21 երբոր ատեանը կայներ էի : Միայն Թէ աս մէկ
խօսքիս համար՝ որ երբ մէջերնին կայներ էի ,
- կանչեցի Թէ , Մեռելոց յարութեանը համար
- 22 ես այսօր ձեզմէ կը դատուիմ : Եւ Փելեքս ու-
րիշ անգամի Թողուց անոնք . ինչու որ աղէկ
տեղեկութիւն ունէր ան ճամբուն վրայով . ու
- ըսաւ . Երբոր Լիւսիաս հազարապետը հ... իջնէ ,
- 23 պիտի քննեմ ձեր գործը : Եւ հարիւրապետին
հրաման ըրաւ որ զանիկայ պահէ , և ընդարձա-
կութիւն տայ , ու իրեններէն մէկը հարգիլէ ա-
նոր սպասաւորութիւն ընելէն կամ անոր քովը
երթալէն :
- 24 Եւ քանի մը օրէն ետեւ Փելեքս եկաւ իր Դրու-
սիդա կնկանը հետ՝ որ Հրէայ էր , ու Պօղոսը
կանչել տուաւ , և լսեց անկէ ան հաւատքին հա-
- 25 մար՝ որ Քրիստոս Յիսուսի վրայ է : Ու երբոր
անիկայ արդարութեան՝ ու ժուժկալութեան՝ և
գալու դատաստանին վրայով կը խօսէր , Փելեքս
զարհուրելով պատասխան տուաւ . Դուն հիմա
գնահ , ու երբոր ժամանակ ունենամ՝ ես քեզ
- 26 նորէն կը կանչեմ : Կաւ յոյս ունէր՝ որ Պօղո-
սին կողմէն իրեն ստակ տրուի , անոր համար
շատ անգամ կանչել կու տար զանիկայ՝ ու հետը
- 27 կը խօսակցէր : Բայց երկու տարի որ եղաւ ,

Փեղեքսին տեղը Պորկիոս փեստոսը եկաւ . փեղեքս ալ Հրէաներուն շնորհք ընել ուզելով , Պօղոսը կապուած թողուց :

ԳԼ . ԻԵ

2 Հրէայք Պօղոսին դէմ ամբաստանութիւն կ'ընեն փեստոսին առջևը : 8 Պօղոս պատասխան կու տայ , 11 և կայսրին կը բողբոբէ : 14 Ետքը փեստոս անոր դործը կը պատմէ Ազրիպպաս թագաւորին , 23 և Պօղոսը անոր առջևը բերել տալով , 25 կը ծանուցանէ թէ անիկայ մահուան արժանի բան մը բրած չէ :

1 Արդ՝ երբոր փեստոս ին իշխան-լէսնը գաւառը հասաւ , իրեք օրէն ետե Աեսարիայէն Երուսա-

2 ղէմ ելաւ : Եւ քահանայապետը ու Հրէից գրեթաւորները անոր իմացուցին իշխան ամբաստան-լէսնը

3 Պօղոսին դէմ , Եւ կ'աղաչէին իրեն՝ ու շնորհք կը խնդրէին անոր դէմ , որ զանիկայ Երուսաղէմ բերել տայ . ու իրենք դարան կը պատրաստէին

4 ճամբուն մէջ զանիկայ սպաննելու : Բայց փեստոս պատասխան տուաւ , որ Պօղոսը Աեսարիայի մէջ պահուի , և որ ինքը շատ չանցած հոն պի-

5 տի երթար : Ուստի ձեզմէ որոնք որ կարող են՝ ըսաւ , ի՞նչ հետս թող իջնեն , և թէ որ ան մարդուն վրայ յանցանք մը կայ , թող անոր դէմ

6 ամբաստանութիւն ընեն : Եւ հոն ութը կամ տասը օրէն աւելի չկենալով , Աեսարիա իջաւ . ու հետեւալ օրը ատենանք նստելով՝ հրաման ըրաւ

7 որ Պօղոսը բերեն : Ու երբոր անիկայ եկաւ , Երուսաղէմէն իջնող Հրէաները ահա բոլորտիքը կայնելով , շատ ու ծանր ամբաստանութիւններ կը բերէին Պօղոսին դէմ , որոնք չէին կրնար

8 ապացուցանել . Ինչու որ Պօղոս պատասխան կու տար թէ , Ես ո՛չ Հրէաներուն օրէնքին՝ և ո՛չ տաճարին՝ ո՛չ ալ կայսրին դէմ յանցանք մը

9 ըրած եմ : Բայց փեստոս ուզելով որ Հրէաներուն շնորհք ընէ , պատասխան տուաւ Պօղոսին ու ըսաւ . Ա'ուղես Երուսաղէմ ելել , և հոն ատ

10 բաներուն վրայով իմ առջևս դատուիլ : Պօղոս ալ ըսաւ . Կայսրին ատենանք կայներ եմ , ուր որ

- պէտք է ինծի դատուիլ . ես Հրէաներուն անիրաւութիւն մը ըրած չեմ, ինչպէս որ դուն ալ
- 11 աղէկ գիտես : Քանզի թէ որ անիրաւութիւն մը և մահուան արժանի բան մը ըրած եմ, ես մեռնելէն չեմ քաշուիր . բայց թէ որ կայ ի վան բաներէն մէկն ալ՝ որոնց համար ասոնք ինծի դէմ ամբաստանութիւն կ'ընեն , մէկը չկրնար
- 12 զիս ատոնց շնորհել . կայսրին կը բողոքեմ : Ըն ատենը Փեստոս խորհրդականաց հետը խօսելով՝ պատասխան տուաւ թէ , կայսրին բողոքեցիր , կայսրին պիտի երթաս :
- 13 Եւ քանի մը օր անցնելէն ետեւ՝ Եգրիպպաս թագաւորը և Բերինիկէն Աեսարիա եկան՝ Փես-
- 14 տոսը ողջունելու : Եւ շատ օրեր որ հոն անցուցին , Փեստոս՝ Պօղոսին համար թագաւորին իմացուց՝ ու ըսաւ . Հմ մարդ մը կայ՝ որն որ
- 15 Փելիքս բանտարկուած թողուցեր է , Որուն վերայով՝ երբոր Նրուսաղէմ գացի , քահանայապետները ու Հրէից ծերերը իմացուցին ինծի . և կը խնդրէին ՚' անոր դէմ դատապարտութեան
- 16 վճիռ " " : Որոնց պատասխան տուի՝ թէ Հռոմովմայեցւոց սովորութիւնը չէ՝ մարդ մը կործատեան շնորհել , մինչև որ ամբաստանուածը ամբաստանողները դիմացը չունենայ , ու ան ամբաստանութեանը պատասխան տալու պա-
- 17 տեհութիւն չտրուի իրեն : Ուստի երբոր ասոնք ի հետս հոս եկան , ամենեկին չուշացուցի , հապա հետեւեալ օրը ատենանը նստելով՝ հրաման
- 18 ըրի որ մարդը բերեն . Ընոր դատախազներն ալ ներկայանալով , իմ կասկած ըրած յանցանքնե-
- 19 րէս մէկն ալ յառաջ չէին բերեր . Հապա մէկ քանի խնդիրներ ունէին անոր հետ իրենց կրօնքին վրայ , և Յիսուս առաջին մեռածի մը վրայ ,
- 20 որուն համար Պօղոս կ'ըսէր թէ կենդանի է : Ու երբոր տարակուսանքի մէջ էի աս բանիս քննու-

- Թեանը վրայով, ըսի թէ՝ Կ'ուղէս Երուսաղէմ
երթալ, և հոն աս բաներուն համար դատուիլ :
- 21 Բայց Պօղոս երբոր բողոքեց՝ որ պահուի Վեհա-
փառ Խաչին դիմացը ելելու, հրաման ըրի որ
- 22 զինքը պահեն՝ մինչև որ կայսրին խրկեմ : Եւ
Ագրիպպաս ըսաւ Փեստոսին . Ես ալ կ'ուղէի ատ-
մարդը մտիկ ընել . ան ալ ըսաւ . Վաղը մտիկ
կ'ընես :
- 23 Ու հետեւեալ օրը երբոր Ագրիպպաս ու Բերի-
նիկէ մեծ հանդէսով եկան՝ ու ատեանը մտան
հաղարպետներով՝ և քաղաքին պատուաւոր
մարդիկներովը մէկտեղ, Փեստոս ալ հրաման
- 24 ընելով՝ բերին Պօղոսը : Եւ ըսաւ Փեստոս . Ագ-
րիպպաս արքայ՝ և դուք ալ բոլոր մարդիկ որ
մեր հետն էք, ասիկայ կը տեսնէք . ասոր վրա-
յով Հրէից բոլոր բաղմութիւնը ինծի ներկայա-
ցան Երուսաղէմի մէջ և հոս ալ, ու կ'ազազա-
կէին թէ՝ Պէտք չէ որ ալ ատիկայ ողջ մնայ :
- 25 Բայց ես որ հասկըցայ թէ անիկայ մեռնելու
արժանի բան մը ըրած չէ, և ինքը որ Վեհա-
փառ Խաչին բողոքեց, որոշեցի որ խրկեմ զանի-
- 26 կայ . Որուն համար մէկ հաստատ բան մը չու-
նիմ գրելու իմ տիրոջս . ուստի ատիկայ ձեր
առջևը բերի, և մանաւանդ քու առջևդ՝ ով
Ագրիպպաս արքայ, որպէս զի քննութիւն ըլ-
- 27 լալէն ետեւ՝ գրելու բան մը ունենամ : Ինչու որ
ինծի անվայել կ'երևնայ՝ որ մէկ բանտարկեալ մը
խրկեմ, և անոր վրայ յշտօն յանցանքները չի-
մացընեմ :

ԳԼ . Ի.Զ

- 2 Պօղոս՝ Ագրիպպասին առջևը կը պատմէ իր վարքը իր տղայութենէն 'ի վեր, 12 և հը-
րաշքով իր դարձի դալը ու առաքելական պաշտօնին կանչուիլը : 24 Փեստոս յիմար
կը կոչէ զՊօղոս, բայց անիկայ պարկեշտութեամբ կը պատասխանէ : 28 Ագրիպպաս
զրեթէ կը համոզուի . քրիստոնեայ ըլլալու : 31 Բոլոր ժողովականները կը խոստովա-
նին անոր անմեղ ըլլալը :

1 Եւ Ագրիպպաս ըսաւ Պօղոսին . Հրաման է

- քեզին՝ որ դուն քեզի համար խօսիս . ան ատենը Պօղոս ձեռքը երկընցընելով՝ իրեն համար պա-
- 2 տասխան տուաւ : Հրէաներուն իմ վրաս ըրած բոլոր ամբաստանութիւններուն համար ո՛վ Ազրիպպաս արքայ՝ ես զիս երանելի կը սեպեմ , որ այսօր քու առջևդ պատասխան պիտի տամ :
- 3 Մանաւանդ որ դուն Հրէաներուն բոլոր սովորութիւնները և խնդիրները աղէկ գիտես . անոր համար կ'աղաչեմ որ երկայնամտութեամբ ինծի
- 4 մօտիկ ընես : Արդ՝ իմ մանկութենէս 'ի վեր իմ ինչպէս ապրելու՝ սկիզբէն Նրուսաղէմ իմ ազգիս մէջը ըլլալովս , բոլոր Հրէաները տեղեակ
- 5 են : Քանզի առաջուց 'ի վեր զիս գիտեն , (թէ որ ուղեն վկայել ,) որ մեր կրօնքին պինտ զգու-
- 6 շաւոր ճամբուն պէս փարիսեցի ապրեր եմ : Նւ հիմա « Կեցեր կը դատուիմ՝ Աստուծմէ մեր հայրերուն եղած խոստմունքին յոյսին համար .
- 7 Որ մեր տասուերկու ցեղը անդադար գիշեր ու ցորեկ պաշտելով՝ կը յուսան անոր հասնելու . ես աս յոյսին համար Հրէաներէն կ'ամբաստա-
- 8 նուիմ՝ ո՛վ Ազրիպպաս արքայ : Ի՞նչ . Հաւա-
- 9 տալու բան կ'երենայ ձեզի՝ թէ Աստուծ մե-
- 9 ունները կը յարուցանէ : Նս ինքնս ալ ինծի պարտք կը սեպէի Յիսուս Նազովրեցիին ա-
- 10 նուանը դէմ շատ բաներ ընել . Որ ըրի ալ Նրուսաղեմի մէջ . և քահանայապետներէն իշխա-
- նութիւն առած՝ սուրբերէն շատերը բանտարկեցի , ու անոնց սպաննուած ատենը հաւանու-
- 11 թիւն տուի : Նւ բոլոր ժողովարաններուն մէջը շատ անգամ զանոնք պատժելով՝ կը բռնադա-
- տէի որ հայհոյեն , և անոնց դէմ սաստիկ կատ-
- ղած՝ մինչև օտար քաղաքները կը հալածէի :
- 12 Ասանկով երբոր Դամասկոս ալ կ'երթայի՝ քա-
- հանայապետներէն իշխանութիւն ու հրաման
- 13 առած , կէս օրուան ատենը ճամբուն վրայ՝ ո՛վ

- արքայ , երկինքէն լոյս մը տեսայ արեւին լուսա-
 ւորութենէն աւելի՝ բոլորտիքս ծագած , նաև
 14 անոնց բոլորտիքը՝ որ իմ հետս կ'երթային : Ու
 երբոր մենք ամէնքս զետինը ինկանք , ձայն մը
 լսեցի որ Նորայական լեզուով ինծի կ'ըսէր . Սա-
 ւուդ՝ Սաւուդ , ինչո՞ւ զես կը հալածես . դժուար
 15 բան է քեզի խթանի դէմ կից զարնել : Ես ալ
 ըսի . Դուն ո՞վ ես՝ Տէր . և անիկայ ըսաւ . Ես
 16 եմ Յիսուսը՝ որ դուն կը հալածես . Բայց ելի՛ր՝
 ու ոտքիդ վրայ կայնէ . ինչու որ ասոր համար
 քեզի երեցայ , որ քեզ ձեռք առնեմ պաշտո-
 նեայ և վկայ ընելու ան բաներուն՝ որ տեսար , ու
 ան բաներուն՝ որոնցմով պիտի երևնամ քեզի ,
 17 Վեզ ազատելով ատ ժողովուրդէն ու հեթա-
 18 նոսներէն , որոնց հիմա քեզ կը խրկեմ , Ենոնց
 աչքերը բանալու , խաւարէն՝ լոյսի , ու Սատա-
 նայի իշխանութենէն՝ Եստուծոյ դարձընելու ,
 որ անոնք մեղաց թողութիւն առնեն , և սուր-
 բերուն հետ մասնակից ըլլան՝ ինծի հաւատալով :
 19 Ուստի Եգրիպպոս արքայ՝ ան երկնային տեսիլ-
 20 քին անհնազանդ չեղայ ես . Հապա առաջ Դա-
 մասկոս ու Նրուսաղէմ եղողներուն , և բոլոր
 Հրէաստանի երկիրը ու հեթանոսներուն քա-
 րողեցի որ ապաշխարեն , ու Եստուծոյ դառ-
 նան , և ապաշխարութեան արժանաւոր գործ-
 21 քեր գործեն : Ես պատճառով Հրէաները զես
 տաճարին մէջը բռնեցին , և կը ջանային որ
 22 սպաննեն : Սակայն Եստուծմէ օգնութիւն հաս-
 նելով՝ մինչև աս օրս ոչ մնացի , պզտիկին ու
 մեծին վկայութիւն տալով , բան մը չզրուցելով
 ան բաներէն դուրս՝ որ մարգարէները և Մովսէս
 23 խօսեցան թէ պիտի ըլլային . Թէ Վրիստոս
 պիտի չարչարուէր , և թէ անիկայ պինտ առաջ
 մեռելներէն յարութիւն առած՝ լոյս պիտի քա-
 րողէր ժողովուրդին ու հեթանոսներուն :

- 24 Եւ քանի որ անիկայ ասանկ պատասխան կուտար իրեն համար , Փեստոս բարձր ձայնով մը ըսաւ . Ար խելագարիս Պօղոս . շատ կարգացու-
- 25 ղութիւնդ քեզ կը յիմարեցընէ : Պօղոս ալ ըսաւ . Ես չեմ խելագարիր՝ ո՛վ պատուական Փեստոս , հապա ճշմարտութեան և զգաստութեան
- 26 խօսքեր կը զրուցեմ : Քանզի աս բաները թագաւորը գիտէ , որուն առջևը ես ալ համարձակ կը խօսիմ . ինչու որ չեմ կարծեր թէ ասոնցմէ մէկ բան մը անկէ ծածկուած ըլլայ . վասն զի աս
- 27 Բան մէկ անկիւնի մը մէջ եղած չէ : Մարգարէներուն կը հաւատաս Ազրիպպաս արքայ . գիտեմ որ կը հաւատաս : Եւ Ազրիպպաս ըսաւ Պօղոսին . Քիչ մնաց որ զիս համոզես քրիստո-
- 28 նեայ ըլլալու : Պօղոս ալ ըսաւ . Եստուծմէ կը խնդրէի որ թէ քիչով և թէ շատով՝ չէ թէ մինակ դուն , հապա ամէնքն ալ՝ որ այսօր ինծի կը լսեն , անանկ ըլլան ինտոր որ ես եմ , աս կապերէս 'ի զատ :
- 30 Ոտքի վրայ ելաւ թագաւորը և կուսակալը ու Բերինիկէն , և անոնք որ իրենց հետը նստեր
- 31 էին : Ու դուրս ելելէն ետեւ , իրարու հետ խօսեցան ու ըսին թէ , Ես մարդը մեռնելու կամ
- 32 կապուելու արժանի բան մը չընեն : Ազրիպպաս ալ Փեստոսին ըսաւ . Արեւի էր աս մարդը արձակել , թէ որ կայսրին բողոքած չըլլար :

ԳԼ . ԻԷ

1 Պօղոս նաւով ճամբայ կ'ելլէ Հռոմ՝ երթալու . 10 կը նախաձայնէ ճամբուն վտանգները , 11 բայց իր խօսքին չեն հաւատար : 14 Սակայն ակնկոծութեան կը պատահին , 41 և նաւաբեկութիւն կը կրեն , 44 բայց ամէնքն ալ անվտանգ ցամաքը կ'ելլեն :

- 1 Երբոր որոշուեցաւ որ նաւով Իտալիա երթանք , Պօղոս և ուրիշ քանի մը կապուածներ յանձնեցին հարիւրապետի մը՝ որուն անունը
- 2 Յուլիոս էր , Սեբաստեան գունդէն : Եւ մէկ Անդրամինտացի նաւ մը մտնելով՝ ճամբայ ե-

- լանք , ու Ասիայի կողմերէն պիտի նաւելինք .
 3 Թեասաղոնիկէէն եղող Արիստարքոս Մակեդո-
 նացին ալ մեր հետն էր : Եւ հետեւեալ օրը Սի-
 4 ներուն երթայ , ու դարման գտնէ : Եւ անկէ
 ելելով՝ Աիպրոսին վարի կողմէն նաւեցինք՝ հո-
 5 վը դէմ ըլլալուն համար : Ետքը Աիլիկիայի ու
 Պամփիլիայի ծովուն մէջտեղէն նաւելով՝ Լի-
 6 կիայի Միռա քաղաք իջանք : Եւ հարիւրապետը
 հոն Աղեքսանդրացի նաւ մը գտնելով՝ որ Իտա-
 7 լիա կ'երթար , մեզ անոր մէջ մտցուց : Եւ շատ
 օրեր կամաց կամաց նաւելով՝ հազիւ թէ Անի-
 8 դոսին քովերը հասանք . և հովը մեզի դէմ ըլ-
 լալով՝ Արեւոյն վարի կողմէն Սաղմոնայի քո-
 8 վէն նաւեցինք : Եւ դժուարաւ անկէ անցնելով՝
 մէկ տեղ մը եկանք , որ Գեղեցիկ նաւահանգիստ
 կ'ըսուէր , որուն մօտ էր Ղասեա քաղաքը :
 9 Ու երբոր շատ ժամանակ անցաւ , և նաւին
 ճամբայ ելլէին ալ վտանգաւոր էր , ծովին ատենն
 ալ արդէն անցած ըլլալով , Պօղոս խրատ կու-
 10 տար , Եւ կ'ըսէր անոնց . Մ'արդիկ՝ ես կը տես-
 նեմ որ աս նաւիս ճամբայ ընելը տառապանքով
 ու շատ վնասով պիտի ըլլայ , չէ՛ թէ մինակ բե-
 11 ուին ու նաւին՝ հապա մեր անձերուն ալ : Բայց
 հարիւրապետը աւելի նաւապետին և նաւավա-
 12 րին մօտիկ կ'ընէր , քան թէ Պօղոսին խօսքե-
 րուն : Եւ որովհետեւ ան նաւահանգիստը յար-
 մար չէր ձմեռը հոն անցընելու , շատերը խոր-
 հեցան անկէ երթալ , որ գուցէ կարող ըլլան
 Փիւնիկէ հասնելու ու ձմեռը հոն կենալու , որ
 Արեւոյն նաւահանգիստ մըն է , ու դէպ 'ի հա-
 13 րաւ և արեւմտեան հիւսիս կը նայի : Ու երբոր
 հարաւային մեղմ հով մը փչեց , կարծելով թէ
 իրենց դիտաւորութեանը հասեր են , ճամբայ

- 14 ելան՝ ու Արետէին քովերէն կ'անցնէին : Եւ
 շատ ատեն չանցած՝ մըրկալեց հով մը ելաւ ա-
 15 նոր դէմ , որ Եւրակիկոն կ'ըսուի : Երբոր
 նաւը յափշտակուեցաւ , և հովին դէմ չկրցաւ
 դիմանալ , [Ժող տուած կ'երթայինք ու կու գա-
 16 յինք . Եւ դէպ 'ի մէկ փոքր կղզիի մը ետեւի
 կողմը դիմելով՝ որ Աղօդա կ'ըսուէր , հազիւ
 17 կրցանք մակոյկը բռնել . Որն որ առին՝ ու օգ-
 նութիւններ գործածելով նաւը տակէն կապե-
 ցին . և վախնալով որ չըլլայ [Ժէ յորձանուտը
 իյնան , առագաստը իջեցուցած՝ անանկ կ'եր-
 18 թային ու կու գային : Եւ սաստիկ ալեկոծու-
 թեան մէջ որ էինք , հետեւեալ օրը բեռերը դուրս
 19 նետեցին : Ու երբորդ օրը նաւին գործիքները
 20 ձեռքովսիս դուրս նետեցինք : Ու երբոր շատ
 օրեր ոչ արեւ՝ ոչ ալ աստղեր կ'երեւնային , և
 փոթորիկը քիչ չէր վրանիս , ալ բոլորովին մեր
 21 ազատուելու յոյսը վերցաւ : Եւ որովհետեւ շատ
 օրերէ 'ի վեր անօթի էին , ան ատենը Պօղոս
 անոնց մէջը կայնելով՝ ըսաւ . Ո՛վ մարդիկ՝ պէտք
 էր ձեզի որ ինծի մտիկ ընէիք , ու Արետէն
 չելլէիք , և աս տառապանքը ու վնասը չբաշխէիք :
 22 Ու հիմա ձեզ կը յորդորեմ որ սիրտ առնէք ,
 քանզի ձեզմէ մէկուն անձին վնաս մը պիտի չըլ-
 23 լայ՝ բայց միայն նաւին . Ինչու որ աս գիշեր
 երեցաւ ինծի ան Լստուծոյն հրեշտակը , որ ես
 24 անորն եմ՝ ու զանիկայ կը պաշտեմ . Եւ ըսաւ .
 Մի վախնար Պօղոս՝ կայսրին դիմացը պէտք է
 որ ելես դուն . և ահա Լստուած քեզի շնորհեց
 25 ան ամէնը՝ որ քու հետդ նաւին մէջն են : Ուստի
 մարդիկ՝ սիրտ առէք . ինչու որ ես կը հաւատամ
 Լստուծոյ՝ որ ասանկ պիտի ըլլայ , ինչպէս որ
 26 ինծի զրուցուեցաւ . Միայն [Ժէ պէտք է որ մէկ
 կղզի մը իյնանք :
 27 Ու երբոր տասնուչորսերորդ գիշերն էր որ

- Աղբիական ծովուն մէջ կը տարուբերէինք , կէս
 գիշերին նաւավարները կը կարծէին թէ մէկ
 28 երկրի մը մօտեցեր են . Նւ գնտակը ձգելով՝
 քսան գրկաչափ գտան . ու քիչ մըն ալ յառաջ
 երթալով՝ նորէն ձգեցին , և տասնուհինգ գըր-
 29 կաչափ գտան . Ու վախնալով՝ որ չըլլայ թէ
 քարոտ տեղուանք իյնան , ետեւի կողմէն չորս
 խարիսխ ձգեցին , և առտու ըլլալուն կը փափա-
 30 քէին : Իսկ նաւավարները նաւէն փախչիլ ու-
 զելով՝ մակոյկը ծովը իջեցուցին , պատճառելով
 որպէս թէ առջևի կողմէն ալ խարիսխներ պիտի
 31 ձգեն : Բայց Պօղոս ըսաւ հարիւրապետին ու
 զինուորներուն . Թէ որ ատոնք նաւին մէջը չկե-
 32 նան՝ դուք չէք կրնար ազատիլ : Ան ատենը զի-
 նուորները մակոյկին չուանները կտրեցին , և
 33 թողուցին որ դուրս իյնայ : Ու երբոր առտու
 ըլլալու վրայ էր , Պօղոս կ'աղաչէր ամենուն որ
 կերակուր ուտեն , ըսելով . Այսօր տասնուչորս
 օր է՝ որ դուք սպասելով անօթի մնացեր էք , ու
 34 բան մը կերած չէք : Ուստի կ'աղաչեմ ձեզի որ
 կերակուր ուտէք . ինչու որ աս ալ ձեր ազա-
 տութեանը համար է , քանզի ձեզմէ մէկուն
 35 զլխէն մազ մը պիտի չկորսուի : Նւ այսպէս
 ըսելով , հաց առաւ , ու ամենուն առջևը Աս-
 տուծմէ գոհացաւ , և կտրելով սկսաւ ուտել :
 36 Նւ ամէնն ալ սիրտ առին , ու իրենք ալ կերա-
 37 կուր կերան : Նւ նաւին մէջը ամէնքս երկու
 38 հարիւր եօթանասունուվեց հոգի էինք : Նրբոր
 կշտացան կերակուրով՝ նաւը թեթեւցուցին՝ ցո-
 րենը ծովը թափելով :
 39 Ու երբոր առտու եղաւ , ցամաքը չէին ճանչ-
 նար , միայն թէ մէկ ծոց մը կը նշմարէին որ
 ծովեզերք ունէր , ու կը խորհէին որ եթէ կա-
 40 բելի է նաւը ահոր մէջը միսեն : Նւ խարիսխները
 կտրելով՝ ծովը ձգեցին , ու ղեկերուն կապերը

Թուլցուցին , և առաջաստը հովին բանալով՝
 41 դէպ ՚ի ան ծովեղերքը կ'երթային : Եւ անանկ
 տեղ մը իյնալով որ երկու կողմը ծով էր , նաւը
 նստեցուցին . և նաւին առջևի կողմը խրելով՝
 անշարժ մնաց , ու ետեւի կողմը ալիքներուն
 42 սաստկութենէն կը քակուէր : Ջինուորներն
 ալ խորհուրդ ըրին որ կապուածները սպաննեն ,
 43 որ չըլլայ թէ մէկը լողայ՝ ու փախչի : Բայց
 հարիւրապետը որ Պօղոսը ազատել կ'ուզէր ,
 արգիլեց զանոնք ան խորհուրդէն , և հրաման
 ըրաւ՝ թէ որոնք որ կրնան լողալ , թող անոնք
 44 առաջ նետուին ու ցամաքը ելեն . Եւ մնացած
 ները՝ ոմանք տախտակներով , և ոմանք նաւին
 «-իւ բաներովը . և այսպէս ամէնը ազատեցան՝
 ցամաքը ելաւ :

ԳԼ . ԻԸ

1 Պօղոս և իր ընկերները՝ նաւարկութենէն ետքը մարդասիրութիւն կը տեսնեն բարբա-
 րոսներէն : 5 Իժ մը Պօղոսին ձեռքը կը բռնէ , բայց չփնտսեր : 8 Պօղոս շատ հի-
 ւանդներ կը բժշկէ կղզիին մէջ . 11 ճամբայ կ'ելլէ Հռովմ՝ երթալու . 17 կ'իմացնէ
 Հրէից՝ իր դալուն պատճառը . 24 իր քարոզութեամբը ոմանք կը հաւատան քրիստո-
 սի , ոմանք ալ չեն հաւատար . 30 այսու ամենայնիւ երկու տարի կը քարոզէ Հռովմ-
 մայ մէջ :

1 Ու երբոր ազատեցան՝ գիտցան որ ան կղզիին
 անունը Սելիտէ էր . և բարբարոսները քիչ մար-
 2 դասիրութիւն չցուցուցին մեղի . Ինչու որ կրակ
 վառեցին , և մեզ ամէնքս ալ ընդունեցին՝ վրա-
 նիս հասած անձրեւին համար , ու ցուրտին հա-
 3 մար : Ու երբոր Պօղոս շատ մը խռիւ ժողովեց ,
 և կրակին վրայ դրաւ , տաքութենէն իժ մը ելաւ՝
 4 անոր ձեռքը բռնեց : Բարբարոսներն ալ երբոր
 ան գազանը տեսան անոր ձեռքէն կախուած՝
 իրարու կ'ըսէին . Ընշուշտ ասիկայ մարդասպան
 մըն է , որ թէպէտ ծովէն ազատեցաւ , բայց իրա-
 5 լունքը թող չտուաւ որ ապրի : Իսկ անիկայ
 գազանը կրակին մէջը թօթվելով՝ իրեն մէկ
 6 վնաս մը չեղաւ : Ու անոնք կը սպասէին որ ա-
 նիկայ ուռենայ՝ կամ յանկարծակի մեռած իյ-

- նայ . բայց երբոր շատ մը սպասեցին , ու տեսան որ իրեն մնաս մը չեղաւ , կարծիքնին փոխելով ,
- 7 կ'ըսէին թէ աստուած մըն է : Եւ ան տեղին բոլորտիքը՝ կղզիին գլխաւոր մարդուն ազարակները կային , որուն անունը Պոպղիոս էր . որ ինքը մեզ ընդունեց՝ և իրեք օր հիւրասիրու-
- 8 թեամբ իր քովը պահեց : Ու եղաւ որ Պոպղիոսին հայրը ջերմով և թանջքով հիւընդցած պառկած էր . ու Պօղոս անոր քովը մտաւ , և աղօթք ընելով՝ ձեռքերը վրան դրաւ , ու բժշկեց զանի-
- 9 կայ : Ու երբոր ասիկայ եղաւ , ուրիշ հիւանդներ որ ան կղզիին մէջն էին , կու գային և կը
- 10 բժշկուէին . Որոնք շատ պատիւներով ալ մեզ պատուեցին , ու երթալու ատեննիս՝ պէտք եղած բաները տուին :
- 11 Եւ իրեք ամիսէն ետեւ Մղէքսանդրացի նաւով մը ճամբայ ելանք , որ ձմեռը ան կղզին անցու-
- 12 ցեր էր , ու Դիոսկուրացւոց նշանը ունէր : Եւ
- 13 Սիրակուսա իջնելով՝ իրեք օր հոն կեցանք : Ենկէ ալ պտոյտ մը ընելով՝ Հռէգիոն հասանք . և մէկ օրէն ետեւ որ հարաւ փչեց , երկրորդ օրը
- 14 Պատիոդոս եկանք : Ու հոն եղբայրներ գտանք , որոնք աղաչեցին որ եօթը օր իրենց քովը մը-
- 15 նանք . ու ետքը Հռովմ ելանք : Եւ անկէ եղբայրները երբոր մեր վրայով լսեցին , մեզ դիմաւորելու ելան մինչև Մպփիոսի վաճառանոցը՝ ու Իրեք պանդոկները . և Պօղոս անոնք տեսնելով , գոհութիւն տուաւ Մատուծոյ , և սիրտ առաւ :
- 16 Ու երբոր Հռովմ մտանք , հարիւրապետը կապուածները զօրապետին յանձնեց . իսկ Պօղոսին հրաման եղաւ որ իր պահապան ղենուո-
- 17 ռին հետ զատ կենայ : Ու եղաւ որ իրեք օրէն ետեւ անիկայ Հռէից գլխաւորները կանչեց . ու երբոր մէկտեղ եկան՝ ըսաւ անոնց . Մարդիկ եղբայրներ՝ ես ժողովուրդին կամ հայրենական

- սովորութեանց դէմ բան մը չըրած , Երուսա-
ղէմէն կապուած՝ Հռովմայեցւոց ձեռքը մատ-
- 18 նուեցայ . Որոնք երբոր զիս քննեցին , ուղեցին
որ արձակեն . ինչու որ իմ վրաս մեռնելու յան-
- 19 ցանք մը չկար : Բայց երբոր Հրէաները հա-
կառակ կեցան , պէտք եղաւ որ կայսրին բողո-
քեմ , չէ թէ իմ աղգիս դէմամբ աստանութիւն
- 20 մը ունեցողի պէս : Ուստի աս պատճառով
աղաչեցի որ ձեզ տեսնեմ՝ ու ձեզի խօսիմ . ին-
չու որ Խորայէլի յոյսին համար ես աս շղթան
- 21 վրաս ունիմ : Ենոնք ալ ըսին իրեն . Մենք
քու վրայովդ Հրէաստանէն ո՛չ թուղթեր ա-
ռինք , և ո՛չ եղբայրներէն մէկը հոս գալով՝ քու
վրայովդ չարութիւն մը պատմեց կամ խօսե-
- 22 ցաւ : Բայց կ'աղաչենք որ քեզմէ լսենք՝ թէ
դուն ինչ միտքի վրայ ես . ինչու որ մենք ատ
աղանդին վրայով տեղեկացած ենք՝ որ ամէն
- 23 տեղ ատոր դէմ կը խօսին : Ու մէկ օր մը ատեն
դնելով անոր՝ շատերը անոր գացին իր բնակած
տեղը , որոնց Եստուծոյ թագաւորութիւնը կը
ծանուցանէր վկայութիւնով , և կը համոզէր
զանոնք Յիսուսի վրայով Մովսէսին օրէնքէն
ու մարգարէներէն՝ առտուընէ մինչև իրիկուն :
- 24 Եւ ոմանք կը հաւատային ըսածներուն , ու ո-
- 25 մանք չէին հաւատար : Եւ իրարու հետ չմիա-
բանած գացին՝ երբոր Պօղոս մէկ խօսք մը
ըսաւ , թէ Հոգին Սուրբ աղէկ խօսեցաւ մեր
- 26 հայրերուն՝ Եսայի մարգարէին ձեռքովը , Եւ
ըսաւ . Գնա աս ժողովուրդին՝ ու ըսէ . Լսելով
պիտի լսեք՝ ու չիմանաք , և տեսնելով պիտի
- 27 տեսնէք՝ ու չտեսնէք . Ինչու որ աս ժողովուր-
դին սիրտը թանձրացաւ , և երեւոյ աւանջներովը
ծանր լսեցին , ու աչքերնին գոցեցին , որ չըլլայ
թէ երեւոյ աչքերովը տեսնեն , ու աւանջներովը
լսեն , և սրտերովը իմանան , ու դարձի գան , և

- 28 ես բժշկեմ զանոնք : Ուստի յայտնի ըլլայ ձեզի՝ որ Աստուծոյ փրկութիւնը հեթանոսներուն
- 29 խրկուեցաւ , և անոնք մտիկ պիտի ընեն : Ու երբոր աս զրուցեց , Հրէաները դուրս ելան , շատ վիճաբանութիւն ունենալով մէջերնին :
- 30 Եւ լման երկու տարի իր վարձքով բռնած
- 31 տունը կեցաւ . Եւ իրեն եկողներուն ամէնը
- 32 կ'ընդունէր . Ար քարոզէր Աստուծոյ թագաւորութիւնը , և Տէր Յիսուս Քրիստոսի վրայով առանց արգիլուելու կը սորվեցընէր բոլոր համարձակութիւնով :

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌԵՔԵԼՈՅՆ

ԵՌ ԼՈՒՎԱԾՆԵՐԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Պօղոս առաքեալ կը ծանուցանէ Հռովմայեցւոյ՝ իր առաքելական պաշտօնին կանչուիլը, 9 նաև իր սրտին փափաքը՝ անոնց երթալու, 16 և թէ ինչ է իր քարոզած աւետարանը, ու աւետարանին ցուցուցած արդարութիւնը. 18 թէ Եստուած բարկացած է ամէն տեսակ մեղքի դէմ, 21 և թէ հեթանոսներուն մեղքերը ինչ է :

1 Գօղոս՝ Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ՝ առաքեալ լինելով՝ կանչուած, Եստուծոյ աւետարանին հա-

2 մար որոշուած, (Են որ առաջուց իր մարզարէներուն ձեռքովը սուրբ գիրքերով խոստացաւ)

3 Իր Որդւոյն մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսին վրայով՝ որ մարմնոյ կողմանէ Դաւիթի սերունդէն

4 եղաւ, Են որ սրբութեան հոգիին կողմանէ Որդի Եստուծոյ յայտնուեցաւ զօրութեամբ, մե-

5 ռեխներէն յարութիւն առնելով. Որով շնորհք և առաքելութիւն առինք՝ հաւատքի հնազանդութեան համար բոլոր ազգերուն մէջ, անոր

6 անուանը համար. Որ անոնց մէջը դուք ալ Յի-

7 սուս Քրիստոսի կանչուած էք. Ձեր ամենուն որ Հռովմայ մէջ էք՝ Եստուծոյ սիրելիներուդ,

սուրբ լինելու կանչուածներուդ՝ շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Եստուծմէ մեր Լօրմէն՝ ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէն :

8 Նախ կը գոհանամ իմ Եստուծմէս Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը ձեր ամենուն համար, որ ձեր հաւատքը բոլոր աշխարհ կը պատմուի :

9 Քանզի վկայ է ինծի Եստուած, որն որ ես կը

- պաշտեմ իմ հոգիովս անոր Որդւոյն աւետարա-
- 10 նին մէջ, թէ ինչպէս անդադար ձեզ կը յիշեմ,
ամէն ատեն իմ աղօթքներուս մէջ խնդրելով՝
որ գուցէ անգամ մը Աստուծոյ կամքովը ինծի
- 11 յաջողութիւն մը ըլլայ ձեզի գալու: Քանզի
կը փափաքիմ ձեզ տեսնելու, որ ձեզի հոգևոր
շնորհք մը հաղորդեմ՝ որպէս զի հաստատուիք:
- 12 Այսինքն՝ ձեր հետը ես ալ մխիթարակից ըլլամ
իմ ու ձեր փոխադարձ հաւատքին միջոցովը:
- 13 Սակայն չեմ ուզեր որ չգիտցող ըլլաք եղբայր-
ներ՝ որ շատ անգամ ուղեցի գալ ձեզի, (և մին-
չև հիմա արգիլուեցայ,) որ ձեր մէջն ալ պտուղ
մը ունենամ, ինչպէս որ ուրիշ հեթանոսաց մէջ
- 14 ալ: Յոյներուն ու Բարբարոսներուն, իմաս-
տուններուն ու անմիտներուն ալ պարտական
- 15 եմ: Ուստի որչափ որ ձեռքէս կու գայ՝ յօժա-
րութիւն «*շէ*» ձեզի ալ որ Հռովմայ մէջ էք՝ ա-
ւետարանը քարոզելու:
- 16 Ինչու որ ես ամօթ չեմ սեպեր աւետարանը,
վասն զի Աստուծոյ զօրութիւնն է ան՝ բոլոր հա-
ւատացեալներուն փրկութեան համար, առաջ
- 17 Հրէային ու ետքը Յոյնին: Ինչու որ անով Աս-
տուծոյ արդարութիւնը՝ «*է*» հաւատքէն, հա-
ւատքի համար կը յայտնուի. ինտոր որ գրուած
է թէ, Երդարը հաւատքէն պիտի ապրի:
- 18 Քանզի Աստուծոյ բարկութիւնը երկինքէն կը
յայտնուի մարդոց բոլոր ամբարշտութեանը և
անիրաւութեանը վրայ, որոնք ճշմարտութիւնը
- 19 անիրաւութեամբ բռներ են: Այսն զի Աստու-
ծոյ վրայով գիտնալու բանը իրենց մէջը յայտնի
- 20 է, որովհետև Աստուած անոնց յայտնեց: Ին-
չու որ իր աներևոյթ բաները աշխարհի սկիզբէն
ստեղծուածներովը կ'իմացունին կը տեսնուին,
այսինքն է իր մշտնջենաւոր զօրութիւնը, ու
աստուածութիւնը. որպէս զի անպատասխանի

- 21 մնան : Ինչու որ իրենք Աստուած ճանչնալով՝
 Աստուծոյ պէս չփառաւորեցին , կամ շնորհա-
 կալ չեղան . հապա իրենց խորհուրդներուն մէջ
 ունայնացան , և սիրտերնին անմտութիւնով
- 22 խաւարեցաւ : Իրենք Իմաստուն ենք՝ ըսելով ,
 23 յիմարեցան . Եւ անեղծ Աստուծոյ փառքը փո-
 խեցին՝ նմանցընելով եղծանելի մարդու , և թրու-
 չուններու , ու չորքոտանիներու , և սողուննե-
- 24 րու պատկերին : Անոր համար Աստուած ալ
 պղծութեան մատնեց զանոնք իրենց սիրտերուն
 ցանկութիւններովը՝ իրենց մարմինները իրենց
- 25 անձերուն մէջ խայտառակելու . Որոնք Աստու-
 ծոյ ճշմարտութիւնը՝ սուտի հետ փոխեցին , ու
 երկրպագութիւն և պաշտօն մատուցին ստեղ-
 ծուածներուն՝ քան թէ Ստեղծողին , ան որ յա-
- 26 լիտեան օրհնեալ է . ամէն : Անոր համար Աս-
 տուած զանոնք անարգ կիրքերու մատնեց , որ
 իրենց էգերը անգամ բնական պէտքը բնութեան
- 27 դէմ եղող «էֆֆէ» փոխեցին : Նոյնպէս ալ արու-
 ները կնկան բնական պէտքը թողուցած՝ իրենց
 ցանկութիւնովը իրարու հետ վառուեցան . ա-
 րունները արուններու հետ խայտառակութիւն կը
 գործէին , և իրենց մոլութեանը վայլած հատու-
- 28 ցումը իրենց վրայ կ'ընդունէին : Եւ որովհետեւ
 չուղեցին զԱստուած երէն գիտութեանը մէջ
 պահել , Աստուած ալ զանոնք անարգ խորհուրդ-
- 29 ներու մատնեց՝ անվայել բաներ ընելու . Որոնք
 լեցուած էին ամէն անիրաւութիւնով , պոռնը-
 կութիւնով , անզգամութիւնով , ազահութիւ-
 նով , չարութիւնով , նախանձով լեցուն , մար-
 դասպանութիւնով , հակառակութիւնով , նեն-
 գութիւնով , չարասրտութիւնով , և էֆֆէ քսու-
- 30 ներ , Չարախօսներ , Աստուած ատողներ , նա-
 խատողներ , հպարտներ , ամբարտաւաններ ,
 չար բաներ հնարողներ , ծնողաց անհնազանդ-

- 31 ներ , Անմիտներ , ուխտ չպահողներ , անգութ-
 32 ներ , անհաշտներ , անողորմներ . Որոնք գիտ-
 նալով Աստուծոյ դատաստանը , թէ անոնք որ
 ասանկ բաներ կ'ընեն՝ մահուան արժանի են , չէ
 թէ միայն ան բաները կ'ընեն , հապա ընողնե-
 րուն հաւանութիւն ալ կու տան :

ԳԼ . Բ

- 1 Անոնք որ ուրիշները կը դատապարտեն իրեւ մեղաւորներ , թէ որ իրենք ալ ան մեղ-
 քերը կը գործեն , չեն կրնար ինքզինքնին արդարացընել . 6 ոչ ալ կրնան ազատ մնալ
 Աստուծոյ դատաստանէն , 9 թէ Հրէայ ըլլան՝ թէ հեթանոս . 14 քանզի ինտոր որ
 հեթանոսները չեն կրնար ազատ մնալ , 17 անանկ ալ Հրէաները . 25 որոնց թլիպատու-
 թիւնը օգուտ մը պիտի չընէ , թէ որ օրինազանց դատուին :

1 Ուստի ո՛վ մարդ՝ ո՛վ որ ըլլաս դուն որ կը դա-
 տես , պատասխան չունիս տալու . քանզի ինչ
 բանով որ ուրիշը կը դատես , ահա քու անձդ կը
 դատապարտես . վասն զի դուն ալ որ կը դա-

2 տես , նոյն բաները կ'ընես : Բայց գիտենք որ
 Աստուծոյ դատաստանը ճշմարտութիւնով կ'ըլ-
 լայ անոնց վրայ , որ անանկ բաներ կը գործեն :

3 Արդ՝ ո՛վ մարդ , դուն որ ասանկ բաներ ընողները
 կը դատես , և դուն նոյն բաները կ'ընես , աս
 միտքէդ կ'անցընէս , թէ դուն Աստուծոյ դա-

4 տաստանէն ազատ պիտի մնաս . Ամ թէ անոր
 անչափ քաղցրութիւնը՝ և համբերութիւնը ու
 երկայնմտութիւնը կ'արհամարհէս , չգիտնալով

5 պաշխարութիւն կ'առաջնորդէ : Բայց դուն
 քու խստութիւնովդ և անզեղջ սրտովդ քու
 անձիդ բարկութիւն կը դիզես՝ բարկութեան և
 Աստուծոյ արդար դատաստանին յայտնուելու

6 օրուանը համար . Ան որ ամէն մէկուն իր գործ-

7 քերուն փոխարէնը պիտի հատուցանէ . Յաւի-
 տենական կեանքը անոնց՝ որ բարի գործքերու
 մէջ համբերութեամբ յարատեւելով , փառք ու

8 պատիւ և անմահութիւն կը խնդրեն . Բայց
 անոնց որ հակառակ են , և ճշմարտութեան

- անհնազանդ՝ ու անիրաւութեան հնազանդած ,
 9 բարկութիւն և սրտմտութիւն՝ Նեղութիւն և տառապանք պիտի ըլլայ՝ ամէն մարդու վրայ՝ որ չար կը գործէ , առաջ Հրէային՝ ու ետքը Յոյնին .
 10 Իսկ փառք ու պատիւ և խաղաղութիւն ան ամենուն՝ որ բարի կը գործէ , առաջ Հրէային՝ ու
 11 ետքը Յոյնին : Ինչու որ Մատուծոյ քովը աշա-
 12 ռութիւն չկայ : Քանզի անոնք որ առանց օրէնքի մեղք գործեցին , առանց օրէնքի պիտի կորսուին . և անոնք որ օրէնքի տակ մեղք գործեցին ,
 13 օրէնքով պիտի դատուին . (Ինչու որ չէ թէ օրէնքը լսողները Մատուծոյ առջեւ արդար են , հապա օրէնքը կատարողները պիտի ար-
 14 դարանան : Ուստի հեթանոսները որ օրէնք չունին՝ երբոր բնականաբար օրէնքին գործքերը կը գործեն , օրէնք չունենալով՝ իրենց ան-
 15 ձերուն օրէնքը բուն իրենք կ'ըլլան . Որ օրէնքին գործքը իրենց սրտին մէջը գրուած կը ցուցնեն իրենց խղճմտանքին վկայութեամբը , և իրենց խորհուրդներուն իրար յանդիմանելովը՝
 16 կամ իրաւունք տալովը ,) Են օրը որ Մատուած մարդոց ծածուկ բաները պիտի դատէ Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը՝ իմ աստարանիս համեմատ :
 17 Եհա դուն Հրէայ ըսուեր ես , և օրէնքին
 18 կռթըններ ես , ու Մատուծով կը պարծենաս , Եւ անոր կամքը գիտես , ու տարբեր բաները կը դա-
 19 նազանես՝ օրէնքէն խրատուած ըլլալով . Եւ քու անձիդ վրայ վստահութիւն ունիս՝ թէ կոյրե-
 20 բուն առաջնորդ ես , խաւարածներուն լոյս , Եւ միտներուն խրատ տուող , տղայոց վարժապետ . և թէ գիտութեան ու ճշմարտութեան կերպա-
 21 րանքը օրէնքէն ունիս : Իսկ արդ՝ դուն որ ընկերիդ կը սորվեցընես , քու անձիդ չես սորվեցընէր . որ կը քարոզես զողութիւն չընել , կը

- 22 գողնամ . Որ կ'ըսես շնութիւն չընել , շնութիւն
կ'ընես . որ կը զղուիս կուռքերէն , սրբապղծու-
- 23 թիւն կ'ընես . Որ օրէնքով կը պարծենաս , օրի-
- 24 նազանց ըլլալով՝ զՄատուած կ'անարգես : Ինչու
որ Մատուծոյ անունը ձեր պատճառովը հեթա-
- նոսաց մէջ կը հայհոյուի , ինչպէս որ գրուած է :
- 25 Երդ՝ թլփատութիւնը շահ կ'ունենայ , թէ որ
օրէնքը պահես . իսկ թէ որ օրէնքին դէմ յան-
- ցաւոր ես , քու թլփատութիւնդ անթլփատու-
- 26 թիւն եղաւ : Ուստի թէ որ անթլփատութիւնը
օրէնքին իրաւունքները պահէ , չէ որ անոր ան-
- թլփատութիւնը թլփատութիւն պիտի սեպուի .
- 27 Եւ 'ի բնէ եղած անթլփատութիւնը օրէնքը կա-
- տարելով՝ պիտի դատապարտէ քեզ , որ գիրով
ու թլփատութիւնով օրէնքին յանցաւոր ես :
- 28 Ինչու որ Հրէայ չէ ան՝ որ դրսուանց է , և
թլփատութիւն չէ ան՝ որ դրսուանց մարմինով
- 29 է . Հապա Հրէայ ան է՝ որ ներսուանց է , և
թլփատութիւն սրտինը՝ հոգիով , ու չէ թէ գի-
- րով . որուն գովութիւնը չէ թէ մարդիկներէն
է , հապա Մատուծմէ :

ԳԼ . Գ

1 Հրէից արտօնութիւնը , 3 որն որ բնաւ չկորսնցուցին . 9 բայց օրէնքը կը ցուցնէ թէ
անոնք ալ մեղքի տակ են . 20 ուստի բնաւ մարմին մը չարդարանար օրէնքով , 28 այլ
ամէն մարդիկ առանց խորութեան միայն հաւատքով կ'արդարանան . 31 սակայն ա-

- 1 Ուրեմն Հրէան ինչ աւելի բան ունի , կամ
- 2 թլփատութենէն ինչ շահ կայ : Շատ՝ ամէն
կերպով . պիտտ առաջ ան՝ որ Մատուծոյ պատ-
- 3 գամները անոնց հաւատացուեցաւ : Ուրեմն թէ
որ անոնք ումանք չհաւատացին , ինչ . միթէ
- անոնց անհաւատութիւնը Մատուծոյ հաւատքը
- 4 կը խափանէր . քաւ լիցի : Սակայն Մատուած
ճշմարիտ թող ըլլայ , և բոլոր մարդիկ՝ սուտ .
ինչպէս որ գրուած է . Որ քու խօսքերուդ մէջ

- արդար ըլլաս , և դատուելու ատենդ դուն յաղ-
- 5 թես : Ուրեմն թէ որ մեր անիրաւութիւնը Աստուծոյ արդարութիւնը յայտնի կը ցուցնէ , ի՞նչ ըսենք . արդեօք անիրաւ է Աստուած՝ որ եւ
- 6 բարկութիւնը չառնէ՞ կը բերէ . (Մարդկօրէն կ'ըսեմ .) քաւ լեցի . հապա թէ չէ՞ ի՞նչպէս Աստուած
- 7 պիտի դատէ աշխարհը : Ինչու որ եթէ Աստուծոյ ճշմարտութիւնը իմ ստութիւնովս կ'աւելնայ իր փառքին համար , ալ ես ինչո՞ւ մեղաւոր
- 8 ըի մը պէս կը դատուիմ : Եւ ի՞նչ՞ համար պէտք չէ՞ ըսել , ինչպէս որ ոմանք մեր վրայ չարախօսութիւն ընելով կ'ըսեն՝ թէ մենք կ'ըսենք , Չարը գործենք՝ որ բարին գայ . որոնց դատապարտութիւնը իրաւունքով է :
- 9 Ուստի ալ ի՞նչ ըսէ՞ . բանով մը աւելի՞ ենք հեղաշրջուել . իրաւ որ բանով մըն ալ չէ . ինչու որ առաջուց մեղադրեցինք Հրէաները և հետեւ
- 10 նոսները՝ թէ ամէնքը մեղաց տակ են . Ինչպէս որ գրուած է թէ , Արդար մը չկայ՝ ո՛չ մէկ հատ
- 11 մը . Մէկը չկայ որ հասկընայ , մէկը չկայ՝ որ Աստուած փնտռէ :
- 12 Ամէնքը խոտորեցան , մէկտեղ անպիտան եղան . աղէկութիւն ընող մը չկայ , մէկ մըն ալ չկայ :
- 13 Անոնց կոկորդը բաց գերեզման է . իրենց լեզուովը նենգաւոր եղան . իժեքու թոյն կայ անոնց շրթունքներուն տակը .
- 14 Անոնց բերանը անէծքով ու դառնութեամբ լեցուն է .
- 15 Անոնց ոտքերը շուտ են արիւն թափելու .
- 16 Կործանում և թշուառութիւն է ալ իրենց ճամբաներուն մէջը .
- 17 Եւ խաղաղութեան ճամբան չճանչցան :
- 18 Աստուծոյ վախը չկայ անոնց աչքերուն առջին : Սակայն գիտենք որ օրէնքը ի՞նչ որ կ'ըսէ , անոնց կ'ըսէ՝ որ օրէնքին տակն են . որպէս զի ամէն բերան գոցուի , և բոլոր աշխարհ դատապարտուած ըլլայ Աստուծոյ առջևը :
- 19 Ինչու որ անոր առջևը մէկ

- մարմին մը պիտի չարդարանայ օրէնքին գործ-
քերովը . քանզի օրէնքով է մեղքը ճանչնալը :
- 21 Բայց հիմա առանց օրէնքի Աստուծոյ արդա-
րութիւնը յայտնուած է , օրէնքէն և մարդա-
22 ղէներէն վկայուած ըլլալով . Այսինքն Աստու-
ծոյ արդարութիւնը՝ ՚՛ Յիսուս Քրիստոսի հա-
ւատքէն է , ամենուն յայտնուած է , ու ամենուն
23 վրայ ՚՛ ըլլայ . և խտրութիւն չկայ : Ինչու որ
ամէնքը մեղք գործեցին , և Աստուծոյ փառքէն
24 պակսած են : Եւ անոր շնորհքովը ձրի կ'ար-
դարանան Քրիստոս Յիսուսով եղած փրկու-
25 թեամբը . Որ զանիկայ առաջուց սահմանեց
Աստուած՝ հաւատքով քաւութիւն ըլլալ անոր
արիւնովը , Աստուծոյ երկայնմտութեան ատեն-
ները առաջուց գործուած մեղքերուն թողու-
թիւն տալովը՝ իր արդարութիւնը ցուցնելու
26 համար . Այսինքն իր արդարութիւնը աս ժամա-
նակիս մէջ ցուցնելու համար , որ ինքը արդար
ըլլայ , և արդարացընէ Յիսուսի հաւատքէն
27 եղողը : Ուրեմն ո՞ր մնաց պարծենալը . խա-
փանեցաւ . ո՞ր օրէնքէն , գործքերո՞ւն օրէնքէն .
28 չէ , հապա հաւատքի օրէնքէն : Ինչու որ կը
սեպենք թէ մարդը հաւատքով կ'արդարանայ՝
29 առանց օրէնքին գործքերուն : Միթէ Աս-
տուած միայն շնորհակցողն է , ու հեթանոսնե-
30 րունը չէ՞ . այո՛ , հեթանոսներունն ալ : Որով-
հետեւ Աստուած մէկ է՝ որ թլփատութիւնը
հաւատքէն կ'արդարացընէ , և անթլփատու-
31 թիւնը ՚՛ հաւատքով : Ուստի մենք հաւատ-
քով օրէնքը կը խափանե՞նք . քաւ լիցի . հապա
օրէնքը կը հաստատենք :

ԳԼ . Գ

- 1 Աբրահամին հաւատքը իրեն արդարութիւն սեպուեցաւ՝ 10 իր թլփատուէլէն առաջ :
13 Միայն հաւատքով ինքը ու իր սերունդը խոստմունք առին : 16 Աբրահամ բոլոր
հաւատացեալներուն հայրն է : 24 Մեր հաւատքն ալ մեզի արդարութիւն պիտի սե-
պուի :

- 1 Ուրեմն ի՞նչ պիտի ըսենք թէ գտաւ Երրահամ
 2 մեր նահապետը մարմնոյ կողմանէ : Ինչու որ
 եթէ Երրահամ գործքով արդարացած ըլլար ,
 իրաւցընէ պարծանք կ'ունենար , բայց չէ՛ թէ
 3 Նստուծոյ աւջկը : Քանզի գիրքը ի՞նչ կ'ըսէ .
 Երրահամ Նստուծոյ հաւատաց , և ա՛յ իրեն ար-
 4 դարութիւն սեպուեցաւ : Բայց ան որ գործ մը
 կ'ընէ , վարձքը՝ շնորհքէ եղած չսեպուիր անոր ,
 5 հապա պարտքէ : Իսկ ան որ չգործեր , բայց
 կը հաւատայ անոր՝ որ ամբարիշտը կ'արդարա-
 ցընէ , անոր հաւատքը իրեն արդարութիւն կը
 6 սեպուի : Ինչպէս որ Դաւիթ ալ կը զրուցէ ա՛յ
 մարդուն երանութիւնը , որուն Նստուած ար-
 7 դարութիւն կը սեպէ՝ առանց գործքերու : Ե-
 րանի անոնց՝ ի՛նչ , որոնց անօրէնութիւնները
 ներուեցան , և որոնց մեղքերը ծածկուեցան :
 8 Երանի ան մարդուն՝ որ Տէրը մեղք չսեպեր
 9 անոր : Ուստի աս երանութիւնը թլփատու-
 թեան վրայ է , թէ անթլփատութեան վրայ ալ .
 քանզի կ'ըսենք թէ՝ Հաւատքը Երրահամին
 10 արդարութիւն սեպուեցաւ : Ուրեմն ինտո՞ր
 սեպուեցաւ . թլփատութեան մէջ եղած ատե-
 նը , թէ անթլփատութեան մէջ . չէ՛ թէ թլփա-
 11 տութեան մէջ , հապա անթլփատութեան : Ու
 երբ թլփատութեան նշանը առաւ՝ ի՛նչ անթլ-
 փատութեան ատենէն ա՛յնչա՞ծ հաւատքին ար-
 դարութեանը մէկ կնիք մը , որ ինքը հայր ըլլայ
 ան բոլոր հաւատացողներուն՝ որոնք անթլփա-
 տութենէ են , (անոնց ալ արդարութիւն սե-
 12 պուելու համար ,) Եւ հայր թլփատութեան՝ չէ՛
 թէ մինակ թլփատութենէ եղողներուն , հապա
 անոնց ալ՝ որ մեր հօրը Երրահամին անթլփա-
 տութեան ատենի հաւատքին շաւիղներուն մէջը
 13 կը քալեն : Ինչու որ Երրահամին և անոր սե-
 րունդին՝ աշխարհը ժառանգելու համար պարտաւ

- խոստմունքը չէ թէ օրէնքով եղաւ , հապա
 14 հաւատքին արդարութիւնովը : Քանզի եթէ
 օրէնքէն եղողները ժառանգ ըլլային , հաւատքը
 փութ պիտի ըլլար , և խոստմունքը պիտի խա-
 15 փանուէր : Անան զի օրէնքը բարկութիւն կը
 գործէ . քանզի ուր որ օրէնք չկայ , օրինա-
 16 զանցութիւն ալ չկայ : Ասոր համար Եսայի
 ըսաւ՝ հաւատքէն է , որ շնորհքով եղած ըլլայ ,
 խոստմունքը հաստատուն ըլլալու համար բոլոր
 սերունդին . չէ թէ միայն անոր՝ որ օրէնքէն է ,
 հապա անոր ալ՝ որ Աբրահամին հաւատքէն է :
 17 որ մեր ամենուն հայրն է , (Ինչպէս որ զրուած
 է թէ , Քեզ շատ ազգերու հայր ըրի ,) Աստու-
 ծոյ առջևը , որուն ինքը հաւատաց , ան որ մե-
 ռեւները կ'ողջնցընէ , և չեղած բաները եղած-
 18 ներու պէս կը կանչէ : Որ չյուսացուելու բա-
 նին յուսով հաւատաց՝ թէ ինքը շատ ազգերու
 հայր պիտի ըլլայ , (ինչպէս որ ըսուեցաւ ալ
 19 թէ , Քու սերունդդ ասանկ պիտի ըլլայ .) Եւ
 ինքը հաւատքի մէջ չտկարացած , չնայեցաւ
 իր մարմինին արդէն մեռածի պէս ըլլալուն ,
 (որովհետեւ ինքը հարիւր տարեկանի չափ էր .)
 ո՛չ ալ Սառային արգանդին մեռած ըլլալուն :
 20 Եւ անհաւատութիւնով չտարակուսեցաւ Աս-
 տուծոյ խոստմունքէն . հապա հաւատքով զօ-
 21 րացած՝ Աստուծոյ փառք տուաւ , եւ իր մտքին
 մէջ հաստատ պահեց՝ թէ ան որ խօսք տուաւ ,
 22 ինքը կարող է ընելու ալ : Ասոր համար իրեն
 արդարութիւն սեպուեցաւ :
 23 Բայց չէ թէ մինակ անոր համար զրուեցաւ՝
 24 որ իրեն սեպուեցաւ . Հապա մեզի համար ալ՝
 որոնց պիտի սեպուի , որ կը հաւատանք անոր՝
 25 որ մեռելներէն յարուց մեր Տէր Յիսուսը . Ան
 որ մեր յանցանացը համար մատնուեցաւ ; և
 մեզ արդարացընելու համար յարութիւն առաւ :

ԳԼ . Ե

1 Հաւատքով արդարացած՝ խաղաղութիւն ունինք Աստուծոյ հետ , 2 և պարծանք մեր յուսոյն մէջ . 8 վասն զի թէ որ քրիստոսի արիւնովը հաշտուեցանք՝ թշնամի եղած ատեննիս , 10 ալ աւելի պիտի ապրինք հաշտուած ըլլալովնիս : 12 Ինչպէս որ մեղքը ու մահը աշխարհ մտան Ադամով , 17 ալ աւելի արդարութիւնը և կեանքը Յիսուս քրիստոսով : 20 Ո՛ր որ մեղքը շատցաւ , հոն շնորհքը աւելի առատացաւ :

- 1 Ուստի մենք հաւատքով արդարացած ըլլալով՝ խաղաղութիւն ունինք Աստուծոյ հետ՝ մեր Տէ-
- 2 րոջը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը . Որուն մի-
- 3 ջոցովը ընդունեցինք հաւատքով աս շնորհքիս մօտենալն ալ , որուն մէջը կեցեր ենք , և Աս-
- 3 տուծոյ փառաց յուսովը կը պարծինք : Եւ ո՛չ միայն «յա+ա» , հապա նաեւ նեղութիւններու մէջ կը պարծինք . ինչու որ գիտենք՝ թէ նեղութիւ-
- 4 նը համբերութիւն կը գործէ , Եւ համբերու-
- թիւնը՝ փորձառութիւն , ու փորձառութիւնը՝
- 5 յոյս . Եւ յոյսը ամօթով չձգեր . ինչու որ Աս-
- տուծոյ սէրը մեր սրտերուն մէջը տարածուած է
- Հոգւոյն Սրբոյ ձեռքովը , որ մեզի տրուեցաւ :
- 6 Վասն զի երբոր մենք դեռ տկար էինք , յարճաք
- Ժամանակին Քրիստոս ամբարիշտներուն հա-
- 7 մար մեռաւ : Ինչու որ արդարի մը համար հա-
- զիւ կ'ըլլայ որ մէկը մեռնի . (բայց մէկ բարի
- ճարդո՞ւմը համար՝ կարելի է որ մէկը համարձակի
- 8 մեռնելու :) Սակայն Աստուած իր սէրը «յ մեր
- վրայ »-նէ՛ւ՝ յայտնեց , որ երբ դեռ մեղաւոր էինք ,
- 9 Քրիստոս մեզի համար մեռաւ . ուրեմն հիմա
- որ իր արիւնովը արդարացանք , ո՛րչափ աւելի
- 10 իրմով պիտի ազատինք բարկութենէն : Վասն
- զի թէ որ թշնամի եղած ատեննիս Աստուծոյ
- հետ հաշտուեցանք իր Որդւոյն մահովը , ո՛րչափ
- աւելի մեր հաշտուած ատենը պիտի ապրինք ա-
- 11 նոր կեանքովը : Եւ ո՛չ միայն «» , հապա Աս-
- տուծով ալ կը պարծենանք մեր Տէրոջը Յիսուս
- Քրիստոսին ձեռքովը , որով հիմա հաշտութիւ-
- նը ընդունեցինք :

- 12 Ա՛սան զի ինչպէս որ մէկ մարդէ մը մեղքը աշխարհք մտաւ , և ան մեղքէն մահը , և այնպէս ամէն մարդոց վրայ տարածուեցաւ
- 13 մահը , քանզի ամէնքը մեղանշեցին : (Ա՛սան զի մինչև օրէնքին ատենը աշխարհի մէջ մեղք կար . բայց մեղք չսեպուիր՝ ո՛ւր որ օրէնք չը-
- 14 կայ : Սակայն մահը Ադամէն մինչև Մովսէսը թագաւորեց , նաև Ադամին յանցանքին նման չմեղանշողներուն վրայ ալ , որ ան
- 15 օրինակ էր անոր՝ որ ետքէն պիտի գար : Բայց չէ՛ թէ ինչպէս յանցանքը՝ անանկ ալ շնորհքն է . ինչու որ եթէ մէկուն յանցանքովը շատերը մեռան , ալ որչափ աւելի Աստուծոյ շնորհքը՝ և ան պարգևը »:
- 16 Յորհրդմն է , շատերուն վրայ աւելցաւ : Եւ չէ՛ թէ « պարգևը անշուշտ է՝ ինչպէս մէկէ մը որ մեղանշեց . ինչու որ դատաստանը մէկ Բեղէն դատապարտութեան մէջ յգէց . բայց շնորհքը շատ
- 17 մեղքերէն արդարութեան քաջաւոր : Ա՛սան զի թէ որ մէկ մարդուն մեղքովը մահը թագաւորեց ան մէկովը , որչափ աւելի անոնք որ շնորհքի՝ ու արդարութեան պարգևին առատութիւնը կ'առնեն , կենաց մէջ պիտի թագաւորեն՝ մէկ Յիսուս
- 18 սուս Քրիստոսին ձեռքովը :) Ուրեմն ինչպէս որ մէկուն յանցանքովը բոլոր մարդոց դատապարտութեան լէ՛ւ էլաւ , անանկ ալ մէկուն արդարութիւնովը բոլոր մարդոց կենաց արդարութեան շնորհք էլաւ .
- 19 Ա՛սան զի ինչպէս որ մէկ մարդուն անհնազանդութիւնովը շատերը մեղաւոր եղան , անանկ ալ մէկուն հնազանդութիւնովը շատերը արդար պիտի ըլնան :
- 20 Սակայն օրէնքը մէջտեղը ինկաւ՝ որ յանցանքը շատնայ . բայց ո՛ւր որ աւելի եղաւ մեղքը , ալ աւելի
- 21 եղաւ շնորհքը . Որ ինչպէս մեղքը թագաւորեց մահուամբ , անանկ ալ շնորհքը թագաւոր

րէ արդարութեամբ մինչև յաւիտենական կեանքը մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը :

ԳԼ . Զ

1 Պէտք է մեղքի մէջ մնալ , 2 քանի որ մեռած ենք մեղքին , 3 ինչպէս որ մկրտութիւնը կը ցուցնէ . 12 ուստի ալ մեղքը թող չթագաւորէ մեր վրայ . 18 վասն զի մենք մեր մարմինները պատրաստեցինք արդարութեան ծառաներ ըլլալու , 23 և վասն զի մեղաց վարձքը մահ է :

- 1 Եւ հիմա ի՞նչ պիտի ըսենք . մեղքերու մէջ
- 2 մնա՞նք արդեօք , որ Հնորհքը շատնայ : Քաւ լիցի . մենք որ մեղքին մեռանք , ի՞նչպէս դեռ
- 3 անոր մէջը կենանք : Չէ՞ք գիտեր , թէ մենք որ Քրիստոս Յիսուսով մկրտուեցանք , անոր մահ
- 4 հոլանք մկրտուեցանք : Ենոր հետ թաղուեցանք մկրտութիւնով մահուան համար , որ ինչպէս Քրիստոս Հօրը փառքովը յարութիւն առաւ մեռելներէն , անանկ ալ մենք կենաց նորո
- 5 գութեան մէջ պտըտինք : Ինչու որ եթէ մենք տնկակից եղանք անոր մահուանը նմանութիւնովը , նաև անոր յարութեանը նմանութիւնով ալ
- 6 լոյս պիտի ըլլանք : Ես գիտնանք՝ որ մեր հին մարդը ահա հետը խաչուեցաւ , որ մեղաց մարմինը փճանայ , որ ասկէ ետեւ մեղքի չծառայենք :
- 7 Այնքան զի ան որ հաշտութեամբ մեռած է՝ մեղքէն
- 8 արդարացած է : Երբ՝ թէ որ մենք Քրիստոսի հետ մեռանք , կը հաւատանք որ անոր հետը
- 9 պիտի ապրինք ալ : Քանզի գիտենք որ Քրիստոս մեռելներէն յարութիւն առած ըլլալով՝ նորէն չմեռնիր , ալ մահը անոր վրայ իշխանութիւն չունի :
- 10 Այնքան զի քանի որ մեռաւ՝ մեղքին մեռաւ մէկ անգամ , և որ կենդանի է՝ Ես
- 11 տուծոյ կենդանի է : Եսանկ ալ դուք ձեր անձերը մեղքին մեռած սեպեցէք , բայց Եստուծոյ կենդանի՝ մեր Տէրոջը Քրիստոս Յիսուսին ձեռքովը :
- 12 Ուստի ալ մեղքը չթագաւորէ ձեր մահականացու մարմինին վրայ , որ անոր ցանկու

- 13 Թիւններուն հնազանդիք : Եւ ձեր անդամները անիրաւութեան գործիք ըլլալու մի՛ ընծայէք մեղքին , հապա ձեր անձերը Աստուծոյ ընծայեցէք՝ որպէս թէ մեռելներէն ողջնցած . և ձեր անդամները արդարութեան գործիքներ՝ Աստուծոյ :
- 14 Քանզի մեղքը վրանիդ պիտի չեշխէ . ինչու որ օրէնքի տակ չէք , հապա շնորհաց տակ :
- 15 Ուրեմն ի՞նչ . մեղք գործենք՝ որ օրէնքի տակ չենք , հապա շնորհքի տակ . քաւ լեցի : Չէք գիտեր՝ թէ որուն որ անձերնիդ ծառայ կ'ընծայէք հնազանդելու , ծառայ էք անոր՝ որուն որ կը հնազանդիք , թէ մեղքի՝ ո՞ր մահուան ինչպէս :
- 17 Եւ թէ հնազանդելու՝ ո՞ր արդարութեան : Բայց գոհութիւն Աստուծոյ , որ Բէլ դուք մեղաց ծառայ էիք , սակայն սրտանց հնազանդեցաք ան վարդապետութեան գաղափարին՝ որ ձեզի
- 18 յանձնուեցաւ : Ուստի դուք մեղքէն ազատ ըլլալով՝ արդարութեան ծառայ եղաք . (Մարդու «Երբ»-Բեան պէս կ'ըսեմ՝ ձեր մարմինին տկարութեանը համար .) քանզի ինչպէս որ ձեր անդամները անօրէնութեան համար ընծայեցիք՝ պղծութեան և անօրէնութեան ծառաներ ըլլալով , անանկ ալ հիմա ձեր անդամները սրբութեան համար ընծայեցէք՝ արդարութեան ծառաներ
- 20 ըլլալով : Այսինքն երբոր դուք մեղաց ծառաներ էիք , արդարութենէն ազատ էիք : Ուրեմն ան ժամանակը ի՞նչ պտուղ ունէիք ան բաներէն՝ որոնցմով հիմա կ'ամչնաք . ինչու որ անոնց
- 22 վերջը մահ է : Բայց հիմա մեղքէն ազատուած՝ և Աստուծոյ ծառաներ եղած՝ ձեր պտուղը ունիք սրբութիւնով , ու վերջը յաւիտենական կեանք :
- 23 Քանզի մեղաց վարձքը մահ է . բայց Աստուծոյ ձրի պարգևը յաւիտենական կեանք՝ մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը :

ԳԼ . Է

1 Օրէնքը մարդուն վրայ կ'իշխէ՝ քանի որ անիկայ ողջ է . 4 սակայն մենք մեռանք օրէնքին . 7 պստու ամենայնիւ օրէնքը մեղք չէ , 12 հապա սուրբ՝ արդար և բարի է : 16 Պօղոս կը վկայէ ասանկ ըլլալը , բայց կը ցաւի որ ինքը կարող չէ զանիկայ պահելու :

- 1 Միթէ չէ՞ք գիտեր եղբայրներ , (քանզի ես օրէնքը գիտցողներուն կը խօսիմ ,) որ օրէնքը մարդու վրայ կ'իշխէ՝ որչափ ժամանակ որ ողջ է : 2 Ե : Ենչու որ էրիկ ունեցող կնիկը իր ողջ երկանը կապուած է օրէնքով . բայց թէ որ էրիկը մեռնի , արձակուած է երկանը օրէնքէն : Ուրեմն քանի որ էրիկը ողջ է , շուն պիտի ըսուի՝ թէ որ ուրիշ երկան մը ըլլայ . բայց թէ որ էրիկը մեռնի , ան օրէնքէն ազատ կ'ըլլայ , անանկ որ շնացող չըլլար , [թէ որ ուրիշ երկան մը ըլլայ : 4 Ուստի դուք՝ ալ իմ եղբայրներս՝ Վրիստոսի մարմինովը օրէնքին մեռաք , որ ուրիշն մը ըլլաք , անոր՝ որ մեռելներէն յարութիւն առեր է , 5 որ Նստուծոյ պտուղ բերող ըլլանք . Քանզի քանի որ մենք մարմնով էինք՝ մեղաց կիրքերը որ օրէնքով կ'ըլլային , մեր անդամներուն մէջը կը ներգործէին , որ մենք մահուան պտուղ բերէինք : Բայց հիմա ան օրէնքէն արձակուեցանք . ինչու որ մեռանք անոր՝ որով բռնուած էինք , որ մենք ծառայէնք հոգիին նորոգութեամբը , և չէ թէ գրոյն հնութեամբը : 7 Ուրեմն ինչ ըսենք . օրէնքը մեղք է . քաւ լիցի . բայց ես մեղքը չէի ճանչնար , եթէ ոչ օրէնքով . ինչպէս ցանկութիւնն ալ չէի գիտեր , թէ որ օրէնքը ըսած չըլլար , Մի ցանկար : 8 Բայց մեղքը պատուիրանքէն առիթ առնելով՝ իմ մէջս բոլոր ցանկութիւնները գոյացուց . ինչու որ առանց օրէնքի մեղքը մեռած է : Նս ալ առանց օրէնքի ատեն մը կենդանի էի . բայց երբոր պատուիրանքը լսու հասաւ , մեղքը ողջ 9 ջընցաւ , Նս ես մեռայ . ու ան պատուիրանքը 10

- որ կենաց համար էր , նոյնը ինծի մահուան հա-
- 11 մար եղաւ : Ինչու որ մեղքը պատուիրանքէն
առիթ առնելով՝ իս խաբեց , ու անով մեռցուց :
- 12 Ուստի օրէնքը սուրբ է , ու պատուիրանքը սուրբ՝
և արդար ու բարի :
- 13 Ուրեմն բարին ինծի մահ եղաւ . քաւ լեցի .
հապա մեղքը . որպէս զի երկնայ մեղքը որ ան
բարի բանով ինծի մահ գործեց , որ մեղքը պա-
- 14 տուիրանքով աւելի մեղաւոր ըլլայ : Ասան զի
գիտենք որ օրէնքը հոգևոր է , բայց ես մարմ-
- 15 նաւոր եմ՝ մեղքի տակ ծախսուած : Վանդի ինչ
որ կ'ընեմ՝ չեմ ճանչնար . չէ թէ ինչ որ կ'ու-
ղեմ՝ ան կ'ընեմ , հապա ինչ որ կ'ատեմ՝ ան
- 16 կ'ընեմ : Բայց թէ որ չուզածս կ'ընեմ , հա-
ւանութիւն կու տամ օրէնքին թէ բարի է :
- 17 Իսկ արդ՝ չէ թէ ես կ'ընեմ անիկայ , հապա
18 մեղքը՝ որ իմ ներսի զիս կը բնակի : Վանդի
գիտեմ որ իմ ներսիդիս՝ այսինքն իմ մարմնիս
մէջ մէկ բարի բան մը չբնակիր . ինչու որ կա-
մեցողութիւն կայ քովս , բայց բարին ՚ի գործ
- 19 դնելը չեմ գտներ : Վանդի չէ թէ բարին որ
կ'ուղեմ՝ կ'ընեմ , հապա չարը որ չեմ ուղեր՝ ան
- 20 կ'ընեմ : Իսկ թէ որ չուզած բանս կ'ընեմ , ալ
չէ թէ ես կ'ընեմ անիկայ , հապա մեղքը՝ որ իմ
- 21 ներսի զիս բնակած է : Ուստի ես կը գտնեմ
օրէնք մը՝ որ երբ բարին ընելը կը կամենամ , չա-
- 22 րը իմ քովս է : Ասան զի ներսի մարդուն նա-
- 23 յելով՝ Աստուծոյ օրէնքին կը հաւնիմ . Բայց
ուրիշ օրէնք մը կը տեսնեմ իմ անդամներուս
մէջ՝ որ իմ մտքիս օրէնքին դէմ կը պատերազ-
մի , և զիս գերի կ'ընէ մեղաց օրէնքին՝ որ իմ
- 24 անդամներուս մէջն է : Ինչ խղճալի մարդ եմ
ես . ո՞վ զիս պիտի ազատէ աս մահացու մարմն-
- 25 նէն : Գոհութիւն Աստուծոյ՝ մեր Տէրոջը Յի-
սուս Վրիստոսի ձեռքովը . ուրեմն ես ինքնս

մտքով Եստուծոյ օրէնքին կը ծառայեմ , ու մարմնով՝ մեղաց օրէնքին :

ԳԼ . Ը .

1 Ենոնք որ Քրիստոսի մէջ են , և Հոգիին ուղածին պէս կ'ապրին , ազատ են դատապարտութենէ : 5 , 13 Թէ ինչ փնտս կը ծաղի մարմինէն , 6 , 14 և ինչ շահ Հոգիէն , 17 և ինչ՝ Եստուծոյ որդիք ըլլալէն , 19 որոնց փառաւոր ազատութիւնը՝ որ ամէն ստեղծուածները մեծ փափաքով կը սպասեն անոր , 29 յառաջագոյն սահմանուած է Եստուծոյ : 38 Ո՞չ կրնայ զատել մեզ Քրիստոսի սէրէն :

- 1 Իսկ արդ՝ դատապարտութիւն չկայ Քրիստոս Յիսուսով եղողներուն՝ որոնք մարմնաւոր կեր-
- 2 պով չեն վարուիր : Ինչու որ Քրիստոս Յիսուսով կենաց հոգիին օրէնքը զիս ազատեց մեղաց
- 3 և մահուան օրէնքէն : Ա՛սան զի ան որ անկարելի էր օրէնքին՝ որովհետեւ տկար էր մարմնով , Եստուած իր Որդին խրկեց մեղանշական մարմինի նմանութեամբ , ու մեղքի համար , և դա-
- 4 տապարտեց մեղքը ան մարմինին մէջ . Որ օրէնքին արդարութիւնը կատարուի մեր մէջը , որ մարմնաւորապէս չենք քալեր՝ հապա հոգեւորա-
- 5 պէս : Ինչու որ մարմնաւոր եղողները մարմինին բաները կը մտածեն , ու հոգեւոր եղողները՝ հո-
- 6 գիին բաները : Ա՛սան զի մարմնաւոր խորհուրդը մահ է , և հոգեւոր խորհուրդը՝ կեանք ու
- 7 խաղաղութիւն : Քանզի մարմնաւոր խորհուրդը Եստուծոյ դէմ թշնամութիւն է . ինչու որ Եստուծոյ օրէնքին չհնազանդիր , մանաւանդ
- 8 չկրնար ալ : Ա՛սան զի մարմնով եղողները չեն
- 9 կրնար Եստուծոյ հաճոյ ըլլալ : Բայց դուք մարմնով չէք , հապա հոգիով , թէ որ Եստուծոյ Հոգին ձեր մէջը բնակած է . իսկ թէ որ մէկը Քրիստոսի Հոգին չունի , անիկայ անորը չէ :
- 10 Եւ թէ որ Քրիստոս ձեր մէջն է , ալ մարմինը մեռած է մեղքի համար , ու հոգին կենդանի է
- 11 արդարութեան համար : Իսկ թէ որ Յիսուսը մեռելներէն յարուցանողին հոգին ձեր մէջը բնակած է , ալ անիկայ՝ որ Քրիստոսը մեռելներէն

- յարուց , պիտի կենդանացնէ՝ ձեր մահկանացու մարմինները իր Հոգիովը որ ձեր մէջը կը բնակի :
- 12 Ապա ուրեմն եղբայրներ՝ պարտապան ենք , չէ՞
- 13 թէ մարմինին՝ մարմնաւորապէս ապրելու . Ինչու որ եթէ մարմնաւորապէս ապրելու ըլլաք , պիտի մեռնիք . բայց թէ որ Հոգիով մարմինին
- 14 գործքերը սպաննէք , պիտի ապրիք : Ա՛սան զի որոնք որ Աստուծոյ Հոգիովը կ'առաջնորդուին ,
- 15 անոնք Աստուծոյ որդիքն են : Ինչու որ դուք ծառայութեան հոգին չառիք կրկին վախնալու , հապա որդեգրութեան հոգին առիք , որ անով
- 16 կը կանչենք Արքայ Հայր : Նոյն ինքն Հոգին վկայութիւն կու տայ մեր հոգիին , թէ մենք
- 17 Աստուծոյ որդիքն ենք . Եւ թէ որ որդիք , ուրեմն ժառանգներ , Աստուծոյ ժառանգներ՝ ու Քրիստոսի ժառանգակիցներ . որ եթէ եւ չարչարանացը կցորդ ըլլանք , եւ փառացն ալ հաղորդ ըլլանք :
- 18 Ա՛սան զի ես այսպէս կը դատեմ՝ որ աս ժամանակիս չարչարանքները բան մը չեն՝ զալու փառքին քովը , որ մեզի պիտի յայտնուի :
- 19 Ինչու որ ստեղծուածոց եռանդուն ակնկալութիւնը Աստուծոյ որդւոցը յայտնուելուն կը
- 20 սպասէ : Ինչու որ ունայնութեան հնազանդեցան ստեղծուածները՝ (չէ՞ թէ իրենց կամքովը , հապա անոր համար՝ որ հնազանդեցուց ,) Ան յուսով՝ որ ստեղծուածները իրենք ալ ապականութեան ծառայութենէն ազատուլով՝ Աստուծոյ որդւոցը փառաւոր ազատու-
- 22 թեանը հասնին : Քանզի գիտենք որ ամէն ըստեղծուածները մինչև հիմա մէկտեղ կը հառա-
- 23 չեն՝ ու ծնանելու ցաւ կը քաշեն : Եւ ո՛չ միայն այսօր , հապա մենք ալ՝ որ Հոգիին առջի պտուղը ունինք , մենք մեղմէ մեր անձերուն մէջ կը հառաչենք որդեգրութեան՝ այսինքն մեր մարմինին

- 24 աղատութեանը սպասելով : Ինչու որ յուսով
փրկուեցանք . բայց յոյսը որ կը տեսնուի՝ յոյս
չէ . վասն զի ան բանը որ կը տեսնէ մէկը՝ ալ
- 25 ինչո՞ւ պիտի յուսայ : Հապա թէ որ հտեսած
բաներնուս կը յուսանք , ալ համբերութիւնով կը
- 26 սպասենք «*ան*» : Ընանկ ալ Հոգին օգնութեան
կը հասնի մեր տկարութիւններուն . քանզի ինչ
բանի համար աղօթելու ենք ըստ արժանւոյն , չենք
գիտեր . բայց ինքը Հոգին բարեխօս կ'ըլլայ մե-
- 27 զի համար անբարբառ հառաչանքներով : Եւ
սիրտերը Վննողը գիտէ Հոգիին ինչ խորհիլը .
քանզի Մատուծոյ համար համեմատ բարեխօսու-
թիւն կ'ընէ սուրբերուն համար :
- 28 Սակայն գիտենք որ ամէն բաները բարիի
գործակից կ'ըլլան անոնց՝ որ Մատուած կը սի-
րեն , որոնք անոր նախասահմանութեամբը
- 29 կանչուած են : Անն զի անոնք որ առաջ կը
ճանչնար , առաջուց ալ սահմանեց իր Որդւոյն
պատկերին կերպարանակից ըլլալու . որ անիկայ
- 30 անդրանիկ ըլլայ շատ եղբայրներու մէջ : Եւ
որոնք որ առաջուց սահմանեց , նաեւ կանչեց զա-
նոնք . և որոնք որ կանչեց , նաեւ արդարացուց
զանոնք . և որոնք որ արդարացուց , նաեւ փա-
- 31 ռաւորեց զանոնք : Ուրեմն ինչ ըսենք աս բա-
ներուս համար . թէ որ Մատուած մեր կողմն է՝
- 32 ո՞վ պիտի ըլլայ մեզի հակառակ : Ըն որ իր Որ-
դւոյն չինայեց , հապա մեր ամենուն համար
մատնեց զանիկայ . ալ ինչպէս անոր հետը ամէն
- 33 բաները մեզի չպարգեւեր : Ո՞վ է որ Մատուծոյ
ընտրածներուն ղէմ մեղադիր ըլլայ . Մատուած
- 34 է որ կ'արդարացընէ . Ուրեմն ո՞վ է որ կը դատա-
պարտէ . Քրիստոսն է որ մեռաւ , մանաւանդ
թէ յարութիւն ալ առաւ , ու Մատուծոյ աջ
կողմն է . որ նաեւ մեզի համար բարեխօսութիւն
- 35 կ'ընէ . Ուրեմն ո՞վ պիտի զատէ մեզ Քրիստոսի

սէրէն . տառապանքը , կամ նեղութիւնը , կամ
 հալածանքը , կամ սոփը , կամ մերկութիւնը ,
 36 կամ վտանգը , կամ սուրբ . (Ինչպէս որ գը-
 րուած է . Եմէն օր քեզի համար կը սպան-
 նուինք , մորթուելու ոչխարի պէս կը սեպուինք :)
 37 Հապա աս ամէն բաներուն մէջ՝ ալ աւելի յաղ-
 38 թող կ'ըլլանք անով՝ որ մեզ սիրեց : Ինչու որ
 ես հաստատ գիտեմ՝ թէ ոչ մահը , և ոչ կեան-
 քը , ու ոչ հրեշտակները , և ոչ իշխանութիւննե-
 րը , ու ոչ ներկայ բաները , և ոչ զալու բաները ,
 39 ու ոչ զօրութիւնները , և ոչ բարձրութիւնը ,
 ու ոչ խորունկութիւնը , և ոչ մէկ ուրիշ արա-
 րած մը կրնայ մեզ զատել Եստուծոյ սէրէն , որ
 Վրիստոս Յիսուս մեր Տէրօյնով է :

ԳԼ . Թ

1 Պօղոս կը յայտնէ իր տրտմութիւնը Հրէից ազգին համար : 7 Ձէ թէ Աբրահամի բո-
 լոր սերունդը խոստմունքի որդիք էին : 18 Եստուած որուն որ կ'ուզէ կ'ողորմի : 21
 Բրուտը կրնայ կաւը իր ուղածին պէս գործածել : 25 Հեթանոսաց կոչումը և Հրէից
 անարգուիլը՝ մարգարէները նախաձայնած էին : 32 Ի՞նչ պատճառաւ այնքան քիչ
 Հրէաներ ընդունեցին հաւատքին արդարութիւնը :

1 Ստոյգը կ'ըսեմ Վրիստոսով , «- չեմ ստեր ,
 (իմ խիղճս ալ ինծի կը վկայէ Հոգւով Սրբով ,)
 2 Որ մեծ տրտմութիւն է ինծի , ու իմ սրտիս
 3 անպակաս ցաւ : Վանգի ես ինքնս կը խնդրէի
 նղոված ըլլալ Վրիստոսէն՝ իմ մարմնոյ կողմանէ
 4 եղբայրներուս ու աղգականներուս համար , Ո-
 րոնք Խորայելացի են . որ իրենցն է որդեգրու-
 թիւնը , ու փառքը , և ուխտերը , ու օրինադ-
 րութիւնը , և պաշտօնը , ու խոստմունքները .
 5 Իրենցն են նահապետները , իրենցմէ էլ «- Վրիս-
 տոս ալ մարմնոյ կողմանէ . որ ինքն է ամենուն
 վրայ Եստուած օրհնեալ յաւիտեանս . ամէն :
 6 Իայց ոչ իբր թէ Եստուծոյ խօսքը գետինը ին-
 կած է . քանզի չէ թէ ամէն Խորայելէն եղողնե-
 7 րը Խորայելացի են . և չէ թէ Աբրահամի սե-
 րունդ ըլլալուն համար՝ ամէնը որդիք են . հա-

- պա Խաճակով քեզի սերունդ պիտի կոչուի :
 8 Եյսինքն՝ չէ թէ անոնք որ մարմինի որդիք են ,
 Եստուծոյ որդիք ալ են . հապա խոստմունքի որ-
 9 զիքը սերունդ կը սեպուին : Ինչու որ խոստ-
 մունքին խօսքը աս էր թէ , Ես ատենս պիտի
 10 գամ , ու Սառան որդի պիտի ունենայ : Եւ
 ոչ միայն այսքան , հապա Ռերեկայէն ալ յայտնէ՝
 որ յղացաւ մէկէ մը , յայտնէ մեր Խաճակ հօր-
 11 մէն . Ինչու որ յայտնէ դեռ չծնած , և դեռ մէկ
 աղէկ կամ գէշ բան մը չգործած , (որ Եստու-
 ծոյ նախասահմանութիւնը հաստատ մնայ ընտ-
 12 րութեանը պէս՝ Չէ թէ գործքերէն , հապա
 13 անկէ որ կանչեց ,) իրեն ըսուեցաւ , Թէ մեծը
 պղտիկին պիտի ծառայէ . ինչպէս որ գրուած է
 թէ , Յակոբը սիրեցի , բայց Եսաւը ատեցի :
 14 Ուրեմն ի՞նչ ըսենք . միթէ Եստուծոյ քովը
 15 անիրաւութիւն կայ . քաւ լիցի : Ինչու որ
 Մովսէսին կ'ըսէ . Որու որ պիտի ողորմիմ՝ կ'ո-
 ղորմիմ , ու որու վրայ որ պիտի գթամ՝ կը գը-
 16 թամ : Ուրեմն ո՞չ անկէ է որ կը կամի , ու ո՞չ
 անկէ որ կը վազէ , հապա Եստուծոյն՝ որ կ'ո-
 17 ղորմի : Քանզի գիրքը Փարաւոնին կ'ըսէ , Ե-
 սոր համար քեզ վերցուցի , որ իմ զօրութիւնս
 քեզմով ցուցնեմ , ու բոլոր երկրի մէջ իմ ա-
 18 նունս պատմուի : Ուստի որու որ կ'ուզէ՝ կ'ողոր-
 19 մի , և որն որ կ'ուզէ՝ կը խստացնէ : Ուրեմն
 ինծի պիտի ըսես թէ , Եւ ինչո՞ւ մեղադիր կ'ըլ-
 լայ . վասն զի ո՞վ անոր կամացը դէմ դրաւ :
 20 Բայց դուն ո՞վ ես մարդ՝ որ Եստուծոյ պատաս-
 խան կու տաս . միթէ ստեղծուածը է՝ Ստեղծո-
 ղին կրնայ ըսել թէ , Օ՛խ ինչո՞ւ ատանկ շինե-
 21 ցիր : Բրուար իշխանութիւն չունի՞ կաւին վրայ՝
 նոյն շաղուածքէն աման շինելու , մէկը պատուոյ ,
 22 և միւր անարգանաց համար : Հապա ի՞նչ ըսէ՞ք
 զի , թէ որ Եստուած է՝ բարկութիւնը ցու-

- ցընել՝ ու իր զօրութիւնը յայտնել ուղելով, շատ
երկայնամոռութեամբ համբերեց կորսուելու պատ-
- 23 րաստուած բարկութեան ամաններուն . Եւ հա-
որ իր փառքին մեծութիւնը յայտնի ընէ ողոր-
մելու ամաններուն վրայ, որոնք որ փառքի հա-
- 24 մար առաջուց պատրաստեց . Այսինքն մեզ՝ որ
կանչեց, չէ թէ միայն Հրէաներէն, հապա հե-
- 25 թանոսներէն ալ . Ինչպէս Ովսէէին մէջ ալ կ'ը-
սէ . Իմ ժողովուրդս չեղողին իմ ժողովուրդս
- 26 պիտի կանչեմ, ու սիրելի չեղողին՝ սիրելի : Եւ
պիտի ըլլայ թէ ան տեղը որ անոնց ըսուեցաւ
թէ՝ Դուք իմ ժողովուրդս չէք, հոն անոնք
կենդանի Աստուծոյն որդիքը պիտի ըսուին :
- 27 Եսայի ալ Խորայէլին համար կը կանչէ . Թէև
Խորայէլի որդւոցը թիւը ծովու աւաղին պէս ըլ-
- 28 լայ, Դայն մնացորդ մը պիտի ազատի : Վանդի
Տէրը համառօտ և կարճ բան մը կ'ընէ արդարու-
թեամբ . ինչու որ Տէրը կարճ բան մը պիտի
- 29 ընէ երկրի վրայ : Եւ ինչպէս որ Եսային ա-
ռաջուց ըսաւ . Թէ որ զօրաց Տէրը մեզի սե-
րունդ մը թողուցած չըլլար, մենք Սողոմոն
պէս պիտի ըլլայինք, ու Գոմորին պիտի նմա-
նէինք :
- 30 Ուրեմն ի՞նչ ըսենք . Թէ հեթանոսները որ
արդարութեան չէին հետևեր՝ արդարութեան
հասան, ան արդարութեանը՝ որ հաւատքէն
- 31 է . Բայց Խորայէլը որ արդարութեան օրէնքին
կը հետևէր, արդարութեան օրէնքին չհասաւ :
- 32 Ինչո՞ւ համար . վասն զի չէ թէ հաւատքէն,
հապա որպէս թէ օրինաց գործքերէն ուղեց աշ-
խարհաւ . ինչու որ գայթակղութեան վէմին վրայ
- 33 զլորեցան . Ինչպէս որ գրուած է . Ահա Սիօնի
մէջ գայթակղութեան քար մը կը դնեմ, ու
զլորելու վէմ մը . և ամէն ով որ անոր հաւատայ՝
պիտի չամչնայ :

ԳԼ . Ժ

5 Սուրբ Գիրքը կը ցուցնէ օրէնքէն եղած արդարութեանը և հաւատքէն եղած արդարութեանը մէջտեղի տարբերութիւնը . 11 կը հաստատէ թէ ամէն ալ՝ Հրէայ և հեթանոս՝ երբոր հաւատան , պիտի չամէնան , 18 և թէ հեթանոսները պիտի ընդունին Աստուծոյ խօսքը՝ ու հաւատան : 19 Իսրայէլը աս բաներուն անտեղեակ չէր :

- 1 Ե՛ղբայրներ՝ իմ սրտիս փափաքը ու աղօթքը
- 2 առ Աստուած անոնց փրկուելուն համար է : Ինչու որ ես կը վկայեմ անոնց համար , թէ Աստուծոյ նախանձաւորութիւնը ունին , բայց ոչ
- 3 թէ գիտութեամբ : Ա՛յսն զի անոնք Աստուծոյ արդարութիւնը չգիտնալով , ու իրենց արդարութիւնը հաստատել ուզելով , Աստուծոյ ար-
- 4 դարութեանը չհնազանդեցան : Քանզի օրէնքին վախճանը Քրիստոս է՝ ամէն հաւատացեալին արդարութեան համար :
- 5 Ինչու որ Մովսէս օրէնքէն եղած արդարութիւնը կը ստորագրէ թէ , Օ՛հ անոնք կատարող
- 6 մարդը անոնցմով պիտի ապրի : Բայց հաւատքէն եղած արդարութիւնը ասանկ կ'ըսէ . Մի՛ ըսեր քու սրտիդ մէջը , Ո՞վ պիտի ելէ երկինքը ,
- 7 (այսինքն՝ Քրիստոսը իջեցնելու .) Կամ թէ՛ Ո՞վ պիտի իջնէ անդունդը , (այսինքն՝ Քրիստոսը մեռելներէն հանելու :) Հապա ի՞նչ կ'ըսէ . Խօսքը մօտ է , քու բերնիդ մէջը , և քու սրտիդ մէջն է , այսինքն՝ հաւատքին խօսքը՝ որ
- 9 մէնք կը քարոզենք : Ինչու որ եթէ քու բերնովդ Յիսուսը Տէր խոստովանիս , ու քու սրտիդ մէջը հաւատաս թէ Աստուած անիկայ մեռելնե-
- 10 րէն յարուց , պիտի փրկուիս . (Ա՛յսն զի սրբորով կը հաւատայ մէկը արդարանալու , ու բեր-
- 11 նով կը խոստովանի փրկուելու :) Քանզի գիրքը կ'ըսէ . Եմէն ո՞վ որ անոր հաւատայ՝ պիտի
- 12 չամէնայ : Ինչու որ խտրութիւն չկայ Հրէային ու Յոյնին մէջտեղը . վասն զի ամենուն Տէրը նոյնն է , առատ ամենուն՝ որ իրեն կը կան-

- 13 **Հեն :** Վանդի ո՞վ որ Տէրոջը անունը կանչէ՝
պիտի փրկուի :
- 14 Ուրեմն ի՞նչպէս պիտի կանչեն անոր՝ որուն որ
չհաւատացին . կամ ի՞նչպէս պիտի հաւատան
անոր՝ որուն վրայով չսեցին . կամ ինտո՞ր պիտի
- 15 լսեն՝ առանց մէկու մը քարոզելուն . Ամմ ի՞նչպէս
պիտի քարոզեն՝ թէ որ չխրկուին . ինչպէս որ
գրուած է . Ինտո՞ր գեղեցիկ են խաղաղութիւն
աւետարանողներուն՝ — բարի բաներու աւետիս
- 16 տուողներուն ոտքերը : Բայց ամէնը Հնազանդ
չեղան աւետարանին . քանզի Նսային կ'ըսէ .
- 17 Տէր՝ ո՞վ հաւատաց մեր «—» լուրին : Ուրեմն
հաւատքը լսելէն է , ու լսելը Աստուծոյ խօսքէն :
- 18 Բայց կ'ըսեմ . Միթէ չսեցին . մանաւանդ Բո-
լոր երկիրը ելաւ անոնց Հնչիւնը , ու անոնց խօս-
- 19 քը մինչև աշխարհի ծայրերը : Բայց կ'ըսեմ .
Միթէ Խորայէլը չգիտցաւ . առաջ Մովսէս կ'ը-
սէ . Նս ձեզ նախանձի պիտի գրգռեմ անպիտան
Ժողովուրդով մը , ու անմիտ ազգով մը ձեզ պի-
- 20 տի բարկացընեմ : Բայց Նսային կը համար-
ձակի , ու կ'ըսէ , Նս անոնցմէ գտնուեցայ՝ որ
զիս չէին փնտուեր , յայտնի եղայ անոնց՝ որ զիս
- 21 չէին հարցըներ : Սակայն Խորայէլին վրայով
կ'ըսէ . Բոլոր օրը իմ ձեռքերս երկընցուցի ան-
Հնազանդ ու հակառակող Ժողովուրդի մը :

ԳԼ . ԺԵ

1 Առաքելը կը յայտնէ թէ Աստուած բոլոր Խորայէլը մերժած չէր , ⁷ և թէ ոմանք
ընտրուած էին , թէև ուրիշները խտացած էին : 16 Անոնց դարձի դալուն յոյս կայ :
18 Կը ցուցընէ թէ Հեթանոսները պիտի չընան պարծենալ անոնց դէմ . 26 վասն զի
անոնց փրկուելուն համար խոստմունք մը եղած է : 33 Որչափ անբնեւի են Աստուծոյ
դատաստանները :

- 1 Ուրեմն կ'ըսեմ , Միթէ Աստուած իր Ժողո-
վուրդը մերժեց . քաւ լիցի . ինչու որ ես ալ Խո-
րայէլացի եմ , Արրահամի սերունդէն՝ Բենիա-
- 2 մինի ցեղէն : Չմերժեց Աստուած իր Ժողովուր-
դը՝ որն որ ինքը առաջուց ճանչցաւ . միթէ չէ՞ք

- գիտեր Եղեային պարսկական մէջ՝ գիրքը թնչ կ'ըսէ . ինտոր անիկայ Խարայէլին համար զանգատ
- 3 կ'ընէ Աստուծոյ, ըսելով . Տէր՝ քու մարգարէներդ մեռցուցին , ու քու սեղաններդ փլցուցին . ու մինակ ես մնացեր եմ , և իմ անձս կը փնտուեն :
- 4 Բայց թնչ կ'ըսէ անոր՝ աստուածային պատասխանը . Ինծի թողուցի՝ չ'ըսէ , եօթը հազար մարդիկ , որոնք Բահազին ծնրադրութիւն չըրին :
- 5 Անանկ ալ աս ատենս շնորհքին ընտրութեանը
- 6 համեմատ մնացորդ մը կայ . Եւ թէ որ շնորհքով , ուրեմն ալ գործքերէն չէ . ապա թէ ոչ չընորհքը ալ շնորհք չըլար . իսկ թէ որ գործքերէն է , ալ շնորհք չէ . ապա թէ ոչ՝ գործը ալ գործ
- 7 չըլար : Ուրեմն թնչ . Խարայէլը Հասաւ անբանին որ կը փնտուէր . բայց ընտրուածները
- 8 հասան , ու մնացածները կուրցան . Ինչպէս որ գրուած է . Աստուած անոնց թմրութեան ոգի տուաւ . աչքեր՝ որոնցմով պիտի չտեսնեն , ու ականջներ՝ որոնցմով պիտի չսեն , մինչև աս
- 9 օրուան օրս : Եւ Դաւիթ կ'ըսէ . Անոնց սեղանը իրենց որոգայթ ու որս և գայթակղութիւն ու
- 10 հատուցում ըլլայ . Անոնց աչքերը մթանան՝ որ չտեսնեն , ու անոնց կոնակը միշտ վար ծռէ :
- 11 Ուրեմն կ'ըսեմ . Միթէ անոր համար անոնք յանցանք ըրին , որ կործանին . քաւ լիցի . հապա իրենց յանցանքովը հեթանոսաց փրկու-
- 12 թիւն եղաւ , որ ղերենք նախանձի գրգռէ : Ուստի թէ որ անոնց յանցանքը աշխարհի մեծութիւն եղաւ , ու անոնց նուաստութիւնը՝ հեթանոսներուն մեծութիւն , ալ որչափ աւելի անոնց
- 13 լրութիւնը : Բայց ձեզի կ'ըսեմ հեթանոսներուդ . Որովհետև հեթանոսներուն առաքեալ
- 14 եմ՝ իմ պաշտօնս կը մեծարեմ . Որ գուցէ իմ մարմինս եղանակէր նախանձի գրգռեմ , ու անոնց-
- 15 մէ մէկ քանինները ապրեցընեմ : Ասան ղի թէ

- որ անոնց մերժուիլը աշխարհին հաշտութիւն է ,
հապա անոնք ընդունուիլը ինչ պիտի ըլլայ , բայց
16 եթէ՝ մեռելներէն կենդանի ըլլալ : Երդ՝ թէ որ
երախայրին սուրբ է , նաև զանգուածը . և թէ
17 որ արմատը սուրբ է , անոնք ճիւղերն ալ : Թէ
որ ան ճիւղերէն մէկ քանիները կոտորեցան , ու
դուն որ վայրենի ձիթենի էիր՝ անոնց մէջ պա-
տուաստեցար , ու ձիթենիին արմատին և պա-
18 րարտութեանը հաղորդ եղար , ճիւղերուն դէմ
մի՛ պարծենար . հապա թէ որ պարծենաս , չէ
թէ դուն արմատը վեր բռներ ես , հապա արմա-
19 տը քեզ : Ուրեմն պիտի ըսես . ճիւղերը կոտ-
20 րեցան՝ որ ես պատուաստուիմ : Աղէկ , անոնք
անհաւատութիւնով կոտորեցան , ու դուն հա-
ւատքով հաստատուեցար . մի՛ հպարտանար ,
21 հապա վախցիր . Ինչու որ եթէ Աստուած բուն
ճիւղերուն չինայեց , դուցէ քեզի ալ չինայէ :
22 Ուստի տես Աստուծոյ քաղցրութիւնը ու խըս-
տութիւնը , կործանուածներուն վրայ խստու-
թիւնը՝ և քու վրադ քաղցրութիւնը , թէ որ ան
քաղցրութեանը մէջ կենաս . ապա թէ ոչ՝ դուն
23 ալ պիտի կտրուիս : Եւ անոնք ալ՝ թէ որ երեւոյ
անհաւատութեանը մէջ չկենան , պիտի պա-
տուաստին . ինչու որ կարող է Աստուած անոնք
24 նորէն պատուաստելու : Վանդի եթէ դուն +եղէ
բնական եղող վայրենի ձիթենիէն կտրուեցար , ու
ան բարի ձիթենիին վրայ՝ որ +եղէ բնական չէր ,
պատուաստեցար , ալ որչափ աւելի անոնք՝ որ
բնական ճիւղէն են , պիտի պատուաստին իրենց
25 ձիթենիին վրայ : Այսին զի չեմ ուզեր եղբայր-
ներ՝ որ չգիտնաք աս խորհուրդս , (որպէս զի
ինքզինքնիդ իմաստուն չսեպէք .) որ ըստ մա-
սին կուրութիւն եղաւ Խորայելին , մինչև որ հե-
26 թանոսներուն լրութիւնը մտնէ . Եւ այսպէս
բոլոր Խորայելը պիտի փրկուի . ինչպէս որ գը-

- րուած է . Սիօնէն պիտի գայ Փրկիչը , ու Յա-
կորէն ամբարշտութիւնները մէկդի պիտի դար-
27 ձընէ . Եւ աս է իմ ուխտս անոնց , երբոր անոնց
28 մեղքերը վերցընեմ : Եւետարանին նայելով՝
անոնք թշնամի են ձեր սիրոյն համար . բայց
ընտրութեանը նայելով՝ սիրելի է՝ երէն հարցը
29 սիրոյն համար : Ինչու որ Եստուծոյ պարգևնե-
30 րը ու կոչումը առանց զղջանալու են : Ասան զի
ինչպէս որ դուք ալ ատեն մը Եստուծոյ չէիք
հաւատար , ու հիմա ողորմութիւն գտաք անոնց
31 անհաւատութեան ատենը , Ենանկ ալ անոնք
հիմա անհաւատ եղան ձեր ողորմութիւն գտած
ատենը՝ որ անոնք ալ ողորմութիւն գտնեն :
32 Ինչու որ Եստուած ամէնն ալ անհաւատութեան
մէջ արգիլեց , որ ամենուն ողորմի :
33 Ո՛վ Եստուծոյ մեծութեան ու իմաստութեան
և գիտութեան խորունկութիւնը . ինտոր անքըն-
նելի են իր դատաստանները , ու անղննելի են իր
34 ճամբաները : Ասան զի ո՛վ զիտցաւ Տէրոջը
35 միտքը . կամ ո՛վ անոր խորհրդակից եղաւ . կամ
ո՛վ առաջուց անոր քան ի տուաւ , որ փոխարէնը
36 իրեն տրուի : Ինչու որ ամէն բաները անկէ , ու
անով , և անոր համար են . իրեն փառք յաւի-
տեանս . ամէն :

ԳԼ . ԺԲ

1 Պէտք է որ մենք Եստուծոյ ողորմութիւններէն շարժուած՝ ջանանք Եստուծոյ հաճոյ
ըլլալու : 3 Պէտք չէ որ մէկը իր վրայ բարձր գաղափար ունենայ , 6 հապա ամէն մարդ
պարտի կատարել ան պաշտօնը , որուն որ կանչուած է : 9 Հրամայուած է մեզի սէր
ունենալ՝ և ուրիշ շատ պարտաւորութիւններ կատարել : 19 Արեժխնդրութիւնը յատ-
կապէս արգիլուած է :

- 1 Երդ՝ կ'աղաչեմ ձեզի եղբայրներ՝ Եստուծոյ
ողորմութեամբը , որ ձեր մարմինները ընծայէք
կենդանի զոհ մը՝ սուրբ , Եստուծոյ հաճելի , ու
2 է ձեր բանաւոր պաշտօնը . Եւ մի՛ կերպարանիք
աս աշխարհիս կերպարանքովը , հապա ձեր
մտքին նորոգութեամբը նորոգուեցէք , որ քըն-

- նէք թէ ինչ է Աստուծոյ կամքը , ան ու բարի ու
 3 հաճելի և կատարեալ է : Քանզի ինծի տրուած
 Աստուծոյ շնորհքովը աս կ'ըսեմ ձեր մէջը եղող
 ամէն մէկուն , որ արժան եղածը մտածելէն ա-
 լելի բան չմտածէ . հապա զգաստ կենալ մտա-
 ծէ . ինտոր որ Աստուած ամէն մէկուն բաժնեց
 4 հաւատքին չափը : Այսն զի ինչպէս որ մէկ
 մարմինի մէջ շատ անդամներ ունինք , ու ան
 ամէն անդամները մի և նոյն գործը չունին .
 5 Ասանկ ալ մենք շատուորներս մէկ մարմին մըն
 ենք Քրիստոսով , և ամէն մէկերնիս իրարու
 6 անդամներ ենք : Ուստի մենք զանազան պար-
 գեներ ունենալով ան շնորհքին համեմատ որ
 մեզի տրուած է , թէ որ մարգարեութիւն՝ հա-
 7 տաքին չափովը Գրքածէն , թէ որ սպասաւո-
 րութիւն՝ սպասաւորութեան մէջ ըլլան . թէ ան
 8 որ կը սորվեցընէ՝ սորվեցընելու ետեւէ ըլլայ , թէ
 ան որ կը յորդորէ՝ յորդորելու ետեւէ . ան որ կը
 բաշխէ՝ առատամտութեամբ ըլլէ , ան որ վե-
 րակացու է՝ ջանքով , ան որ կ'ողորմի՝ յօժարու-
 9 թեամբ . Սէրը առանց կեղծաւորութեան ըլլայ .
 10 չարէն զգուելով՝ բարին յարելով . Աղբայրսի-
 րութեան մէջ իրարու վրայ գործալից եղեք .
 11 պատուելու մէջ իրարմէ անցէք . Տանքի մէջ
 թուլասիրտ չըլաք . հոգիով բորբոքեցէք . Տէ-
 12 րոջը ծառայեցէք . Յուսով ուրախ եղեք . նեղու-
 թեան մէջ համբերեցէք . ստէպ աղօթքի կե-
 13 ցէք . Սուրբերուն պիտոյիցը հաղորդեցէք .
 14 հիւրասիրութեան ետեւէ եղեք . Չեղ հալածող-
 ները օրհնեցէք . օրհնեցէք՝ ու մի՛ անիծէք .
 15 Խնդացողներուն հետ խնդացէք , և լացողնե-
 16 րուն հետ լացէք . Իրարու վրայ մի և նոյն խոր-
 հուրդը ունեցէք . ամբարտաւանութիւն մի ը-
 նէք , հապա խոնարհներուն հետ խոնարհեցէք .
 17 Ինքզինքնիդ իմաստունի տեղ մի՛ դնէք . Չարու-

- Թեան փոխարէն մէկուն չարութիւն մի՛ հատուցանէք . ամէն մարդոց առջեւ բարի բաներ ընէ-
- 18 Եւ հոգ տարէք : Ո՛րչափ որ կարելի է ձեզե՛ն ա-
- 19 մէն մարդոց հետ խաղաղութիւն ունեցէք : Սիրելիք՝ վրէժխնդրութիւն մի՛ ընէք ձեր անձերուն համար , հապա բարկութեան տեղ տուէք . ինչու որ գրուած է . Վրէժխնդրութիւնը իմս
- 20 է . ես պիտի հատուցանեմ՝ կ'ըսէ Տէրը : Ուստի թէ որ քու թշնամիդ անօթեցեր է՝ հաց տուր անոր , և թէ որ ծարաւ է՝ ջուր տուր անոր . քանզի աս ընելով՝ անոր գլխուն վրայ կրակի կայծեր
- 21 պիտի դիզես : Չարէն մի՛ յաղթուիր , հապա բարիով յաղթէ չարին :

ԳԼ . ԺԳ

1 Պարտինք հնազանդ ըլլալ իշխանաւորներուն , և անոնց վերաբերեալ մեր ամէն պարտաւորութիւնները կատարել : 8 Օրէնքին լրումը սերն է : 11 Զեղխութիւն , գինովութիւն , և խաւարին գործքերը անվայել են քրիստոնեաներուն :

- 1 Ամէն մարդ ի՞նչ վրան եղած իշխանութիւններուն թող հնազանդի . վասն զի չկայ իշխանութիւն մը որ Աստուծոյ չըլլայ . և անոնք որ կան՝
- 2 Աստուծոյ կարգուած են . Ուրեմն ո՞վ որ իշխանութեան դէմ կը կենայ , Աստուծոյ հրամանին դէմ կը կենայ . և անոնք որ դէմ կը կենան , անձերնուն դատապարտութիւն կ'ընդունին :
- 3 Այսին զի իշխանները բարի գործքերու վախճան չեն , հապա չարերու . կ'ուզեն չվախնալ իշխանութենէն . բարի գործէ , ու անկէ գովու-
- 4 թիւն պիտի ընդունին . Ինչու որ անիկայ Աստուծոյ սպասաւորն է քեզի բարիի համար . բայց թէ որ դուն չար կը գործես , վախցիր . ինչու որ դատարկ տեղը մէջքը թուր չէ կապեր . քանզի Աստուծոյ սպասաւորն է , և վրէժխնդիր բարկութիւն հասցնելու անոր վրայ՝ որ չար կը գործէ :
- 5 Ասոր համար պէտք է հնազանդ ըլլալ , չէ թէ մինակ բարկութեանը համար՝ հապա խղճմը-

- 6 տանքի համար ալ : Աս պատճառով է որ տուրք
ալ կու տաք . ինչու որ Աստուծոյ սպասաւորներն
7 են ան նոյն բանին հոգ տանելու : Ուստի հա-
տուցէք պէտք եղածը ամենուն . որուն որ տուրք
որոշեալ է՝ տուրքը , որուն որ մաքս՝ մաքսը , որուն
որ վախ՝ վախնալը , որուն որ պատիւ՝ պատիւը :
8 Բնաւ մէկուն պարտական մի՛ գտնուիք , միայն
թէ մէկզմէկ սիրելու . վասն զի ո՞վ որ ընկերը կը
9 սիրէ , օրէնքը կը կատարէ . Ինչու որ ան Մի
շնարը , Մի սպանաները , Մի գողանարը , Սուտ
վկայութիւն մի՛ ըները , Մի ցանկարը , և ուրիշ
ինչ պատուէր որ կայ՝ Եւրոպայի աս խօսքին մէջ կը
բովանդակուի թէ , Քու ընկերդ սիրես քու ան-
10 ձիգ պէս : Մէրը ընկերին գէշութիւն չըներ .
ուրեմն օրէնքին լրումը սէրն է :
11 Ալ այսպէս ըէ՛ք՝ գիտնալով «» ատենս , որ հի-
մա ժամանակ է մեզի քունէ արթննալու . ին-
չու որ հիմա մօտ է մեզի փրկութիւնը՝ քան թէ
12 ան ատենը որ հաւատացինք : Գիշերը շատ ան-
ցած է , ու ցորեկը մօտեցած . ուստի մէկզի ը-
նենք խաւարին գործքերը , ու վրանիս հագնինք
13 լուսոյ զէնքերը : Որպէս թէ ցորեկ ատեն պար-
կեշտութեամբ պտրտինք . չէ՛ թէ անառակու-
թիւններով , ու գինովութիւններով , և չէ՛ թէ
խառնակ անկողիններով , ու պղծութիւններով , և
14 չէ՛ թէ հակառակութիւնով ու նախանձով . Հա-
պա լիւր՝ հագէք Տէր Յիսուս Քրիստոսը , ու
մարմնոյ խնամք մի՛ տանիք ցանկութիւններու
համար :

ԳԼ . ԺԴ

- 1 Պէտք չէ որ մարդիկ անտարբեր բաներու համար մէկզմէկ անարդէն , և մէկզմէկ դատեն .
13 հապա զգուշանան որ անոնցմով գայթակղութիւն չտան իրենց եղբայրներուն : 15
Առաքեալը շատ պատճառներով կը ցուցնէ աս վարմունքին անվայել ըլլալը :

- 1 Հաւատքի մէջ տկար եղողը ընդունեցէք՝ չէ՛
2 թէ տարակուսական որոշմունքներով : Մէկը
կը հաւատայ որ ամէն բան կրնայ ուտել . և ան

- 3 որ տկար է՝ կանանչեղէն կ'ուտէ : Են որ կ'ուտէ՝ չուտողը թող չանարգէ , ու ան որ չուտեր՝ ուտողը թող չղատէ . ինչու որ Աստուած անի-
- 4 կայ ընդուներ է : Դուն ո՞վ ես որ ուրիշն ծառան կը դատես . իր Տէրոջը կը կենայ կամ կ'իյնայ . բայց պիտի կենայ , ինչու որ Տէրը կարող
- 5 է զանիկայ կեցընելու : Մէկը՝ մէկ օրը մէկալ օրէն աւելի կը սեպէ , ու մէկալը ամէն օրը Գէ կը սեպէ . թող ամէն մարդ իր միտքը հաճեցնէ :
- 6 Են որ կը հոգայ օրը , Տէրոջը կը հոգայ , և ան որ չհոգար օրը , Տէրոջը չհոգար . ու ան որ կ'ուտէ , Տէրոջը կ'ուտէ , քանզի Աստուծոյ կը գոհանայ . և ան որ չուտեր , Տէրոջը չուտեր ,
- 7 ու Աստուծոյ կը գոհանայ : Ինչու որ մեզմէ մէկը իր անձին համար չապրիր , ու մէկը ինք-
- 8 զինքին համար չմեռնիր : Քանզի թէ որ ապրինք , Տէրոջը համար կ'ապրինք , և թէ որ մեռնինք , Տէրոջը համար կը մեռնինք . ուրեմն թէ ապրինք՝ և թէ մեռնինք , մենք Տէրոջն
- 9 ենք : Վասն զի Քրիստոս ալ անոր համար մեռաւ ու ապրեցաւ , որ հասարակ մեռելներուն ու
- 10 կենդանիներուն իշխէ : Իսկ դուն ինչո՞ւ քու եղբայրդ կը դատես , կամ դուն ինչո՞ւ քու եղբայրդ կ'անարգես . վասն զի ամէնքս ալ Քրիստոսի
- 11 ատեանին առջևը պիտի կայնինք : Ինչու որ գրուած է . Աս կենդանի եմ՝ կ'ըսէ Տէրը , որ ամէն ծունկ ինծի պիտի ծռի , և ամէն լեզու Աս-
- 12 տուծոյ պիտի խոստովանի : Ուրեմն մեզմէ ա-
- 13 համար : Ուստի ալ իրար չղատենք . հապա աւելի աս որոշումը ըրէք մտքերնուդ մէջ՝ խոչ
- 14 կամ գայթակղութիւն չդնել եղբօրը : Ա՞ դիտեմ՝ ու հաստատուած եմ Տէր Յիսուսով , որ մէկ բան մը ինքիրմէ պիղծ չէ , բայց ո՞վ որ պիղծ
- 15 կը սեպէ մէկ բան մը , անոր պիղծ է ա՞ն : Իսկ

թէ որ կերակուրի համար քու եղբայրդ տրտմի ,
 ալ դուն սիրով չվարուեցար . քու կերակուրովդ
 մի՛ կորսընցընէր անիկայ՝ որուն համար որ Քը-
 16 րիստոս մեռաւ : Արդ՝ չըլլայ որ ձեր բարիին
 17 համար չար խօսին : Ինչու որ Աստուծոյ ար-
 քայութիւնը կերակուր ու խմելիք չէ , հապա
 արդարութիւն և խաղաղութիւն ու խնդութիւն
 18 Հոգւով Արբով : Քանզի թէ որ մէկը աս բա-
 ներով Քրիստոսի կը ծառայէ , անիկայ Աստու-
 19 ծոյ հաճելի է՝ ու մարդոց գովելի : Ապա ուրեմն
 խաղաղութեան՝ և իրարու շինութեան ետեւէ
 20 ըլլանք : Չըլլայ որ կերակուրի պատճառով Աս-
 տուծոյ գործը քակես . ամէն բան մաքուր է .
 միայն թէ ան մարդուն է գէշ՝ որ «-բէն» գայ-
 21 թակղութիւն տալով կ'ուտէ : Աղէկ է միս չու-
 տել , և գինի չխմել , ո՛չ ալ Բա՛ժ Է ընել , որով քու
 եղբայրդ կը զլորի՝ կամ կը գայթակղի՝ կամ կը
 22 տկարանայ : Դուն հաւատք ունիս . անիկայ
 քեզի՛ պահէ Աստուծոյ առջևը . երանի անոր որ
 իր անձը չդատապարտեր անով՝ որ ինքը կ'ըն-
 23 դունի : Բայց ան որ խիղճ կ'ընէ , թէ որ ուտէ
 կը դատապարտուի . վասն զի չէ թէ հաւատ-
 քով կ'«-բէն» . քանզի ինչ բան որ հաւատքով չէ ,
 մեղք է :

ԳԼ . ԺԵ

1 Հաւատքի մէջ զօրաւորները պէտք է որ տկարներուն համբերեն : 2 Մենք մեր անձին
 հաճոյ ըլլալու չենք , 3 վասն զի Քրիստոս ալ իր անձին հաճոյ չեղաւ . 7 հապա մէկըմէկ
 ընդունելու ենք , ինտոր որ Քրիստոս ալ մեզ ամէնքս ընդունեց , 8 թէ Հրէաները 9 և
 թէ Հեթանոսները : 15 Պօղոս իր գրած թուղթին պատճառը կը ցուցնէ , 28 կը
 յուսայ զանոնք տեսնելու , 30 և անոնց աղօթքը կը խնդրէ :

1 Պէտք է մեզի՛ որ կարող ենք , տկարներուն
 տկարութիւնը վերցընել , և չէ թէ Դիւան մեր ան-
 2 ձին հաճոյ ըլլալ . Հապա մեզմէ ամէն մէկը շի-
 նութեան համար իր ընկերին հաճոյ ըլլայ բարի
 3 բաներու մէջ : Քանզի Քրիստոս ալ չէ թէ իր
 անձին հաճոյ եղաւ , հապա ինչպէս որ զըուած

- է . Վեղ նախատողներուն նախատինքները իմ
 4 վրաս ինկան : Այսն զի ինչ որ առաջուց գը-
 րուեցաւ , մեր սորվելուն համար գրուեցաւ , որ
 համբերութիւնով ու Գիրքերուն մխիթարու-
 5 թիւնովը յոյս ունենանք : Եւ համբերութեան
 ու մխիթարութեան Աստուածը տայ ձեզի իրա-
 6 տոս Յիսուսի «...» պէս . Որ մէկ սրտով «...» մէկ
 բերնով փառաւորէք զԱստուած՝ ու մեր Տէրօջը
 7 Յիսուս Վրիստոսի հայրը : Եսոր համար մէկ-
 զմէկ ընդունեցէք , ինչպէս որ Վրիստոս ալ ձեզ
 ընդունեց Աստուծոյ փառքին համար :
- 8 Իայց կ'ըսեմ թէ Յիսուս Վրիստոսի թլփա-
 տութեան պաշտօնեայ ըլլալը Աստուծոյ ճշմար-
 տութեանը համար էր , որ նախահայրերուն «...»
 9 «...» խոստմունքները հաստատէ . Սակայն հե-
 թանոսները ողորմութեան համար զԱստուած
 փառաւորեն . ինչպէս որ գրուած է . Եսոր հա-
 մար ազգերուն մէջը քեզ պիտի գովեմ , և քու
 10 անուանդ սաղմոս պիտի երգեմ : Եւ դարձեալ
 կ'ըսէ թէ՝ Ո՛վ ազգեր՝ անոր ժողովուրդին ուրա-
 11 խակից եղեք : Եւ դարձեալ թէ՝ Օրհնեցէք
 Տէրը՝ ո՛վ բոլոր ազգեր , ու գովեցէք անիկայ՝ ո՛վ
 12 բոլոր ժողովուրդներ : Եւ դարձեալ Եսային կ'ը-
 սէ . Յեսսէին մէկ արմատը պիտի ըլլայ , ու ան
 որ ազգերուն իշխան պիտի կայնի , ազգերը ա-
 13 նոր պիտի յուսան : , Արդ՝ յուսոյ Աստուածը
 ձեզ լեցընէ բոլոր ուրախութիւնով ու խաղաղու-
 թիւնով հաւատալու մէջ , որ առատանաք յու-
 սով՝ Հոգւոյն Արբոյ զօրութեամբը :
- 14 Ես ինքնս ալ հաստատուած եմ ձեզի համար՝
 իմ եղբայրներս , որ դուք լեցուն էք բարութիւ-
 նով , լեցուած էք ամէն գիտութիւնով , և կրնաք
 15 մէկզմէկ խրատել : Սակայն մէկ կողմանէ հա-
 մարձակաբար գրեցի ձեզի՝ իմ եղբայրներս , որ-

պէս թէ միտքերնիդ ձգեմ ... Բաներն ան շնորհ-
 քին պատճառովը՝ որ Աստուծմէ ինծի տրուած
 16 է, Որ ես Յիսուս Քրիստոսի սպասաւորը ըլլամ
 հեթանոսներուն մէջ, և Աստուծոյ աւետարա-
 նը մատակարարեմ, որպէս զի հեթանոսաց ըն-
 ծայուիլը ընդունելի ըլլայ՝ Սուրբ Հոգիով սրը-
 17 բուելով : Ուստի Աստուծոյ քովը պարծանք
 18 ունիմ Քրիստոս Յիսուսով : Ինչու որ չեմ հա-
 մարձակիր խօսելու ան բաներէն մէկը, որ Քր-
 իստոս իմ ձեռքովս գործած չէ հեթանոսները
 հնազանդեցընելու համար՝ խօսքով ու գործքով,
 19 Նշաններու ու հրաշքներու զօրութիւնով, Սուրբ
 Հոգւոյն զօրութիւնովը . անանկ որ ես Նրուսա-
 ղեմէն «Կաթ» և շրջան ընելլ մինչև Լիւբիկացւոց
 20 կողմերը Քրիստոսի աւետարանը լեցուցի : Ա-
 նանկ ջանացի աւետարանը քարոզելու . չէ թէ
 ուր որ Քրիստոսի անունը յիշուած էր, որ չըլլայ
 թէ՛ մէկ ուրիշի մը Խմին վրայ շինեմ . հապա
 21 ինչպէս որ գրուած է . Թէ որոնց որ չպատմուե-
 ցաւ անոր վրայով՝ պիտի տեսնեն, ու որոնք
 22 որ չլսեցին՝ պիտի իմանան : Անոր համար ալ
 23 շատ արգիլուեցայ ձեզի գալէն : Բայց հիմա որ
 աս կողմերը ալ ինծի տեղ չկայ, ու շատ տարի-
 ներէ ՚ի վեր խիստ կը փափաքիմ ձեզի գալու,
 24 Նրբոր դէպ ՚ի Սպանիա երթամ, կը յուսամ որ
 անցնելու ատենս ձեզ տեսնեմ, ու ձեզմէ յու-
 ղարկուիմ հոն ելլալ, թէ որ առաջ քիչ մը
 25 ձեզմով լեցուիմ : Բայց հիմա Նրուսաղէմ կ'եր-
 26 թամ սուրբերուն սպասաւորելու : Այսին զի
 Մակեդոնացիք և Աքայեցիք յօժարեցան՝ որ
 Նրուսաղեմի մէջ եղած աղքատ սուրբերուն քիչ
 27 մը հաղորդութիւն ընեն . Յօժարեցան, ինչու
 որ անոնց պարտական ալ են . վասն զի թէ որ
 անոնց հոգևոր բաներուն հաղորդ եղան հեթա-
 նոսները, կը պարտաւորին որ հաղորդութիւն

- 28 ընեն անոնց՝ մարմնաւոր բաներու մէջ ալ : Ու
 29 րեմն ասիկայ կատարելով՝ ու կնքելով անոնց աս
 30 պտուղը , ձեզմէ Սպանիա պիտի անցնիմ : Եւ
 31 աս զիտեմ որ իմ ձեզի գալու ատենս՝ Վրիստո-
 սի աւետարանին լեցուն օրհնութիւնովը պիտի
 գամ :
- 30 Ձեզի կ'աղաչեմ եղբայրներ՝ մեր Տէր Յիսուս
 Վրիստոսով , ու Հոգւոյն սիրովը , որ ինծի հետ
 պատերազմակից ըլլաք յէ աղօթքներուն մէջ առ
 31 Նստուած ինծի համար , Որ Հրէաստանի մէջ
 հաւատքի չհնազանդողներէն ազատուիմ , ու
 իմ Երուսաղէմը ընէլ՝ սպասաւորութիւնս սուր-
 32 բերուն ընդունելի ըլլայ , Որպէս զի Նստուծոյ
 կամքովը ուրախութեամբ ձեզի գալով՝ ձեզի հետ
 33 հանգչիմ : Եւ խաղաղութեան Նստուածը ձեր
 ամենուն հետը ըլլայ . ամէն :

ԳԼ . ԺԶ

3 Պօղոս կը խնդրէ եղբայրներէն՝ շատերուն բարև տալ , 17 և կը խրատէ զանոնք զոյշ
 ըլլալ հերձուածողներէն և զպթակղութիւն տուողներէն . 21 զանազան բարեններէն
 ետև կը վերջացընէ իր թուղթը՝ փառք և զօհութիւն տալով Նստուծոյ :

1 Ձեզի կը յանձնեմ մեր Փիբէ քոյրը , որ Անէք-
 2 րայի եկեղեցիին սպասաւորն է . Որ անիկայ ըն-
 դունիք Տէրոջմով՝ ինտոր որ սուրբերուն արժան
 է , և անոր խնամք տանիք ինչ բանի մէջ որ ձեր
 շահուիք կարօտի . քանզի ինքն ալ շատերուն
 խնամք տարաւ , ու ինծի ալ :

3 Բարև՝ ըրէք Պրիսկէին ու Եկիւղասին՝ Վրիս-
 4 տոս Յիսուսով իմ գործակիցներուս . (Որոնք իմ
 կեանքիս համար իրենց պարանոցները տուին .
 որ անոնցմէ չէ թէ մինակ ես շնորհակալ կ'ըլլամ ,
 հապա հեթանոսներուն բոլոր եկեղեցիներն ալ .)

5 Եւ անոնց տանը մէջի եկեղեցիին ալ : Բարև՝
 ըրէք Նպենետոս իմ սիրելիիս , որ Նսիայէն առ-
 6 ջի պտուղ մըն է Վրիստոսի : Բարև՝ ըրէք Մա-
 7 ըիամին , որ մեր վրայ շատ աշխատեցաւ : Բա-

- րև՝ ըրէք Անդրոնիկոսին ու Յունիային՝ իմ ազգականներուս , և գերութեան ընկերներուս , որոնք առաքեալներուն մէջը երևելիներ են ,
- 8 որոնք ինծմէ ալ առաջ Քրիստոսի եղան : Բարև՝ ըրէք Ամպղիա իմ սիրելիիս Տէրոջմով :
- 9 Բարև՝ ըրէք Ուրբանոս մեր գործակցին Քրիստոսով , ու Ստաքէս իմ սիրելիիս : Բարև՝ ըրէք Ապեղեսին՝ որ ընտրեալ է Քրիստոսով :
- 11 Բարև՝ ըրէք անոնց՝ որ Արիստաբոլոսի տունէն են : Բարև՝ ըրէք Հերովդիոն իմ ազգականիս : Բարև՝ ըրէք անոնց՝ որ Նարկէսին տունէն են
- 12 Տէրոջմով : Բարև՝ ըրէք Տրիփոնէին ու Տրիփոսէին՝ Տէրոջմով աշխատողներուն : Բարև՝ ըրէք Պերսիդէ սիրելիին , որ շատ աշխատեցաւ
- 13 Տէրոջմով : Բարև՝ ըրէք Ռուփոսին՝ Տէրոջմով
- 14 ընտրուածին , ու անոր մօրը՝ և իմին : Բարև՝ ըրէք Ասինկրիստոսին , Փղեգոնին , Նրմասին , Պատրորային , Նրմեսին , ու անոնց հետը եղող
- 15 եղբայրներուն : Բարև՝ ըրէք Փիզողոզոսին , ու Յուլիային , Ներէոսին , ու անոր քրոջը , և Ողիմպասին , ու անոնց հետը եղող բոլոր սուրբերուն :
- 16 Բարև՝ ըրէք իրարու սրբութեան համբուրով : Բարև կ'ընեն ձեզի Քրիստոսի բոլոր եկեղեցիները :
- 17 Ահազեմ ձեզի եղբայրներ , որ դիտէք անանկները՝ որոնք ձեր սորված վարդապետութենէն դուրս հերձուածողութիւններ ու գայթակղութիւններ կ'ընեն . և անոնցմէ ետ կեցէք . Ինչու որ անանկները մեր Տէրոջը Քրիստոսին չեն ծառայեր , հապա իրենց որովայնին . և անուշ խօսքերով ու գովութիւններով պարզաւորեն զանազանողութիւնը ամենուն հասած է . ուստի ձեր վրայ ուրախ եմ . բայց կ'ուզեմ որ դուք իմաստուն ըլլաք բարիին , ու միամիտ՝ չարին :

- 20 Եւ խաղաղութեան Աստուածը խորտակէ Սատանան շուտով ձեր ոտքին տակը : Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր հետը ըլլայ :
- 21 Բարեւ կ'ընէ ձեզի Տիմոթէոս՝ իմ գործակիցս ,
 և Գուկիոս՝ ու Յասոն՝ և Սոսիպատրոս՝ իմ ազ-
- 22 գականներս : (Բարեւ կ'ընեմ ձեզի Տէրոջմով
 ես ալ Տերտիոսս , որ աս թուղթը գրեցի :)
- 23 Բարեւ կ'ընէ ձեզի Գայիոս՝ իմ ու բոլոր եկեղե-
 ցիին հիւրընկալը : Բարեւ կ'ընէ ձեզի Նրաստոս՝
 քաղաքիս գանձապետը , ու Աուարտոս եղբայրը :
- 24 Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր ամե-
 նուն հետը ըլլայ . ամէն :
- 25 Երգ՝ անոր՝ որ կարող է ձեզ հաստատել իմ
 աւետարանիս պէս , ու Յիսուս Քրիստոսի քա-
 ռոզութեանը պէս , ան խորհուրդին յայտնուե-
 լուն պէս , որ յաւիտենական ատեններէն 'ի վեր
- 26 ծածկուած էր , Եւ հիմա յայտնուեցաւ , ու մար-
 գարէական գիրքերով յաւիտենական Աստու-
 ծոյ հրամանովը բոլոր հեթանոսներուն ճանչ-
- 27 ցուեցաւ հաւատքի հնազանդելու համար , Մի
 միայն իմաստուն Աստուծոյն՝ Յիսուս Քրիստո-
 սի ձեռքովը , փառք յաւիտեանս . ամէն :

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌԵՔԵԼՈՅՆ

ԵՌ ԿՈՐՆԹԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Պօղոս առաքեալ իր բարեւ տալէն և Աստուծոյ շնորհակալ ըլլալէն ետե՛ 10 կը յորդորէ Կորնթացիները միաբան ըլլալու , 12 և կը յանդիմանէ անոնց երկպառակութիւնները : 18 Աստուած իմաստուններուն իմաստութիւնը կը կորսընցընէ 21 քարոզութեան յիմարութիւնովը , 26 և չկանչէր իմաստունները , զօրաւորները ու ազնուականները . 27 բայց յիմարները , տկարները և անարգները :

1 Պօղոս՝ Աստուծոյ կամքովը Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ ըլլալու՝ կանչուած , ու Սոսթենէս

2 եղբայրը , Կորնթոսի մէջ եղած Աստուծոյ եկեղեցիին՝ Քրիստոս Յիսուսով սրբուածներուն՝ սուրբեր ըլլալու՝ կանչուածներուն , ան ամենուն

3 հետ՝ որ ամէն տեղ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունը կը կանչեն , իրենցը ու մերը . Ձեզի շնորհք և խաղաղութիւն Աստուծմէ մեր Հօրմէն՝ ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէն :

4 Եմէն ատեն իմ Աստուծմէս ձեզի համար կը գոհանամ՝ Աստուծոյ շնորհքին վրայ , որ ձեզի

5 տրուած է Քրիստոս Յիսուսով . Որ դուք անով ամէն բանի մէջ հարստացաք ամէն խօսքով , ու

6 ամէն գիտութիւնով . Ինչպէս որ Քրիստոսի վկայութիւնը ձեր մէջը հաստատուեցաւ . Որ

7 դուք բնաւ մէկ շնորհքով մըն ալ չնուաղեք՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի յայտնուելուն սպասե-

8 լով . Որ նաև ձեզ պիտի հաստատէ մինչև վերջը՝ անմեղադրելի ըլլալու՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիս-

9 տոսի օրը : Հաւատարիմ է Աստուած , որ իր-

մով կանչուեցաք հաղորդ ըլալու իր որդւոյն՝
մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսին :

10 Ձեզի կ'աղաչեմ եղբայրներ՝ մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսի անունովը , որ մի և նոյն խօսքը ու-
նենաք ամէնքդ , ու երկպառակութիւններ չը-
լայ ձեր մէջը . հապա դուք մէկ միտքի ու մէկ

11 խորհուրդի վրայ հաստատուած ըլաք : Ինչու
որ ձեզի համար ինծի լուր հասաւ եղբայրներ՝
Քղուէի «-նէ» եղողներէն , թէ ձեր մէջը հա-

12 կառակութիւններ կայ : Հիմա աս կը զրու-
ցեմ , որ ձեզմէ ամէն մէկը կ'ըսէ եղեր թէ՛ Ես
Պօղոսեան եմ , ու Քէալէ թէ՛ Ես Ապօղոսեան ,
և «-նէ» թէ՛ Ես Աեփասեան , ու Քէալէ թէ՛ Ես

13 Քրիստոսեան : Միթէ Քրիստոս բաժնուած
է . միթէ Պօղոս խաչը ելաւ ձեզի համար , կամ

14 թէ Պօղոսի՞ անունովը մկրտուեցաք : Արդո՞ւ
հանամ Աստուծմէ , որ ձեզմէ մէկը չմկրտեցի ,
միայն թէ Արիսպոսը ու Գայիոսը . որ մէկը

15 չըսէ , թէ իմ անունովս մկրտեցի : (16) Իբաւ
Ատեփաննեսին ընտանիքն ալ մկրտեցի . ալ ու-
րիշ մէկը չեմ գիտեր ամենեւին թէ մկրտեցի :

17 Ինչու որ Քրիստոս զիս մկրտելու չխրկեց ,
հապա աւետարանը քարոզելու . չէ թէ խօսքե-
րու ճարտարութիւնով , որ Քրիստոսի խաչը

18 ոչինչ չըլլայ : Քանզի խաչին քարոզութիւնը
կորստաւորներուն յիմարութիւն է . բայց մեզի
փրկուածներուն Աստուծոյ զօրութիւնն է :

19 Այսան զի գրուած է . Իմաստուններուն իմաս-
տութիւնը պիտի կորսնցընեմ , ու հանճարեղ-

20 ներուն հանճարը պիտի խափանեմ : Ո՞ր է
իմաստունը , ո՞ր է դպիրը , ո՞ր է աս աշխար-
հիս քննողը . չէ՞ որ Աստուծ յիմարեցուց աս

21 աշխարհիս իմաստութիւնը : Քանզի որով-
հետեւ Աստուծոյ իմաստութեամբը աշխարհ
չճանչցաւ զԱստուծ եւ իմաստութիւնովը , Աս-

- տուած հաճեցաւ քարոզութեան յիմարութիւնս
 22 նովը հաւատացեալները ապրեցընելու : Ու
 թէեւ Հրէաները նշան կ'ուզէն , և Յոյները
 23 իմաստութիւն կը փնտուեն . Իսկ մենք կը քա-
 րոզենք խաչեալ Քրիստոսը՝ Հրէաներուն զայ-
 թակղութիւն , ու Յոյներուն յիմարութիւն .
 24 Բայց անոնց՝ որ կանչուած են , թէ՛ Հրէանե-
 րուն և թէ՛ Յոյներուն , Քրիստոսը՝ Աստուծոյ
 զօրութիւնը , և Աստուծոյ իմաստութիւնը :
 25 Ինչու որ Աստուծոյ յիմարը մարդիկներէն
 աւելի իմաստուն է , և Աստուծոյ տկարը մար-
 26 դիկներէն աւելի զօրաւոր է : Արդարեւ դուք
 ձեր կոչումը կը տեսնէք՝ եղբայրներ , որ չէ՛ թէ
 մարմնոյ կողմանէ շատ իմաստուններ , և չէ՛ թէ
 շատ զօրաւորներ , և չէ՛ թէ շատ ազնուականներ
 27 Խնդրեցաւ . Բայց Աստուած աշխարհիս յիմար-
 ները ընտրեց , որ ամօթով ընէ իմաստունները .
 ու աշխարհիս տկարները ընտրեց Աստուած , որ
 28 ամօթով ընէ զօրաւորները . Եւ աշխարհիս ցած-
 աղգիները ու անարգները ընտրեց Աստուած՝
 և ոչինչները , որ բան մը եղողները խափանէ .
 29 Որպէս զի մէկ մարմին մը չպարծի Աստուծոյ
 30 առջին : Իսկ դուք անկէ էք Քրիստոս Յիսու-
 սով , որ ան մեզի Աստուծմէ իմաստութիւն՝
 արդարութիւն՝ սրբութիւն և փրկութիւն եղաւ .
 31 Որ ինչպէս գրուած է , Ան որ կը պարծենայ՝ Տէ-
 րոջմով թող պարծենայ :

ԳԼ . Բ

1 Առաքելը կը ծանուցանէ թէ իր քարոզութիւնը խօսքերու ճարտարութիւնով՝ կամ
 մարդկային իմաստութիւնով չէ , 4 հապա Աստուծոյ զօրութիւնովն է . և այնքան
 գերազանց է 6 աւ աշխարհիս իմաստութենէն՝ 9 ու մարդկային գիտութենէն , 14 որ
 մարմնաւոր մարդը կարող չէ զանիկայ իմանալու :

- 1 Աւ ես եղբայրներ՝ որ ձեզի եկայ , չէ՛ թէ խօս-
 քի կամ իմաստութեան գերազանցութիւնով
 մը Աստուծոյ վկայութիւնը ձեզի յայտնելու ե-
 2 կայ : Այսին զի ես միտքս չգրի ձեր մէջը ուրիշ

- 3 րան մը գիտնալ , բայց միայն Յիսուս Քրիստոս
 4 ու վախով և շատ դողով ձեր քովը կեցայ . Ու
 իմ խօսքս և քարոզութիւնս չէ թէ մարդկային
 իմաստութեան համոզիչ խօսքերով էր , հապա
 շողոյն և զօրութեան ապացուցութեամբը .
 5 Որպէս զի ձեր հաւատքը մարդոց իմաստութիւ
 նովը չըլլայ , հապա Մտտուծոյ զօրութիւնովը :
 6 Սակայն կատարեալներուն հետ իմաստութիւն
 կը խօսինք . բայց չէ թէ աս աշխարհիս իմաս
 տութիւնը , և ոչ աս աշխարհիս ոչնչանալու իշ
 7 խաններունը . Հապա Մտտուծոյ ծածուկ իմաս
 տութիւնը կը խօսինք խորհրդով , որ աշխար
 հէն առաջ սահմանեց Մտտուած մեր փառքին
 8 համար . Որ զանիկայ աս աշխարհիս իշխաննե
 րէն մէկը չճանչցաւ . քանզի թէ որ ճանչցա՞ծ
 րլային , ալ փառաց Տէրը խաչը չէին հաներ .
 9 Հապա ինտոր որ գրուած է . Ըն բաները որ
 աչք չէ տեսեր , և ահանջ չէ լսեր , ու մարդու
 սրտին մէջ չէ ինկեր , Մտտուած զինքը սիրող
 10 ներուն պատրաստեց : Բայց Մտտուած մեզի
 յայտնեց իր Հոգիովը . ինչու որ Հոգին ա
 մէն բան կը քննէ , Մտտուծոյ խորունկ բաներն
 11 ալ : Ա՛սն զի մարդիկներէն ո՞վ գիտէ մար
 դուն բաները , բայց միայն մարդուն հոգին որ
 իր մէջն է . անանկ ալ Մտտուծոյ բաները մէ
 12 կը չգիտեր , բայց միայն Մտտուծոյ Հոգին : Իսկ
 մենք չէ թէ « աշխարհիս հոգին առինք , հա
 պա ան Հոգին՝ որ Մտտուծմէ է . որ մենք ճանչ
 նանք ան բաները որ Մտտուծմէ տրուեցաւ մեզի .
 13 Որոնք նաև կը խօսինք , չէ թէ մարդկային ի
 մաստութեան սորվեցուցած խօսքերովը , հապա
 Հոգիին սորվեցուցածներովը , և հոգևոր բանե
 14 րը հոգևորի հետ կը յարմարեցնենք : Իսկ շն
 չաւոր մարդը Մտտուծոյ Հոգիին բաները չըն

դունիր . ինչու որ անոնք իրեն յիմարութիւն են ,
 ու չկրնար ալ գիտնալ , ինչու որ հոգեւոր կերպով
 15 կը քննուին : Բայց ան որ հոգեւոր է՝ ամէն
 բան կը քննէ , ու ինքը մէկէ մը չքննուիր :
 16 Քանզի ո՞վ գիտցաւ Տէրօջը միտքը , որ անոր
 խրատ տուող ալ ըլլայ . բայց մենք Վրիստոսի
 միտքը ունինք :

ԳԼ . Գ

2 Տղայոց առաջ կաթ կը տրուի՝ և ո՛չ թէ կերակուր : 3 Կուրը ու նախանձը մարմնա-
 ւոր մտքի պտուղներ են : 7 Տնկողը ու ջուր տուողը բան մը չեն : 9 Աւետարանի
 պաշտօնեաները Աստուծոյ գործակիցներն են : 11 Քրիստոս է մի միայն հիմը : 16 Մար-
 ղիկ Աստուծոյ տաճարներն են , որոնք պարտին սուրբ պահուիլ : 19 Աս աշխարհիս
 իմաստութիւնը Աստուծոյ առջեւ յիմարութիւն է :

1 Ալ ես եղբայրներ՝ չկրցայ խօսիլ ձեզի՝ որպէս
 թէ հոգեւորներու : Հապա որպէս թէ մարմնա-
 2ւորներու , Որպէս թէ Վրիստոսով տղայոց .
 ձեզի կաթ կերցուցի , և չէ՛ թէ կերակուր . ին-
 չու որ դեռ կարող չէիք , ու հիմա ալ տակաւին
 3 կարող չէք . վասն զի դեռ մարմնաւոր էք : Որով-
 հետեւ տակաւին ձեր մէջը նախանձ ու հակառա-
 կութիւն և բաժանումներ կան , չէ՞ որ մարմնա-
 4ւոր էք , ու մարդկօրէն կը քալէք : Քանզի երբ-
 որ քեզ մէկը կ'ըսէ թէ՝ Աս Պօղոսեան եմ , և
 մէկալը թէ՝ Աս Ապողոսեան , չէ՞ որ մարմնաւոր
 էք : Ուրեմն ո՞վ է Պօղոսը՝ կամ ո՞վ է Ապողոսը .
 5 Պաշտօնեաներ է՞ , որոնցմով հաւատացիք . և
 6 ինտոր որ Տէրը տուաւ առնչ ամէն մէկուն : Աս
 տնկեցի , Ապողոսը ջուր տուաւ , բայց Աստուած
 7 աճեցուց : Ուստի ո՛չ տնկողը բան մըն է , և ո՛չ
 ջուր տուողը , հապա Աստուած՝ որ աճեցուց :
 8 Տնկողը ու ջուր տուողը մէկ են , և ամէն մէկը
 իր վարձքը պիտի առնէ իր աշխատութեանը չա-
 9 փովը : Ինչու որ մենք Աստուծոյ գործակից
 ենք , դուք Աստուծոյ մշակութիւնն էք , Աս-
 10 տուծոյ շինութիւնն էք : Աստուծոյ շնորհացը
 չափովը՝ որ ինծի տրուեցաւ , իմաստուն ճար-

- տարապետի մը պէս հիմ դրի , բայց «*ἡμεῖς*» վրայ
 շինողը ուրիշ է . միայն թէ ամէն մէկը թող
 11 զգուշանայ՝ թէ ինտոր կը շինէ : Ինչու որ մէկը՝
 ալ ուրիշ հիմ չկրնար դնել դրուածէն ՚ի զատ ,
 12 որ է Յիսուս Քրիստոս : Թէ որ մէկը աս հի-
 մին վրայ կը շինէ ոսկի՝ արծաթ՝ պատուական
 13 քարեր՝ փայտ՝ խոտ՝ եղէգ , Ամէն մէկուն գործը
 յայտնի պիտի ըլլայ . քանզի օրը երևան պիտի
 հանէ , ինչու որ կրակով պիտի յայտնուի . և
 ամէն մէկուն գործին ինչ տեսակ ըլլալը կրակը
 14 պիտի փորձէ : Թէ որ մէկուն շինած գործը
 15 մնալու ըլլայ , ինքը վարձք պիտի առնէ . Եւ թէ
 որ մէկուն շինածը այրելու ըլլայ , անիկայ փնաս
 պիտի քաշէ . բայց ինքը պիտի ազատի , սակայն
 16 անանկ՝ իբր թէ կրակի մէջէն : Չէք գիտեր որ
 Մատուծոյ տաճար էք դուք՝ և Մատուծոյ Հոգին
 17 ձեր մէջը բնակած է : Թէ որ մէկը Մատուծոյ
 տաճարը կ'ապականէ , Մատուած անիկայ պիտի
 ապականէ . ինչու որ Մատուծոյ տաճարը սուրբ
 է , որ դուք էք :
- 18 Չըլլայ որ մէկը ինքզինքը խաբէ . թէ որ ձեզ-
 մէ մէկը զինքը իմաստուն կը սեպէ աս աշխար-
 հիս մէջ , թող յիմար ըլլայ՝ որ իմաստուն ըլլայ .
 19 Ինչու որ աս աշխարհիս իմաստութիւնը Մա-
 տուծոյ առջևը յիմարութիւն է . փասն զի գը-
 րուած է , թէ Ենիկայ իմաստունները իրենց
 20 խորամանկութեանը մէջ կը բռնէ : Եւ դար-
 ձեալ թէ՝ Տէրը գիտէ իմաստուններուն խոր-
 21 հուրդները , որ ունայն են : Ուրեմն մէկը թող
 22 չպարծենայ մարդոցմով . Ինչու որ ամէն բան
 ձերն է , թէ Պօղոսը , թէ Ապողոսը , թէ Կե-
 փասը , թէ աշխարհը , թէ կեանքը , թէ մահը ,
 թէ ներկայ բաները , և թէ գալիքները՝ ամէն բան
 23 ձերն է . Դուք ալ Քրիստոսինն էք , և Քրիս-
 տոս՝ Մատուծոյ :

ԳԼ . Դ

1 Քրիստոսի պաշտօնեաները ինչ համարում ունենալու են : 7 Բան մը չունինք որ չառած ըլլանք : 8 Առաքեալները տեսարան եղան աշխարհի , հրեշտակներուն և մարդոց , 13 աշխարհի աղտեղութիւնը և ամենուն անարգը . 15 այսու ամենայնիւ Քրիստոսով մեր հայերն են , 16 որոնց օրինակին հետեւլու ենք :

- 1 Թող մարդիկ մեզ ասանկ սեպեն՝ որպէս թէ Քրիստոսի սպասաւորները , ու Աստուծոյ խոր-
- 2 հուրդներուն տնտեսները : Աստի տնտեսներուն մէջ կը փնտռուի , որ մէկը հաւատարիմ
- 3 գտնուի : Բայց ինծի ասիկայ ոչինչ բան մըն է , որ ձեզմէ դատուիմ՝ կամ մարդոց դատողութենէն , մանաւանդ որ ես ալ իմ անձս չեմ դա-
- 4 տեր . (Ա՛սան զի ես իմ անձիս վրայով չա՛մ գործ չեմ գիտեր . բայց չէ թէ ասով կ'արդարա-
- 5 նամ .) հապա զիս դատողը Տէրն է : Աւրեմն ժամանակէն առաջ դատողութիւն մի՛ ընէք , մինչև որ գայ Տէրը՝ որ խաւարին գաղտնիքը 'ի լոյս պիտի հանէ , ու սրտերուն խորհուրդները յայտնի պիտի ընէ . և ան ատենը ամէն մէկուն գովութիւնը Աստուծմէ պիտի ըլլայ :
- 6 Ասոնք օրինակ բերի եղբայրներ՝ իմ վրաս ու Ապողոսին վրայ ձեզի համար , որ դուք մեզմէ սորվիք մարդոց վրայ զորութեն աւելի բան մը չը-
- խորհիլ , որ չըլլայ թէ ձեզմէ մէկը հպարտանայ
- 7 մէկու մը համար ուրիշի մը դէմ : Քանզի ո՞վ է ան՝ որ քեզ տարբեր կ'ընէ «-չէշէշէն» . և ի՞նչ ու-
- նիս՝ որ չես առեր դուն . և թէ որ առիր՝ ինչո՞ւ չառածի պէս կը պարծենաս :
- 8 Արդէն կշտացած էք , արդէն հարուստցաք , առանց մեզի թագաւորեցիք . և երանի թէ թագաւորէիք , որ մենք ալ ձեր հետը թագա-
- 9ւորէինք : Քանզի կարծեմ թէ Աստուած յե-
- տիններ ըրաւ մեզ առաքեալներս՝ մահապարտ-
- ներու նման . ինչու որ տեսարան եղանք աշխար-
- 10հի , և հրեշտակներուն ու մարդիկներուն : Մենք յիմարներ ենք Քրիստոսի համար , և դուք

- իմաստուններ Վրիստոսով . մենք տկար՝ և դուք
 զօրաւոր . դուք փառաւորեալ՝ ու մենք անար-
 11 գեալ : Մինչև աս օրուան ատենը կ'անօթենանք
 ալ , կը ծարաւինք ալ , մերկ ալ կը մնանք , կը
 ծեծուինք ալ , աստանդական ալ կը պտըտինք .
 12 Եւ մեր ձեռքերովը կ'աշխատինք . երբոր մեզ կը
 բամբասեն՝ կ'օրհնենք . երբոր կը հալածեն՝ կը
 13 համբերենք . երբոր գէշ կը խօսին՝ կ'աղաչենք .
 իբրեւ աշխարհի աղտեղութիւնը՝ ամենուն ա-
 14 նարգը ըլլալով մինչև հիմա : Ես բաները կը
 գրեմ՝ չէ՛ թէ ձեզ ամէջընելու համար , հապա
 15 կը խրատեմ յեւ սիրելի որդիներուս պէս : Այսն
 զի թէև դուք տասը հազար վարժապետներ ու-
 նենաք Վրիստոսով , բայց չէ՛ թէ շատ հայրեր
 16 նայ աւետարանովը : Ուրեմն կ'աղաչեմ ձեզի՝
 17 ինծի նմանող եղիք : Եսոր համար ձեզի խրկե-
 ցի Տիմոթէոսը , որ իմ սիրելի որդիս է՝ ու Տէ-
 րոջմով հաւատարիմ . որ անիկայ ձեր միտքը
 պիտի ձգէ Վրիստոսով իմ քննած ճամբաներս ,
 ինչպէս որ ամէն տեղ ամէն եկեղեցիներուն մէջ
 18 կը սորվեցընեմ : Մէկ քանիները հպարտացան ,
 19 որպէս թէ ես պիտի չգամ ձեզի : Բայց շուտով
 պիտի գամ ձեզի՝ թէ որ Տէրը կամենայ , և պի-
 տի հասկընամ՝ չէ՛ թէ հպարտացողներուն խօս-
 20 քերը , հապա զօրութիւնը : Այսն զի Եստու-
 ծոյ թագաւորութիւնը չէ՛ թէ խօսքով է , հապա
 21 զօրութիւնով : Ի՞նչպէս կ'ուզէք , գաւազանով
 գամ ձեզի , թէ սիրով և հեզութեան հոգիով :

ԳԼ . Ե

1 Պօղոս կ'իմացընէ Կորնթացոց թէ ազգապիղծ անձը 6 յաւէտ ամօթոյ պատճառ մըն
 է իրենց՝ քան թէ պարծանաց . 7 կ'իմացընէ թէ պէտք է հին խմորը մէկդի ձգել . 10
 թէ պէտք է եղեռնագործները ամէջընել , և անոնցմէ ետ քաշուիլ :

1 Եւ հասարակ կը լսուի ձեր մէջը պոռնկու-
 թիւն ըլլալ , և անանկ պոռնկութիւն՝ որ հեթա-

- նոսներուն մէջ ալ չկայ . որպէս թէ մէկը իր հօ-
 2 ըր կնիկը ունենայ : Ու դուք հպարտացեր էք ,
 և ոչ մանաւանդ սուգ ըրիք , որ ձեր մէջէն վեր-
 3 ցուի աս բանը ընողը : Ինչու որ թէպէտ ես
 մարմնով հեռու եմ , բայց հոգիով ներկայ եմ .
 ուստի հիմա որպէս թէ ներկայ ըլլալով որոշե-
 4 ցի , որ աս բանը ընողը՝ Նրբոր մեր Տէր Յիսուս
 Քրիստոսի անունովը մէկտեղ ժողովուիք դուք՝
 ու իմ հոգիս մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի զօ-
 5 րութիւնովը , Ենանկը Սատանային մատնէք՝
 մարմինը կորսուելու համար , որ հոգին փրկուի
 6 Տէր Յիսուսի օրը : Ետ ձեր պարծանքը աղէկ
 չէ . չէք գիտեր որ քիչ մը խմորը բոլոր զան-
 7 գուածը կը խմորէ : Մաքրեցէք հին խմորը
 մէկդի , որ ըլլաք նոր զանգուած , ինտոր որ ան-
 խմոր էք . ինչու որ Քրիստոս մեր զատիկը մե-
 8 զի համար զոհուեցաւ : Ուստի տօն կատարենք՝
 չէ թէ հին խմորով , և չէ թէ չարութեան ու
 անզգամութեան խմորովը , հապա անկեղծու-
 թեան ու ճշմարտութեան անխմոր հացովը :
 9 Գրեցի ձեզի թուղթին մէջ , որ պոռնիկներուն
 10 հետ չխառնուիք : Աւ Գրած՝ չէ թէ աս աշխար-
 հիս պոռնիկներուն հետ , կամ ազահներուն հետ ,
 կամ յափշտակողներուն հետ , կամ կռապաշտ-
 ներուն հետ . հապա թէ չէ՝ պէտք էր որ դուք
 11 աշխարհէս դուրս ելէիք : Բայց հիմա ձեզի
 գրեցի չխառնուիլ , «*չխառնուիլ*» թէ որ մէկը եղ-
 բայր ըսուած՝ կամ պոռնիկ ըլլայ , կամ ազահ ,
 կամ կռապաշտ , կամ նախատող , կամ գի-
 նով , կամ յափշտակող , անանկին հետ հաց
 12 ալ չուտել : Այսն զի ի՞նչ պէտք է ինծի
 դուրսիններն ալ դատել . չէ որ դուք ներսին-
 13 ները կը դատէք . Իսկ դուրսինները Եստուած
 պիտի դատէ . «*Եստուած*» չարը ձեր մէջէն վերցու-
 ցէք :

ԳԼ . Զ

1 Առաքելալը կը ծանուցանէ թէ պէտք չէ որ իրենց եղբայրները նեղեն՝ զանոնք դատի կանչելով , 6 մանաւանդ անհաւատներուն առջևը . 9 թէ անիրաւները Աստուծոյ արքայութիւնը չեն ժառանգեր . 15 թէ մեր մարմինները քրիստոսի անդամներ են , 19 և Սուրբ Հոգիին տաճարները , 16 ուրեմն պէտք չէ որ զանոնք պղծենք :

1 Ձեզմէ մէկը՝ թէ որ մէկ բան մը ունենայ իր ընկերին հետ , կը համարձակի՞ անիրաւներուն առջևը դատուիլ , ու չէ թէ սուրբերուն առջևը :

2 Ձէք գիտեր որ սուրբերը պիտի դատեն աշխարհը . ու թէ որ աշխարհս ձեզմէ կը դատուի , ուրեմն արժանի չէք դուք չնչին դատեր « Կոչել » :

3 Ձէք գիտեր որ մենք հրեշտակներ պիտի դատենք . ո՞ր կը մնան հապա աշխարհային բաներ :

4 Բը : Ուրեմն թէ որ ձեր մէջը աշխարհային դատեր ունիք , եկեղեցիին անարգները ձեզի դատաւոր

5 դրէք : Ձեզ ամէցընելու համար կը զրուցեմ . այնչափ եղաւ որ ձեր մէջը մէկ իմաստուն մը չկայ , որ կարող ըլլայ իրաւունքը որոշել իր եղ-

6 բայրներուն մէջ . Հապա եղբայր եղբօրը հետ դատի կը մտնէ , ան ալ անհաւատներուն առ-

7 ջևը : Արդարեւ բոլորովին յանցանք մըն է աս ձեր մէջը , որ իրարու հետ դատեր ունիք . ինչո՞ւ մանաւանդ դուք անիրաւութիւն չէք կրեր . ին-

8 չո՞ւ մանաւանդ դուք զրկանք չէք քաշեր : Հապա դուք անիրաւութիւն ու զրկանք կ'ընէք , և

9 ան ալ եղբայրներուն : Ձէք գիտեր որ անիրաւ-

ները Աստուծոյ արքայութիւնը պիտի չժառանգեն . մի՞ խաբուիք , ո՞չ պոռնիկները՝ ո՞չ կու-

10 պաշտները՝ ո՞չ շնացողները՝ Ո՛չ իգացեալները՝ ո՞չ արուագէտները՝ ո՞չ գողերը՝ ո՞չ ագահները՝ ո՞չ

գինովները՝ ո՞չ նախատողները «- ո՞չ յափշտա-

կողները՝ Աստուծոյ թագաւորութիւնը պիտի չժառանգեն :

11 Եւ դուք մէկ քանինեղ անանկ-

ներ էիք . բայց լուացուեցաք , բայց սրբուեցաք , բայց արդարացաք Տէր Յիսուսի անունովը , ու մեր Աստուծոյ Հոգիովը :

- 12 Ամէն բան ինծի օրինաւոր է , բայց չէ թէ ամէն բան օգտակար . ամէն բան ինծի օրինաւոր է , բայց ես մէկ բանի մը իշխանութեան տակ
- 13 պիտի չըլլամ : Աերակուրները փորին համար է , փորն ալ կերակուրներուն . բայց Աստուած աս ալ՝ անոնք ալ պիտի խափանէ : Իսկ մարմինը պոռնկութեան համար չէ , հապա Տէրօջը , ու
- 14 Տէրը՝ մարմինին համար : Եւ Աստուած «*Տէրը* յարուց , մեզ ալ պիտի յարուցանէ իր զօ-
- 15 րութիւնովը : Չէք գիտեր որ ձեր մարմինները Քրիստոսի անդամներն են . ուստի Քրիստոսի անդամները առնելով՝ պոռնիկի անդամները ը-
- 16 նեմ . քաւ լիցի : Չէք գիտեր թէ ան որ պոռնիկի կը մօտենայ , «*հոյ* հե» մէկ մարմին կ'ըլլայ . քանզի «*հոյ*» կ'ըսէ . Երկուքը մէկ մարմին պիտի
- 17 ըլլան : Իսկ ան որ Տէրօջը կը մօտենայ , «*հոյ* հե» մէկ հոգի կ'ըլլայ : Պոռնկութենէն փախէք . ամէն մեղք որ մարդ կը գործէ՝ իր մարմինէն դուրս է . բայց ան որ կը պոռնկի՝ իր մարմինին
- 19 դէմ կը մեղանչէ : Չէք գիտեր որ ձեր մարմինները տաճար են Սուրբ Հոգիին՝ որ ձեր մէջն է , որ անիկայ Աստուծմէ ունիք . ու դուք ձեր ան-
- 20 ձին «*հոյ*» չէք . Քանզի գնով ծախու առնուեցաք . ուստի փառաւորեցէք զԱստուած ձեր մարմիններուն ու հոգիներուն մէջը , որ Աստուծոյ են :

ԳԼ . Է

1 Առաքեալը կը խօսի ամուսնութեան վրայով , 4 ցուցնելով թէ ան մէկ դարման մըն է պոռնկութեան դէմ . 10 թէ ամուսնութեան կապը պէտք չէ որ դիւրաւ լուծուի . 18 թէ ամէն մարդ պարտի դո՛ւ ըլլալ իր վեճակէն . 25 թէ կուսութիւնը ինչ գիտաւորութեամբ կրնայ պահուիլ , 35 և թէ ինչ պատճառով կրնանք ամուսնանալ՝ կամ անկէ ետ կենալ :

- 1 Արդ՝ ան բաներուն համար որ դուք ինծի գրեցիք , աղէկ է մարդուս՝ որ կնկան չմօտենայ :
- 2 Բայց պոռնկութիւնը «*քի*» համար ամէն մարդ թող իր կնիկը ունենայ , ու ամէն կնիկ իր
- 3 էրիկը թող ունենայ : Երիկը իր կնկանը թող

- պարտքը վճարէ, նոյնպէս կնիկն ալ իր էրկանը :
 4 Կնիկը իր մարմինին չեշխեր, հապա էրիկը . ա-
 նանկ ալ էրիկը իր մարմինին չեշխեր, հապա
 5 կնիկը : Մէկգմէկ մի՛ զրկէք, եթէ ոչ միաբա-
 նութեամբ ատեն մը՝ աղօթքի պարապելու հա-
 մար, ու նորէն իրարու դարձէք, որ Սատանան
 ձեզ չփորձէ ձեր անժուժկալութեանը համար :
 6 Ես կը զրուցեմ թոյլ տալով, և չէ՛ թէ հրամա-
 7 յելով : Վանգի կ'ուզէի որ ամէն մարդիկ ինծի
 պէս ըլլային . բայց ամէն մէկը իր պարգևը ունի
 Եստուծմէ, մէկը ասանկ՝ ու մէկալը անանկ :
 8 Բայց համուսնացածներուն ու որբեւարիներուն
 կ'ըսեմ . Եղէկ է անոնց՝ թէ որ ինծի պէս կե-
 9 նան : Հապա թէ որ ժուժկալութիւն չունին,
 թող ամուսնանան . ինչու որ աղէկ է ամուսնա-
 10 նալը քան թէ բոբբոքիլը : Բայց ամուսնացած-
 ներուն կը պատուիրեմ՝ չէ՛ թէ ես, հապա Տէ-
 11 րը, որ կնիկը էրիկէն չզատուի, (Իսկ թէ որ
 զատուի ալ՝ առանց ամուսնանալու մնայ, կամ
 իր էրկանը հետ հաշտուի,) ու էրիկը իր կնիկը
 12 թող չձգէ : Բայց ուրիշներուն ես կ'ըսեմ՝ չէ՛
 թէ Տէրը . թէ որ մէկ եղբայր մը անհաւատ կը-
 նիկ ունենայ, ու անոր հաճելի ըլլայ իրեն հետ
 13 բնակիլը, թող չձգէ զանիկայ : Աւ կնիկ մը որ
 անհաւատ էրիկ ունենայ, ու անոր հաճելի ըլլայ
 14 իրեն հետ բնակիլը՝ թող չձգէ զանիկայ : Ինչու
 որ անհաւատ էրիկը սրբուած է կնիկովը, և ան-
 հաւատ կնիկը սրբուած է էրիկովը . ապա թէ
 ոչ՝ ձեր որդիքը պիղծ պիտի ըլլային . բայց հիմա
 15 սուրբ են : Իսկ թէ որ անհաւատը զատուի,
 թող զատուի . եղբայր մը կամ քոյր մը անանկ
 պարագաներու մէջ գերի չէ . սակայն Եստուած
 16 խաղաղութեան կանչեց մեզ : Վանգի ի՞նչ գի-
 տես դուն կրնիկ՝ գուցէ քու էրիկդ պիտի ապ-
 րեցընես . կամ դուն ի՞նչ գիտես էրիկ՝ գուցէ

- 17 քու կնիկդ պիտի ապրեցընես : Միայն թէ ամէն մէկուն ինչպէս որ Տէրը բաժնեց , ամէն մէկը ինտոր որ Նստուած կանչեց , անանկ թող երթայ , ու ամէն եկեղեցիներուն մէջ ես ասանկ պատուէր կու տամ :
- 18 Թէ որ թրփատուած մէկը հասարակ կանչուեցաւ , թող նորէն անթրփատ չըլայ . չթրփատուածներէն մէկը կանչուեցաւ , թող չթրփատուի :
- 19 Ինչպէս թրփատուածիւնը բան մը չէ , ու անթրփատուածիւնը բան մը չէ . հապա Նստուծոյ պատուիրանքներուն պահպանութիւնը պէտք է :
- 20 Ի՞նչ : Բայց ամէն մէկը ինչ կոչումի մէջ որ կանչուեցաւ , թող անոր մէջը կենայ : Ծառայ կանչուեցար , հոգ չըլայ քեզի . բայց թէ որ կրնաս ազատ ըլլալ , ան ընտրէ : Այսին դէպքին որ Տէրոջմով կանչուած է , Տէրոջը ազատացեալն է անիկայ . նոյնպէս ալ ան ազատը որ կանչուած է , Ռիստոսի ծառայն է : Դուք գնով ծախու առնուեցաք , մարդոց ծառայ մի՛ ըլլաք :
- 24 Ե՛ղբայրներ՝ ամէն մէկը ինչ կոչումի մէջ որ կանչուեցաւ , թող անորմէջը կենայ Նստուծոյ առջևը :
- 25 Բայց կոյսերուն համար Տէրոջմէն հրաման մը չունիմ , միայն թէ Տէրոջմէն հաւատարիմ ըլլալու ողորմութիւն գտածի մը պէս խրատ կու տամ : Արեւմտեան կը սեպեմ որ ասիկայ աղէկ է հիմակուան նեղութեանը համար , այնչէս աղէկ է մարդուս որ ասանկ ըլլայ : Ապառա՛մ ես կրնան , մի՛ փնտռեր արձակուիլ . արձակուա՛մ ես կնիկէ , մի՛ փնտռեր կնիկ :
- Իսկ թէ որ ամուսնանաս՝ չմեղանչեցիր . և թէ որ կոյսը ամուսնանայ՝ չմեղանչեց . բայց անանկները մարմնոյ նեղութիւն պիտի ունենան . սակայն ես ձեզի կը խնայեմ : Բայց աս կ'ըսեմ եղբայրներ , որ ժամանակը կարճըցած է . ալ անոնք որ կնիկ ունին , անանկ ըլլան որպէս թէ չունին . Եւ անոնք որ

- կու լան , որպէս թէ չեն լար . ու անոնք որ կը
խնդան , որպէս թէ չեն խնդար . և անոնք որ
31 ծախու կ'առնեն , որպէս թէ քան չը չունին . Եւ
անոնք որ աշխարհս կը գործածեն՝ որպէս թէ
գէշ կերպով չեն գործածեր . ինչու որ աս աշ-
32 խարհիս վայելչութիւնը կ'անցնի : Բայց ես
կ'ուզեմ որ դուք անհոգ ըլլաք . վասն զի չա-
մուսնացած մարդը Տէրոջը բաները կը հոգայ ,
33 թէ ինչպէս Տէրոջը հաճելի ըլլայ . Իսկ ամուս-
նացածը աշխարհիս բաները կը հոգայ , թէ ին-
34 տոր իր կնկանը հաճելի ըլլայ : Եւ ամուսնացած
կնիկը՝ ու կոյսը կը տարբերին իրարմէ . ինչու որ
կոյսը Տէրոջը բաները կը հոգայ , որ ինքը սուրբ
ըլլայ հոգւով ու մարմնով . իսկ ամուսնացած կը-
նիկը աշխարհիս բաները կը հոգայ , թէ ինտոր
35 իր երկանը հաճելի ըլլայ : Բայց աս բանը ձեր
օգուտին համար կը զրուցեմ , չէ թէ ձեր վրայ
խեղդ մը ձգելու , հապա պարկեշտութեան հա-
մար՝ ու առանց զբաղանաց Տէրոջը ծառայելու
36 համար : Իսկ թէ որ մէկը ամօթ կը սեպէ իր
կոյսին համար՝ թէ որ չափը անցեր է , ու պէտք
է անանկ ըլլալ , ինչ որ կ'ուզէ՝ թող ընէ , մեղք
37 չգործեր . թող ամուսնանան : Բայց ան որ իր
սրտին մէջ հաստատ կը կենայ , ու իր վրայ հարկ
մըն ալ չկայ , հապա իր կամքին վրայ իշխանու-
թիւն ունի , ու իր սրտին մէջ այսպէս որոշեր է՝
38 որ իր կոյսը պահէ , աղէկ կ'ընէ : Ուստի. ան որ
էլ էր չէ կ'ամուսնացընէ , աղէկ կ'ընէ . ու ան որ
39 չամուսնացընէ , աւելի աղէկ կ'ընէ : Անիկը
կապուած է՝ որչափ ժամանակ որ իր երիկը ողջ
է . հապա թէ որ իր երիկը մեռնի , ազատ է
ամուսնանալու՝ որու որ ուզէ , միայն թէ Տէ-
40 րոջմով : Բայց իմ դատումիս նայելով աւելի
երանելի է՝ թէ որ անանկ կենայ . և կարծեմ թէ
ես ալ Աստուծոյ Հոգին ունիմ :

ԳԼ . Ը

1 Կուռքերուն զոհուած միսէն ետ կենալու վրայով : 8 Պէտք չէ որ մեր քրիստոնէական ազատութիւնը ան կերպովը զործածենք՝ որ զայթակղութիւն տանք մեր եղբայրներուն , 11 հապա մեր գիտութիւնը սիրով սանձելու ենք :

- 1 Բայց կուոց զոհերուն վրայով՝ գիտենք որ ամենքս ալ գիտութիւն ունինք . գիտութիւնը կը հպարտացընէ , բայց սէրը շնութիւն կ'ընէ :
- 2 Եւ թէ որ մէկը կը կարծէ թէ բան մը գիտէ , դեռ բնաւ մէկ բան մը չգիտեր՝ ինչպէս որ պէտք
- 3 է գիտնալ : Եսկ թէ որ մէկը զՆստուած կը սիրէ . ինքը անկէ ճանչցուած է : Ուստի կուոց զոհուածները ուտելու վրայով՝ գիտենք որ կուռքը ոչինչ է աշխարհիս մէջ , և որ մէկէն 'ի զատ
- 5 ուրիշ Նստուած մը չկայ : Քանզի թէ և ըլլան ալ անունով աստուածներ՝ թէ երկինքը , և թէ երկրիս վրայ , (ինչպէս որ կան շատ աստուածներ ,
- 6 ու շատ տէրեր .) Բայց մենք մէկ Նստուած ունինք Հայրը , ուսկից են ամէն բաները , և մենք ալ անով . ու մէկ Տէր Յիսուս Քրիստոս , որ
- 7 անով են ամէն բաները , ու մենք ալ անով : Բայց ամենուն քովը գիտութիւն չկայ . և ոմանք կուռքի վրայով խղճմտանք ունենալով՝ մինչև հիմա կ'ուտեն կուոց զոհուածի պէս , և իրենց խղճմտանքը որովհետև տկար է՝ կը պղծուի :
- 8 Սակայն կերակուրը մեզ Նստուծոյ առջևը չկեցընէր . քանզի չէ թէ որ ուտենք՝ կ'աւելնանք ,
- 9 և չէ թէ որ չուտենք՝ կը պակսինք : Բայց ըզգոյշ կեցէք , որ չըլլայ թէ ատ ձեր իշխանութիւնը տկարներուն զայթակղութիւն ըլլայ :
- 10 Քանզի եթէ մէկը տեսնէ քեզ՝ որ գիտութիւն ունիս , կուտունի մէջ սեղան նստած , չէ՞ որ ան տկար մարդուն խղճմտանքը համարձակու-
- 11 թիւն պիտի առնէ կուոց զոհուածը ուտելու , Եւ քու գիտութեամբդ ան տկար եղբայրը կոր-
- 12 սուի , որուն համար որ Քրիստոս մեռաւ : Եւ այսպէս եղբայրներուն դէմ մեղանչելով՝ ու ա-

նոնց տկար խղճմտանքը վերաւորելով , Քրիս-
 13 տոսի դէմ կը մեղանչէք : Ուստի թէ որ կե-
 րակուրը կը գայթակղեցընէ իմ եղբայրս , միս
 պիտի չուտեմ յաւիտեան՝ որ իմ եղբայրս չգայ-
 թակղեցընեմ :

ԳԼ . Թ

1 Առաքեալը կը ցուցնէ թէ ինքը ազատ է , 7 և թէ աւետարանի պաշտօնականները աւե-
 տարանէն պիտի տարին . 15 սակայն ինքը կամաւ հրաժարած է , 18 որ անոնց ծան-
 րութիւն մը չըլլայ , 22 կամ որ և իցէ մէկուն գայթակղութիւն չտայ՝ անտարբեր բա-
 ներու մէջ : 24 Մեր կեանքը ասպարեզի մը կը նմանի :

- 1 Զէ՞ որ ես ազատ եմ . չէ՞ որ ես առաքեալ եմ .
 չէ՞ որ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը «*պատիւ*» տեսայ .
- 2 չէ՞ որ դուք էք իմ գործս Տէրոջմով : Թէպէտ
 ուրիշներուն առաքեալ չըլլամ ալ , բայց անտա-
 րակոյս ձեզի եմ . ինչու որ իմ առաքելութեանս
- 3 կնիքը դուք էք Տէրոջմով : Իմ պատասխանս
- 4 անոնց որ զես կը քննեն՝ աս է . Միթէ մենք
 իշխանութիւն չունինք ուտելու ու խմելու :
- 5 Միթէ մենք իշխանութիւն չունինք Քրիստոսի
 քոյր եղող կնիկ մը «*հեռու*» պաշտօնցընելու , ինչ-
 պէս որ ուրիշ առաքեալները , ու Տէրոջը եղ-
- 6 բայրները , ու Աեփասը «*լինել*» : Միթէ ես ու
 Բառնաբասը միայն իշխանութիւն չունինք
- 7 չգործելու : Ո՞վ իր ապրուստովը զինուորու-
 թիւն կ'ընէ . ո՞վ այգի կը տնկէ , ու անոր
 պտուղէն չուտեր . ո՞վ ոչխարներ կ'արածէ , ու
- 8 ոչխարներուն կաթէն չուտեր : Միթէ մարդ-
 կօրէն կը զրուցեմ աս բաները , կամ չէ՞ որ
- 9 օրէնքն ալ նոյնը կը զրուցէ : Քանզի Մովսէ-
 սին օրէնքին մէջն ալ գրուած է , Ապի մէջ աշ-
 խատող եզին դունչը չկապես : Միթէ եզերո՞ւն
- 10 համար Աստուծոյ հոգն էր . Զէ՞ որ մանաւանդ
 մեզի համար կ'ըսէ . վասն զի մեզի համար գրուե-
 ցաւ . որովհետեւ ան որ կը հերկէ՝ պէտք է որ
 յուսով հերկէ , և ան որ ցորենը կը ծեծէ՝ «*պէտք*» է
- 11 որ վայելելու յուսով ընէ : Թէ որ մենք ձեզի

- Հոգևոր բաներ սերմանեցինք , մե^օժ բան մըն է՝
- 12 Թէ որ ձեզմէ մարմնաւոր բաներ հնձնք : Թէ որ ուրիշները ձեր վրայ աս իշխանութիւնը ունին , չէ՞ որ ալ աւելի մենք . բայց մենք աս իշխանութիւնը չգործածեցինք . հապա ամէն բանի կը համբերենք , որ Վրիստոսի աւետարանին
- 13 արգելք մը չըլանք : Չէք գիտեր որ տաճարին մէջ աշխատողները տաճարէն կ'ուտեն . անոնք որ սեղանին պաշտօնեաներն են , սեղա-
- 14 նէն բաժին կ'առնեն : Ասանկ ալ Տէրը հրաման տուաւ , որ աւետարանը քարոզողները
- 15 աւետարանէն ապրին : Բայց ես աս բաներուն մէկը չգործածեցի , ո՛չ ալ ատ բաները գրեցի՝ որ ինծի ասանկ ըլլայ . քանզի աւելի աղէկ է ինծի որ մեռնիմ , քան թէ մէկը իմ պարծանքս
- 16 պարապ հանէ : Ասան ղի թէ որ ես աւետարանը քարոզեմ , ինծի պարծանք մը չկայ . ինչու որ իմ վրաս հարկ մըն է . մանաւանդ վայ է
- 17 ինծի՝ թէ որ աւետարանը չքարոզեմ : Ինչու որ եթէ ասիկայ կամաւ ընեմ , վարձք կ'ունենամ . իսկ եթէ ակամայ , ա՛ն ինծի յանձնուած
- 18 տնտեսութիւն մըն է : Ուրեմն ինչ վարձք կ'ըլլայ ինծի . ա՛ն էլ չէ որ քարոզելու ատենս՝ Վրիստոսի աւետարանը ձրի տամ , որ չըլլայ թէ աւետարանին մէջ իմ իշխանութիւնս գէշ
- 19 կերպով գործածեմ : Վանդի թէ ես ամենէն ազատ էի , իմ անձս ամենուն ծառայ ըրի ,
- 20 որ շատերը շահիմ : Հրէաներուն հետ Հրէայի
- 21 պէս եղայ՝ որ Հրէաները շահիմ . Օրէնքի տակ եղողներուն հետ՝ օրէնքի տակ եղողի պէս եղայ , (չէ թէ ես օրէնքի տակ էի ,) որ օրէնքի տակ եղողներն ալ շահիմ . օրէնքի տակ չեղողներուն հետ՝ օրէնքի տակ չեղողի պէս եղայ , (չէ թէ ես Աստուծոմէ օրէնք չունէի , հապա Վրիստոսի օրէնքին տակն է .) որ օրէնք չունեցող-

- 22 ներն ալ շահիմ . Տկարներուն հետ տկարի պէս եղայ , որ տկարները շահիմ . ամենուն հետ ամէն բան եղայ , որ ըլլայ թէ մէկ քանիները
- 23 ապրեցընեմ : Եւ ասիկայ աւետարանին հա-
- 24 մար կ'ընեմ , որ անոր կցորդ ըլլամ : Չէք գիտեր որ ասպարէզին մէջ վազողները՝ իրաւ կը վազեն ամէնը , բայց մէկը կ'առնէ մրցանակը .
- 25 անանկ վազեցէք որ հասնիք : Եւ ամէն ով որ կը մրցի՝ ամէն բանի մէջ չափաւորութիւն կը պահէ . անոնք եղծանելի պտակը առնելու հա-
- 26 մար , ու մենք՝ անեղծանելին : Ուստի ես անանկ կը վազեմ , չէ թէ որպէս թէ անստուգութեամբ . ես անանկ բռնամարտութիւն կ'ընեմ ,
- 27 չէ թէ որպէս թէ հովը ծեծելով . Բայց իմ մարմինս կը ճնշեմ՝ ու կը նուաճեմ , որ չըլլայ թէ ուրիշներուն քարոզելէս ետեւ՝ ես ինքնս խոտելի գտնուիմ :

ԳԼ . Ժ

1 Հրէից եղած բաները մեզի օրինակներ էին : 14 Կռապաշտութենէ փախչելու ենք : 21 Պէտք չէ որ Տէրօջը սեղանը դէտրու սեղան ընենք : 24 Զգոյշ կենանք որ անտարբեր բաներու մէջ մեր եղբայրներուն գայթակղութիւն չտանք :

- 1 Չեմ ուզեր որ չգիտցող ըլլաք եղբայրներ , որ
- 2 մեր հայրերը ամէնքն ալ ամպին տակն էին . Ու ամէնքն ալ ծովէն անցան , և ամէնքն ալ Մով-
- 3 սէսով մկրտուեցան ամպին ու ծովին մէջը . Եւ ամէնքն ալ նոյն հոգեւոր կերակուրը կերան .
- 4 Ու ամէնքն ալ նոյն հոգեւոր խմելիքը խմեցին . ինչու որ կը խմէին ան հոգեւոր վէմէն՝ որ անոնց հետը կ'երթար . ու ան վէմը Քրիստոս էր :
- 5 Բայց չէ թէ անոնցմէ շատերուն հաւնեցաւ Եստուած . ինչու որ անապատին մէջ փռուած ին-
- 6 կան : Ու ան բաները մեզի օրինակ եղան , որ չար բաներու ցանկացող չըլլանք . ինտոր որ ա-
- 7 նոնք ցանկացան : Ո՛չ ալ կռապաշտ ըլլաք , ինչպէս որ անոնցմէ ոմանք . ինտոր որ զըրուած է . Ժողովուրդը նստաւ ուտելու ու խը-

- 8 մելու , ու ելան խաղալու : Եւ պոռնկութիւն
չընենք , ինտոր որ անոնցմէ ոմանք պոռնկեցան ,
ու մէկ օրուան մէջ քսանուիրէք հաղար հօգի ին-
- 9 կան : Եւ Քրիստոսը չփորձենք , ինչպէս որ
անոնցմէ ոմանք փորձեցին , ու օձերէն ջար-
- 10 դուեցան : Եւ տրտունջ չընէք , ինտոր որ ա-
նոնցմէ ոմանք տրտունջ ըրին , ու սատակիչէն
- 11 ջարդուեցան : Բայց աս ամէն բաները իբրեւ
օրինակ կը պատահէր անոնց . իսկ մեզի որոնց
դարերուն վերջը հասաւ , խրատ ըլլալու համար
- 12 գրուեցաւ : Ուստի ան որ կը սեպէ թէ հաս-
կեցած է , թող զգուշանայ , որ չըլլայ թէ
- 13 իյնայ : Ձեզի մարդկային փորձութենէ 'ի զատ'
ուրիշ չէ պատահած . բայց Մտուած հաւատա-
րիմ է , որ ձեզ պիտի չթողու ձեր կարողութե-
նէն աւելի փորձուելու . հապա փորձութեանը
հետ ազատութեան միջոց մըն ալ պիտի տայ , որ
կարող ըլլաք համբերելու :
- 14 Ենոր համար իմ սիրելիներս՝ կռապաշտու-
- 15 թենէ փախէք : Որպէս թէ իմաստուններու
հետ կը խօսիմ . դուք դատեցէք ինչ որ կը զը-
- 16 րուցեմ : Օրհնութեան գաւաթը՝ որ մենք
կ'օրհնենք , չէ որ Քրիստոսի արեանը հաղոր-
դութիւնն է . հացը՝ որ մենք կը կտրենք , չէ որ
- 17 Քրիստոսի մարմնոյն հաղորդութիւնն է : Ին-
չու որ մենք շատերնիս մէկ հաց՝ մէկ մարմին
ենք . վասն զի ամէնքս ալ ան մէկ հացէն կը
- 18 վայելենք : Նայեցէք մարմնաւոր Խորայելը . չէ
որ ան զօհուածները ուտողները սեղանին հա-
- 19 ղորդ են : Ուրեմն ի՞նչ կ'ըսեմ , թէ կուռքը
բան մըն է , կամ թէ կռոց զօհուածը բան մըն
- 20 է : Բայց « հ'ըմբ » թէ ան բաները որ հեթանոս-
ները զօհ կ'ընեն , դեերուն կը զօհեն , ու չէ թէ
Մտուածոյ . ու չեմ ուզեր որ դուք դեերուն հա-
ղորդ ըլլաք . չէք կրնար խմել Տէրոջը գաւաթը՝

- 21 ու դւերուն գաւաթը . Չէք կրնար վայելել Տէ-
 22 րոջը սեղանէն , ու դւերուն սեղանէն : Նա-
 խանձի՞ գրգռենք Տէրը , միթէ մենք անկէ զօ-
 րաւոր ենք :
 23 Եմէն բան ինծի օրինաւոր է , բայց չէ՛ թէ ա-
 մէն բան օգտակար . ամէն բան ինծի օրինաւոր
 է , բայց չէ՛ թէ ամէն բան շինութիւն կ'ընէ :
 24 Չըլլայ որ մէկը Դայն՝ իր անձին օգուտ փնտռէ ,
 25 հապա իր ընկերինն ալ : Եմէն ինչ որ սպանդա-
 նոցին մէջը կը ծախուի՝ կերէք , ու քննութիւն
 26 մի՛ ընէք խղճմտանքի համար . Ինչու որ երկիրը
 27 իր լիութեամբը Տէրոջն է : Եւ թէ որ անհա-
 լատներէն մէկը ձեզ Կեանքի՝ հրաւիրէ , և ուղէք
 երթալ , ամէն ինչ որ առջննիդ դրուի՝ կերէք ,
 ու քննութիւն մի՛ ընէք խղճմտանքի համար :
 28 Հապա թէ որ մէկը ձեզի ըսէ՝ Ետիկայ
 կուռքի զոհուած է , ա՜ն ապէ՛ն իրեն համար՝ որ
 յե՛ն իմացուց , ու խղճմտանքի համար մի՛ ու-
 29 տէք . Սակայն խղճմտանք կ'ըսեմ՝ չէ՛ թէ ձերը ,
 հապա ընկերինը : Բայց ինչո՞ւ իմ աղատու-
 թիւնս պիտի դատուի ուրիշին խղճմտանքէն .
 30 թէ որ ես շնորհքով կը վայելեմ , ինչո՞ւ հայհո-
 31 յուիմ , որուն համար որ կը գոհանամ : Երդ՝
 թէ ուտէք՝ թէ խմէք՝ և թէ ինչ գործ որ ընէք ,
 ամէն բան Աստուծոյ փառքին համար ըրէք :
 32 Գայթակղութեան պատճառ մի՛ ըլլաք , ո՛չ շը-
 րէաներուն , ոչ հեթանոսներուն և ոչ Աստուծոյ
 33 եկեղեցիին . Ինչպէս որ ես ալ ամէն կերպով ա-
 մենուն հաճոյ կ'ըլլամ , ու չեմ փնտռեր իմ ան-
 ձիս օգուտը , հապա շատերունը՝ որ փրկուին :

ԳԼ . ԺԵ

4 Պօղոս կը յանդիմանէ Կորնթացիները՝ որ իրենց հոգևոր ժողովներուն մէջ էրիկ մար-
 դիկ զուկնին գոց աղօթք կ'ընէին , 6 և կնիկները բաց զլիսով , 17 և որ ընդհանրապէս
 իրենց ժողովները չէ՛ թէ աղէկին՝ այլ գէշին կ'երթային , 21 ինչպէս որ իրենց ընթ-
 րիքներովը Տէրունական ընթրիքը կ'անարդէին : 25 Աւերջը կը յիշեցընէ անոնց՝ Տէ-
 րունական ընթրիքին սահմանադրութիւնը :

- 1 Ինծի նմանող եղեք , ինչպէս որ ես ալ Վրիս-
- 2 տոսի : Երդ՝ ձեզ կը գովեմ՝ եղբայրներ , որ
- ամէն բանի մէջ զիս կը յիշէք , ու ապսպրած-
- ներս կը բռնէք՝ ինտոր որ ես ձեզի աւանդեցի :
- 3 Բայց կ'ուզեմ որ գիտնաք , թէ ամէն էրիկ
- մարդուն զլուխը Վրիստոս է , ու կնկանը զլու-
- խը՝ էրիկ մարդը , և Վրիստոսի զլուխը՝ Նս-
- 4 տուած : Ամէն էրիկ մարդ որ զլուխը գոց ա-
- ղօթքի կը կայնի , կամ մարգարէութիւն կ'ընէ ,
- 5 անպատիւ կ'ընէ իր զլուխը : Աւ ամէն կնիկ որ
- զլուխը բաց աղօթքի կը կայնի , կամ մարգա-
- րէութիւն կ'ընէ , անպատիւ կ'ընէ իր զլուխը .
- ինչու որ մի և նոյն բան է՝ «էպ»-է՝ որպէս թէ ա-
- 6 ծիլուած էր : Այսան զի թէ որ կնիկը չծած-
- կուիր , թող իր մազերն ալ կտրէ . հապա թէ որ
- ամօթ է կնկան մը իր մազերը կտրել՝ կամ ածի-
- 7 լուիլ , թող ծածկուի : Էրիկ մարդու պէտք է
- իր զլուխը ծածկել , ինչու որ Նստուծոյ պատկե-
- րը ու փառքն է . բայց կնիկը է՝ էրկանը փառքն
- 8 է : Վանդի չէ թէ էրիկ մարդը կնիկէն է , հա-
- 9 պա կնիկը՝ էրիկ մարդէն : Ինչու որ էրիկ մար-
- դը չստեղծուեցաւ կնկանը համար , հապա կնի-
- 10 կը՝ էրկանը համար : Աս պատճառով պէտք է
- որ կնիկը իր զլխուն շուք դնէ՝ հրեշտակներուն
- 11 համար : Բայց ոչ կնիկը առանց էրիկ մարդու
- կ'ըլլայ , ու ոչ էրիկ մարդը առանց կնկան՝ Տէ-
- 12 րոջմով : Այսան զի ինչպէս որ կնիկը էրիկ մար-
- դէն է , անանկ ալ էրիկ մարդը կնկան միջոցով .
- 13 բայց ամէնը Նստուծմէ : Դուք ձեզմէ՝ դատե-
- ցէք . կը վայլէ կնիկ մարդու զլուխը բաց ա-
- 14 ղօթքի կայնիլ Նստուծոյ առջևը . Չէ՞ որ բնու-
- թիւնն ալ կը սորվեցընէ ձեզի՝ որ էրիկ մարդ մը
- թէ որ երկար մազերով է , իրեն անարգանք է .
- 15 Բայց կնիկը թէ որ երկար մազերով է , իրեն
- փառք է . ինչու որ մազերը ծածկոցի տեղ տը-

- 16 րուած են իրեն : Սակայն թէ որ մէկը հակա-
ռակող ըլլալ կ'ուզէ , մենք անանկ սովորութիւն
չունինք , ոչ ալ Մատուծոյ եկեղեցիները :
- 17 Բայց աս պատուիրելով յէւ չեմ գովեր . ինչու
որ ձեր ժողովուիլը չէ թէ աղէկ՝ հապա գէշ ար-
- 18 դիւնք կ'ունենայ : Քանզի նախ՝ երբոր մէկտեղ
կը ժողովուիք եկեղեցիին մէջ , կը լսեմ որ բա-
ժանմունքներ կան ձեր մէջը . և ըստ մասին կը
- 19 հաւատամ : Այսն զի հարկաւ ձեր մէջը հեր-
ձուածողութիւններ ալ պիտի ըլլան , որ ձեր մէ-
- 20 ջը եղող ընտիրները երևնան : Ուստի դուք որ
մէկտեղ կը ժողովուիք , ~~ստիպու~~ Տէրունական ընթ-
- 21 րիքը ուտել չէ . Ինչու որ ուտելու ատենը ամէն
մէկը առաջ իր ընթրիքը կ'առնէ . ու մէկը անօ-
- 22 թի կը մնայ , ու մէկալը կը գինովնայ : Միթէ
ուտելու ու խմելու համար տուն չունիք , կամ
թէ Մատուծոյ եկեղեցի՞ն կ'անարգէք , և ամօ-
- 23 թով կ'ընէք չքաւորները . ձեզի ի՞նչ ըսեմ . ձեզ
գովեմ . աս բանին մէջ չեմ գովեր : Ինչու որ
- 24 հաց առաւ . Եւ գոհանալով՝ կտրեց ու ըսաւ . Ե-
ռէք՝ ու կերէք . աս է իմ մարմինս՝ որ ձեզի հա-
- 25 մար կը կտրուի . ասիկայ ըռէք զիս յիշելու հա-
- 26 մար : Նոյնպէս ալ գաւաթը ընթրիքէն ետե
~~ստիպու~~ ու ըսաւ . Ես գաւաթը նոր ուխտ է իմ
արիւնովս . ասիկայ ըռէք քանի անգամ որ խը-
- 27 մելու ըլլաք՝ զիս յիշելու համար : Այսն զի
քանի անգամ որ աս հացը ուտէք , ու աս գա-
- 28 վաթը խմէք , Տէրօջը մահը կը պատմէք , մին-
- 29 չեւ որ ինքը գայ : Ուստի ո՞վ որ աս հացը ուտէ՝
կամ Տէրօջը գաւաթը խմէ անարժանաբար ,
պարտական պիտի ըլլայ Տէրօջը մարմնոյն և ա-
- 30 րեանը : Ուրեմն թող մարդ իր անձը փորձէ ,
ու այսպէս ան հացէն ուտէ , և ան գաւաթէն

- 29 խմէ : Վասն զի ան որ անարժանաբար կ'ուտէ ու կը խմէ , իր անձին դատապարտութիւնը կ'ուտէ ու կը խմէ . ինչու որ Տէրօջը մարմինը
 30 չորոշեր : Եսոր համար ձեր մէջը շատ հիւանդներ ու ցաւագարներ կան , և շատեր ալ կը նըն-
 31 ջեն : Ինչու որ եթէ ինքզինքնիս դատելու ը-
 32 լայինք , պիտի չդատուէինք : Իսկ երբոր կը դատուինք , Տէրօջմէ կը խրատուինք , որ աշ-
 33 խարհի հետ չդատապարտուինք : Ուստի իմ եղբայրներս՝ երբոր մէկտեղ կը ժողվուիք ուտե-
 34 լու , իրարու սպասեցէք : Իսկ թէ որ մէկը ա-
 նօթի է , թող էջ տանը մէջ ուտէ , որ չըլլայ թէ
 35 դատապարտութեան համար ժողվուիք : Եւ ուրիշ բաները՝ Եփէ եկած ատենս պիտի պատուի-
 րեմ :

ԳԼ . ԺԲ

1 Հոգևոր պարգևները 4 զանազան են , 7 բայց ամէն ալ օգուտի համար են . 8 և մի և նոյն վախճանի համար զանազան պարգևներ տրուած են : 12 Ինտոր որ բնական մարմինի մը անդամները ան նոյն մարմինին 16 վայելչութեանը , 22 ծառայութեանը 26 և օգուտին համար՝ իրարու հետ միացած՝ մէկգմկու օգնութիւն կ'ընեն , 27 նմանապէս մենք ալ մէկգմկու ընելու ենք՝ Քրիստոսի խորհրդաւոր մարմինը կազմելու համար :

- 1 Բայց հոգևոր պարգևներուն վրայով չեմ ուզեր՝
 2 եղբայրներ , որ չգիտցող ըլլաք : Դուք գիտէք , որ երբ հեթանոս էիք , մօնճ կուռքերուն կը
 3 տարուէիք՝ ինչպէս որ կ'առաջնորդուէիք : Ուստի «» ձեզի կ'իմացընեմ , թէ մէկը չըլլար որ
 Եստուծոյ Հոգիովը խօսի՝ ու Յիսուսը նշովեալ կանչէ . և մէկն ալ չկրնար Յիսուսը՝ Տէր կան-
 4 չել , եթէ ոչ Հոգւով Սրբով : Իրաւ պարգևնե-
 5 ըր զանազան են , բայց նոյն Հոգին է : Նաև պաշտօնները զանազան են , բայց նոյն Տէրն է :
 6 Նոյնպէս ներգործութիւնները զանազան են , բայց նոյն Եստուածն է՝ որ կը ներգործէ ամէնը
 7 ամէն բանի մէջ : Բայց ամէն մէկուն Հոգւոյն յայտնութիւնը տրուած է՝ օգուտի համար :
 8 Մէկու մը՝ Հոգիով իմաստութեան խօսք տը-

- րուած է , ուրիշին գիտութեան խօսք՝ նոյն Հո-
 9 գիին աստիճանով . Միւսին հաւատք՝ նոյն Հո-
 գիով . ուրիշին բժշկութեան պարգևներ՝ նոյն
 10 Հոգիով . Ուրիշին՝ հրաշագործութիւններ . ու-
 րիշին՝ մարգարէութիւն . ուրիշին՝ հոգւոց ընտ-
 րութիւն . ուրիշին զանազան լեզուներ . ուրիշին
 11 լեզուներու թարգմանութիւն : Բայց աս ամէնը
 մի և նոյն Հոգին կը ներգործէ , և ամէն մէկուն
 զատ զատ կը բաժնէ՝ ինչպէս որ կ'ուզէ :
 12 Քանզի ինտոր որ մարմինը մէկ է՝ ու շատ ան-
 դամներ ունի , և ան մարմինին բոլոր անդամները
 որ շատ են՝ մէկ մարմին են , անանկ ալ Քրիս-
 13 տոսը : Ինչու որ մենք ամէնքս մէկ Հոգիով մէկ
 մարմին ըլլալու մկրտուեցանք , թէ Հրէաներ ,
 թէ Հեթանոսներ , թէ ծառաներ , թէ ազատ-
 14 ներ , և ամէնքս ալ մէկ Հոգիէ խմեցինք : Ին-
 չու որ մարմինը մէկ անդամ մը չէ , հապա շատ :
 15 Թէ որ ոտքը ըսէ . Որովհետեւ ես ձեռք չեմ՝
 մարմինէն չեմ , չէ թէ անով ան մարմինէն չէ :
 16 Եւ թէ որ ալանջը ըսէ . Որովհետեւ ես աչք չեմ՝
 մարմինէն չեմ , չէ թէ անով ան մարմինէն չէ :
 17 Թէ որ բոլոր մարմինը աչք ըլլար , լսելիքը ո՞ր
 պիտի ըլլար . և թէ որ բոլորը լսելիք ըլլար , ո՞ր
 18 պիտի ըլլար հոտոտելիքը : Բայց հիմա Ես-
 տուած անդամները դրաւ՝ անոնց ամէն մէկը
 19 մարմինին մէջ , ինչպէս որ ինքը ուզեց : Հապա
 թէ որ ամէնը մէկ անդամ ըլլար , մարմինը ո՞ր
 20 պիտի ըլլար : Բայց հիմա անդամները շատ են ,
 21 ու մարմինը՝ մէկ : Չկրնար աչքը ըսել ձեռքին
 թէ , Դուն ինծի պէտք չես . և ոչ դարձեալ գը-
 22 լուխը ոտքերուն թէ , Ինծի պէտք չէք : Մա-
 նաւանդ մարմինին ան անդամները՝ որ շատ տը-
 23 կար կ'երևնան , աւելի հարկաւոր են . Ու մար-
 մինին առաջինը՝ որ շատ անպատիւ ըլլալ կը
 սեպենք , անոնց վրայ աւելի պատիւ կը դնենք .

- ու «սահլի» մեր անվայելուչ աշխատանքները աւելի վա-
 24 յելչութիւն ունին . Ու մեր վայելուչ աշխատանքներուն
 բան մը պէտք չէ . բայց Աստուած մարմինը բա-
 րեխառնեց , ու պակասութիւն ունեցողին աւելի
 25 պատիւ տուաւ , Որպէս զի մարմինին մէջ երկ-
 պառակութիւն չըլլայ , հապա անդամները մի և
 26 նոյն հոգը ունենան իրարու վրայ : Եւ թէ որ
 մէկ անդամը նեղութիւն քաշէ , բոլոր անդամ-
 ները կը նեղին անոր հետը . և թէ որ փառաւորի
 մէկ անդամը , բոլոր անդամները կ'ուրախանան
 27 անոր հետը : Արդ՝ դուք Վրիստոսի մարմինն
 28 էք , ու մասնաւորապէս «նոյ» անդամները : Եւ
 Աստուած եկեղեցիին մէջը դրաւ մէկ քանիները .
 նախ՝ առաքեալներ , երկրորդ՝ մարգարէներ ,
 երրորդ՝ վարդապետներ , ետքը հրաշքներ , ետ-
 քը բժշկութիւններու պարգևներ , օգնութիւն-
 29 ներ : Միթէ ամէնը առաքեալներ են . միթէ
 ամէնը մարգարէներ են . միթէ ամէնը վարդա-
 պետներ են . միթէ ամէնը հրաշքներ չ'ը գործեն .
 30 Միթէ ամէնը բժշկութեան պարգևներ ունին .
 միթէ ամէնը լեզուներ կը խօսին . միթէ ամէնը
 թարգմանութիւն կ'ընեն :
- 31 Բայց դուք նախանձաւոր եղեք ան շնորհքնե-
 րուն՝ որ լաւագոյն են . և ես՝ ալ աւելի «պէ՛լ» ճամ-
 բայ մը ցուցընեմ ձեզի :

ԳԼ . ԺԳ

1 Առաքեալը կը ցուցնէ թէ ամէն տեսակ պարգևները 2 որչափ ազնիւ և դերազանց ը-
 լան , առանց սիրոյ ոչինչ են : 4 Սիրոյ գովութիւնները , 13 և յոյսէն ու հաւատքէն
 նախամեծար ըլլալը :

- 1 Թէ որ մարդոց ու հրեշտակներուն լեզուները
 խօսիմ՝ և սէր չունենամ , ես ձայն տուող պղին-
 ձի «լէ» եղայ , կամ հնչեցող ծնծղաներու «լէ» :
 2 Եւ թէ որ մարգարէութիւն ունենամ , ու հաս-
 կընամ ամէն խորհուրդները՝ ու ամէն գիտու-

Թիւնը , և թէ որ ունենամ ամէն հաւատքը մին-
 չեւ լեռները տեղափոխելու , ու սէր չունենամ ,
 3 ոչինչ եմ : Եւ թէ որ իմ բոլոր ստացուածքս
 աղքատներուն կերցընեմ , ու իմ մարմինս այ-
 4 ըրուելու տամ , և սէր չունենամ , օգուտ մը չեմ
 սէրը չնախանձիր . սէրը չգոռողանար , չհպար-
 5 տանար , Ենվայել վարմունք չունենար , իրենը
 չփնտռեր , բարկութեան չգրգուռիր , չարութիւն
 6 չխորհիր , Ենիրաւութեան վրայ չինդար , հա-
 7 պա ճշմարտութեան խնդակից կ'ըլլայ , Եմէն
 բանի կը զիջանի , ամէն բանի կը հաւատայ ,
 ամէն բանի կը յուսայ , ամէն բանի կը համբերէ :
 8 Սէրը բնաւ չիյնար . բայց թէ որ մարգարէու-
 թիւններ լլնա՞ պիտի խափանին , թէ որ լեզու-
 ներ՝ պիտի դադարին , թէ որ գիտութիւն՝ պի-
 9 տի խափանի : Ինչու որ շատէն քիչը գիտենք՝
 10 ու շատէն քիչը կը մարգարէանանք . Բայց երբ-
 որ կատարեալը գայ , ան ատենը շատէն քիչը
 11 պիտի խափանի : Երբոր տղայ էի՝ տղայի պէս
 կը խօսէի , տղայի պէս կը խորհէի , տղայի պէս
 համարում ունէի . բայց երբոր այր եղայ , տղա-
 12 յութեան բաները մէկդի ձգեցի : Քանզի հի-
 մա մենք որպէս թէ հայելիի մէջ կը տեսնենք
 անյայտ կերպով , բայց ան ատենը երես առ երես .
 հիմա շատէն քիչ մը տեղեակ եմ , բայց ան ա-
 տենը անանկ պիտի ճանչնամ՝ ինչպէս որ ճանչ-
 13 ցուեցայ : Ուստի հիմա կը մնայ հաւատք՝ յոյս՝
 սէր , աս իրեքը . ու ասոնց մեծագոյնը սէրն է :

ԳԼ . ԺԴ

1 Պօղոս կը գովէ մարգարէութիւն ընելը , 2 և լեզուներ խօսելէն աւելի յարգի կը հա-
 մարի զանիկայ՝ 6 նուագարանի ձայնը օրինակ բերելով . 12 կը ցուցնէ թէ երկուքն
 ալ պէտք է որ եկեղեցիին օգուտին համար ըլլան , 23 որ ան է իրենց ճշմարիտ և սեփ-
 հական վախճանը . 26 կը սորվեցընէ թէ անոնց ամէն մէկը ինչպէս պէտք է գործա-
 ծել : 34 Կանանց հրաման չկայ եկեղեցիին մէջ խօսելու :

1 Սիրոյ ետեւէն գացէք , ու հոգևոր պարգևներ

- րուն նախանձաւոր եղեք , մանաւանդ մարգա-
- 2 րէութիւն ընելու : Ասան զի ան որ օրհնէ լեզուով
կը խօսի՝ չէ թէ մարդոց կը խօսի , հապա Աս-
տուծոյ . ինչու որ մէկը չկայ որ իմանայ , բայց
- 3 անիկայ Հոգիով խորհուրդներ կը խօսի : Սա-
կայն ան որ կը մարգարէանայ , մարդոց կը խօսի՝
շինութիւն ու յորդորանք և մխիթարութիւն
- 4 փայլ : Ան որ օրհնէ լեզուով կը խօսի , իր անձին
շինութիւն կ'ընէ . ու ան որ կը մարգարէանայ ,
- 5 եկեղեցիին շինութիւն կ'ընէ : Ա'ուզեմ որ դուք
ամէնքդ լեզուներ խօսիք , բայց մանաւանդ որ
մարգարէութիւն ընէք , ինչու որ ալ աղէկ է ան՝
որ կը մարգարէանայ , քան թէ ան՝ որ լեզուներ
կը խօսի . միայն թէ թարգմանելու ըլլայ , որ
եկեղեցին ալ շինութիւն առնէ :
- 6 Աւ հիմա եղբայրներ՝ թէ որ ես ձեզի դամ լե-
զուներ խօսելով , ի՞նչ օգուտ պիտի ընեմ՝ ձեզի՝
թէ որ չխօսիմ ձեզի՝ կամ յայտնութիւնով ,
կամ գիտութիւնով , կամ մարգարէութիւնով ,
- 7 կամ վարդապետութիւնով : Աւ ձայն տուող
անկենդան բաները անգամ , թէ սրինգ և թէ
քնար , եթէ ձայներու զանազանութիւն չընեն ,
ի՞նչպէս պիտի ճանչցուի սրինգով կամ քնարով
- 8 հնչուածը : Ինչու որ եթէ փողն ալ անորոշ ձայն
հանէ , ո՞վ պիտի պատրաստուի պատերազմի :
- 9 Անանկ ալ դուք՝ թէ որ լեզուով բացայայտ խօսք
չըրուցէք , խօսուածը ինտո՞ր պիտի հասկըցուի .
- 10 ինչու որ օգին խօսողներ պիտի ըլլաք : Ահա
աշխարհի մէջ այնքան տեսակ ձայներ կան , և
- 11 անոնց մէկը առանց նշանակութեան չէ : Աստի
թէ որ ան ձայնին զօրութիւնը չգիտնամ , ես
խօսողն բարբարոս մը պիտի ըլլամ , խօսողն ալ
- 12 ինծի բարբարոս մը պիտի ըլլայ : Անանկ ալ դուք՝
որովհետեւ հոգեւոր պարգևներու նախանձաւոր
էք , եկեղեցիին շինութեանը համար խնդրեցէք՝

- 13 որ աւելնաք նոյն պարգեւներով : Ենոր համար ան
որ օրաց լեզուով կը խօսի , աղօթք թող ընէ որ
14 թարգմանէ ալ : Վանդի թէ որ ես աղօթք ը-
նեմ օրաց լեզուով , իմ հոգիս աղօթք կ'ընէ ,
15 բայց միտքս անպտուղ է : Ուրեմն ի՞նչ է . ա-
ղօթք ընեմ հոգիով , աղօթք ընեմ մտառու-
թեամբ ալ . սաղմոս երգեմ հոգիով , սաղմոս
16 երգեմ մտառութեամբ ալ : Հապա թէ չէ՝ թէ
որ դուն հոգիով օրհնութիւն ընես , անիկայ որ
տգէտի տեղ կայներ է՝ ինտո՞ր Եմէն պիտի ըսէ
քու գոհութիւն տալու ատենդ . ինչու որ ան
17 քու զրուցածդ չեմանար : Որ թէպէտ դուն
աղէկ գոհութիւն կ'ընես , բայց միւսը շինու-
18 թիւն չառներ : Նստուծմէ կը գոհանամ , որ
19 ձեր ամենէն աւելի լեզուններով կը խօսիմ . Բայց
եկեղեցիին մէջ կ'ուղեմ հինգ խօսք մտառու-
թեամբս խօսիլ , որ ուրիշներուն ալ սորվեցընեմ ,
քան թէ բիւրաւոր խօսքեր օրաց լեզուով :
- 20 Ե՛ղբայրներ՝ միտքով տղաք մի՛ ըլլաք , հապա
չարութիւն գիտալու՝ ի՞նչ տղաք եղեք , ու միտ-
21 քով չափահաս եղեք : Օրէնքին մէջ գրուած է
թէ՝ Օտար լեզուններով՝ ու օտար շրթունքներով
ատ ժողովուրդին հետ պիտի խօսիմ , սակայն և
այնպէս ինծի մօտիկ պիտի չընեն , կ'ըսէ Տէրը :
- 22 Ուրեմն լեզունները նշանի համար են՝ չէ՞ թէ հա-
ւատացեալներուն , հապա անհաւատներուն ,
բայց մարգարէութիւնը չէ՞ թէ անհաւատնե-
23 րուն , հապա հաւատացեալներուն : Երգ՝ թէ
որ բոլոր եկեղեցին մէկտեղ գայ , ու ամէնն ալ
օրաց լեզուններով խօսելու ըլլան , և հոն մօտեն
տգէտներ կամ անհաւատներ . պիտի չըսե՞ն թէ
24 դուք խենթեցեր էք : Իսկ թէ որ ամէնն ալ
մարգարէանան , ու հոն մէկ անհաւատ մը կամ
տգէտ մը մօտէ , ամենէն ալ կը յանդիմանուի ,
25 ամենէն ալ կը քննուի , Ու անոր սրտին ծածուկ

բաները յայտնի կ'ըլլան . և այսպէս երեսի վրայ ինկած՝ Նստուծոյ երկրպագութիւն պիտի ընէ , ու խոստովանի թէ իրաւցընէ Նստուած ձեր մէջն է :

- 26 Ուստի ի՞նչ է՝ եղբայրներ . երբոր մէկտեղ կը ժողովուիք , ձեզմէ ամէն մէկը սաղմոս ունի , վարդապետութիւն ունի , լեզու ունի , յայտնութիւն ունի , թարգմանութիւն ունի . ամէն
- 27 նը շինութեան համար թող ըլլայ : Թէ որ մէկը օրհնէ լեզու կը խօսի , երկու հօգի , և թէ շատը՝ իրեք Բողոք , և ալ մէկիկ մէկիկ , ու մէկը
- 28 թող թարգմանէ : Բայց թէ որ թարգմանող չըլլայ , եկեղեցիին մէջ լուռ թող կենայ , և ինքն
- 29 նիրեն ու Նստուծոյ թող խօսի : Իսկ մարգարէները երկու կամ իրեք հօգի՝ թող խօսին , ու
- 30 մէկալները թող քննութիւն ընեն : Հապա թէ որ նստողներէն ուրիշ մէկուն ալ քան զայս
- 31 նուելու ըլլայ , առաջինը թող լուէ : Ինչու որ ամէնքդ ալ կրնաք մէկիկ մէկիկ մարգարէանալ , որ ամէնն ալ սորվին , ու ամէնն ալ մխիթա-
- 32 ըլլին : Եւ մարգարէներուն հոգիները մարգարէներուն
- 33 ընդհանր հնազանդ են : Ինչու որ Նստուած խոովութեան Մարգարէն է , հապա խաղաղութեան , ինչպէս որ սուրբերուն բոլոր եկեղեցիներուն մէջը :
- 34 Ձեր կնիկները եկեղեցիներուն մէջ լուռ կենան . ինչու որ անոնց հրաման չկայ խօսելու , հապա հնազանդ ըլլալու , ինչպէս որ օրէնքն ալ
- 35 կ'ըսէ : Բայց թէ որ բան սորվիլ կ'ուզեն , տունը իրենց էրիկներուն թող հարցընեն . քանզի կնիկներուն անվայել է եկեղեցւոյ մէջ խօսիլ :
- 36 Միթէ Նստուծոյ խօսքը ձեզմէ՞ ելաւ , կամ թէ
- 37 միայն ձեզի՞ հասաւ : Թէ որ մէկը կը կարծէ թէ ինքը մարգարէ է , կամ հոգևոր , թող հաստատ գիտնայ՝ թէ ի՞նչ որ ձեզի գրեցի՝ Տէ-

38 բոլոր պատուէրներն են . Բայց թէ որ մէկը տը-
 39 գէտ է , թող տգէտ ըլլայ : Ուստի եղբայրներ՝
 մարգարէութիւն ընելու նախանձաւոր եղիք ,
 40 ու լեզուներ խօսիլն ալ մի՛ արգիլէք : Եւ ամէն
 բան վայելչութեամբ և կարգաւ թող ըլլայ :

ԳԼ . ԺԵ

1 Եռաբեալը Քրիստոսի յարութեամբը 12 կը ցուցնէ մեր յարութեան ստուգութիւնը ,
 մարմինն յարութեանը չհաւատացողներուն դէմ . 21 կը ցուցնէ յարութեան պը-
 տուղը , 35 ու եղանակը , 51 և թէ ինչպէս պիտի փոխուին անոնք որ կենդանի կը մնան
 վերջին օրը :

1 Ե՛ղբայրներ՝ ձեզի կ'իմացընեմ ան աւետարա-
 նը՝ որ ես ձեզի քարոզեցի , որ նաև ընդունեցիք ,
 2 ու անոր վրայ հաստատուած էք . Որով կը փրո-
 կուիք ալ , թէ որ ամուր բռնէք ան խօսքը որ ես
 ձեզի քարոզեցի , միայն եթէ պարապ տեղը հա-
 3 լատացած չէք : Ինչու որ պինտ առաջ ես ձեզի
 աւանդեցի անիկայ՝ որն որ ես ալ ընդունեցի ,
 թէ Քրիստոս մեր մեղքերուն համար մեռաւ
 4 գիրքերուն լաւին համեմատ , եւ թէ թաղուե-
 ցաւ , ու յարութիւն առաւ երրորդ օրը՝ գիրքե-
 5 րուն լաւին համեմատ . եւ թէ երևցաւ Վեփա-
 6 սին , ու ետքը տասուերկուքին . Ետքը հինգ
 հարիւրէն աւելի եղբայրներուն մէկտեղ երևցաւ ,
 որոնցմէ շատերը մինչև հիմա կան , և ոմանք
 7 ալ ննջեցին . Ու ետքը երևցաւ Յակոբոսին ,
 8 ետքը բոլոր առաքեալներուն : Ամենէն ետքը՝
 9 որպէս թէ վիժածի մը՝ ինծի ալ երևցաւ : Այսին
 ղի ես առաքեալներուն ամենէն յետինն եմ , որ
 արժանի ալ չեմ առաքեալ ըսուելու , ինչու որ
 10 Աստուծոյ եկեղեցին հալածեցի : Միայն թէ
 Աստուծոյ շնորհօքն եմ՝ ինչ որ եմ . և անոր շը-
 նորհքը որ իմ վրաս է , պարապ քան չէ չեղաւ ,
 հապա ես անոնց ամենէն աւելի աշխատեցայ . և
 չէ թէ ես , հապա Աստուծոյ շնորհքը՝ որ իմ հետս
 11 էր : Ուստի թէ ես և թէ անոնք ասանկ կը քա-
 րոզենք , ու դուք ասանկ հաւատացիք :

- 12 Ուրեմն թէ որ Քրիստոս կը քարոզուի՝ որ
մեռելներէն յարութիւն առած է, ինչպէս ձեզ-
մէ մէկ քանիները կ'ըսեն թէ, Մեռելոց յարու-
- 13 թիւն չկայ: Թէ որ մեռելոց յարութիւն չկայ,
14 ուրեմն Քրիստոս ալ յարութիւն առած չէ. Եւ
թէ որ Քրիստոս յարութիւն առած չէ, ուրեմն
մեր քարոզութիւնը պարապ է, ու ձեր հաւատքն
- 15 ալ պարապ է. Եւ մենք ալ Մատուծոյ սուտ վը-
կաները գտնուած կ'ըլլանք. որովհետեւ Մատու-
ծոյ համար վկայութիւն տուինք թէ, Ինքը Գե-
ռեմէն յարուց Քրիստոսը. որ իրաւ չյարուց
- անիկայ, թէ որ մեռելները յարութիւն չեն առ-
16 ներ. Քանզի թէ որ մեռելները յարութիւն չեն
առներ, Քրիստոս ալ յարութիւն առած չէ.
- 17 Եւ թէ որ Քրիստոս յարութիւն առած չէ, ձեր
հաւատքը պարապ է, «- տակաւին ձեր մեղքե-
18 րուն մէջն էք. Նոյնպէս ալ Քրիստոսով ննջող-
19 ները կորսուած են: Թէ որ միայն աս կեանքիս
համար Քրիստոսի յուսացած ենք, մենք բոլոր
- 20 մարդիկներէն աւելի խղճալի ենք: Բայց հիմա
Քրիստոս մեռելներէն յարութիւն առած է՝
21 ննջեցելոց առջի պտուղը: Քանզի որովհետեւ
մարդով եղաւ մահը, մարդով ալ մեռելոց յա-
- 22 րութիւնը: Այսին զի ինչպէս որ Ադամով ամէ-
նը կը մեռնին, անանկ ալ Քրիստոսով ամէնը
23 կենդանի պիտի ըլլան. Բայց ամէն մէկը իր կար-
գովը, առջի պտուղը Քրիստոս, ետքը Քրիս-
- 24 տոսինները՝ իր գալու ատենը. Անկէ ետեւ Կո-
ղայի վախճանը, երբոր Թագաւորութիւնը պիտի
տայ Մատուծոյ ու Հօրը ձեռքը, երբոր խա-
փանէ ամէն իշխանութիւնը, և ամէն պետու-
- 25 թիւնը ու զօրութիւնը: Ինչու որ անոր պէտք է
Թագաւորութիւն ընել, մինչև որ բոլոր թշնա-
- 26 միները իր ոտքերուն տակը դնէ: Աւերջին թըշ-
նամին՝ «- պիտի խափանի, մահն է, վասն զի

- 27 Գեղեցիկ է . Եմէն բան անոր ոտքերուն տակը հը-
 րան անոր հնազանդեցուց . Բայց երբոր կ'ըսէ թէ , Եմէն
 28 'ի անկէ' որ ամէնը անոր հնազանդեցուց : Ու
 երբոր ամէնը անոր հնազանդ ըլլայ , ան ատենը
 Որդին ինքն ալ պիտի հնազանդի անոր , որ իրեն
 հնազանդեցուց ամէնը , որպէս զի Եստուած ըլ-
 29 լայ ամէնը՝ ամէն բանի մէջ : Հապա թէ չէ ,
 ինչ պիտի ընեն անոնք՝ որ մեռելներուն համար
 կը մկրտուին . թէ որ մեռելները բնաւ յարու-
 թիւն չառնեն , ինչո՞ւ ուրեմն անոնց համար կը
 30 մկրտուին . Ինչո՞ւ համար մենք ալ վտանգի մէջ
 31 կը մտնենք ամէն ժամ : Այլայ կը բերեմ ան
 պարծանքը՝ որ ձեր վրայ ունիմ Բրիստոս Յի-
 սուս մեր Տէրոջմով , որ ես ամէն օր կը մեռնիմ :
 32 Թէ որ Եփեսոսի մէջ մարդոց նման գաղաննե-
 րու հետ մարտնչեցայ , ինչ օգուտ է ինծի , թէ
 որ մեռելները յարութիւն չառնեն . ուտենք ու
 33 խմենք , ինչու որ վաղը կը մեռնինք : Սի խա-
 բուիք . չար ընկերակցութիւնները աղէկ բարքը
 34 կ'ապականեն : Երգարութիւնով զգաստացէք ,
 ու՛ մեղք մի՛ գործէք . ինչու որ Յիւշ ոմանք Ես-
 տուծոյ գիտութիւնը չունին . ձեզ ամէնցընելու
 համար կը զրուցեմ :
 35 Բայց պիտի ըսէ մէկը թէ , Ինտո՞ր մեռելները
 յարութիւն կ'առնեն , կամ թէ ինչ մարմնով կու-
 36 գան : Ե՛նմիտ՝ դուն անիկայ որ կը սերմանես ,
 37 թէ որ չմեռնի՝ չկենդանանար . Ու ան որ կը
 սերմանես , չէ թէ ան մարմինը որ պիտի բուսնի՝
 կը սերմանես , հապա մերկ հատ մը՝ թէ ցորենի
 38 ըլլայ , և թէ մէկ ուրիշ «եղի» . Ու Եստուած անոր
 մարմին կու տայ ինչպէս որ կ'ուզէ , և ամէն մէկ
 39 սերմին իր յատուկ մարմինը : Եմէն մարմին՝ մէկ
 մարմին չէ . հապա մարդոց մարմինը ուրիշ է , ու
 անասնոց մարմինը ուրիշ , ձուկերունն ալ ուրիշ ,

- 40 և թռչուններունը ուրիշ : Արկնաւոր մարմիններ ալ է՞ն , երկրաւոր մարմիններ ալ . բայց երկնաւորներուն փառքը ուրիշ է , ու երկրաւորնե-
- 41 րունը ուրիշ : Արեւին փառքը ուրիշ է , ու լուսնին փառքը ուրիշ , և աստղերուն փառքը ուրիշ . ու Քի աստղը Քիսլ աստղէն տարբեր է փառ-
- 42 քով : Ասանկ ալ է մեռելոց յարութիւնը . հարկէն ապականութիւնով կը սերմանուի , «- անապա-
- 43 կանութիւնով յարութիւն կ'առնէ . Անարգունութիւնով կը սերմանուի , «- փառքով յարութիւն կ'առնէ . տկարութիւնով կը սերմանուի , «- զօ-
- 44 րութիւնով յարութիւն կ'առնէ . Ար սերմանուի շնչաւոր մարմին , և յարութիւն կ'առնէ հոգեւոր մարմին . շնչաւոր մարմին կայ , հոգեւոր մարմին
- 45 ալ կայ : Աւ այսպէս զրուած է . Առջի մարդը Ադամ՝ կենդանի շունչ եղաւ , վերջի Ադամը՝
- 46 կենդանի հոգի : Բայց չէ թէ առաջ հոգեւորը ,
- 47 հապա շնչաւորը , «- ետքը հոգեւորը . Առջի մարդը երկրէն է՝ հողեղէն . բայց երկրորդ մար-
- 48 դը՝ Տէր է՝ երկինքէն : Ինչպէս է՝ հողեղէնը , անանկ ալ հողեղէնները . ու ինչպէս երկնաւորը ,
- 49 անանկ ալ երկնաւորները . Աւ ինտոր որ հողեղէնին կերպարանքը հագեր ենք , երկնաւորին
- 50 կերպարանքն ալ պիտի հագնինք : Բայց աս կ'ըսեմ՝ եղբայրներ , որ մարմինը ու արիւնը Աստուծոյ թագաւորութիւնը չեն կրնար ժառանգել . ո՛չ ալ ապականութիւնը կը ժառանգէ անապականութիւնը :
- 51 Ահա ձեզի խորհուրդ մը կը զրուցեմ . ամէնքս պիտի չննջենք , բայց ամէնքս ալ պիտի փո-
- 52 խուինք , Յանկարծակի աչք գոցել բանալու մէջ՝ վերջին փողն հիւ-եւ-ատենը , որովհետեւ փողը պիտի հնչուի , ու մեռելները յարութիւն պիտի առնեն առանց ապականութեան . և մենք ալ
- 53 պիտի փոխուինք : Այսան զի պէտք է որ աս

- ապականացու մարմնը անապականութիւն հագնի ,
 ու աս մահկանացուս անմահութիւն հագնի :
 54 Բայց երբոր աս մահկանացու մարմնը անմահու-
 թիւն հագնի , և աս ապականացուս անապա-
 կանութիւն հագնի , ան ատենը պիտի կատա-
 րուի ան խօսքը որ գրուեցաւ թէ , Մահը յաղ-
 55 թութեան մէջ ընկղմեցաւ : Ո՛ր է ո՛վ մահ-
 քու խայթոցդ , ո՛ր է ո՛վ գերեզման՝ քու յաղ-
 56 թութիւնդ : Մահին խայթոցը մեղքն է , ու
 57 մեղքին ոյժը՝ օրէնքը : Բայց գոհութիւն Ես-
 տուծոյ , որ մեզի յաղթութիւն կու տայ մեր
 58 Տէր Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը : Ուստի իմ
 սիրելի՛ եղբայրներս՝ հաստատ եղեք , անշարժ
 կեցե՛ք , և ամէն ատեն աւելցէք Տէրոջը գործին
 մէջ , գիտնալով որ ձեր աշխատութիւնը պարապ
 չէ Տէրոջմով :

ԳԼ . Ժ.Ձ

1 Առաքեալը կը յորդորէ կորնթացիները որ Երուսաղէմի եղբայրներուն կարօտութիւնը լեցընեն . 10 բարի վկայութիւն կու տայ Տիմոթէոսին վրայով , 13 և բարեկամական խրատներէն ետեւ 16 իր թուղթը կը վերջացընէ զանազան բարեներով :

- 1 Բայց սուրբերուն համար ոչ ոք չի ժողվելու վրայով , ինտոր որ պատուէր տուի Գաղատա-
- 2 ցւոց եկեղեցիներուն , դուք ալ անանկ ըրէք : Ե-
 մէն մէկշաբթի օրէնք ձեզմէ ամէն մէկը իր քովը
- 3 թող դիզէ ինչ որ կը յաջողի , Որ չըլլայ թէ
 երբոր գամ , ան ատենը ժողովումներ ըլլան . ու
 երբոր գամ , որոնց որ դուք հաճիք , ես զանոնք
 թուղթերով պիտի խրկեմ՝ ձեր պարգևները Ե-
- 4 րուսաղէմ տանելու : Եւ թէ որ իմ երթալս ալ
- 5 արժան սեպուի , իմ հետս թող երթան : Սա-
 կայն ես ձեզի պիտի գամ՝ երբոր Մակեդոնիայէն
 անցնիմ . (քանզի Մակեդոնիայէն կ'անցնիմ .)
- 6 Եւ կարելի է որ ձեր քովը մնամ , կամ ձմեռն ալ
 անցընեմ . որ դուք զիս ճամբայ դնէք , ուր որ
- 7 ես պիտի երթամ : Դնչու որ չեմ ուզեր ձեզ
 հիմա հարևանցի մը տեսնել . բայց յոյս ունիմ

- որ ատեն մը ձեր քովը կենամ, թէ որ Տէրը
 8 հրաման տայ : Սակայն հիմա ես Եփեսոս պի-
 9 տի մնամ մինչև Պենտէկոստէ . Ինչու որ ինծի
 մեծ ու արդիւնաւոր դուռ մը բացուած է . ու
 շատ հակառակորդներ կան :
- 10 Երգ՝ թէ որ Տիմոթէոսը գայ, նայեցէք որ
 ձեր քովը առանց վախի ըլլայ . քանզի անիկայ
 Տէրոջը գործը կը գործէ, ինչպէս որ ես ալ :
- 11 Ուստի չըլլայ որ մէկը անիկայ արհամարհէ .
 հապա խաղաղութեամբ անիկայ ճամբայ դրէք,
 որ ինծի գայ . ինչու որ անոր կը սպասեմ եղ-
- 12 բայրներով մէկտեղ : Իսկ Նպողոս եղբօրը հա-
 մար, շատ աղաչեցի անոր՝ որ ձեզի գայ եղբայր-
 ներուն հետ մէկտեղ . ու բնաւ կամք չունեցաւ
 որ հիմա գայ . բայց պիտի գայ՝ երբոր յարմար
 ժամանակ գտնէ :
- 13 Երթուն կեցէք . հաւատքի մէջ հաստատ
 14 կեցէք, ժիր եղեք, զօրացէք : Ձեր ամէն բա-
 ները սիրով ըլլայ :
- 15 Ա՛ղաչեմ ձեզ՝ եղբայրներ, (զիտէք դուք
 Ստեփաննեսին ընտանիքը թէ Ե.քայիայի առջի
 պտուղն է, ու անձերնին սուրբերուն սպասաւո-
- 16 ըութեանը նուիրեցին .) Որ հնազանդ ըլլաք
 անանկներուն, և ամենուն՝ որ Բէյ հեռ մէկտեղ
 17 կը գործէ ու կ'աշխատի : Ուրախ եմ ես Ստե-
 փաննեսին ու Փորտունատոսին ու Ե.քայիկոսին
 գալուն վրայ, որ ձեր պակսութիւնը անոնք
- 18 լեցուցին . Քանզի հանգստացուցին իմ հոգիս
 ու ձերը . ուստի անանկները ճանչցէք :
- 19 Բարև կ'ընեն ձեզի Նսիայի եկեղեցիները .
 շատ բարև կ'ընեն ձեզի Տէրոյմով Նկիւղասը ու
 Պրիսկիլան՝ իրենց տանը մէջի եկեղեցիով մէկ-
- 20 տեղ : Բարև կ'ընեն ձեզի բոլոր եղբայրները .
 բարև տուէք իրարու սուրբ համբուրով :
- 21 Ես բարևը իմ ձեռքիս՝ Պօղոսինն է : (22) Թէ

որ մէկը Տէր Յիսուս Քրիստոսը չսիրեր, նզու-
 23 վեալ ըլլայ՝ եւ մեր Տէրը գայ : Տէր Յիսուս
 24 Քրիստոսի շնորհքը ձեր հետը. յամէս ձեր ա-
 մենուն հետը ըլլայ Քրիստոս Յիսուսով. ամէն :

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌԵՔԵԼՈՅՆ

ԵՌ ԿՈՐՆԹԵՅԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ե

3 Առաքեալը կը յորդորէ Կորնթացիները համբերող ըլլալ նեղութեան մէջ, ցուցնելով
 անոնց՝ թէ ինչպէս Աստուած մխիթարեց զինքը իր ամէն վեշտերուն մէջ՝ և ազատեց,
 8 մանաւանդ Ասիայի մէջ իր վերջին նեղութեան ատենը. 12 և վկայ բերելով իր ու-
 անոնց խղճմտանքը՝ իր անկեղծութեամբ աւետարանին անփոփոխ ճշմարտութիւնը
 քարոզելուն, 15 կը ցուցնէ թէ իր անոնց չերթալը ո՛չ թէ թեթեամտութենէ կը
 ծագի, հապա անոնց վրայ ունեցած իր կարեկցութենէն :

1 Պօղոս առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի՝ Աս-
 տուծոյ կամքովը, ու Տիմոթէոս Քւ եղբայրը .
 Կորնթոսի մէջ եղած Աստուծոյ եկեղեցիին, և
 բոլոր Աքայիայի մէջ եղող ամէն սուրբերուն .

2 Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի՝ Աստուծմէ մեր
 Հօրմէն, ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէն :

3 Օրհնեալ ըլլայ Աստուած՝ ու մեր Տէր Յիսուս
 Քրիստոսի Հայրը, զթութեանց Հայրը՝ և ա-

4 մէն մխիթարութեան Աստուածը. Են որ մեզ կը
 մխիթարէ մեր ամէն նեղութիւններուն մէջ, որ
 մենք կարող ըլլանք մխիթարել զանոնք՝ որ ամէն
 նեղութիւններու մէջ են, ան մխիթարութիւնու-
 վը՝ որով մենք Աստուծմէ կը մխիթարուինք :

5 Քանզի ինչպէս որ Քրիստոսի չարչարանքները
 մեր վրայ շատ եղան, նմանապէս Քրիստոսի
 ձեռքովը մեր մխիթարութիւնն ալ շատ կ'ըլլայ :

- 6 Եւ թէ նեղութիւն քաշենք , ձեր մխիթարութեանը ու փրկութեանը համար է , և թէ մխիթարութիւնք , ձեր մխիթարութեանը ու փրկութեանը համար է , որ կը յաջողի համբերելով ան չարչարանքներուն՝ որոնցմով մենք ալ կը
- 7 չարչարուինք . Եւ մեր յոյսը հաստատուն է ձեզի համար , ինչու որ գիտենք՝ թէ ինտոր որ չարչարանքներուն հաղորդ էք , անանկ ալ մը
- 8 խիթարութեանը ^{պիտի ըլլա՛տ} : Այսին զի Ասիայի մէջ մեզի պատահած նեղութիւններուն վրայով՝ չեմ ուզեր որ չգիտցող ըլլաք՝ եղբայրներ , թէ Դէ կարողութենէն շատ աւելի ծանրաբեռնեցանք , մինչև որ կեանքերնուս ալ անյոյս եղանք :
- 9 Բայց մահուան վճիռը մենք վրանիս պահեցինք , որ ինքզինքնուս չապաւինինք , հապա Աստու
- 10 ծոյ՝ որ մեռելները կը յարուցանէ . Որ ինքը անանկ մեծ մահուանէ մեզ փրկեց ու կը փրկէ .
- 11 Որուն կը յուսանք թէ տակաւին պիտի փրկէ , մեզի համար ձեր ^{ըստ} աղօթքին օգնականութիւնովը . որ շատերուն ^{աղօթքին} պատճառովը մեզի եղած շնորհքին համար՝ շատերէն գոհութիւն տրուի մեզի համար :
- 12 Ինչու որ մեր պարծանքը աս է , մեր խղճմըտանքին վկայութիւնը՝ թէ մենք Աստուծոյ ^{առջեւ} պարզմտութեամբ ու անկեղծութեամբ , և չէ՛ թէ մարմնաւոր իմաստութիւնով մը , հապա Աստուծոյ շնորհքովը աշխարհի մէջ վարուեցանք , բայց աւելի դէպ ՚ի ձեզի : Քանզի ուրիշ բան չենք գրեր ձեզի , հապա ան որ դուք կը կարդաք՝ ու կը ճանչնաք . և կը յուսամ թէ
- 14 մինչև վերջը պիտի ճանչնաք . Ինչպէս որ քիչ շատ ճանչցաք մեզ , որ ձեր պարծանքն ենք , ինտոր որ դուք ալ մերը , Տէր Յիսուսի օրը :
- 15 Եւ աս վստահութիւնով կ'ուզէի առաջ ձեզի գալ , որ դուք երկրորդ ^{անգամ} շնորհք ընդունիք .

- 16 Ու ձեզմէ անցնիլ դէպ 'ի Մակեդոնիա , և դարձեալ Մակեդոնիայէն ձեզի գալ , ու ձեզմէ ճամբայ դրուիլ դէպ 'ի Հրէաստան : Ուստի աս որ ես մտածեցի , միթէ թեթեւութիւնով շարժեցայ . կամ թէ ան որ ես կը խորհիմ , մարմնաւորապէս կը խորհիմ , որ իմ կողմանէս այո՛ այո՛ և ոչ ոչ ըլլայ : Սակայն հաւատարիմ է Եստուած , որ մեր խօսքը ձեզի ոչ հասնուի , այո՛ և ոչ չէր : Ինչու որ Եստուծոյ Որդին Յիսուս Քրիստոսը՝ որ մեզմով ձեզի քարոզուեցաւ , (ինծմով և Սիղուանոսով ու Տիմոթէոսով ,) այո՛ և ոչ չէղաւ , հապա իր մէջը եղաւ այոն . Քանզի որչափ որ Եստուծոյ խոստմունքները կան , իր մէջը Եյո՛ են , ու իր մէջը Եմէն են՝ Եստուծոյ փառքին համար մեր ձեռքովը : Բայց ան որ մեզ ձեզի հետ մէկտեղ Քրիստոսով հաստատեց , ու մեզ օծեց , Եստուած է . Որ մեզ կնքեց ալ , և Դիւն տուաւ Հոգւոյն գրաւը մեր սրտերուն մէջը : Բայց ես զԵստուած վկայ կը կանչեմ իմ անձիս , որ ձեզ խնայելու համար տակաւին Կորնթոս չեկայ . «այլ» չէ թէ ձեր հաւատքին վրայ կը տիրապետենք , հապա գործակից ենք ձեր ուրախութեանը . ինչու որ դուք հաւատքով կը կենաք :

ԳԼ . Բ

1 Պօղոս ցուցնելով իր անոնց չեթալուն պատճառը , 6 կը խնդրէ որ եկեղեցիին հաղորդակցութենէն կտրուած անձին ներեն՝ ու միթարեն զանիկայ , 10 ինտոր որ ինքն ալ անոր անկեղծ զղջմանը նայելով՝ ներած է : 12 կը ծանուցանէ Տրովադայէն Մակեդոնիա անցնելուն պատճառը , 14 և ամէն տեղ Եստուծմէ իր քարոզութեանը տրուած բարի յաջողութիւնը :

- 1 Սակայն ես ինծմէ աս որոշեցի , որ նորէն
2 տրտմութիւնով չգամ ձեզի : Ինչու որ եթէ ես ձեզ տրտմեցնեմ , ալ ո՞վ է որ զիս պիտի ուրախացնէ , թէ չէ ան՝ որ ինծմէ կը տրտմի : Ու աս զրեցի , որ չըլլայ թէ երբոր գամ՝ տրտմութիւն մը կրեմ անոնցմէ , ուսկից որ պէտք է

- ինծի ուրախ ըլլալ . քանզի ձեր ամենուն վրայ
վստահ եմ, որ իմ ուրախութիւնս ձեր ամենունն
4 է : Ինչու որ շատ նեղութենէ և սրտի տազնա-
պէ ես ձեզի գրեցի շատ արցունքով . չէ թէ որ
դուք տրտմիք , հապա որ գիտնաք ան սէրը՝ որ
ես ունիմ աւելի ձեր վրայ :
- 5 Բայց թէ որ մէկը տրտմեցուց , չէ թէ զիս
տրտմեցուց , հապա ըստ մասին (որ Խոսէ Ժանը
6 չընեմ) ձեզ ամէնքդ : Հերիք է անանկ մար-
7 դուն ան պատիժը , որ շատերէն եղաւ : Ուստի
ընդհակառակն Խոսէ է աւելի ներել անոր , ու մը-
խիթարել , որ չըլլայ թէ անանկը աւելի տըրտ-
8 մութենէն ընկղմի : Ուստի կ'աղաչեմ ձեզ , որ
9 անոր վրայ Եւ սէրը հաստատէք . (Մտոր հա-
մար ալ գրեցի , որ ձեզ փորձելով՝ գիտնամ
10 թէ ամէն բանի մէջ հնազանդ էք : Եւ որուն
որ դուք բան մը կը ներէք , ես ալ ինչ ներէմ . ինչու
որ եթէ ես ալ ներեմ , ինչ որ ներեմ՝ ձեզի հա-
11 մար է Վրիստոսի կողմանէ .) Որ չըլլայ թէ
զրկանք մը կրենք Սատանայէն . քանզի անոր
խորհուրդները չգիտցող չենք :
- 12 Երգ՝ երբոր ես Տրովադա հասայ Վրիստոսի
աւետարանը Խոսէլու , և ինծի դուռ մը բաց էր
13 Տէրօջմով , Իմ հոգւոյս մէջ հանգստութիւն
չունէի , ինչու որ իմ Տիտոս եղբայրս հոն չգտայ .
հապա անոնցմէ հրաժարելով՝ Մակեդոնիա
գացի :
- 14 Բայց գոհութիւն Մատուծոյ՝ որ միշտ յաղ-
թող կ'ընէ մեզ Վրիստոսով , ու զինքը ճանչ-
նալուն հոտը մեղմով յայտնի կ'ընէ ամէն տեղ .
- 15 Ինչու որ մենք Մատուծոյ առջևը Վրիստոսին
անուշ հոտն ենք՝ փրկուածներուն մէջ և կոր-
16 սուածներուն մէջ . Ոմանց մահուան հոտ դէպ
'ի մահ , և ոմանց կենդանութեան հոտ դէպ 'ի
17 կեանք . և աս բաներուն ո՞վ բաւական է : Վան-

զի մենք շատերուն պէս չենք , որ Աստուծոյ խօսքին խարդախութիւն կ'ընեն . հապա որպէս թէ անկեղծութեամբ , հապա որպէս թէ Աստուծոյ՝ Աստուծոյ առջևը Քրիստոսով կը խօսինք :

ԳԼ . Գ

1 Առաքելը կը ցուցնէ թէ Կորնթացոց հաւատքը և շնորհները բաւական վկայութիւն են իր պաշտօնին , որ սուտ վարդապետները սնապարծութեան յանցանքով չամբաստանեն զինքը . 6 և օրէնքին ու աւետարանին պաշտօնեաներուն մէջտեղը բաղդատութիւն մը ընելով՝ 12 փաստերով կը հաստատէ որ իր պաշտօնը խիստ զերազանց է , ճիշդ ինտոր որ կենաց և ազատութեան օրէնքը զերազանց է դատապարտութեան օրէնքէն :

- 1 Կը սկսի՞նք նորէն անձերնիս յանձն ընել . կամ թէ ոմանց պէս պէտք է մեզի յանձնարարա-
- 2 ըութեան թուղթեր՝ ձեզի , կամ ձեզմէ : Հապա մեր թուղթը դուք էք՝ մեր սրտերուն մէջը գրուած , ճանչցուած ու կարդացուած ամէն
- 3 մարդիկներէն . Յայտնի ըլլալով որ դուք Քրիստոսի թուղթն էք մեր սպասաւորութիւնովը . չէ թէ մելանով գրուած , հապա կենդանի Աստուծոյ Հոգիովը . չէ թէ քարեղէն տախտակներու վրայ , հապա սրտին մարմնեղէն տախ-
- 4 տակներուն վրայ : Եւ ասանկ վստահութիւն ունինք մենք Աստուծոյ վրայ՝ Քրիստոսի ձեռ-
- 5 քովը . Չէ թէ մենք ինքնիրեննիս բաւական ենք բան մը խորհելու՝ որպէս թէ մեզմէ . հապա մեր
- 6 բաւականութիւնը Աստուծոյմէ է . Որ մեզ բաւ-
- կան ալ ըրաւ նոր կտակարանին պաշտօնեաներ ըլլալով՝ չէ թէ գիրին , հապա հոգիին . ինչու որ
- գիրը կը սպաննէ , բայց հոգին կ'ապրեցընէ :
- 7 Իսկ թէ որ քարերու վրայ գրով փորուած մահուան պաշտօնը փառքով եղաւ , որ Խորայէի որդիքը կարող չեղան Մովսէսին երեսը նայելու՝ անոր երեսին փառացը համար , որ պիտի խա-
- 8 փանուէր . Ուրիշ հոգիին պաշտօնը ի՞նչպէս աւե-
- 9 լի փառքով պիտի չըլլայ : Ինչու որ եթէ դատապարտութեան պաշտօնը փառքով էր , որ-

- չափ աւելի արդարութեան պաշտօնը փառքով
 10 պիտի ըլլայ : Ա՛սան զի ան որ փառաւոր էր ,
 աս մասին փառաւոր չէ , գերազանց փառքին
 11 պատճառովը : Վանդի եթէ ան որ պիտի խա-
 փանուէր՝ փառքով էր , ո՞րչափ աւելի ան որ կը կե-
 12 նայ՝ փառքով պարտի ըլլալ : Ուստի ասանկ յոյս որ
 ունինք , շատ համարձակութեամբ կը վարուինք
 13 Եւ Իսրայէլի Գեղ . Եւ չէ թէ ինչպէս որ Մովսէս
 իր երեսին վրայ ծածկոց կը ձգէր , որ Խորայէլի
 որդիքը չնային ան խափանուելու Բանիսի վախ-
 14 ճանին : Սակայն անոնց միտքերը կուրցան .
 ինչու որ մինչև ասօրուան օրս նոյն ծածկոցը
 ձգուած է հին կտակարանին ընթերցմունքին
 վրայ , ու չվերնար , (ինչու որ Վրիստոսով կը
 15 խափանուի .) Հապա մինչև այսօր երբոր Մով-
 սէսին գիրքը կը կարդան անոնց սրտին վրայ
 16 ծածկոց մը կը կենայ : Բայց երբոր Տէրօջը
 դառնան , ան ատենը պիտի վերնայ ան ծածկո-
 17 ցը . Ա՛սան զի Տէրը Հոգին է . և ո՛ւր որ Տէրօջը
 18 Հոգին կայ , հոն ազատութիւն կայ : Բայց
 մենք ամէնքս բաց երեսով Տէրօջը փառքը որ-
 պէս թէ հայելիի մէջ տեսնելով , նոյն պատկերին
 կը նորոգուինք փառքէ ՚ի փառք , որպէս թէ
 Տէրօջը Հոգիէն :

ԳԼ . Դ

- 1 Կը ծանուցանէ թէ ինչպէս անկեղծութեամբ և հաւատարիմ եռանդով քարոզեց աւե-
 տարանը , 7 և թէ ինչպէս աւետարանին համար իր ամէն օր կրած նեղութիւնները և
 հալածանքները պատճառ եղան աւելցնելու Աստուծոյ զօրութեան փառքը , 12 եկե-
 ղեցին օգուտը , 16 և իր անձին յաւիտենական փառքը :

- 1 Ուստի աս պաշտօնը ունենալով , ինչպէս որ
 2 ողորմութիւն գտանք , չենք ձանձրանար . Հա-
 պա հրաժարեցանք ամօթալի ծածուկ բաներէն ,
 ու խորամանկութիւնով չենք վարուիր , և խար-
 դախութիւն չենք ըներ Աստուծոյ խօսքին մէջ .
 հապա ճշմարտութիւնը յայտնելով՝ անձերնիս

- մարդոց ամէն խղճմտանքին կ'ընծայենք Աստու-
- 3 ծոյ առջևը : Իսկ թէ որ մեր աւետարանը ծած-
կուած ալ է, կորսուածներուն մէջ ծածկուած է .
- 4 Որոնց մէջ աս աշխարհիս աստուածը անհա-
ւատներուն միտքերը կուրցուց, որ Քրիստոսի
փառաց աւետարանին լոյսը անոնց վրայ չծագէ .
- 5 որ ինքն է Աստուծոյ պատկերը : Ինչու որ չէ
թէ անձերնիս կը քարոզենք, հապա Քրիստոս
Յիսուս Տէրը, ու մեզ՝ ձեր ծառաները Յիսուսի
- 6 համար : Ա՛սան զի Աստուած՝ որ հրամանն բրաւ
խաւարէն լոյս ծագել, ինքը մեր սրտերուն մէջ
ծագեց՝ Աստուծոյ փառաց գիտութեան լոյսը
տալու համար Յիսուս Քրիստոսի անձովը :
- 7 Երդ՝ մենք աս գանձը հոգէ ամաններու մէջ ու-
նինք, որ զօրութեան առաւելութիւնը Աստուծ-
- 8 մէ ըլլայ, ու չէ թէ մեզմէ : Ամէն կողմանէ վըշ-
տացած ենք, բայց նեղը ինկած չենք . կարօ-
- 9 տեալ ենք, բայց յուսահատած չենք . Հալա-
ծուած ենք, բայց երեսէ ձգուած չենք . վար
- 10 ձգուած ենք, բայց կորսուած չենք . Ամէն ա-
տեն Յիսուսի մահը մեր մարմիններուն մէջը կը
կրենք, որ Յիսուսի կեանքն ալ մեր մարմիննե-
- 11 րուն մէջը յայտնուի : Ա՛սան զի մենք որ կեն-
դանի ենք՝ Յիսուսի համար միշտ մահուան կը
մատնուինք, որ Յիսուսի կեանքն ալ մեր մահ-
կանացու մարմիններուն մէջը յայտնի ըլլայ :
- 12 Ուստի մահը մեր մէջը կը ներգործէ, և կեանքը
- 13 ձեր մէջը : Բայց հաւատքին նոյն հոգին ունինք,
ինչպէս որ գրուած է . Հաւատացի, անոր հա-
մար խօսեցայ . մենք ալ կը հաւատանք, ու անոր
- 14 համար կը խօսինք . Աս գիտնալով՝ թէ ան որ
Տէր Յիսուսը յարուց, մեզ ալ Յիսուսով պիտի
յարուցանէ, ու անոր առջևը պիտի կայնեցնէ
- 15 ձեզմով մէկտեղ . Ինչու որ ամէն բան ձեզի հա-
մար է, որ ան շնորհքը առատացած՝ շատերուն

գոհութիւն ընելովը աւելնայ Աստուծոյ փառքին
համար :

- 16 Ա՛յսն որոյ չենք ձանձրանար . բայց թէպէտ
մեր գուրսի մարդը կ'ապականի , սակայն մեր
17 ներսի հարէր օրէ օր կը նորոգուի : Ինչու որ մեր
վայրկենական թեթեւնեղութիւնը խիստ մեծ ա-
չափազանց փառքի յաւիտենական առաւելու-
18 թիւն կը գործէ մեզի : Ա՛յսն զի մենք երեցած
բաներուն չենք նայիր , հապա չերեցածներուն .
ինչու որ երեցած բաները ժամանակաւոր են ,
բայց չերեցածները՝ յաւիտենական :

ԳԼ . Ե

1 Եր ծանուցանէ թէ ինքը հաստատուն յոյս ունենայով անմահ փառաց , 9 և սպասելով
ան փառքին և ընդհանուր դատաստանին , կը ջանայ մարդու խղճմտանք ունենալ , 12
ոչ թէ անով պարծենալու համար , 14 այլ իբրև Քրիստոսէն կենդանութիւն ունեցող
մէկը՝ կաշխատի որ միայն Քրիստոսի կենդանի ըլլայ իբրև նոր արարած մը , 18 ու իր
հաշտութեան պաշտօնովը ուրիշներն ալ Աստուծոյ հետ հաշտեցնէ :

- 1 Ա՛յսն զի գիտենք որ եթէ մեր վրանի նման
երկրաւոր տունը քակուի , մէկ շինուածք մը
ունինք Աստուծոյ , անձեռագործ տուն մը՝ յա-
2 խտենական՝ երկինքի մէջ : Այլ աս երկրաւոր տան
մէջ կը հառաչենք , մեր երկնաւոր բնակութիւ-
3 նը հագնելու փափաքելով . Միայն թէ երբոր ան
4 հագնելու ըլլանք , մերկ չգտնուինք : Ա՛յսն զի
մենք որ աս վրանին տակն ենք՝ կը հառաչենք
ծանրութիւն քաշելով . ինչու որ չենք ուզեր
վրանուս հանել , հապա անկապ ասոր վրայէն հագ-
նիլ , որ մահկանացութիւնը ընկղմի կեանքէն :
5 Բայց ան որ մեզ աս բանիս կը պատրաստէ՝ Աս-
տուած է . որ նաև մեզի տուաւ Հոգիին զբաւը :
6 Ուստի ամէն ատեն վստահութիւն ունինք , և
գիտենք՝ թէ որչափ որ մարմինի մէջ կը կենանք ,
7 Տէրօջմէ հեռու ենք . (Ինչու որ հաւատքով կը
8 քալենք , ու չէ՛ թէ երեւոյթով .) Ուստի վստա-
հութիւն ունինք՝ և ալ աւելի կ'ուզենք մարմինէն
9 հեռանալ , ու Տէրօջը քովը կենալ : Ասոր հա-

- մար կը ջանանք ալ , որ թէ կենանք , և թէ հե-
 10 ուանանք , անոր հաճոյ ըլլանք : Այսին զի պէտք
 է որ ամէնքս ալ Քրիստոսի ատեանին առ-
 ջեւը ներկայանանք , որ ամէն մէկը իր մարմնովը
 ըրածներուն փոխարէնը առնէ ինչ որ գործեր է ,
 թէ բարի և թէ չար :
- 11 Ուստի Տէրոջը վախը գիտնալով՝ մարդոց
 միտքը կը հաճեցընենք . սակայն մենք Աստուծոյ
 առջեւ յայտնի ենք . և կը յուսամ որ ձեր խղճ-
 12 մտանքին մէջն ալ յայտնի ենք : Չէ թէ նորէն
 անձերնիս ձեզի կ'ընծայենք . հապա առիթ կու
 տանք ձեզի՝ մեր վրայով պարծենալու . որ քան զ
 ունենաք պատիւնէլ՝ անոնց՝ որ աչքի երեցա-
 13 ծովը կը պարծենան , ու չէ թէ սրտով : Ինչու
 որ եթէ խելըռած ենք՝ ա՛յ Աստուծոյ համար է , և
 14 թէ որ զգաստ ենք՝ ա՛յ ձեզի համար է . Ինչու որ
 Քրիստոսի սէրը մեզ կը ստիպէ . քանզի մեր
 զատումը աս է որ՝ եթէ մէկը ամենուն համար
 15 մեռաւ , ուրեմն ամէնն ալ մեռած էին . Եւ ամե-
 նուն համար մեռաւ , որ կենդանի եղողները՝ ալ
 իրենց անձերուն կենդանի չըլլան , հապա անոր՝
 որ իրենց համար մեռաւ ու յարութիւն առաւ :
 16 Ուստի ասկէ ետեւ մենք մէկ մը մարմինով չենք
 գիտեր . ու թէև Քրիստոսը մարմինով ճանչ-
 ցանք , բայց հիմա՝ ալ ա՛յնչ չենք ճանչնար :
 17 Ուրեմն թէ որ մէկը Քրիստոսի մէջ է , ա՛յնչ
 նոր ստեղծուած մըն է . հիները անցաւ , և ահա
 18 ամէն բան նոր եղաւ : Սակայն ամէն բան Աս-
 տուծմէ է , որ մեզ իրեն հետ հաշտեցուց Յի-
 սուս Քրիստոսի ձեռքովը , ու տուաւ մեզի հաշ-
 19 տութեան պաշտօնը . Այսինքն Աստուած էր ,
 որ Քրիստոսով աշխարհս իրեն հետ հաշտեցուց ,
 և անոնց յանցանքները իրենց չսեպեց , ու հաշ-
 20 տութեան խօսքը մեր մէջը դրաւ : Ուրեմն Քրի-
 ստոսի կողմանէ դեսպանութիւն կ'ընենք , իբ-

րև թէ Աստուած կը բարեխօսէր մեզմով . կ'ազաչենք յէջ Քրիստոսի կողմանէ , հաշտուեցէք
 21 Աստուծոյ հետ : Այսին զի Աստուած անիկայ՝ որ
 մեզք չէր զիտեր , մեզի համար մեղաւոր սեպեց ,
 որ մենք անոր միջոցովը Աստուծոյ արդարները
 ըլլանք :

ԳԼ . Զ

1 Առաքեալը կը ծանուցանէ որ իր անձը ընծայած է իբրև Քրիստոսի հաւատարիմ՝ պաշտօնէյ , թէ իր յորդորանքներովը , 3 թէ իր անարատ վարքովը , 4 և թէ աւետարանին համար համբերութեամբ տանելով ամէն տեսակ վիշտերու ու նեղութիւններու :
 14 Կը յորդորէ զանոնք որ ետ կենան կռապաշտական ընկերութիւններէն և պղծութիւններէն՝ մտածելով որ իրենց անձերը կենդանի Աստուծոյ տաճարն են :

1 Ուստի մենք ալ գործակից ըլլալով՝ կ'ազաչենք
 որ Աստուծոյ շնորհքը պարապ տեղը ընդունած
 2 չըլլաք : Ինչու որ՝ Ընդունելի ժամանակի մը
 մէջ լսեցի քեզի՝ կ'ըսէ , և փրկութեան օրը
 օգնութիւն ըրի քեզի . ահա հիմա է ընդունելի
 ժամանակը , ահա հիմա է փրկութեան օրը :
 3 Ինչաւ մէկ բանով մը գայթակղութիւն չենք
 4 տար , որ Դէ պաշտօնը չարատաւորի . Բայց ա-
 մէն բանի մէջ մեր անձը կ'ընծայենք Աստուծոյ
 սպասաւորներու պէս՝ շատ համբերութիւնով
 վիշտերու մէջ , տառապանքներու , նեղութիւն-
 5 ներու , Դեժերու , բանտերու , խռովութիւննե-
 րու , աշխատութիւններու , հսկումներու , ծո-
 6 մերու մէջ . Մաքրութիւնով , զիտութիւնով ,
 երկայնմտութիւնով , քաղցրութիւնով , Սուրբ
 7 Հոգիով , անկեղծ սիրով , Ճշմարտութեան
 խօսքով , Աստուծոյ զօրութիւնով , արդարու-
 թեան զէնքերով՝ որ աջ կողմէն ու ձախ կողմէն
 8 է . Փառքով ու անարգութիւնով , պարսաւան-
 քով և զովութիւնով . մոլորեցնողներու պէս՝ ու
 9 ճշմարիտներ . Ընծանօթներու պէս՝ և ծանօթ-
 ներ . մեռնողներու պէս՝ և ահա կենդանի ենք .
 պատժուածներու պէս , ու չսպաննուածներ .
 10 Տրամածներու պէս՝ ու միշտ ուրախ ենք . աղ-

- քատներու պէս՝ ու շատերը կը հարստացընենք .
 բան մը չունեցողներու պէս՝ և ամէն բան ստա-
 11 ցած ենք : Սեր բերանը ձեզի բացուած է՝ ով
 12 կորնթացիք , և մեր սիրտը լայնցած : Դուք
 մեր կողմէն չէք նեղուիր , հապա ձեր «-նեցած»
 13 գթոյն կողմէ կը նեղուիք : Ուստի անոր հա-
 տուցումը ընէլ՝ հաճախ՝ (իբրև որդիներուս կը խօ-
 սիմ յեղ ,) դուք ալ լինէ՛ք ինչ լայնցէք :
 14 Ենհաւատներուն հետ օտարախառն լծակից
 մի՛ ըլլաք . քանզի ի՞նչ մասնակցութիւն ունի
 արդարութիւնը անօրէնութեան հետ . և ի՞նչ
 15 հաղորդութիւն ունի լոյսը՝ խաւարին հետ . Եւ
 ի՞նչ միաբանութիւն ունի Վերիստոս Բելիարին
 հետ . կամ ի՞նչ բաժին ունի հաւատացեալը ան-
 16 հաւատին հետ . Եւ ի՞նչ յարմարութիւն ունի
 Եստուծոյ տաճարը կռոց հետ . վասն զի դուք
 կենդանի Եստուծոյ տաճարն էք , ինչպէս որ
 Եստուած ըսաւ թէ , Ենոնց մէջը պիտի բնա-
 կիմ , ու ահա՛ մէջը պիտի քալեմ , և անոնց Ես-
 տուած պիտի ըլլամ , ու անոնք ինծի ժողովուրդ
 17 պիտի ըլլան : Եսոր համար ելէք անոնց մէջէն ,
 ու զատուեցէք , կ'ըսէ Տէրը , և պիղծ բանի մի՛
 18 դպչեք . Ու ես ձեզ պիտի ընդունիմ , և ես ձեզի
 Հայր պիտի ըլլամ , ու դուք ինծի տղաքներ ու
 աղջկներ պիտի ըլլաք՝ կ'ըսէ Եմենակալ Տէրը :

ԳԼ . Է

1 Իր խօսքը շարունակելով՝ կը յորդորէ զանոնք սուրբ վարք ունենալու , 2 և իրենց ու-
 ցընելու ան նոյն սէրը որ ինքը անոնց վրայ ունէր . 3 կը ծանուցանէ թէ իր նեղութիւն-
 ներուն մէջ որչափ միեմարութիւն ունեցաւ՝ երբոր Տիոտոս իրեն պատմեց անոնց ան-
 կեղծ ապաշխարութիւնը որ իր առջի նամակը պատճառէր էր . 13 և թէ անոնց Տի-
 տոսին ցուցուցած սէրը ու հաղանդութիւնը արդարացուցին իր պարծանքը անոնց
 վրայով :

1 Ուստի սիրելիք՝ որովհետև մենք աս խոստ-
 մունքները ունինք , մեր անձերը մարմինի ու
 հոգիի ամէն կէտ պղծութենէն մաքրենք , և
 սրբութիւնը կատարելագործենք Եստուծոյ վա-
 խովը :

- 2 Ընդունեցէք մեզ . մէկու մը փնաս չտուինք ,
 3 ո՛չ մէկը եղծեցինք , և ո՛չ մէկը զրկեցինք : Չէ
 թէ յեւ դատապարտելու համար «» կը զրուցեմ .
 որովհետեւ ես առաջուց ըսեր եմ , որ դուք մեր
 սիրտերուն մէջն էք՝ մեռնելու ու ապրելու յեւ
 4 հետ : Շատ է իմ համարձակութիւնս ձեր վը-
 րայ . շատ է իմ պարծանքս ձեզի համար . լե-
 ցուն եմ մխիթարութիւնով , աւելցած եմ ուրա-
 խութիւնով մեր ամէն նեղութիւններուն մէջ :
 5 Այսան զի երբոր մենք Սակեդոնիա հասանք ,
 բնաւ մեր մարմինը հանգստութիւն չունեցաւ .
 հապա ամէն կողմանէ նեղութիւն կը քաշէինք .
 դուրսէն պատերազմներ էին , «» ներսէն՝ վա-
 6 խեր : Բայց Նստուած՝ որ խոնարհները կը մը-
 խիթարէ , մեզ մխիթարեց Տիտոսի գալովը :
 7 Եւ չէ թէ միայն անոր գալովը , հապա ան մխի-
 թարութիւնովն ալ՝ որով ինքը մխիթարուեր էր
 ձեզմով , երբոր մեզի պատմեց ձեր բաղձանքը ,
 ձեր ողբը , ձեր ինծի համար «» նախանձա-
 ւորութիւնը , անանկ որ ալ աւելի ուրախ եղայ :
 8 Ինչու որ եթէ ձեզ տրտմեցուցի «» թուղթովը ,
 չեմ զղջար , (թէև զղջացեր էի .) քանզի կը
 տեսնեմ՝ որ ան թուղթը ձեզ տրտմեցուց , թէև
 9 քիչ մը ատեն : Արդ՝ ուրախ եմ , չէ թէ որ
 տրտմեցաք , հապա որ ապաշխարութեան հա-
 մար տրտմեցաք . որովհետեւ դուք Նստուծոյ
 «» պէս տրտմեցաք , անանկ որ բանով մըն
 10 ալ մեզմէ փնաս չքաշէք : Ինչու որ Նստուծոյ
 «» պէս եղած տրտմութիւնը՝ փրկութեան
 համար ապաշխարութիւն կը գործէ , որ զղջա-
 նալու բան չէ . բայց աշխարհի տրտմութիւնը
 11 մահ կը գործէ : Բանզի ահա աս բանը՝ որ
 դուք Նստուծոյ «» պէս տրտմեցաք , ձեր
 մէջը որչափ ջանք գործեց , որչափ չքմեղութիւն ,
 որչափ սրտմտութիւն , որչափ վախ , որչափ

- բաղձանք , որչափ նախանձաւորութիւն , որչափ վրէժինդրութիւն . ամէն կերպով ինքզինքնիդ ցուցուցիք թէ ատ բանին մէջ մաքուր էք :
- 12 Ուրեմն ան որ ես ձեզի գրեցի , չէ թէ զրկանքը ընողին համար էր , և չէ թէ զրկանքը կրողին համար , հապա որ ձեր վրայ մեր ունեցած հոգը
- 13 յայտնի ըլլայ ձեզի՝ Մատուծոյ առջևը : Ուստի ան ձեր մխիթարութեանը համար մենք մխիթարուեցանք . շատ աւելի ալ ուրախացանք Տիտոսի ուրախութեանը համար . ինչու որ անոր հոգին ձեր ամենէն հանգստութիւն գտեր էր :
- 14 Այսան զի ինչ որ ես անոր առջևը ձեզի համար պարծենցայ՝ ամօթով չեղայ . հապա ինչպէս որ ամէն բան ճշմարտութիւնով խօսեցանք ձեզի , անանկ ալ Տիտոսին առջևը պարծենալնիս ճշմարիտ եղաւ :
- 15 Նաև անոր սէրը աւելի է ձեր վերայ , երբոր կը յիշէ ձեր ամենուն հնազանդութիւնը , թէ ինչպէս վախով ու դողով անիկայ
- 16 ընդուներ էք : Ուստի ուրախ եմ որ ամէն բանի մէջ ձեր վրայ վստահութիւն ունիմ :

ԳԼ . Ը

1 Առաքեալը օրինակ բերելով Մակեդոնացիները՝ կը յորդորէ Կորնթացիները որ առատաձեռնութեամբ օգնութիւն ընեն Երուսաղեմի աղքատ սուրբերուն . 7 կը յիշեցնէ իրենց առջի ջանքը , 9 Քրիստոսի օրինակը , 14 և ան հոգևոր օգուտը որ ունենալու էին ան օգնութիւնը ընելովսին . 16 գովութեամբ կը խօսի Տիտոսին և ուրիշ եղբայրներուն յօժարամտութեանը վրայով՝ որոնք իր խնդրանքը և իր յորդորանքովը անոնց գացեր էին բուն աս դործիս համար :

- 1 Երդ՝ եղբայրներ՝ ձեզի կը ծանուցանեմ Մատուծոյ շնորհքը , որ Մակեդոնացւոց եկեղեցի
- 2 ներուն տրուած է . Որ նեղութեան մեծ փորձին մէջ՝ իրենց ուրախութեանը առաւելութիւնը ելլայ . և իրենց ծանր աղքատութիւնը աւելի մեծ
- 3 առատաձեռնութիւն եղաւ : Ինչու որ ես կը վկայեմ որ իրենց կարողութեանը չափովը՝ ու կարողութենէն ալ աւելի , Իրենց կամքովը շատ ազաւանքով կ'աղաչէին՝ որ սուրբերը , ու սուրբե-

- 5 րուն համար եղած պաշտօնին մասնակցութիւնը
 ընդունինք : Եւ չէ թէ որչափ որ մենք կը յու-
 սայինք , հապա անձերնին ալ տուին , առաջ
 6 Տէրովը՝ ու երբ մեզի Աստուծոյ կամքովը . Որ
 Տիտոսին աղաչեցինք՝ թէ ինչպէս որ անիկայ
 առաջուց սկսեց , անանկ ալ ձեր մէջը կատարէ
 7 ատ շնորհքն ալ : Բայց ինչպէս որ ամէն բանով
 առատացած էք դուք , (հաւատքով՝ ու խօսքով՝
 ու գիտութիւնով՝ և ամէն ջանքով՝ ու ձեզմէ
 մեր վրայ եղած սիրովը ,) նոյնք՝ որ ատ շնորհ-
 8 քով ալ առատանաք . Չէ թէ հրամայելով մը կը
 զրուցեմ , հապա ուրիշներուն ջանքին պատճա-
 9 թիւնը : Բանզի դուք գիտէք մեր Տէր Յիսուս
 Բրիստոսի շնորհքը , թէ ինքը ձեզի համար
 աղքատ եղաւ՝ ան որ հարուստ էր , որ դուք ա-
 10 նոր աղքատանալովը հարստանաք : Եւ աս բա-
 նիս մէջ խրատ մը կու տամ . ինչու որ ասիկայ
 ձեր օգտին համար է . դուք որ չէ թէ միայն ը-
 նելը , հապա կամենալն ալ առաջուց սկսեցիք՝
 11 անցած տարուրնէ հետէ . Ուստի հիմա ընելն ալ
 կատարեցէք . որ ինտոր կամաց յօժարութիւն
 12 լայ՝ որք ունեցածին չափովը ընդունելի է , ու
 13 չէ թէ չունեցածին չափովը : Ինչու որ չէ թէ ե-
 ուրիշներուն հանգստութիւն չէ՛ , ու ձեզի
 14 նեղութիւն . Հապա հաւասարութիւնով՝ հի-
 մակուան ատենս ձեր աւելին անոնց պակսու-
 թիւնը լեցնէ . որպէս զի անոնց աւելին ալ օր
 15 սարութիւն ըլլայ . ինտոր որ գրուած է . Թէ
 ան որ շատ փառք , չաւելցաւ . ու ան որ քիչ ,
 16 չպակսեցաւ : Բայց գոհութիւն Աստուծոյ , որ
 17 նոյն հոգը ձեր վրայ՝ Տիտոսին սիրտը ձգեց . Ին-

- չու որ Դէ աղաչանքը ընդունեց , և իր յօժա-
 րամտութիւնը շատ ըլլալով՝ իր կամքովը ելաւ
 18 ձեզի գալու : Ու անոր հետ խրկեցինք ան եղ-
 բայրը , որուն գովութիւնը աւետարանին մէջն
 19 է՝ բոլոր եկեղեցիներուն մէջ . Եւ ոչ միայն այս-
 քան , հապա նաև եկեղեցիներէն ընտրուեցաւ
 մեզի ճամբորդութեան ընկեր ըլլալու աս տուրքե-
 րուն մէջ , որ մենք կը ծառայենք Տէրոջը փառ-
 20 քին համար , ու մեր յօժարութեամբը : Բայց
 աս մասին զգուշութիւն կ'ընէինք , որ չըլլայ թէ
 մէկը արատ մը դնէ մեր վրայ աս առատութեանս
 21 մէջ , որուն մենք կը ծառայենք : Վանդի ոչ
 միայն Տէրոջը առջևը , հապա մարդոց առջևն ալ
 22 բարի բաներ ընէլու՝ հոգ կը տանինք : Եւ անոնց
 հետը մեր եղբայրը խրկեցինք , որն որ շատ
 բաներու մէջ փորձելով՝ շատ անգամ յօժա-
 րամիտ գտեր ենք . ու հիմա՝ ալ աւելի յօ-
 ժարամիտ՝ ան մեծ փստահութիւնովը ոչ ձեր
 23 վրայ ունի : Բայց թէ որ Տիտոսին համար է
 հարցընէ , անիկայ իմ ընկերս է , և ձեր մէջը
 իմ գործակիցս . իսկ թէ որ մեր եղբայրնե-
 րուն համար , առանձն եկեղեցիներուն խրկածներն
 24 են , ու՝ Քրիստոսի փառքը : Ուստի ձեր սիրոյն՝
 և մեր ձեր վրայով պարծենալուն ապացոյցը ա-
 տոնց վրայ ցուցուցէք եկեղեցիներուն առջևը :

ԳԼ . Թ

1 Առաքեալը կը ցուցնէ պատճառը՝ թէ ինչու համար , (թէև ինքը գիտէր անոնց յօ-
 ժարամտութիւնը ,) յառաջագոյն խրկեց Տիտոսը և միւս եղբայրները . 6 կը յորդորէ
 որ առատ ողորմութիւն տան , իբր թէ ան տուածնին տեսակ մը սերմ ցանել էր՝ 10 որ
 առատօրէն պտուղ պիտի տար իրենց , 13 և պատճառ պիտի ըլլար որ մեծ շնորհակա-
 լութիւն մատուցուի Աստուծոյ :

1 Վանդի սուրբերուն ըլլալու պաշտօնին վրա-

2 յով ինծի աւելորդ է ձեզի գրել . Ինչու որ գի-
 տեմ ես ձեր յօժարամտութիւնը , որուն վրա-
 յով կը պարծենամ ձեզի համար Մակեդոնա-
 ցւոց մէջ , թէ Աքայեցիք անցած տարուրէն հե-

- տէ պատրաստ են . ու ձեր քաշէ նախանձը շա-
- 3 տերը գրգռեց : Եւ ահա եղբայրները խրկեցի ,
որ մեր ձեզի համար պարծենալը՝ ատ մասին
մէջ պարապ չելլէ . հապա պատրաստ գտնուիք՝
- 4 ինչպէս որ ըսեր եմ . Որ չըլլայ թէ երբոր Մա-
կեդոնացիք իմ հետս գան՝ ու ձեզ անպատրաստ
գտնեն , ալ մենք (որ չըսենք թէ դուք ,) ամօ-
թով մնանք աս պարծանքին վստահութեանը
- 5 մէջ : Ուստի հարկաւոր սեպեցի եղբայրներուն
աղաչել , որ առաջուց ձեզի գան , ու առաջուց
կարգի դնեն ան ձեր առաջուց ծանուցուած ըն-
ծան՝ որ պատրաստ ըլլայ , անանկ որ ընծայի
- 6 պէս ըլլայ , ու չէ թէ ազահութեան պէս : Բայց
ասիկայ էր ծանուցանէ՝ թէ ան որ խնայելով կը
սերմանէ՝ խնայելով պիտի հնձէ . ու ան որ ա-
ռատութիւնով կը սերմանէ՝ առատութիւնով
- 7 պիտի հնձէ : Ամէն մէկը ինչպէս որ իր սրտո-
վը կը յօժարի , Եւ այնպէս Կայ . չէ թէ տրտմու-
թեամբ կամ ստիպմամբ . ինչու որ Աստուած
- 8 յօժարակամ տուողը կը սիրէ : Բայց կարող
է Աստուած բոլոր շնորհքները ձեզի առատօրէն
տալու . որ ամէն բանի մէջ ամէն ատեն բոլոր
ձեզի պէտք եղածը ունենալով , ամէն բարի
- 9 գործքերով առատանաք . Ինչպէս որ գրուած
է . Տարածեց՝ «- աղքատներուն տուաւ . անոր
- 10 արդարութիւնը յաւիտեան կը մնայ : Եւ ա-
նիկայ որ սերմ ցանողին սերմ կը պարգեւէ , և
կերակուրի համար հաց , ձեր սերմանիքը պիտի
պարգեւէ և աւելցնէ , ու ձեր արդարութեան
- 11 պտուղները պիտի շատցնէ . Որ ամէն բանի
մէջ հարստանաք ամէն կերպ առատութիւնով ,
որ մեր ձեռքովը կը պատճառէ գոհութիւն Կալ
- 12 Աստուծոյ : Ինչու որ աս պաշտօնիս մատակա-
րարութիւնը չէ թէ մինակ սուրբերուն պակսու-
թիւնը լեցնելու համար է , հապա նաև աւելի

- 13 շատցընելու Եստուծոյ գոհութիւն տալը . Երբ-
որ աս յէջ պաշտօնին փորձովը փառաւորեն
զԵստուած՝ Քրիստոսի աւետարանը խոստովա-
նելնուդ հնազանդութեանը համար , և առա-
տաձեռնութիւննիդ անոնց ու ամենուն հաղոր-
14 դելնուդ համար . Եւ իրենց աղօթքը ձեզի հա-
մար հարողանային , փափաք ունենալով ձեր վրայ՝
Եստուծոյ գերազանց շնորհքին համար՝ որ ձեր
15 մէջն է : Եւ գոհութիւն Եստուծոյ՝ անոր
չպատմուելու պարգևին համար :

ԳԼ . Ժ

- 1 Առաքեալը իր անձը և մարմինն երեւոյթը արհամարհող սուտ առաքեալներուն դէմ՝
յառաջ կը բերէ իր հոգեւոր իշխանութիւնը , 7 հաստատելով որ իր զալու ատենը այն-
չափ զօրաւոր պիտի ըլլայ իր խօսքովը , որչափ որ իր նամակովն է իր հեռաւորութեան
ատենը . 12 կը յանդիմանէ զանոնք՝ չափէ դուրս առաջ անցնելուն և ուրիշն աչ-
խատանքովը պարծենալուն համար :

- 1 Իայց ես Պօղոսս ձեզի կ'աղաչեմ Քրիստոսի
հեղութիւնովը ու քաղցրութիւնովը , որ երես
առ երես հարողանային խոնարհ եմ ձեր մէջը ,
2 բայց հեռուէն կը համարձակիմ ձեզի . Կ'աղա-
չեմ՝ որ չըլլայ թէ մօտէն ալ համարձակիմ ան
վստահութիւնովը՝ որով միտք ունիմ յանդգնիլ
մէկ քանիններուն վրայ , որոնք որ մեր վրայով
անանկ կը կարծեն՝ թէ մարմնաւորապէս կը
3 քալենք : Քանզի թէպէտ մարմինի մէջ կը
քալենք , բայց չէ թէ մարմնաւորապէս զինուո-
4 թութիւն կ'ընենք . Ինչու որ մեր զինուորու-
թեան զէնքերը մարմնաւոր չեն , հապա Ես-
տուծմէ զօրութիւն առած՝ ամրոցները քակե-
5 լու . մենք խորհուրդներ կը քակենք , Եւ Ես-
տուծոյ գիտութեանը դէմ բոլոր հպարտացած
բարձր բաները , ու բոլոր միտքերը Քրիստոսի
6 հնազանդութեանը գերի կ'ընենք . Եւ պատ-
րաստ ունինք վրէժ առնելը ամէն անհնազան-
դութենէ , երբոր ձեր հնազանդութիւնը կա-
7 տարեալ ըլլայ : Դուրսի երևութիւն կը նայիք .

- Թէ որ մէկը վստահ ըլլայ իր անձին վրայ՝ Թէ
ինքը Վրիստոսինն է , աս նորէն ինքիրմէ խոր-
հի՝ որ ինչպէս ինքը Վրիստոսինն է , անանկ ալ
8 մենք : Վանգի Թէ որ աւելի ալ պարծենալու
ըլլամ աս մեր իշխանութեանը վրայով՝ որ Տէրը
մեզի տուաւ ձեզ շննելու , ու չէ՛ Թէ քակելու
9 համար , պիտի չամչնամ . Որ անանկ չսեպուիմ՝
որպէս Թէ ես Թուղթերովս ձեզի վախ մը կը
10 ձգեմ . Վանգի՝ Ահա Թուղթերը (կ'ըսէ Դէւ ,)
ծանր ու զօրաւոր են , բայց ահա մարմինին երևոյ-
11 Թը տկար է , ու խօսքը անարգ . Անանկ հաշտ
աս Թող խորհի , որ մենք հեռուէն ինչպէս որ
ենք խօսքով մեր Թուղթերովը , մօտէն ալ ա-
12 նանկ պիտի ըլլանք գործքով : Ինչու որ մենք չենք
համարձակիր մեր անձը կշիռքի դնել ու բաղդա-
տել ոմանց հետ , որ ինքզինքնին կը գովեն .
բայց անոնք իրենցմով իրենց անձերը չափելով ,
և զիրենք իրենց հետ բաղդատելով՝ չեն հասկը-
13 նար : Բայց մենք չափէ դուրս բաներով պիտի
չպարծենանք . հապա ան կանոնին չափովը , որ
Աստուած մեզի բաժին տուաւ՝ մինչև ձեզի հաս-
14 նելու . Չէ՛ Թէ որպէս Թէ մենք ձեզի հասած
չենք , ու ինքզինքնիս չափէն աւելի կ'երկընցը-
նենք . ինչու որ Վրիստոսի աւետարանովը մին-
15 չև ձեզի հասանք : Աւ չէ՛ Թէ չափէ դուրս բա-
ներով՝ ուրիշներուն աշխատանքովը կը պարծե-
նանք . հապա յոյս ունինք որ ձեր հաւատքը ա-
ւելնալուն՝ մեր կանոնին չափովը՝ ձեզմով աւելի
16 ընդարձակինք , Ձեզմէ անդիի կողմերը աւետա-
րանը քարոզելու , և չէ՛ Թէ պատրաստ բաներու
17 վրայ պարծենալու ուրիշի մը կանոնով : Բայց
ան որ կը պարծենայ , Թող Տէրոջմով պարծե-
18 նայ : Ասան զի չէ՛ Թէ ան՝ որ իր անձը կը գովէ ,
անիկայ է ընտրուածը , հապա ան՝ որ Տէրը զա-
նիկայ կը գովէ :

ԳԼ . ԺԵ

1 Նախանձով լեցուած Կորնթացւոց վրայ՝ որոնք կ'երենայ թէ սուտ առաքեալները աւել չպատուաւոր կը համարէին , կը ստիպուի իր անձին վրայ պարծնալ , 5 թէ ինքը հաւասար է երեւել առաքեալներուն , 7 և թէ ինքը աւետարանը ձրի քարոզէց անոնց՝ բնաւ մէկուն նեղութիւն չտալով իր ապրուստին համար . 13 կը ցուցնէ թէ ինքը օրէնքին կողմանէ ստոր չէ ան խաբեայ գործաւորներէն , 23 և Գրիստոսի ծառայութեանը , ու իր պաշտօնին համար իր կրած նեղութիւններուն մէջ՝ շատ գերազանց է անոնցմէ :

- 1 Երանի թէ քիչ մը ներէիք իմ անմտութեանս .
- 2 և իրաւցընէ համբերեցէք ինծի : Ասան զի ձեր վրայ նախանձաւոր եմ Մատուծոյ նախանձովը . ինչու որ ես ձեզ մէկ էրկան մը նշանեցի՝ մաքուր կոյսի մը պէս Վրիստոսի դիմացը հանելու :
- 3 Միայն թէ կը վախնամ՝ չըլլայ թէ ինչպէս որ օձը Եւան խաբեց իր խորամանկութիւնովը , ա՜նանկ ալ ձեր միտքերը ապականին Վրիստոսի
- 4 վրայ եղած միամտութենէն : Ասան զի թէ որ մէկը գալու ըլլայ՝ և ուրիշ Յիսուս քարոզէ՝ որ մենք ան չքարոզեցինք , կամ ուրիշ հոգի առնէք՝ որ չառիք , կամ ուրիշ աւետարան՝ որն որ չէք ընդունած , ա՜նանկէր ո՞ր աղէկ կը համբերէիք :
- 5 Քանզի ես ասանկ կը սեպեմ՝ որ ամենէն երեւելի
- 6 առաքեալներէն բանով մըն ալ պակաս չեմ : Եւ թէպէտ խօսքի կողմէ անկիրթ եմ , բայց չէ թէ գիտութեան կողմէ , սակայն ամէն բանի մէջ
- 7 բոլորովին անձերնիս ձեզի յայտնի ըրինք : Մի՛ թէ յանցանք գործած եղայ՝ որ Մատուծոյ աւետարանը ձեզի ձրի քարոզելով իմ անձս խոնարհեցուցի , որ դուք բարձրանաք :
- 8 Ուրիշ եկեղեցիները կողոպտեցի՝ ա՜նանկէր թողակ առնելով ձեզի ծառայելու համար : Ու ձեր քովը գտնուած ատենս՝ երբոր պակասութիւն մը ունեցայ , յե՛ւ մէկուն ձանձրութիւն չտուի . ինչու որ իմ պակասութիւնս լեցուցին Մակեդոնիայէն եկող եղբայրները . և ամէն կերպով ձեզի ծանրութիւն տալէն իմ անձս պահեցի՝ ու պիտի պահեմ ալ :
- 10 Վրիստոսի ճշմարտութիւնը իմ ներսի դիս է ,

- որ աս իմ պարծենալս պիտի չխափանուի ինծմէ
- 11 Աքայիայի կողմերը : Ինչո՞ւ . որպէս թէ չեմ
- 12 սիրեր ձեզ . ա՛յն Մատուած գիտէ : Բայց ան որ
կ'ընեմ՝ պիտի ընեմ ալ , որ կտրեմ անոնց պատ-
ճառը՝ որոնք պատճառ կը փնտռեն , որ ինչ բա-
նով կը պարծենան , իրենք ալ մեզի պէս գըտ-
- 13 նուին : Ինչու որ անանկները սուտ առաքեալ-
ներ՝ խաբերայ բանւորներ ըլլալով , Վրիստոսի
առաքեալներուն կերպարանքը վրանին կ'առնեն :
- 14 Եւ զարմանք մը չէ . ինչու որ ինքը Սատանան
- 15 ալ լուսաւոր հրեշտակի կերպարանք կ'առնէ . Ալ
մեծ բան մը չէ , որ անոր պաշտօնեաներն ալ՝
արդարութեան պաշտօնեաներու նման կերպա-
րանք կ'առնեն . որոնց վերջը իրենց գործքերուն
- 16 համեմատ պիտի ըլլայ : Գարծեալ կ'ըսեմ . չըլ-
լայ որ մէկը զիս անմիտ սեպէ . հապա թէ չէ՝
գոնէ անմիտի մը պէս զիս ընդունեցէք , որ ես
- 17 ալ քիչ մը պարծենամ : Ան որ ես կը խօսիմ՝ չէ
թէ Տէրոջը հաճա՞յ պէս կը խօսիմ , հապա որպէս
թէ անմտութիւնով մը ատ պարծենալուն վըս-
- 18 տահութիւնովը : Որովհետեւ շատերը մարմնոյ
կողմանէ կը պարծենան , ես ալ պիտի պարծե-
- 19 նամ : Վանզի դուք իմաստուն ըլլալով՝ յօժա-
- 20 րութեամբ կը համբերէք անմիտներուն : Ինչու
որ կը համբերէք , թէ որ մէկը ձեզ ծառայեցը-
նէ , թէ որ մէկը քե՛ս ստացուածքը ուտէ , թէ որ
մէկը քե՛զի բա՛ն առնէ , թէ որ մէկը քե՛զի հը-
պարտանայ , թէ որ մէկը ձեր երեսին դարնէ :
- 21 Վամահրանքի ձեռով կը խօսիմ , իբր թէ մենք
տկար էինք . բայց ինչ բանով որ մէկը պարծենալու-
կը համարձակի՝ (անմտութեամբ կը խօսիմ ,)
- 22 ես ալ կը համարձակիմ : Անոնք Երբայեցի՞ են ,
ես ալ . Իսրայէլացի՞ են , ես ալ . Երբահամի սե-
- 23 րօնդ են , ես ալ . Վրիստոսի պաշտօնեաներ են ,
(յիմարաբար կը խօսիմ) ալ աւելի ես . աշխա-

- տանքներով՝ աւելի , ծեծերով՝ ալ աւելի , բան-
տարկութիւններով՝ աւելի , մահուան լաւագոյնով՝
24 շատ անգամ . Հրէաներէն հինգ անգամ քառ-
25 սունէն մէկ մը պակաս չէ՞ կերայ . Իրեք անգամ
ձաղկով ծեծուեցայ . մէկ անգամ քարկոծուե-
ցայ . իրեք անգամ նաւաբեկութեան հանդիպե-
ցայ . գիշեր մը ու ցորեկ մը ծովն անդունդը մնա-
26 ցի . Շատ անգամ ճամբորդութեանց մէջ լաւ-
լաւուէցայ . գետերէն վտանգներ , աւազակներէն
վտանգներ , խաղաղէս վտանգներ , հեթանոսնե-
րէն վտանգներ , քաղաքի մէջ վտանգներ , ա-
նապատի մէջ վտանգներ , ծովի վրայ վտանգ-
ներ , սուտ եղբայրներու մէջ վտանգներ ասէ՛ցի .
27 Ջանքի ու աշխատանքի մէջ , շատ անգամ քը-
նահատութեան մէջ , անօթութեան ու ծա-
րաւութեան մէջ , շատ անգամ ծով կենալու
28 մէջ , ցուրտի ու մերկութեան մէջ է . Չգէ ար-
տաքին շէշ-Բիշէշ , ամէն օրուան զբաղմունքը՝
բոլոր եկեղեցիներուն հոգը վրաս կը դիզուէր :
29 Ո՞վ կը տկարանայ , ու ես չեմ տկարանար . ո՞վ
30 կը գայթակղի , ու իմ սիրտս չայրիր : Թէ որ
պարծենալ պէտք ըլլայ , տկարութեանս բանե-
31 րուն վրայ պարծենամ : Աստուած և մեր Տէր
Յիսուս Քրիստոսի Հայրը , որ յաւիտեան օրհ-
32 նեալ է , գիտէ որ սուտ չեմ զրուցեր : Դամաս-
կոսի մէջ Արեւտա թագաւորին աղգապետը զիս
բռնել ուղելով՝ Դամասկացոց քաղաքը պահա-
33 պաններ դրեր էր . Եւ ես պատուհանին մէջէն
զամբիւղով պատէն վար կախուեցայ , ու անոր
ձեռքէն փախայ :

ԳԼ . ԺԲ

1 Պօղոս իր առաքելութիւնը դովելու համար՝ թէ և կրնար պարծենալ իրեն եղած յայտ-
նութիւններուն վրայ , 9 բայց աւելի աղէկ կը համարի իր տկարութեանցը վրայ պար-
ծենալ , 11 յանդիմանելով զանոնք որ ստիպեցին զինքը սլապէս պարծենալու . 14 կը
խոստանայ նորէն իրենց երթալ հայրական սիրով մը . 20 բայց կը վախնայ որ ինքը
պիտի ցաւի՝ շատ գայթակղութիւններ և անկարգութիւններ գտնելով մէջերին :

- 1 Պարծենալ պէտք ըլլայ ալ, բայց ինծի անօ-
գուտ է . միայն թէ Տէրոջը տեսիլքներուն ու
2 յայտնութիւններուն գամ: Մարդ մը գիտեմ
Քրիստոսով տանուչորս տարի առաջ, (եթէ
մարմնով է՝ չեմ գիտեր, և եթէ առանց մար-
մինի՝ չեմ գիտեր, Աստուած գիտէ,) որ անան-
կը յափշտակուեցաւ մինչև երրորդ երկինքը :
3 Ու գիտեմ անանկ մարդ մը, (եթէ մարմնով՝
և եթէ առանց մարմինի, չեմ գիտեր, Աստուած
4 գիտէ,) Որ դրախտը յափշտակուեցաւ՝ ու լսեց
չպատմուելու խօսքեր, որ մարդու արժան չէ
5 խօսիլ : Աս անանկին համար պիտի պարծենամ.
բայց իմ անձիս համար պիտի չպարծենամ, հա-
6 պա միայն տկարութեանս վրայ : Ինչու որ եթէ
պարծենալ ալ ուզեմ՝ անմիտ պիտի չըլլամ .
որովհետև շիտակը պիտի զօրուցեմ . բայց կը
խնայեմ ինքեմ՝ որ չըլլայ թէ մէկը իմ վրաս աւե-
լի համարում ունենայ, քան որչափ որ իմ վրաս
7 կը տեսնէ, կամ ինծմէ կը լսէ : Աւ որ չըլլայ
թէ ես հպարտանամ խիստ շատ յայտնութիւն-
ներուն համար, ինծի մարմինի խայթոց մը
տրուեցաւ՝ Սատանայի հրեշտակ մը՝ զիս նեղելու
8 համար, որ չըլլայ թէ հպարտանամ : Ասոր
համար իրեք անգամ աղաչեցի Տէրոջը, որ մէկ-
9 զի ընէ ինծմէ : Ու ըսաւ ինծի. Իմ շնորհքս հե-
րիք է քեզի . ինչու որ իմ զօրութիւնս տկարու-
թեան մէջ կը կատարուի . ուստի մեծ յօժարու-
թեամբ աւելի իմ տկարութիւններուս վրայ պի-
տի պարծենամ, որ Քրիստոսի զօրութիւնը իմ
10 վրաս հանգչի : Անոր համար հաւներ եմ ես
տկարութիւններու, նախատիքներու, տառա-
պանքներու, հալածանքներու, «-նեղութիւննե-
րու» Քրիստոսի համար . ինչու որ երբոր կը տը-
11 կարանամ, ան ատենը զօրաւոր եմ : Աս անմիտ
եղայ պարծենալով, որ դուք ստիպեցիք զիս . վասն

- զի ինծի պէտք էր ձեզմէ վկայութիւն առնել . քանզի ես երեւելի առաքեալներէն բանով մը
- 12 պակաս չգտնուեցայ , թէեւ ես ոչինչ եմ : Յի-
րաւի ձեր մէջը առաքեալի նշաններ գործուեցան
ամէն համբերութիւնով , նշաններով , և սքան-
13 չելեքներով , ու զօրութիւններով : Այսինքն զի ալ
ի՞նչ կայ , որ անով պակաս գտնուեցաք ուրիշ
եկեղեցիներէն , միայն թէ անով՝ որ ես ձեզի
ձանձրութիւն չտուի . ներեցէք ինծի ատ յան-
ցանքը :
- 14 Ե՛հա աս երբորդ անգամ է՝ որ կը պատրաս-
տուիմ ձեզի գալու . և ես ձեզի ձանձրութիւն
պիտի չտամ . ինչու որ ես ձեր «նշան» չեմ
փնտռեր , հապա՛ ձեզ . որովհետեւ որդիները
պարտաւոր չեն ծնողքներուն համար բան դիզել ,
- 15 հապա ծնողքները՝ որդիներուն համար : Եւ ես
մեծ յօժարութեամբ ծախք պիտի բնեմ , ու
ծախք պիտի ըլլամ ալ ձեր անձերուն համար ,
թէպէտև ձեզ աւելի սիրելովս յե՛ւե քիչ սիրուիմ
ալ :
- 16 Սակայն թող ըլլայ որ ես ձեզի ծանրութիւն
մը չտուի , բայց «նշան» չեմ լինի խորագէտ ըլլա-
17 լովս նենգութեամբ ձեզ բռնեցի : Միթէ իմ
ձեզի խրկածներուս մէկուն ձեռքովը ձեզմէ բան
18 մը քաշեցի : Տիտոսին աղաչեցի , ու անոր հե-
տը ան եղբայրը խրկեցի . միթէ Տիտոս ձեզմէ
բան մը քաշեց . չէ՞ որ երբեք «նշան» ալ նոյն հոգիով
քալեցինք , չէ՞ որ նոյն ճամբով պարտեցանք :
- 19 Դարձեալ կը կարծէք որ ձեր առջին ջատա-
գովութիւն կ'ընենք մեր անձերուն . Եստուծոյ
առջևը Քրիստոսով կը խօսինք . և ամէն բան
20 սիրելեք՝ ձեր շինութեանը համար է . Քանզի կը
վախնամ՝ որ չըլլայ թէ երբոր գամ , ձեզ ուղա-
ծիս պէս չգտնեմ , և ես ալ ձեզի ձեր չուղածին
պէս գտնուիմ . չըլլայ թէ յե՛ր «նշան» «նշան» վե՛ճեր ,

նախանձներ , սրտմտութիւններ , գրգռութիւններ , չարախօսութիւններ , բանսարկութիւններ , ամբարտաւանութիւններ , խռովութիւններ . 21 Չըլայ թէ երբոր նորէն գամ՝ իմ Աստուածս զիս նկուն ընէ ձեր քովը , ու սուգ ընեմ շատերուն համար՝ որ առաջուց մեզք գործեցին , ու չապաշխարեցին իրենց գործած պղծութեանը՝ և պոռնկութեանը ու գիճութեանը վրայ :

ԳԼ . ԺԳ

1 Կը ծանուցանէ թէ ինքը անաչառ պիտի ըլլայ , և իր առաքելական իշխանութիւնը պիտի բանեցընէ յամառեալ մեղաւորներուն դէմ . 5 և յորդորելով որ իրենց հաւատքը փորձեն , 7 ու իրենց մեղքերէն դառնան՝ դեռ ինքը անոնց չգացած , 11 իր թուղթը կը վերջացընէ ընդհանուր յորդորանքով մը և աղօթքով :

1 Աս երբորդ անգամ է որ ձեզի կու գամ . երկու կամ իրեք վկաներու բերնէ պիտի հաստատուի ա-

2 մէն բան : Առաջուց ըսեր եմ՝ և նորէն առաջուց կը զօրուցեմ (որպէս թէ երկրորդ անգամ ներկայ կը գտնուիմ՝ թէև հիմա հեռուէն ինչ Գրէ՛) առջի մեղանչողներուն՝ և ուրիշ ամենուն , որ եթէ նորէն

3 գամ՝ պիտի չխնայեմ . Որովհետև Քրիստոսի ինձմով խօսելուն ապացոյցը կը փնտռէք , որ ինքը ձեր վրայ տկարացած չէ , հապա ձեր մէջը

4 զօրացած է . Որ թէպէտ խաչուեցաւ տկարութիւնով , բայց կենդանի է Աստուծոյ զօրութեամբը . քանզի մենք ալ թէպէտ կը տկարանանք անով , բայց կենդանի պիտի ըլլանք անոր

5 հետ Աստուծոյ զօրութեամբը ձեր մէջը : Փորձեցէք ձեր անձերը թէ հաւատքին մէջն էք . քննեցէք ձեր անձերը . չէք գիտեր ինքզինքնիդ , որ Յիսուս Քրիստոս ձեր մէջն է , միայն թէ որ

6 խոտելի չըլաք : Բայց կը յուսամ որ պիտի գիտնաք թէ մենք խոտելի չենք : Եւ կը խնդրեմ

7 Աստուծմէ որ դուք մէկ չարութիւն մը չընէք . չէ թէ որ մենք ընտիր երեւինք , հապա որ դուք բարին գործէք , թէև մենք իբրև խոտելի ը-

8 լանք : Ինչու որ ճշմարտութեան դէմ կարո-

- ղութիւն մը չունինք , հապա ճշմարտութեան
- 9 համար : Ուրախ ենք՝ երբոր մենք կը տկարանանք , ու դուք զօրաւոր կ'ըլլաք , և մենք ալ ատ ձեր հաստատութեանը համար կ'աղօթենք :
- 10 Ուստի աս կը գրեմ՝ ձեզի հեռուէն , որ չըլլայ թէ երբոր գամ՝ սաստկութեամբ վարուիմ ան իշխանութեանը համեմատ , որ Տէրը ինծի տուաւ շինելու՝ ու չէ՛ թէ քակելու համար :
- 11 Եյսուհետեւ եղբայրներ՝ ողջ եղեք , հաստատ կեցէք , միսիթարուեցէք , միաբան եղեք , խաղաղութիւն ըրէք . և սիրոյ ու խաղաղութեան
- 12 Նստուածը ձեր հետը պիտի ըլլայ : Բարե՛ տուէք իրարու սուրբ համբուրով . բարեւ կ'ընեն
- 13 ձեզի բոլոր սուրբերը : Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը՝ և Նստուծոյ սէրը՝ ու Հոգւոյն Արքայ հաղորդութիւնը ձեր ամենուն հետը ըլլայ . ամէն :

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌԵՔԵԼՈՅՆ

ԵՌ ԳԵՂԵՏԵՅԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ե

6 Առաքեալը կը զարմանայ որ Գաղատացիք այնքան շուտով թող տուին զինքը, ու իր քարոզած աւետարանը, 8 և կը նշովէ ան մարդիկը որ իր քարոզած աւետարանէն զատ՝ ուրիշ աւետարան մը կը քարոզեն. 11 կը ցուցնեն թէ ինքը չէ թէ մարդոցմէ, այլ Աստուծմէ սորված է աւետարանը. 14 թէ ինքը ինչ էր իր կողումէն առաջ, 17 և թէ ինչ ըրաւ անմիջապէս ետքը:

- 1 Պօղոս առաքեալ ելա՞ծ՝ չէ՛ թէ մարդոցմէ, ու չէ՛ թէ մարդու ձեռքով, հապա Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը, և Հօր Աստուծոյ՝ որ զանիկայ
- 2 մեռելներէն յարուց, Եւ բոլոր եղբայրները որ
- 3 իմ հետս են՝ Գաղատիոյ եկեղեցիներուդ. Շընորհք և խաղաղութիւն ձեզի Հօր Աստուծմէ
- 4 ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսէն. Են որ իր անձը տուաւ մեր մեղքերուն համար, որ մեզ փրկէ հիմակուան չար աշխարհէն՝ Աստուծոյ ու մեր
- 5 Հօրը կամացը համեմատ. Որուն փառք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:
- 6 Ար զարմանամ որ այդպէս շուտով ուրիշ աւետարանի կը փոխուիք անկէ՝ որ ձեզ Քրիստոսի
- 7 շնորհացը կանչեց. Որ չկայ ուրիշ աւետարան. միայն թէ կան ոմանք՝ որ ձեզ կը խռովեցընեն, ու կ'ուզեն Քրիստոսի աւետարանը խանգարել:
- 8 Բայց թէ որ մենք՝ կամ երկինքէն հրեշտակ մը Գաղատարանէ ձեզի անկէ ուրիշ՝ որ մենք աւետարանեցինք ձեզի, նշովեալ ըլլայ: Ինչպէս որ
- 9 առաջ ըսինք, հիմա ալ նորէն կ'ըսեմ. Թէ որ

- մէկը ձեր ընդունածէն ուրիշ աւետարան քարո-
- 10 զելու ըլլայ ձեզի, նզովեալ ըլլայ : Վանզի հիմա մարդիկները կը հաճեցընեմ՝ թէ զԱստուած . կամ մարդոց հաճելի ըլլալ կը փնտռեմ . ինչու որ եթէ ես տակաւին մարդոց հաճելի ըլլայի, ալ Վրիստոսի ծառայ չէի ըլլար :
- 11 Ար ծանուցանեմ ձեզի եղբայրներ ան աւետա-
- րանը՝ որ ինծմէ քարոզուեցաւ, թէ անիկայ
- 12 մարդու բան չէ : Որովհետեւ ես ալ մարդէ չա-
- ռի անիկայ, և Դէյէ Դէյ ալ չսորվեցայ, հապա Յի-
- 13 սուս Վրիստոսի յայտնութենէն : Ասան զի լսած էք դուք իմ առջի ժամանակի վարմունքս շրէութեան մէջ, ինտոր չափէ դուրս կը հալա-
- ծէի Աստուծոյ եկեղեցին՝ ու կը կործանէի զա-
- 14 նիկայ . Եւ իմ հայրենի աւանդութիւններուս խիստ նախանձաւոր ըլլալով՝ իմ ազգիս մէջ ե-
- ղած շատ հասակակիցներէս աւելի յառաջադէմ
- 15 էի շրէութեան մէջ : Բայց երբոր ուզեց Աս-
- տուած՝ (որոշեց զիս իմ մօրս որովայնէն, և
- 16 իր շնորհքովը լէ՛ կանչեց,) Ինծի իր Որդին յայտնել, որ զանիկայ հեթանոսաց մէջ քարո-
- զեմ, մէկէն ՚ի մէկ բան մը չիմացուցի մարմինին
- 17 ու արիւնին, Ո՛չ ալ Երուսաղէմ ելայ՝ ինծմէ առաջ առաքեալ եղողներուն քովը, հապա Ա-
- րաբիա զացի, ու նորէն Վամասկոս դարձայ .
- 18 Ետքը իրեք տարիէն ետեւ Երուսաղէմ ելայ՝ Պետրոսը տեսնելու, և տասնուհինգ օր անոր
- 19 քովը կեցայ . Սակայն առաքեալներէն ուրիշ մէկը չտեսայ, բայց միայն Յակոբոս՝ Տէրօջը
- 20 եղբայրը : Բայց աս որ կը գրեմ ձեզի՝ ահա Աս-
- տուծոյ առջևը ի՛նչ հաստատեմ, որ սուտ չեմ զրու-
- 21 ցեր : Անկէ ետքը եկայ Սիւրիայի ու Սիւրիկիայի
- 22 կողմերը : Եւ զիս դէմ առ դէմ չէին ճանչնար ան եկեղեցիները՝ որ շրէաստանի մէջ էին Վը-
- 23 ռիստոսով : Միայն թէ անոնք լսած էին թէ,

Ան որ ատենօք մեզ կը հալածէր , հիմա ինքը ան հաւատքը կը քարոզէ՝ որ ատեն մը կը կործա-
24 նէր . Ու ինծմով զԱստուած կը փառաւորէին :

ԳԼ . Բ

1 Առաքեալը կը ծանուցանէ թէ երբ ինքը վերստին Երուսաղէմ՝ ելաւ՝ և ինչ նպատակով ,
3 թէ Տիտոս թլփատուեցաւ , 11 թէ ինքը Պետրոսին դէմ կեցաւ , պատճառը անոր իմա-
ցընելով 14 թէ ինչո՞ւ ինքը և ուրիշ Հրէաները Քրիստոսի կը հաւատան՝ որ հաւատքով
արդարանան , և չէ թէ գործքով . 20 կը հաստատէ թէ մեղքի մէջ պիտի չմնան անոնք՝
որ այսպէս արդարացած են :

- 1 Ետքը տասնուչորս տարիէն ետեւ նորէն Երու-
սաղէմ ելայ Բառնաբասին հետ՝ Տիտոսն ալ մէկ-
- 2 տեղ առնելով : Ու ելայ յայտնութիւնով , և ա-
նոնց իմացուցի ան աւետարանը՝ որ հեթանոս-
ներուն մէջ կը քարոզեմ , բայց առանձին անոնց՝
որ երեւելիներ էին , որ չըլլայ թէ պարապ տեղը
- 3 վաղեմ կամ վաղած ըլլամ : Բայց չէ թէ իմ
հետս եղող Տիտոսն ալ՝ որ Յոյն էր , պարտաւո-
- 4 րեցաւ թլփատուիլ . Մանաւանդ ներս սկրդուող
սուտ եղբայրներուն համար՝ որոնք սահելով ներս
մտան Քրիստոս Յիսուսով մեր ունեցած ազա-
տութիւնը լրտեսելու համար , որ մեզ ծառայե-
- 5 ցընեն . Որ անոնց քիչ մը ատեն անգամ մտիկ
չըրինք հնազանդելու , որ աւետարանին ճշմար-
- 6 տութիւնը հաստատուն մնայ ձեր մէջը : Բայց
անոնք որ կը կարծուէին բան մը ըլլալ , որոնք
ինչ որ էին՝ ան իմ հոգս չէ . Աստուած մարդոց
աչառութիւն չըներ . վասն զի առաջ կարծուած-
- 7 ները բան մը չիմացուցին ինծի : Հապա անոր
հակառակը՝ երբոր տեսան որ անթլփատներուն
աւետարանը ինծի յանձնուած է , ինչպէս Պետ-
- 8 րոսին ալ թլփատուածներունը . (Վասն զի ան
որ Պետրոսին յաջողեց թլփատուածներուն ա-
ռաքելութիւն ընելու , ինծի ալ յաջողեց հեթա-
- 9 նոսներունը .) Ու երբոր ինծի տրուած շնորհքը
զիտցան Յակոբոս ու Աեփաս և Յովհաննէս՝
որոնք սիւններ սեպուած էին , աջ ձեռքերնին

- տուին ինծի ու Ֆառնաբասին՝ ի նշան հաղորդակ-
 ցութեան, որ մենք հեթանոսներուն մէջը ելնաւ,
 10 ու անոնք՝ թլփատուածներուն. Միայն թէ ինչ
 իսկին որ աղքատները յիշենք. որ ես ալ յօժա-
 11 րեցայ ան բանը ընելու: Բայց երբոր Աեփասը
 Մատիոք եկաւ, ես անոր դէմ կեցայ. որովհետեւ
 12 ինքը մեղադրուելու էր: Դնչու որ դեռ Յակո-
 բոսին քովէն մէկ քանի հոգի չեկած, ինքը հե-
 թանոսներուն հետ անփութաբար կ'ուտէր. բայց
 երբոր եկան՝ մէկդի կը քաշուէր, ու ինքզինքը
 կը զատէր, վախնալով անոնցմէ՝ որ թլփա-
 13 տուածներէն էին: Եւ անոր հետ կեղծաւորե-
 ցան մէկալ շրէաններն ալ, անանկ որ Ֆառնա-
 բասն ալ անոնց կեղծաւորութեանը ծուեցաւ:
 14 Բայց ես երբոր տեսայ որ աւետարանին ճշմար-
 տութեանը մէջ շիտակ չեն քալեր, ամենուն
 առջին Աեփասին զրուցեցի, Եթէ դուն որ շրէայ
 ես, հեթանոսի պէս՝ ու չէ թէ շրէայի պէս
 կ'ապրիս, ի՞նչպէս հեթանոսները կը ստիպես
 15 շրէայի պէս վարուելու: Մենք որ բուն շրէայ
 ենք, և չէ թէ հեթանոսներէն մեղաւորներ,
 16 Ես գիտնալով՝ որ մարդ օրէնքին գործքերէն
 չկրնար արդարանալ, հապա Յիսուս Քրիստո-
 սի հաւատքէն, մենք ալ Քրիստոս Յիսուսի հա-
 ւատացինք՝ որ արդարանանք Քրիստոսի հա-
 ւատքէն, և չէ թէ օրէնքին գործքերէն, որով-
 հետեւ օրէնքին գործքերէն մէկ մարմին մը պիտի
 17 չարդարանայ: Իսկ եթէ մենք՝ որ կ'ուզենք
 Քրիստոսով արդարանալ, մեղաւոր գտնուինք,
 ուրեմն Քրիստոս մեղաց պաշտօնեայ եղաւ. քաւ
 18 լեցի: Քանզի թէ որ ես իմ քակած բաներս
 նորէն կը շինեմ, իմ անձս յանցաւոր կը ցուցը-
 19 նեմ: Դնչու որ ես օրէնքով մեռայ օրէնքին, որ
 Եստուծոյ կենդանի ըլլամ: Քրիստոսի հետ
 20 խաչը ելայ. Բայց կենդանի եմ, չէ թէ ես՝ հա-

պա Վրիստոս կենդանի է իմ մէջս . բայց ես որ
 Հիմա մարմինովս կ'ապրիմ՝ Աստուծոյ Որդւոյն
 Հաւատքովը կ'ապրիմ , ան որ զեւ սիրեց , ու իր
 21 անձը ինծի համար մատնեց : Եւ Աստուծոյ
 շնորհքը չեմ անարգեր . ինչու որ եթէ արդա-
 րութիւնը օրէնքէն էր , ուրեմն Վրիստոս պա-
 րապ տեղը մեռաւ :

ԳԼ . Գ

1 Կը հարցնէ թէ ինչ պատճառով հաւատքը կը թողուն և օրէնքին կը դառնան . 6 կը
 ցուցնէ թէ անոնք որ կը հաւատան՝ կ'արդարանան , 9 և կ'օրհնուին Աբրահամին հետ .
 10 ու շատ փաստերով կը հաստատէ ասիկայ :

1 Ո՛վ անմիտ Գաղատացիք՝ ո՞վ ձեզ հրապուրեց ,
 որ ձեր աչքերուն առջևը Յիսուս Վրիստոս ձեր
 2 մէջը խաչը ելած նկարագրուեցաւ : Ասիկայ
 միայն կ'ուզեմ ձեզմէ սորվիլ . Օրէնքի՛ն գործ-
 քերովը դուք Հոգին առիք՝ թէ հաւատքին լսե-
 3 լովը : Այդչափ անմիտ էք . հոգիով սկսեցիք ,
 4 ու հիմա մարմինով կը վերջանաք : Այնչափ դի-
 պուածները պարանպ տեղը ձեր վրայէն անցան ,
 5 (թէ որ պարապ ըլլայ ալ :) Ուստի ան որ ձեզի
 Հոգին բաշխեց , և ձեր մէջը զօրութիւններ
 գործեց , օրէնքի՛ն գործքերովն էր՝ թէ հաւատ-
 6 քին լսելովը : Ինչպէս որ Աբրահամ Աստուծոյ
 հաւատաց , ու անոր արդարութիւն սեպուեցաւ :
 7 Ուրեմն գիտցէ՛ք՝ թէ անոնք որ հաւատքէն են ,
 8 անոնք են Աբրահամի որդիքը : Եւ գիրքը՝ ա-
 ռաջուց գիտնալով թէ Աստուած հեթանոսները
 հաւատքով կ'արդարացընէ , առաջուց աւետիս
 տուաւ Աբրահամին թէ , Վեղմով պիտի օրհ-
 9 նուին բոլոր ազգերը : Ուստի անոնք որ հա-
 վատքէն են՝ կ'օրհնուին հաւատացեալ Աբրահա-
 10 մին հետ : Այսան զի անոնք որ օրէնքին գործ-
 քերէն են , անէծքի տակ են . ինչու որ գրուած
 է թէ՝ Լնիծեալ ըլլայ ամէն մարդ՝ որ օրէնքին
 գիրքը ամէն գրուածներուն մէջ չկենար՝ որ զա-

- 11 նոնք կատարէ : Եւ թէ օրէնքով մէկը չկրնար արդարանալ Նստոծոյ առջևը , ա՛ն յայտնի է .
- 12 քանզի Երդարը հաւատքէն պիտի ապրի : Բայց օրէնքը հաւատքէն չէ . հապա Մն որ կը կատարէ
- 13 ան բաները՝ անոնցմով պիտի ապրի : Քրիստոս մեզ ծախու առաւ օրէնքին անէծքէն՝ ինքը մեզի համար անէծք ըլլալով . (ինչու որ գրուած է թէ՝ Մնիծեալ է ան ամէնը՝ որ փայտէ կը կախուի .)
- 14 Որ Եբրահամին օրհնութիւնը հեթանոսներուն վրայ ըլլայ Քրիստոս Յիսուսով . որ մենք ալ Հոգւոյն խոստմունքը առնենք հաւատքով :
- 15 Մարդու «Լը»-նէն պէս կը զօրացեմ՝ եղբայրներ . իրաւ որ մարդու մը հաստատած կտակը մէկը չխափաներ , ո՛չ ալ անոր վրայ ուրիշ պատուէր մը կ'աւելցընէ : Երդ՝ խոստմունքները Եբրահամին ու անոր սերունդին եղան . չըսեր , Եւ «-» սերունդներուդ՝ որպէս թէ շատերու համար , հապա որպէս թէ մէկու մը համար ,
- 17 Եւ քու սերունդիդ , որ ան Քրիստոսն է : Բայց աս կը զօրացեմ . ան կտակը՝ որ առաջուց Նստուծմէ հաստատուեցաւ Քրիստոսով , օրէնքը չորս հարիւր երսուն տարիէն ետեւ որ գրուեցաւ , չկրնար խախտել՝ խոստմունքը խափանելու հա-
- 18 մար : Այսին զի թէ որ ժառանգութիւնը օրէնքէն կ'ըլլայ , ուրեմն ալ խոստմունքէն չէ . բայց Եբրահամին խոստմունքով շնորհեց Նստուած :
- 19 Հապա ինչո՞ւ համար է օրէնքը . յանցանաց համար վրայ աւելցաւ , (մինչեւ որ զայ ան սերունդը՝ որուն որ խոստացուեր էր ,) հրեշտակ-
- 20 ներով տրուած՝ միջնորդի մը ձեռքով : Բայց միջնորդը մէկու մը ԴՆ՝չէ . սակայն Նստուած
- 21 մէկ է : Ուրեմն օրէնքը հակառակ էն է Նստուծոյ խոստմունքներուն . քաւ լեցի . քանզի թէ որ տրուած ըլլար առաջ օրէնք մը՝ որ կարող ըլլար կենդանի ընելու , ա՛ն ապէնք իրաւցընէ ար-

- 22 դարութիւնը օրէնքէն կ'ըլլար : Բայց զիրքը
ամէնը մեղքի տակ գոցեց , որ խոստմունքը Յի-
սուս Քրիստոսի հաւատքովը տրուի հաւատա-
23 ցեալներուն : Բայց քանի որ հաւատքը չէր ե-
կած , օրէնքին տակը գոցուած կը պահուէինք ,
«պատելով ան» հաւատքին՝ որ պիտի յայտնուէր :
24 Ուրեմն օրէնքը մեր դաստիարակը եղաւ՝ Դ-
Քրիստոսի քեյեւ՝ , որ մենք հաւատքով արդա-
25 ղանանք : Բայց երբոր հաւատքը եկաւ , ալ
26 դաստիարակի տակ չենք : Ինչու որ ամէնքդ
ալ Մատուծոյ որդիք էք՝ Քրիստոս Յիսուսի վը-
27 ղայ եղած հաւատքով : Վանդի դուք ամէնքդ
որ Քրիստոսով մկրտուեցաք , Քրիստոսը վրա-
28 նիդ հագած էք . Այսպէս ո՛չ Հրէայ կայ , ո՛չ ալ
Յոյն . ո՛չ ծառայ կայ , ո՛չ ալ ազատ . ո՛չ արու-
կայ , ո՛չ ալ էգ . ինչու որ դուք ամէնքդ ալ մէկ
29 էք Քրիստոս Յիսուսով : Հապա թէ որ դուք
Քրիստոսինն էք , ուրեմն Աբրահամին սերունդն
էք , ու խոստմունքին նայելով՝ ժառանգներ :

ԳԼ . Դ

1 Առաքեալը կը ծանուցանէ թէ մենք օրէնքին տակն էինք մինչև Քրիստոսի աշխարհ դա-
լը , ճիշդ ինտոր որ ժառանգը խնամակալներու տակ է մինչև իր չափահաս ըլլալը . 5
բայց Քրիստոս մեզ ազատեց օրէնքէն . 7 ուստի ալ պիտուհետև օրէնքին ծառանքը
չենք : 14 Կը յիշեցնէ անոնց սերը իր վըայ , ու իրենք անոնց վըայ , 22 և կը ցուցնէ
թէ մենք Աբրահամու որդիքն ենք ազատ կնիկէն ծնած :

- 1 Բայց «» կը զըուցեմ , որչափ ժամանակ որ
ժառանգը տղայ է՝ ծառայէն տարբերութիւն մը
- 2 չունի , թէև ամենուն տէրն է . Հապա խնա-
մակալներու ու հոգաբարձուներու տակ է՝ մինչև
- 3 հօրը որոշած ժամանակը : Ասանկ ալ մենք երբ-
որ տղայ էինք , աշխարհիս սկզբունքներուն տա-
- 4 կը ծառայ եղած էինք : Բայց երբոր ժամանակը
լեցուեցաւ , խրկեց Մատուած իր Որդին՝ որ կնի-
- 5 կէ մը եղաւ , «- օրէնքի տակ մտաւ . Որպէս զի
օրէնքի տակ եղողները փրկէ , որ մենք որդեգ-
- 6 րութիւնը ընդունինք : Եւ որովհետև դուք

- որդիք էք , Եստուած իր Որդիին Հոգին ձեր սիրտերուն մէջը խրկեց , որ կ'աղաղակէ Եբբայ
- 7 Հայր : Ուստի ալ ծառայ չես , հապա որդի . և թէ որ որդի , ալ Եստուծոյ ժառանգը Քրիս-
- 8 տոսով : Բայց ան ատենը որ չէիք գիտեր զԵս-
- 9 տուածնէր չէին : Սակայն հիմա որ ճանչցաք զԵստուած՝ մանաւանդ որ դուք Եստուծմէ ճանչցուեցաք , ինտո՞ր նորէն կը դառնաք ան տկար ու չքաւոր սկզբունքներուն , որոնց նորէն
- 10 կ'ուզէք ծառայութիւն ընել : Օրերը կը զանա-
- զանէք , ու ամիսները , և ժամանակները ու
- 11 տարիները : Ար վախնամ ձեզմէ , որ գուցէ պարապ տեղը ձեր վրայ աշխատած ըլլամ :
- 12 Ինծի պէս եղեք . ինչու որ ես ալ ձեզի պէս է . եղբայրներ՝ ձեզի կ'աղաչեմ . դուք ինծի վնաս մը
- 13 հասուցած չէք : Գիտէք դուք՝ որ մարմնոյս տկարութեամբը ձեզի առջի անգամ աւետարա-
- նը քարոզեցի . և իմ մարմինիս վրայ եւս փոր-
- 14 ձութիւնս Չանարգեցիք ու չարհամարհեցիք . հապա Եստուծոյ հրեշտակի մը պէս զիս ընդու-
- 15 նեցիք՝ Քրիստոս Յիսուսի պէս : Ուրեմն ո՞ր է ան ձեր երանութիւնը . քանզի ես կը վկայեմ ձեզի , որ եթէ կարելի էր՝ ձեր աչքերը պիտի
- 16 հանէիք ու ինծի տայիք : Ուստի ձեր թշնամի՞ն
- 17 եղայ ձեզի Ճշմարիտը խօսելու համար : Ձեզ նախանձի կը գրգռեն անոնք՝ չէ թէ բարիին , և կ'ուզեն ձեզ արգիլել , որ իրենց նախանձաւոր
- 18 ըլլաք : Սակայն աղէկ է ամէն ատեն բարիին նախանձաւոր ըլլալ , ու չէ թէ միայն երբոր ձեր
- 19 մէջը ըլլամ : Ի՞մ որդեակներս՝ որ ձեզմով նո-
- 20 տոս ձեր մէջը ձեւակերպի : Ա'ուզէի հիմա ձեր մէջը ներկայ ըլլալ , ու փոխել իմ ձայնս . ինչու որ ես ձեր վրայով տարակուսած եմ :

- 21 Բսէք ինծի , դուք որ օրէնքին տակը կ'ուզէք
 22 ըլլալ , օրէնքը չէք լսեր : Ա՛յսն զի գրուած է
 թէ՛ Արրահամ երկու որդի ունէր . մէկը՝ աղա-
 23 խինէն , ու մէկալը՝ ազատ կնիկէն : Բայց ան
 որ աղախինէն էր՝ մարմնոյ կողմանէ ծնած էր ,
 իսկ ան որ ազատ կնիկէն՝ խոստմունքին համե-
 24 մատ . Որ աս բաները այլաբանօրէն կը մեկնուին .
 ինչու որ ասոնք են երկու կտակարանները , մէ-
 կը՝ Սինայ լեռնէն՝ որ ծառայութեան համար կը
 25 ծնանի , որ է Հագար . Ինչու որ Հագարը Արա-
 բիայի մէջ Սինայ լեռն է , և կը համեմատի հի-
 մակուան Նրուսաղեմին՝ որ իր զաւակներովը
 26 մէկտեղ կը ծառայէ : Բայց վերի Նրուսաղեմը
 27 ազատ է , որ մեր ամենուն մայրն է : Ինչու որ
 գրուած է , Ո՛վ չծնանող ամուլ՝ ցնծա . ո՛վ ծնըն-
 դական ցաւ չքաշող՝ գոչէ և աղաղակէ . քանզի
 երեսէ ձգուածին տղաքները՝ էրիկ ունեցողին
 28 « Կառնէրէն » շատ պիտի ըլլայ : Ուստի մենք եղ-
 բայրներ՝ Խահակին պէս խոստմունքին որդի-
 29 ներն ենք : Բայց ինչպէս որ ան ատենը մարմնոյ
 կողմանէ ծնածը՝ կը հալածէր զանիկայ որ հո-
 30 գիին կողմանէ էր , անանկ ալ հիմա : Սակայն
 զիրքը թնչ կ'ըսէ . Դ՛ուրս հանէ ատ աղախինը
 ու անոր որդին . ինչու որ աղախինին որդին ա-
 զատ կնկանը որդւոյն հետ ժառանգութիւն պի-
 31 տի չառնէ : Ուստի եղբայրներ՝ մենք աղախինին
 զաւակները չենք , հապա ազատին :

ԳԼ . Ե

1 Կը յորդորէ զանոնք հաստատ կենալ իրենց ազատութեանը մէջ , 3 և թլփատութիւնը
 չպահել , 13 այլ մանաւանդ իրարու վրայ սէր ունենալ , որ օրէնքին բովանդակու-
 թիւնն է . 19 կը հաշուէ մարմինին զօրքերը , 22 և Հոգիին պտուղները . 25 ու կը
 յորդորէ Գաղատացիները որ Հոգիով քալեն :

- 1 Ուստի ամուր կեցէք ան ազատութիւնովը՝
 որով Քրիստոս մեզ ազատեց , և նորէն ծառա-
 2 յութեան լուծի տակ մի՛ մտնէք : Ահա ես Պօ-
 ղոսս կը զբուցեմ ձեզի , որ եթէ թլփատուիք ,

- 3 Վրիստոս ձեզի օգուտ մը չընէր : Եւ դարձեալ
ամէն թլփատուող մարդու կը վկայեմ , թէ
4 պարտական է բոլոր օրէնքը կատարելու : Խա-
փանած էք դուք Վրիստոսէն , որ օրէնքով ար-
դարանալ կ'ուզէք , «- շնորհքէն ինկած էք :
- 5 Ինչու որ մենք Հոգիով կը սպասենք՝ արդարու-
6 թեան յոյսին հաւատքովը : Այսին զի Վրիս-
տոս Յիսուսի քով ո՛չ թլփատութիւնը բան մը
կրնայ , ո՛չ ալ անթլփատութիւնը , հապա հա-
7 ւատքը՝ որ սիրով ՚ի գործ կը դրուի : Դուք ա-
ղէկ կը վազէիք . ո՞վ ձեզ ետ կեցուց՝ որ ճշմար-
8 տութեան չհնազանդիք : Ես դրդումը անկէ չէ՝
9 որ ձեզ կանչեց : Վրիչ մը խմորը բոլոր զան-
10 գուածը կը խմորէ : Բայ ես յոյս ունիմ ձեր
վրայ Տէրոջմով , որ ուրիշ Կերպան մը պիտի չը-
խորհիք . և ան որ ձեզ կը խռովեցընէ , դատա-
11 պարտութիւն պիտի կրէ՝ ո՞վ որ ըլլայ : Սակայն
էղբայրներ՝ թէ որ ես տակաւին թլփատութիւն
կը քարոզեմ , ալ ինչո՞ւ կը հալածուիմ . ուրեմն
12 խաչին գայթակղութիւնը խափանուած է : Ե-
րանի թէ բոլորովին կտրուէին անոնք որ ձեզ կը
խռովեցընեն :
- 13 Այսին զի դուք ազատութեան կանչուած էք՝
էղբայրներ . միայն թէ յէր ազատութիւնը մարմ-
նոյ ցանկո՞ւնի՞նք՝ պատճառ չըլլայ . հապա
14 սիրով իրարու ծառայութիւն ըրէք : Ինչու որ
բոլոր օրէնքը աս մէկ խօսքիս մէջ կը կատարուի
15 թէ , Վու ընկերդ սիրես քու անձիդ պէս : Հա-
պա թէ որ իրար խածնէք և ուտէք , զգո՞յշ կե-
16 ցէք՝ որ չըլլայ թէ իրարմէ սպառիք : Միայն
թէ «» կը զրուցեմ . Հոգիով գացէք , ու մար-
17 մինին ցանկութիւնը պիտի չկատարէք : Ինչու
որ մարմինը կը ցանկայ Հոգիին հակառակ , ու
Հոգին մարմինին հակառակ . և ասոնք իրարու
հակառակ են , որ չըլլայ թէ ինչ որ կ'ուզէք՝ ան

- 18 ընէք : Բայց թէ որ Հոգիէն կ'առաջնորդուիք ,
 19 ալ օրէնքին տակը չէք : Արդ՝ մարմինին գործ-
 քերը յայտնի են , որ ասոնք են . շուտիւն ,
 20 պոռնկութիւն , պղծութիւն , զիճութիւն , Ար-
 քապաշտութիւն , կախարդութիւն , թշնամու-
 թիւններ , կռիւններ , նախանձներ , բարկու-
 թիւններ , հակառակութիւններ , երկպառա-
 21 կութիւններ , բաժանումներ , Չար նայուածք-
 ներ , մարդասպանութիւններ , գինովութիւն-
 ներ , անառակութիւններ , ու ինչ որ ասոնց նը-
 ման են . որ հիմակուց ես ձեզի կը զօրացեմ ,
 ինչպէս առաջուց ալ կը զօրացէի , որ ասանկ բա-
 ներ գործողները Աստուծոյ արքայութիւնը պի-
 22 տի չժառանգեն : Բայց Հոգիին պտուղը աս է .
 սէր , խնդութիւն , խաղաղութիւն , երկայն-
 23 մտութիւն , Վաղցրութիւն , բարութիւն , հա-
 լատարմութիւն , հեղութիւն , ժուժկալութիւն .
 24 ասանկ բաներուն դէմ օրէնք չկայ : Աւանոնք
 որ Վրիստոսիններն են՝ երէն մարմինը խաչ հա-
 նեցին Բնական կիրքերով ու ցանկութիւններով
 25 մէկտեղ : Թէ որ Հոգիով կ'ապրինք , Հոգիին
 26 համեմատ քալենք : Մնապարծ չըլանք՝ մէկ-
 զմէկ գրգռելով , «- իրարու վրայ նախանձելով :

ԳԼ . Զ

- 1 Պօղոս կը յորդորէ Գաղատացիները որ հեղութեամբ վարուին յանցանքի մէջ գտնուող
 եղբայրներուն հետ , 2 և իրարու բռնելը վերջընեն . 6 առատաձեռն ըլլան դէպ 'ի իրենց
 վարդապետներուն , 9 և բարի գործելէն ետ չկենան . 12 կը ցուցնէ թէ Թրփատու-
 թիւն քարոզողներուն միտքը ինչ է . 14 թէ ինքը ուրիշ բանով չպարծենար , բայց
 միայն Քրիստոսի խաչովը :

- 1 Ա'ղբայրներ՝ թէ որ մէկը յանկարծ ինչ և իցէ
 յանցանքով բռնուելու ըլլայ , դուք որ հոգեւոր
 էք՝ անանկը հեղութեան հոգիով ուղղութեան
 բերէք . քու անձիդ ալ զգուշութիւն ըրէ որ
 2 չըլլայ թէ փորձութեան մէջ իյնաս : Իրարու
 նեղութիւնները կրեցէք , ու անանկ Վրիստոսի
 3 օրէնքը կատարեցէք : Վանդի թէ որ մէկը

- ինքզինքը բան մը ըլլալ կը սեպէ՝ ու չէ, անիկայ
 4 իր անձը կը խաբէ : Բայց ամէն մարդ իր գոր-
 ծը թող կշռէ, ու ետքը միայն իր անձին վրայ
 պարծանք ունենայ, և չէ թէ ուրիշին վրայ :
- 5 Ինչու որ ամէն մէկը իր բեռը պիտի կրէ :
- 6 Խօսքին աշակերտութիւն ընողը եւ վարդապե-
 7 տը ամէն բարի բաներու մասնակից ընէ : Մի
 8 խաբուիք՝ Նստուած ծաղը չըլլար : Ասան զե-
 ինչ որ մէկ մարդ մը կը սերմանէ՝ նոյնը պիտի
 հնձէ . ան որ իր մարմինին կը սերմանէ՝ ան
 մարմինէն ապականութիւն պիտի հնձէ . ու ան
 որ Հոգիին կը սերմանէ, ան Հոգիէն յաւիտե-
- 9 նական կեանք պիտի հնձէ : Բայց բարի գործե-
 լէն չձանձրանանք, քանզի յարմար ժամանա-
- 10 կին պիտի հնձենք՝ թէ որ չթուլնանք : Ուստի
 քանի որ ժամանակը ձեռքերնիս է, բարիք ը-
 նենք ամենուն՝ մանաւանդ հաւատքին ընտանի-
 ներուն :
- 11 Նայեցէք՝ ինչպէս գիրերով գրեցի ձեզի իմ
 12 ձեռքովս : Որոնք որ կ'ուզեն մարմնոյ կողմանէ
 բարի երևնալ, անոնք ձեզ կը ստիպեն որ թըլ-
 փատուիք . միայն որ Քրիստոսի խաչին համար
- 13 չհալածուին : Քանզի անոնք ալ որ թըլփատուած
 են, իրենք օրէնքը չեն պահեր, հապա կ'ուզեն
 որ դուք թըլփատուիք, որ իրենք ձեր մարմինո-
- 14 վը պարծենան : Բայց ես՝ քաւ լիցի որ պարծե-
 նամ, հապա միայն մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի
 խաչովը, որ անով աշխարհ ինծի խաչը ելած է,
- 15 ես ալ աշխարհի : Ինչու որ Քրիստոս Յիսու-
 սով ոչ թըլփատութիւնը բան մըն է, ոչ ալ ան-
 թըլփատութիւնը . հապա նոր ստեղծուած ըլլալն
- 16 է քաշը : Եւ ան ամէնը որ աս կանոնիս համեմատ
 կը քալեն, խաղաղութիւն ու ողորմութիւն ըլլայ
 անոնց վրայ, ու Նստուածոյ Խորայէլին վրայ :
- 17 Նսկէ ետեւ մէկը զիս թող չյոգնեցընէ . ինչու որ

եւ Տէր Յիսուսին վերքի նշանները իմ մարմնոյս
18 վրայ կը կրեմ : Ն՛ղբայրներ՝ մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսի շնորհքը ձեր հոգիին հետը ըլլայ .
ամէն :

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌԵՒԵԼՈՅՆ

ԵՌԵՒԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Առաքեալը Եփեսացիները բարեւելէ՛ն՝ 3 և անոնց համար զոհութիւն տալէն ետև , 4 կը
խօսի շնորհքով եղած մեր ընտրութեանը 6 և որդեգրութեանը վրայ , 11 որ ան է մարդ-
կային փրկութեան ճշմարիտ աղբիւրը . 13 և որովհետև աս խորհուրդիս գերազանցու-
թիւնը դիւրաւ հասկցուիր , 16 աղօթք կ'ընէ որ անոնք 18 կատարելապէս հասկընան ,
20 և ունենան զանիկայ Բրիստոսով :

1 Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը Եստու-
ծոյ կամքովը , Եփեսոսի մէջ եղած սուրբերուն՝
2 և Քրիստոս Յիսուսի հաւատացողներուն . Շը-
նորհք և խաղաղութիւն ձեզի՝ Եստուծմէ մեր
Հօրմէն՝ ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէն :

3 Օրհնեալ է Եստուած՝ և մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսի Հայրը , ան որ մեզ օրհնեց ամէն
հոգեւոր օրհնութիւններով երկնաւորներուն մէջ

4 Քրիստոսով . Ինչպէս որ մեզ անով աշխարհիս
սկիզբէն առաջ ընտրեց , որ մենք սուրբ ու անա-

5 ըրտ ըլլանք իր առջեւ սիրով . Նւ առաջուց մեզ
սահմանեց իրեն որդեգիր ըլլալու Յիսուս Քրիս-
տոսի ձեռքովը իր կամքին հաճութեանը պէս ,

6 Իր փառաւոր շնորհացը զովութեանը համար ,

7 որով մեզ զարդարեց Սիրելիին ձեռքովը . Որ
անով փրկութիւն ունինք մենք իր արեանը մի-

- ջոցով, մեղաց թողութիւնը՝ իր շնորհքին ճո-
 8 խութեանը չափովը. Որ մեր վրայ աւելցուց բո-
 9 յոր իմաստութեամբ ու գիտութեամբ, Մեզի
 յայտնելով իր կամքին խորհուրդը իր հաճու-
 թեանը պէս, որն որ նախասահմաններ էր անոր
 10 ձեռքովը. Որ ժամանակաց լրանալուն տնտե-
 սութեանը մէջ ամէն բան բովանդակուի Վրիս-
 տոսով՝ ինչ որ երկինքը ու ինչ որ երկրի վրայ
 11 կայ, անով՝ Որով մենք ալ ժառանգութիւն ա-
 ուինք՝ առաջուց որոշուած ըլլալով անոր նախա-
 սահմանութիւնովը, որ ամէն բան իր կամքին
 12 խորհրդովը ՚ի գործ կը դնէ. Որ մենք անոր
 փառքին գովութիւն ըլլանք՝ առաջուց Վրիս-
 13 տոսի վրայ յուսացողներս. Որուն վրայ դուք ալ
 յոստատութեան լսեցիք ճշմարտութեան խօսքը՝
 ձեր փրկութեան աւետարանը, որուն նաև հա-
 14 կնքուեցաք. Որ ան՝ մեր ժառանգ ըլլալուն գը-
 րաւն է մինչև ստացուածքին փրկութիւնը՝ իր
 փառացը գովութեանը համար:
 15 Աւտի ես ալ երբոր լսեցի Տէր Յիսուսին վրայ
 ունեցած հաւատքնիդ, ու բոլոր սուրբերուն վը-
 16 րայ յէր «նշան» սէրը, Չեմ դադարիր ձեզի հա-
 մար գոհութիւն ընելէն՝ ձեզ իմ աղօթքներուս
 17 մէջ յիշելով. Որ մեր Տէր Յիսուս Վրիստոսի
 Լստուածը՝ փառաց Հայրը տայ ձեզի իմաստու-
 թեան ու յայտնութեան հոգին իր գիտութիւ-
 18 նովը. Որպէս զի սրտերնուդ աչքերը լուսաւո-
 րուելով՝ գիտնաք թէ ինչ է անոր յէր կանչելուն
 յոյսը, ու ինչ է անոր ժառանգութեանը փառ-
 19 քին ճոխութիւնը սուրբերուն մէջ, Եւ ինչ է իր
 զօրութեանը գերազանց մեծութիւնը հաւատա-
 20 ծաղրութեամբը, Որն որ Վրիստոսի վրայ ՚ի
 գործ դրաւ, երբոր զանիկայ մեռելներէն յա-

- բուց , ու նստեցուց իր աջ կողմը երկինքին մէջ
- 21 Ամէն իշխանութեան ու պետութեան և դօրութեան ու տէրութեան վրայ՝ և ամէն անունի վրայ որ կ'անուանի , չէ՛ թէ մինակ աս աշխարհնոր ոտքերուն տակը հնազանդեցուց , և զանիկայ ամէն բաներու վրայ՝ եկեղեցիին զլուխ
- 22 հիս մէջ , հապա գալեքին մէջ ալ . Եւ ամէն բաննոր ոտքերուն տակը հնազանդեցուց , և զանիկայ ամէն բաներու վրայ՝ եկեղեցիին զլուխ
- 23 դրաւ , Որ ան անոր մարմինն է , անոր լըումը , որ կը լեցընէ ամէնը ամէն բանի մէջ :

ԳԼ . Բ

1 Առաքեալը մեր բնական վիճակը՝ շնորհքով եղած մեր հիմակուան վիճակին հետ բաղդատելով , 10 կը ծանուցանէ թէ մենք բարի գործքերու համար ստեղծուած ենք , 13 և քրիստոսով մօտեցած ըլլալով՝ 11 հեթանոսներու և օտարներու վարմունք ունենալու չենք՝ ինտոր որ ատեն մը ունէինք . 19 այլ իբրեւ սուրբերուն քաղաքակիցները և Աստուծոյ ընտանիքը :

- 1 Եւ դուք որ յանցանքներու ու մեղքերու մէջ
- 2 մեռած էիք , ինչը յենդա՛նս . Որոնց մէջը ատենօք կը քալէիք աս աշխարհիս բռնած ճամբովը , «» օգուս իշխանութեանը իշխանին «» ձեռքէս , ան ոգիին՝ որ հիմա ապստամբութեան
- 3 որդւոցը ներսի դին կը ներգործէ . Որ ատենօք մենք ամէնքս ալ անոնց մէջը կը պտըտէինք մեր մարմինին ցանկութիւններովը , և մարմինին ու միտքին ուղածը կը կատարէինք . և ընութեամբ բարկութեան որդիք էինք՝ ինչպէս ուրիշները .
- 4 Բայց Աստուած որ մեծ է ողորմութիւնով՝ իր
- 5 առատ սիրոյն համար՝ որով մեզ սիրեց , Երբոր յանցանքներու մէջ մեռած էինք , մեզ Վրիստոսի հետ կենդանացուց , (դուք շնորհքով
- 6 փրկուած էք ,) Եւ անոր հետ Բն յարուց , ու անոր հետ նստեցուց երկնաւորներուն մէջ Վր
- 7 իստոս Յիսուսով , Որ գալու դարերուն մէջը ցուցընէ իր շնորհքին գերազանց մեծութիւնը՝ Վրիստոս Յիսուսով մեզի յո՛յո՛յած քաղցրութիւնովը :
- 8 Այսան ղի շնորհքով փրկուած էք դուք հաւատքի միջոցով . և աս չէ՛ թէ ձեզմէ

- 9 է , հապա Եստուծոյ պարգևն է . Չէ թէ գործ-
 10 քերէն , որ մէկը չպարծի : Ինչու որ մենք անոր
 ձեռագործն ենք , Վրիստոս Յիսուսով ստեղ-
 ծուած բարի գործքերու համար , որոնց Ես-
 տուած առաջուց պատրաստեց Դէ , որ անոնց
 մէջը քալենք :
- 11 Ուստի միտքերնիդ բերէք , որ դուք ատեն մը
 մարմինով հեթանոսներ ըլլալով , (որոնք անթըւ-
 փատութիւն կ'ըսուին անոնցմէ՝ որ թրփատու-
 թիւն կ'ըսուին մարմինի մէջ ձեռքով եղած ,)
- 12 Որ ան ատենը դուք առանց Վրիստոսի էիք , ու
 հեռացած էիք Խորայելի քաղաքակցութենէն ,
 և օտարացած խոստմունքին ուխտերէն , ու յոյս
 մըն ալ չունէիք , և աշխարհի մէջ անաստուած
- 13 էիք : Բայց հիմա Վրիստոս Յիսուսով դուք՝
 որ ատեն մը հեռաւոր էիք , մերձաւոր եղաք
- 14 Վրիստոսի արիւնովը : Ա՛յսն զի անիկայ է մեր
 խաղաղութիւնը , որ երկուքը մէկ ըրաւ , ու մէջ
 տեղի բաժանող պատը՝ «*արեւմտեան*» հետ եղած
- 15 թշնամութիւնը իր մարմինովը քակեց , Եւ հը-
 րամաններով եղած պատուիրանքներուն օրէնքը
 խափանեց . որ իրմով ան երկուքը մէկ նոր մարդ
 մը հաստատէ , ու «*արեւմտեան*» խաղաղութիւն ընէ .
- 16 Եւ երկուքն ալ մէկ մարմին եղած հաշտեցընէ
 Եստուծոյ հետ եւ խաչովը . ինչու որ անով սպան-
 17 նեց թշնամութիւնը . Եւ եկաւ խաղաղութիւն
 քարոզեց ձեզի՝ որ հեռուն էիք , ու անոնց՝ որ
- 18 մօտ էին : Վանդի անոր ձեռքովը մենք երկուք-
 նիս ալ մէկ Հոգիով Հօրը մօտենալու «*արեւմտեան*»-ի-
- 19 ն ունինք : Ուրեմն ալ ասկէ ետեւ դուք օտար ու
 պանդուխտ չէք , հապա սուրբերուն քաղաքա-
- 20 կիցները , և Եստուծոյ ընտանիքը , Առաքեալ-
 ներուն ու մարգարէներուն հիմին վրայ շինուած ,
 որ անոր անկիւնին գլուխը Յիսուս Վրիստոսն
- 21 է . Որով բոլոր շէնքը մէկտեղ յարմարութեամբ

կազմուած՝ կ'աճի սուրբ տաճար մը կ'ըլլայ Տէ-
 22 րոջմով . Որ անով դուք ալ մէկտեղ կը շինուիք՝
 Աստուծոյ բնակարան ըլլալու Հոգևով Սրբաշին :

ԳԼ . Գ

1 Առաքելաւ կը ծանուցանէ՝ թէ յայտնութեամբ իրեն ցուցուած է 5 ան ծածկուած
 խորհուրդը՝ 6 թէ հեթանոսները պիտի փրկուին , 8 և թէ իրեն տրուած է 9 զանկայ
 քարոզելու շնորհքը : 13 Կը խնդրէ որ անոնք իր ներդրութիւններուն պատճառովը չձանձ-
 րանան , 14 և աղօթք 19 կ'ընէ որ անոնք կարող ըլլան ֆրիստոսի իրենց վրայ ունեցած
 մեծ սէրը հասկնալու :

1 Աստի ես Պօղոսս՝ Քրիստոս Յիսուսի կա-
 2 պուածը ձեզի հեթանոսներու համար . Որ դուք
 անշուշտ լսած էք Աստուծոյ շնորհքին տնտե-
 սութիւնը , որ ինծի տրուած է ձեզի համար .
 3 Թէ ինծի ան խորհուրդը յայտնութիւնով ցու-
 ցուեցաւ . (ինչպէս առաջուց ալ ձեզի համա-
 4 ռօտաբար գրեցի , Որով կրնաք կարգալ ու միտք
 առնել իմ տեղեակ ըլլալս Քրիստոսի խորհուր-
 5 ղին վրայով .) Որ ուրիշ դարերուն մէջ մարդոց
 որդիներուն չերեցաւ , ինտոր որ հիմա Հոգևով
 Սրբաշին յայտնուեցաւ իր սուրբ առաքեալներուն ու
 6 մարգարէներուն . Որ հեթանոսները Քրիստո-
 սով ժառանգակից ու մարմնակից և անոր խոստ-
 7 մունքին հաղորդ ըլլան աւետարանով . Որուն ես
 սպասաւոր եղայ՝ Աստուծոյ շնորհաց պարգևին
 համեմատ՝ որ ինծի տրուեցաւ՝ իր զօրութեանը
 8 ներգործութիւնովը , (Ինծի՝ որ ամէն սուրբե-
 րուն պզտիկն եմ , աս շնորհքը տրուեցաւ ,) հե-
 թանոսներուն մէջ Քրիստոսի անքննելի ճոխու-
 9 թիւնը քարոզելու , Եւ ամէնը լուսաւորելու , «
 Բարեբանութիւն է ան խորհուրդին տնօրէնութիւ-
 նը , որ 'ի յաւիտենից ծածկուած էր Աստուծոյ
 10 քով , որ ամէն բանը ստեղծեց . Որ հիմա Աս-
 տուծոյ բազմատեսակ իմաստութիւնը եկեղե-
 ցիին ձեռքովը յայտնի ըլլայ երկինքը եղող իշ-
 11 խանութիւններուն ու պետութիւններուն . Ինչ
 յաւիտենական նախասահմանութեանը համե-

- մատ , որ ըրաւ մեր Տէրոջը Քրիստոս Յիսուսի
 12 ձեռքովը . Որով մենք ալ համարձակութիւն ու
 մօտենալու արարչո՞ւնն ունինք վստահութեամբ՝
 իրեն հաւատալով :
- 13 Ուստի կ'աղաչեմ որ չձանձրանաք իմ նեղու-
 թիւններուս պատճառովը , որ ձեզի համար են ,
 14 և որ ձեր փառքն են : Եսոր համար ծնկան վը-
 րայ գալով մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Հօրը
 15 առջևը , Ուսկից որ բոլոր ազգատոհմը երկինքի
 16 մէջ ու երկրի վրայ անուն կ'առնէ , Կապի՞տ որ
 տայ ձեզի իր փառաց ճոխութեանը չափովը՝ զօ-
 րութիւնով հաստատուիլ իր Հոգիովը ներսի
 17 մարդուն մէջ . Որ Քրիստոս հաւատքով ձեր
 սրտերուն մէջը բնակի , և դուք սիրով արմա-
 18 տացած ու հաստատուած ըլլաք , Որ կարենաք
 հասկընալ բոլոր սուրբերուն հետ մէկտեղ , թէ
 ի՞նչ է լայնութիւնը ու երկայնութիւնը՝ և խո-
 19 լութիւնը ու բարձրութիւնը . Եյսինքն ճանչ-
 նալ Քրիստոսի սէրը որ գիտութենէ գերազանց
 է , որ լցուիք Աստուծոյ ամէն լրութիւնովը :
- 20 Արդ անոր՝ որ կարող է առատութեամբ ընել
 ամէն բաներէն աւելի՝ որ մենք կը խնդրենք կամ
 կը խորհինք , ան զօրութիւնովը՝ որ մեր մէջը կը
 21 ներգործուի . Իրեն փառք եկեղեցիին մէջ՝ Քրի-
 ստոս Յիսուսով՝ բոլոր դարերուն մէջ յաւի-
 տեանս յաւիտենից . ամէն :

ԳԼ . Դ

- 1 Առաքելը կը յորդորէ զանոնք միաբան ըլլալու , 7 և կը ծանուցանէ թէ Աստուած ա-
 նոնց զանազան պարզենէր տուաւ , 13 որ իր եկեղեցին շինութիւն առնէ 16 ու ածի
 Քրիստոսով . 18 կը պատուիրէ անոնց մէկդի ձգել հեթանոսական պիղծ գործքերը , 24
 նոր մարդը հաղնիլ , 25 ստուլթիւնը 29 և ամէն ապականեալ խօսքերը մէկդի ձգելով :

- 1՝ Ուստի կ'աղաչեմ ձեզի՝ ես որ Տէրոջը համար
 կապուած եմ , որ դուք այնպէս քալէք՝ ինչպէս
 որ կը վայլէ ան կոչումին՝ որով կանչուեցաք ,
 2 Իոյր խոնարհութիւնով ու հեղութիւնով , եր-
 կայնմտութեամբ , սիրով իրարու ներողամիտ

3 Ըլլալով . Ջանալով Հոգւոյն Սբ. միաբանու-
 4 թիւնը խաղաղութեան կապովը պահել . Մէկ
 մարմին ու մէկ հոգի , ինչպէս որ կանչուեցաք
 5 ձեր կոչումին մէկ յոյսովը . Տէրը մէկ է , հա-
 6 ւատքը մէկ , մկրտութիւնը մէկ . Մէկ է Աս-
 տուած և ամենուն Հայրը , որ ամենուն վրայ ու
 7 ամենուն հետ , և մեր ամենուն մէջն է : Բայց
 մեր ամէն մէկուն ալ շնորհք տրուած է Քրիս-
 8 տոսի պարգևին չափովը : (Անոր համար կ'ըսէ
 թէ՝ Բարձրը ելաւ , գերութիւնը գերի բռնեց ,
 9 ու մարդոց պարգևներ տուաւ : Ան ելաւ ըսե-
 ինչ է , միայն թէ՝ որ ինքը առաջ երկրին վարի
 10 կողմերը իջաւ : Ան որ իջաւ՝ նոյն ինքն է , որ
 բոլոր երկինքներէն վեր ելաւ , որ ամէն բան լե-
 11 ցընէ :) Աւ ինքը մէկ քանին տուաւ առաքեալ-
 ներ ըստ , մէկ քանին մարգարէներ , մէկ քա-
 նին աւետարանիչներ , մէկ քանին հովիւներ ու
 12 վարդապետներ . Սուրբերուն հաստատութեա-
 նը համար , պաշտօնին գործքին համար , Քրի-
 13 ստոսի մարմինին շնութեանը համար . Մին-
 չև որ ամէնքս ալ հասնինք հաւատքին ու Աս-
 տուծոյ Որդին ճանչնալուն միաբանութեանը ,
 կատարեալ մարդ ըլլալու , Քրիստոսի լման հա-
 14 սակին չափը ունենալու . Որ ալ ասկէ ետեւ տը-
 ղաք չըլանք երերած ու վարդապետութեան ա-
 մէն հովերէն ասդին անդին տարուբերուած մար-
 15 դոց խաբէութիւնովը , ո՛ր խորամանկութեամբ
 կը խաբեն մոլորցընելու . Հապա սիրով ճշմար-
 տութեան հետեւելով՝ ամէն բան Անով աճեցը-
 16 նենք՝ որ գլուխ է՝ այսինքն՝ Քրիստոս . Որ անկէ
 բոլոր մարմինը մէկտեղ կազմուած՝ և ամէն յո-
 դուածները իրարու հաղորդուելով կցուած՝ ա-
 մէն մէկ մասին չափով ներգործելով՝ մարմինին
 աճում կու տայ՝ իրեն շնութեանը համար՝ սի-
 րով :

- 17 Ուստի աս կ'ըսեմ ու Տէրօջմով վկայութիւն
կ'ընեմ, որ դուք մէյմըն ալ ահա՛ն չքալէք, ինչ-
պէս որ մէկալ հեթանոսները կը քալեն իրենց
18 մտքին ունայնութեանը մէջ. Որոնց իմացողու-
թիւնը խաւարած է, ու օտարացած են Աստու-
ծոյ կեանքէն, իրենց մէջը եղած տգիտութեան
պատճառովը՝ իրենց սրտին կուրութեանը հա-
19 մար. Որոնք անզգայ ըլլալով, ինքզինքնին ա-
նառակութեան տուին, ամէն կերպ պղծութիւն
20 գործելու՝ ազահութիւնով: Բայց դուք ասանկ
21 չսորվեցաք Քրիստոսը. Թէ որ անոր վրայով
լսեցիք՝ ու անկէ սորված էք, ինչպէս որ Ճշմար-
22 տութիւնը Յիսուսի մէջ է. Որ ձեր վրայէն մէկ-
դի հանէք ան յէ առջի վարմունքին պէս եղած
հին մարդը՝ խաբեբայ ցանկութիւններով ապա-
23 կանուածը. Եւ ձեր միտքին հոգիովը նորոգուիք,
24 Եւ նոր մարդը վրանիդ հագնիք, ան որ Աստու-
ծոյ պարկէշ պէս ստեղծուած է, արդարութիւ-
25 նով ու Ճշմարիտ սրբութիւնով: Ուստի ստու-
թիւնը մէկդի ձգելով, Ճշմարտութիւն խօսեցէք
ամէն մէկերնիդ իր ընկերին հետ. ինչու որ
26 մենք իրարու անդամներ ենք: Թէ որ բարկա-
նաք՝ մեզք մի՛ գործէք. արեւը ձեր բարկու-
27 թեանը վրայ մարը չմտնէ: Ու Սատանային
28 տեղ մի՛ տաք: Են որ գողութիւն կ'ընէր, ալ
թող չգողնայ. այլ մանաւանդ աղէկ գործի
մը պարապելով՝ իր ձեռքերովը աշխատի, որ
29 կարող ըլլայ տալ կարօտ եղողին: Բնաւ ձեր
բերնէն ապականեալ խօսք մը չելլէ. հապա
ինչ որ աղէկ է՝ պէտք եղած շինութեանը
30 համար, որ լսողներուն շնորհք տայ: Եւ Աս-
տուծոյ Սուրբ Հոգին մի՛ տրտմեցնէք, որով
դուք կնքուեցաք փրկութեան օրուանը համար:
31 Ամէն դառնութիւն՝ և բարկութիւն՝ ու սրտմը-
տութիւն՝ և աղաղակ՝ ու հայհոյութիւն վերցուի

32 ձեզմէ ամէն չարութիւններով մէկտեղ : Եւ իրարու հետ քաղցր եղեք , գթած , ներելով իրարու , ինչպէս որ Աստուած՝ Քրիստոսով ներեց ձեզի :

ԳԼ . Ե

1 Նախ ընդհանուր կերպով մը կը յորդորէ սէր ունենալու , 3 պոռնկութենէ 4 և ամէն տեսակ պիղծ գործքերէ ետ կենալու , 7 չարերուն հետ հաղորդակցութիւն չընելու , 15 ուղղութեամբ քայլելու , 18 և հոգիով լեցուելու . 22 ետքը կը խօսի մասնաւոր պարտաւորութեանց վրայով , թէ կնիկները պարտին ֆազանդիլ իրենց էրիկներուն , 25 և էրիկները պարտին սիրել իրենց կնիկները , 32 ինտոր որ Քրիստոս սիրեց եկեղեցին :

1 Երգ՝ Աստուծոյ նմանող եղեք սիրելի զաւակ-
2 ներու պէս . Եւ սիրով վարուեցէք՝ ինչպէս որ
Քրիստոս ալ մեզ սիրեց , ու իր անձը մեզի
համար մատնեց՝ անուշահոտ պատարագ ու
3 զոհ ըլլալով Աստուծոյ : Բայց պոռնկութեան
և ամէն կեւոյ պղծութեան՝ կամ ազահութեան
անունը անգամ չյիշուի ձեր մէջը , (ինչպէս
4 որ կը վայլէ սուրբերուն ,) Եւ զարշէի բա-
նէր՝ կամ յիմարական խօսքեր՝ կամ խեղկա-
տակութիւն , որ չվայլեր . այլ մանաւանդ գո-
5 հութիւն . Աս իմանալով գիտնաք , որ ամէն
պոռնիկ՝ կամ պիղծ՝ կամ ազահ՝ որ կուսպաշտ
է , Քրիստոսի ու Աստուծոյ թագաւորութեանը
6 մէջ ժառանգութիւն չունի : Չըլլայ որ մէկը
ձեզ խաբէ փուճ խօսքերով . ինչու որ աս բանե-
րուն համար Աստուծոյ բարկութիւնը կու գայ
7 անհնազանդութեան որդւոց վրայ : Ուստի ա-
8 նոնց հաղորդ մի՛ ըլլաք : Քանզի Բէ- առեն մը
դուք խաւար էիք , բայց հիմա լոյս էք Տէրոջ-
9 մով . լուսոյ որդիներու պէս քալեցէք . Ինչու
որ լուսոյ պտուղը ամէն կեւոյ բարութիւնով , և
10 արդարութիւնով ու ճշմարտութիւնով է : Քըն-
11 նեցէք ինչ է Տէրոջ հաճելին . Ու կցորդ մի՛ ըլ-
լաք խաւարին անպտուղ գործքերուն , այլ մա-
12 նաւանդ շահի յանդիմանեցէք : Ինչու որ ա-
նոնց մէջը գաղտուկ գործուած բաները խօսիլն

- 13 ալ ամօթ է : Բայց ամէն բան յանդիմանուած՝
լուսով յայտնի կ'ըլլայ . ինչու որ ամէն բան որ
- 14 յայտնի կ'ըլլայ , լոյս է : Անոր համար կ'ըսէ .
Արթընցիբ դուն՝ որ կը քնանաս , և կանգնէ
մեռելներէն , ու Քրիստոս քեզի լոյս պիտի տայ :
- 15 Ուստի նայեցէք թէ ինչպէս զգուշութեամբ
16 պիտի քալէք , չէ թէ անմիտներու պէս , Հապա
իմաստուններու պէս . Ժամանակը ծախու ա-
- 17 ուէք , ինչու որ օրերս չար են : Անոր համար
անմիտ մի' ըլլաք , հապա իմացէք թէ ի՞նչ է
- 18 Տէրօջը կամքը : Եւ մի' գինովնաք գինիով ,
որուն մէջ անառակութիւն կայ . հապա Հո-
- 19 գիով լեցուեցէք . Եւ սաղմոսներով ու օրհնու-
թիւններով և հոգևոր երգերով մէջերնիդ խօ-
- 20 սակցելով , երգեցէք ու սաղմոս ըսէք Տէրօջը՝
20 ձեր սրտերուն մէջ : Եմէն ատեն ամէն բանի
համար գոհութիւն տուէք Աստուծոյ ու Հօրը՝
մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունովը :
- 21 Իրարու հնազանդ եղեք Քրիստոսի վախովը :
22 Անիկները իրենց էրիկներուն հնազանդ ըլլան՝
23 որպէս թէ Տէրօջը . Ինչու որ էրիկը կնկանը
գլուխն է , ինչպէս որ Քրիստոս ալ եկեղեցիին
- 24 գլուխն է , ու ինքը մարմինին Փրկիչն է : Ուս-
տի ինչպէս որ եկեղեցին հնազանդ կ'ըլլայ Քրի-
ստոսին , անանկ ալ կնիկները ամէն բանի մէջ
- 25 իրենց էրիկներուն : Անիկներ՝ սիրեցէք ձեր
կնիկները , ինչպէս որ Քրիստոս ալ սիրեց եկե-
- 26 ղեցին , ու իր անձը մատնեց անոր համար . Որ
զանիկայ սրբէ ու մաքրէ աւազանին ջրովը՝ խօս-
- 27 քով . Որ ինքը իր դիմացը փառաւոր կեցրնէ
եկեղեցին , որ մէկ արատ մը կամ խորշոմութիւն
կամ ուրիշ ասոնց պէս բան մը չունենայ . հապա
- 28 որ սուրբ ու անարատ ըլլայ : Նոյնպէս ալ պէտք
է որ էրիկները իրենց կնիկները սիրեն՝ իրենց
մարմիններուն պէս . ան որ իր կնիկը կը սիրէ՝

- 29 իր անձը կը սիրէ . Եւ չու որ մէկը բնաւ իր անձը
 չատեր , Հապա կը սնուցանէ՝ ու կը խնամէ զա-
 30 նիկայ , ինտոր Քրիստոս ալ եկեղեցին . Ասան
 զի մենք անոր մարմինին անդամներն ենք՝ անոր
 31 մարմինէն ու անոր ոսկորներէն : Եսոր Համար
 մարդը պիտի ձգէ իր Հայրը ու մայրը , և իր
 կնկանը պիտի յարի . ու երկուքը մէկ մարմին
 32 պիտի ըլլան : Ես խորհուրդը մեծ է , բայց ես
 կը զրուցեմ Քրիստոսի ու եկեղեցիին վրայով :
 33 Սակայն ձեզմէ ամէն մէկն ալ իր կնիկը անանկ
 սիրէ՝ որպէս թէ իր անձը , ու կնիկը իր էրիկէն
 թող վախճայ :

ԳԼ . Զ

- 1 Կը ծանուցանէ տղայոց պարտաւորութիւնը դէպ 'ի իրենց ծնողքները , 5 ծառաներուն
 պարտաւորութիւնը դէպ 'ի իրենց տէրերը . 10 թէ մեր կեանքը զնուորութիւն մըն է ,
 12 ո՛չ միայն մարմինի ու արիւնի դէմ , Հապա նաեւ Հոգևոր թշնամիներու դէմ . 13
 քրիստոնէային զէնքերը ինչ են , 18 և ինչպէս գործածել պէտք է զանոնք : 21 Տիւ-
 քիկոսի վրայով յանձնարարութիւն :

- 1 Որդիք՝ ձեր ծնողացը Հնազանդ եղեք Տէրոջ-
 2 մով , որ ան է արժանը : Պատուէ քու Հայրդ
 ու մայրդ , (որ առջի պատուիրանքն է խոստ-
 3 մունքով ,) Որ քեզի աղէկ ըլլայ , ու երկար
 4 կեանք ունենաս երկրի վրայ : Եւ դու՝ Հայրեր՝
 ձեր որդիները մի՛ բարկացնէք . Հապա անոնք
 մեծցուցէք Տէրոջը վարժութիւնովը ու խրատո-
 5 վը : Ծառաներ՝ Հնազանդ եղեք ձեր մարմնաւոր
 տէրերուն ահով ու դողով՝ ձեր սրտին միամտու-
 6 թիւնովը , որպէս թէ Քրիստոսին . Չէ թէ
 մարդահաճոյի պէս աչքի առջիւ ծառայելով ,
 Հապա Քրիստոսի ծառաներու պէս՝ սրտանց
 7 Եստուծոյ կամքը ընելով . Յօժարութեամբ ծա-
 ռայելով՝ որպէս թէ Տէրոջը , ու չէ թէ մարդոց .
 8 Գիտնալով որ ամէն մէկը ինչ բարիք որ ընէ ,
 նոյնը Տէրոջմէն պիտի ընդունի , թէ ծառայ
 9 ըլլայ՝ և թէ ազատ : Դու՝ ալ տէրեր՝ նոյնը ըրէք
 անոնց , ու սպառնալիքը թող տուէք , գիտնա-

լով որ անհոգ և ձեր ալ Տէրը երկինքն է . ու անոր քովը աչառութիւն չկայ :

10 Եւ ասկէ ետեւ եղբայրներս՝ զօրացէք Տէրօջմով , ու անոր զօրութեան կարողութիւնովը :

11 Աւրանիդ հագէք Մատուծոյ սպառազինութիւնը , որ կարող ըլլաք Սատանային հնարքներուն

12 դէմ դնելու : Ինչու որ մեր պատերազմը արիւնի ու մարմինի հետ չէ . հապա իշխանութիւններու «- պետութիւններու հետ , և աս խաւար աշխարհիս իշխաններուն հետ , երկնաւորներուն

13 մէջը եղող չար ոգիներուն հետ : Եսոր համար վրանիդ առէք Մատուծոյ սպառազինութիւնը , որ կարող ըլլաք չարութեան օրը դէմ դնելու ,

14 Ու ամէն բանը լմընցընելէն ետեւ՝ հաստատուն կայնելու : Ուստի քեզ կայնեցէք , մէջերնիդ ճշմարտութեամբ ամուրցընելով , ու ար-

15 դարութեան զրահը հագնելով . Ու ոտքերնուդ հազցընելով խաղաղութեան աւետարանին

16 պատրաստութիւնը . Եւ ամէն բանին վրայ հաւատքին վահանը առէք , որով կարող պիտի ըլ-

17 լաք չարին ամէն կրակոտ նետերը մարելու . Եւ փրկութեան սաղաւարտը առէք , ու Հոգիին

18 սուրը՝ որ Մատուծոյ խօսքն է . Եւ ամէն աղօթքով ու խնդրուածքով ամէն ատեն աղօթք ըրէք Հոգիով , ու աս բանիս վրայ հսկեցէք կատա-

19 սուրբերուն համար , Ինծի համար ալ , որ ինծի խօսք տրուի որ բերանս բանամ համարձակու-

20 թեամբ աւետարանին խորհուրդը յայտնելու . Որուն համար ես դեսպանութիւն կ'ընեմ կա-

21 պանքովս , որ անով համարձակութիւն ունենամ խօսելու՝ ինչպէս որ պէտք է :

Բայց որ դուք ալ գիտնաք իմ վրայովս՝ թէ ինչ կ'ընեմ ես , ամէն բանը պիտի ցուցընէ ձեզի Տիւբիկոս սիրելի եղբայրը ու հաւատարիմ պաշ-

- 22 տօնեան Տէրոջմով . Որն որ յատկապէս ատ բա-
նին համար ձեզի խրկեցի , որ զխոնար գուբ
մեր վրայով , ու ինքը ձեր սիրտերը մխիթարէ :
23 Խաղաղութիւն եղբայրներուն և սէր հաւատ-
քով մէկտեղ Հօր Աստուծմէն՝ ու Տէր Յիսուս
24 Քրիստոսէն : Շնորհք ան ամենուն հետ՝
որոնք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը անկեղծու-
թեամբ կը սիրեն . ամէն :

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌԵՔԵԼՈՅՆ

ԵՌ ՓԵԼՂՊԵՅԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ե

3 Պօղոս կը յայտնէ իր գոհութիւնը առ Աստուած , և իր սէրը որ ունի Փիլիպպեցւոց վրայ՝ իրենց հաւատքի պտուղին համար , և իր չարչարանացը հաղորդ ըլլալուն հա-
մար . 9 Թէ ամէն օր աղօթք կ'ընէ որ անոնք շնորհօք աճին : 12 Կը պատմէ Թէ Հռով-
մայ մէջ իր կրած նեղութիւններովը Քրիստոսի հաւատքը մեծ յաջողութիւն ունե-
ցաւ , 21 և Թէ ինքը միշտ պատրաստ է Քրիստոսը փառաւորելու Թէ իր ապրելովը և
Թէ մեռնելովը : 27 Կը յորդորէ զանոնք որ միաբան ըլլան , 28 և քաջասիրտ հալած-
ման ժամանակ :

1 Պօղոս և Տիմոթէոս՝ Յիսուս Քրիստոսի
Ժառանգերը , Քրիստոս Յիսուսով բոլոր սուրբե-
րուն՝ որ Փիլիպպեցւոց կողմերն են՝ եպիսկոպոս-
2 ներով ու սարկաւազներով . Շնորհք ու խա-
ղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն՝ ու
Տէր Յիսուս Քրիստոսէն :

3 Կը գոհանամ իմ Աստուծմէս ամէն անգամ՝
4 որ ձեզ կը յիշեմ , (Միշտ իմ ամէն խընդ-
րուածքիս մէջ ձեր ամենուն համար ուրախու-
5 թեամբ աղօթք կ'ընեմ ,) Աւետարանին հա-
ղորդ ըլլալնուդ համար առջի օրուրնէ մինչև

- 6 Հիմա . Ես մասին վստահ ըլլալով՝ թէ ան որ
 7 ձեր մէջը բարի գործ մը սկսեց , մինչև Յիսուս
 8 Քրիստոսի օրը պիտի կատարէ . Ինչպէս որ
 9 ինծի արժան ալ է ձեր ամենուն վրայ աս բանը
 10 խորհիլ՝ ձեզ ի սրտիս մէջը ունենալու համար
 11 իմ կապերու մէջ , և աւետարանին ջատագո-
 12 վութեանը ու հաստատութեանը մէջ , և ա-
 13 մէնքդ ինծի եղած շնորհքին հաղորդ ըլլալնուդ
 14 համար : Քանզի վկայ է ինծի Նստուած , որ
 15 ինչպէս փափաք ունիմ ձեր ամենուն վրայ
 16 Քրիստոս Յիսուսի գութովը : Եւ աս աղօթ-
 17 քը կ'ընեմ , որ ձեր սէրը հեռոյհեռէ աւելի
 18 շատնայ գիտութիւնով ու բոլոր ընտրողութիւ-
 19 նով , Որ դուք տարբեր բաները զանազանէք ,
 20 որպէս զի Բնիկ Քրիստոսի օրը անկեղծ և ա-
 21 ռանց գայթակղութեան ըլլաք . Արդարութեան
 22 պտուղներով լցուած Յիսուս Քրիստոսի ձեռ-
 23 քովը՝ Նստուծոյ փառքին ու գովեստին համար :
 24 Անուշտ որ գիտնաք՝ եղբայրներ , թէ ինչ որ
 25 ինծի պատահեցաւ՝ ալ աւելի աւետարանին յա-
 26 ռաջողիմութեանը պատճառ եղաւ . Անչև իմ
 27 կապերս՝ ոչ Քրիստոսի համար եմ , բոլոր պալա-
 28 տին մէջը՝ և ուրիշ ամենուն ալ յայտնի եղան .
 29 Եւ Տէրոջմով եղբայրներուն շատերը սիրտ առին
 30 իմ կապերէս՝ ալ աւելի համարձակիլ Աստուծոյ
 31 խօսքը խօսելու առանց վախի : Ոմանք նախան-
 32 ձէ ու հակառակութենէ , և ոմանք բարեսիրու-
 33 թենէ շարժեալ Քրիստոսը կը քարոզեն . Նստնք
 34 սիրոյ համար . ինչու որ գիտեն թէ ես աւետա-
 35 րանին համար պատասխան տալու կեցեր եմ .
 36 Իսկ անոնք հակառակութեան համար Քրիս-
 37 տոսը կը պատմեն , չէ՛ թէ անկեղծութեամբ ,
 38 կարծելով վիշտ աւելցընել իմ կապերու վրայ :
 39 Բայց ինչ է . որ կերպով որ ըլլայ՝ թէ պատճա-
 40 ռանքով՝ և թէ ճշմարտութիւնով՝ Քրիստոս

- կը պատմուի . ու ասոր վրայ ուրախ եմ , և ու
 19 րախ ալ պիտի ըլլամ : Քանզի գիտեմ որ ասոր
 վախճանը իմ փրկութեանս համար պիտի ըլլայ
 ձեր խնդրուածքովը , ու Յիսուս Քրիստոսի Հո-
 20 զուոյն օգնականութեամբը , Իմ եռանդուն ակըն-
 կալութեանս ու իմ յոյսիս համեմատ , որ բանով
 մը ամօթով պիտի չըլլամ . հապա կատարեալ
 համարձակութիւնով՝ ինչպէս որ ամէն ատեն՝
 առաջ ալ հիմա Քրիստոս իմ մարմինիս մէջ պի-
 տի փառաւորի՝ թէ ապրելովս և թէ մեռնե-
 21 լովս : Ինչու որ ինծի համար՝ ապրիլը Քրիս-
 22 տոս է , ու մեռնիլը օգուտ : Հապա թէ որ մար-
 մինի մէջ ապրիլս իմ գործոյս պտուղ կը բերէ ,
 23 ալ չեմ գիտեր որը ընտրեմ : Երկու կողմանէ
 ալ նեղի մէջ եմ , մեկնելու ու Քրիստոսի հետ
 ըլլալու փափաք ունենալով . քանզի ան՝ շատ
 24 աւելի աղէկ է . Բայց մարմինի մէջ կենալը՝ ձե-
 25 ղի համար աւելի հարկաւոր : Եւ աս բանիս հա-
 մոզուած ըլլալով՝ գիտեմ որ ձեր ամենուն հետը
 պիտի կենամ ու մնամ , որ դուք զարգանաք և
 26 ուրախ ըլլաք հաւատքով . Որ ձեր պարծանքը
 իմ վրայովս աւելի ըլլայ Քրիստոս Յիսուսով ,
 իմ նորէն ձեզի գալուս պատճառովը :
 27 Միայն թէ Քրիստոսի աւետարանին ինչպէս
 որ կը վայլէ՝ անանկ վարուեցէք . որ եթէ գամ
 ու ձեզ տեսնեմ , և կամ հեռու ըլլամ , ձեր վը-
 րայովը լսեմ որ դուք հաստատուն կը կենաք
 մէկ հոգիով , ու մէկ շունչով պատերազմակից
 28 կ'ըլլաք աւետարանին հաւատքին համար . Եւ
 մէկ բանով մըն ալ մի՛ զարհուրիք հակառա-
 կորդներէն , որ անոնց կորստեան ապացոյց մըն
 29 է , ու ձեզի՝ փրկութեան . Են ալ Աստուծոյ է .
 ինչու որ ձեզի տրուեցաւ Քրիստոսի համար՝ չէ
 թէ միայն անոր հաւատալ , հապա անոր համար
 30 չարչարուիլ ալ . Նոյն պատերազմը ունենալով՝

որ իմ վրաս տեսաք , ու հիմա իմ վրայովս կը
լսէք :

ԳԼ . Բ

1 Կը խրատէ զանոնք միաբան և խոնարհամիտ ըլլալու , ցուցնելով անոնց՝ Գրիստոսի
խոնարհութիւնը և բարձրութիւնը : 12 Կը յորդորէ որ ջանք ընեն փրկութեան ճամ-
բուն մէջ յառաջանալու , որ լուսաւորներու պէս ըլլան աս չար աշխարհիս մէջ , 16 և
մխիթարութիւն տան իրեն՝ որ անոնց առաքեալն է , ու պատրաստ կը կենայ Աստու-
ծոյ զօժ ըլլալու : 19 Կը յուսայ որ Տիմոթէոսը խրկէ անոնց , որուն վրայով բարի
վկայութիւն կու տայ . 25 նմանապէս Եպափրոդիտոսին վրայով ալ՝ որն որ նոյն
ատենը անոնց կը խրկէ :

- 1 Ուստի թէ որ Վրիստոսով մխիթարութիւն
մը կայ , թէ սիրոյ սփոփանք մը , թէ Հոգիի
հաղորդութիւն մը , թէ գթութիւն ու ողոր-
2 մութիւն մը . Իմ ուրախութիւնս դժուր լեցու-
ցէք , նոյն խորհուրդը ունեցէք , մի և նոյն սէրը
Բլէշէի ունենալով , մէկ շունչ , մէկ մտածմունք .
3 Բան մը գրգռութիւնով կամ սնապարծութիւնով
մի՛ ընէ՛ք . հապա խոնարհութիւնով մէկզմէկ ձեր
4 անձէն լաւ սեպեցէք . Մինակ անձերնուդ շահը
մի՛ նայիք . հապա ամէն մէկը եւ ընկերինն ալ :
5 Ձեզմէ ամէն մէկը նոյն միտքը թող ունենայ ,
6 որ Վրիստոս Յիսուսի մէջն էր . Որ Աստուծոյ
կերպարանքը ունենալով , յափշտակութիւն մը
7 չսեպեց Աստուծոյ հաւասար ըլլալը . Հապա ան-
ձը ունայնացուց ծառայի կերպարանք առնելով՝
մարդոց նման ըլլալով . և կերպարանքովը մար-
8 դու պէս գտնուելով , Ինքզինքը խոնարհեցուց՝
մինչև մահուան հնազանդ եղաւ , ու ա՛յ խաչին
9 մահուանը : Ասոր համար Աստուած ալ անիկայ
խիստ բարձրացուց , ու անոր անուն մը տուաւ՝
10 որ ամէն անունէն վեր է . Որ Յիսուսի անունին
ամէն ծունկ չոքի , երկնաւորներուն , ու երկ-
11 րաւորներուն , և սանդարամետականներուն . Եւ
ամէն լեզու դաւանի՝ թէ Յիսուս Վրիստոս Տէր
12 է՝ Հօր Աստուծոյ փառքին համար : Ուստի իմ
սիրելիներս՝ ինչպէս որ ամէն ատեն հնազանդ
եղաք՝ ո՛չ միայն իմ ներկայութեանս , հապա ալ

- աւելի հիմա՝ իմ բացակայութեանս ատենը , ա-
հով ու դողով անձերնուդ փրկութիւնը գործե-
- 13 ցէք . Ենչու որ Աստուած է՝ որ ձեր մէջը կը
ներգործէ կամենալը ու ընելը եւ հաճութեանը
- 14 համար : Ամէն բան առանց տրտունջներու ու
15 վիճաբանութիւններու ըրէք . Որ ըլլաք ամբիծ
ու անարատ՝ Աստուծոյ որդիներ առանց մեղադ-
րանքի՝ կամակոր ու խոտորեալ ազգին մէջ , որոնց
մէջը դուք լուսաւորներու պէս կը փայլէք աշ-
- 16 խարհիս մէջ . Կենաց խօսքը ամուր բռնելով՝
ինծի պարծանք ըլլալու համար Քրիստոսի օրը ,
թէ պարապ տեղը չքալեցի , և պարապ տեղը
- 17 չաշխատեցայ : Բայց թէպէտև ձեր հաւատքին
պատարագին ու պաշտօնին , վրայ ընծայուիմ ,
կ'ուրախանամ և ձեր ամենուն հետը ուրախակից
- 18 կ'ըլլամ . Նոյնպէս ալ դուք ուրախացէք ու իմ
հետոս ուրախակից եղեք :
- 19 Երդ՝ կը յուսամ Տէր Յիսուսով , որ Տիմո-
թէոսը շուտով ձեզի խրկեմ , որ իմ սիրտս ալ
- 20 հանգչի , երբոր ձեր վիճակը գիտնամ : Ենչու
որ անոյ նման սրտակից մէկը չունիմ , որ մտեր-
- 21 մաբար ձեզի համար հոգ տանի : Քանզի ամէ-
նը իրենցը կը փնտռեն , ու չէ թէ Յիսուս Քր-
- 22 իստոսինը : Բայց դուք անոր փորձը զիտէք ,
որ ինչպէս որդի մը հօրը հետ՝ անան ինծի հետ
- 23 ծառայութիւն ըրաւ աւետարանին մէջ : Ուստի
կը յուսամ անիկայ խրկել , շուտ մը իմ ինչպէս
- 24 ըլլալեքս ստուգածիս պէս : Բայց վստահու-
թիւն ունիմ Տէրոջմով՝ որ ես ալ քիչ ատենէն
- 25 պիտի գամ : Միայն թէ հարկաւոր սեպեցի
հիմա ձեզի խրկել Նպափրողիտոս իմ եղբայրս և
- 26 իմ պիտոյիցս ծառայողը : Որովհետև ինքն ալ
շատ փափաք ունէր ձեր ամէնն ալ տեսնելու . ու
կը տրտմէր , որ դուք լսած էիք թէ ինքը հիւան-

- 27 դացաւ : Եւ յիրաւի ինքը հիւանդացաւ մահուան մօտ , բայց Աստուած ողորմեցաւ անոր .
 28 չէ թէ մինակ անոր՝ հապա ինծի ալ , որ տըրտմութեան վրայ տրտմութիւն չունենամ : Ասոր համար աւելի փութով խրկեցի որ դուք զանիկայ տեսնելով նորէն ուրախ ըլլաք . ու ես ա-
- 29 ռանց տրտմութեան ըլլամ : Ուրեմն ընդունեցէք անիկայ Տէրոջմով ամէն ուրախութեամբ , ու անանկները պատուականներու կարգը բռնեցէք .
- 30 Վանդի Վրիստոսի գործին համար մինչև մահուան մօտեցաւ՝ իր կեանքը վտանգի մէջ ձգելով , որ ձեր ինծի ծառայելու պակասութիւնը ինքը լեցընէ :

ԳԼ . Գ

- 1 Առաքելը կը պատուիրէ որ հեռու կենան թրիատութիւն քարոզող սուտ վարդապետներէն , 4 ցուցընելով թէ ինքը անոնցմէ աւելի իրաւունք ունէր օրէնքին արդարութեամբ պարծենալու , 7 բայց սակայն ինքը փաստ եւ աղտեղութիւն կը համարի ան , որ Քրիստոսը ու անոր արդարութիւնը շահի . 12 այսու ամենայնիւ կը խոստովանի իր անկատարութիւնը . 15 կը յորդորէ զանոնք իրեն պէս խորհելու , 17 իրեն նմանող ըլլալու , 18 եւ մարմնաւոր քրիստոնեաներուն չար ճամբաներէն հեռու մնալու :

- 1 Աւատի իմ եղբայրներս՝ ուրախ եղիք Տէրոջմով . նոյն բաները ձեզի գրելը ինծի ձանձրութիւն չէ , ու ձեզի ապահովութիւն է : Օգուշացէք շուններէն . զգուշացէք չար մշակներէն ,
- 3 զգուշացէք կրճատութենէն : Ինչու որ թրիատութիւնը մենք ենք , որ հոգիով Աստուած կը պաշտենք , ու կը պարծենանք Վրիստոս Յիսուսով , եւ մարմինի վրայ չէ պարծանքնիս : Թէպէտ ես ալ չեմ վստահութիւնը ունիւմ մարմինի վրայ . թէ որ ուրիշ մէկը կը կարծէ թէ վստահութիւն ունի մարմինի վրայ , ալ աւելի ես .
- 5 Ութ օրուան թրիատուած , Խորայելի ազգէն , Բենիամինի ցեղէն , Ներայեցի Ներայեցիներէ ,
- 6 օրէնքին նայելով փարիսեցի . Նախանձաւոր ըլլալու կողմանէ՝ եկեղեցին կը հալածէի , օրէնքին
- 7 արդարութեանը կողմանէ անարատ էի : Բայց ինչ որ ինծի շահ էր , անիկայ Վրիստոսի հա-

- 8 մար փնաս սեպեցի : Աւ իրաւ բոլոր բաներն ալ փնաս կը սեպեմ իմ Տէրոջս Վրիստոս Յիսուսի գերազանց գիտութեանը համար . որուն համար ամէն բանէն զրկուեցայ , և աղտեղութիւն կը
- 9 սեպեմ , որ Վրիստոսը շահիմ , Ու իր մէջը գտնուիմ . չէ թէ իմ արդարութիւնս ունենամ որ օրէնքէն է , հապա Վրիստոսի հաւատքովը եղած արդարութիւնը՝ որ Աստուծմէ է հաւատ-
- 10 քով . Ճանչնալու անիկայ՝ և անոր յարութեանը զօրութիւնը՝ ու անոր չարչարանքներուն հա-
- 11 ղորդ ըլլալը , անոր մահուան կերպարանքը առ-
- 12 նելով . Որ ըլլայ թէ մեռելներուն յարութեանը հասնիմ : Որ չէ թէ ես արդէն առեր եմ , կամ արդէն կատարեալ եղեր եմ , հապա ետեւէ ինկած եմ որ բռնեմ հրեշտակ , որուն համար ալ բռնուե-
- 13 ցայ Վրիստոս Յիսուսէն : Ա՛ղբայրներ՝ ես չեմ սեպեր որ բռներ եմ . բայց մէկ բան մը կայ , որ ետեւի եղածները մոռցած եմ , ու առջեւի եղած-
- 14 ներուն կը դիմեմ . Նպատակը դիտելով՝ Վրիստոս Յիսուսով եղած Աստուծոյ վերին կոչմանը
- 15 մրցանակին կը վազեմ : Ուստի մենք ամէնքս՝ որ կատարեալ ենք , ասիկայ խորհինք , և թէ որ բան մը ուրիշ կերպով խորհելու ըլլաք , անիկայ
- 16 ալ ձեզի պիտի յայտնէ Աստուած : Միայն թէ՛ ինչ աստիճանի որ հասեր ենք՝ նոյն կանոնին համե-
- 17 մատ քալենք , նոյն խորհուրդը ունենանք : Ին-
- 18 ծի նմանող եղեք՝ եղբայրներ , ու նայեցէ՛ք անոնց որ այնպէս կը քալեն , ինտոր որ մեզ քեզ օրինակ
- 19 թշնամիներուն համար . Որ անոնց վերջը կորուստ է . որոնց աստուածը՝ իրենց որովայնն է , ու անոնց փառքը՝ իրենց ամօթն է . որոնք հաշիւ երկ-
- 20 րաւոր բաները կը մոտածեն : Բայց մեր քաղա-

քականութիւնը երկինքն է , ուսկից Փրկիչը
 21 կը սպասենք՝ Տէր Յիսուս Քրիստոսը . Որ պի-
 տի նորոգէ մեր խոնարհ մարմինը՝ իր փառաւոր
 մարմինին կերպարանակից ըլլալու , ան զօրու-
 թիւնովը՝ որ կարող է ամէնը իր տակը հնազան-
 դեցնելու :

ԳԼ . Դ

1 Մասնաւոր խրատներէն ետե՛ 4 ընդհանուր յորդորանքներ կ'ընէ , 10 ցուցնելով թէ
 ինչպէս ինքը ուրախացաւ անոնց առատասրտութեանը վրայ որ ցուցուցին իրեն՝ իր
 բանտարկուած ատենը , ոչ այնքան իր պիտոյքը լեցնելնուն համար , հապա անոնց
 մէջը եղած Աստուծոյ շնորհքին համար . 19 և այսպէս իր թուղթը կը վերջացնէ
 աղօթքով և բարեներով :

1 Ուստի իմ սիրելի ու բաղձալի եղբայրներս՝ իմ
 ուրախութիւնս ու պսակս , ասանկ հաստատուն
 կեցէք Տէրոջմով՝ սիրելիներս :

2 Աւողիպային կ'աղաչեմ , ու Սիւնտիքին կ'աղա-
 չեմ՝ որ մի և նոյն խորհուրդը ունենան Տէրոջ-

3 մով : Իրաւ քեզի ալ կ'աղաչեմ՝ իմ հարազատ
 լծակիցս , դո՛ւն ալ օգնական եղիր անոնց , որոնք
 իմ հետս աշխատեցան աւետարանին մէջ Աղե-
 մեսին՝ և իմ ուրիշ գործակիցներուս հետ , ու-

4 ըոնց անունները կենաց գրքին մէջն է : Ուրախ
 եղեք Տէրոջմով ամէն ատեն . դարձեալ կ'ըսեմ՝

5 ուրախ եղեք : Չեր քաղցրութիւնը ամէն մար-

6 դոց թող յայտնի ըլլայ . Տէրը մօտ է : Բանի
 մը համար հոգ մի՛ ընէք . հապա ամէն բանի
 մէջ աղօթքով ու աղաչանքով , գոհութիւնով
 մէկտեղ ձեր խնդրուածքը Աստուծոյ յայտնի

7 ըլլայ : Աւ Աստուծոյ խաղաղութիւնը որ ամէն
 միտքէ վեր է , ձեր սիրտերը ու միտքերը Քրիս-

8 տոս Յիսուսով պիտի պահպանէ : Այսուհետեւ
 եղբայրներ՝ ինչ որ ճշմարտութիւնով է , ինչ որ
 պարկեշտութիւնով , ինչ որ արդարութիւնով ,
 ինչ որ մաքրութիւնով , ինչ որ սիրով , ինչ որ
 բարի համբաւով , ինչ առաքինութիւն և ինչ
 գովութիւն որ կայ , ան բաները խորհեցէք :

- 9 Ի՛նչ որ սորվեցաք ու առիք՝ և լսեցիք ու տեսաք իմ վրաս , ան ըրէք . և խաղաղութեան Աստուածը ձեր հետը պիտի ըլլայ :
- 10 Մեծապէս ուրախացայ Տէրոջմով , որ իմ վրաս ունեցած հոգերնիդ հիմա նորոգուեցաւ . ինչպէս որ կը հոգայիք ալ . միայն թէ պատե-
- 11 հութիւն չունէիք : Չէ թէ կարօտութեան համար կ'ըսեմ . ինչու որ ես սորվեցայ գոհ ըլլալ
- 12 իմ գտնուած վիճակիս մէջ : Գիտեմ չքաւորութիւն քաշելը . գիտեմ շատը ունենալը . ամէն բանի մէջ ամէն կերպով աղէկ սորվեր եմ թէ կշտանալը , թէ անօթենալը , թէ շատ ունենա-
- 13 լը , և թէ պակսութիւն քաշելը : Ամէն բանի
- 14 կարող եմ անով՝ որ դիս զօրացուց : Բայց աղէկ ըրիք , որ իմ նեղութեանս մէջ ինծի հաղորդ-
- 15 եղաք : Դուք ալ գիտէք Փիլիպպեցիներ , որ աւետարանին սկիզբը երբոր ես Մակեդոնիայէն ելայ , մէկ եկեղեցի մըն ալ հետս հաղորդութիւն չըրաւ տալու և առնելու կողմէ , հապա մինակ
- 16 դուք . Որ թեսաղոնիկէի մէջ ալ մէկ երկու ան-
- 17 գամ ինծի պէտք եղածը խրկեցիք : Չէ թէ ես տուրք կը փնտռեմ , հապա պտուղ կը փնտռեմ՝
- 18 որ ձեր հաշիւին վրայ աւելնայ : Բայց ես ամէն բան առած եմ , ու առատօրէն ունիմ . լցուած եմ՝ Ապափրոդիտոսին ձեռքովը ձեր երկածները ընդունելով , որ անուշ հոտ մըն է՝ ընդունելի
- 19 պատարագ՝ Աստուծոյ հաճելի : Եւ իմ Աստուածս ձեր ամէն պիտոյքը պիտի լեցընէ իր ճոխութեանը չափովը՝ փառքով , Քրիստոս
- 20 Յիսուսի ձեռքովը : Եւ Աստուծոյ ու մեր Հօրը փառք յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :
- 21 Բարե՛ք ըրէք բոլոր սուրբերուն՝ Քրիստոս
- 22 Յիսուսով : Չեզի բարե կ'ընեն իմ հետս
- 23 եղող եղբայրները : Չեզի բարե կ'ընեն բոլոր սուրբերը , մանաւանդ անոնք՝ որ կայսրին տու-

24 նէն են : Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր ամենուն հետը ըլլայ . ամէն :

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌԱԿԵԼՈՅՆ

ԵՌԱԿՈՂՈՍԵՅԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Եռաքեալը իր բարեւ տալէն ետե՛ կը զոհանայ Եստուծմէ Կողոսացի քրիստոնէից հաւատքին համար . 7 կը հաստատէ Եպափրասի վարդապետութիւնը . 9 նաև աղօթք կ'ընէ որ անոնք շնորհք աճին . 14 կը նկարագրէ ճշմարիտ քրիստոսը . 21 կը քաջալերէ զանոնք՝ Յիսուս քրիստոսը ընդունելու , և կը յիշեցնէ իր պաշտօնը :

1 Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը Ես-
2 տուծոյ կամբօղը , և Տիմոթէոս եղբայրը , Կո-
ղոսայի մէջ եղող սուրբ ու հաւատացեալ եղ-
3 բայրներուն Քրիստոսով . Շնորհք և խաղա-
ղովթիւն ձեզի Եստուծմէ մեր Հօրմէն՝ և Տէր
Յիսուս Քրիստոսէն :

Եմէն ատեն ձեզի համար աղօթք ընելով՝ կը
զոհանանք Եստուծմէ ու մեր Տէր Յիսուս

4 Քրիստոսին Հօրմէն , Լսելով ձեր հաւատքը՝ ոչ
Քրիստոս Յիսուսի վրայ , և ան սէրը՝ որ բոլոր

5 սուրբերուն վրայ ունի . Են յոյսին համար որ
երկինքը կը պահուի ձեզի , որուն վրայով առա-
ջուց լսեցիք աւետարանին ճշմարտութեան խօս-

6 քովը . Որ ձեզի հասաւ , ինչպէս որ բոլոր աշ-
խարհ , ու պտղաբեր ըլլալով կ'աճի , ինտոր ձեր
մէջն ալ , ան օրունէն որ դուք լսեցիք ու

7 նով . Ինչպէս որ սորվեցաք մեր սիրելի ծառա-
յակցէն՝ Եպափրասէն , որ ձեզի համար հաւա-

- 8 տարիմ պաշտօնեայ մըն է Քրիստոսի . Որ
ինքն ալ մեզի պատմեց ձեր սէրը հոգիով :
- 9 Ենոր համար մենք ալ ան օրուընէ որ լսե-
ցինք՝ չենք դադարիր ձեզի համար աղօթքը
նելէն ու խնդրուածք մատուցանելէն , որ կա-
տարեալ ըլլաք անոր կամքին գիտութեամբը՝
բոլոր իմաստութիւնով ու հոգւոր հանճարով .
- 10 Որ դուք Տէրոջը արժանի կերպով քալէք ամէն
բանի մէջ զԵնի հաճեցընելով , ամէն բարի գործ-
քերու մէջ պաղարբեր ըլլալով , ու աճեցուն Ես-
- 11 տուծոյ գիտութիւնովը . Եմէն ուժով ուժով-
ցած՝ իր փառաւոր զօրութեանը չափովը՝ բո-
լոր համբերութեան ու երկայնամտութեան՝ ու-
- 12 րախութեամբ . Գոհանալով Հօր Երկար-
մեզ լոյսի մէջ բնակութեանը սուրբերուն վիճակին մաս-
- 13 նակից ըլլալու արժանացուց . Որ մեզ ազատեց
խաւարին իշխանութենէն , ու իր սիրելի Որ-
- 14 դոյն թագաւորութեանը փոխադրեց . Որ անով
մենք փրկութիւն ունինք իր արիւնովը , «յիւն»
- 15 մեղաց թողութիւն . Որ ինքը աներեւոյթ Ես-
տուծոյ պատկերն է՝ բոլոր ստեղծուածներուն
- 16 անդրանիկը . Ինչու որ անով ամէն բան ստեղ-
ծուեցաւ , ինչ որ երկինքը ու ինչ որ երկրի
վրայ , անոնք որ կ'երենան՝ և անոնք որ չեն
երենար , թէ աթոռները՝ թէ տէրութիւնները՝
թէ պետութիւնները՝ թէ իշխանութիւնները .
բոլոր բաները անով՝ ու անոր համար ստեղծուե-
- 17 ցաւ . Ու անիկայ ամէն բանէն առաջ է , և
- 18 ամէն բան անով հաստատ կը կենայ . Եւ անի-
կայ է մարմինին՝ «յիւն» եկեղեցիին գլուխը . որ
ինքը սկիզբն է՝ մեռելներէն անդրանիկը , որ
- 19 ինքը ըլլայ ամէն բանի մէջ նախապատիւ . Ին-
չու որ Հայրը հաճեցաւ որ Երկար-մեզ բոլոր
- 20 լեցունութիւնը անոր մէջը բնակի . Եւ անով ա-
մէնը հաշտեցընէ իրեն հետ , խաղաղութիւն

ընելով անոր խաչին լայ Լափաժ արիւնովը , թէ երկրի վրայ և թէ երկինքի մէջ եղողները :

- 21 Եւ ձեզ ալ՝ որ ատեն մը օտարացած էիք , ու
 22 չար գործքերով թշնամիներ յէ խորհուրդներու
 23 և անարատ կայնեցընէ . թէ որ կենաք հաւատ-
 քին մէջ հիմնուած՝ ու հաստատ՝ և առանց
 խախտելու աւետարանին յոյսէն՝ որ լսեցիք , որ
 երկինքին տակը եղած բոլոր ստեղծուածներուն
 քարոզուեցաւ , որուն ես Պօղոսս սպասաւոր
 24 եղայ : Հիմա ուրախ եմ՝ իմ ձեզի համար Կալաժ
 չարչարանքներուս վրայ , ու Քրիստոսի Կալաժ նե-
 ղուլթիւններուն պակասութիւնը իմ մարմինիս
 մէջը կը լեցընեմ՝ անոր մարմինին համար , որ
 25 եկեղեցին է . Որուն ես սպասաւոր եղայ Մատու-
 ծոյ տնտեսութիւնովը՝ որ ինծի տրուեցաւ ձեզի
 26 համար՝ Մատուծոյ խօսքը լման քարոզելու , Են
 խորհուրդը՝ որ ծածկուած էր Կալաժ դարերէն ու
 աղգերէն հետէ , ու հիմա իր սուրբերուն յայտ-
 27 նուեցաւ . Որոնց ուղեց Մատուած գիտցընել ,
 թէ ի՛նչ է աս խորհուրդիս փառաւոր ճոխութիւ-
 նը հեթանոսներուն մէջ . որ ան Քրիստոսն է
 28 ձեր մէջը՝ փառաց յոյսը . Որ անիկայ մենք կը
 քարոզենք , ու ամէն մարդ կը խրատենք , և կը
 սորվեցընենք ամէն մարդ բոլոր իմաստութիւ-
 նով , որ ամէն մարդ կատարեալ կեցընենք Քրի-
 29 իստոս Յիսուսով . Որուն համար ես ալ կ'աշ-
 խատիմ՝ ջանք ընելով իր ներգործութեանը հա-
 մեմատ՝ որ զօրութիւնով իմ մէջս 'ի գործ կը
 դրուի :

ԳԼ . Բ

1 Դարձեալ կը յորդորէ զանոնք Քրիստոսի հաւատքին մէջ հաստատ կենալ . 8 կը զգու-
 շացընէ հեթանոսական փիլիսոփայութենէ և փուճ աւանդութիւններէ , 18 հրեշտա-
 կաց կրօնքէն , 20 և օրինական ծեսերէն , որոնք Քրիստոսով վերջացած են :

1 Քանզի կ'ուզեմ որ գիտնաք՝ թէ ի՛նչպէս մեծ

- անձկութիւն ունիմ՝ ձեզի համար ու Վառդիկե-
 ցւոց համար , ու ամէն անոնց համար՝ որ իմ
 2 երեսս մարմինով չեն տեսեր . Որ անոնց սիրտե-
 րը մխիթարուին՝ սիրով միացած , ու կատարեալ
 իմացողութեան բոլոր ճոխութեանը հասնին , այս-
 3 ինչ . Հօր Աստուծոյ և Քրիստոսի խորհուրդին
 4 գիտութեանը . Որուն մէջը իմաստութեան ու
 5 գիտութեան բոլոր գանձերը պահուած են : Աւ-
 աս կ'ըսեմ , որ չըլլայ թէ մէկը հրապուրական
 6 խօսքերով ձեզ մոլորեցնէ : Որ թէպէտ մարմ-
 նով հեռու եմ , բայց հոգւով ձեզի հետ եմ , և
 7 կ'ուրախանամ երբոր ձեր բարեկարգութիւնը կը
 տեսնեմ , ու ձեր հաւատքին հաստատութիւնը
 8 Քրիստոսի վրայ : Ուստի ինչպէս որ ընդունե-
 ցիք Քրիստոս Յիսուս Տէրը՝ անով քաղեցէք ,
 9 Արմատ կապած՝ ու անոր վրայ շինուած՝ և հա-
 ւատքին մէջ հաստատուած՝ ինչպէս որ սորվե-
 ցաք , և անոր մէջը աճեցէք գոհութիւնով :
 10 Ոգուշացէք՝ չըլլայ որ մէկը ձեզ կողոպտէ փի-
 լիսոփայութիւնով ու փուճ խաբէութիւնով , որ
 մարդոց աւանդութեան պէս է՝ աշխարհիս
 սկզբունքներուն պէս , և չէ թէ Քրիստոսի լա-
 11 րայէս . Ինչու որ անոր մէջը կը բնակի
 Աստուածութեան բոլոր լեցունութիւնը՝ մարմ-
 12 նապէս : Աւ դուք ալ անով լցուած էք . որ ինքը
 գլուխ է բոլոր իշխանութեան ու պետութեան .
 13 Որ անով դուք անձեռագործ թլփատութիւնով
 թլփատուեցաք՝ մեղաց մարմինը մերկանալով
 Քրիստոսի թլփատութիւնովը . Թաղուելով ա-
 նոր հետ մկրտութիւնով , որով նաև անոր հետ
 յարութիւն առիք Աստուծոյ զօրութեանը հա-
 ւատալով . որ ինքը զանիկայ մեռելներէն յա-
 14 րուց : Աւ ձեզ՝ որ ատեն մը յանցանքներու մէջ
 ու ձեր մարմինին անթլփատութեանը մէջ մե-
 ռած էիք , կենդանացուց անոր հետը . մեր ամէն

- 14 յանցանքները ներեց մեզի , Ու հրամաններով
 եղև մեզի հակառակ եղող ձեռագիրը՝ որ մեզի
 դէմ կը կենար , ջնջեց , զանիկայ մէջ տեղէն
 15 վերցուց՝ ու խաչափայտին վրայ դամեց . Եւ իշ-
 խանութիւնները ու պետութիւնները մերկա-
 ցուց , ու յայտնապէս խայտառակեց՝ յաղթելով
 անոնց անով :
- 16 Ուստի ալ մէկը թող չդատէ՝ ձեզ ուտելու կամ
 խմելու՝ կամ տօներու՝ կամ ամսագլուխներու՝
 17 կամ շաբաթներու կողմանէ . Որոնք զալու բա-
 ներուն շուքն են . բայց Եւ մարմինը Քրիստոս-
 18 սինն է : Չըլլայ որ մէկը զրկէ ձեզ մրցանակէն .
 որ ուղէ խոնարհութիւնով ու հրեշտակներու կը-
 րօնքով չտեսած բաներուն միջամուխ ըլլալ , իր
 մարմինին միտքովը փուճ տեղը հպարտանալով .
- 19 Եւ չըռնէ Գլուխը՝ ուսկից որ բոլոր մարմինը յօ-
 դուածներով ու խաղերով հաղորդուած ու մէկ-
 20 տեղ կցուած՝ Մատուցոյ աճումովը կ'աճի : Թէ
 որ դուք Քրիստոսի հետ աս աշխարհիս ըս-
 կզբունքներէն մեռաք , ալ ինչո՞ւ համար աշխար-
 հիս մէջ կենդանի եղողներու պէս ապրի՞ կանոն-
 21 ներու կը հնազանդիք , Եւ Մի մօտենար ,
 22 համը մի՛ առներ , մի՛ դպչիր . (Որոնց ամէնը
 ապականութեան համար են զործածութեամբ ,)
 մարդոց պատուիրանքներուն ու սորվեցուցած-
 23 ներուն համեմատ . Որոնք իմաստութեան կեր-
 պարանք մը ունին ինքնակամ կրօնքով , ու խո-
 նարհութիւնով , և մարմինի չինայելով , Եւ չէ
 թէ պատիւի մը աշխարհի , հապա մարմինը յաղե-
 ցընելու ինչ քաջայե՞ն :

ԳԼ . Գ

1 Առաքելը կը ցուցնէ թէ ուր փնտռելու ենք դժբախտ . 5 կը յորդորէ երկրաւոր
 անդամները սպաննել , 10 հին մարդը վրայէ հանել , և Քրիստոսը հազնիլ . 12 սիրոյ՝
 խոնարհութեան և ուրիշ պարտաւորութեանց վրայով խրատ կու տայ :

1 Արդ՝ թէ որ Քրիստոսի հետ յարութիւն ա-
 ուիք , ուրեմն վերի՛ բաները փնտռեցէք , ուր որ

- 2 Վրիստոս կը նստի Աստուծոյ աջ կողմը : Աւերի բաները մտածեցէք , չէ թէ աս երկրիս վրա-
- 3 յինները : Ինչու որ դուք մեռաք , ու ձեր կեանքը պահուած է Աստուծոյ քովը Վրիստոսի հետ :
- 4 Երբոր Վրիստոս՝ մեր կեանքը յայտնուի , ան ատենը դուք ալ անոր հետ փառքով պիտի յայտնուիք :
- 5 Ուստի ձեր երկրաւոր անդամները սպաննեցէք . պոռնկութիւնը , պղծութիւնը , անարար կիրքը , չար ցանկութիւնը , ու ազահութիւնը՝
- 6 որ կռապաշտութիւն է . Որոնց համար Աստուծոյ բարկութիւնը անհնազանդութեան որդւոց
- 7 վրայ կու գայ . Որ ատեն մը դուք ալ անոնց մէջը կը քալէիք , երբոր անոնց մէջը կ'ապրէիք :
- 8 Բայց հիմա մէկգի ձգեցէք դուք ալ ան ամէնը . բարկութիւնը , սրտմտութիւնը , չարութիւնը , հայհոյութիւնը , անհամեստ խօսքերը ձեր բե-
- 9 րաններէն : Իրարու սուտ մի՛ զրուցէք . հին մար-
- 10 զը իր գործքերովը ձեր վրայէն հանեցէք . Եւ հագէք անորը գիտութիւնով նորոգուած՝ իր
- 11 Ստեղծողին պատկերին պէս . Ուր որ Յոյն ու Հրէայ , թլփատութիւն ու անթլփատութիւն , Բարբարոս , Սկիւթացի , ծառայ եւ ազատ չը-
- 12 կայ . հապա Վրիստոս է ամէնը՝ և ամէն բանի մէջ :
- 13 Ուստի Աստուծոյ ընտրեալ սուրբերու ու սիրելիներու պէս՝ վրանիդ հագէք գութը , ո-
- 14 ղորմութիւնը , քաղցրութիւնը , խոնարհութիւնը , հեզութիւնը , երկայնմտութիւնը , Իրարու համբերելով և իրարու ներելով՝ թէ որ մէկը մէ-
- 15 կու մը զէմ տրտունջ մը ունենայ . ինչպէս որ Վրիստոս ձեզի ներեց , անանկ ալ դուք : Եւ աս ամէն բաներուն վրայ սէրը հագէ՛ , որ կատարելու-
- 16 թեան կապն է . Ու Վրիստոսի խաղաղութիւնը ձեր սրտերուն մէջը թաղաւորէ , որ դուք անոր կանչուեցաք մէկ մարմինով . ու գոհացող եղիք :

- 16 Քրիստոսի խօսքը ձեր մէջը բնակի առատապէս՝
ամէն իմաստութիւնով իրար սորվեցընելու ու
խրատելու, սաղմոսներով, և օրհնութիւններով,
ու հոգեւոր երգերով, ձեր սրտերուն մէջը
- 17 շնորհքով զՆստուած օրհնելու: Եւ ամէն ինչ
որ կ'ընէք թէ խօսքով և թէ գործքով, բոլորը
Տէր Յիսուսին անունովը ըրէ՜, Նստուծոյ ու Հօ-
րը գոհութիւն մատուցանելով անոր ձեռքովը:
- 18 Կնիկներ՝ հնազանդ եղիք ձեր էրիկներուն,
19 ինչպէս որ կը վայլէ՝ Տէրոջմով: Երիկներ՝ սի-
րեցէ՛ք ձեր կնիկները, ու դառն մի՛ ըլլաք անոնց:
- 20 Որդիներ՝ ամէն բանի մէջ հնազանդ եղիք ձեր
ծնողքներուն. ինչու որ ան է Տէրոջը առջևը
- 21 հաճելի: Հայրեր՝ ձեր որդիները մի՛ բարկացը-
22 նէք, որ չվհատին: Ծառաներ՝ ամէն բանի մէջ
հնազանդ եղիք ձեր մարմնաւոր տէրերուն. չէ՛
թէ աչքի առջև ծառայելով՝ մարդահաճոններու
պէս, հապա սրտի միամտութեամբ՝ Տէրոջմէ
- 23 վախնալով. Ինչ որ կ'ընէք՝ սրտանց ըրէ՛ք, որ-
24 պէս թէ Տէրոջը՝ ու չէ՛ թէ մարդոց, Գիտնալով
որ ժառանգութեան հատուցումը Տէրոջմէ պի-
տի առնէք. ինչու որ Տէր Քրիստոսին կը ծա-
25 ռայէք. Բայց անօրէնը իր անօրէնութեանը
յապի՜ք պիտի ընդունի, և աչառութիւն չկայ:

ԳԼ . Դ

1 Կը յորդորէ ջերմեռանդութեամբ աղօթք ընել, 5 խելացութեամբ վարուիլ անոնց
հետ՝ որոնք դեռ Քրիստոսի կատարեալ գիտութիւնը չունին. 10 իր բարեւը կը մատու-
ցանէ անոնց, և ամէն կերպ յաջողութիւն կը խնդրէ:

1 Տէրեր՝ ձեր ծառաներուն իրաւունք ու հաւա-
սարութիւն տուէ՛ք, գիտնալով որ դուք ալ Տէր
ունիք երկինքը:

2 Շարունակ աղօթքի ետեւէ եղիք, անոր մէջը

3 արթուն մնալով գոհութեամբ: Աղօթք ըրէ՛ք
նաև մեզի համար, որ Նստուած խօսքին դուռը
բանայ մեզի Քրիստոսի խորհուրդը խօսելու,

- 4 որուն համար կապուած ալ եմ , Որ յայտնի ընեմ զանիկայ՝ ինչպէս որ ինծի կը վայլէ խօսիլ :
- 5 Խոհեմութեամբ վարուեցէք զուրսիններուն հետ ,
- 6 Ժամանակը ծախու առնելով : Չեր խօսքը ամէն ատեն շնորհքով՝ « Եղէ » Եւ աղով համովցած ըլլայ , ու գիտնաք թէ ինչպէս կը վայլէ ձեզի ամէն մէկուն պատասխան տալ :
- 7 Եւ իմ վրայովս բոլորը պիտի իմացընէ ձեզի Տիւքիկոս սիրելի եղբայրը և հաւատարիմ պաշտօնեան ու ծառայակիցը Տէրոջմով . Որն որ ատրանին համար ձեզի խրկեցի , որ գիտնաք զուք մեր վրայով , ու ինքը ձեր սիրտերը մխիթարէ ,
- 9 Ոնեսիմոս հաւատարիմ ու սիրելի եղբօրը հետ մէկտեղ՝ որ ձեզմէ Դէ՞ է . իրենք ամէն բանը ձեզի պիտի իմացընեն՝ ինչ որ հոս կայ : Բարեկընէ ձեզի Երիստաւրքոս՝ իմ գերութեան ընկերս , և Մարկոս՝ Բառնաբասին եղբօրորդին , (որուն համար պատուէր առիք . թէ որ ձեզի
- 11 գալու ըլլայ , ընդունեցէք անիկայ ,) Եւ Յիսուսը՝ որ Յուստոս ըսուած է , որոնք թլփատութենէն են . ասոնք միայն Ինչ գործակից եղան Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ , որոնք
- 12 ինծի մխիթարութիւն եղան : Բարեկընէ ձեզի Նպափրաս՝ Քրիստոսի ծառան , որ ձեզմէ Դէ՞ է , ամէն ատեն աղօթքի մէջ ձեզի համար ջանք ընելով , որ զուք կատարեալ ու լման կենայ :
- 13 Նաք Աստուծոյ բոլոր կամացը մէջ : Քանզի անոր վրայով ես կը վկայեմ , թէ շատ նախանձաւորութիւն ունի ձեզի համար՝ ու Լաւողիկէի և
- 14 Յերապօլիսի մէջ եղողներուն համար : Բարեկընէ ձեզի սիրելի Ղուկաս բժիշկը , ու Դեմա-
- 15 սը : Բարեկընէք եղբայրներուն՝ որ Լաւողիկիա են , և Նիմիասին , ու անոր տանը մէջի եկեղեցիին :
- 16 Ու երբոր աս թուղթը ձեր մէջը կարդացուի , Լաւողիկեցւոց եկեղեցիին մէջն ալ

կարդալ տուէք . և դուք ալ Լաւողիկիայէն եկած
 17 Եււլիէ կարդացէք : Ու ըսէք Արքիպպոսին .
 18 Օգոյշ եղեր քու սպասաւորութեանդ՝ որ Տէ-
 րոջմով առիր , որ անիկայ կատարես : Եւ բա-
 րևը իմ ձեռքիս՝ Պօղոսինն է . իմ կապերս միտ-
 քերնիդ թող ըլլան : Շնորհքը ձեզի հետ . ա-
 մէն :

ԵՌԵՅԻՆ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌԵՔԵԼՈՅՆ

ԵՌ ԹԵՍԵՂՈՆԻԿԵՅԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Առաքելը կը ծանուցանէ Թեսաղոնիկեցւոյ՝ թէ ինքը ամէն ատեն կը յիշէ զանոյք իր
 գոհութեանը ու աղօթքին մէջ , 5 և թէ ինքը աղէկ համոզուած է թէ անոնց հաւատ-
 քը ճշմարիտ ու անկեղծ է , և թէ Աստուծոյ դարձած են :

1 Պօղոս և Սիղուանոս ու Տիմոթէոս՝ Թեսա-
 ղոնիկեցւոց եկեղեցիիդ Հայր Աստուծով՝ ու Տէր
 2 Յիսուս Վրիստոսով . Շնորհք և խաղաղու-
 թիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն՝ ու Տէր Յի-
 սուս Վրիստոսէն :

Ար գոհանանք Աստուծմէ ամէն ատեն ձեր
 ամենուն համար՝ անդադար ձեզ յիշելով մեր
 3 աղօթքներուն մէջը . Յիշելով ձեր հաւատքին
 գործը ու սիրոյ աշխատութիւնը և մեր Տէր
 Յիսուս Վրիստոսի յոյսին համբերութիւնը՝
 4 Աստուծոյ ու մեր Հօրը առջևը . Եւ գիտնալով՝
 Աստուծմէ սիրուած եղբայրներ՝ ձեր ընտրու-
 5 թիւնը . Որ մեր աւետարանը չէ թէ մինակ
 խօսքով եղաւ ձեզի , հապա զօրութիւնով ալ և
 Հոգւով Սրբով , ու շատ ազդուութիւնով , ինչ-

- պէս որ գիտէք ալ, թէ ինտոր կեցանք ձեր մէ-
 6 ջը ձեզի համար : Դուք ալ մեզի ու Տէրոջը նը-
 մանող ըլլալով՝ ընդունեցիք խօսքը շատ նեղու-
 թեան մէջ՝ Հոգւոյն Սրբոյ ուրախութիւնովը .
 7 Անանկ որ դուք օրինակ եղաք բոլոր հաւատա-
 ցեալներուն՝ որոնք Մակեդոնիայի ու Աքայիայի
 8 մէջ են : Ինչու որ ձեզմէ հռչակուեցաւ Տէրոջը
 խօսքը, չէ թէ մինակ Մակեդոնիայի ու Աքա-
 յիայի մէջ, հապա նաև ամէն տեղ ձեր հաւատ-
 քը որ դէպ 'ի Աստուած է՝ տարածուեցաւ, ա-
 9 նանկ որ ալ պէտք չէ մեզի բան մը խօսիլ : Քան-
 զի իրենք կը պատմեն մեզի համար, թէ ինչպէս
 եղաւ մեր ձեր քովը մտնելը, և ինչպէս դուք
 կուռքերէն Աստուծոյ դարձաք՝ կենդանի ու
 10 ճշմարիտ Աստուծոյ ծառայելու, Եւ սպասելու
 անոր Որդւոյն՝ երկինքէն . որ ինքը մեռելներէն
 յարուց զանիկայ՝ աշխարհ : Յիսուսը, որ կ'ազատէ
 մեզ զալու բարկութենէն :

ԳԼ . Բ

- 1 Առաքեալը կը ցուցնէ թէ ինչպէս աւետարանը թեսաղոնիկէ մտաւ ու քարոզուեցաւ,
 և ինչպէս անոնք ալ ընդունեցին . 18 պատճառը կ'իմացնէ թէ ինքը ինչու այնքան եր-
 կար ատեն հեռու մնաց անոնցմէ, և թէ ինչու այնքան մեծ փափաք ունէր զանոնք
 տեսնելու :

- 1 Քանզի եղբայրներ՝ դուք ինքնիրեննիդ գի-
 տէք ձեր մէջը մտնելնիս՝ որ պարապ տեղը չե-
 2 ղաւ . Հապա առաջ, Փիլիպպէի մէջ չարչարանք
 քաշելով ու անարգուելով՝ ինչպէս որ գիտէք,
 համարձակութիւն ըրինք մեր Աստուծովը՝ ձեզի
 պատմելու Աստուծոյ աւետարանը մեծ հակա-
 3 ռակութեան մէջ : Ինչու որ մեր յորդորանքը
 ոչ մտորութենէ է, ու ոչ պղծութենէ, և ոչ
 4 խաբէութեամբ . Հապա ինչպէս որ մենք Աս-
 տուծմէ ընտրուեցանք ու աւետարանը Դէ հաւ-
 տացուեցաւ, այնպէս կը խօսինք, չէ թէ
 մարդոց հաճոյ ըլլալու համար, հապա Աստու-
 5 ծոյ՝ որ մեր սիրտերը կը քննէ . Ինչու որ մենք

- բնաւ շողոքորդութեան խօսքեր չգործածեցինք ,
ինչպէս որ գիտէք , ոչ ալ ազահուլութեան պատ-
6 ճառանք , Աստուած վկայ է , Եւ մարդոցմէ
փառք չփնտուեցինք , ոչ ձեզմէ , ոչ ալ ուրիշնե-
7 րէն , Թէեւ կրնայինք՝ իբրեւ Վրիստոսի առա-
քեալներ՝ ծանրութիւն տալ . բայց մենք հեղ-
եղանք ձեր մէջը , ինտոր որ դայեակ մը իր երա-
8 խաները կը խնամէ : Նոյնպէս ալ մենք ձեր վը-
րայ փափաք ունենալով կը յօժարէինք , ոչ մի-
այն Աստուծոյ աւետարանը ձեզի տալ , հապա
մեր անձերն ալ . ինչու որ դուք մեզի սիրելիներ
9 եղաք : Վանդի կը յիշէք եղբայրներ՝ մեր
աշխատութիւնը ու ջանքը , որ ձեզմէ մէ-
կու մը ծանրութիւն չտալու համար՝ գիշեր ու
ցորեկ գործելով , ձեզի Աստուծոյ աւետարա-
10 նը քարոզեցինք : Դուք վկայ էք , և Աս-
տուած ալ թէ ինչպէս սրբութիւնով ու արդա-
րութիւնով և անարատութիւնով վարուեցանք
11 ձեզի հետ՝ որ հաւատացիք . Ինչպէս գիտէք ալ ,
որ ձեզմէ ամէն մէկը՝ ինտոր հայր մը իր որդի-
12 ները՝ Աստուծոյ կը յորդորէինք ու կը մխիթարէինք ,
և վկայութիւն կը դնէինք որ դուք Աստուծոյ
վայլածին պէս քալէք , ան որ ձեզ իր թագաւո-
13 րութեանը ու փառքին կանչեց : Ասոր համար
մենք ալ անդադար կը գոհանանք Աստուծմէ , որ
մեզմէ Աստուծոյ խօսքը լսելով ընդունեցիք , չէ
թէ երբ մարդոց խօսք , հապա ինտոր որ ճշ-
մարտապէս է , Աստուծոյ խօսք , որ նաեւ կը
14 ներգործէ ձեր մէջը որ կը հաւատաք : Վանդի
դուք եղբայրներ՝ նմանող եղաք Աստուծոյ եկե-
ղեցիներուն՝ որ Հրէաստանի մէջ են Վրիստոս
Յիսուսով . ինչու որ դուք ալ նոյն չարչարանք-
ները կրեցիք ձեր համազգիներէն , ինչպէս որ
15 անոնք ալ Հրէաներէն . Որոնք Տէր Յիսուսն ալ
մեռցուցին՝ մարգարէներն ալ , և մեզ հալածե-

- ցին , ու Մատուծոյ անհաճոյ՝ և բոլոր մարդոց
 16 հակառակ են . Ու մեզ կ'արգիլեն հեթանոսնե-
 րուն խօսելէն՝ անոնց փրկութեանը համար , որ
 իրենց մեղքերուն չափ լեցընեն ամէն ատեն . և
 բարկութիւնը անոնց վրայ հասեր է մինչև վերջը :
 17 Իսկ մենք եղբայրներ՝ իրաւ քիչ մը ատեն ձեզ-
 մէ որք մնացինք երեսով , ու չէ թէ սրտով , բայց
 աւելի ջանացինք ձեր երեսը տեսնելու մեծ փա-
 18 փաքով : Անոր համար ես Պօղոսս մէկ երկու
 անգամ ուղեցի ձեզի գալ , բայց Սատանան մեզ
 19 արգիլեց : Ինչու որ ո՞վ է մեր յոյսը , կամ ուրա-
 խութիւնը՝ կամ Բէ պարծանքին պսակը , եթէ
 ոչ դուք՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի առջևը՝
 20 անոր գալու ատենը : Որովհետև դուք էք մեր
 փառքը՝ և ուրախութիւնը :

ԳԼ . Գ

- 1 Պօղոս կը յայտնէ իր մեծ սէրը որ ունէր Թեսաղոնիկեցւոց վրայ , թէ Տիմոթէոսը ա-
 նոնց խրկելով՝ որ հաստատէ և մխիթարէ զանոնք , թէ անոնց բարեգործութեանցը
 վրայ ուրախանալով , 10 և թէ աղօթք ընելով անոնց համար , և անվտանգ անոնց եր-
 թալու փափաքելով :

- 1 Ուստի ալ չկրնալով աւելի համբերել , աղէկ
 2 երեցաւ մեզի մինակ Աթէնք մնալ . Եւ Տիմո-
 թէոս մեր եղբայրը ու Մատուծոյ պաշտօնեան և
 մեր գործակիցը Քրիստոսի աւետարանին մէջ
 խրկեցինք ձեզ հաստատելու ու մխիթարելու ձեր
 3 հաւատքին համար . Որ աս նեղութիւններուն
 մէջ յեւե՛ մէկը չխախտի . Ինչու որ դուք ինքնի-
 րեննիդ գիտէք որ մենք ատ քանչե՞ր համար կե-
 4 ցեր ենք : Քանզի երբոր մենք ձեր քովս էինք ,
 առաջուց ձեզի կը զրուցէինք թէ նեղութիւննե-
 րու պիտի հանդիպինք , ինչպէս որ եղաւ ալ , ու
 5 գիտէք : Ասոր համար ես ալ չկրնալով աւելի
 համբերել , Ժառ խրկեցի ձեր հաւատքը գիտնա-
 րու , որ չըլլայ թէ փորձողը ձեզ փորձած ըլլայ ,
 6 և մեր աշխատութիւնը պարապ ըլլայ : Բայց
 հիմա երբոր Տիմոթէոս ձեզմէ մեզի եկաւ , ու

6 ձեր հաւատքին և սիրոյն աւետիսը մեզի տուաւ ,
 որ ամէն ժամանակ մեր բարի յիշատակը հիշելու
 ունիք , և կը փափաքիք մեզ տեսնելու , ինչպէս
 7 որ մենք ալ ձեզ . Եսոր համար եղբայրներ՝ ձեր
 վրայ միսթարուեցանք մեր բոլոր վիշտերուն ու
 8 նեղութիւններուն վրայ՝ ձեր հաւատքովը . Ինչու
 որ հիմա կենդանի ենք մենք , թէ որ դուք հաս-
 9 տատուն կենաք Տէրոջմով : Քանզի ի՞նչ գոհու-
 թիւն կրնանք մատուցանել Եստուծոյ ձեր վրա-
 յով՝ ան ամէն ուրախութիւնին համար՝ որ կ'ու-
 րախանանք ձեզի համար մեր Եստուծոյ առջևը ,
 10 Եւ գիշեր ու ցորեկ խիստ շատ աղաչանք կ'ընենք
 ձեր երեսը տեսնելու , ու ձեր հաւատքին պակ-
 11 սութիւնները լեցընելու : Բայց ինքը Եստուած
 ու մեր Հայրը՝ և մեր Տէրը Յիսուս Քրիստոս
 12 մեր ճամբան դէպ 'ի ձեզի յաջողէ : Եւ Տէրը
 աճեցընէ ու աւելցընէ ձեր սէրը իրարու վրայ՝ ու
 ամենուն վրայ , ինչպէս որ մենք ալ ձեր վրայ ~-~
 13 Դիմ , Հաստատելով ձեր սիրտերը անարատ՝
 սրբութեան մէջ Եստուծոյ և մեր Հօրը առջևը՝
 մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի գալու ատենը
 իր բոլոր սուրբերուն հետ մէկտեղ :

ԳԼ . Դ

1 Կը յորդորէ զանոնք որ ամէն կերպով յառաջ երթան աստուածաշնորհութեան մէջ , 6
 որ սուրբ ու արդար վարմունք ունենան , 9 որ մէկզմէկ սիրեն , 11 որ ամէն մէկը խղա-
 ղութեամբ իր գործը գործէ , 13 ու վերջապէս ննջեցեալներուն վրայով իրենց տրտմու-
 թիւնը չափաւոր ըլլայ : 17 Առաքեալը աս վերջին յորդորանքին վրայ համառօտ կեր-
 պով մը կը նկարագրէ մեռելոց յարութիւնը , և Քրիստոսի երկրորդ գալուստը՝ դա-
 տաստանի համար :

1 Ասկէ ետեւ եղբայրներ՝ ձեզի կ'աղաչենք , ու
 կը յորդորենք Տէր Յիսուսով . որ ինչպէս մեզ-
 մէ առիք՝ թէ ինտոր պէտք է ձեզի քալել ու
 Եստուծոյ հաճոյ ըլլալ , ալ աւելի առաջ Դիմ շատ-
 2 նաք : Քանզի գիտէք թէ ինչ պատուէրներ
 3 տուինք ձեզի Տէր Յիսուսով : Ինչու որ Եստուծոյ
 կամքը աս է՝ աշխարհի ձեր սուրբ ըլլալը , որ դուք

- 4 ետ կենաք պոռնկութենէն . Չեզմէ ամէն մէկը
գիտնայ իր ամանը սրբութիւնով ու պատիւով
5 ստանալ . Չէ թէ ցանկութեան կիրքով՝ ինչպէս
հեթանոսները՝ որոնք Աստուած չեն ճանչնար :
- 6 Չըլլայ որ քանին մէջ չափէ անցնի Դէլ՝ ու իր
եղբայրը զրկէ . ինչու որ Տէրը ատ բոլոր բանե-
րուն համար վրէժխնդիր է . ինչպէս առաջուց
7 ըսինք ձեզի , ու վկայութիւն տուինք : Ինչու
որ Աստուած մեզ պղծութեան չկանչեց , հապա
8 սրբութեան : Ուստի ան որ կ'անարգէ , չէ թէ
անիկայ մարդ մը կ'անարգէ , հապա Աստուած՝
որ իր Սուրբ Հոգին ալ ձեզի տուաւ :
- 9 Իայց եղբայրսիրութեան վրայով պէտք չէ ձե-
զի բան գրել . ինչու որ դուք ինքնիրեննիդ Աս-
10 տուծմէ սորված էք մէկզմէկ սիրել . Եւ իրաւ
ատ բանը կ'ընէք դուք բոլոր Մակեդոնիայի մէջ
եղող ամէն եղբայրներուն , մակայն կ'աղաչենք
11 ձեզի եղբայրներ՝ որ ալ աւելի առատանաք . Եւ
ջանք ընէք որ հանդարտ կենաք . ու ամէն մէ-
կերնիդ իր գործը գործէ , ու ձեր ձեռքերովը
աշխատիք , (ինչպէս որ ձեզի պատուիրեցինք ,)
որ դուրսիններուն հետը պարկեշտութեամբ վա-
րուիք , ու բանի մը կարօտ չըլլաք :
- 12 Չենք ուզեր եղբայրներ՝ որ տգէտ ըլլաք ննջե-
ցեալներուն վրայով . որ չտրտմիք ինչպէս ու-
- 13 ըրչները՝ որոնք յոյս չունին : Քանզի թէ որ
կը հաւատանք թէ Յիսուսը մեռաւ ու յարու-
թիւն առաւ , անանկ ալ Աստուած ննջեցեալնե-
- 14 ըր Յիսուսով պիտի բերէ անոր հետ : Այսան զի
աս կը զօրացնէք ձեզի Տէրոջը խօսքովը , թէ
մենք որ մինչև Տէրոջը գալուստը ողջ կը մնանք ,
բնաւ ննջեցեալներէն առաջ պիտի չանցնինք :
- 15 Ինչու որ ինքը Տէրը ազգարարութեան հրամա-
նով՝ հրեշտակապետին ձայնովը ու Աստուծոյ
փողովը երկինքէն պիտի իջնէ , և Քրիստոսով

- մեռածները առաջ յարութիւն պիտի առնեն :
 16 Եւտքը մենք աւ որ ողջ մնացած ենք՝ անոնցմով
 մէկտեղ պիտի յափշտակուինք ամպերով Տէրո-
 ջը առջևը ելելու օգին մէջը . և անանկ յաւի-
 17 տեան Տէրոջը հետ պիտի ըլլանք : Ուստի մէկ-
 զմէկ մխիթարեցէք աս խօսքերով :

ԳԼ . Ե

1 Կը շարունակէ իր նկարագրութիւնը Քրիստոսին դատաստանի գալուն վրայով , 16 և
 զանազան խրատներ տալով՝ 23 իր Թուղթը կը վերջացընէ :

- 1 Բայց ա՜ն ժամերուն ու ժամանակներուն հա-
 մար եղբայրներ՝ պէտք չէ բան մը գրել ձեզի .
 2 Քանզի դուք ինքնիրեննիդ աղէկ գիտէք՝ թէ
 Տէրոջը օրը գիշերուան գողի պէս անանկ կը
 3 հասնի : Երբոր ըսելու ըլլան՝ թէ խաղաղու-
 թիւն ու ապահովութիւն է , ան ատենը կորուս-
 տը յանկարծակի անոնց վրայ պիտի հասնի՝
 յղին երկանցը պէս , ու պիտի չազատին :
 4 Բայց դուք եղբայրներ՝ խաւարի մէջ չէք , որ ա՜ն
 5 օրը գողի մը պէս ձեր վրայ հասնի . Ինչու որ
 դուք ամէնքդ լուսոյ որդիք էք , ու ցորեկուան
 որդիք . գիշերուան չենք , խաւարինը չենք :
 6 Ուրեմն չքնանանք ինչպէս որ ուրիշները , հապա
 7 արթուն ու զգաստ ըլլանք : Քանզի անոնք որ
 կը քնանան՝ գիշերը կը քնանան , և անոնք որ
 8 կ'արբենան՝ գիշերը կ'արբենան : Բայց մենք
 որովհետև ցորեկուան ենք , զգաստ ըլլանք , և
 հաւատքին ու սիրոյն զօրհր վրանիս հագնինք ,
 ու փրկութեան յուսոյն սաղաւարտը գլխէնս դը-
 9 նենք : Ինչու որ Եստուած մեզ բարկութեան
 համար չորոշեց , հապա փրկութիւն ստանալու
 10 համար մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը . Որ
 ինքը մեզի համար մեռաւ . որպէս զի թէ ար-
 թուն ըլլանք և թէ քնանանք , իր հետը մէկ-
 11 տեղ ապրինք : Ենոր համար մէկզմէկ մխի-

Թարեցէք , և իրարու շինութիւն տուէք , ինչպէս որ կ'ընէք ալ :

- 12 Եւ ձեզի կ'աղաչենք եղբայրներ՝ որ ճանչնաք ձեր աշխատաւորները ու վերակացուները Տէ-
- 13 բոջմով , ու ձեզի խրատ տուողները . Եւ զանոնք մեծապէս պատուեցէք սիրով՝ իրենց գործքին համար . իրարու հետ խաղաղութիւն ունեցէք .
- 14 Եւ ձեզի կ'աղաչենք եղբայրներ՝ անկարգ վարմունք ունեցողները խրատեցէք , վատասիրտները մխիթարեցէք , տկարներուն ձեռնտու-
- 15 եղիք , ամենուն ալ երկայնամիտ եղիք : Օգուշացէք՝ չըլայ որ մէկը չարութեան փոխարէն չարութիւն հատուցանէ մէկու մը . հապա ամէն ատեն բարիք ընելու ետեւէ եղիք թէ՛ իրարու ,
- 16 և թէ՛ ամենուն : Եւ մէն ատեն ուրախ եղիք :
- 17 Ենդադար աղօթք ըրէք : (18) Եւ մէն բանի մէջ գոհութիւն տուէք . ինչու որ աս է Աստուծոյ
- 19 կամքը՝ Քրիստոս Յիսուսով ձեր վրայ : Ս-
- 20 չոզին մի՛ մարէք : Մարգարէութիւնները մի՛
- 21 արհամարհէք : Եւ մէն բան փորձեցէք , բարին
- 22 ամուր բռնեցէք : Եւ մէն տեսակ գէշ բաներէն
- 23 ետ կեցէք : Եւ ինքը խաղաղութեան Աստուածը ձեզ բոլորովին սուրբ ընէ , ու ձեր բոլոր հոգին և շունչը ու մարմինը անարատ պահուի Ռուսէր Տէր Յիսուս Քրիստոսի գալու ատենը :
- 24 Հաւատարիմ է ան՝ որ ձեզ կանչեց , որ ինքը պիտի կատարէ ալ :
- 25 Եղբայրներ՝ աղօթք ըրէք մեզի համար :
- 26 Բարև՝ տուէք բոլոր եղբայրներուն սուրբ համ-
- 27 բուրով : Ա'երգմընցընեմ ձեզ Տէրոջմով , որ թուղթը բոլոր սուրբ եղբայրներուն կարդացուի :
- 28 Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր հետը ըլայ . ամէն :

ԵՐԱՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌԵՔԵԼՈՅՆ

ԵՌ, ԹԵՍԵՂՈՆԻՒԵՅԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Պօղոս առաքեալ կը յայտնէ Թեսաղոնիկեցւոց իր բարի գաղափարը որ ունէր անոնց հաւատքին՝ սիրոյն և համբերութեանը վրայ . 11 և միանգամայն հալածանքի ժամանակ միսթարութիւն ունենալու զանազան պատճառներ յառաջ կը բերէ , որոնց զլսաւորը Աստուծոյ արդար դատաստանէն կ'առնէ :

1 Պօղոս և Սիղուանոս ու Տիմոթէոս՝ Թեսաղոնիկեցւոց եկեղեցիիդ մեր Հայր Աստուծով՝ ու

2 Տէր Յիսուս Վրիստոսով . Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն՝ ու Տէր Յիսուս Վրիստոսէն :

3 Պարտինք ամէն ատեն Աստուծմէ գոհանալ ձեզի համար՝ եղբայրներ , ինտոր որ կը վայլէ . քանզի ձեր հաւատքը շատ աճելու վրայ է , և ձեր ամէն մէկուն սէրը իրարու վրայ կը շատնայ .

4 Անանկ որ մենք ալ ձեզմով կը պարծենանք Աստուծոյ եկեղեցիներուն մէջը՝ ձեր համբերութեանը ու հաւատքին համար ձեր բոլոր հալածանքներուն ու նեղութիւններուն մէջ , որոնց

5 որ դուք կը համբերէք . Ոչ է Աստուծոյ արդար դատաստանին ապացոյցը՝ որ դուք արժանանաք Աստուծոյ թաղաւորութեանը , որուն համար

6 ալ նեղութիւն կը քաշէք . Քանզի Աստուծոյ առջևը իրաւունք է՝ ձեզի նեղութիւն տուողնե-

7 րուն նեղութիւն հատուցանել , Եւ ձեզի նեղութիւն քաշողներուդ՝ մեզի հետ հանգիստ , Տէր Յիսուսին երկինքէն յայտնուելու ատենը իր զօ-

- 8 րաւոր հրեշտակներովը , Բորբոքած կրակով վը-
րէժ առնելու անոնցմէ՝ որ Աստուած չեն ճանչ-
նար , և որ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի աւետա-
9 րանին չեն հնազանդիր . Որոնք պիտի պատ-
ժուին յաւիտենական սատակումով՝ Տէրոջը
10 երեսէն ու անոր զօրութեանը փառքէն , Երբոր
ինքը գայ փառաւորուելու իր սուրբերուն մէջը ,
և հիանալի ըլլալու բոլոր հաւատացեալներուն
մէջը , (ինչու որ մեր վկայութիւնը ձեր մէջը
11 հաւատացուեցաւ ,) ան օրը : Աս պատճառովս
ալ ամէն ատեն ձեզի համար աղօթք կ'ընենք , որ
մեր Աստուածը ձեզ արժանի ընէ յէր կոչումին ,
և էր բարութեան բոլոր հաճութիւնը կատարէ ,
12 ու հաւատքին գործը զօրութիւնով . Որ մեր Տէր
Յիսուս Քրիստոսին անունը փառաւորուի ձեր
մէջը , և դուք ալ անոր մէջը՝ մեր Աստուծոյն ու
Տէր Յիսուս Քրիստոսին շնորհացը համեմատ :

ԳԼ . Բ

1 Կը խնդրէ անոնցմէ որ հաստատ կենան իրենց ընդունած ճշմարտութեանը մէջ . 3 կը
ցուցնէ թէ ոմանք հաւատքէն պիտի ապստամբին , 9 և Նեոք պիտի յայտնուի՝ Տէրո-
ջը օրը գալէն առաջ . 15 իր առջի յորդորանքները կը կրկնէ , ու աղօթք կ'ընէ անոնց
համար :

- 1 Ա՛ղաչենք ձեզի եղբայրներ՝ մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսի գալստեանը՝ ու մեր անոր քովը ժող-
2 վուելուն համար , Զըլլայ որ շուտ մը խախտիք
յէր միտքէն , ու չըլլայ որ խռովիք՝ ո՛չ հոգիով ու
ո՛չ խօսքով , ո՛չ ալ թուղթով մը իբր թէ մեզմէ
Գրո՞ւած , որպէս թէ Տէրոջը օրը եկած հասած ըլ-
3 լայ : Զըլլայ որ մէկը ձեզ խաբէ մէկ բանով մը .
ինչու որ ա՞ն օրը պիտի չգայ՝ թէ որ ապստամբութիւ-
նը առաջ չգայ , ու յայտնուի մեղաց մարդը՝ կո-
4 ըրստեան որդին , Ան հակառակորդը հպարտա-
ցած ամենուն վրայ՝ որ Աստուած կ'ըսուի՝ կամ կը
պաշտուի , մինչև անիկայ Աստուծոյ տաճարին
մէջ պիտի նստի , և ինքզինքը ցուցնէ թէ Աս-

- 5 տուած է : Ձէք յիշեր՝ որ երբ ձեր քովն էի ,
 6 աս բաները կ'ըսէի ձեզի : Եւ հիմա դուք ինք-
 7 ինքը իր ատենին յայտնուի : Ինչու որ անօրէ-
 նութեան խորհուրդը հիմակուրնէ կը զօրանայ .
 8 բայց ան որ հիմա կ'արգիլէ , «Եւ արգիլէ՛ մինչև»
 9 որ ինքը մէջտեղէն վերնայ : Ու ետքը պիտի
 յայտնուի ան անօրէնը , որն որ Տէր Յիսուս իր
 բերնին հոգիովը պիտի սպառէ , ու իր գալուն
 10 յայտնուելովը պիտի կորսընցընէ . Որուն գալը
 Սատանային ազդեցութիւնովն է՝ բոլոր զօրու-
 11 թիւնով և նշաններով ու սուտ հրաշքներով , Եւ
 կորուսեալներուն վրայ անիրաւութեան բոլոր
 խաբէութիւնովը , որովհետև անոնք ճշմարտու-
 թեան սէրը չընդունեցին՝ որ փրկուին . անոր
 համար Մատուած ալ պիտի խրկէ անոնց ուժով
 12 մոլորութիւն մը՝ որ ստութեան հաւատան . Որ
 դատապարտուին ամէն անոնք՝ որ Հաւատացին
 ճշմարտութեան , հապա անօրէնութեան յո-
 ժարեցան :
 13 Բայց մեզի պէտք է միշտ Մատուածմէ գոհա-
 նալ ձեզի համար՝ Տէրօջմէ սիրուած եղբայրներ .
 ինչու որ Մատուած առաջուց ձեզ ընտրեց փրկ-
 կուելու Հոգիին սրբելովը՝ ու ճշմարտութեան
 14 հաւատքովը . Որուն ձեզ կանչեց մեր աւետարա-
 նելովը՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի փառքը ըս-
 տանալու :
 15 Ուստի եղբայրներ՝ հաստատ կեցէք , ու պի՛նտ
 բռնեցէք ան աւանդութիւնները որ սորվեցաք՝
 16 թէ խօսքով ու թէ մեր թուղթովը : Եւ ինքը
 մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը՝ ու մեր Հայրը Մա-
 տուած , որ մեզ սիրեց՝ ու տուաւ մեզի յաւի-
 տենական միաթարութիւն՝ և բարի յոյս շնորհ-
 17 քով , Ձեր սիրտերը միաթարէ՛ և յէւ հաստատէ
 ամէն բարի խօսքերու և գործքերու մէջ :

ԳԼ . Գ

1 Կը խնդրէ որ անոնք աղօթք ընեն իրեն համար , 3 անոնց վրայ իր ունեցած վստահու-
թիւնը կը յայտնէ , 5 անոնց համար Աստուծոյ աղօթք կ'ընէ , 6 զանազան պատուէր-
ներ կու տայ , մանաւանդ ծուլութենէ և անառակ ընկերներէ հեռու կենալու վրայով ,
16 և իր թուղթը աղօթքով ու բարեներով կը վերջացընէ :

1 Ալերջապէս եղբայրներ՝ մեզի համար աղօթք
ըտէք , որ Տէրոջը խօսքը յառաջանայ , ու փա-

2 ռաւոր ըլլայ , ինչպէս որ ձեր մէջը . Եւ որ անի-
րաւ ու չար մարդիկներէն ազատինք . ինչու որ

3 ամէնը հաւատք չունին . Բայց Տէրը հաւատա-
րիմ է , որ ձեզ պիտի հաստատէ , ու չարէն

4 պահէ : Եւ ձեր վրայ վստահութիւն ունինք Տէ-
րոյմով , թէ ինչ որ ձեզի պատուիրեցինք՝ կ'ը-

5 նէք , ու պիտի ընէք ալ : Եւ Տէրը ձեր սիրտե-
րը Աստուծոյ սիրոյն ու Քրիստոսի համբերու-
թեանը ուղղէ :

6 Եւ ձեզի կը պատուիրենք եղբայրներ՝ մեր Տէր
Յիսուս Քրիստոսի անունովը , որ ետ քաշուիք
ամէն եղբօրմէ՝ որ անկարգութեամբ կը վարուի ,
ու չէ թէ ան աւանդութեանը պէս՝ որ մեզմէ

7 առաւ : Ինչու որ դուք ինքնիրեննիզ գիտէք
թէ ինչպէս պարտիք մեզի նմանող ըլլալ . քան-
զի մենք ձեր մէջը անկարգութեամբ չվարուե-

8 ցանք , Ոչ ալ մէկուն հացը ձրի կերանք . հապա
ջանքով և աշխատանքով զիշեր ու ցորեկ կը
գործէինք՝ ձեզմէ մէկուն ծանրութիւն չտալու

9 համար . Չէ թէ որ մենք իշխանութիւն չունե-
ինք , հապա որ անձերնիս ձեզի օրինակ ընենք՝

10 որ մեզի նմանող ըլլաք : Ասան զի երբոր մենք
ձեր քովն էինք՝ աս ձեզի կը պատուիրէինք , թէ
ան որ չուզեր գործ գործել , հայ ալ թող չուտէ :

11 Արդ՝ կը լսենք որ ձեր մէջէն ոմանք անկարգու-
թեամբ կը վարուին , ու գործ մը չեն գործեր ,

12 հապա հետաքրքիր կը պտըտին : Անանկներուն
պատուէր կու տանք , ու կ'աղաչենք մեր Տէր
Յիսուս Քրիստոսով , որ հանդարտութեամբ

- 13 գործեն , և իրենց հացը ուտեն : Բայց դուք
եղբայրներ՝ մի՛ ձանձրանաք բարիք գործելէն :
- 14 Իսկ թէ որ մէկը չհնազանդիր մեր խօսքին «
Թուղթով , դուք նշանակեցէք անիկայ , ու անոր
- 15 հետը մի՛ խառնուիք , որ ամէնայ : Բայց չըլլայ
թէ թշնամիի պէս սեպէք «^{նիկայ} . հապա եղբօր
- 16 պէս խրատեցէք : Եւ ինքը խաղաղութեան հե-
րը՝ ամէն կերպով ձեզի խաղաղութիւն տայ ամէն
ատեն . հէրը ձեր ամենուն հետը ^{ըլլայ} :
- 17 Եւ ողջոյնը իմ ձեռքիս՝ Պօղոսինն է , որ ամէն
Թուղթերուն մէջ նշան է . ասանկ կը գրեմ :
- 18 Մեր հէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր ամե-
նուն հետը ^{ըլլայ} . ամէն :

ԵՌԵՅՒՆ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌԵՐԵԼՈՅՆ

ԵՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Առաքեալը Տիմոթէոսին միտքը կը ձգէ ան պատուէրը որ ինքը Մակեդոնիա դացած ա-
տենը տուեր էր անոր . 5 կը խօսի օրէնքին ուղիղ գործածութեանը և նպատակին վրա-
յով , 11 իր առաքելական պաշտօնին կանչուելուն վրայով , 20 և Հիմնոսին ու Աղէք-
սանդրոսին վրայով :

1 Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը մեր
Փրկիչ Աստուծոյ և մեր յոյսը եղող Քրիստոս

2 Յիսուսի հրամանովը . Տիմոթէոսի՝ ի հարազատ
որդւոյս հաւատքով . շնորհք՝ ողորմութիւն՝ «-
խաղաղութիւն Աստուծմէ մեր Հօրմէն՝ և Քրի-
ստոս Յիսուս մեր Տէրոջմէն :

3 Ինչպէս որ քեզի աղաչեցի Եփեսոս մնալու ,
երբոր ես Մակեդոնիա կ'երթայի , որ պատուի-
րես մէկ քանիններուն օտար ուսմունք չսորվեցը-

4 նել , Եւ չնայիլ առասպելներու , ու աղգահա-
մարներու՝ որ վերջ չունին . որոնք աւելի վէճեր
կը պատճառեն , քան թէ Աստուծոյ հաճելէ կեն-

5 ցաղավարութիւնը՝ որ ի՛նչպէս հաւատքով : Ինչու
որ պատուիրանքին վախճանը սէր է՝ սուրբ սրբ-
տով ու բարի խղճմտանքով և անկեղծ հաւատ-

6 քով . Որոնցմէ խոտորելով ոմանք փուճ խօսքե-
7 րու ետեւէ գացին . Օրինաց վարդապետ ըլլալ
կ'ուզեն . Բայց իրենք չեն հասկընար ինչ որ կը

խօսին , ո՛չ ալ ան բաները՝ որոնց համար ոտք կը
8 կոխեն : Արդ՝ գիտենք որ օրէնքը աղէկ է , թէ
որ մէկը անիկայ օրինաւոր կերպով գործածելու

- 9 Ըլայ : Բայց աս թող գիտնայ՝ որ արդարնե-
րուն համար է օրէնքը . հապա անօրէններուն՝
ու անհնազանդներուն համար , ամբարիշտնե-
րուն՝ և մեղաւորներուն , անսուրբներուն՝ և
պիղծերուն , հայր ու մայր զարնողներուն , մար-
10 դասպաններուն , Պոռնիկներուն , արուագէտ-
ներուն , մարդ գողցողներուն , սուտզուցներուն ,
սուտ երգում ընողներուն , և թէ ուրիշ ինչ որ
11 հակառակ է ողջամիտ վարդապետութեանը , Որ
երանելի Աստուծոյ փառաւոր աւետարանին հա-
12 մեմատ է , ան որ ինծի յանձնուեցաւ : Եւ շը-
նորհակալ եմ անոր՝ որ զիս զօրացուց , «¹⁷»
Քրիստոս Յիսուս մեր Տէրօջը , որ հաւատարիմ
սեպելով զիս՝ «¹⁸» սպասաւորութեանը մէջ դրաւ .
13 Որ առաջուց հայհոյիչ էի՝ ու հալածող և թշնա-
մանող . բայց ողորմութիւն գտայ , ինչու որ ան-
14 հաւատութեան մէջ չգիտնալով ըրի . Եւ մեր
Տէրօջը շնորհքը խիստ շատ եղաւ ինծի հաւատքով
15 ու սիրով՝ որ Քրիստոս Յիսուսով է : Աս խօսքը
հաւատարիմ է՝ ու բոլորովին ընդունելութեան
արժանի . որ Քրիստոս Յիսուս աշխարհք եկաւ
մեղաւորները փրկելու , որոնց գլուխը ես եմ .
16 Բայց անոր համար ողորմութիւն գտայ , որ
պինտ առաջ Յիսուս Քրիստոս իմ վրաս ցուցը-
նէ բոլոր երկայնմտութիւնը՝ օրինակ ըլլալ՝ ա-
նոնց՝ որ պիտի հաւատային իրեն՝ յաւիտենա-
17 կան կենաց համար : Բայց յաւիտենական Թա-
գաւորին՝ «¹⁹» անեղծ ու աներևոյթ է , մի միայն
Աստուծոյն՝ փառք ու պատիւ յաւիտեանս յա-
ւիտենից . ամէն :
- 18 Աս պատուէրը կ'աւանդեմ քեզի՝ իմ որդեակս
Տիմոթէոս , քու վրայովդ առաջուց եղած մար-
գարէութիւններուն համեմատ , որ անոնցմով
19 պատերազմիս ան բարի պատերազմը , Եւ ունե-
նաս հաւատք ու մաքուր խղճմտանք , որն որ

մէկ քանիները իրենցմէ մէկդի ձգելով՝ նաւակո-
 20 ծութիւն կրեցին հաւատքին կողմանէ . Որոնց-
 մէկն Հիմնոսը ու Եղեքսանդրոսը , որոնք ես
 Սատանային մատնեցի , որ սորվին հայհոյու-
 թիւն չընել :

ԳԼ . Բ

1 Կը յորդորէ աղօթք ու գոհութիւն մատուցանել ամէն մարդոց համար , և ասոր պատ-
 ճառն ալ յառաջ կը բերէ . 9 կը ցուցնէ թէ կնիկները ինչով զարդարուելու են . 12
 թէ անոնց թոյլտուութիւն չկայ սորվեցնելու , 15 և թէ պիտի փրկուին որդեծնու-
 թեամբ՝ թէ որ հաւատքի մէջ կենան :

1 Երդ՝ կ'աղաչեմ՝ ամէն բանէն առաջ՝ աղօթք
 2 մէն մարդոց համար , Սահա-անդ թագաւորներուն
 և բոլոր իշխանաւորներուն համար . որ խաղաղ ու
 հանդարտ կեանք վարենք՝ բոլորովին աստուած-
 3 պաշտութիւնով ու պարկեշտութիւնով : Ինչու
 որ ան է աղէկը ու ընդունելին մեր փրկիչ Աստու-
 4 ծոյն առջևը . Որ կ'ուզէ թէ ամէն մարդիկ փր-
 կուին՝ ու ճշմարտութիւնը ճանչնալու զան :
 5 Քանզի մէկ Աստուած մը կայ , ու մէկ միջնորդ
 մը Աստուծոյ ու մարդոց մէջը՝ Քրիստոս Յիսուս
 6 մարդը . Որ իր անձը ամենուն տեղը փրկանք
 7 տուաւ՝ իր ատենին վկայութիւն ըլլալու . Որ ես
 անոր քարոզիչ ու առաքեալ դրուեցայ , (Ճշմա-
 րիտ կ'ըսեմ Քրիստոսով՝ և սուտ չեմ խօսիր ,)
 8 Հեթանոսներուն վարդապետ եղա՝ հաւատքով ու
 9 ճշմարտութիւնով : Երդ՝ կ'ուզեմ որ էրիկ մար-
 դիկ ամէն տեղ աղօթք ընեն՝ սուրբ ձեռքեր վեր-
 ցընելով առանց բարկութեան ու երկմտութեան :
 10 Նոյնպէս ալ կնիկները վայելուչ հագուստով ,
 ամօթխածութեամբ և պարկեշտութեամբ ինք-
 զինքնին զարդարեն . չէ՛ թէ հիւսուածքներով՝
 կամ ոսկիով՝ կամ մարգարիտներով՝ կամ մեծա-
 11 ծախ հանդերձներով . Հապա բարի գործքերով՝
 ինտոր որ կը վայլէ աստուածապաշտութիւնը՝ դա-
 11 ւանող կնիկներուն : Անիկ մարդը թող սորվե

- 12 լուծեամբ՝ ամէն հնազանդութիւնով : Բայց
կնիկ մարդու հրաման չեմ տար սորվեցընելու , ոչ
ալ էրիկ մարդուն իշխելու , հապա լուռ կենալու :
13 Ինչու որ առաջ Եղամբ ստեղծուեցաւ , «- ետքը
14 Եւան : Եւ Եղամբ չխարուեցաւ , հապա կինը
15 խարուեցաւ՝ ու յանցանք գործեց . Սակայն պի-
տի փրկուի անիկայ որդեծնութեամբ , թէ որ կե-
նան հաւատքի և սիրոյ ու սրբութեան մէջ պար-
կեշտութիւնով :

ԳԼ . Գ

- 1 Կը ցուցընէ թէ եպիսկոպոսները՝ սարկաւաղները ու անոնց կնիկները ինչ վարմունքի
տէր ըլլալու են , 14 և թէ ինչ նպատակով ինքը աս բաները զրեց Տիմոթէոսին . 15
կը խօսի եկեղեցիին վրայով՝ և անոր մէջը քարոզուած ու ընդունուած սուրբ վարդա-
պետութեանը վրայով :

- 1 Ես խօսքը հաւատարիմ է , թէ որ մէկը եպիս-
կոպոսութեան կը ցանկայ՝ աղէկ գործի կը ցան-
2 կայ : Ուստի պէտք է եպիսկոպոսին անարատ ըլ-
լալ , մէկ կնկան մը էրիկ , զգաստ , խոհեմ , պար-
3 կեշտ , հիւրասէր , սորվեցընող . Ո՛չ գինեմոլ , ոչ
զարնող , հապա հանգարտ , ոչ կռուող , ոչ ար-
4 ծաթասէր . Որ իր տանը աղէկ վերակացութիւն
ընող ըլլայ , իր զաւակները հնազանդութեանմէջ
5 պահելով բոլոր ծանրաբարոյութեամբ . (Հապա
թէ որ մէկը իր տանը վերակացութիւն ընելը
չգիտնայ , ինչպէս Եստուծոյ եկեղեցիին հոգա-
6 բարձու պիտի ըլլայ .) Ո՛չ ալ նորահաւատ ըլլայ .
7 որ չըլլայ թէ հպարտանալով Սատանային դա-
տապարտութեանը մէջ իյնայ : Հապա պէտք
է անոր դուրսէն եղողներէն ալ բարի վկայու-
թիւն ունենալ , որ չըլլայ թէ նախատինքի մէջ
ու Սատանային որոգայթին մէջը իյնայ :
8 Նոյնպէս ալ սարկաւաղները ըլլան ծանրաբա-
րոյ , ոչ երկկեզու , ոչ գինեսէր , ոչ անարգ շա-
9 հախնդրութեան ետեւէ եղող . Հապա հաւատքին
10 խորհուրդը պահեն մաքուր խղճմտանքով : Եւ
ասոնք ալ առաջ թող փորձուին , ետքը՝ թէ որ

- անմեղադրելի գտնուին , սարկաւազութեան
 11 պաշտօնը կատարեն : Անանկ ալ առնչ կնիկները՝
 ծանրաբարոյ ըլլա՞ն , ո՛չ չարախօս , հապա զգաստ ,
 12 ամէն բանի մէջ հաւատարիմ : Սարկաւազները
 մէկ կնկան մը երիկ ըլլան . որ երեւոյ զաւակներ
 13 ընող ըլլան : Բանզի անոնք որ սարկաւազութեան
 պաշտօնը աղէկ կը կատարեն , բարի աստիճան
 մը իրենց կը շահին՝ ու Քրիստոս Յիսուսի վրայ
 եղած հաւատքին մէջ շատ համարձակութիւն :
 14 Աս բաները կը գրեմ քեզի , յուսալով մօտերս
 15 քեզի գալ . Բայց եթէ ուշանալու ըլլամ , որ
 գիտնաս թէ ինչպէս պէտք է քեզի Աստուծոյ
 տանը մէջ պտըտիլ , որ կենդանի Աստուծոյ եկեղեցին
 է , ճշմարտութեան սիւնը ու հաստատու
 16 թիւնը : Աւ յայտնապէս մեծ է աստուածպաշտութեան
 խորհուրդը . Աստուած մարմինով յայտնուեցաւ ,
 Հոգիով արդարացաւ , հրեշտակներուն երևցաւ ,
 հեթանոսաց մէջ քարոզուեցաւ , աշխարհի մէջ
 հաւտացուեցաւ , «- փառքով համբարձաւ :

ԳԼ . Դ

- 1 Առաքելը կը նախաձայնէ թէ ետքի ժամանակները ոմանք հաւատքէն պիտի մոլորին .
 6 զանազան պատուէրներ կու տայ Տիմոթէոսին , որ իրեն յանձնուած պաշտօնին մէջ
 թերութիւն մը չցուցնէ :

- 1 Բայց Հոգին յայտնի կ'ըսէ , թէ ետքի ատենները
 մէկ քանիները հաւատքէ պիտի ապրտամբին ,
 2 ուսմունքներու ուշադրութիւն պիտի տան , Սրտախօսներուն
 կեղծաւորութեամբը , որոնց
 3 խղճմտանքը խանձուած է . Որոնք ամուսնանալէն
 պիտի արգիլեն , «- ետ պիտի պահեն կերակուրներէն՝
 որ Աստուած ստեղծեր է որ հաւտացեալները
 և ճշմարտութիւնը ճանչցողները

- 4 գոհութեամբ վայելեն : Ինչու որ Աստուծոյ ամէն ստեղծածը բարի է՝ ու մերժելու բան մը
- 5 չկայ , թէ որ գոհութեամբ ընդունուի . Քանզի Աստուծոյ խօսքովը ու աղօթքով կը սրբուի :
- 6 Ես բաները եղբայրներուն յիշեցընելով՝ Յիսուս Քրիստոսի բարի պաշտօնեայ մը պիտի ըլլաս , ու պիտի սնանիս հաւատքին խօսքերովը և ան բարի վարդապետութիւնովը , որուն հետևող
- 7 եղար : Բայց պիղծ ու պառաւական առասպելներէն ետ կեցիր . և քու անձդ աստուածապաշտութեան վարժեցուր . Ինչու որ մարմինին վարժութիւնը քիչ բանի օգտակար է , բայց աստուածապաշտութիւնը ամէն բանի օգտակար է , որ թէ ներկայ և թէ ապառնի կենաց խոստմունքը ունի : Ես խօսքը հաւատարիմ է՝ և բո-
- 10 լորովին ընդունուելու արժանի : Ինչու որ բուն ասոր համար կ'աշխատինք՝ ու նախատինք կը կրենք . վասն զի կենդանի Աստուծոյ յուսացեր ենք , որ ամէն մարդոց Փրկիչն է , մանա-
- 11 ւանդ հաւատացեալներուն : Ես բաները պատուիրէ ու սորվեցուր : Չըլլայ որ մէկը քու մանկութիւնդ անարգէ . հապա դուն օրինակ եղիր հաւատացեալներուն՝ խօսքով , վարմունքով , սիրով , հաւատքով և մաքրութեամբ :
- 13 Մինչև որ ես գամ՝ միտք դիր կարգալու , յոր-
- 14 դորելու , սորվեցընելու : Ենհոգ մի՛ ըլլար քու վրադ եղած պարգևին վրայով , որ մարգարէութեամբ քեզի տրուեցաւ՝ երէցներուն ձեռքերը
- 15 վրադ դրուելովը : Ատոնց վրայ խորհէ՝ ու ատոնց մէջը պարապէ , որ քու յառաջադիմու-
- 16 թիւնդ ամենուն յայտնի ըլլայ : Օգուշացիր քու անձիդ ու վարդապետութեանը՝ միշտ ատոնց մէջը կեցիր . քանզի այդպէս ընելով , քեզ ալ պիտի ապրեցընես , ու անոնք ալ՝ որ քեզի մօտիկ կ'ընեն :

ԳԼ . Ե

1 Կանոններ կու տայ յանդիմանելու վրայով . 3 որբեւարիներու 17 և ծերերու վրայով .
 23 յատուկ պատուէր մըն ալ կու տայ Տիմոթէոսին առողջութեանը վրայով . 24 կը
 ծանուցանէ թէ ոմանց մեղքերը իրենցմէ առաջ դատաստանի կ'երթան , և ոմանց
 մեղքերը իրենց ետեւէն կու գան :

- 1 Ծերը սաստիկ մի՛ յանդիմաններ , հապա հօր
 պէս յորդորէ անկէայ . երիտասարդները՝ եղբայր-
- 2 ներու պէս , Պառաւնները՝ մայրերու պէս , դե-
 ուհասակ կնիկները՝ քոյրերու պէս՝ ամէն կերպ
- 3 մաքրութիւնով : Որբեւարիները պատուէ՛ ա-
- 4 նոնք որ ճշմարտապէս որբեւարի են : Հապա
 թէ որ մէկ որբեւարի մը զաւակներ կամ թոռ-
 ներ ունենայ , թող անոնք առաջ սորվին իրենց
 տանը մէջ որդիական գութ ցուցնել , ու փո-
- 5 ան է ընդունելի Աստուծոյ առջևը : Բայց ան
 որ ճշմարտապէս որբեւարի է՝ ու մինակ մնացած ,
 իր յոյսը Աստուծոյ վրայ դրած է , և գիշեր ցո-
- 6 րեկ աղօթքի ու աղաչանքի կը պարապի . Բայց
- 7 փափկասէր որբեւարին՝ կենդանւոյն մեռած է : Եւ
- 8 աս բաները պատուիրէ որ անարատ ըլլան : Բայց
 թէ որ մէկը իրեններուն՝ ու մանաւանդ իր ըն-
- 9 ցած է , ու անհաւատէ մըն ալ գէշ է : Որբեա-
- 10 րին՝ որբեւարինէն՝ կարգը թող սեպուի , որ վաթ-
 սուն տարուընէ պակաս չէ , մէկ էրկան մը կնիկ
- 11 եղած , Բարի գործքերով վկայուած . թէ զաւակ-
 ներ մեծցուցած ըլլայ , թէ հիւրեր ընդունած ըլ-
 լայ , թէ սուրբերուն ոտքերը լուացած ըլլայ , թէ
 նեղեալներուն օգնութիւն ըրած ըլլայ , թէ ամէն
 որբեւարին բարեգործութեան մէջ յարատեւած ըլլայ :
- 12 Բայց դեռահասակ որբեւարիները մերժէ . քանզի
 երբոր Քրիստոսի դէմ յանդիմանելով հեշտասիրու-
- 13 թեան անձնատուր կ'ըլլան , ամուսնանալ կ'ու-
- 12 զեն . Եւ դատապարտութիւն կ'ընդունին . ին-
- 13 չու որ առջի հաւատքնին մէկդի ձգեցին : Նաև

- ծոյլ շատ կը սորվին , տունէ տուն պտըտողներ .
 և ո՛չ միայն ծոյլ , հապա շատախօսներ , ու հե-
 տաքըքիրներ . և անպատեհ բաներ կը խօսին :
 14 Ուստի կ'ուզեմ որ դեռահասակ կնիկները ա-
 մուսնանան , զաւակներ ծնանին , տնաշէն ըլլան ,
 — նախատանաց պատճառ չտան հակառակոր-
 15 դին : Քանզի արդէն ոմանք Սատանային ե-
 16 տեէն ելլալու խոտորեցան : Թէ որ հաւատա-
 ցեալ էրիկ մարդ մը կամ կնիկ մը որբեւարիներ
 ունենայ , թող օգնութիւն ընէ անոնց , և եկե-
 ղեցին չծանրաբեռնի , որ ճշմարտապէս որբեա-
 րիներուն օգնութիւն ընէ :
 17 Եղէկ վերակացութիւն ընող երէցները կրկին
 պատուոյ արժանի թող սեպուին . մանաւանդ
 անոնք՝ որ կ'աշխատին խօսքը Կարգելու ու սորվե-
 18 ցընելով : Ինչու որ գիրքը կ'ըսէ թէ՝ Վալի մէջ
 աշխատող եղին դունչը չկապես . և թէ Սշակը
 19 իր վարձքին արժանի է : Երէցի վրայով ամ-
 բաստանութիւն մի՛ ընդունիր , բայց միայն եր-
 20 կու կամ իրեք վկաներով : Ենոնք որ մեղք կը
 գործեն , ամենուն առջևը յանդիմանէ , որ ու-
 21 րիշներն ալ վախնան : Ակայութիւն կը դնեմ
 Աստուծոյ առջևը՝ և Քրիստոս Յիսուսի , ու
 ընտրեալ հրեշտակներուն , որ աս բաները պա-
 22 թեամբ չընելով : Շուտով մէկուն վրայ ձեռք
 չդնես , և ուրիշներուն մեղացը հաղորդ չըլլաս .
 դուն քեզ մաքուր պահէ :
 23 Եսկէ ետեւ Էջ ջուր չխմե՛ս . հապա քիչ մըն ալ
 գինի գործածէ քու ստամոքսիդ ու յաճախ հի-
 ւանդութիւններուդ համար :
 24 Վան մարդիկ՝ որ իրենց մեղքերը յայտնի են ,
 ու առաջուց դատաստանի հասած . և կան՝ որ
 25 իրենց ետեւէն կ'երթան : Ենանկ ալ «անց բա-
 րի գործքերը յայտնի են . ու անոնք որ ու-

ըիշ կերպ բան մըն են , չեն կրնար ծածուկ մնալ :

ԳԼ . Զ

1 Կը սորվեցընէ թէ ծառաները ինչ պարտաւորութիւն ունին . 3 և թէ պէտք չէ նորա-
ձև վարդապետներուն հետեիլ . 6 թէ աստուածպաշտութիւնը մեծ վաստակ մըն է ,
10 և արծաթսիրութիւնը ամէն չարիքներուն արմատն է . 11 թէ Տիմոթէոս ինչ բա-
նէ փախչելու էր , և ինչ բանի ետեւէ երթալու էր , 17 և ինչ բանի վրայով հարուստ-
ներուն պատուէր տալու էր . 20 կը պատուիրէ Տիմոթէոսին որ ճշմարիտ վարդապե-
տութիւնը մաքուր պահէ , և պիղծ խօսքերէն ու հակառակութիւններէն հեռու կենայ :

1 Ըն ամէնը որ ծառայութեան լուծի տակ են ,
իրենց տէրերը ամէն պատուոյ արժանի սեպեն ,
որ Եստուծոյ անունը ու վարդապետութիւնը

2 Հայհոյուի : Եւ անոնք որ հաւատացեալ տե-
րեր ունին , թող չարհամարհեն՝ եղբայրներ ըլ-
լալնուն պատճառաւ . հապա աւելի ծառայու-
թիւն ընեն , ինչու որ անոնք հաւատացեալ են ու
սիրելի , որոնք բարերարութիւն չեն՝ մէջ մաս-
նակից են . աս բաները սորվեցոր՝ ու յորդորէ :

3 Թէ որ մէկը ուրիշ կերպ բան մը սորվեցընէ ,
ու մտիկ չընէ մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսին
ողջամիտ խօսքերուն , և ան վարդապետութեա-
նը՝ որ աստուածպաշտութեան համեմատ է ,

4 Եւստի՛ չպարտացած է՝ ու բան մը չգիտեր , հա-
պա վէճերով ու հակառակութիւններով ախտա-
ցած է . որոնցմէ կ'ըլլայ նախանձ , կռիւ , հայ-

5 հոյութիւններ , գէշ կասկածներ , Մտքով ա-
պականած ու ճշմարտութենէն հեռացած մար-
դոց զրաբանութիւնները , որոնք աստուածպաշ-
տութիւնը շահավաճառութիւն մը կը սեպեն .

6 անանկներէն մէկդի կեցիր : Սակայն աստուած-
պաշտութիւնը բաւականութիւնով մէկտեղ՝ մեծ

7 շահավաճառութիւն մըն է : Ինչու որ բան մը
չբերինք աշխարհ , ու յայտնի է որ չենք կրնար

8 անկէ բան մը տանիլ : Հապա կերակուր ու
հանդերձ ունենալով , անոնցմով բաւականա-

9 նանք : Իայց անոնք որ հարստանալ կ'ուզեն ,
կ'իյնան փորձութեան ու որոգայթի՝ և շատ յի-

- մարական ու վնասակար ցանկութիւններու մէջ, որոնք սատակումի ու կորստեան մէջ կ'ընկղմեն
- 10 մարդիկը: Ինչու որ ամէն չարութիւններուն արմատը արծաթսիրութիւնն է. որուն մէկ քանիները անձնանուէր ըլլալով՝ հաւատքէն մոլորեցան, ու ինքզինքնին շատ ցաւերու մէջ ձգեցին:
- 11 Բայց դուն ո՞վ մարդ Աստուծոյ՝ փախիր աս բաներէն, ու գնա արդարութեան՝ աստուածպաշտութեան՝ հաւատքի՝ սիրոյ՝ համբերու-
- 12 թեան՝ «- հեղութեան ետեւէն. Պատերազմէ՝ հաւատքին բարի պատերազմը, բռնէ յաւիտեանական կեանքը՝ որուն որ կանչուեցար, և շատ վկաներու առջև դաւանեցար բարի դաւանու-
- 13 թիւնը: Ար պատուիրեմ քեզի Աստուծոյ առջևը՝ որ կենդանի կ'ընէ բոլորը, և Քրիստոս Յիսուսի «-ընէ՝ որ Պոնտացի Պիղատոսին առջին
- 14 վկայեց բարի դաւանութիւնը, Որ դուն ան պատուէրը ամբիժ անարատ պահես՝ մինչև մեր Տէ-
- 15 բոջը Յիսուս Քրիստոսին յայտնութիւնը. Որն որ իր ատենին պիտի ցուցնէ՝ Երանելին ու միմիայն Հօգորը, թագաւորներուն թագաւորը ու
- 16 տէրերուն Տէրը. Որ ինքը մինակ ունի անմահութիւն՝ անմերձեանալի լոյսի մէջ բնակած. որն որ մարդիկներէն մէկը չտեսաւ, ո՛չ ալ տեսնելու կարող է, որուն պատիւ և զօրութիւն յաւիտեանս. ամէն:
- 17 Ես աշխարհիս մէջ հարուստ եղողներուն պատուէր տուր՝ որ Հպարտանան, և անստոյգ հարստութեան վրայ յոյսերնին չդնեն, հապա կենդանի Աստուծոյ վրայ՝ որ ամէն բանը մեզի
- 18 առատօրէն կու տայ վայելելու, Բարիք գործեն, բարի գործքերով հարստանան, առատաձեռն,
- 19 և «-բիւն պիտի ցը հաղորդ ըլլան. Բարի հիմ գանձեն անձերնուն՝ հանդերձեալին համար, որ ճշմարիտ կեանքը ձեռք ձգեն:

- 20 Ո՛վ Տիմոթէոս՝ +եղև Կրիստոս աւանդը պահէ ,
 փախչելով պիղծ ունայնարանութիւններէն , և
 սուտանուն գիտութեան հակառակութիւննե-
 21 րէն , Որն որ մէկ քանինները դաւանելով՝ հա-
 լատքէն մոլորեցան : Շնորհքը քու հետդ ըլլայ .
 ամէն :

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌԵՒԵԼՈՅՆ

ԵՌՍԻՍԹՈԹՈՍ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Պօղոս կը յիշէ իր սէրը Տիմոթէոսի վրայ , և ան զուտ հաւատքը որ Տիմոթէոս՝ իր
 մայրը ու մեծ մայրը ունէին . 6 կը յորդորէ Տիմոթէոսը որ իր վրայ եղած Աստուծոյ
 շնորհքը արծարծէ , 8 որ հալածման մէջ հաստատ ու համբերող ըլլայ , 13 ու ամուր
 բռնէ իրմէն սորված վարդապետութեան եղանակը ու ճշմարտութիւնը . 15 կը յիշէ
 Փիղեզոսը և Հերմոգլինէսը , ու Ոնսիփորոսին վրայով բարի վկայութիւն կու տայ :

1 Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը Աստու-
 ծոյ կամքովը՝ կենաց խոստմունքին պէս , որ

2 Քրիստոս Յիսուսով է . Տիմոթէոս ի՞նչ սիրելի
 որդիիս՝ շնորհք , ողորմութիւն և խաղաղու-
 թիւն Հօր Աստուծմէն , ու Քրիստոս Յիսուս
 մեր Տէրոջմէն :

3 Շնորհակալ եմ Աստուծոյ՝ որն որ կը պաշտեմ
 ի՞նչ նախնիքներէս մաքուր խղճմտանքով , (երբոր
 անպակաս քեզ իմ աղօթքներուս մէջ կը յիշեմ

4 գիշեր ու ցորեկ , Յանկալով քեզ տեսնել , ու
 միտք բերելով քու արցունքներդ , որ ուրախու-

5 թիւնով լեցուիմ .) Մտածելով քու վրադ եղած
 անկեղծ հաւատքը , որ առաջ քու մեծ մօրդ Լա-
 տոյային ու քու մօրդ Եւնիկէին վրայ բնակե-

- ցաւ , և համոզուած եմ՝ որ քու վրադ ալ է :
6 Ենոր համար քու միտքդ կը ձգեմ որ արծար-
ծես Եստուծոյ պարգևը , որ քեզի «~~բարե~~» է իմ
7 ձեռքերուս + «~~վրադ~~» դրուելովը : Ինչու որ Ես-
տուած մեզի երկչոտութեան հոգի չտուաւ ,
հապա զօրութեան՝ ու սիրոյ՝ և զգաստութեան :
8 Ուստի ամօթ մի սեպեր մեր Տէրոջը վկայութիւ-
նը , ո՛չ ալ զիս անոր համար կապուածս . հապա
մասնակից եղիր աւետարանին չարչարանքնե-
9 ղուն՝ Եստուծոյ զօրութեանը համեմատ . Որ
մեզ փրկեց , ու սուրբ կոչումով կանչեց՝ չէ թէ
մեր գործքերուն նայելով , հապա իր դիտաւորու-
թեանը ու շնորհքին նայելով , որ Վրիստոս Յի-
սուսով մեզի տրուեցաւ յաւիտենական դարերէն
10 առաջ . Բայց հիմա յայտնուեցաւ մեր Փրկչին
Յիսուս Վրիստոսին երևնալովը . որ մահը խա-
փանեց , և ՚ի լոյս հանեց կեանքը ու անմահու-
11 թիւնը՝ աւետարանին միջոցովը . Որ ես անոր
քարոզիչ ու առաքեալ դրուեցայ՝ ու հեթանոս-
12 ներուն վարդապետ : Ենոր համար աս չարչա-
րանքներն ալ կը քաշեմ . բայց ամօթ մը չեմ
սեպեր , ինչու որ գիտեմ թէ որո՞ւ եմ հաւատա-
ցեր , և համոզուած եմ՝ որ իմ էքե՞ն աւանդած
13 բանս կրնայ պահել մինչև ան օրը : Ե՛մ-ը բռնէ
ան ողջամիտ խօսքերուն օրինակը՝ որ ինծմէ լը-
սեցիր , հաւատքով ու սիրով՝ որ Վրիստոս Յի-
սուսով է :
14 Ե՛ւ բարի աւանդը պահէ Հոգւոյն Սրբոյ ձեռ-
15 քովը որ մեր մէջը բնակած է : Ես գիտեմ՝ որ
ինծմէ երես դարձուցին ան ամէնը՝ որ Եսիա
էին , որոնցմէ են Փիզեղոսը ու Հերմոգինէսը :
16 Եստուած ողորմութիւն տայ Ոնեսիփորոսին
տանը , ինչու որ շատ անգամ զիս հանգստա-
17 ցուց , ու իմ շղթաս ամօթ չսեպեց . Հապա
երբոր Հռովմ եկաւ , շատ ջանքով փնտռեց զիս՝

18 ու գտաւ : (Տէրը իրեն տայ՝ որ ան օրը Տէրօջմէն ողորմութիւն գտնէ .) և Եփեսոսի մէջ ալ որչափ սպասաւորութիւն որ ըրաւ Էջէ , դուն անիկայ շատ աղէկ գիտես :

ԳԼ . Բ

1 Դարձեալ կը յորդորէ զՏիմոթէոս հաստատուն ու համբերող ըլլալու , և Տէրօջմէն լատարիմ պաշտօնեայի մը պէս իր պարտաւորութիւնը կատարելու՝ ճշմարտութիւնը ուղիղ բացատրելով , և պիղծ ու պարապ խօսքերէն հեռու կենալով : 17 Հիմնոս ու Փիղեստոս : 19 Աստուծոյ հիմը հաստատուն կը կենայ : 22 Կը սորվեցնէ թէ ինչ բանէ փախչելու է , և ինչ բանի հետեւելու է , և թէ Տէրօջմէն ծառան ինչ վարք ունենալու է :

1 Բայց դուն իմ որդեակս՝ զօրացիր ան շնորհ
2 քովը՝ որ Վրիստոս Յիսուսով է : Եւ ան բաները որ ինծմէ լսեցիր շատ վկաներով՝ հաւատարիմ մարդոց յանձնէ , որոնք կարող ըլլան
3 ուրիշներուն ալ սորվեցընելու : Արդ՝ դուն նեղութիւններու համբերէ՛ Վրիստոս Յիսուսի բարի զինուորի մը պէս : Մէկ զինուորեալ մը ալ կեանքիս գործառնութիւններովը չզբաղիր , որ
4 զօրավարին հաճոյ ըլլայ : Եւ թէ որ մէկը մրցի ,
5 չպսակուիր՝ թէ որ ըստ օրինի չմրցի : Աշխատող երկրագործին պէտք է առաջ պտուղներէն
6 վայելել : Իմացիր ինչ որ կ'ըսեմ . Տէրը քեզի
7 իմաստութիւն տայ ամէն բանի մէջ . Միտք բեր
8 Ղաւթի ջեղէն եղող Յիսուս Վրիստոսը մեռելներէն յարութիւն առած՝ իմ Խաչուած աւետարանիս համեմատ . Որուն մէջը չարագործի
9 մը պէս կը չարչարուիմ մինչև անգամ կապել
10 րով . բայց Աստուծոյ խօսքը կապուած չէ : Ուստի ամէն բանի կը համբերեմ ընտրեալներուն համար , որ անոնք ալ հասնին ան փրկութեանը , որ Վրիստոս Յիսուսով է յաւիտենական փառքով : Աս խօսքը հաւատարիմ է . վասն զի թէ որ անոր հետը մեռանք , ապա հետն ալ պիտի ապրինք . թէ որ համբերենք , ապա հետն ալ պիտի թագաւորենք . թէ որ ղենդ ուրանանք ,

- 13 ինքն ալ մեզ պիտի ուրանայ . թէ որ հաւա-
տանք , ինքը հաւատարիմ կը մնայ , իր անձը
14 չկրնար ուրանալ : Ես բաները առնելով միտքը ձգէ՝
Տէրոջը առջևը վկայութիւն դնելով , խօսքերու
վրայ վէճ չընել՝ որ բանի մը օգտակար չէ , հապա-
15 յայն խոջներուն կործանմանը համար է : Զանք
ըրէ քու անձդ ընտիր ցուցընելու Եստուծոյ առ-
ջևը , անանկ բանւոր մը ըլլալով որ պիտի չամբի-
նայ , ճշմարտութեան խօսքը շիտակ բացատրե-
16 լով : Բայց պիղծ ու փուծ խօսքերէն մէկդի կե-
ցիր . քանզի անոնք աւելի յառաջ կ'երթան
17 ամբարշտութեան մէջ . Եւ անոնց խօսքը քաղց-
կեղի պէս կը ճարակէ . որոնց կարգն են շիմե-
18 նոս՝ ու Փիղետոս . Որոնք ճշմարտութենէն մո-
լորեցան , ու կ'ըսեն թէ՝ Մեռելներուն յարու-
թիւնը արդէն եղած է , և կը կործանեն մէկ
19 քանիներուն հաւատքը : Բայց Եստուծոյ հիմը
հաստատուն կը կենայ , ու աս կնիքը ունի , թէ
Տէրը կը ճանչնայ անոնք որ իրն են . և Ենի-
րաւութենէ մէկդի թող կենայ ան ամէնը՝ որ
20 Տէրոջը անունը կ'անուանէ : Սակայն մէկ մեծ
տան մը մէջ չէ՝ թէ միայն ոսկիէ ու արծաթէ
ամաններ կան , հապա փայտէ ու հողէ աճանք ալ
կան . և ոմանք պատուոյ համար են , ու ոմանք
21 անարգանաց համար : Ուստի թէ որ մէկը իր
անձը անանկ բաներէն մաքրէ , անիկայ մէկ պա-
տուական անօթ մը պիտի ըլլայ՝ սրբուած ու ե
Տէրոջը պիտանի՝ ամէն բարի գործքերու համար
22 պատրաստուած : Երիտասարդական ցանկու-
թիւններէն ալ փախիր , ու գնա արդարութեան՝
հաւատքի՝ սիրոյ՝ խաղաղութեան ետեւէ անոնց
հետ՝ որ Տէրոջը անունը կը կանչեն մաքուր սրբ-
23 տով : Բայց յիմարական ու անիմաստ վէճերէն
մէկդի քաշուէ , գիտնալով որ անոնցմէ կոիւներ
24 կը ծնանին . Ու Տէրոջը ծառային պէտք չէ կոիւ

ընել . հապա հեղահողի ըլլալ ամենուն , սորվե-
 25 ցընող , ռիս չպահող . Քաղցրութեամբ խրատել
 հակառակ կեցողները . որ ըլլայ թէ Աստուած
 ապաշխարութիւն տայ անոնց՝ ճշմարտութիւնը
 26 ճանչնալու համար , Եւ Սատանային որոգայթէն
 զգաստանան , որ անկէ բռնուած են՝ իր կամքին
 շահայելու :

ԳԼ . Գ

1 Գը ծանուցանէ զալու ժամանակներուն վրայով . 6 կը նկարագրէ ճշմարտութեան
 թշնամիները . 10 կ'առաջարկէ անոր՝ իր օրինակին հետեւիլ , 16 և կը զովէ սուրբ զիր-
 բերը :

1 Եւ աս գիտցիր որ ետքի օրերը չար ժամա-
 2 նակներ պիտի գան . Ինչու որ մարդիկ պիտի
 ըլլան անձնասէր , արծաթասէր , ամբարտա-
 ւան , հպարտ , հայհոյիչ , ծնողաց անհնազանդ ,
 3 ապերախտ , անսուրբ , Անգութ , անհաշտ , բան-
 սարկու , անժուժկալ , դաժանաբարոյ , բարին
 4 չսիրող , Մատնիչ , յանդուգն , զոռող , աւելի
 5 հեշտասէր՝ քան թէ աստուածասէր . Որոնք
 աստուածապաշտութեան կերպարանքը ունին ,
 բայց անոր զօրութիւնը ուրացած են . և դուն
 6 ասոնցմէ մէկդի կեցիր : Ինչու որ ասոնցմէ են
 որ տուներէն ներս կը մտնեն , ու գերի կ'ընեն
 մեղքով բեռնաւորուած տկարամիտ կնիկները՝
 7 զանազան ցանկութիւններէ վարուած , Որ միշտ
 կը սորվին , ու բնաւ ճշմարտութիւնը ճանչնալու
 8 չեն կրնար հասնիլ : Հապա ինչպէս որ Յանէս
 ու Յամբէս հակառակ կեցան Սովսէսին , անանկ
 ալ ասոնք ճշմարտութեանը հակառակ կը կե-
 նան . ապականած մտքով մարդիկներ , հաւատ-
 9 քի մէջ անպիտաններ են : Բայց աւելի յառաջ
 պիտի չերթան . ինչու որ ասոնց անմտութիւնը
 ամենուն յայտնի պիտի ըլլայ , ինչպէս որ անոն-
 10 ցը եղաւ : Իսկ դուն հետեւող եղար իմ վար-
 դապետութեանս , վարմունքիս , դիտաւորու-
 թեանս , հաւատքիս , երկայնմտութեանս , սի-

- 11 րոյս , համբերութեանս , Հալածանքներուս ,
 չարչարանքներուս , ինչպէս որ ինծի եղան Ան-
 տիոքի՝ և Իկոնիոնի՝ »- Լիւստրայի մէջ , ինտոր
 հալածանքներու համբերեցի , ու ամենէն զիս
 12 ազատեց Տէրը : Եւ ամէն անոնք՝ որ կ'ուզեն
 աստուած պաշտութեամբ ապրիլ Քրիստոս Յի-
 13 սուսով՝ հալածանք պիտի կրեն : Բայց չար ու
 խաբերայ մարդիկները չարութեան մէջ պիտի
 14 յառաջանան՝ մոլորեցնելով ու մոլորելով : Սա-
 կայն դուն հաստատուն կեցիր ան բաներուն մէ-
 ջը՝ որ սորվեցար ու հաւատացիր , ինչու որ գի-
 15 տես թէ որմէ սորված ես . Նաև +»- մանկութե-
 նէդ 'ի վեր սուրբ գիրքերը գիտես , որոնք կրնան
 իմաստուն ընել քեզ փրկուելու՝ Քրիստոս Յի-
 16 սուսի վրայ եղած հաւատքովը : Բոլոր գիրքը
 Աստուծոյ շունչն է , և օգտակար է սորվեցնելու ,
 յանդիմանելու , շիտկելու , ու արդարութեան
 17 խրատելու համար . Որ Աստուծոյ մարդը կա-
 տարեալ ըլլայ՝ ամէն բարի գործքերու պատրաս-
 տուած :

ԳԼ . Դ

- 1 Պօղոս կը յորդորէ Տիմոթէոսը բոլոր ջանքով ու արթնութեամբ իր պաշտօնը կատա-
 րելու . 6 կը յայտնէ անոր՝ թէ իր մահը մօտ է . 9 կ'ուզէ որ անիկայ շուտով իրեն
 գայ , ու իր հետը բերէ Մարկոսը՝ և քանի մը բաներ . 14 կը պատուիրէ որ զօլոշանայ
 դարբին Աղէքսանդրոսէն . 16 կը ծանուցանէ անոր՝ ինչ որ պատահեր էր իրեն՝ առջի
 անգամ ատենին ներկայանալուն , 19 և ապա կը վերջացնէ իր թուղթը :

- 1 Եւ վկայութիւնը կը դնեմ Աստուծոյ առջևը՝
 և Յիսուս Քրիստոսի , որ պիտի դատէ կենդա-
 նիները , ու մեռեալները իր յայտնուելուն ու
 2 թագաւորութեանը ատենը . Խօսքը քարոզէ .
 մտադրութեամբ հրեշտակ պարապէ . ատենին ու
 ատենէ դուրս , յանդիմանէ , սաստէ , յորդորէ
 ամէն երկայնատուութիւնով ու վարդապետութիւ-
 3 նով : Ինչու որ ժամանակ պիտի գայ՝ որ ողջա-
 միտ վարդապետութեանը պիտի համբերեն .
 հապա իրենց լսելիքին եռքովը իրենց ցանկու-

- 4 թիւներուն համեմատ վարդապետներ պիտի
 զիջեն իրենց . Եւ ճշմարտութենէն ականջներ-
 նին պիտի դարձնեն , ու առասպելներու ետեւէ
 5 պիտի մոլորին : Բայց դուն ամէն բանի մէջ ար-
 թուն կեցիր , նեղութիւններու համբերէ , աւե-
 տարանիչի գործ գործէ , քու պաշտօնդ կա-
 6 տարէ : Ինչու որ ես արդէն չեմ ըլլալ նուի-
 րուած եմ , ու իմ մեկնելուս ատենը հասեր է :
 7 Բարի պատերազմը պատերազմեցայ , ընթացքը
 8 կատարեցի , հաւատքը պահեցի : Ասկէ ետեւ
 կայ կը մնայ ինծի արդարութեան պսակը , որ
 Տէրը՝ արդար Ղատաւորը պիտի հատուցանէ
 ինծի ան օրը , ու չէ թէ մինակ ինծի , հապա-
 ան ամենուն ալ՝ որ անոր յայտնուիլը սիրեցին :
 9 Զանք ըրէ շուտով ինծի գալու . (10) Ինչու
 որ Դեմասը զիս թողուց՝ ու աս աշխարհը սի-
 րեց , և գնաց Թեսաղոնիկէ . Արէսկէսը գնաց
 11 Գաղատիա , Տիտոսը՝ Գաղմատիա . Մինակ
 Ղուկասը իմ հետս է . Մարկոսը առնես քու
 հետդ բերես . ինչու որ ինծի օգտակար է սպա-
 12 սաւորութեան համար : Եւ ես Տիւքիկոսը Ե-
 13 փեսոս խրկեցի : Ըն վերարկուն՝ որ Տրովադա
 թողուցի Արպոսին քովը , երբոր գաս՝ բեր ,
 զիրքերն ալ , մանաւանդ մազաղաթները :
 14 Դարբին Աղեքսանդրոսը շատ չարութիւն ըրաւ
 ինծի . Տէրը անոր պիտի հատուցանէ իր գործ-
 15 քերուն համեմատ : Դուն ալ անկէ զգուշա-
 նաս . ինչու որ մեր խօսքերուն շատ դէմ կե-
 16 ցաւ : Առջի անգամ ատեանին առջեւ պա-
 տասխան տալուս՝ իմ կողմանէս մէկը չկայնեցաւ
 ինծի հետ , հապա ամէնն ալ զիս թողուցին .
 17 Բայց Տէրը իմ քովս կայնեցաւ՝ ու զիս զօրա-
 ցուց , որ քարոզութիւնը իմ միջոցովս լման ըլ-
 լայ , ու բոլոր հեթանոսները լսեն . և ես առիւ-

18 ծին բերնէն ազատեցայ : Եւ Տէրը ամէն չար
գործէ պիտի ազատէ զիս , և ապահովութեամբ
իր երկնային թագաւորութեանը պիտի հասցը-
նէ . իրեն փառք յաւիտեանս յաւիտենից .
ամէն :

19 Բարեւ՝ տուր Պրիսկէին և Եկիւղասին , ու Ու-
20 նեսիփորոսին տանը : Երաստոսը Կորնթոսի
մէջ մնաց . և Տրոփիմոսը Մելիտոսի մէջ թո-
21 ղուցի հիւանդացած : Զանք ըրէ ձմեռէն ա-
ռաջ գալ : Բարեւ կ'ընեն քեզի Եւբուդոսը ու
Պուդէսը և Լինոսը ու Կլոդիան՝ և բոլոր եղ-
22 բայրները : Տէր Յիսուս Քրիստոսը քու հո-
գիիդ հետը եւ . շնորհքը ձեզի հետ . ամէն :

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌԵՔԵԼՈՅՆ

ԵՌՏԻՏՈՍ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Առաքելը կը ծանուցանէ թէ ինչ բանի համար զանիկայ կրետէ թողուց , 6 թէ քարոզութեան պաշտօնին ընտրուելու մարդիկը ինչ վարմունքի տէր ըլլալու են : 11 Կը պատուիրէ չար վարդապետներուն ըրանը պապանձեցընել . 12 և անոնց ընութիւնը կը ստորագրէ :

1 Պօղոս Աստուծոյ ծառայ՝ և Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ , Աստուծոյ ընտրեալներուն հաւատքին՝ ու աստուածապաշտութեան հետ կից եզոզ ճշմարտութիւնին գիտութեանը համեմատ .

2 մատ . Յաւիտենական կենաց յուսովը , որ ինքը անսուտ Աստուածը խոստացաւ յաւիտենական

3 զարեւոյն առաջ , Բայց իր խօսքը իր ժամանակին յայտնեց քարոզութիւնով , որ ինծի յանձնուեցաւ մեր Փրկիչ Աստուծոյ հրամանովը .

4 Տիտոսին ի՛հ հարազատ որդւոյս հասարակաց հաւատքովը՝ շնորհք և խաղաղութիւն Հօր Աստուծմէն ու մեր Փրկչէն՝ Տէր Յիսուս Քրիստոսէն :

5 Ասոր համար ես քեզ կրետէ թողուցի , որ ինչ պակաս բան որ կայ , շիտկես , ու ամէն մէկ քաղաքի մէջ երէցներ կարգես , ինչպէս որ

6 ես քեզի պատուիրեցի . Թէ որ մէկը անմեղադրելի ըլլայ՝ մէկ կնկան մը էրիկ , հաւատացեալ զաւակներ ունենայ , որ անառակութեան համար ամբաստանուած՝ կամ անհնա-

7 զանդ չըլլան : Ինչու որ եպիսկոպոսին պէտք է անմեղադրելի ըլլալ՝ Աստուծոյ տնտեսին պէս .

- ոչ յանդուգն , ոչ բարկացող , ոչ գինեմոլ , ոչ
 զարնող , ոչ անարգ շահախնդրութեան ետեւ
 8 եղող , Հապա հիւրասէր , բարեսէր , խոհեմ ,
 9 արգար , սուրբ , ժուժկալ . Հաստատ բռնելով
 վարդապետութեան հաւատարիմ խօսքը , որ
 կարող ըլլայ ողջամիտ վարդապետութիւնով
 յորդորել , և հակառակ կեցողները յանդիմանել :
 10 Քանզի շատ են անհնազանդները , ունայնու-
 թիւն խօսողները , ու միտք խաբողները . մա-
 11 նաւանդ անոնք՝ որ թլփատութենէն են . Որոնք
 պէտք է պապանձեցընել , որ ամբողջ տուններ կը
 կործանեն , ու անպատեհ բաներ կը սորվեցը-
 12 նեն անարգ շահախնդրութեան համար : Ընոնց-
 մէ մէկը զրուցեց՝ « իրենց բուն մարդարէն է » .
 Արեւացիները միշտ սուտղուց է , չար գաղան-
 13 ներ , դատարկապորտեր : Ես վկայութիւնը
 ճշմարիտ է . անոր համար սաստիկ յանդիմանէ
 14 անոնք , որ առողջանան հաւատքին մէջ . Ու չը-
 նային Հրէական առասպելներուն , և ճշմար-
 տութենէ հեռացող մարդոց պատուէրներուն :
 15 Ըմէն բան մաքուր է մաքուրներուն , բայց պիղ-
 ծերուն ու անհաւատներուն մէկ բան մը մաքուր
 չէ . հապա անոնց միտքն ալ խղճմտանքն ալ
 16 պղծուած են : Ար խոստովանին թէ զՆստուած
 կը ճանչնան , և իրենց գործքովը կ'ուրանան , պիղծ
 ու անհնազանդ ըլլալովսին , և ամէն բարի գոր-
 ծի անպիտան :

ԳԼ . Բ

1 Պատուէրներ կու տայ Տիսուսին՝ թէ իր վարդապետութեանը և թէ իր վարքին վրա-
 յով . 9 կը խօսի ծառաներուն և ընդհանրապէս բոլոր քրիստոնէաներուն պարտաւո-
 րութեանցը վրայով :

- 1 Բայց դուն խօսէ ինչ որ կը վայլէ ողջամիտ
 2 վարդապետութեանը . Երեւրուն զգաստ ըլլալ ,
 ծանրաբարոյ , խոհեմ , ողջամիտ՝ հաւատքով ,
 3 սիրով , համբերութիւնով : Նոյնպէս ալ պա-
 ռաններուն անանկ վարմունք ունենալ , ինտոր

կը վայլէ սրբութեան , ո՛չ բանսարկու ըլլալ , ո՛չ
 4 գինեմոլ , հապաքարի խրատ տուող . Որ խրատեն
 նորահասակ կնիկները՝ էրիկնին սիրող , զաւակ-
 5 նին սիրող ըլլալ , Խոհեմ , ողջախոհ , տնաշէն ,
 բարեգործ , իրենց էրիկներուն հնազանդ . որ
 6 չըլլայ թէ Աստուծոյ խօսքը հայհոյուի : Անանկ
 ալ երիտասարդները յորդորէ խոհեմ ըլլալ .
 7 Ամէն կողմէ քու անձդ բարի գործքերու օրինակ
 ցուցնելով , վարդապետութեան մէջ անեղծու-
 8 թիւն , պարկեշտութիւն , Ողջամիտ ու անմե-
 ղադրելի խօսք . որ հակառակ կեցողը ամէնայ , ու
 9 մեր վրայով գէշ բան մը չունենայ ըսելու : Նա-
 ուաներուն «Ինչ»-ը իրենց տէրերուն հնազանդ
 ըլլալ , և ամէն բանի մէջ հաճելի . ոչ հակառա-
 10 կախօսներ , Ոչ խորողներ . հապա բոլորովին
 բարի հաւատարմութիւն ցուցնեն , որ մեր
 Փրկիչ Աստուծոյ վարդապետութիւնը ամէն
 11 բանի մէջ զարդարեն : Ինչու որ Աստուծոյ փրը-
 12 կարար շնորհքը բոլոր մարդոց երեցաւ . Որ մեզ
 կը խրատէ՝ որ ամբարշտութիւնը ու աշխարհա-
 յին ցանկութիւնները ուրանանք , և զգաստու-
 թիւնով ու արդարութիւնով և բարեպաշտու-
 13 թիւնով ապրինք աս աշխարհիս մէջ . Ու սպա-
 սենք ան երջանիկ յոյսին , և մեծ Աստուծոյ ու
 մեր Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսին փառացը յայտ-
 14 նուելուն . Որ իր անձը մեզի համար տուաւ , որ
 մեզ ամէն անօրէնութենէ ազատէ , ու մաքրէ
 իրեն սեփական ժողովուրդ ընէ՝ բարի գործքե-
 15 րու նախանձաւոր : Ատ բաները խօսէ և յոր-
 դորէ ու յանդիմանէ բոլորովին սաստելով . չըլ-
 լայ որ մէկը քեզ անարդէ :

ԳԼ . Գ

1 Դարձեալ պատուէրներ կու տայ Տիտոսին՝ թէ սորվեցնելու և թէ չսորվեցնելու բա-
 ներուն համար . 10 կը խրատէ նաև յամառեալ հերետիկոսներէն ետ քաշուիլ . 12 և
 կը պատուիրէ որ իրեն դայ , նշանակելով անոր՝ թէ երբ և թէ ուր պիտի գտնէ զինքը .
 ու այսպէս իր թուղթը կը վերջացնէ :

- 1 Ընոնց միտքը ձգէ իշխանութիւններուն և պետութիւններուն հնազանդիլ , ու հպատակ ըլլալ , ու ամէն բարի գործքերու պատրաստ
- 2 գտնուիլ . Մէկու մը հայհոյութիւն չընել , կըռուարար չըլլալ . հապա հեղահոգի , ամէն մար-
- 3 դոց բոլորովին քաղցրութիւն ցուցընել : Ինչու որ մենք ալ ատեն մը անմիտ էինք , անհնազանդ , մոլորեալ , և զանազան ցանկութիւններու ու հեշտութիւններու կը ծառայէինք . չարութիւնով ու նախանձով կը վարուէինք , ատելի էինք ,
- 4 և մէկզմէկ կ'ատէինք : Բայց երբոր մեր Փրօկիչ Նստուծոյն քաղցրութիւնը ու մարդասիրութիւնը յայտնուեցաւ , Չէ թէ արդարութեան գործքերէն՝ որ մենք ըրինք , հապա իր ողորմութեանը համեմատ մեզ փրկեց նորէն ծնանելու աւազանին միջոցովը՝ ու Սուրբ Հոգիին
- 6 նորոգելովը , Որն որ առատօրէն թափեց մեր վրայ Յիսուս Բրիստոս մեր Փրկչին ձեռքովը ,
- 7 Որ անոր շնորհքովը արդարացած՝ յաւիտենական կենաց յուսով ժառանգ ըլլանք : Ես խօսքը հաւատարիմ է . և կ'ուզեմ որ ասոնք հաստատես , որ Նստուծոյ հաւատացողները հոգտանին բարի գործքեր ընելու վրայ ըլլալ . ասոնք
- 9 են բարի ու մարդոց օգտակար բաները : Բայց դուն յիմարական վէճերէն ու ազգահամարներէն ու հակառակութիւններէն՝ և օրէնքի վրայով եղած կռիւներէն մէկդի կեցիր . ինչու որ
- 10 անօգուտ են ու սնոտի : Հերձուածող մարդէն՝ առաջին ու երկրորդ անգամ խրատելէն ետեւ ետ
- 11 քաշուէ , Գիտնալով որ անանկը ծռուած է , և մեղք կը գործէ ինքզինքը դատապարտելով :
- 12 Երբոր Նքտեման կամ Տիւքիկոսը քեզի խրօկեմ , ջանք ըրէ ինծի գալու Նիկոպօլիս . ինչու
- 13 որ միտքս դրի ձմեռը հոն անցընելու : Օ՛րէնաս օրինականը՝ ու Նպողոսը փութով ճամբայ դիր ,

- 14 հագ Կահելիլ որ անոնց բան մը չպակսի : Եւ մե-
րիններն ալ թող սորվին բարի գործքեր ընելու
վրայ ըլլալ հարկաւոր պարագաներու մէջ , որ
15 անպտուղ չըլլան : Բարեւ կ'ընեն քեզի ամէն
ալ որ իմ հետս են . բարեւ' տուր անոնց որ մեզ
կը սիրեն հաւատքով . շնորհքը ձեր ամենուն
հետը ըլլայ . ամէն :
-

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌԵՐԵՆԼՈՅՆ

ԵՌ ՓԻԼԻՍՏՈՆ

4 Պօղոս իր ուրախութիւնը կը յայտնէ՝ Փիլիմոնի հաւատքը ու սէրը լսած ըլլալով . 9 կը
խնդրէ անկէ որ թողութիւն տայ յնեսիմոսին որ իր ծառան էր , ու դարձեալ սիրով
ընդունի զանիկայ :

- 1 Պօղոս՝ Յիսուս Վրիստոսի կապեալը՝ և Տի-
մոթէոս եղբայրը , Փիլիմոն մեր սիրելիին ու
2 գործակցին , Եւ Նպփիա սիրելիին , ու Նքքիպ-
պոս մեր զինուորակցին , ու քու տանդ մէջն
3 եկեղեցիին . Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի՝
Նստուծմէ մեր Հօրմէն և Տէր Յիսուս Վրիս-
տոսէն :
4 Կը գոհանամ միշտ իմ Նստուծմէս , քեզ իմ
5 աղօթքներուս մէջ յիշելով . Նրբոր կը լսեմ քու
սէրդ ու հաւատքդ՝ որ ունիս Տէր Յիսուսին վը-
6 րայ՝ և բոլոր սուրբերուն վրայ . Որ քու հա-
ւատքիդ հաղորդակցութիւնը պտղաբեր ըլլայ ,
Վրիստոս Յիսուսով ձեր վրայ եղած ամէն բա-
7 րութեանը ճանչցուելովը : Վանդի շատ ուրա-

խուժիւն և մխիթարութիւն ունինք քու սիրոյդ վրայ, որ սուրբերուն սիրտերը քեզմով հանգըստացած են՝ եղբայր :

- 8 Եսոր համար թէ և շատ համարձակութիւն ունիմ Քրիստոսով՝ վայելուչ եղածը քեզի հրա-
- 9 մայելու . Բայց յաւէտ սիրոյ համար կ'աղաչեմ, անանկ մէկը ըլլալով՝ ինտոր որ եմ ես Պօղոսս ծերացած, ու հիմա Յիսուս Քրիստոսի համար
- 10 կապուած ալ : Ա'աղաչեմ քեզի իմ որդւոյս Ունեսիմոսին համար՝ որն որ իմ կապանքներուս
- 11 մէջը ծնայ . Որ ատեն մը անպիտան էր քեզի .
- 12 բայց հիմա քեզի ալ ինծի ալ պիտանի է . Ենիկայ ետ խրկեցի . դուն ալ ընդունէ անիկայ՝ որ է
- 13 իմ աղեքս . Որն որ կ'ուզէի իմ քովս պահել, որ քու տեղդ ինծի սպասաւորութիւն ընէ աւետա-
- 14 րանին կապանքներուն մէջը : Բայց առանց քու կամքիդ չուզեցի բան մը ընել, որ քու բարերարութիւնդ իբր թէ ստիպմամբ եղած չըլլայ, հա-
- 15 պա կամաւ : Քանզի գուցէ աս պատճառով ա-
- 16 յաւիտեան ունենաս . Չէ թէ ալ ծառայի մը պէս, հապա ծառայէն վեր՝ սիրելի եղբօր պէս . Եւ է՛ի ինծի այսպէս «իբե՛ն է, որչափ աւելի «ի-
- 17 Տէրոջը : Ուստի թէ որ զիս «եղձ հաղորդ կը սեպես, ընդունէ անիկայ՝ որպէս թէ զիս : Եւ թէ որ քեզի անիրաւութիւն մը ըրած է՝ կամ
- 19 պարտք մը ունի, ան իմ հաշիւիս անցուր . Ես Պօղոսս իմ ձեռքովս գրեցի . ես կը վճարեմ, որ չըսեմ քեզի՝ թէ դուն ալ քու անձդ ինծի
- 20 պարտական ես : Եյո՛ եղբայր՝ թող քեզմէ ունենամ «« օգուտը Տէրոջմով . հանգչեցուր
- 21 իմ աղեքս Քրիստոսով : Քու հնազանդու-
թեանդ վստահանալով՝ քեզի գրեցի . քանզի գիտեմ որ ըսածէս ալ աւելի պիտի ընես :

- 22 Եսկէ ՚ի զատ ինծի բնակարանն մըն ալ պատ-
 րաստէ . ինչու որ կը յուսամ թէ ձեր աղօթք-
 23 ներուն միջոցովը ձեզի պիտի շնորհուիմ : Բարև
 կ'ընէ ձեզի Նպափրաս՝ իմ գերութեան ընկերս
 24 Քրիստոս Յիսուսով . Նաև Մարկոս՝ Երիստար-
 25 քոս՝ Դեմաս՝ Գուկաս՝ իմ գործակիցներս : Մեր
 Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը՝ ձեր հոգիին
 հետը ըլլայ . ամէն :

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԵՌԵՔԵԼՈՅՆ

ԵՌ ԵՐԵՅՆՅԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Առաքեալը կը ցուցնէ թէ Քրիստոս աս ետրի ատեններս Հօրմէն մեզի գալով՝ 4 հրեշ-
 տակներէն գերադոյն եղաւ՝ թէ անձամբ և թէ պաշտօնով :

- 1 Հատ մասերով ու շատ կերպերով առաջուց
 խօսելով Աստուած Հայրերուն հետ մարգարէնէ-
 2 րով , Ես ետքի օրերս էր Որդիովը խօսեցաւ մեր
 հետը , որ զանիկայ ամէն բանի Ժառանգ զրաւ ,
 3 որ անով աշխարհքն ալ ստեղծեց . Որ անիկայ էր
 փառացը լոյսն է , և իր էութեանը բուն պատ-
 կերը . ան որ իր զօրութեան խօսքովը ամէն բան
 կը բռնէ . իր անձովը մեր մեղքերը սրբելով ,
 բարձրերը՝ Եփեսոսի մեծութեանը աջ կողմը
 4 նստաւ : Եւ այնչափ աւելի եղաւ հրեշտակնե-
 րէն , որչափ որ անոնցմէ աւելի աղէկ անուն
 5 Ժառանգեց : Ինչու որ հրեշտակներէն որո՞ն
 ըսաւ երբէք . Դուն իմ Որդիս ես , ես այսօր
 քեզ ծնայ . և դարձեալ՝ Ես անոր Հայր պիտի

- 6 ըլամ, ու անիկայ ինծի Որդի պիտի ըլայ . Եւ
 դարձեալ՝ երբոր անդրանիկը աշխարհք կը մըտ-
 ցընէ, կ'ըսէ . Եստուծոյ բոլոր հրեշտակներն ալ
 7 անոր երկրպագութիւն թող ընեն : Եւ հրեշ-
 տակներուն վրայով կ'ըսէ . Որ իր հրեշտակները
 հոգիներ կ'ընէ, ու իր պաշտօնեաները կրակի
 8 բոց : Սակայն Որդիին կ'ըսէ . Քու աթոռդ ո՞վ
 Եստուած՝ յաւիտեանս յաւիտենից է . քու թա-
 դաւորութեան գաւազանդ՝ ուղղութեան գաւա-
 9 զան է . Արդարութիւնը սիրեցիր՝ ու անօրէնու-
 թիւնը ատեցիր . անոր համար ո՞վ Եստուած՝
 քու Եստուածդ ուրախութեան եղով օծեց քեզ՝
 10 քու ընկերներէդ աւելի : Եւ դուն ո՞վ Տէր՝ ըս-
 կիզբէն երկրին հիմերը դրիր, ու երկինքը քու
 11 ձեռքերուդ գործքն է . Անոնք պիտի կորսուին,
 բայց դուն կը կենաս ու կը մնաս . ու ամէնը լա-
 12 թի պէս պիտի մաշեն, Ու վերարկուի պէս պի-
 տի գալարես զանոնք՝ և պիտի փոխուին . բայց
 դուն նոյն ինքն ես, ու քու տարիներդ պիտի
 13 չպակսին : Եւ հրեշտակներէն որո՞նք ըսաւ եր-
 բէք . Իմ աջ կողմս նստէ, մինչև որ քու թըշ-
 14 նամիներդ ոտքերուդ պատուանդան դնեմ : Զէ՞
 որ անոնք ամէնը սպասաւորող հոգիներ են, ո-
 ռոնք սպասաւորութեան կը խրկուին անոնց
 համար՝ որ փրկութիւն պիտի ժառանգեն :

ԳԼ . Բ

1 Կը սորվեցընէ թէ պարտինք ֆաղանդ ըլլալ Բրիտանի Գիտտոս Յիսուսի, 5 վասն զի մեր ընու-
 թիւնը իր վրայ առնելու խոնարհեցաւ, 14 ճիշդ ինտոր որ հարկաւոր էր :

- 1 Անոր համար պէտք է մեզին՝ ալ աւելի ուշադ-
 րութիւն տալ Դէ լսած բաներուն, որ չըլլայ թէ
 2 երբէք պակսինք : Վասն զի թէ որ ան խօսքը՝
 որ հրեշտակներուն ձեռքովը զրուցուեցաւ, հաս-
 տատուն եղաւ, և ամէն յանցաւորութիւն ու
 անհնազանդութիւն արդար հատուցում առաւ,
 3 և ասանք մենք ինտո՞ր պիտի աղատինք՝ թէ որ ան-

- Հոգ ըլլանք անանկ մեծ փրկութենէ մը , որ խօսելուն սկիզբը Տէրոջմէն առաւ , ու խողներուն
- 4 ձեռքովը մեզի հաստատուեցաւ . Աստուած ալ վկայեց նշաններով ու հրաշքներով՝ և զանազան զօրութիւններով՝ ու Սուրբ Հոգիին պարգևներովը՝ ինտոր որ ինքը կամեցաւ :
- 5 Ինչու որ չէ թէ հրեշտակներուն հնազանդեցուց ան զալու աշխարհը , որուն վրայով մենք
- 6 կը խօսինք . Հապա մէկը մէկ տեղ մը վկայեց՝ ու ըսաւ . Մարդը թիւ է՝ որ զանիկայ կը յիշես , կամ մարդու որդին՝ որ անոր այցելութիւն կ'ը-
- 7 նես . Քիչ մը վար ըրիր զանիկայ հրեշտակներէն , փառքով ու պատուով պսակեցիր զանիկայ , և քու ձեռացդ գործքերուն վրայ կեցուցիր զա-
- 8 նիկայ . Ամէն բան անոր ոռքերուն տակը հնազանդեցուցիր . ուստի ամէնը որ անոր հնազանդեցուց , անոր չհնազանդած բան մը չձգեց . բայց հիմա դեռ չենք տեսներ ամէնը անոր հնա-
- 9 զանդած . Սակայն Յիսուսը փառքով ու պատիւով պսակուած կը տեսնենք՝ որ հրեշտակներէն քիչ մը վար եղած էր՝ մահուան չարչարանքին համար , որ Աստուծոյ շնորհքովը ամենուն
- 10 համար մահ ճաշակէ : Արովհետեւ կը վայլէր Անոր , (որուն համար ամէնը՝ և անով ամէն բաները եղած են ,) շատ որդիներ փառքին մէջ մըտցընելու ատենը՝ անոնց փրկութեան Առաջնորդը չարչարանքով կատարել :
- 11 Այսն զի ան որ կը սրբէ՝ ու ան որ կը սրբուի , ամէնն ալ մէկէ մըն են . անոր համար ինքը ամօթ չսեպեր եղբայր կոչել զանոնք՝ ըսելով .
- 12 Քու անունդ եղբայրներուս պիտի պատմեմ ,
- 13 Ժողովքին մէջ քեզ պիտի գովեմ : Աւ դարձեալ՝ Աս անոր պիտի յուսամ . ու դարձեալ՝ Ահա ես՝ ու ան զաւակները՝ որ Աստուած ինծի տուաւ :
- 14 Ուստի որովհետեւ զաւակները մարմինին ու

- արիւնին հազորդ եղան , ինքն ալ նմանապէս
անոնց բաժանորդ եղաւ . որ է մահովը փճացը-
նէ անիկայ՝ որ մահուան իշխանութիւնը ունէր ,
15 այսինքն է՝ Սատանան . Եւ ազատէ զանոնք որ
մահուան վախովը միշտ ծառայութեան մէջ
16 կ'ապրէին : Քանզի բնաւ հրեշտակներուն ձեռք
չբռներ , հապա Մբրահամի սերունդին ձեռք կը
17 բռնէ : Ենոր համար պէտք էր անոր բոլորովին
եղբայրներուն նման ըլլալ , որ ինքը ողորմած
ըլլայ ու հաւատարիմ քահանայապետ Եստու-
ծոյ կողմանէ , ժողովուրդին մեղքերը քաւելու
18 համար : Քանզի ինչ բանով որ ինքը չարչա-
րուեցաւ՝ փորձութիւն կրելով , կրնայ փորձա-
նաւորներուն ալ օգնական ըլլալ :

ԳԼ . Գ

- 1 Քրիստոս Մովսէսէն աւելի փառքի արժանաւոր է . Դ ուստի թէ որ մենք իրեն չհաւա-
տանք՝ աւելի պատժոյ արժանի պիտի ըլլանք , քան թէ խստասիրտ Իսրայէլացիները :

1 Ուստի սուրբ եղբայրներ՝ երկնային կոչումին
մասնակիցներ , նայեցէք մեր դաւանութեանը
Մարքեալին ու Քահանայապետին՝ Քրիստոս

2 Յիսուսին . Որ հաւատարիմ է անոր՝ որ զինքը
դրաւ , ինչպէս որ Մովսէս ալ անոր բոլոր տանը

3 մէջ : Ինչու որ ինքը Մովսէսէն աւելի
փառքի արժանացաւ , որչափ որ աւելի պատիւ

4 կ'ունենայ քան շինողը՝ քան թէ տունը : Քան-
զի ամէն տուն որ կը շինուի , մէկէ մը կը շինուի .
բայց ան որ ամէն բաները ըրաւ , Եստուած է :

5 Եւ յիշաւ Մովսէս անոր բոլոր տանը մէջ հա-
ւատարիմ էր ծառայի մը պէս՝ զընդունելու բա-

6 ներուն վկայ ըլլալու համար . Բայց Քրիստոս
որդիի մը պէս իր տանը վրայ . որուն տունը մենք
ենք , միայն թէ ան համարձակութիւնը և յոյ-
սին պարծանքը մինչև վերջը հաստատ բռնենք :

7 Ուստի ինչպէս որ կ'ըսէ Հոգին Սուրբ . Եսոր

8 թէ որ անոր ձայնին պիտի լսէք , Ձեր սիրտերը

- մի՛ խստացրնէք բարկացրնելու ատենին պէս ա-
- 9 նապատին մէջ փորձութեան օրը . Ուր որ ձեր
հայրերը զիս փորձեցին . քննեցին զիս՝ Եւդէ-
- 10 քառսուն տարի իմ գործքերս տեսան . Անոր
համար զգուեցայ ան ազգէն , ու ըսի . Միշտ
մոլորած են սրտովսին , և իմ ճամբաներս չը-
- 11 ճանչցան անոնք . Ուստի երգում ըրի իմ բար-
կութեանս մէջ թէ՛ Իմ հանգիստս պիտի չմըտ-
- 12 նեն : Նայեցէք եղբայրներ , չըլլայ որ ձեզմէ
մէկուն ներսի դին անհաւատութեան չար սիրտ
ըլլայ՝ ապստամբ ըլլալու կենդանի Աստուծմէն .
- 13 Հապա ամէն օր մէկզմէկ յորդորեցէք՝ քանի
որ այսօր կ'ըսուի . որ չըլլայ թէ ձեզմէ մէկը
- 14 խստանայ մեղքին խաբէութիւնովը . Քանզի
մենք Քրիստոսի մասնակից եղած ենք , միայն թէ
ան հաստատութեան սկիզբը մինչև վերջը պինտ
- 15 բռնենք . Քանի որ կ'ըսուի , Այսօր թէ որ ա-
նոր ձայնին պիտի լսէք , ձեր սիրտերը մի՛ խըս-
- 16 տացրնէք բարկացրնելու ատենին պէս : Քան-
զի ոմանք լսեցին ու բարկացուցին . բայց չէ թէ
ան ամէնը որ Եգիպտոսէն ելած էին Մովսէսին
- 17 ձեռքովը : Որոնցմէ՞ զգուեցաւ ան քառսուն
տարին . չէ՞ որ մեղանչողներէն , որոնց ոսկոր-
- 18 ները անապատին մէջը ինկան : Եւ որոնց հաճա-
կեցիք երգում ըրաւ իր հանգիստը չմտնելու , եթէ ոչ՝
- 19 անհաւատներուն հաճախ : Եւ կը տեսնենք որ չը-
կրցան մտնել Իշեօն անհաւատութեանը համար :

ԳԼ . Դ

- 1 Քրիստոնեաները հաւատքով ձեռք պիտի բերեն իրենց հանգիստը : 12 Աստուծոյ իօս-
- քին ազդեցութիւնը : 14 Որովհետեւ մենք մեծ Քահանայապետ ունինք Յիսուսը Աս-
- տուծոյ Որդին , որ մեր տկարութիւններուն հաղորդ եղաւ , բայց առանց մեղքի , 16
կարող ենք և պարտինք անոր միջոցովը համարձակօրէն երթալ շնորհաց աթոռին
առջևը :

- 1 Ուրեմն ալ վախնանք , որ չըլլայ թէ անոր հան-
գիստը մտնելու խոստմունքը որ Դէ մնացեր է ,
- 2 ձեզմէ մէկը աշի՛ք զրկուած գտնուի : Ինչու որ

- մենք ալ անոնց պէս աւետիս առած ենք . բայց անոնց շահ մը չըրաւ ան խօսքը լսելը , քանզի հաւատքով խառնուած չէր լսողներուն մէջ :
- 3 Իսկ մենք՝ որ հաւատացինք , հանգիստը կը մտնենք . ինչպէս որ ըսաւ , Ուստի երդում ըրի իմ բարկութեանս մէջ թէ՛ Իմ հանգիստս պիտի չմտնեն . թէև եւ գործքերը աշխարհի սկիզբէն եղած էին : Ինչու որ Գլխէն ասանկ կ'ըսէ մէկ տեղ մը՝ եօթներորդ օրն համար . Եւ Աստուած եօթներորդ օրը հանգչեցաւ իր բոլոր գործքերէն . Ու հոս նորէն կ'ըսէ թէ՛ Իմ հանգիստս պիտի չմտնեն : Ուստի որովհետև ոմանց կը մնայ հոն մտնել , և անոնք որ առաջուց աւետիսը առած էին , անհաւատութեան համար չմտան . Նորէն օր մը կը սահմանէ՝ ու կ'ըսէ , Այսօրը Դաւիթին բերնովը այնքան ժամանակէ ետև , ինչպէս որ ըսուեցաւ . Այսօր թէ որ անոր ձայնին պիտի լսէք , ձեր սիրտերը մի՛ խըստացընէք : Ինչու որ եթէ Յեսուն հանգչեցուցած ըլլար զանոնք , ալ անկէ ետքը ուրիշ օրուան համար չէր զրուցեր : Ուրեմն Աստուծոյ ժողովուրդին Դէ՛ հանգիստ մը կը մնայ : Այնպէս որ անոր հանգիստը մտաւ , ալ հանգչեցաւ իր գործքերէն , ինչպէս որ Աստուած ալ իրեններէն : Ուրեմն ջանանք ան հանգիստը մտնելու . որ չըլլայ թէ մէկը նոյն անհաւատութեան օրինակին պէս իյնայ : Ինչու որ Աստուծոյ խօսքը կենդանի է ու զօրեղ՝ և ամէն երկայրի սուրէ կտրուկ , որ կը թափանցէ մինչև շունչը ու ոգին՝ և յօդուածները ու ծուծը բաժնելու , և կը քննէ սրտին խորհուրդները ու մտածմունքները . Եւ չկայ մէկ արարած մը անոր դիմացը չեւրեցած . հապա ամէն բան բաց ու յայտնի է անոր աչքերուն առջևը , որուն պէ՛տք է մեր հաշիւը :

- 14 Արդ՝ մենք որ մեծ Քաջանայապետ մը ունինք
երկինքը անցած , Յիսուսը՝ Աստուծոյ Որդին ,
15 ամուր բռնենք Բէ դաւանութիւնը : Քանզի չէ
թէ անանկ քաջանայապետ մը ունինք՝ որ կա-
րող չըլլայ մեր տկարութիւններուն կարեկից ըւ-
լալու . հապա ինքը ամէն կերպով փորձը առած
16 է Բէ՛ նման , Բայ առանց մեղքի : Ուստի ալ
համարձակութիւնով մօտենանք շնորհաց աթոռ-
ին առջևը , որ ողորմութիւն ընդունինք՝ ու
շնորհք գտնենք պէտք եղած ատենը Բէ՛ օգնելու :

ԳԼ . Ե

1 Մեր Փրկին քաջանայական իշխանութիւնը և պատիւը : 11 Առաքեալը կը յանդի-
մանէ աս բանիս գիտութեանը վըայով անհոգ եղողները :

- 1 Ինչու որ ամէն քաջանայապետ մարդոց մէ-
ջէն առնուած՝ մարդոց համար կը կենայ Աստու-
ծոյ կողմը , որ պատարագներ ու զոհեր մատու-
2 ցանէ մեղքերու համար . Եւ կարող է կարեկից
ըլլալ անոնց՝ որ տգէտ՝ ու մոլորեալ են . ինչու
3 որ ինքն ալ տկարութիւնով պաշարուած է . Եւ
աս պատճառով պարտաւոր է ինչպէս Ժողո-
վուրդին համար՝ անանկ ալ իր անձին համար
4 մեղքի պատարագ մատուցանել : Եւ չէ թէ
մէկը ինքիրմէ ապատիւը կ'առնէ , հապա ան
որ Աստուծմէ կանչուած է՝ ինչպէս որ Մհարոնը :
5 Անանկ ալ Քրիստոս՝ չէ թէ իր անձը մեծարեց
քաջանայապետ ըլլալու , հապա անիկայ՝ որ զը-
րուցեց անոր թէ՛ Դուն իմ Որդիս ես , ես այսօր
6 քեզ ծնայ . Ինչպէս ուրիշ Դէ՛ մըն ալ կ'ըսէ .
Դուն յաւիտեան քաջանայ ես Մեքիսեդեկի
7 կարգին պէս : Որ իր մարմինին օրերը սաստիկ
գոչումով ու արցունքով աղօթք և աղաչանք
մատուց անոր՝ որ կարող էր զինքը մահուանէ
ազատելու , ու լսուեցաւ՝ Եւ երկիւղէն աշափելով .
8 Թէպէտ ինքը Որդի է , Բայ իր չարչարանքնե-
9 րէն հնազանդութիւն սորվեցաւ . Ու երբոր կա-

- տարուեցաւ , բոլոր իրեն հնազանդողներուն
 յաւիտենական փրկութեանը պատճառ եղաւ .
 10 Ու Աստուծմէ կոչուեցաւ Քահանայապետ Սել-
 11 քիսեղեկի կարգին պէս : Որուն վրայով շատ
 ըսելիք ունինք , որ դժուարին ալ է մեկնելու ,
 12 ինչու որ ձեր լսելիքները բթացած են . Որ
 պէտք էր ձեզի ժամանակին նայելով սորվեցը-
 նող ըլլալ . բայց նորէն պէտք է ձեզի սորվիլ թէ
 ինչ են Աստուծոյ պատգամներուն առջի սկըզ-
 բունքները . ու դուք կաթի կարօտ եղաք , և չէ
 13 թէ հաստատուն կերակուրի : Քանզի ան ա-
 մէնը որ կաթնկեր է , արդարութեան խօսքին
 14 անհմուտ է , որովհետեւ տղայ է : Բայց հաս-
 տատուն կերակուրը կատարեալներուն է , որոնց
 զգայարանքները սովորութեամբ կրթուած են
 բարին ու չարը զանազանելու :

ԳԼ . Զ

1 Կը յորդորէ որ հաւատքէն չիյնան , 11 հապա հաստատուն , 12 և Զանացող ըլլան , ու
 համբերութեամբ Աստուծոյ ապաւինին , 13 վասն զի Աստուած հաստատուն է իր
 խոստմունքներուն մէջ :

- 1 Ուստի Քրիստոսի վրայով առջի սորվելիք-
 ները ձգելով՝ կատարեալին գանք . առանց նո-
 րէն հիմ ձգելու մեռած գործքերէն ապաշխա-
 րելու՝ ու դէպ 'ի Աստուած հաւատք ունենա-
 2 լու , Եւ մկրտութիւններուն վարդապետութե-
 անը , ու ձեռք դնելուն , և մեռելներուն յարու-
 3 թեանը , ու յաւիտենական դատաստանին : Եւ
 աս պիտի ընենք , թէ որ Աստուած հրաման
 4 տայ : Ինչու որ անհնար է մէկ անգամ լուսա-
 ւորուածներուն՝ որոնք երկնաւոր պարգեւին հա-
 5 մը առին , ու Հոգւոյն Սրբոյ հաղորդ եղան , Եւ
 Աստուծոյ բարի խօսքին ու գալու աշխարհին
 6 զօրութիւններուն համը առին , թէ որ իյնան ,
 նորէն ապաշխարութիւնով նորոգուիլ . որով-
 հետեւ կրկին Աստուծոյ Որդին խաչը կը հանեն

- 7 իրենց անձին , ու կը խայտառակեն : Ինչու որ
ան երկիրը՝ որ իր վրայ շատ անգամ եկած
անձրեւը կը խմէ , և արդիւնք կը բերէ պիտանի
անոնց՝ որոնց համար որ կը մշակուի , Աստուծ-
- 8 մէ օրհնութիւն կ'ընդունի . Բայց ան որ փու-
շեր ու տատասկներ կը բերէ՝ անպիտան է , ու
- 9 անէծքի մօտ . և անոր վերջը այրուիլ է : Իսկ
մենք սիրելիներ՝ ձեր վրայով լաւագոյն և փրկու-
թեան վերաբերեալ յոյսեր ունինք , թէ և ասանկ
- 10 կը խօսինք : Քանզի Աստուած անիրաւ չէ , որ
ձեր գործը մոռնայ , ու ան սէրը՝ որ իր անուա-
նը համար ցուցուցիք , որ սուրբերուն ծառա-
յեցիք՝ ու կը ծառայէք :
- 11 Բայց մենք կը բաղձանք որ ձեզմէ ամէն մէ-
կը նոյն ջանքը ցուցնէ յոյսին հաստատուելուն
- 12 մինչև վերջը . Որ դուք չհեղգանաք . հապա
նմանող ըստ անոնց՝ որ հաւատքով ու համբե-
րութիւնով խոստմունքները ժառանգեցին :
- 13 Ասան զի երբոր Աստուած Աբրահամին խոստ-
մունք ըրաւ , որովհետև իրմէ մեծը չկար՝ որ
- 14 անոր վրայ երդում ընէր , Իր անձին վրայ եր-
դում ըրաւ՝ ու ըսաւ . Այո՛ օրհնելով պիտի
օրհնեմ քեզ , ու շատցընելով պիտի շատցընեմ
- 15 քեզ : Եւ այսպէս համբերելով՝ խոստմունքին
- 16 հասաւ : Քանզի մարդիկ իրենցմէ մեծին վրայ
երդում կ'ընեն , ու անոնց բոլոր հակառակու-
- 17 թեանը հաստատ վճիռ «...» երդումն է : Որ
անով Աստուած իր խորհուրդին անփոփոխ ըլ-
լալը ալ աւելի ցուցընէ ուղելով խոստմունքին
- 18 ժառանգաւորներուն , երդումը մէջ ձգեց . Որ
երկու անփոփոխելի բաներով՝ որոնցմով անկա-
րելի է Աստուծոյ սուտ զրուցել , հաստատուն
մխիթարութիւն ունենանք մենք՝ որ ապաս-
տանեցանք առջևնիս գրուած յոյսը ամուր
- 19 բռնելու . Որ ան յոյս ունենանք իբրև մէկ հաս-

տատ ու անշարժ խարիսխ մը մեր անձին , որ
 20 վարագուրին ներսի կողմն ալ կը մտնէ . Ուր որ
 Յիսուս իբրեւ Առաջնորդ մտաւ մեզի համար՝
 յաւիտենական Քահանայապետ ըլլալով՝ Մել-
 քիսեդեկի կարգին պէս :

ԳԼ . Է

1 Առաքեալը կը ցուցնէ թէ Յիսուս Քրիստոս Քահանայապետ է Մելքիսեդեկի կարգին
 պէս , 11 և աս պատճառով խիստ գերազանց է Ահարոնի կարգէն եղող քահանաներէն :

1 Քանզի աս Մելքիսեդեկը Սաղեմի Թագա-
 ւորն էր՝ Բարձրեալ Աստուծոյ քահանան . որ ին-
 քը Աբրահամը դիմաւորեց՝ երբոր անիկայ Թա-
 գաւորներուն կոտորածէն կը դառնար , ու օրհ-

2 նեց զանիկայ . Որուն՝ Աբրահամն ալ տասանորդ
 տուաւ բոլոր բաներէն . որ նախ՝ արդարութեան
 Թագաւոր կը Թարգմանուի , ետքը Սաղեմի
 Թագաւոր՝ որ է խաղաղութեան Թագաւոր .

3 Առանց հօր՝ առանց մօր՝ ազգահամար չունեցող ,
 որ ո՛չ անոր օրերուն սկիզբը կայ՝ ո՛չ ալ կեանքին
 վերջը . և Աստուծոյ Որդւոյն նման ըլլալով՝ կը
 կենայ ու կը մնայ միշտ քահանայ :

4 Արդ՝ նայեցէք թէ որչափ մեծ մէկ մըն էր ա-
 սիկայ , որ անոր Աբրահամ նահապետն ալ տա-

5 սանորդ տուաւ աւարէն : Եւ Ղևիի որդիներէն
 եղողները որ քահանայութիւն կ'առնեն , պա-
 տուէր ունին որ ժողովուրդէն տասանորդ առ-
 նեն՝ օրէնքին համեմատ , այսինքն՝ իրենց եղ-
 բայրներէն . թէպէտև անոնք Աբրահամին երան-

6 քէն ելեր են . Բայց անիկայ՝ որուն ազգահամարը
 անոնցմէ չէր , Աբրահամէն տասանորդ առաւ ,
 ու օրհնեց զանիկայ՝ որ խոստմունքները առած

7 էր : Սակայն «*պիկայ*» անհակառակելի բան մըն է ,
 «*ը*» պղտիկը մեծէն կ'օրհնուի :

8 Եւ հոս մահկանացու մարդիկ տասանորդ
 կ'առնեն . բայց հոն անիկայ կ'առնէ , որուն հա-

9 մար վկայուած է թէ կենդանի է : Եւ կրնայ

- ըսուիլ թէ , Ղևին ալ՝ որ տասանորդ կ'առնէ ,
 10 Երրաճամին ձեռքովը տասանորդ տուաւ . Ինչու որ տակաւին իր հօրը երանքն էր , երբոր Մելքիսեղեկ զանիկայ դիմաւորեց :
- 11 Երդ՝ թէ որ կատարելութիւնը Ղևտացոց քահանայութեան ձեռքովը ըլլար , (որովհետեւ ժողովուրդը անոր ատենը օրէնքին տակը դրուեցաւ ,) ինչ պէտք էր որ Մելքիսեղեկին կարգին պէս ուրիշ քահանայ մը ելլէ , ու չըսուի Նահապետին կարգին պէս : Երդ՝ քահանայութիւնը փոխուելուն պէս , հարկ էր որ օրէնքին ալ փոխփոխութիւն ըլլայ : Եւ իսկեւ . ինչու որ անորուն համար ասանկ կ'ըսուի , ուրիշ ցեղն հաղորդութիւն ունեցաւ , որ ան յեղէն բնաւ մէկը
 14 սեղանին չմօտեցաւ . Քանզի յայտնի է թէ Յուդայի յեղէն յառաջ եկաւ մեր Տէրը , որ ան ցեղին վրայով Մովսէս բան մը չըրուցեց քահանայութեան համար : Ու ալ աւելի յայտնի է յիշատակէս , քանի որ Մելքիսեղեկին նմանութիւնով ուրիշ քահանայ մը կ'ելլէ , Որ ան չէ թէ մարմնաւոր պատուերի օրէնքին պէս եղաւ , հապա
 17 պա անվախճան կենաց զօրութեանը պէս : Ինչու որ կը վկայէ թէ՛ Դուն յաւիտեան քահանայ ես Մելքիսեղեկի կարգին պէս : Քանզի առջի պատուէրը կը խափանուի իր տկարութեանը ու
 19 անշահութեանը համար , (Ինչու որ օրէնքը մէկ բան մը կատարեալ չըրաւ ,) և անոր տեղը կը մտնէ լաւագոյն յոյս մը՝ որով Աստուծոյ կը մօտենանք :
- 20 Եւ որքան որ Յիսկի չէ թէ առանց երդումի քահանայ եղաւ . (ինչու որ անոնք առանց երդումի
 21 քահանայ եղած են . Բայց ասիկայ երդումով անոր ձեռքովը , որ իրեն ըսաւ . Տէրը երդում ըրաւ , ու պիտի չզղջայ . Դուն յաւիտեան քահանայ ես Մելքիսեղեկի կարգին պէս .) Այնքան

- աւելի աղէկ ուխտի մը երաշխաւոր եղաւ Յիսուս :
- 23 Ու անոնք շատ քահանաներ եղած են , իրենց միշտ մնալուն՝ մահը արգելք ըլլալուն համար .
- 24 Բայց ասիկայ յաւիտեան կենալուն համար՝ ա-
- 25 նանցանելի ունի քահանայութիւնը . Ուստի բո-
լորովին կարող ալ է ապրեցընելու անոնք՝ որ իր-
մով Աստուծոյ կու գան . որովհետեւ ինքը միշտ
կենդանի է անոնց համար բարեխօս ըլլալու :
- 26 Ասան զի մեզի ճիշդ ասանկ քահանայապետ
մը կը վայլէր , սուրբ՝ անմեղ՝ անարատ՝ մեղա-
ւորներէն զատուած՝ ու երկինքէն բարձրացած .
- 27 Որ անոր ամէն ատեն հարկ չէ ինչպէս ուրիշ
քահանայապետներուն՝ առաջ իր մեղքերուն
համար պատարագ մատուցանել , ու ետքը ժո-
ղովուրդին Դիւանքի համար . վասն զի ինքը մէկ
անգամ մը ըրաւ ասիկայ , իր անձը պատարագ
- 28 մատուցանելով : Ինչու որ օրէնքը տկարութիւ-
նով պաշարուած մարդիկը քահանայապետ կը
կարգէ . բայց երդումին խօսքը՝ որ օրէնքէն ետեւ
էր , Որդին՝ որ յաւիտեան կատարեալ է :

ԳԼ . Ը

1 Քրիստոսի յաւիտենական քահանայութեամբը խափանուած է Ղևտական քահանայու-
թիւնը . 7 նմանապէս նահապետներուն հետ եղած ժամանակաւոր ուխտը խափանուած
է աւետարանին յաւիտենական ուխտովը :

- 1 Աւ զըուցած խօսքերուս բովանդակութիւնը «»
է . անանկ քահանայապետ մը ունինք մենք՝ որ
ինքը երկինքը Աստուծոյ մեծութեանը աթոռին
- 2 աջ կողմը նստաւ . Սրբարանին պաշտօնեայ , ու
Ճշմարիտ խորանին՝ որ Տէրը կանգնեց , և չէ թէ
- 3 մարդ : Քանզի ամէն քահանայապետ պատա-
րագներ ու զոհեր մատուցանելու համար որո-
շուած է . ուստի հարկ է որ ասիկայ ալ բան մը
- 4 ունենայ մատուցանելու : Որ եթէ երկրի վրայ
ըլլար , քահանայ անգամ պիտի չըլլար . ինչու
որ կան քահանաներ՝ որոնք պատարագներ կը

- 5 մատուցանեն օրէնքին համեմատ . (Որ անոնք երկնային բաներուն նմանութիւնովը ու շուքովը կը ծառայեն . ինչպէս որ Մովսէսին ապսպրըուեցաւ՝ երբոր խորանը պիտի շինէր . քանզի ըսաւ . Նայէ որ լեռը քեզի ցուցուած օրինակին պէս
- 6 շինես ամէնը .) Բայց հիմա Յէօնալ աւելի զերազանց պաշտօնի մը հասաւ , որչափ որ լաւագոյն խոստմունքներով հաստատուած լաւագոյն ուխտի մը միջնորդ է :
- 7 Ինչու որ եթէ առաջինը անմեղադրելի ըլլար ,
- 8 «-է-» երկրորդին տեղ չէր փնտռուեր : Քանզի կը յանդիմանէ անոնք ու կ'ըսէ . Եհն օրեր կու գան՝ կ'ըսէ Տէրը , որ Խորայէլի տանը հետ ու Յուդայի տանը հետ նոր ուխտ պիտի ընեմ .
- 9 Զէ թէ ան ուխտին պէս՝ որ անոնց հայրերուն հետ ըրի , ան օրը որ անոնց ձեռքէն բռնեցի՝ զանոնք Նզիպտոսի երկրէն հանելու համար . ինչու որ անոնք իմ ուխտիս մէջ չկեցան , ես ալ
- 10 անհոգ եղայ անոնց վրայով՝ կ'ըսէ Տէրը : Քանզի աս է ան ուխտը՝ որ Խորայէլի տանը հետ պիտի ընեմ ան օրերէն ետքը՝ կ'ըսէ Տէրը . իմ օրէնքներս անոնց միտքին մէջը պիտի դնեմ , և անոնց սրտին վրայ պիտի գրեմ զանոնք , ու ես անոնց Մատուած պիտի ըլլամ , և անոնք ինծի
- 11 Ժողովուրդ պիտի ըլլան : Ու բնաւ պիտի չսորվեցընեն ամէն մէկը իր քաղաքացիին , և ամէն մէկը իր եղբօրը , ըսելով թէ՛ Տէրը ճանչցիր . ինչու որ անոնց պզտիկէն մինչև մեծը ամէնը
- 12 զեւ պիտի ճանչնան . Ասան զի ես անոնց անիրաւութիւններուն ներող պիտի ըլլամ , և անոնց մեղքերը ու անօրէնութիւնները ալ պիտի չյիշեմ :
- 13 Նոր «-է-» ըսելովը՝ առաջինը հինցուց . ու ան որ կը հիննայ և կը ծերանայ , ալ կորստեան մօտ է :

ԳԼ . Թ

1 Առաքեալը օրէնքին ծէսերը և արիւնով եղած զոհերը նկարագրելով՝ 11 կը ցուցնէ թէ անոնք շատ ստորին էին քրիստոսի զոհին և արիւնին արժանաւորութեանը ու կատարելութեանը նայելով :

1 Երգարեւ առաջին «-ի-ր-ն ալ ունէր պաշտամունքին արարողութիւնները , ու աշխարհային

2 սուրբ տեղը : Ինչու որ առաջին խորանը որ Սրբութիւն կ'ըսուէր , «-ա-ն-ի կազմուեցաւ , որուն մէջը է-ր աշտանակը՝ ու սեղանը՝ և առաջաւո-

3 թութեան հացը : Եւ երկրորդ վարագուրին ե-տին ան խորանը՝ որ Սրբութիւն սրբութեանց

4 կ'ըսուէր . Որուն մէջն էր ոսկի բուրվառը , և ուխտին տապանակը՝ ամէն կողմէն ոսկիով պա-տած . որուն մէջն էր ոսկիէ սափորը մանանայով լեց-ւ-ն , և Մհարոնին զաւազանը՝ որ ծաղկեցաւ ,

5 և ուխտին տախտակները . Եւ անոր վրայէն փառաց քերովբէները՝ որ քառութիւնին վրայ հովանի կ'ընէին . որոնց համար «-ի-ր-ն չէ հիմա մէկիկ մէկիկ զրուցել :

6 Եւ աս բաները այսպէս կարգադրուած ըլա-լով , առաջին խորանը ամէն ատեն կը մտնէին

7 քահանաները՝ պաշտամունքը կատարելու . Բայց երկրորդը՝ տարին անգամ մը՝ միայն քահանայա-պետը էր մտնէր . «-ն ալ չէ թէ առանց արիւնի , որն որ իրեն համար՝ ու ժողովուրդին սխալմունքնե-

8 թուն համար կը մատուցանէր , Հոգին Սուրբ աս ցուցընելով՝ թէ սրբարանին ճանապարհը յայտ-նի եղած չէր , քանի որ տակաւին առջի խորա-

9 նը կը կենար . Ար ան օրինակ մըն էր ան ժամա-նակին՝ որ պատարագներ ու զոհեր կը մատու-ցուէին , որոնք խղճմտանքի կողմանէ չէին կրը-նար կատարեալ ընել պաշտօն մատուցանողը .

Հապա միայն կերակուրներով ու խմելիքներով ,

10 Եւ կերպ կերպ լուսցումներով՝ մարմնաւոր ա-րարողութիւններ էին , որոնք մինչև ուղղութեան

11 ատենը կը կենային : Բայց Քրիստոս որ եկաւ՝

- գալու բարիքներուն Քահանայապետը՝ աւելի
մեծ ու կատարեալ և անձեռագործ խորանով ,
12 այսինքն՝ ան որ աս ստեղծուածներէն չէ , Ո՛չ ալ
նոխազներու ու զուարակներու արիւնով , հապա-
իր արիւնովը , մէկ անգամ մը սրբարանը մտաւ՝
13 յաւիտենական փրկութիւն ստանալով : Ա՛սան
զի թէ որ ցուերուն ու նոխազներուն արիւնը՝ և
երինջին մոխիրը սրսկուելով՝ պղծեալները կը
14 սրբէր մարմինի մաքրութեան կողմանէ . Ալ որ-
չափ աւելի Քրիստոսի արիւնը՝ որ յաւիտենա-
կան Հոգիին ձեռքովը իր անձը անարատ պահ-
ւած մատուց Մատուծոյ , պիտի սրբէ ձեր խղճմը-
տանքը մեռած գործքերէն՝ կենդանի Մատուածը
պաշտելու :
- 15 Եւ ասոր համար ինքը նոր ուխտին միջնորդն
է , որ եւ մահը առջի ուխտին ժամանակը գործած
յանցանքներուն քաւութեանը համար եղած ըլ-
լալով , հրաւիրուածները յաւիտենական ժա-
16 ունգութեան խոստմունքը առնեն : Քանզի ուր
որ կտակ մը ըլլայ , հարկ է որ կտակը ընողին
17 մահը մէջ մտնէ . Ինչու որ կտակը մեռնելէն
ետե հաստատ կ'ըլլայ . քանզի բնաւ վաւերակա-
նութիւն չունենար , քանի որ կտակը ընողը ողջ
18 է : Անոր համար առջի «Իմ» ալ առանց արիւնի
19 չէր հաստատուեր : Ա՛սան զի երբոր Մովսէս
օրէնքին ամէն պատուէրները բոլոր ժողովուր-
դին պատմեց , ցուերուն ու նոխազներուն ա-
րիւնը առնելով՝ ջուրով ու կարմիր բուրդով և
զոպայով բուն գիրքին և բոլոր ժողովուրդին վը-
20 րայ սրսկեց . Եւ ըսաւ . Մտիկայ է ան ուխտին
21 արիւնը , որ Մատուած ձեզի պատուիրեց : Եւ
խորանին վրայ , ու պաշտօնին բոլոր գործիքնե-
22 րուն վրայ նոյնպէս սրսկեց արիւնը : Եւ գրեթէ
ամէն բան արիւնով կը մաքրուի օրէնքին նայե-
լով , ու արիւն չթափուած թողութիւն չըլլար :

- 23 Ուստի հարկ էր որ երկնաւոր բաներուն օրինակները ասոնցմով մաքրուին . բայց բուն երկնաւորները ասոնցմէ աւելի աղէկ զոհերով :
- 24 Քանզի Քրիստոս չէ թէ ձեռագործ սրբարանը մտաւ , « Ճշմարիտին օրինակն է , հապա բուն երկինքը՝ որ հիմա մեղի համար Աստուծոյ առանձը պարտաւոր մատուցանէ , ինչպէս քահանայապետը՝ որ ամէն տարի սրբարանը կը մտնէ իրը
- 25 չեղած արիւնով . Ապա թէ ոչ՝ պէտք էր իրեն աշխարհի սկիզբէն հետէ շատ անգամ չարչարուիլ . բայց հիմա մէկ անգամ մը դարերուն վերջը իր անձին պատարագովը յայտնուեցաւ՝
- 27 մեղքը մէկդի ձգելու համար : Եւ ինչպէս որ մարդոց սահմանուած է մէկ անգամ մը մեռնիլ ,
- 28 ու անկէ ետքը դատաստան . Անանկ ալ Քրիստոս մէկ անգամ մը պարտաւոր մատուցուեցաւ՝ շատերուն մեղքերը վերցընելու համար , բայց երկրորդ անգամին առանց մեղքի պիտի յայտնուի փրկութեան համար անոնց՝ որոնք անոր կը սպասեն :

ԳԼ . Ժ

- 1 Օրէնքի զոհերուն տկարութիւնը : 10 Քրիստոսի մարմինն մէկ անգամ պատարագուելով՝ 14 մշտնջենաւորապէս սրբեց մեղքերը : 19 Առաքելը կը յորդորէ որ հաւատքը ամուր բռնեն համբերութեամբ և շնորհակալութեամբ :

- 1 Քանզի օրէնքը գալու բարիքներուն շուքը , ու չէ թէ ան բաներուն բուն կերպարանքը ունենալով . միշտ ամէն տարի մատուցուած նոյն զոհերով երբեք չկրնար կատարեալ ընել անոնք որ կը
- 2 մօտենան : Ապա թէ ոչ՝ պիտի չդադարէին մատուցուելէն , պաշտօն մատուցանողները մէկ անգամ մաքրուելէն ետեւ՝ ալ մեղքի վրայով խղճմտանքի յանդիմանութիւն մը չունենալուն
- 3 համար . Բայց անոնցմով ամէն տարի մեղաց
- 4 յիշատակութիւն կ'ըլլայ . Ինչու որ նոխազնեւրուն ու ցուկերուն արիւնը չկրնար մեղքերը վեր-

- 5 ցընել : Անոր համար իր աշխարհ մտնելու ատե-
 նը՝ կ'ըսէ . Օոհ ու ընծայ չուզեցիր դուն . հա-
 6 պա ինծի մարմին մը պատրաստեցիր . Ողջա-
 կէզներու ու մեղքի պատարագներու չհաւնեցար :
 7 Ան ատենը ըսի . Ահա կու գամ ես , (գիրքի
 տոմսի մէջ ինծի համար գրուած է ,) քու կամքդ
 8 ընելու՝ ո՛վ Աստուած : Ա՛ւերը ըսելով թէ՛ . Օոհ
 ու ընծայ և ողջակէզներ ու մեղքի պատարագներ
 չուզեցիր՝ ու անոնց չհաւնեցար , (որոնք օրէնքին
 9 համեմատ կը մատուցուին ,) Ատքը կ'ըսէ . Ահա
 կու գամ ես քու կամքդ ընելու՝ ո՛վ Աստուած .
 առջինը կը հերքէ , որ երկրորդը հաստատէ .
 10 Որ ան կամքովը մենք ալ սրբուեցանք՝ Յիսուս
 Քրիստոսի մարմինին մէկ անգամ պատարա-
 գուելովը :
 11 Աւ ամէն քահանայ օր ըստ օրէ իր պաշտօնին
 մէջ կը կենայ , և նոյն զոհերը շատ անգամ կը
 մատուցանէ , որոնք երբէք չեն կրնար մեղքերը
 12 վերցընել . Բայց ասիկայ մէկ զոհ մը մատուցա-
 նելով մեղքերու համար , մշտնջենաւորապէս
 13 Աստուծոյ աջ կողմը նստաւ . Աւ ասկէ ետեւ կը
 սպասէ՝ մինչև որ իր թշնամիները իր ոտքերուն
 14 պատուանդան դրուին : Ինչու որ մէկ պատա-
 րագով մը մշտնջենաւորապէս կատարեց սըր-
 բուածները :
 15 Բայց Հոգին Սուրբ ալ մեզի վկայութիւն կու
 16 տայ . քանզի առաջուց ըսելէն ետեւ , թէ՛ Աս է
 ան ուխտը՝ որ ես անոնց հետ պիտի ընեմ ան
 օրերէն ետքը , (կ'ըսէ Տէրը ,) իմ օրէնքներս
 անոնց սրտին մէջը պիտի դնեմ , ու անոնց միտ-
 17 քին մէջը պիտի գրեմ զանոնք . Ատքը չ'ըէ թէ ,
 Անոնց մեղքերը և անոնց անօրէնութիւնները
 18 ալ պիտի չ'իշեմ : Իսկ ո՛ւր որ ասոնց թողու-
 թիւն կայ , ալ մեղքի համար պատարագ պէ՛տ է :
 19 Ուրեմն եղբայրներ՝ համարձակութիւն ունե-

- նալով սուրբ տեղը մտնելու Յիսուսի արիւնովը ,
 20 Ըն նոր ու կենդանի ճամբովը՝ որ բացաւ մեզի
 21 վարագուրին մէջէն՝ որ է իր մարմինը , Եւ մեծ
 քահանայ մը «^{ܠܐܠܗܐ}» Եստուծոյ տանը վրայ ,
 22 Մօտենանք ճշմարիտ սրտով՝ լեցուն հաւատ-
 քով , սրտերնիս չար խիղճէն մաքրուած , ու
 23 մարմիննիս մաքուր ջուրով լուացուած . Ըն-
 խախտ պահենք յոյսին դաւանութիւնը . ինչու
 24 որ հաւատարիմ է անիկայ՝ որ խոստացաւ : Եւ
 իրարու հոգ տանինք՝ սիրոյ և բարեգործութեան
 25 գրգռելով . Եւ մէկտեղ ժողովուրդը չլծողունք ,
 ինտոր ոմանք սովորութիւն ունին . հապա Դէ-
 շէ՛ յորգորենք , ու այնչափ աւելի՝ որչափ որ «^{ܐܠܗܐ}»
 օրուան մօտենալը կը տեսնէք :
 26 Վասն զի թէ որ ճշմարտութեան գիտութիւ-
 նը ընդունելէն ետեւ՝ կամաւ մեզք գործելու ըւ-
 լանք , ալ անկէ ետեւ մեզքերու համար «^{ܠܐܠܗܐ}» զոհ
 27 մը չմնար . Հապա մէկ զարհուրելի սպասել մը
 դատաստանին , ու կրակի բարկութիւն մը և «^{ܠܐܠܗܐ}»
 28 նայ , որ պիտի լափէ հակառակորդները : Մէկը
 թէ որ Մովսէսին օրէնքը անարգէր , առանց
 ողորմութեան երկու կամ իրէք վկաներով կը
 29 մեռնէր . Եւ որչափ սաստիկ պատժոյ արժանի
 պիտի սեպուի անիկայ , որ Եստուծոյ Որդին
 ոտքի տակ առաւ , և ուխտին արիւնը անմաքուր
 սեպեց , որ անով ինքը սրբուեցաւ , և շնորհաց
 30 Հոգին նախատեց : Քանզի գիտենք անիկայ որ
 ըսաւ . Իմն է վրէժխնդրութիւնը , ես պիտի
 հատուցանեմ՝ կ'ըսէ Տէրը . և դարձեալ՝ Տէրը
 31 պիտի դատէ իր ժողովուրդը : Սարսափելի բան
 է կենդանի Եստուծոյ ձեռքը իյնալը :
 32 Արդ՝ միտքերնիդ բերէք ան առջի օրերը՝ որ
 լուսաւորուելէն ետեւ շատ չարչարանքներու նե-
 33 ղովութիւն կրեցիք . Երբեմն նախատինքներով ու
 վիշտերով խայտառակուած , երբեմն ալ ասանկ

- 34 վեճակի մէջ եղողներուն կցորդ ըլլալով : Ինչու որ կապուածներուն հետը չարչարուեցաք, ու ձեր ստացուածքին կողոպտուիլը ուրախութեամբ ընդունեցիք, գիտնալով որ լաւագոյն և մնայուն
- 35 ստացուածքներ ունիք ձեզի երկինքը : Ուստի յեւէ մի՛ ձգէք ձեր վստահութիւնը, որ ան մեծ
- 36 վարձքի հատուցում ունի : Ինչու որ պէտք է ձեզի համբերութիւն, որ Աստուծոյ կամքը ընե-
- 37 լով՝ խոստմունքը վայելէք . Քանզի ալ ասկէ քիչ մը ատենէն ան որ գալու է, պիտի գայ, ու
- 38 պիտի չուշանայ : Եւ Արդարը հաւատքէն պիտի ապրի . ու թէ որ Դէլ ետ քաշուի, իմ հոգիս
- 39 անոր չհաճիր : Բայց մենք ետ չենք քաշուիր որ կորսուինք . հապա կը հաւատանք որ Դե հոգին փրկուի :

ԳԼ . ԺԵ

1 Հաւատքը ինչ է : 6 Առանց հաւատքի չենք կրնար Աստուծոյ հաճելի ըլլալ : 7 Հաւատքին արդիւնաւոր պտուղները որ հին ատենը նահապետներուն վրայ երեցան :

1 Արդ՝ հաւատքը յուսացուած բաներուն հաստատութիւնը՝ «- չերեցած բաներուն ապացոյցն

2 է . Վասն զի անով առջինները վկայութիւն ընդունեցին :

3 Հաւատքով կ'իմանանք թէ աշխարհքը Աստուծոյ խօսքովը հաստատուեցաւ, ու աներևոյթ բաներէն «- երեցածները եղան :

4 Հաւատքով Արեւը Վայենէն աւելի աղէկ զոհմատուց Աստուծոյ . որ անով վկայուեցաւ արդար ըլլալը . ինչու որ իր պատարագներուն վրայ Աստուծմէ վկայութիւն եղաւ եւե՛ն . և անով թէպէտ մեռաւ, Բայց տակաւին կը խօսի :

5 Հաւատքով Ննովք երեւե՛ն փոխադրուեցաւ, որ մահ չտեսնէ . ու Դէլ Դե չէր գտնուեր, ինչու որ Աստուած փոխադրեց անիկայ . քանզի անոր փոխադրուելէն առաջ՝ վկայուեցաւ թէ Աստու-

6 ծոյ հաճելի էր : Բայց առանց հաւատքի ան-

Հնար է Աստուծոյ հաճոյ ըլլալ . վասն զի ան որ Աստուծոյ կը մօտենայ , պէտք է որ հաւատայ՝ թէ Աստուծոյ կայ , և թէ վարձահատոյց կ'ըլլայ անոնց՝ որ զինքը կը փնտռեն :

- 7 Հաւատքով Նոյ պատգամ առնելով Աստուծոյ հետ չերեցած բաներուն համար , վախնալով տապանը շինեց՝ իր տունը փրկելու համար , որով աշխարհս դատապարտեց , և ժառանգաւոր եղաւ ան արդարութեանը՝ որ հաւատքով կ'ըլլայ :
- 8 Հաւատքով Աբրահամ երբոր կանչուեցաւ՝ մըտիկ ըրաւ ան տեղը ելլելու , որն որ ժառանգութիւն պիտի առնէր . և ելաւ գնաց , ու չէր գիտեր թէ ո՛ր կ'երթայ : Հաւատքով պանդխտացաւ աւետեաց երկրին մէջ՝ որպէս թէ օտարութեան մէջ , և վրաններու մէջ բնակեցաւ Խաւդայի ու Յակոբին հետ մէկտեղ , որոնք իր հետը ժառանգորդ էին Նոյն խոստմունքին . Ինչու որ ինքը կը սպասէր ան հիմերով հաստատուած քաղաքին , որուն ճարտարապետը ու արարիչը Աստուծոյ է :
- 11 Հաւատքով ինքը Սաուան ալ , որպէս թէ օտարութեան մէջ , առնելու զօրութիւն ընդունեց և ատենը անցած հասակի մէջ շատ ծնաւ . ինչու որ հաւատարիմ սեպեց զանիկայ՝ որ խոստմունքը ըրեր էր : Ուստի ան մէկէն ծնան , (ան ալ մեռածի պէս ,) շատութեան կողմէ երկինքի աստղերուն պէս , ու ծովեղերքը եղած աւաղին պէս առանց համբանքի :
- 13 Ասոնք ամէնն ալ հաւատքով մեռան՝ խոստմունքները չառած , հապա հեռուէն տեսան զանոնք ու ուրախացան , և խոստովանեցան թէ իրենք օտարներ ու պանդուխտներ են երկրի վրայ : Քանզի անոնք որ ասանկ բաներ կը խօսին , յայտնի կ'ընեն թէ մէկ գաւառ մը կը փնտռեն : Եւ յիշատի թէ որ անիկայ յիշէին՝ ուսկից որ ելան , ժամանակ ունէին հոն դառնալ :

- 16 լու : Բայց հիմա լաւագոյն հարկ մը կը փա-
փաքին , այսինքն երկնաւորին . ուստի ամօթ
չսեպեր Մատուած՝ անոնց Մատուածը ըսուիլը .
ինչու որ ինքը անոնց քաղաք մը պատրաստեց :
- 17 Հաւատքով Երրահամ իր փորձուած ատենը
Խաւսակը պարտաւ մատուց . և ան որ խոստ-
մունքները առած էր , եւ մէկ հատիկ «*բէ*» կը մա-
18 տուցանէր . Որուն ըսուեցաւ թէ Խաւսակով
19 քեզի սերունդ պիտի կոչուի . Քանզի կը մտա-
ծէր , թէ Մատուած մեռելներէն ալ կարող է յա-
րուցանել . ուսկից օրինակով մը ընդունեց զա-
նիկայ :
- 20 Հաւատքով Խաւսակ գալու բաներուն համար
21 հարգարհանալով՝ օրհնեց Յակոբը ու Նսաւը : Հա-
ւատքով Յակոբ իր մեռնելու ատենը՝ Յովսէփին
որդիներէն ամէն մէկը օրհնեց , ու երկրպագու-
22 թիւն ըրաւ իր գաւաղանին գլխուն վրայ : Հա-
ւատքով Յովսէփ իր վախճանելու ատենը յիշե-
ցուց Խորայելի որդւոցը Նփփարէն ելելը , ու իր
ոսկորներուն համար պատուէր տուաւ :
- 23 Հաւատքով՝ երբոր ծնաւ Մովսէս , իր ծնողք-
ներուն ձեռքովը իրէք ամիս գաղտուկ պահուե-
ցաւ . ինչու որ տղան գեղեցիկ տեսան , ու չվախ-
24 ցան թագաւորին հրամանէն : Հաւատքով Մով-
սէս երբոր մեծցաւ , չընդունեց Փարաւոնի աղջը-
25 կանը որդի ըսուիլը : Քանզի աւելի աղէկ սեպեց
Մատուծոյ ժողովուրդին հետ չարչարուիլ , քան
թէ մեղաց ժամանակաւոր զուարճութիւնը վա-
26 յելել . Եւ աւելի մեծ հարստութիւն սեպեց
Քրիստոսի նախատինքը , քան թէ Նգիպտոսի
գանձերը . ինչու որ դիտելով կը սպասէր վարձ-
27 քի հատուցմանը : Հաւատքով Նգիպտոսը թո-
ղուց , ու չվախցաւ թագաւորին բարկութենէն .
ինչու որ համբերեց՝ որպէս թէ Մատեսանելին կը
28 տեսնէր : Հաւատքով ըրաւ զատիկը՝ և արին

սրսկելը , որ անդրանիկները սատկեցընողը իրենց չգպչի :

29 Հաւատքով Վարմիր ծովէն անցան՝ որպէս թէ ցամաքէ . որուն փորձը ընելով Նգիպտացիները ընկղմեցան :

30 Հաւատքով Նրիքովի պարիսպները ինկան՝ եւ թը օր անոնց բոլորտիքը պտըտելով :

31 Հաւատքով Ռախաբ պոռնիկը անհաւատներուն հետ չկորսուեցաւ , որ լռտեսները խաղաղութեամբ ընդունեցէր :

32 Եւ ալ ի՞նչ ըսեմ . ինչու որ ժամանակը բաւական չէ որ պատմեմ Գեղէօնին՝ ու Բարակին՝ և Սամիսոնին՝ ու Յեփթայէին՝ և Դաւիթին՝ ու

33 Սամուելին և «-իւ մարգարէներուն համար . Որոնք հաւատքով թագաւորութիւններու յաղթեցին , արդարութիւն գործեցին , խոստմունքներու հասան , առիւծներու բերաններ գոցեցին ,

34 Արակի զօրութիւն մարեցին , սուրի բերնէ ազատեցան , տկարութենէ ուժովցան , պատերազմի մէջ զօրաւոր եղան , օտարներու բանակ-

35 ներ ցրուեցին , Անիկներ իրենց մեռելները ընդունեցին յարութիւն առած . ոմանք չարչարուեցան՝ և չընդունեցին ազատութիւնը , որ

36 լաւագոյն յարութեան հասնին . Ուրիշներ ալ նախատինքներու ու ծեծերու , նաև կապերու ու

37 բանտերու փորձը առին . Քարկոծուեցան , սղոցուեցան , փորձանքի մէջ ինկան , սրով սպաննուելով մեռան , ոչխարի մորթերով ու այծի մորթերով պտըտեցան , կարօտութիւն քաշելով ,

38 նեղը իյնալով , չարչարուելով , (Որ անոնց արժանի չէր աշխարհս ,) անապատներու՝ ու լեռներու՝ և այրերու՝ ու երկրի խոռոչներու մէջ մոլորելով :

39 Եւ ասոնք ամէնը հաւատքով վկայուած՝ խոստմունքը չառին . Քանզի Մատուած մեղի համար

աւելի աղէկ բան մը նախասահմանեց , որ անոնք առանց մեզի չկատարուին :

ԳԼ . ԺԲ

1 Առաքեալը կը յորդորէ հաստատուն հաւատք՝ համբերութիւն և աստուածապաշտու-
թիւն ունենալու . 22 կը ցուցնէ թէ նոր ուխտը հինէն դերազանց է :

1 Ուստի մենք ալ՝ որ այսչափ վկաներուն բազ-
մութիւնը մեր բոլորութիւնը պատած ունինք , ա-
մէն ծանրութիւնը մեր վրայէն մէկզի ձգենք՝ և
Բշ դիւրաւ պաշարող մեղքը , ու համբերութիւ-
նով վազենք մեր առջևը դրուած ասպարէզի ըն-

2 թացքը . Յիսուսի նայինք՝ Բշ հաւատքին ա-
ռաջնորդին ու կատարողին . որ ինքը ան ուրա-
խութեանը համար՝ որ իր առջևը կեցած էր ,
խաչը յանձն առաւ , ամօթը արհամարհեց , ու
Աստուծոյ աթոռին աջ կողմը նստաւ :

3 Արդ՝ մի'տք բերէք անիկայ , որ ասանկ համբե-
րեց մեղաւորներուն իրեն դէմ՝ հակառակ խօսե-
լուն , որ չըլլայ թէ ձեր անձովը յոգնիք ու թույ-

4 նաք : Տակաւին արիւն Լափելու՝ չափ պատերազ-

5 մելով հակառակ չկեցաք մեղքին . Աւ մոռցաք
ան յորդորանքը որ ձեր հետը կը խօսի որպէս
թէ որդիներու հետ , Ո'րդեակ իմ՝ Տէրօջը խը-
րատը մի' անարգեր , ու անկէ յանդիմանուելով՝

6 մի' թուլնար : Այսին զի Տէրը իր սիրածը կը
խրատէ , և կը ծեծէ ամէն որդին՝ որ ինքը կ'ըն-

7 դունի : Թէ որ խրատի համբերէք , Աստուած
ձեզի հետ՝ որպէս թէ որդիներու հետ կը վա-
րուի . քանզի ո՞ր որդին է ան՝ որ հայրը չպատ-

8 ժեր զանիկայ : Իսկ թէ որ դուք առանց խրա-
տի ըլլաք , որուն ամէնը մասնակից եղան , ու-

9 բեմն խորթ էք դուք՝ ու չէ՛ թէ որդիներ : Ահա
մեր մարմնաւոր հայրերը Բշ խրատիչ ունենա-
լով՝ անոնցիկ կ'ամենայինք . չէ՞ որ ալ աւելի պիտի
հնազանդինք հորդիներուն օրը՝ ու ապրինք :

10 Ինչու որ ասոնք քիչ օրեր Բշ կը խրատէին իրենց .

- Հաճոյ երեցածին պէս . բայց անիկայ Եւ օգու-
տին Համար՝ որ իր սրբութեանը Հաղորդ ըլլանք :
- 11 Եւ իրաւ՝ ամէն խրատ նոյն ատենը ուրախարար
չթուիր , Հապա տրտմական . բայց ետքը ար-
դարութեան խաղաղարար պտուղը կը Հատու-
ցանէ անով վարժուողներուն :
- 12 Ուստի թուլցած ձեռքերը ու տկար ծունկերը
13 Հաստատեցէք . Եւ շիտակ ճամբաներ ըրէք ձեր
ոտքերուն , որ չըլլայ թէ ան որ կաղ է՝ գլորի ,
14 այլ մանաւանդ բժշկուի : Խաղաղութեան ետեւէ
եղեք ամենուն Հետ՝ և սրբութեան , որ առանց
15 ասոր մէկը պիտի չտեսնէ Տէրը : Օգուշացէք ,
չըլլայ որ մէկը Աստուծոյ շնորհքէն ետ մնայ .
չըլլայ որ դառնութեան արմատ մը վեր երևնա-
16 լով՝ Եւ նեղէ , ու անով շատերը պղծուին . Չըլ-
լայ որ մէկը պոռնիկ ըլլայ , կամ անսուրբ՝ Եւ
սաւին պէս , որ կերակուրի մը Համար իր անդ-
17 ընկնութիւնը ծախեց : Վանդի գիտէք որ թէ-
պէտ ետքը ուզեց օրհնութիւնը ժառանգել , Եւ
մերժուեցաւ . ինչու որ ապաշխարութեան տեղ
չգտաւ Կօյն Էւայ , թէպէտեւ արցունքով խնդրեց
ղանիկայ :
- 18 Ինչու որ դուք մօտեցած էք շօշափելի լեռա-
նը , որ կրակով կը վառէր , ո՛չ ալ մէգին և խա-
19 ւարին ու մրրիկին , Եւ փողին Հնչուելուն , ու
խօսքերուն ձայնին , որ անիկայ լսողները ետ
քաշուեցան՝ աղաչելով որ մէյմըն ալ ա՛յ խօսքը
20 չըսուի իրենց . Ինչու որ չէին կրնար տանիլ ան
Հրամանին . Թէ որ գաղան մըն ալ լեռանը դըպ-
21 չի՝ պիտի քարկոծուի . Եւ այնպէս ահագին էր
ան երևոյթը՝ որ Մովսէս ըսաւ . Սաստիկ կը
22 վախնամ ու կը դողամ : Բայց դուք Սիօն լե-
ռանը մօտեցեր էք՝ ու կենդանի Աստուծոյ քա-
ղաքին՝ երկնաւոր Երուսաղեմին , և բիւրաւոր
23 Հրեշտակներուն , Ու երկինքը գրուած անդրա-

- նիկներուն հանդիսաւոր ժողովին ու եկեղեցիին ,
 և Աստուծոյ՝ որ ամենուն Դատաւորն է , ու ար-
 24 դարոց հոգիներուն՝ որ կատարուեր են , Եւ Յի-
 սուսի՝ որ նոր ուխտին միջնորդն է , ու սրսկուե-
 լու արեանը՝ որ Աբելին «բնի» աւելի աղէկ կը
 խօսի :
- 25 Օգուշացէք՝ չըլլայ որ մերժէք զանիկայ որ
 յեւ կը խօսի . վասն զի թէ որ անոնք երկրի վրայ
 Աստուծոյ պատգամները խօսողը մերժելով չազա-
 տեցան , որչափ աւելի մենք՝ թէ որ երկինքէն
- 26 խօսողն երես դարձրնենք . Որ անոր ձայնը ան
 ատենը երկիրը շարժեց , և հիմա խոստացեր է
 ու կ'ըսէ . Նորէն պիտի շարժեմ՝ չէ՛ թէ միայն
- 27 երկիրը՝ հապա նաև երկինքը : Եւ ան Նորէն
 խօսել կը ցուցնէ շարժուած բաներուն յեղափո-
 խութիւնը՝ շինուած բաներու պէս , որ անշարժ
- 28 բաները հաստատուն մնան : Ուստի անշարժ
 թագաւորութիւնը առած ըլլալով՝ «մե» բռնենք
 ան շնորհքը , որով Աստուած պաշտենք հաճո-
 յական կերպով , ակնածութեամբ և վախով .
- 29 Ինչու որ մեր Աստուածը մաշող կրակ է :

ԳԼ . ԺԳ

- 1 Զանազան յորդորանքներ կ'ընէ , սէր ունենալու վրայով , 4 պարկեշտ վարմունք ունե-
 նալու , 5 ազահութենէ ետ կենալու , 7 Աստուծոյ խօսքին քարոզիչները պատուելու ,
 9 օտար վարդապետութիւններէ հեռանալու : 10 Քրիստոսը դաւանելու , 16 ողոր-
 մութիւն տալու , 17 և առաջնորդներուն նազանդելու վրայով . 18 նաև կը խնդրէ
 իրեն համար աղօթք ընել : 20 Վերջաբանութիւն :

- 1 Եղբայրսիրութիւնը յէր Դէջ հաստատ մնայ :
 2 Հիւրասիրութիւնը մի՛ մոռնաք . ինչու որ անով
 ոմանք հրեշտակներ ընդունեցին չգիտնալով :
 3 Միտքերնիդ ըլլան կապուածները , որպէս թէ
 անոնց հետ Դէջ ալ կապուած է . և չարչարուած-
 ները , որպէս թէ դուք ալ մարմին ունեցող էք :
 4 Ամուսնութիւնը բոլորովին պատուական է , ու
 անկողինը անարատ է . բայց պոռնիկները ու շը-
 5 նացողները Աստուած պիտի դատէ : Բարքեր-

- նիդ արծաթասէր չըլայ , բաւական սեպեցէք
 որչափ բան որ ձեռքերնիդ կայ . ինչու որ ինքը
 զրուցեց թէ՛ Բնաւ քեզ պիտի չթողում , ու
 6 բնաւ քեզ երեսէ պիտի չձգեմ . Ենանկ որ հա-
 մարձակ ըլլանք ըսելու . Տէրը իմ օգնականս է ,
 ու ես պիտի չվախնամ , մարդը ինծի ի՞նչ պիտի
 7 ընէ : Յիշեցէք ձեր առաջնորդները՝ որ Աս-
 տուծոյ խօսքը ձեզի խօսեցան , և անոնց վար-
 մունքին վախճանին նայելով՝ երեւոյ հաւատքին
 8 նմանող եղիք : Յիսուս Քրիստոսը նոյն է երէկ
 ու այսօր , և յաւիտեանս :
 9 Աերպ կերպ և օտարաձայն ուսմունքներով մի՛
 տարուբերիք . քանզի աղէկ է որ սիրտը շնորհ-
 քով հաստատուի՝ «- չէ թէ կերակուրներով . որ
 անոնցմով օգուտ մը չունեցան անոնք՝ որ անանկ
 10 զացին : Աեղան մը ունինք մենք՝ ուսկից իշխա-
 նութիւն չունին ուտելու անոնք՝ որ խորանին
 11 ծառայութիւն կ'ընեն : Քանզի որ անասուն-
 ներուն արիւնը որ սուրբ տեղը կը տարուի մեղաց
 համար՝ քահանայապետին ձեռքովը , անոնց
 12 մարմինները բանակէն դուրս կ'այրուին : Ուտի
 Յիսուս ալ՝ իր արիւնովը ժողովուրդը սրբելու
 13 համար , դռնէն դուրս հարչարուեցաւ : Ուրեմն
 եկէ՛ք իրեն ելլենք բանակէն դուրս , վրանիս առնե-
 14 լով անոր նախատինքը : Ինչու որ մենք հոս
 մնայուն քաղաք չունինք , հապա հանդերձեալը
 15 կը փնտռենք : Ուտի անոր ձեռքովը ամէն ա-
 տեն Աստուծոյ օրհնութեան պատարագ մատու-
 ցանենք , այսինքն՝ Եւ շրթունքներուն պտուղը՝
 16 որ իր անունը կը դաւանին : Իսկ բարերարու-
 թիւնը , ու աղօթելո՞ւն պէտք է ինչպէ՞ս հաղորդ ըլլա-
 լը մի՛ մոռնաք . ինչու որ Աստուած անանկ պա-
 17 տարագներուն կը հաւնի : Ձեր առաջնորդնե-
 րուն մօտիկ ըրէք , ու առնուի՞ հնազանդ կեցէք .
 ինչու որ անոնք ձեր հոգիներուն համար կը հըս-

- կեն , որպէս թէ հաշիւ պիտի տան . որ խնդու
 թիւնով ընեն ան գրքը , և չէ թէ հառաչելով , որ
 18 ան ձեզի օգտակար չէ : Անգի համար աղօթք
 ըրէք , ինչու որ մենք համոզուած ենք՝ թէ աղէկ
 խղճմտանք ունինք , և ամէն բանի մէջ կ'ուզենք
 19 աղէկ վարմունք ունենալ : Եւ մանաւանդ կ'ա-
 ղաչեմ որ աս ընէք , որ աւելի շուտով ձեզի
 դառնամ :
- 20 Եւ խաղաղութեան Ետուածը՝ որ մեռելներէն
 յարուց մեր Տէր Յիսուսը , « յաւիտենական
 ուխտին արիւնովը ոչխարներուն մեծ հովին » ,
 21 Ձեզ ամէն բարի գործի մէջ հաստատէ՝ իր կամ-
 քը ընելու , և ձեր մէջը իր առջևը հաճոյ եղածը
 ընէ Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը . որուն փառք
 յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :
- 22 Աղաչեմ ձեզի եղբայրներ՝ « յորդորական
 խօսքիս համբերել . ինչու որ համառօտաբար
 23 գրեցի ձեզի : Գիտցէք որ մեր եղբայրը Տիմո-
 թէոս արձակուած է , որուն հետ՝ թէ որ շուտով
 24 գայ՝ պիտի տեսնեմ ձեզ : Բարեւ՝ ըրէք ձեր բո-
 լոր առաջնորդներուն , ու բոլոր սուրբերուն .
 ձեզի բարեւ կ'ընեն անոնք որ Խտալիայէն են :
- 25 Շնորհքը ձեր ամենուն հետը լլայ . ամէն :

ՅԵԿՈՐՈՒ ԵՌԵՔԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Պէտք է որ ուրախ ըլլանք նեղութեան ժամանակ, 5 Աստուծոյ համբերութիւն խնդրենք :
13 և մեր փորձութիւններուն մէջ չըսենք թէ մեր տկարութեանը կամ մեղքին պատ-
ճառը Աստուծոյ է, 19 այլ մանաւանդ խօսքին մօտիկ ընողներ ըլլանք, անոր վրայով
խորհինք, և զանիկայ 'ի գործ դնենք. 26 Եթէ ոչ կրնանք կրօնասէր երևնալ, բայց
անկարելի է որ ճշմարտապէս անանկ ըլլանք :

1 Յակորոս՝ Աստուծոյ ու Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսի ծառան, տասուերկու ցեղերուդ՝ որ «Էն-
կու՛ց ցրուած էք, ողջոյն :

2 Եղբայրներ՝ բոլորովին ուրախութեան արժա-

նի բան սեպեցէք, երբոր կերպ կերպ փորձանք-

3 ներու մէջ կ'իյնաք, Գիտնալով որ ձեր հաւատ-

քին փորձառութիւնը համբերութիւն կը գոր-

4 ծէ : Բայց համբերութիւնը կատարեալ գործ

թող ունենայ, որ կատարեալ ու ամբողջ ըլլաք,

ու բանի մը պակասութիւն չունենաք :

5 Հապա թէ որ ձեզմէ մէկը իմաստութենէ

պակասած ըլլայ, թող խնդրէ՛ Աստուծոյ՝ որ ա-

մենուն առատապէս կու տայ՝ ու չնախատեր, և

6 անոր պիտի տրուի : Միայն թէ հաւատքով

թող խնդրէ՝ ու չերկմտի. վասն զի ան որ երկ-

միտ է, ծովուն հողմակոծեալ ու տատանեալ ա-

7 լիքներուն նման է. Ան մարդը թող չկարծէ որ

8 Տէրոջմէ բան մը պիտի առնէ. Երկմիտ մարդը

անհաստատ է իր բոլոր ճամբաններուն մէջ :

9 Խոնարհ եղբայրը իր բարձրութեանը վրայ

10 թող պարծենայ. Եւ ան որ հարուստ է, իր

խոնարհութեանը վրայ. Ինչու որ անիկայ խոտի

11 ծաղիկի մը պէս պիտի անցնի. Քանզի արեւը

սաստիկ տաքութիւնով մը կը ծագի՝ ու կը ցամ-
քեցընէ խոտը , և անոր ծաղիկը կը թափի , ու
անոր երեւոյթին զեղեցկութիւնն ալ կը կորսուի .
անանկ ալ հարուստը իր ճամբաներուն մէջ պի-
տի թառամի :

- 12 Երանելի է ան մարդը որ փորձութեան կը
համբերէ . ինչու որ եթէ փորձուելով ընտիր
գտնուի , կենաց պսակը պիտի առնէ , որն որ
- 13 Տէրը զինքը սիրողներուն խոստացաւ : Չըլլայ
որ մէկը որ փորձութեան մէջ է՝ ըսէ թէ , Ես-
տուծմէ կը փորձուիմ . ինչու որ Եստուած չար
բաներով չփորձուիր , ո՛չ ալ ինքը մէկը կը փոր-
- 14 ձէ : Սակայն ամէն մէկը կը փորձուի՝ իր ցան-
կութիւններէն հրապուրուած ու խաբուած .
- 15 Ընկէ ետեւ ցանկութիւնը յղանալով , մեղք կը
ծնանի . և մեղքը որ կատարուի , մահ կը ծնա-
- 16 նի : Մի խաբուիք իմ սիրելի՝ եղբայրներս .
- 17 Եմէն բարի տուրք՝ ու ամէն կատարեալ պարգև
վերէն է , և լուսոյ Հօրմէն կ'իջնէ , որուն մէջ
բնաւ փոփոխութիւն՝ կամ դառնալու շուք մը
- 18 չկայ : Ի՞նչ ուղելովը մեզ ծնաւ ճշմարտութեան
խօսքովը , որ մենք իր ստեղծածներուն երախայ-
- 19 րի մը ըլլանք : Ուստի իմ սիրելի՝ եղբայրներս ,
ամէն մարդ թող շո՛ւտ ըլլայ լսելու , ու ծանր՝
- 20 խօսելու , և ծանր՝ բարկանալու . Ինչու որ մար-
դուն բարկութիւնը՝ Եստուծոյ արդարութիւնը
չգործեր :
- 21 Ուստի ամէն աղտեղութիւնը ու չարութեան
առաւելութիւնը մէկդի ձգելով , հեղութեամբ
ընդունեցէք յէ՛ր մէջը սերմանուած խօսքը , որ
կրնայ ձեր հոգիները փրկել :
- 22 Բայց խօսքը կատարողներ եղեք , և չէ՛ թէ
- 23 միայն լսողներ՝ ինքզինքնիդ խափելով : Ինչու
որ եթէ մէկը միայն լսող ըլլայ խօսքին՝ ու կա-
տարող չըլլայ , անիկայ նման է մարդու մը՝ որ

- Հայելիի մէջ աչքերը տնկած իր բնական երեսը
 24 կը դիտէ . Ինչու որ դիտելով տեսաւ ինքզինքը՝
 ու անցաւ գնաց , և շուտ մը մոռցաւ թէ ինտոր
 25 մէկ մըն էր : Բայց ան որ աղատութեան կա-
 տարեալ օրէնքին աչք տնկելով կը նայի , և անոր
 մէջը կը կենայ , անիկայ Եփեսոսի լսող - մոռցող չը-
 լալով՝ հապա գործը կատարող , երանելի պիտի
 26 ըլլայ իր կատարելուն մէջ : Թէ որ մէկը զինքը
 կրօնասէր կը սեպէ՝ ու իր լեզուին սանձ չդնէ ,
 հապա իր սիրտը կը խաբէ , անանկին կրօնասի-
 27 րութիւնը փուճ է : Աստուծոյ ու Հօրը քով
 մաքուր ու անարատ կրօնասիրութիւնը աս է .
 Որբերուն ու որբեալներուն տես երթալ ի-
 րենց նեղութեան ատենը , ու անձը անարատ
 պահել աշխարհէն :

ԳԼ . Բ

- 1 Քրիստոնէական կրօնին անվայել բան է հարուստ եղբայրները պատուել , և աղքատնե-
 րը անարգել : 13 Պարտինք իրարու վրայ սէր ունենալ և զթած ըլլալ : 14 Պէտք չէ
 պարծենալ հաւատքին վրայ՝ երբոր առանց գործոց է . 17 վասն զի ան հաւատքը մեռած
 հաւատք է , 19 դեերու հաւատք է , 21 և չէ թէ Արարչամին , 25 և Ռախաբին հա-
 ւատքը :

- 1 Ի՞մ եղբայրներս՝ չըլլայ որ աչառութեամբ
 բռնէք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի հաւատքը ,
 2 ոչ Եփեսոսի փառաց Տէրն է : Վանդի թէ որ ձեր ժո-
 ղովքին մէջ մէկ մարդ մը մտնելու ըլլայ՝ որ ու-
 նենայ ոսկի մատանի , և փառաւոր հանդերձ-
 ներ , հոն մէկ աղքատ մըն ալ մտնելու ըլլայ աղ-
 3 տոտ հանդերձներով , Եւ նայիք անոր վրայ որ
 փառաւոր հանդերձներ ունի , ու ըսէք թէ՝ Դուն
 հոս նստէ պատուով , և ան աղքատին ըսէք թէ՝
 Դուն հոտ ոտքի վրայ կայնէ , կամ թէ Եկուր
 4 նստէ պատուանդանիս քովը , Ձեր խղճմտանքը
 ձեզ չըջանդիմաներ , ու չար խորհուրդներու
 5 դատաւոր չէ՞ք ըլլար : Մտիկ ըրէք՝ սիրելի՛ եղ-
 բայրներս . չէ՞ որ Աստուած աշխարհիս աղքատ-
 ները ընտրեց , ոչ ոք հաւատքով հարուստ է , ու

- Ժառանգաւոր արքայութեանը , որ զենքը սի-
 6 բողներուն խոստացաւ : Բայց դուք աղքատնե-
 րը անարգեցիք . հարուստները չե՞ն՝ որ ձեզ կը
 հարստահարեն , ու ձեզ դատաստանարանները
 7 կը քաշեն : Անոնք չե՞ն որ կը հայհոյեն ան բա-
 8 րի անունը՝ որ ձեր վրայ կանչուած է : Արդ՝ թէ
 որ դուք արքունական օրէնքը կը կատարէք
 Գրքին չափով՝ համեմատ թէ՛ Վու ընկերդ սիրես
 9 քու անձիդ պէս , աղէկ կ'ընէք . Բայց թէ որ
 աչառութիւն կ'ընէք , մեղք կը գործէք , ու օ-
 րէնքէն կը յանդիմանուիք օրինազանցներու
 10 պէս : Վանդի ո՞վ որ բոլոր օրէնքը պահէ , ու
 մէկ բանի մը մէջ յանցաւոր ըլլայ , անիկայ ա-
 11 մենուն պարտական կ'ըլլայ : Ա՛սան զի ան որ
 ըսաւ թէ՛ Շնութիւն մի՛ ըներ , ըսաւ ալ թէ՛
 Սի սպանաներ . ուստի թէ որ շնութիւն չընես՝
 բայց սպանութիւն ընես , օրինազանց կ'ըլլաս :
 12 Անանկ խօսեցէք և անանկ ըրէք՝ որպէս թէ ա-
 13 զատութեան օրէնքովը պիտի դատուիք : Ա՛սան
 զի դատաստանը անողորմ պիտի ըլլայ անոր , որ
 ողորմութիւն չըներ . և ողորմութիւնը կը պար-
 ծենայ դատաստանին դիմացը :
 14 Ի՞նչ օգուտ է՝ եղբայրներս , թէ որ մէկը ըսէ՝
 թէ հաւատք ունի , ու գործք չունենայ՝ մի՞թէ
 15 հաւատքը կրնայ փրկել զանիկայ : Թէ որ եղ-
 բայր մը կամ քոյր մը մերկ ըլլայ՝ կամ օրուան
 16 կերակուրին կարօտ , Ու ձեզմէ մէկը անոնց ըսէ ,
 Գացէք խաղաղութեամբ , տաքցէք ու կշտա-
 ցէք . և մարմինին պէտք եղած բաները անոնց
 17 չտաք , ի՞նչ օգուտ է : Ասանկ ալ հաւատքը՝ թէ
 որ հեղու գործ չունենայ , ըստ ինքեան մեռած է :
 18 Նաև կրնայ մէկը ըսել թէ՛ Դուն հաւատք ու-
 նիս , ես ալ գործքեր ունիմ . դուն քու հաւատքդ
 ցուցնուր ինձի առանց գործքերու , ու ես քեզի
 19 ցուցնեմ իմ հաւատքս իմ գործքերէս : Դուն

- կը հաւատաս որ Աստուած մէկ է, աղէկ կ'ընես .
 20 դուքն ալ կը հաւատան՝ և կը սարսափին : Բայց
 կ'ուզես գիտնալ դուն՝ ո՞վ սնոտի մարդ , որ հա-
 21 ւատքը առանց գործքերու մեռած է : Արա-
 համ մեր հայրը գործքերով չարդարացաւ , երբ-
 որ իր որդին Խաչակը սեղանին վրայ հանեց շէ-
 22 ընէլ : Ար տեսնես որ հաւատքը անոր գործքե-
 րուն հետ մէկտեղ գործեց . ու ան գործքերով
 23 հաւատքը կատարեալ եղաւ . Եւ զիրքին խոստ-
 կատարուեցաւ՝ որ կ'ըսէ . Արահամ Աստուծոյ
 հաւատաց , ու ան իրեն արդարութիւն սեպուե-
 24 ցաւ . և ինչ Աստուծոյ բարեկամ ըսուեցաւ : Ար
 տեսնէք որ մարդս գործքերով կ'արդարանայ ,
 25 ու չէ թէ մինակ հաւատքով : Նոյնպէս ալ Ռա-
 խաբ պոռնիկը՝ չէ՞ որ գործքերով արդարացաւ ,
 երբոր լրտեսները ներս առաւ , և ուրիշ ճամբա-
 26 յով արձակեց առնալ : Բանդի ինչպէս որ մար-
 մինը առանց հոգիի մեռած է , նոյնպէս ալ հա-
 ւատքը առանց գործքերու մեռած է :

ԳԼ . Գ .

- 1 Պէտք չէ որ անխոհեմութեամբ կամ լրբութեամբ ուրիշները յանդիմանենք . 5 այլ
 մանաւանդ սանձենք լեզունիս , որ թէ և պզտիկ անդամ մըն է , բայց զօրաւոր գործիք
 մըն է թէ բարիի և թէ չարի համար : 13 Ճշմարտապէս իմաստունը հեզ և խաղաղա-
 սէր կ'ըլլայ , առանց նախանձու և հակառակութեան :

- 1 Ն'ղբայրներս՝ շատ վարդապետներ մի՛ ըլլաք .
 գիտնալով որ աւելի մեծ դատաստան պիտի ըն-
 2 դունինք . Ինչու որ ամէնքս ալ շատ յանցանք-
 ներ կ'ընենք . թէ որ մէկը խօսքով յանցանք չը-
 նէ , անիկայ կատարեալ մարդ է , որ կարող է
 3 բոլոր մարմինն ալ սանձելու : Տես որ ձիերուն
 բերանը սանձ կը դնենք՝ որ անոնք մեղի հնազան-
 դին , ու անոնց բոլոր մարմինը կը կառավարենք .
 4 Ահա նաւերն ալ որչափ մեծ բաներ են , և սաս-
 տիկ հովերէն կը քշուին . բայց ամենափոքր ղե-
 կով մը կը կառավարուին՝ ղեկավարին կամբը որ
 5 կողմը որ ուզէ : Ասանկ ալ լեզուն մէկ պզտիկ

անդամ մըն է , ու մեծ բաներ կը խօսի . ահա
6 քիչ մը կրակը որչափ բան բոցի կու տայ : Աեզուն
ալ կրակ մըն է՝ անիրաւութեան տիեզերք մը .
լեզուն մեր անդամներուն մէջ անանկ դրուած է ,
որ բոլոր մարմինը կ'ապականէ , և բնութեան
7 բռնկի : Բոլոր զազաններուն ու թռչուննե-
րուն և սողուններուն՝ ու ծովի մէջ եղածներուն
բնութիւնը կը նուաճի՝ և նուաճած է մարդկա-
8 յին բնութենէն : Բայց լեզուն՝ մարդոց մէկը
չկրնար նուաճել . անիկայ անդուսպ չար է , --
9 մահաբեր թունով լեցուն . Ենով կ'օրհնենք զԱս-
տուած ու Հայրը , և անով կ'անիծենք մարդիկ՝
որոնք Աստուծոյ նմանութեամբը ստեղծուած
10 են : Մի և նոյն բերնէն կ'ելլեն օրհնութիւն ու
անէծք . եղբայրներս՝ պէտք չէ որ աս ասանկ
11 ըլլայ : Միթէ աղբիւր մը մի և նոյն բերնէն
12 անուշ ու լեղի կը բղխէ : Միթէ կարելի՞ է եղ-
բայրներս՝ որ թղենին ձիթապտուղ բերէ , կամ
որթը՝ թուղ . նմանապէս խաբէ՞ չէ որ մէկ աղ-
13 բիւրէ մը աղի ու անուշ ջուր ելլէ : Չեր մէջը
իմաստուն ու խելացի ո՞վ կայ . թող անիկայ
բարի վարմունքովը ցուցնէ իր գործքերը իմաս-
14 տութեան հեղութիւնով : Հապա թէ որ դառն
նախանձ և հակառակութիւն ունենաք սրտե-
նուդ մէջ , մի՛ պարծենաք՝ ու ճշմարտութիւնը
15 սուտ հանէք : Ես իմաստութիւնը վերէն իջած չէ ,
16 հապա երկրաւոր՝ շնչաւոր և դիւական է : Քանզի
որ նախանձ ու կռիւ կայ , հոն է անկարգութիւ-
17 նը՝ և ամէն չար բաները : Հապա վերին իմաս-
տութիւնը՝ նախ սուրբ է , ետքը՝ խաղաղարար ,
հեզ , հլու , ողորմութիւնով ու բարի պտուղնե-
18 րով լեցուն , անկողմնասէր , ու անկեղծ : Աւ-
արդարութեան պտուղը խաղաղութիւնով կը
սերմանուի անոնց՝ որոնք խաղաղութիւն կ'ընեն :

ԳԼ . Դ

1 Պէտք է որ դէմ՝ դնենք ազահոլութեան , 4 անժուժկալութեան , 5 հպարտութեան , 11 բամբասանքի , և ուրիշները զուր տեղը դատելու : 13 Պէտք չէ որ աշխարհային գործառնութեանց յաջողութեանը վստահինք , բայց միշտ խորհինք թէ աս կեանքս որչափ անստոյգ է , և մեր անձերը ու մեր բոլոր գործերը Աստուծոյ նախախնամութեանը յանձնենք :

- 1 Ո՞ւսկից են պատերազմները , և ո՞ւսկից կռիւները ձեր մէջը . չէ որ ձեր ցանկութիւններէն ,
- 2 որ ձեր անդամներուն մէջ կը պատերազմին : Ար ցանկաք՝ ու չունիք . կը սպաննէք՝ ու կը նախանձիք , և չէք կրնար յետ «-լա՞ծի՞» հասնիլ . կը պատերազմիք ու կը կռուիք , բայց չունիք , ինչո՞ւ որ չէք խնդրեր . Ար խնդրէք՝ ու չէք առներ , ինչո՞ւ որ չարաչար կը խնդրէք , որ ձեր ցանկութիւններուն բանեցընէք : Շը՛նացողներ՝ չէ՞ք գիտեր որ «» աշխարհիս սէրը Աստուծոյ դէմ թշնամութիւն է . ուստի ո՞վ որ կ'ուզէ աշխարհի բարեկամ ըլլալ , ինքզինքը Աստուծոյ թշնամի կ'ընէ : Ամա՛ թէ կը կարծէք որ Գիրքը պարմապ տեղը կ'ըսէ թէ՛՝ Նախանձի կը փափաքի մեր մէջը բնակող հոգին . Սակայն աւելի շնորհք կուտայ . անոր համար կ'ըսէ . Աստուած ամբարտաւաններուն հակառակ կը կենայ , բայց խոնարհներուն շնորհք կուտայ : Ուստի հնազանդեցէք Աստուծոյ . Սատանային հակառակ կեցէք , և անիկայ ձեզմէ պիտի փախչի : Աստուծոյ մօտեցէք , ու անիկայ ձեզի պիտի մօտենայ . սրբեցէք ձեռքերնիդ մե՛ղաւորներ , և մաքրեցէք սրտերնիդ երկմիտներ . Տառապանք քաշեցէք , սուգ ըրէք ու լացէք . ձեր ծիծաղը սուգի դառնայ , ու ձեր ուրախութիւնը՝ տրտմութեան :
- 10 Տէրօջը առջևը խոնարհեցէք , ու ան ձեզ պիտի բարձրացընէ :
- 11 Մէկզմէկ մի՛ բամբասէք՝ եղբայրներ . ան որ իր եղբայրը կը բամբասէ , կամ իր եղբայրը կը դատէ , օրէնքը կը բամբասէ , ու օրէնքը կը դա-

- տէ . հապա թէ որ օրէնքը դատես , ալ դուն
 12 օրէնքը կատարող չես՝ հապա դատաւոր : Մէյն
 մէկ Օրէնագիր ու Դատաւոր մը կայ , որ ինքը
 կարող է փրկելու ու կորսնցընելու . դուն ո՞վ ես
 որ ուրիշը կը դատես :
- 13 Հիմա մտիկ րէք դուք որ կ'ըսէք . Այսօր
 կամ վաղը երթանք այս անուն քաղաքը , ու
 հոն տարի մը կենանք , և առուտուր ընենք՝ ու
 14 վաստըկինք . (Դուք որ վաղը չէք գիտեր .
 15 Քանզի ի՞նչ է ձեր կենանքը . յիրաւի շոգի մըն
 է , որ քիչ մը ատեն կ'երեւնայ , ու ետքը կ'ոչոն-
 չանայ .) անոր տեղը ըսելու էիք . Թէ որ Տէրը
 կամենայ՝ ու ապրինք , աս կամ ան բանը ընենք :
- 16 Բայց հիմա ձեր ամբարտաւանութիւնովը կը
 պարծենաք . բոլոր ասանկ պարծանքները չա-
 17 րութիւն են : Ուստի ո՞վ որ բարին ընելը գիտ-
 նայ՝ ու չընէ , ան մեղք է անոր :

ԳԼ . Ե

1 Ձար հարուստները պէտք է որ վախճան Աստուծոյ վրէժինդութենէն : 7 Պարտինք
 նեղութեան մէջ համբերող ըլլալ մարգարէներուն և Յորին օրինակին պէս : 12 Պէտք
 է որ երդում ընելէն ետ կենանք , 13 նեղութեան ատեն աղօթք ընենք , ուրախութեան
 ատեն երգենք , 16 մեր յանցանքները իրարու խոստովանինք , իրարու համար աղօթք
 ընենք , 19 և մորտեալ եղբայրը ճշմարտութեան դարձընենք :

- 1 Եղէ հիմա հարուստներ՝ լացէք ու ողբացէք
 ան թշուառութիւններուն համար՝ որ ձեր վրայ
 2 պիտի գան : Ձեր հարստութիւնը ապականած
 է , ու ձեր հանդերձները ցեցի կերակուր եղած :
 3 Ձեր ոսկին ու արծաթը ժանգոտած է . և անոնց
 ժանգը ձեզի դէմ վկայ պիտի ըլլայ , ու ձեր
 մարմինը պիտի ուտէ կրակի պէս . վերջի օրե-
 4 րուն համար դանձ դիզեցիք : Ահա ձեր արտե-
 րը հնձող բանւորներուն վարձքը՝ որ ետ պահե-
 ցիք , կ'աղաղակէ , ու հնձողներուն բողոքը զօ-
 5 րութեանց Տէրոջը ականջներուն հասաւ : Արկ-
 րի վրայ փափկութեամբ և հեշտութեամբ ապ-
 րեցաք , սիրտերնիդ սնուցիք՝ որպէս թէ մոր-

- 6 Թուելու օրուան համար : Դատապարտեցիք՝
 «- սպաննեցիք արդարը , »: ձեզի հակառակ չէր
 կենար :
- 7 Ուստի համբերող եղեք եղբայրներ՝ մինչև Տե-
 րոջը գալուստը . ահա երկրագործը կը սպասէ
 երկրի պատուական պտուղին , անոր համար
 համբերելով , մինչև որ առջի ու վերջի անձրևը
- 8 առնէ : Դուք ալ համբերութիւն ըրէք , սիր-
 տերնիդ հաստատ բռնեցէք . ինչու որ Տերոջը
- 9 գալուստը մօտ է : Իրարու դէմ մի՛ հառաչէք՝
 եղբայրներ , որ չդատապարտուիք . ահա Դա-
- 10 տաւորը դրանք քովը կայներ է : Ե՛ղբայրներս՝
 չարչարանքներու ու համբերութեան օրինակ
 առէք մարգարէները , որոնք Տերոջը անունովը
- 11 խօսեցան : Ահա համբերողներուն երանի կու
 տանք . Յօբին համբերութիւնը լսեցիք դուք . և
 Տերոջը ահա ըսած վախճանը տեսաք . որ Տէրը
 բազմազուլթ ու ողորմած է :
- 12 Երդ՝ ամէն բանէն առաջ եղբայրներս՝ երդում
 չընէք , ո՛չ երկինքի վրայ՝ ո՛չ երկրի վրայ , ո՛չ ալ
 մէկ ուրիշ երդում մը . հապա ձեր այոն՝ այո՛
 ըլլայ , և ոչո՛ւ ո՛չ . որ չըլլայ թէ դատապարտու-
 թեան տակ իյնաք :
- 13 Թէ որ ձեզմէ մէկը նեղութեան մէջ է , ա-
 ղօթք թող ընէ . թէ որ մէկը ուրախ է , սաղմոս
- 14 թող երգէ : Թէ որ ձեզմէ մէկը հիւանդ է ,
 եկեղեցիին երէցները թող կանչէ , ու անոր վրայ
 աղօթք թող ընեն , ու Տերոջը անունովը եղով
- 15 օծեն զանիկայ . Եւ հաւատքով եղա՛ծ աղօթքը
 պիտի փրկէ հիւանդը , ու Տէրը անիկայ ոտք
 պիտի հանէ . և թէ որ մեղք ալ գործեր է , պի-
- 16 տի ներուի անոր : Ձեր յանցանքները իրարու
 խոստովանեցէք , ու աղօթք ըրէք իրարու հա-
 մար՝ որ բժշկուիք . արդարին ջերմեռանդ ա-
- 17 ղօթքը շատ ազդուութիւն ունի : Աղեան մեզի

- պէս կրից ենթակայ մարդ մըն էր , ու աղօթք
 քաւ որ անձրեւ չգայ , և իրէք տարի ու վեց ա-
 18 միս երկրի վրայ անձրեւ չեկաւ : Եւ նորէն աղօթք
 քաւ՝ ու երկինքը անձրեւ տուաւ , և երկիրը իր
 պտուղը բուսցուց :
- 19 Ե՛ղբայրներ՝ թէ որ ձեզմէ մէկը ճշմարտու-
 թենէն մոլորի , ու մէկը զանիկայ դարձի բերէ ,
- 20 Գիտցած ըլլայ թէ ան որ մեղաւորը իր մոլորու-
 թեան ճամբայէն կը դարձնէ , հոգի մը մա-
 հուանէ կ'աղատէ , ու մեղաց բազմութիւնը կը
 ծածկէ :

ԵՌԵՔՒՆ ԸՆԴՀԱՆՐԱՊԵՍՆ ԹՈՒՂԹ

ՊԵՏՐՈՍԻ ԵՌԵՎԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ե

- 1 Առաքեալը զոհութիւն կը մատուցանէ Աստուծոյ՝ անոր բազմապատիկ հոգեւոր շնորհք-
 ներուն համար . 10 կը ցուցնէ թէ Գրիստոսով եղած փրկութիւնը նոր լուսած բան
 մը չէ , հապա հին ատենի մարդարէներէն ալ զըուցուած է . 13 կը յորդորէ քրիստո-
 նեաները բարեպաշտութեամբ ապրելու , յիշեցնելով անոնց թէ իրենք նորէն ծնած
 են Աստուծոյ խօսքովը :
- 1 Պետրոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ , օտա-
 րականներուդ որ ցրուած էք Պոնտոսի , Գաղա-
 տիայի , Ապադոքկիայի , Եսիայի , ու Բիւթա-
- 2 նիայի մէջ , ընտրուած՝ Հօր Աստուծոյ կանխա-
 զիտութեանը համեմատ , Հոգիին սրբացնե-
 լովը , հնազանդութեան և Յիսուս Քրիստո-
 սի արեանը սրսկուելուն համար . շնորհք և խա-
 ղաղութիւն ձեր վրայ շատնայ :
- 3 Օրհնեալ է Աստուած՝ ու մեր Տէր Յիսուս
 Քրիստոսի Հայրը , որ իր առատ ողորմութեա-
 նը համեմատ մեզ նորէն ծնաւ կենդանի յոյսին
 համար՝ Յիսուս Քրիստոսի մեռելներէն յարու-

- 4 Թիւն առնելովը , Ենեղծ ու անարատ և անթա-
ռամ ժառանգութեանը համար՝ որ երկինքը
5 պահուած է ձեզի . Որ Եստուծոյ զօրութեամբը
պահպանուած էք հաւատքով ան փրկութեանը
համար՝ որ պատրաստուած է վերջի ժամանակը
6 յայտնուելու . Որ անով կ'ուրախանաք , թէ և
հիմա (ինչպէս որ հարկը կը պահանջէ ,) քիչ մը
ատեն տրտմած էք զանազան փորձութիւննե-
7 րով . Որպէս զի ձեր հաւատքին փորձառութիւ-
նը՝ (որ կորստական ոսկիէն աւելի պատուական
է , թէ և անիկայ կրակով կը փորձուի ,) գտնուի
գովութիւնով ու պատուով և փառքով Յիսուս
8 Քրիստոսի յայտնուելու ատենը . Են որ դուք
չտեսած՝ սիրեցիք , որ անիկայ հիմա չէք տես-
ներ , բայց հաւատացիք , և ուրախ էք անպատ-
9 մելի ու փառաւորեալ խնդութիւնով . Ձեր հա-
ւատքին վախճանը ընդունելով , «^{ܡܝܬܝܢ}» Հոգիներ-
10 նուդ փրկութիւնը : Որ ան փրկութեանը հա-
մար փնտռեցին ու քննեցին մարգարէները՝ ո-
րոնք մարգարէացան ձեզի «^{ܡܝܬܝܢ}» շնորհքին հա-
11 մար . Ու կը քննէին թէ երբ կամ ինտոր ա-
տեն կ'իմացընէր իրենց մէջը եղած Քրիստոսի
Հոգին՝ որ առաջ կը վկայէր Քրիստոսի չարչա-
12 րուիլը , ու անկէ ետեւ փառաւորուիլը : Որոնց
յայտնուեցաւ , որ չէ՛ թէ իրենց՝ հապա մեզի
մատակարարեցին ան բաները , որոնք հիմա ձե-
զի պատմուեցան անոնց ձեռքովը՝ որ աւետա-
րանը քարոզեցին ձեզի Հոգւով Սրբով որ եր-
կինքէն խրկուեցաւ . որ ան բաներուն՝ հրեշտակ-
ները կը ցանկան ակնկառոյց նայելու :
13 Ուստի ձեր միտքերուն մէջըր զօտեւորած՝ ար-
թուն կեցած , կատարելապէս յուսացէք ան ձեր
վրայ հասնելու շնորհացը՝ Յիսուս Քրիստոսի
14 յայտնուելու ատենը , Հնազանդ զաւակներու
պէս , չէ՛ թէ ձեր տգիտութեան ատենին առջի

- 15 ցանկութիւններովը վարուելով . Հապա ձեզ
կանչող Սուրբին պէս՝ դուք ալ սուրբ եղիք 3եւ
16 բոլոր վարմունքներուն մէջ . Ինչու որ գրուած է
17 թէ՝ Սուրբ եղիք , քանզի ես սուրբ եմ : Եւ թէ
որ Հայր կը կոչէք անիկայ՝ որ առանց աչառու-
թեան կը դատէ ամէն մէկուն գործքին համե-
մատ , ուրեմն ձեր պանդխտութեան ժամանակը
18 վախով անցուցէք , Գիտնալով որ դուք չէ՛ք թէ
ապականացու արծաթով կամ ոսկիով փրկուե-
ցաք ձեր հայրերէն աւանդուած ունայն ճամբա-
19 ներէն , Հապա Քրիստոսի պատուական արիւ-
նովը՝ որպէս թէ ամբիժ ու անարատ զառի մը .
20 Որ առաջուց ճանչցուած էր աշխարհիս սկիզբէն
առաջ , ու ետքի ատենները յայտնուեցաւ ձեզի
21 համար , Որ անոր միջոցովը Նստուծոյ հաւա-
տացիք , որ զանիկայ մեռելներէն յարուց , և
անոր փառաւորութիւն տուաւ . որ ձեր հաւատ-
22 քը ու յոյսը Նստուծոյ վրայ ըլլայ : Չեր ան-
ձերը մաքրելով Հոգիին միջոցովը ճշմարտու-
թեանը հնազանդելով , եղբայրսիրութեան մէջ
անկեղծ ըլլալով , սուրբ սրտով մէկգմէկ պինտ
23 սիրեցէք . Նորէն ծնած ըլլալով՝ չէ՛ք թէ ապա-
կանացու սերմէն , հապա անապականացուէն
Նստուծոյ կենդանի ու յաւիտենական խօսքովը :
24 Այսին զի ամէն մարմին խոտի պէս է , և մար-
դուն բոլոր փառաւորութիւնը խոտի ծաղիկի
պէս . խոտը կը չորնայ , ու անոր ծաղիկը կը
25 թափթրփի . Բայց Տէրոջը խօսքը յաւիտեան
կը մնայ , այսինքն է ան խօսքը՝ որ աւետարա-
նով ձեզի քարոզուեցաւ :

ԳԼ . Բ

1 Կը խրատէ բոլոր չարութիւնը մէկդի ձգել , 4 ցուցնելով թէ Գրիստոս է հիմը որուն վրայ քրիստոնէայք շինուած են . 11 կ'աղաչէ հեռու կենալ մարմնաւոր ցանկութիւններէն , 13 ու շաղանդ ըլլալ իշխանաւորներուն . 18 կը սորվեցնէ ծառաներուն՝ որ շաղանդ ըլլան իրենց տէրերուն , 20 ու երբոր բարիք գործելնուն համար չարչարուն , համբերութեամբ տանին՝ Գրիստոսի օրինակին համեմատ :

- 1 Աւրեմն մէկդի ձգելով ամէն չարութիւնը ու
ամէն խարէութիւնը՝ ու կեղծաւորութիւնները ,
2 և նախանձը ու ամէն չարախօսութիւնը , Նո-
րածին մանկանց պէս՝ բանական «- անխարդախ
կաթին փափաքեցէք , (որ անով մեծնաք մին-
3 չեւ փրկութիւնը ,) Թէ որ Տէրոջը քաղցր ըլա-
4 լուն համը առիք . Որուն մօտենալով ան կենդա-
նի Վէմին , որ թէպէտ մարդիկներէն անար-
գուած է , բայց Աստուծոյ ընտրուած «- պա-
5 տուական է , Դուք ալ կենդանի քարերու պէս՝
կը շինուիք հոգեւոր տաճար մը , սուրբ քահանա-
յութիւն մը , Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը Աս-
տուծոյ հաճելի հոգեւոր պատարագներ մատու-
6 ցանելու : Որովհետեւ գիրքին մէջն ալ կայ թէ՛
Ահա Սիօնի մէջ ընտիր՝ պատուական անկեան
վէմ մը կը դնեմ . ու ո՞վ որ անոր հաւատայ ,
7 բնաւ պիտի չամչնայ : Ուստի ձեզի հաւատա-
ցեալներուդ պատուական է ան . բայց անհա-
ւատներուն՝ ան քարը՝ որ շինողները անարգե-
8 ցին , անիկայ անկիւնին գլուխը եղաւ . Եւ գլոր-
ման վէմ ու գայթակղութեան քար անոնց՝ որ
չհաւատալով՝ խօսքէն կը գայթակղին , որուն
9 սահմանուած ալ էին : Բայց դուք ընտիր ցեղ
մըն էք , թագաւորական քահանայութիւն ,
սուրբ ազգ , սեփական ժողովուրդ մը , որ քա-
րոզէք անոր առաքինութիւնները , որ ձեզ խա-
10 ւարէն իր սքանչելի լոյսին կանչեց . Որ ատեն մը
ժողովուրդ չէիք , բայց հիմա Աստուծոյ ժողո-
վուրդն էք . որ առանց ողորմութեան էիք ,
բայց հիմա ողորմութիւն գտաք :
- 11 Սիրելիներ՝ կ'աղաչեմ , պանդուխտներու ու
օտարականներու պէս մէկդի կեցէք մարմնաւոր
ցանկութիւններէն , որ հոգիի դէմ կը պատե-
12 րազմին , Չեր վարմունքը հեթանոսաց մէջ բա-
րի պահելով , որ ինչ բանով որ ձեզ չարագործ-

- ներու պէս կը բամբասեն , ձեր բարի գործքերը տեսնելով՝ փառաւորեն ղԵստուած այցելութեան
- 13 օրը : Ուստի հնազանդ եղիք ամէն մարդկային սահմանադրութեան Տէրոջ համար . թէ թա-
- 14 գաւորին՝ վերնագոյն մէկու մը պէս . թէ կուսակալներուն՝ անոր կողմէն խրկուածներու պէս՝ չարագործները պատժելու , ու բարեգործները
- 15 գովելու համար : Ինչու որ Եստուծոյ կամքը ասանկ է , որ բարեգործ ըլլալով՝ անխեղ մար-
- 16 դոց տգիտութիւնը պապանձեցընէք : Եղատներու պէս ըլլալով , և չէ թէ յէ ազատութիւնը չարութեան ծածկոցի մը պէս գործածելով . հա-
- 17 պա Եստուծոյ ծառաներու պէս : Եմէնը պատուեցէք . եղբայրութիւնը սիրեցէք . Եստուծոյ մէ վախեցէք . թագաւորը պատուեցէք :
- 18 Ծառաները ամէն բանի մէջ վախով հնազանդ ըլլան էրէն տէրերուն . չէ թէ մինակ բարերարներուն ու հեղերուն , հապա ժանտարարներուն
- 19 ալ : Բանդի աս շնորհք մըն է , թէ որ մէկը առ Եստուած ունեցած խղճմտանքովը անիրաւ
- 20 տեղը կրած վիշտերուն համբերելու ըլլայ : Ասանդի ինչ գովութիւն է՝ ըլլայ յէն , թէ որ մեղք գործելով ծեծուիք՝ ու համբերէք . հապա թէ որ բարիք գործելով չարչարուիք՝ ու համբերէք ,
- 21 ասիկայ Եստուծոյ քովը շնորհք մըն է : Բանդի դուք աս բանիս համար կանչուեցաք , որ Քրիստոս ալ ձեզի համար չարչարուեցաւ , ու ձեզի օրինակ թողուց՝ որ իր շաւիղներուն հե-
- 22 տեիք . Որ ինքը մեղք մը չգործեց , ու իր բերնին
- 23 մէջ նենգութիւն մը չգտնուեցաւ . Որ կը նախատուէր , և փոխարէնը չէր նախատեր . կը չարչարուէր , ու սպառնալիք չէր ըներ . հապա ինքզինքը արդարութեամբ դատողին կը յանձ-
- 24 նէր : Որ մեր մեղքերը իր մարմնովը խաչափայտին վրայ վերցուց . որ մենք մեղքերէն ա-

- զատինք , ու արդարութեան համար ապրինք .
 25 որուն վերքերովը դուք բժշկուեցաք : Ինչու որ
 մոլորեալ ոչխարներու պէս էիք , բայց հիմա ձեր
 հոգիներուն Հովիւին ու Տեսուչին դարձաք :

ԳԼ . Գ

1 Կը սորվեցնէ կնիկներուն ու երիկներուն ունեցած փոխադարձ պարտաւորութիւնները . 8 կը յորդորէ ամէն մարդիկը միութիւն և սէր ունենալու , 14 և հալածանաց համբերելու . 19 կը ծանուցանէ Քրիստոսի ցուցուցած բարերարութիւնը հին աշխարհին :

- 1 Նմանապէս կնիկները հնազանդ ըլլան իրենց երիկներուն . որ եթէ ոմանք խօսքին հնազանդ չըլլան ալ , առանց խօսքի շահուն՝ կնիկներուն
 2 վարմունքովը , Տեսնելով ձեր երկիւղած պար-
 3 կեշտ վարքը : Որ իրենց զարդարանքը չըլլայ դրսէն մաղերու հիւսուածքներով՝ և ոսկիներու շարքերով՝ կամ շէշ հանդերձներ հագնելով .
 4 Հապա սրտին ծածուկ մարդը՝ անեղծութիւնով՝ հեղ ու հանդարտ հոգիին զարդը Լուսնայ , որ Ես-
 5 տուծոյ առջևը խիստ պատուական է : Ինչու որ ատենօք սուրբ կնիկները՝ որ իրենց յոյսը Ես-
 6 տուծոյ վրայ դրած էին , անձերնին այսպէս կը զարդարէին՝ իրենց երիկներուն հնազանդ ըլլա-
 7 լով . Ինչպէս որ Սառա հնազանդ էր Աբրահա-
 8 մին , և զանիկայ տէր կը կոչէր . որ դուք բա-
 9 րեգործ ըլլալով՝ ու մէկ երկիւղէ մը չվախնալով՝ անոր զաւակները կ'ըլլաք :
- 7 Նմանապէս երիկները խոհեմութիւնով անոնց հետը բնակին , տկար անօթի պէս պատիւ տալով կնիկներուն , իբրև կենաց շնորհքին ժառանգակիցներ . որ ձեր աղօթքներուն արգելք չըլլայ :
- 8 Ա՛րքջապէս ամէնքնիդ մէկ միտքի վրայ ըլլաք , կարեկից , եղբայրասէր , ողորմած «- խո-
 9 նարհ : Զըլլայ որ չարութեան փոխարէնը չարութիւն հատուցանէք , կամ նախատանաց փոխարէն՝ նախատինք . այլ ընդհակառակն օրհ-

- նեցէք , գիտնալով որ աս բանիս համար կան-
 10 չուեցաք , որ օրհնութիւն ժառանգէք : Այսն
 զի ան որ կ'ուզէ կեանքը սիրել՝ ու բարի օրեր
 տեսնել , իր լեզուն թող դադրեցընէ՝ չարութե-
 նէն , ու իր շրթունքները նենգութիւն խօսելէն .
 11 Չարութենէ ետ քաշուի՝ ու բարութիւն ընէ .
 խաղաղութիւն փնտռէ , և անոր ետեւէն երթայ :
 12 Ինչու որ Տէրոջը աչքերը արդարներուն վրայ է ,
 ու իր ականջները անոնց աղօթքին . բայց Տէ-
 13 րոջը երեսը չարագործներուն վրայ է : Եւ ո՞վ
 ձեզի չարիք մը պիտի հասցընէ՝ թէ որ դուք
 14 բարիին հետևող ըլաք : Բայց թէ որ արդա-
 րութեան համար չարչարուիք ալ՝ երանելի էք .
 և անոնց ահէն մի՛ վախնաք՝ ու մի՛ շփոթիք .
 15 Հապա Տէր Աստուածը սրտերնուդ մէջ սուրբ
 պահեցէք . և միշտ պատրաստ եղեք հեղու-
 թեամբ ու երկիւղածութեամբ պատասխան
 տալու ամենուն , որ ձեր ունեցած յոյսին պատ-
 16 ճառը ձեզի կը հարցընէ . Եւ բարի խղճմտանք
 ունենաք , որ ինչ բանով որ ձեզ կը բամբասեն
 իբրև չարագործներ , ամօթով մնան անոնք՝ որ
 Քրիստոսով եղած ձեր բարի վարմունքը կը
 17 պախարակեն : Ինչու որ աւելի աղէկ է բարե-
 գործութիւն ընելով չարչարուիլ՝ թէ որ Աս-
 տուծոյ կամքը ան ըլլայ , քան թէ չարագոր-
 18 ծութիւն ընելով : Այսն զի Քրիստոս ալ մեղ-
 քի համար մէկ անգամ չարչարուեցաւ , Ար-
 դարը անարդարներուն վրայ , որ մեղ Աստու-
 ծոյ մօտեցընէ . որ թէպէտ մեռաւ մարմինով ,
 19 բայց կենդանացաւ հոգիով . Որով բանտի մէջ
 20 եղած հոգիներուն ալ գնաց՝ ու քարոզեց . Ո-
 րոնք ատեն մը ապստամբ էին , երբոր Աստու-
 ծոյ երկայնամտութիւնը կը համբերէր առնել Նոյի
 օրերը՝ երբոր տապանը կը շինուէր . որուն մէջը
 քիչ անձինք՝ այսինքն ութը հոգի ջուրէն ապ-

- 21 րեցան . Որ մեզ ալ ան օրինակին պէս մկրտու-
թիւնը հիմա կ'ապրեցընէ , (չէ թէ մարմինն
աղտը մէկդի ձգելը , հապա բարի խղճմտանքին
վկայութիւնը առ Եստուած ,) Յիսուս Քրիս-
22 տոսի յարութիւնովը . Որ անիկայ երկինք գա-
ցած՝ Եստուծոյ աջ կողմն է՝ հրեշտակները ու
իշխանութիւնները և զօրութիւնները իրեն
հնազանդելով :

ԳԼ . Դ

1 Կը յորդորէ քրիստոնէաները մեղքէ հրաժարելու , յիշեցնելով Քրիստոսի օրինակը ,
և աշխարհի վերջը՝ որ մօտենալու վրայ է , 12 և կը միեմարէ զանոնք հալածանքի վը-
րայով :

- 1 Ուստի Քրիստոս որ մեզի համար չարչարուե-
ցաւ մարմինով , դուք ալ նոյն միտքով զինուո-
րեցէք . վասն զի ան որ մարմինով չարչարուե-
2 ցաւ , մեղքէն դաղարած է . Որ ալ չէ թէ մար-
դոց ցանկութիւններուն պէս՝ հապա Եստուծոյ
կամքին պէս ապրի՝ մարմինի մէջ մնացած առե-
3 նը : Ինչու որ հերիք է մեզի կենաց անցեալ ժա-
մանակը , որուն մէջ հեթանոսներուն կամքը
կատարեցինք , ու գիճութիւններով՝ ցանկու-
թիւններով՝ գինեմոլութիւններով՝ անառակու-
թիւններով՝ արբեցութիւններով ու անօրէն
4 կռապաշտութիւններով վարուեցանք : Ու աս
բանիս կը զարմանան՝ որ դուք նոյն չափազանց
անառակութեան մէջ առնուց հետ չէք վազեր , ու
5 հայհոյութիւն կ'ընեն . Որոնք պատասխան պի-
տի տան անոր՝ որ պատրաստ է դատելու կեն-
6 դանիները ու մեռելները : Քանզի ասոր հա-
մար մեռելներուն ալ աւետարանը քարոզուե-
ցաւ , որ դատուին մարդոց կողմանէ մարմինով ,
ու կենդանի ըլլան Եստուծոյ կողմանէ հոգիով :
7 Սակայն ամէն բանին վախճանը մօտեցեր է .
ուստի զգաստ եղիք՝ ու աղօթքի մէջ արթնն
8 կեցէք : Եւ ամէն բանէն առաջ իրարու հետ
սրտանց սէր ունեցէք . ինչու որ սէրը մեղաց

- 9 բազմութիւնը կը ծածկէ : Իրարու հիւրասիրութիւն ցուցուցէք առանց տրտունջ ընելու :
- 10 Մէկն մէկը ինչ տեսակ շնորհք որ առաւ , անիկայ իրարու մատակարարեցէք Մատուծոյ զանազան շնորհքներուն բարի տնտեսներուն պէս :
- 11 Թէ որ մէկը խօսի , Մատուծոյ պատգամներուն պէս լսուի , թէ որ մէկը մատակարարութիւն ընէ , որպէս թէ Մատուծոյ շնորհաց զօրութենէն լսուի , որ ամէն բանի մէջ Մատուած փառաւորուի Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը . որուն փառք և զօրութիւն յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :
- 12 Սիրելիներ՝ օտար բան մի՛ սեպէք ան շնորհքներ , որ ձեզ փորձելու համար կ'ըլլայ , որպէս թէ օտար բան մը ձեզի հանդիպած է . Հապա ուրախ եղիք՝ քանի որ Քրիստոսի չարչարանքներուն հաղորդ եղած էք , որ անոր փառքին յայտնուելու ատենն ալ ցնծութեամբ ուրախանաք :
- 14 Թէ որ Քրիստոսի անուանը համար նախատուիք , երանելի էք . ինչու որ փառաց և զօրութեան և Մատուծոյ Հոգին ձեր վերայ հանգչած է . յիրաւի անոնց կողմանէ կը հայհոյուի անիկայ , բայց ձեր կողմանէ կը փառաւորուի :
- 15 Չըլլայ որ ձեզմէ մէկը չարչարուի իբրեւ մարդասպան , կամ զոդ , կամ չարագործ , կամ իբրեւ ուրիշն բանին խառնուող .
- 16 Բայց թէ որ լսուի իբրեւ քրիստոնեայ՝ թող չամչնայ , հապա աս մասին թող Մատուծոյ փառք տայ : Քանզի ժամանակ է որ դատաստանը Մատուծոյ տունէն սկսի . և թէ որ առաջ մեզմէ ինչ , հապա անոնց վերջը ինչ պիտի ըլլայ՝ որոնք Մատուծոյ աւետարանին չեն հնազանդիր :
- 18 Եւ թէ որ արդարը դժուարաւ կը փրկուի , հապա ամբարիշտը ու մեղաւորը ո՞ր պիտի գտնուի :
- 19 Ուստի անոնք որ Մատուծոյ

կամացը համեմատ կը չարչարուն , բարիք գործելով իրենց հոգիները թող առաջ յանձնեն , իբրև հաւատարիմ Ստեղծողին :

ԳԼ . Ե

1 Կը յորդորէ երէցները որ իրենց հօտերը արածեն , 5 երիտասարդները՝ որ նազանդ ըլլան . և ամենուն կը պատուիրէ որ պարկեշտ՝ արթուն և հաւատքի մէջ հաստատուն ըլլան , 9 և այսպէս դէմ դնեն իրենց հակառակորդը եղող Սատանային :

1 Ձեր մէջը եղող երէցներուն կ'աղաչեմ՝ եւ աւանդնց պէս երէց ըլլալովս , ու Քրիստոսի չարչարանացը վկայ , և յայտնուելու հանդերձեալ

2 փառքին մասնակից . Մտուծոյ հօտը որ ձեր մէջն է՝ արածեցէք , վերակացու ըլլալով չէ թէ ակամայ՝ հապա կամաւ . չէ թէ անարգ շահա-

3 խնդրութեամբ , հապա յօժարութեամբ . Չէ թէ վիճակներուն վրայ տիրելով , հապա հօտին

4 օրինակ ըլլալով . Եւ Հովուապետին երեցածատենը փառաց անթառամ պսակը պիտի ընդունիք :

5 Նմանապէս դուք երիտասարդներ՝ հնազանդ եղիք ծերերուն . և ամէնքդ իրարու հնազանդ ըլլալով՝ խոնարհութիւն հագէք . ինչու որ Մտուած ամբարտաւաններուն հակառակ կը կենայ , բայց խոնարհներուն շնորհք կու տայ :

6 Ուրեմն Մտուծոյ հղօր ձեռքին տակը խոնարհեցէք , որ ձեզ ժամանակին բարձրացընէ :

7 Ձեր ամէն հոգը անոր ձգեցէք , վասն զի անիկայ ձեզի համար կը հոգայ :

8 Արթուն կեցէք , հսկեցէք , ինչու որ ձեր հակառակորդը Սատանան մունչող առիւծի պէս կը

9 պտըտի , ու կը փնտռէ թէ ո՞վ կլլէ . Որուն դէմ կեցէք հաւատքով հաստատուած , գիտնալով որ ձեր եղբայրներն աւաշխարհի մէջ նոյն չարչարանքները կը քաշեն :

10 Եւ բոլոր շնորհաց Մտուածը՝ որ մեզ իր յաւիտենական փառքին կանչեց Քրիստոս Յիսու-

- սի ձեռքովը՝ քիչ մը ատեն նեղութիւն կրելնէդ ետքը , ինքը ձեզ կատարեալ ընէ , հաստատէ ,
- 11 զօրացընէ «- հիմնէ : Իրեն փառք և զօրութիւն՝ յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :
- 12 Սիղուանոս հաւատարիմ եղբօրը ձեռքովը՝ (ինչպէս ես կը կարծեմ ,) համառօտ մը ձեզի գրեցի , յորդորելով՝ ու վկայելով , թէ աս է Աստուծոյ ճշմարիտ շնորհքը , որուն մէջը հաս-
- 13 տատ կեցեր էք : Բարև կ'ընէ ձեզի Բաբելոնի մէջ եղած եկեղեցի՝՝ որ յե՛ւ չէտ ընտրուած է , ու
- 14 իմ որդիս Մարկոսն ալ : Բարև՝ տուէք իրարու սիրոյ համբուրով . խաղաղութիւն ձեր ամենուն հետ՝ որ Վրիստոս Յիսուսի մէջ էք . ամէն :

ԵՐԵՐՈՐԻ ԸՆԴՀԱՆՐԱՊԵՍՆ ԹՈՒՂԹ

ՊԵՏՐՈՍԻ ԵՌԵՎԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ե

- 1 Առաքեալը հաստատելով քրիստոնեաները Աստուծոյ շնորհացը մէջ աճելու յուսով , 5 կը յորդորէ զանոնք որ հաւատքով ու բարի գործքով իրենց կոչումը հաստատ պահեն , 12 որն որ ինքը հոգ կը տանի անոնց միտքը ձգելու , գիտնալով որ իր մահը մօտ է : 16 Կը խրատէ որ հաստատ ըլլան Քրիստոսի հաւատքին մէջ , ցուցընելով թէ անիկայ է Աստուծոյ ճշմարիտ Որդին , որովհետեւ առաքեալները անոր վեհափառութեանը ա-
- կանատես եղան . և Հայրը ու մարգարէներն ալ անոր համար վկայեցին ,
- 1 Շմաւոն Պետրոս՝ Յիսուս Վրիստոսի ծառայ և առաքեալ , յե՛ւ՝ որ մեր հետը նոյն պատուա-
- կան հաւատքին հասաք մեր Աստուծոյն ու Փրօք-
- չին Յիսուս Վրիստոսին արդարութիւնովը .
- 2 Շնորհք և խաղաղութիւն ձեր վրայ աւելնայ՝ Աստուծոյ ու մեր Տէրոջը Յիսուսին գիտութիւ-
- նովը :
- 3 Ինչպէս որ իր աստուածային զօրութիւնը կե-
- նաց և աստուածպաշտութեան վերաբերեալ ա-

- մէն բաները մեզի տուաւ անոր զիտութիւնովը՝ որ մեզ փառքով ու առաքինութիւնով հրաւիրեց . Որոնցմով ամենամեծ ու պատուական խոստմունքներ տրուած են մեզի , որպէս զի ասոնցմով աստուածային բնութեանը հաղորդ ըլլաք՝ աշխարհի մէջ ցանկութենէ յառաջ եկած ապականութենէն փախչելով : Եւ աս բանիս համար բոլոր ջանքերնիդ դրած՝ ձեր հաւատքին վրայ առաքինութիւն աւելցուցէք , ու առաքինութեանը վրայ՝ զիտութիւն , Եւ զիտութեանը վրայ՝ ժուժկալութիւն , ու ժուժկալութեանը վրայ՝ համբերութիւն , և համբերութեանը վրայ՝ աստուածապաշտութիւն ,
- Ու աստուածապաշտութեանը վրայ՝ եղբայրսիրութիւն , ու եղբայրսիրութեանը վրայ՝ սէր :
- Սա ան զի քանի որ աս բաները ձեր վրայ կը գտնուին ու կ'աճին , պարապ ու անպտուղ չեն ըներ Եւ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը ճանչնալուն մէջ : Բայց որով քով որ աս բաներս չըկայ , անիկայ կոյր է ու կարճատես , որ մոռցեր է իր առջի մեղքերէն մաքրուիլը : Եսոր համար՝ եղբայրներ՝ աւելի ջանք ըրէք՝ որ ձեր կոչումը ու ընտրութիւնը հաստատէք . ինչու որ աս ընելով՝ բնաւ պիտի չվրիպիք . Քանզի այսպէս ձեզի առատօրէն պիտի շնորհուի մեր Տէր ու Փրօկիչ Յիսուս Քրիստոսի յաւիտենական թագաւորութիւնը մտնելը :
- Ուստի ես միշտ աս բաները մտքերնիդ ձգելու վրայով զանցառու պիտի չըլլամ . թէեւ գիտէք՝ և հաստատուած էք ներկայ ճշմարտութեանս վրայ : Եւ իրաւունք կը սեպեմ , թէ քանի որ աս մարմինիս մէջն եմ՝ մտքերնիդ ձգելով ձեզ արթնցնեմ : Քանզի գիտեմ որ ես շուտով «» իմ մարմինս պիտի մերկանամ , ինչպէս որ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը յայտնեց ինծի :

- 15 Ուստի պիտի ջանամ որ իմ աշխարհէ ելելէս
 ետքն ալ միշտ կարող ըլլաք աս բաները յիշելու :
- 16 Ինչու որ չէ թէ մենք վարպետութեամբ շինուած
 առասպելներու ետեւէ երթալով՝ մեր Տէր Յի-
 սուս Քրիստոսի զօրութիւնը ու գալուստը ձեզի
 ցուցուցինք , հապա անոր մեծափառութեանը
- 17 ականատես ըլլալով : Այսան զի ինքը Հօր Աս-
 տուծմէ փառք ու պատիւ առաւ , ան մեծփա-
 յելչութեան փառքէն անանկ ձայն մը գալով
 թէ , Ատիկայ է իմ սիրելի Որդիս , որուն հաւ-
- 18 ներ եմ : Եւ աս երկինքէն եկած ձայնը մենք
 լսեցինք , որ անոր հետն էինք սուրբ լեռանը
- 19 վրայ : Եւ մարգարէական խօսքն ալ ունինք՝ ոչ
 աւելի հաստատուն է . ու աղէկ կ'ընէք՝ թէ որ
 անոր մտադրութիւն ընէք , որպէս թէ մութ
 տեղը լոյս տուող ճրագի մը , մինչև որ ցորեկը
 լուսնայ ու արուսեակը սրտերնուդ մէջը ծագի :
- 20 Բայց առաջ աս գիտնաք , որ գրոց ամէն մար-
 գարէութիւն իր յատուկ մեկնութիւնը չունի :
- 21 Ինչու որ մարգարէութիւն մը երբեք մարդոց
 կամքին պէս չտրուեցաւ . հապա Աստուծոյ սուրբ
 մարդիկը Սուրբ Հոգիէն շարժուած՝ խօսեցան :

ԳԼ . Բ

- 1 Կը ծանուցանէ թէ սուտ վարդապետներ պիտի ելլեն , և կը նախաձայնէ՝ թէ անոնց ու
 թէ անոնց հետեողներուն անպարկէշտ վարմունքը ու պատիժը . 7 ուսկից ազատ պի-
 տի մնան բարեպաշտները , ինտոր որ Ղովտ Սողոմէն ազատեցաւ : 10 Աս անառակ և
 հայհոյիչ խաբեբաներուն վարմունքը աւելի մանրամասնաբար կը նկարագրէ , որպէս զի
 տեսնելով մարդիկ չուտով կարենան ծանչնալ զանոնք , և անոնցմէ հեռու կենալ :

- 1 Բայց սուտ մարգարէներ ալ կ'ըլլային ժողո-
 վուրդին մէջ , ինչպէս որ ձեր մէջն ալ սուտ
 վարդապետներ պիտի ըլլան , որ գաղտուկ պիտի
 մտցընեն կորուսիչ հերձուածողութիւններ , ու
 զիրենք ծախու առնող Տէրը ուրանալով՝ իրենց
- 2 վրայ պիտի բերեն արագահաս կորուստը . Եւ
 շատերը անոնց անառակութեանցը ետեւէն պի-
 տի երթան , որոնց համար ճշմարտութեան

- 3 Ճամբան պիտի հայհոյուի . Եւ ազահուլթիւնով՝
խորամանկութեամբ հնարուած խօսքերով ձեզ
վաճառաշահութեան պիտի գործածեն . որոնց
դատապարտութիւնը շատոնցմէ պարտաւոր է լուշանար , ու անոնց կորուստը չմրափեր :
- 4 Այսին զի թէ որ Աստուած մեզ գործող հը-
րեշտակներուն չխնայեց , հապա խաւարի կա-
պերով տարտարոսը ձգած՝ դատաստանի պա-
շտօնը տալով .
- 5 հել տուաւ . Ու առջի աշխարհին ալ չխնայեց .
միայն թէ Նոյ ու թերորդ անգամ արդարութեան
քարոզիչը պահեց , երբոր ջրհեղեղը ամբարիշտ-
ներուն աշխարհին վրայ բերաւ . Եւ Սողոմոն ու
Գոմորի քաղաքները մոխիր դարձնելով . կոր-
ծանելով դատապարտեց , ետքէն ամբարշտու-
թիւն ընելու մարդոց օրինակ ընելով անոնք . Եւ
ազատեց արդար Ղովտը՝ որ անօրէններուն ա-
նառակ վարմունքէն ձանձրացեր էր . (Եւ ինչու որ
ան արդարը անոնց մէջը կենալով՝ աչքովը տես-
նելով ու ականջովը լսելով , օրէ օր էր արդար
հոգին կը տանջէր անօրէն վարմունքովը .)
- 9 Տէրը գիտէ բարեպաշտները փորձութենէ ազա-
տելը , և անիրաւները տանջանքի համար դա-
տաստանի օրուան պահելը :
- 10 Մանաւանդ անոնք որ պղծալից ցանկութեամբ
մարմինի ետեւէ կ'երթան , և տէրութիւնը կ'ա-
նարգեն , ինքնահաւան ու յանդուգն են , չեն
վախնար փառաւորներուն դէմ հայհոյելու . Երբ-
որ հրեշտակները՝ որ անոնցմէ շատ մեծ են զօրու-
թիւնով ու կարողութիւնով , Տէրոջը առջևը
հայհոյութեամբ դատապարտութիւն չեն բերեր
- 12 անոնց վրայ : Բայց ասոնք անբան անասուննե-
րու պէս՝ (Եւ բնականաբար որսի ու ապականու-
թեան համար են ,) չգիտցած բաներնուն
դէմ կը հայհոյեն , և իրենց ապականութիւնու-
թիւնը պիտի ապականին , Անիրաւութեան վարձքը

- ընդունելով . որ ցորեկուան մէջ եղած զեղխու-
թիւնը զուարճութիւն կը սեպեն . արատ ու բիծ
է՞ , իրենց խաբէութիւններովը զուարճանալով՝
- 14 ձեզի հետ կերուխումի նստած ատեննին . Շը-
նութեամբ լեցուն աչքեր ունին , որ մեղքէ չեն
դադարիր . անհաստատ հոգիները կը խաբեն .
ազահութեան սովորած սիրտեր ունին . անի-
- 15 ծեալ զաւակներ է՞ . Շիտակ ճամբան ձգելով
մոլորեցան , Բէովրեան Բաղաամին ճամբուն
հետեւելով , որ անիրաւութեան վարձքը սիրեց .
- 16 Բայց իր անօրէնութեանը յանդիմանութիւնը
առաւ . անխօս էջը մարդկային ձայնով խօսելով՝
- 17 մարգարէին յիմարութիւնը արգիլեց : Ասոնք
ջուր չունեցող աղբիւրներ են , ու փոթորիկէ
քշուած մէգեր . որոնց համար թանձր խաւարը
- 18 պահուած է յաւիտեան : Քանզի ունայնու-
թեան հպարտ խօսքեր ընելով՝ գիծութիւննե-
րով՝ մարմնոյ ցանկութիւններով կը խաբեն ա-
նոնք՝ որ քիչ մը առաջ փախչէր էին անոնցմէ՝
- 19 որ մոլորութեան մէջ կը պտըտին . Անոնց ա-
զատութիւն կը խոստանան , և իրենք ապակա-
նութեան ծառաներ են . վասն զի ինչ բանէ որ
- 20 մէկը յաղթուի , անոր ծառայ ալ կ'ըլլայ : Ին-
չու որ եթէ Տէր ու Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի
գիտութիւնովը աշխարհիս պղծութիւններէն
հրաժարելէն ետեւ՝ դարձեալ ան բաներէն բրո-
նուած յաղթուին , անոնց վերջը առջնէն
- 21 գէշ կ'ըլլայ : Ինչու որ աղէկ էր անոնց՝ որ բը-
նաւ արդարութեան ճամբան ճանչցած չըլլային ,
քան թէ ճանչնալով ետ դառնային ան սուրբ
- 22 պատուիրանքէն՝ որ իրենց յանձնուեցաւ : Սա-
կայն անոնց հանդիպեցաւ ան ճշմարիտ առակին
բանը , թէ՛ Շունը նորէն իր փախածին կը դառ-
նայ , ու լուացուած խոզը ցելսի մէջ թապլտը-
կելու :

ԳԼ . Գ

1 Կը հաստատէ քրիստոսի դատաստանի գալուն ճշմարտութիւնը . 10 կը նկարագրէ թէ ինչ կերպով աշխարհս պիտի վերջանայ . 11 կը յորդորէ քրիստոնեաները որ աս բանիս սպասելով՝ անարատ վարք ունենան , 15 ու համոզուին թէ Տէրոջը երկայնմութիւնը իրենց փրկութեանը համար է , ինտոր որ Պօղոս գրեր էր անոնց՝ իր թուղթերուն մէջ :

1 Սիրելիներ՝ աս երկրորդ թուղթը հիմա ձեզի կը գրեմ . որոնցմով ձեր անկեղծ միտքը կ'ար-

2 թընցընեմ յիշելու . Որ սուրբ մարգարէներէն առաջուց զըուցուած խօսքերը , և մեր՝ այսինքն Տէրոջը ու Փրկչին առաքեալներուն պատուէր-

3 ները միտքերնիդ բերէք : Բայց առաջ աս գիտնաք , որ վերջի օրերը արհամարհողներ և ծաղրընդոյներ պիտի գան , որոնք իրենց ցանկութիւն-

4 ներուն համեմատ պիտի քալեն . Եւ պիտի ըսեն . Ո՛ր է անոր գալուն խոստմունքը . վասն զի քանի որ հայրերը քնացան , ամէն բան անանկ կայ

5 կը մնայ արարածոց սկիզբէն հետէ : Բանդի անոնք (որ իրենց ուղածը աս է՝) ան բանը մոռցեր են , թէ երկինքը առաջուց եղաւ , ու երկիրը ջուրերէն և ջուրերով հաստատ կեցեր է Ես-

6 տուծոյ խօսքովը . Ուստի հին աշխարհը ջրհե-

7 ղեղով ապականած կորսուեցաւ . Եւ հիմակուան երկինքը ու երկիրը նոյն խօսքով պահպանուած են , մինչև դատաստանին՝ ու ամբարիշտ մարդոց կորստեան օրը կրակի համար պահուած :

8 Եւ աս մէկ բանը ձեզմէ ծածուկ չմնայ՝ սիրելիներ , որ Տէրոջը քովը մէկ օրը հազար տարուան պէս է , ու հազար տարին մէկ օրուան պէս :

9 Տէրը չուշացըներ է խոստմունքը , ինչպէս որ ոմանք ուշացուցած կը սեպեն , հապա մեզի երկայնամիտ կ'ըլլայ . ինչու որ չուղեր որ մէկը կորսուի , հապա որ ամէնքը ապաշխարանքի գան :

10 Սակայն Տէրոջը օրը գողի պէս պիտի գայ , որ ան ատենը երկինքը սաստիկ շառաչելով պիտի անցնի , ու տարերքները բռնկած պիտի լու-

- ծուին , երկիրս ալ՝ ու ինչ գործքեր որ անոր մէջ
 11 ջը կը գտնուին , պիտի այրուին : Ուստի աս
 ամէն բաները որ պիտի լուծուին , ձեզի ինչպէս
 մարդիկ ըլլալ կը վայլէ սուրբ վարմունքով ու
 12 բարեպաշտութեամբ , սպասելով Ու արտորա-
 լով Մատուծոյ օրուանը գալուն , որուն մէջ եր-
 կինքը կրակով այրուած պիտի լուծուի , ու տա-
 13 րերքները բռնկած պիտի հալին : Սակայն իր
 խոստմունքին համեմատ՝ նոր երկինքի մը ու
 նոր երկրի մը կը սպասենք , որոնց մէջ արդա-
 րութիւն կը բնակի :
- 14 Ուստի սիրելիներ՝ ասոնց սպասելով ջանացէ՛ք ,
 որ ան ձեզ անբիծ ու անարատ գտնէ խաղաղու-
 15 թիւնով . Եւ մեր Տէրոջը երկայնամտութիւնը
 փրկութիւն սեպեցէ՛ք . ինչպէս որ մեր սիրելի
 եղբայրը Պօղոս ալ իրեն տրուած իմաստութիւ-
 16 նովը գրեց ձեզի . Ինչպէս որ ամէն թուղթերուն
 մէջն ալ աս բաներուս վրայով կը խօսի . որոնց
 մէջ քանի մը դժուարիմաց խօսք կը գտնուին ,
 որ զանոնք տգէտները ու անհաստատները ծուռ
 կողմը կը դարձնեն , ինտոր ուրիշ գիրքերն
 17 ալ՝ իրենց անձին կորստեանը համար : Ուրեմն
 դուք սիրելիներ՝ առաջուց գիտնալով զգոյշ ե-
 ղեք , որ չըլլայ թէ անօրէններուն խաբէութենէն
 18 բռնուած՝ ձեր հաստատութենէն իյնաք . Հապա
 աճեցէ՛ք մեր Տէր ու Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի
 շնորհքովը ու գիտութիւնովը . անոր փառք հի-
 մա ալ , ու մինչև յաւիտենական օրն ալ . ամէն :

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԵՌԵՔԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Առաքեալը կը նկարագրէ Քրիստոսի անձը՝ որով մենք յաւիտենական կեանք ունինք՝ Աստուծոյ հետ հաղորդութիւն ունենալով . 5 կը յորգորէ որ ասոր հետ սուրբ վարք ալ ունենանք , որ վկայութիւն մը ըլլայ՝ թէ մեր հաւատքին դաւանութիւնը և հաղորդութիւնը ճշմարիտ է , և որ հաստատ ապահովութիւն մը ունենանք՝ թէ Քրիստոսի մահուամբ մեր մեղքերուն թողութիւն կայ :

1 Կենաց Բանին վրայով որ սկիզբէն էր , որուն համար լսեցինք , որն որ մեր աչքերովը տեսանք , որուն նայեցանք , ու մեր ձեռքերը շօշափեցին .

2 (Եւ կեանքը յայտնուեցաւ , ու տեսանք , և կը վկայենք , ու ձեզի կը պատմենք ան յաւիտենական կեանքը , որ Հօրը քովն էր՝ ու մեզի յայտ-

3 նուեցաւ .) Ան որ տեսանք ու լսեցինք՝ ձեզի կը պատմենք , որ դուք ալ մեզի հետ հաղորդութիւն ունենաք . և մեր հաղորդութիւնը Հօրը հետ է՝ ու իր Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսին հետ :

4 Եւ աս բաները կը գրենք ձեզի , որ ձեր ուրախութիւնը կատարեալ ըլլայ :

5 Եւ ասիկայ է ան պատգամը որ իրմէն լսեցինք՝ ու ձեզի կը պատմենք , թէ Աստուած լոյս է , ու

6 անոր մէջը բնաւ խաւար չկայ : Թէ որ ըսենք թէ՝ Անոր հետ հաղորդութիւն ունինք , ու խաւարի մէջ պտըտինք , սուտ կը զրուցենք՝ և ճշմարտութիւնը չենք ըներ :

7 Հապա թէ որ լոյսի մէջ քայլենք , ինչպէս որ անիկայ լոյսի մէջ է , իրարու հետ հաղորդութիւն կ'ունենանք , ու անոր Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսին արիւնը մեզ

8 ամէն մեղքէ կը սրբէ : Թէ որ ըսենք թէ՝ Մենք

մեղք մը չունինք , ինքզինքնիս կը խաբենք , ու
 9 մեր մէջը ճշմարտութիւն չկայ : Թէ որ խոս-
 տովանինք մեղքերնիս , հաւատարիմ ու արդար
 է անիկայ մեր մեղքերուն թողութիւն տալու , և
 10 մեզ բոլոր անիրաւութենէ սրբելու : Թէ որ ը-
 սենք թէ՛ Մեղք մը չգործեցինք , սուտը ուց
 կ'ընենք անիկայ , ու անոր խօսքը մեր մէջը չէ :

ԳԼ . Բ

1 Կը զգուշացնէ տկարութեան մեղքերէն : 3 Կը սորվեցնէ թէ ճշմարտապէս զԱս-
 տուած ճանչնալը կը կայանայ անոր պատուիրանքները պահելու մէջ , 9 մեր եղբայրնե-
 րը սիրելու , 15 ու աշխարհը չսիրելու մէջ : 18 Պարտինք հեռու կենալ մոլորեցու-
 ցիչներէն , 20 որոնց մոլորութիւններէն աստուածապաշտները ապահով և ազատ կ'ըլ-
 լան՝ հաստատուն հաւատքով և սուրբ վարքով պահպանուած :

1 Ի՛մ որդեակներս՝ աս բաները ձեզի կը գրեմ
 որ մեղք չգործէք . և թէ որ մէկը մեղք գործե-
 լու ըլլայ , Հօրը քով բարեխօս ունինք Յիսուս

2 Վրիստոս արդարը . Եւ անիկայ մեր մեղքերուն
 քաւութիւն է , և չէ թէ մինակ մերիններուն ,
 հապա բոլոր աշխարհին ալ :

3 Ու ասով զիտենք թէ անիկայ ճանչցանք , թէ
 4 որ անոր պատուիրանքները պահենք :

Են որ
 կ'ըսէ թէ՛ Ես անիկայ ճանչցայ , ու անոր պա-
 տուիրանքները չպահեր , ստախօս է , և անոր

5 մէջը ճշմարտութիւն չկայ : Բայց ան որ անոր
 խօսքը կը պահէ , իրաւցընէ իր մէջը կատարեալ
 է Աստուծոյ սէրը . ասով կը ճանչնանք թէ անոր

6 մէջն ենք : Են որ կ'ըսէ թէ անոր մէջը կը բնա-
 կի , անանկ պէտք է որ քալէ՝ ինտոր որ անիկայ
 քալեց :

7 Սիրելիներ՝ չէ թէ մէկ նոր պատուիրանք մը
 կը գրեմ ձեզի , հապա ան հին պատուիրանքը
 որ սկիզբէն ՚ի վեր ունէիք . և հին պատուիրան-
 քը ան խօսքն է , որ դուք սկիզբէն լսեցիք :

8 Դարձեալ նոր պատուիրանք մը կը գրեմ ձեզի ,
 որ ճշմարիտ է անոր մէջը ու ձեր մէջը . ինչու որ
 խաւարը կ'անցնի , ու ճշմարիտ լոյսը արդէն

9 կ'երևնայ : Են որ կ'ըսէ՝ թէ լոյսի մէջ է , ու իր
 եղբայրը կ'ատէ , անիկայ տակաւին խաւարի մէջ
 10 է : Են որ իր եղբայրը կը սիրէ , լոյսի մէջ կը
 11 բնակի , ու իր մէջը գայթակղութիւն չկայ . Բայց
 ան որ իր եղբայրը կ'ատէ , խաւարի մէջ է , ու
 խաւարի մէջ կը քալէ , և չգիտեր թէ ո՛ւր կ'եր-
 թայ , ինչու որ խաւարը անոր աչքերը կուրցու-
 ցեր է :

12 Ար գրեմ՝ ձեզի՝ որդեակներ , ինչու որ ձեր
 մեղքերը թողուած են անոր անուանը համար :
 13 Ար գրեմ՝ ձեզի՝ հայրեր , ինչու որ դուք ճանչցաք
 անիկայ՝ որ սկիզբէն է : Ար գրեմ՝ ձեզի՝ երիտա-
 սարդներ , ինչու որ դուք չարին յաղթեցիք :
 14 Ար գրեմ՝ ձեզի՝ տղաքներ , ինչու որ դուք ճանչ-
 ցաք Հայրը : Գրեցի ձեզի՝ հայրեր , ինչու որ
 դուք ճանչցաք անիկայ՝ որ սկիզբէն է : Գրեցի
 ձեզի՝ երիտասարդներ , ինչու որ դուք ուժով
 էք , և Մատուծոյ խօսքը ձեր մէջը կը բնակի , ու
 15 չարին յաղթեցիք : Աի սիրէք աշխարհս , ո՛չ
 16 ալ ինչ որ աշխարհիս մէջ է : Թէ որ մէկը աշ-
 խարհը կը սիրէ , անոր ներսի դին Հօրը սէրը
 չկայ . քանզի ամէն բան որ աշխարհի մէջ է ,
 մարմնոյ ցանկութիւնը , ու աչաց ցանկութիւնը ,
 և «» կեանքիս ամբարտաւանութիւնը , Հօրմէն
 17 չէ , հապա «» աշխարհէս է : Աշխարհս ալ
 կ'անցնի , անոր ցանկութիւնն ալ . բայց ան որ
 Մատուծոյ կամքը կը կատարէ , յաւիտեան կը
 մնայ :

18 Որդեակներ՝ վերջին ժամանակն է . ու ինչպէս
 որ լսեցիք՝ թէ Նեոը պիտի գայ , և արդէն շատ
 նեոեր եկած են . անկէ կ'իմանանք թէ վերջին
 19 ժամանակ է : Մեզմէ ելան «*հա*» , բայց մեզմէ
 չէին . ինչու որ եթէ մեզմէ ըլլային , մեր հետը
 պիտի մնային . հապա «*հա*» էլ , որ յայտնի ըլլան՝
 20 թէ անոնք ամէնը մեզմէ չէին : Բայց դուք օծու-

- Թիւն ունիք Սուրբէն , ու ամէն բան գիտէք :
- 21 Ձգրեցի ձեզն՝ իբր Թէ ճշմարտութիւնը չէք գիտեր , հապա Թէ գիտէք անիկայ , ու նաև
- 22 Թէ ամէն ստութիւն ճշմարտութենէ չէ : Ո՞վ է ստախօս , եթէ ոչ ան որ կ'ուրանայ Թէ Յիսուսը Քրիստոս չէ . անիկայ է՝ Նեոը որ կ'ուրանայ
- 23 նայ Հայրը ու Որդին : Ամէն ո՞վ որ կ'ուրանայ Որդին , անիկայ Հայրն ալ չընդունիր . Եւ ան որ կը խոստովանի Որդին , անիկայ Հայրն ալ
- 24 կ'ընդունի : Ուրեմն ինչ որ դուք սկիզբէն լսեցիք , Թող անիկայ ձեր մէջը բնակի . Թէ որ ան սկիզբէն լսածնիդ ձեր մէջը բնակի , դուք ալ Որդիին ու Հօրը մէջ պիտի բնակիք : Աւասիկայ է ան խոստմունքը , որ ինքը մեզի խոստացաւ ,
- 26 «...» յաւիտենական կեանքը : Աս բաները ձեռք
- 27 զի գրեցի՝ ձեզ մոլորեցնողներուն համար : Աւան օծութիւնը՝ որ դուք իրմէն ընդունեցիք , ձեր մէջը կը մնայ , ու պէտք չէ որ մէկը ձեզի սորվեցընէ . հապա ինչպէս որ նոյն օծութիւնը ձեզի կը սորվեցընէ ամէն բանի վրայով , և ճշմարտ է՝ ու սուտ չէ , և ինչպէս որ անիկայ ձեզի սորվեցուց , անոր մէջը կեցէք :
- 28 Ու հիմա որդեակներ՝ անոր մէջը կեցէք , որ երբ անիկայ յայտնուի , մենք համարձակութիւն ունենանք , ու անկէ համբանք իր գալու ատենը :
- 29 Թէ որ գիտէք Թէ անիկայ արդար է , կ'իմանաք Թէ՝ ամէն ո՞վ որ արդարութիւն կը գործէ , անկէ ծնած է :

ԳԼ . Գ

1 Յիշեցնելով Աստուծոյ անզուգական սէրը՝ որով մեզ իրեն որդիներ կ'ընէ , 3 կը յորդորէ որ ֆազանդութեամբ անոր պատուիրանքները պահենք , 11 ու նաև եղբայրաբար մէկգլխի սիրենք :

- 1 Տեսէք՝ Հայրը ինտոր սէր շնորհեց մեզի , որ մենք Աստուծոյ որդիք ըսուինք . ասոր համար աշխարհ մեզ չճաննար , ինչու որ զանիկայ ալ
- 2 չճանչցաւ : Սիրելիներ՝ հիմա մենք Աստուծոյ

որդիքն ենք , և տակաւին յայտնի չէ թէ ինչ պիտի ըլլանք . բայց գիտենք որ երբ անիկայ յայտնուի , անոր պէս պիտի ըլլանք . վասն զի անիկայ պիտի տեսնենք՝ ինչպէս որ է :

- 3 Եւ ամէն ո՞վ որ աս յոյսը անոր վրայ ունի ,
 ինքզինքը կը մաքրէ , ինչպէս որ անիկայ մաքուր
 4 է : Եւ ամէն ո՞վ որ մեղք կը գործէ , անիկայ անօ-
 րէնութիւն ալ կը գործէ , և քան մեղքը անօրէ-
 5 նութիւն է : Եւ գիտէք որ անիկայ անոր հա-
 մար յայտնուեցաւ , որ մեր մեղքերը վերցընէ .
 6 ու իր մէջը մեղք չկայ : Եւ ամէն ո՞վ որ անոր մէջը
 կը կենայ , մեղք չգործեր . ամէն ո՞վ որ մեղք կը
 գործէ , զանիկայ տեսած չէ , ու զանիկայ ճանչ-
 7 ցած չէ : Որդեակներ՝ մէկը ձեզ չխաբէ . ան որ
 արդարութիւն կը գործէ՝ արդար է , ինչպէս որ
 8 Անիկայ արդար է : Եւ ան որ մեղք կը գործէ՝
 Սատանայէն է . ինչու որ Սատանան սկիզբէն ի
 վեր կը մեղանչէ . ասոր համար Աստուծոյ Որդին
 յայտնուեցաւ , որ Սատանային գործքերը քա-
 9 կէ : Եւ ամէն ո՞վ որ Աստուծոյ ծնած է , մեղք չը-
 գործեր , ինչու որ անոր սերմը իր մէջը կը մնայ ,
 ու չկրնար մեղք գործել , քանզի Աստուծոյ ծը-
 10 նած է : Ետով յայտնի են Աստուծոյ որդիքը՝
 ու Սատանայի որդիքը :

- Եւ ամէն ո՞վ որ արդարութիւն չգործեր , անիկայ
 Աստուծոյ չէ , և ան ալ որ իր եղբայրը չսիրեր :
 11 Ինչու որ ասիկայ ան պատուիրանքն է՝ որ դուք
 12 սկիզբէն լսեցիք , որ մէկզմէկ սիրենք : Չէ թէ
 կայենին պէս՝ « չարէն էր , ու իր եղբայրը
 սպաննեց . և ինչո՞ւ համար զանիկայ սպաննեց .
 անոր համար որ իր գործքերը չար էին , ու իր
 13 եղբորը « քեզիս արդար : Մի զարմանաք եղ-
 14 բայրներս՝ թէ որ աշխարհը ձեզ ատէ : Մենք
 գիտենք որ մահէն կեանքի փոխուեցանք . ինչու
 որ եղբայրները կը սիրենք . ան որ եղբայրը չսի-

- 15 րեր , մահուան մէջ կը մնայ : Ամէն ո՛վ որ իր եղբայրը կ'ատէ , մարդասպան է . ու գիտէ՞ք որ ամէն մարդասպան իր մէջը բնակած յաւիտե-
- 16 նական կեանք չունի : Ասով գիտցանք Քրիստոսը , որ անիկայ իր կեանքը մեզի համար դրաւ . մենք ալ պարտաւոր ենք Քրիստոսին եղբայրնե-
- 17 րուն համար դնել մեր կեանքը : Բայց ան որ աշխարհիս բարիքը ունի , և իր եղբայրը բանի մը կարօտ կը տեսնէ , ու իր գութը անկէ կը գոցէ , ինտո՞ր Աստուծոյ սէրը անոր մէջը բնա-
- 18 կած կ'ըլլայ : Ո՛րդեակներս՝ չէ՛թէ խօսքով ու լեզուով սիրենք , հապա գործքով ու ճշմարտութիւնով :
- 19 Եւ ասով կը ճանչնանք թէ ճշմարտութենէն ենք , ու մեր սրտերուն համարձակութիւնովը
- 20 անոր առջև պիտի երևնանք : Քանզի թէ որ մեր սիրտերը մեզ կը մեղադրեն , հապա Աստուած մեր սիրտերէն մեծ է՝ և ամէն բան գիտէ :
- 21 Ախրելիներ՝ թէ որ մեր սիրտերը մեզ չմեղադրեն , համարձակութիւն կ'ունենանք Աստուծոյ առջևը .
- 22 Եւ ինչ որ խնդրենք , կ'առնենք անկէ . ինչու որ իր պատուիրանքները կը պահենք , ու իր առջին հաճոյ եղած բաները կ'ընենք :
- 23 Եւ ասիկայ է անոր պատուիրանքը , որ իր Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսին անուանը հաւատանք՝ ու մէկզմէկ սիրենք , ինչպէս որ մեզի
- 24 պատուէր տուաւ : Եւ ան որ անոր պատուիրանքները կը պահէ , անոր մէջը կը կենայ . ու անիկայ ալ ասոր մէջը . և ասկէ գիտենք՝ որ անիկայ մեր մէջը կը կենայ , ասէ՛նք ան Հոգիէն որ մեզի տուաւ :

ԳԼ . Դ

1 Կը պատուիրէ չհաւատալ ամէն վարդապետներուն , որոնք կը պարծենան՝ թէ Աստուծոյ Հոգին ունին , այլ փորձել զանոնք ուղղափառ հաւատքին կանոններովը . 7 և շատ փաստերով կը յորդորէ զանոնք եղբայրական սէր ունենալու :

- 1 Սիրելիներ՝ ամէն հոգիի մի՛ հաւատաք . հապա հոգիները փորձեցէք թէ արդեօք Մատուծմէ՛ են . ինչու որ աշխարհիս մէջ շատ սուտ
- 2 մարգարէներ ելած են : Եսով կրնաք ճանչնալ Մատուծոյ Հոգին . ամէն հոգի որ Յիսուս Քրիստոսը մարմինով եկած կը խոստովանի , անիկայ
- 3 Մատուծմէ է . Եւ ամէն հոգի որ Յիսուս Քրիստոսը մարմինով եկած չխոստովանիր , անիկայ Մատուծմէ չէ . ու ասիկայ Նեւին հօգէ՞ է , որուն համար լսեցիք՝ թէ պիտի գայ , ու հիմակուրնէ
- 4 ալ աշխարհիս մէջն է : Դուք Մատուծմէ էք՝ որդեակներ , ու անոնց յաղթեցիք . քանզի մեծ է անիկայ որ ձեր մէջն է , քան թէ անիկայ՝ որ
- 5 աշխարհիս մէջն է : Ենոնք աշխարհէ են . անոր համար աշխարհի վրայով կը խօսին , և
- 6 աշխարհս մտիկ կ'ընէ անոնց : Սենք Մատուծմէ ենք . ան որ զՄատուած կը ճանչնայ , մեզի մտիկ կ'ընէ . ան որ Մատուծմէ չէ , մեզի մտիկ չըներ . ասով կը ճանչնանք ճշմարտութեան Հոգին ու խաբէութեան հոգին :
- 7 Սիրելիներ՝ մէկզմէկ սիրենք . ինչու որ սէրը Մատուծմէ է . ու ամէն ո՞վ որ կը սիրէ , Մատուծմէ ծնած է , ու կը ճանչնայ զՄատուած :
- 8 Են որ չսիրեր , զՄատուած չճանչնար . ինչու որ
- 9 Մատուած սէր է : Ես բանիս մէջ Մատուծոյ սէրը մեր վրայ յայտնի եղաւ , որ Մատուած իր միածին Որդին աշխարհք խրկեց , որ անոր մի-
- 10 ջոցովը ապրինք : Ես բանիս մէջն է սէրը , որ չէ թէ մենք սիրեցինք զՄատուած , հապա որ անիկայ մեզ սիրեց , ու իր Որդին խրկեց մեր
- 11 մեղքերուն քաւութիւն ըլլալու : Սիրելիներ՝ թէ որ Մատուած մեզ ասանկ սիրեց , ուրեմն մենք ալ կը պարտաւորինք մէկզմէկ սիրել :
- 12 Մէկը երբէք Մատուած տեսած չէ . թէ որ մէկզմէկ կը սիրենք , Մատուած մեր մէջը կը

- բնակի , ու անոր սէրը մեր մէջը կատարեալ է :
- 13 Եսով գիտենք թէ մենք անոր մէջը կը բնա-
կինք՝ ու անիկայ մեր մէջը , որ իր Հոգիէն մեզի
- 14 տուաւ : Եւ մենք տեսանք ու կը վկայենք՝ որ
Հայրը իր Որդին խրկեց աշխարհի Փրկիչը և
- 15 Եւ : Ո՛վ որ կը խոստովանի թէ Յիսուսը Որդի
Եստուծոյ է , Եստուած անոր մէջը կը բնակի ,
- 16 ան ալ Եստուծոյ մէջը : Եւ մենք ճանչցանք ու
հաւատացինք ան սէրը որ Եստուած մեր վրայ
ունի . Եստուած սէր է . և ան որ սիրոյ մէջ կը
բնակի , Եստուծոյ մէջ կը բնակի , ու Եստուած
- 17 անոր մէջը : Եսով սէրը մեր վրայ կատարեալ
կ'ըլայ . որ համարձակութիւն ունենանք դա-
տաստանին օրը . վասն զի ինչպէս է ինքը , ա-
- 18 նանկ ալ մենք ենք աս աշխարհիս մէջ : Սիրոյ
մէջ վախ չկայ , հապա կատարեալ սէրը վախը
մէկդի կը ձգէ . ինչու որ վախը տանջանքի են-
թակայ է , ուստի ան որ կը վախնայ , սիրոյ մէջ
- 19 կատարեալ չէ : Մենք զանիկայ կը սիրենք .
20 ինչու որ առաջ անիկայ մեզ սիրեց : Թէ որ
մէկը ըսէ թէ՝ Ես Եստուած կը սիրեմ , ու իր
եղբայրը ատէ , անիկայ ստախօս է . քանզի ան որ
իր եղբայրը չսիրեր՝ որ կը տեսնէ , զԵստուած՝
- 21 որ չտեսներ , ինտո՞ր կրնայ սիրել : Եւ անկէ աս
պատուէրը ունինք , թէ ան որ զԵստուած կը
սիրէ , իր եղբայրն ալ սիրէ :

ԳԼ . Ե

1 Ան որ զԵստուած կը սիրէ , անոր որդիներն ալ կը սիրէ , ու կը պահէ անոր պատուի-
րանքները , 3 որոնք հաւատացելոց ծանրութիւն մը չեն : 9 Յիսուս՝ Եստուծոյ Որդին
ըլլալով , կարող է մեզ փրկելու , 14 ու մեր աղօթքները լսելու , որ կը մատուցանենք
թէ մեր անձերուն՝ և թէ ուրիշներուն համար :

- 1 Եմէն ո՛վ որ կը հաւատայ թէ Յիսուսը Քրիս-
տոսն է , Եստուծոյ մէջ ծնած է . և ամէն ո՛վ որ
- 2 ծնողը կը սիրէ , անկէ ծնածն ալ կը սիրէ : Եսով
կը ճանչնանք թէ Եստուծոյ որդիները կը սի-

- րենք , երբոր Աստուած սիրենք , ու անոր պա-
 3 տուիրանքները պահենք : Ինչու որ ասիկայ է
 Աստուծոյ սէրը , որ անոր պատուիրանքները
 պահենք . և անոր պատուիրանքները ծանր քա-
 4 չեն : Այսին զի ան ամէնը որ Աստուծմէ ծնած
 է , աշխարհին կը յաղթէ . և ասիկայ է յաղ-
 թութիւնը՝ որ աշխարհին կը յաղթէ , այսինչ
 5 մեր հաւատքը : Ո՞վ է որ աշխարհին կը յաղթէ ,
 եթէ ոչ անիկայ՝ որ կը հաւատայ թէ Յիսուսը
 Որդի Աստուծոյ է :
- 6 Ասիկայ է՝ որ եկաւ ջուրով և արիւնով , այսինչ
 Յիսուս Քրիստոս . չէ թէ միայն ջուրով , հա-
 պա ջուրով ու արիւնով . և Հոգին է որ կը վկա-
 7 յէ . ինչու որ Հոգին ճշմարտութիւն է : Այսին
 զի իրեք են՝ որ [երկինքի մէջ կը վկայեն , Հայ-
 րը՝ Բանը ու Սուրբ Հոգին . և աս իրեքը մէկ են :
- 8 Ու իրեք են որ երկրի վրայ] կը վկայեն , Հոգին՝
 9 ջուրը ու արիւնը . և իրեքը միաբան են : Թէ որ
 մարդոց վկայութիւնը կ'ընդունինք , Աստուծոյ
 վկայութիւնը աւելի մեծ է . ինչու որ ասիկայ է
 Աստուծոյ վկայութիւնը , որ իր Որդւոյն համար
 10 վկայեց : Են որ Աստուծոյ Որդիին կը հաւա-
 տայ , վկայութիւնը իր մէջը ունի . ան որ Աս-
 տուծոյ Հաւատար , ստախօս կ'ընէ անիկայ .
 ինչու որ Հաւատար ան վկայութեանը՝ որ Աս-
 11 տուած իր Որդւոյն համար վկայեց : Եւ վկայու-
 թիւնը աս է , որ Աստուած մեզի յաւիտենական
 կեանք տուաւ . ու աս կեանքը անոր Որդւոյն
 12 մէջն է : Են որ Որդին ընդունած է , կեանք
 ունի . և ան որ Աստուծոյ Որդին ընդունած չէ ,
 կեանք չունի :
- 13 Աս բաները գրեցի ձեզին՝ որ գիտնաք թէ յա-
 վիտենական կեանք ունիք դուք՝ որ Աստուծոյ
 14 Որդւոյն անուանը կը հաւատաք : Եւ ան հա-
 մարձակութիւնը որ մենք անոր քովը ունինք՝

- 15 աս է , որ ինչ բան որ խնդրելու ըլլանք իր կամ-
 նանք թէ մեզի կը լսէ , ինչ որ խնդրելու ըլլանք ,
 «...» կը գիտնանք թէ կ'առնենք խնդիրքնիս ,
 որ կը խնդրենք իրմէն :
- 16 Թէ որ մէկը տէսնէ որ իր եղբայրը մեզք մը
 գործեց՝ չէ թէ մահացու , [թող խնդրէ՝ ու Ա-
 «...» անոր կեանք պիտի տայ ան մահացու չե-
 ղած մեզքը գործողին . մեզք կայ որ մահացու
- 17 է , չեմ ըսեր որ անոր համար խնդրէ : Ամէն
 անիրաւութիւն մեզք է . և մեզք կայ որ մահա-
 ցու չէ :
- 18 Գիտենք որ ան ամէնը որ Աստուծմէ ծնած է ,
 մեզք չգործեր . հապա ան որ Աստուծմէ ծնած
 է , իր անձը կը պահէ , ու չարը իրեն չդպչիր :
- 19 Գիտենք որ մենք Աստուծմէ ենք , ու բոլոր աշ-
 20 խարհք չարի մէջ է : Եւ գիտենք որ Աստու-
 ծոյ Որդին եկաւ , ու մեզի միտք տուաւ , որ
 ճշմարիտը ճանչնանք . և ան ճշմարիտին մէջն
 ենք՝ իր Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսին մէջը . ա-
 սիկայ է ճշմարիտ Աստուած՝ ու յաւիտենական
- 21 կեանք : Ո՛րդեակներ՝ ինքզինքնիդ կուռքերէն
 պահեցէք :

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԵՌԵՐԵԼՈՅՆ

1 Կը յորդորէ մէկ պատուաւոր քրիստոնեայ տիկին մը՝ որ իր որդիներովը մէկտեղ հաստատուն մնայ քրիստոնէական սիրոյն և հաւատքին մէջ, 8 որ ընկայ թէ իրենց առջի դաւանութեանը վարձքը կորսնցընեն. 10 պատուէր կու տայ չընդունիլ ան մոլորեցուցիչները, որոնք Յիսուս քրիստոսի ճշմարիտ վարդապետութիւնը չունին:

1 Երէցէն ընտրեալ Տիկնոջը՝ ու իր որդիներուն, որ ես ճշմարտութեամբ կը սիրեմ, (և չէ թէ մինակ ես, հապա ամէնքն ալ՝ որ ճշմարտութիւնը կը ճանչնան,) Են ճշմարտութեանը համար՝

2 որ մեր մէջը կը մնայ, ու յաւիտեան մեր հետը պիտի ըլլայ. Շնորհք՝ ողորմութիւն՝ խաղաղութիւն և այլ Մատուծմէն, և Տէր Յիսուս Քրիստոսէն Զօրը Որդիէն՝ ձեր հետը ըլլայ ճշմարտութիւնով ու սիրով:

3 Շատ ուրախ եղայ ես, որ քու որդիներէդ գտայ՝ որ ճշմարտութեամբ կը քալեն ան պատուիրանքին համեմատ, որ Զօրմէն առինք: Եւ հիմա քեզի կ'աղաչեմ՝ ո՞վ Տիկին, ո՞չ իբր թէ նոր պատուիրանք մը քեզի կը գրեմ, հապա ան որ սկիզբէն ունէինք, որ մէկըմէկ սիրենք: Եւ սէրը աս է՝ որ անոր պատուիրանքներուն համեմատ քալենք. «- պատուիրանքը աս է՝ որ ինչպէս սկիզբէն ՚ի վեր լսեցիք, անոր համեմատ քալէք:

4 Ինչու որ շատ մոլորեցուցիչներ ելան աշխարհիս մէջ, որոնք Յիսուս Քրիստոսը մարմինով եկած չեն խոստովանիր. անանկ մէկը մոլորեցուցիչ ու Նեո է:

5 Օգուշացէք ձեր անձերուն, որ աշխատանքնիս չկորսնցընենք, հապա որ լման վարձք առնենք: Եմէն ո՞վ որ յանցանք

6 Ինչու որ շատ մոլորեցուցիչներ ելան աշխարհիս մէջ, որոնք Յիսուս Քրիստոսը մարմինով եկած չեն խոստովանիր. անանկ մէկը մոլորեցուցիչ ու Նեո է:

7 Օգուշացէք ձեր անձերուն, որ աշխատանքնիս չկորսնցընենք, հապա որ լման վարձք առնենք: Եմէն ո՞վ որ յանցանք

8 Ինչու որ շատ մոլորեցուցիչներ ելան աշխարհիս մէջ, որոնք Յիսուս Քրիստոսը մարմինով եկած չեն խոստովանիր. անանկ մէկը մոլորեցուցիչ ու Նեո է:

9 Օգուշացէք ձեր անձերուն, որ աշխատանքնիս չկորսնցընենք, հապա որ լման վարձք առնենք: Եմէն ո՞վ որ յանցանք

10 Ինչու որ շատ մոլորեցուցիչներ ելան աշխարհիս մէջ, որոնք Յիսուս Քրիստոսը մարմինով եկած չեն խոստովանիր. անանկ մէկը մոլորեցուցիչ ու Նեո է:

- կը գործէ ու Քրիստոսի վարդապետութեանը մէջ չկենար, անիկայ Աստուած չունի. ան որ Քրիստոսի վարդապետութեանը մէջ կը կենայ,
- 10 անիկայ Հայրն ալ ունի՝ Որդին ալ: Թէ որ մէկը ձեզի գայ՝ ու աս վարդապետութիւնը չբերէ, անիկայ տուներնիդ մի՛ ընդունիք, և անոր խա-
- 11 րե մի՛ ըսէք: Վանդի ո՞վ որ անոր Բարե կ'ըսէ, անոր չար գործքերուն հաղորդ կ'ըլլայ:
- 12 Շատ բան ունի ձեզի գրելու, բայց չուզեցի թղթով ու մելանով գրել. ինչու որ յոյս ունիմ որ ձեզի գամ, ու բերան առ բերան խօսիմ, որ
- 13 մեր ուրախութիւնը կատարեալ ըլլայ: Բարե կ'ընեն քեզի՝ քու ընտրեալ քրոջդ որդիքը:

ԵՐԲՈՐԴԻ ԹՈՒՂԹ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՅԵԼՈՅՆ

1 Առաքեալը կը գովէ Գալիոսի բարեպաշտութիւնը, 5 և հիւրասիրութիւնը, 7 որով ճշմարիտ քարոզիչները կը պատուէր. 9 կը գանդատի Դիոտրեփեսին անվայել վարմունքին և անափառութեանը համար, 11 որուն չար օրինակէն զգուշանալու պատուէր կուտայ. 12 մասնաւոր վկայութիւն մը կ'ընէ Դեմետրիոսին բարի համբաւին վրայով:

- 1 Երէցէն Գալիոս սիրելիին, որն որ ես կը սիրեմ ճշմարտութեամբ: Սիրելի՛ աղօթք կ'ընեմ որ ամէն կողմէ յաջողութեան մէջ ու առողջ ըլլաս, ինչպէս որ քու հոգիդ ալ յաջողութեան
- 3 մէջ է: Ինչու որ շատ ուրախացայ, երբոր քանի մը եղբայրներ եկան, ու քու ճշմարտութեանդ վրայով վկայեցին, ինչպէս որ դուն ճշմարտութեամբ կը քալես. Ասկէ մեծ ուրախութիւն մը չունիմ, որ կը լսեմ թէ իմ որդի-
- 5 ներս ճշմարտութեան մէջ կը քալեն: Սիրելի՛

- 6 գուն հաւատարմաբար կ'ընես, ինչ որ կընես
 եղբայրներուն՝ և օտարներուն. Որոնք եկեղե-
 7 ցիին առջևը վկայեցին քու սիրոյդ վրայով. որ
 եթէ աստուածահաճոյ կերպով զանոնք ճամբայ
 8 մը չեն առներ: Ուստի մենք պարտաւոր ենք
 անանկները ընդունելու, որ ճշմարտութեանը
 գործակից ըլլանք:
 9 Եկեղեցիին գրեցի. բայց 'Վիտորեփէս' որ մե-
 ջերնին առաջին ըլլալ կ'ուզէ, մեզ չընդունիր:
 10 Նսոր համար՝ թէ որ դամ, անոր ըրած գործ-
 քերը պիտի յիշեմ, որ մեզի դէմ շաղակրատե-
 լով չարախօսութիւն կ'ընէ. և ասով ալ գոհ չե-
 զած՝ ինքը չընդունիր եղբայրները, ու անոնք որ
 կ'ուզեն ընդունուի՝ կ'արգիլէ, ու եկեղեցիէն ալ կը
 11 հանէ: Սիրելի՛ չարին նմանող մի՛ ըլլար, հա-
 պա բարիին. ան որ բարիք կը գործէ, Նստուծ-
 մէ է. բայց ան որ չարիք կը գործէ, անիկայ
 12 զՆստուած տեսած չէ: 'Վեմետրիոսին համար
 ամէնն ալ կը վկայեն, բուն իսկ ճշմարտութիւնն
 ալ. մենք ալ կը վկայենք. և դուք գիտէք որ
 մեր վկայութիւնը ճշմարիտ է:
 13 Շատ բան ունէի գրելու. բայց չեմ ուզեր մեղա-
 14 նով ու գրիչով քեզի գրել: Սակայն յոյս ունիմ
 մօտերս քեզ տեսնելու, ու բերան առ բերան
 15 պիտի խօսինք: Խաղաղութիւն քեզի. բարե-
 կամները քեզի բարև կ'ընեն. բարև՝ ըրէ հիւ
 րեկամներուն՝ ամէն մէկուն անունովը:

ՅՈՒԴԵՅԻ ԵՌԵՔԵԼՈՅՆ

1 Առաքեալը կը յորդորէ քրիստոնեաները՝ որ հաստատ կենան հաւատքին դաւանութեանը մէջ, 4 ծանուցանելով անոնց թէ խաբերայ վարդապետներ մտած են մէջերնին՝ որ զանոնք մոլորեցնեն. որոնց դատապարտելի վարդապետութեանը ու վարմունքին համար՝ սոսկալի պատիժ պատրաստուած է. 20 իսկ բարեպաշտներուն վրայով կ'իմացընէ թէ՛ անոնք Աստուծոյ աղօթք բնելով՝ Սուրբ Հոգիին օգնականութեամբը կրնան հաստատուն կենալ, շնորհք ածիլ, անձերնին պահել և ուրիշներն ալ ազատել աս մոլորեցուցիչներուն որոգայթներէն :

1 Յուդա՝ Յիսուս Քրիստոսի ծառայ ու Յակոբոսին եղբայրը. ձեզի՝ որ Հայր Աստուծմէն սրբութեամբ էք, և Յիսուս Քրիստոսէն պահուած —

2 կանչուած. Ողորմութիւնը ու խաղաղութիւնը և սէրը ձեր վրայ շատնայ :

3 Սիրելիներ՝ բոլոր ջանքը վրաս առնելով ձեզի գրելու հասարակաց փրկութեանը համար, Ի՞նչպէ՞ս հարկ սեպեցի ձեզի գրել, ու յորդորել, որ մրցիք ան հաւատքին համար՝ որ անգամ մը

4 սուրբերուն աւանդուեցաւ : Քանզի մէկ քանի մարդիկ զաղտուկ մտան, անոնք որ առաջուց աս դատապարտութեանը համար որոշուած էին, ամբարիշտներ, որ մեր Աստուծոյ շնորհքը անառակութեան դարձուցին, և մի միայն խանր՝ ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը ուրա-

5 ցան : Արդ՝ կ'ուզեմ միտքերնիդ բերել, թէ եւ արդէն գիտէք ասիկայ, թէ Տէրը որ Ժողովուրդը Նգիպտոսի երկրէն ազատեց, ետքը Հաւա-

6 տացողները կորսընցուց : Նւ ան հրեշտակները՝ որ իրենց իշխանութիւնը չպահեցին, հապա իրենց բնակութիւնը ձգեցին, մշտնջենաւոր կապերով խաւարի մէջ պահեց՝ մեծ օրուան դա-

- 7 տաստանին : Ինչպէս Սողոմ ու Գոմոր՝ և անոնց բոլորտիքը եղած քաղաքները՝ որոնք ասոնց նման պոռնկեցան ընկերներուն մարմինին ետեւէն երթալով, առջևնիս օրինակ կեցեր են՝ յաւիտենական կրակին դատապարտութիւնը
- 8 ընդունելով : Նմանապէս աս ցնորածներն ալ մարմինը կը պղծեն, տէրութիւնը կ'անարգեն,
- 9 փառաւորներուն դէմ կը հայհոյեն : Բայց Միքայէլ հրեշտակապետը երբոր Սատանային դէմ դնելով՝ Սովսէսին մարմինին համար կը վեճէր, չհամարձակեցաւ հայհոյութեան դատապարտութիւն բերել «*այ*» վրայ . հապա ըսաւ, Տէրը
- 10 յանդիմանէ քեզ : Իսկ ասոնք՝ ան բաներուն որ չեն հասկընար, հայհոյութիւն կ'ընեն . և ան բաները որ բնականաբար անբան անասուններու
- 11 պէս գիտեն, անոնց մէջ կ'ապականին : Անոնց՝ որ Այեւին ճամբովը գացին, ու Բաղաամին մոլորութեանը «*է*» ցանկութեամբ վարձքի ետեւէ գացին, և Աորխին հակառակութեանը
- 12 «*է*» կորսուեցան : Ասոնք ձեր սիրոյ խնջոյքներուն մէջ արատներ են, ու ձեզի հետ կերուխումի նստած ատեննին աներկիւղ իրենց անձը կը կերակրեն . անջուր ամպեր հովերէն քշուած . պտուղնին կորսընցուցած ծառեր, բերք չունեցող, երկու անգամ մեռած, արմատէն խլուած .
- 13 Օտովու կատղած ալիքներ, որ իրենց անձերուն ամօթը կը փրփրոցընեն . մոլորական աստղեր, որոնց համար խաւարին մէզը պահուած է յաւիտեան :
- 14 Անոնց վրայ մարգարէացաւ Ննովք ալ՝ որ եօթներորդ էր Ադամէն, ու ըսաւ . Ահա Տէրը
- 15 իր բիւրաւոր սուրբերովը եկաւ, Ամենուն դատաստան ընելու, ու բոլոր ամբարիշտները յանդիմանելու իրենց ըրած ամբարշտութեանը բոլոր գործքերուն համար, և բոլոր խիստ խօսքե-

- րուն համար՝ որ ամբարիշտ մեղաւորները անոր
 16 դէմ խօսեցան : Եսոնք տրտնջողներ -- քրթմնջողներ են , որոնք իրենց ցանկութիւններուն համեմատ կ'երթան . և իրենց բերանները ամբարտաւան խօսքեր կը զրուցեն . և շահի համար
 17 երեսպաշտութիւն կ'ընեն : Բայց դուք սիրելիներ՝ միտքերնիդ բերէք ան խօսքերը որ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի առաքեալներէն առաջ
 18 ջուց զրուցուեցաւ . Որ ձեզի կ'ըսէին թէ՝ Վերջի ժամանակը ծաղր ընողներ պիտի ըլլան , որոնք իրենց ամբարիշտ ցանկութիւններուն համեմատ պիտի երթան :
- 19 Եսոնք ինքզինքնին զատող շնչաւորներ են , որ
 20 Հոգին հունին : Բայց դուք սիրելիներ՝ անձերնիդ շինելով ձեր ամենասուրբ հաւատքին վրայ ,
 21 և Սուրբ Հոգիով աղօթք ընելով , Ենձերնիդ Եստուծոյ սիրոյն մէջ պահեցէք , մեր Տէր Յիսուս
 22 Քրիստոսի կենաց համար : Եւ խտրութիւն
 23 ընելով՝ ոմանց ողորմեցէք . Եւ ոմանք վախով ազատեցէք՝ կրակէն յափշտակելով զանոնք ,
 ատելով մարմինէն աղտոտուած հանդերձն ալ :
- 24 Եւ անոր՝ որ կարող է ձեզ անբիծ պահել , և
 իր փառքին առջևը անարատ կայնեցընել ցնծութիւնով ,
 25 Մի միայն Եստուծոյ մեր Փրկչին՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսին ձեռքովը փառք ու
 մեծութիւն , զօրութիւն ու իշխանութիւն բոլոր դարերէն առաջ , և հիմա ու բոլոր դարերու մէջ . ամէն :

ՅՈՎՀԵՆՆՈՒ ԵՌԵՔԵԼՈՅՆ

ԵՒ ԵՍՏՈՒԵԾԵԹԵՆ ԵՒԵՏԵՐԵՆՁԻՆ

ԳԼՈՒԽ Ե

4 Յովհաննէս իրեն եղած յայտնութիւնը կը գրէ Ասիայի եօթը եկեղեցիներուն , որոնց նշան ըլլալու համար ցուցուեցաւ իրեն՝ եօթը ոսկեղէն աշտանակները : 7 Բրիստոսի գալուստը , 14 ու անոր զօրութիւնը և մեծափառութիւնը :

1 Յիսուս Քրիստոսի յայտնութիւնը , որ Աստուած անոր տուաւ իր ծառաններուն ցուցնելու ինչ որ շուտով պէտք է ըլլալ . և իր հրեշտակին ձեռքովը խրկելով՝ իր Յովհաննէս ծառային ի-

2 մացուց , Ար Աստուծոյ խօսքին վկայութիւնը ըրաւ , ու Յիսուս Քրիստոսի վկայութիւնը , ինչ

3 որ տեսաւ : Արանի անոր՝ որ կը կարդայ , ու անոնց՝ որ կը լսեն « մարգարէութեանս խօսքերը , և կը պահեն ինչ որ անոր մէջը գրուած է . ինչու որ ժամանակը մօտ է :

4 Յովհաննէսէն եօթը եկեղեցիներուն՝ որ Ասիայի մէջն են . շնորհք և խաղաղութիւն ձեռի՝ Ենկէ՝ որ է , և որ էր , և որ պիտի գայ , ու եօթը

5 Հոգիներէն՝ որ անոր աթոռին առջեւն են . Աւ Յիսուս Քրիստոս հաւատարիմ վկայէն , որ մեռելներուն անդրանիկն է , ու երկրի թագաւորներուն իշխանը . անոր՝ որ մեզ սիրեց , ու մեզ

6 իր արիւնովը մեր մեղքերէն լուաց . Աւ մեզ թագաւորներ ու քահանաներ ըրաւ Աստուծոյ ու իր Հօրը , անոր փառք և զօրութիւն յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

7 Ահա ամպերով կու գայ . ու ամէն աչք պիտի

- տեսնէ անիկայ , և անոնք որ զանիկայ խոցեցին .
 և անոր վրայ կոծ պիտի ընեն երկրիս բոլոր ազ-
 8 գերը . այո՛ . ամէն : Ես եմ Ալֆա և Օմեղա՝
 կ'ըսէ Տէր Աստուած , որ է , և որ էր , և որ պի-
 տի գայ՝ Ամենակալը :
- 9 Ես Յովհաննէս ձեր եղբայրը՝ և Յիսուս Քրի-
 րիստոսի նեղութեանը ու արքայութեանը և
 համբերութեանը մէջ ընկերակիցը , Պատմոս
 ըստած կղզին էի , Աստուծոյ խօսքին համար՝
 ու Յիսուս Քրիստոսի վկայութեանը համար :
- 10 Եւ կիրակի օրը Հոգին իմ վրաս եկաւ , ու ետե-
 ւէս մեծ ձայն մը լսեցի փողն յայն՝ պէս , որ կ'ը-
 11 սէր . Ի՛նչ որ կը տեսնես՝ գիրքի մը մէջ գրէ ,
 ու խրկէ եօթը եկեղեցիներուն , ու Լփեսոսի , ու
 Չմիւռնիայի , և Պերգամոնի , ու Թիւատիրի ,
 և Սարդիկէի , ու Փիղադելփիայի , և Լաւողի-
 12 կիայի մէջ ե՛ն : Եւ դարձայ ան ձայնը տեսնելու՝
 որ ինծի կը խօսէր . ու երբոր դարձայ՝ եօթը ոս-
 13 կեղէն աշտանակներ տեսայ . Եւ եօթը աշտա-
 նակներուն մէջ Դէւ Որդւոյ մարդոյ նման՝ պճղնա-
 ւոր պատմութեան մը հագած , ու կուրծքին վրայ
 14 ոսկի գօտի մը կապած . Եւ իր գլուխը ու մազե-
 րը՝ բուրդի պէս ճերմակ՝ ու ձիւնի պէս , ու իր
 15 աչքերը՝ կրակի բոցի պէս . Եւ իր ոտքերը ոս-
 կեպղինձի նման՝ որպէս թէ հնոցի մէջ կրակ
 դարձած , ու իր ձայնը շատ ջուրերու ձայնի պէս .
- 16 Եւ իր աջ ձեռքին մէջ եօթը աստղ ունէր , ու
 իր բերնէն սրած երկրերան սուր մը կ'ելէր , և
 իր երեսը արևու պէս էր՝ ու իր զօրութեամբը կը
 17 փայլէ : Ու երբոր տեսայ անիկայ , իր ոտքը ին-
 կայ մեռելի պէս . ու իր աջ ձեռքը իմ վրաս դը-
 րաւ ըսելով . Մի վախնար . ես եմ առաջինը ու
 18 վերջինը : Եւ ես կենդանի եմ , ու ես ան եմ որ
 մեռայ , և ահա՛ կենդանի եմ յաւիտեանս յաւի-
 տենից . և ես ունիմ մահուան ու դժոխքին

19 բանալիները : Ուստի գրէ ինչ որ կը տեսնես ,
 20 ան որ կայ , ու ան որ ետքը պիտի ըլլայ . Եօթը
 աստղերուն խորհուրդը՝ որ իմ աջ ձեռքիս մէջը
 տեսար , և եօթը ոսկեղէն աշտանակները . ան
 եօթը աստղերը՝ եօթը եկեղեցիներուն հրեշ-
 տակներն են . և եօթը աշտանակները եօթը
 եկեղեցիներն են :

ԳԼ . Բ

1 Եփեսոսի , 8 Զմիռնիայի , 12 Պերգամոնի 18 և Թիւատիրի եկեղեցիներուն հրեշտակ-
 ներուն՝ այսինքն հոգեւոր պաշտօնեաներուն գրուելու պատուէրները , ու ան եկեղեցի-
 ներուն եղած գովութիւնները ու յանդիմանութիւնները :

- 1 Եփեսոսի մէջ եղած եկեղեցիին հրեշտակին
 գրէ . Եյսպէս կ'ըսէ անիկայ՝ որ իր աջ ձեռքին
 մէջ եօթը աստղերը ունի , ու եօթը ոսկեղէն
- 2 աշտանակներուն մէջը կը պտըտի . Գիտեմ քու
 գործքերդ , և քու աշխատութիւնդ , ու քու
 համբերութիւնդ , և որ չարերուն չես կրնար
 տանիլ , ու փորձեցիր անոնք որ կ'ըսեն՝ թէ ի-
 րենք առաքեալ են , ու չեն , և գտար թէ ստա-
- 3 խօս ես . Ու համբերութիւն ունենալով՝ իմ ա-
 նուանս համար Նիւ-Նի-Ն կրեցիր , ու չթույ-
- 4 ցար : Բայց քեզի դէմ բան մը ունիմ , որ քու
- 5 առջի սէրդ ձգեցիր : Միտքդ բեր հիմա ուսկից
 որ ինկար , ու ապաշխարէ , և առջի գործքերդ
 ըրէ . եթէ ոչ՝ շուտով կու գամ քեզի , ու քու
 աշտանակդ իր տեղէն պիտի շարժեմ՝ թէ որ
- 6 չապաշխարես : Բայց ասիկայ ունիս , որ Նիկո-
 ղայոսեանց գործքերը կ'ատես , որոնք ես ալ կ'ա-
- 7 տեմ : Ըն որ ականջ ունի՝ թող լսէ թէ Հոգին
 ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն . Ըն որ կը յաղթէ՝
 անոր ուտել պիտի տամ կենաց ծառէն , որ իմ
 Եստուծոյս դրախտին մէջն է :
- 8 Եւ Չմիւռնիայի մէջ եղած եկեղեցիին հրեշ-
 տակին գրէ . Եյսպէս կ'ըսէ Եռաջինը ու վերջի-
- 9 նը , որ մեռաւ ու կենդանացաւ . Գիտեմ քու

- գործքերդ ու նեղութիւնդ՝ և աղքատութիւնդ ,
 (բայց հարուստ ես ,) ու անոնց հայհոյութիւնը՝
 որ կ'ըսեն , թէ իրենք Հրէայ են , ու չեն , հա-
- 10 պա Սատանայի ժողովք մը : Բնաւ մի՛ վախնար
 ան բաներէն որ պիտի կրես . ահա Բանսարկուն
 ձեզմէ Բէ Կալեմը բանտը պիտի ձգէ , որ փոր-
 ձուիք , և տասը օր նեղութիւն պիտի ունենաք .
- 11 մինչև 'ի մահ հաւատարիմ եղիր , ու քեզի կե-
 11 նաց պսակը պիտի տամ : Ան որ ականջ ունի՝
 թող լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն .
 Ան որ կը յաղթէ՝ երկրորդ մահէն պիտի չվը-
 նասուի :
- 12 Եւ Պերգամոնի մէջ եղած եկեղեցիին հրեշ-
 տակին գրէ . Այսպէս կ'ըսէ անիկայ՝ որ սրած
- 13 երկրերան սուրը ունի . Գիտեմ քու գործքերդ ,
 և թէ ուր կը բնակիս՝ «Եւֆրատ» Սատանային աթո-
 ոին եղած տեղը , ու իմ անունս կը պահես , և
 իմ հաւատքս չուրացար ան օրերը անգամ՝ որ
 Անթիպաս իմ հաւատարիմ վկաս սպաննուեցաւ
- 14 ձեր մէջը , ուր որ Սատանան կը բնակի : Բայց
 քեզի դէմ քիչ մը բան ունիմ . որ հոտ Բաղաա-
 մին վարդապետութիւնը բռնողներ ունիս , որ
 Բաղակին սորվեցուց Խարայէլի որդւոց առջևը
 զայթակողութիւն դնել , որ անոնք կրոց զո-
- 15 հուածներ ուտեն՝ ու պոռնկութիւն ընեն : Ասանկ
 ալ դուն Նիկողայոսեանց վարդապետութիւնը
- 16 բռնողներ ունիս , որն որ ես կ'ատեմ : Ուստի
 ապաշխարէ . եթէ ոչ՝ շուտով կու գամ քեզի , ու
 իմ բերնիս սրովը պիտի պատերազմիմ անոնց
- 17 հետ : Ան որ ականջ ունի՝ թող լսէ թէ Հոգին
 ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն . Ով որ կը յաղթէ՝
 պահուած մանանայէն ուտել պիտի տամ անոր ,
 ու ճերմակ խիճ մը պիտի տամ անոր , և ան
 խիճին վրայ նոր անուն մը գրուած , որն որ
 մէկը չգիտեր , բայց միայն ան՝ որ կ'ընդունի :

- 18 Եւ Թիւատիրի մէջ եղած եկեղեցիին հրեշտա-
կին գրէ . Այսպէս կ'ըսէ Աստուծոյ Որդին , որ
կրակի բոցի պէս աչքեր ունի , ու իր ոտքերը ոս-
19 կեպղենձի նման են . Գիտեմ քու գործքերդ ,
և սէրդ՝ ու հաւատքդ՝ ու քու ծառայութիւնդ
ու համբերութիւնդ , և թէ քու վերջին գործ-
20 քերդ առջիններէն շատ են : Բայց քեզի դէմ
բան մը ունիմ , որ թող կու տաս Յեղարէլ կիներ ,
որ ինքզինքը մարգարէութիւն կ'անուանէ , ու իմ
ծառաներս մոլորեցնելով՝ կը սորվեցնէ պոռնը-
21 կութիւն ընել՝ և կռոց զոհուածներ ուտել : Եւ
ես անոր ժամանակ տուի իր պոռնկութեանը
22 վրայ ապաշխարելու , ու չապաշխարեց : Ահա
ես զանիկայ անկողինը պիտի ձգեմ , ու անոր
հետ շնութիւն ընողները մեծ նեղութեան մէջ ,
թէ որ իրենց գործքերուն վրայ չապաշխարեն :
23 Եւ անոր զաւակները մահով պիտի սպաննեմ .
ու բոլոր եկեղեցիները պիտի գիտնան թէ ես ան
եմ՝ որ երկամունքները ու սիրտերը կը քրն-
նեմ . և ամէն մէկերնուդ ձեր գործքերուն հա-
24 մեմատ պիտի հատուցանեմ : Բայց ձեզի կ'ը-
սեմ միւսներուդ՝ որ Թիւատիրի մէջ էք , ու
աս վարդապետութիւնը չունիք , որ չճանչ-
ցաք Սատանային խորունկ բաները՝ (ինչպէս որ
կ'ըսեն .) Ձեր վրայ ուրիշ ծանրութիւն չեմ
25 ձգեր . Հապա ան որ ունիք՝ պահեցէք մինչև
26 որ ես գամ : Եւ ան որ կը յաղթէ՝ ու իմ
գործքերս մինչև վերջը կը պահէ , անոր իշխա-
27 նութիւն պիտի տամ ազգերուն վրայ . (Եւ
պիտի հովուէ զանոնք երկաթէ զաւազանով .
անոնք բրուտի ամաններու պէս պիտի փռչ-
28 րուին .) Ինտոր որ ես ալ իմ Հօրմէս առի .
29 ու անոր պիտի տամ առաւօտեան աստղը : Ան
որ ականջ ունի՝ թող լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ը-
սէ եկեղեցիներուն :

ԳԼ . Գ

2 Քրիստոս կը յանդիմանէ Սարգիկէի եկեղեցիին հրեշտակը . 3 կը յորդորէ զանիկայ որ ապաշխարէ , և սպառնալիք կ'ընէ անոր . 8 կը գովէ Փիղադեղփիայի եկեղեցիին հրեշտակը 10 իր արթնութեանը և համբերութեանը համար . 15 կը նախատէ Նաւոդիկէի եկեղեցիին հրեշտակը՝ ոչ պաղ և ոչ տաք ըլլալուն համար , 19 և կը պատուիրէ որ աւելի նախանձաւոր ու ջերմեռանդ ըլլայ : 20 Քրիստոս դուռը կայնած կը բաղնէ :

- 1 Եւ Սարգիկէի մէջ եղած եկեղեցիին հրեշտակին գրէ , Այսպէս կ'ըսէ անիկայ՝ որ ունի Աստուծոյ եօթը Հոգիները՝ ու եօթը աստղերը . Գիտեմ քու գործքերդ՝ որ դուն անուն ունիս
- 2 թէ կենդանի ես , ու մեռած ես : Արթնն կեցիր՝ և հաստատէ մնացած բաները որ մեռնելու վրայ են , ինչու որ քու գործքերդ Աստուծոյ
- 3 առջևը կատարեալ չգտայ : Հիմա մի'տքդ բեր թէ ինչպէս ընդունեցիր ու լսեցիր , ու պահէ , և ապաշխարէ . բայց թէ որ արթննալու չըլլաս , գողի պէս քու վրադ պիտի գամ , ու բնաւ պիտի չգիտնաս թէ որ ժամուն քու վրադ պիտի
- 4 գամ : Սակայն քանի մը անձինք ունիս Սարգիկէի մէջ , որոնք իրենց հանդերձները չաղտոտեցին , և ճերմակներով պիտի պտըտին ինծի
- 5 հետ , քանզի արժանի են : Են որ կը յաղթէ՝ ճերմակներ պիտի հագնի . ու ես անոր անունը կենաց գիրքէն պիտի չաւրեմ , և անոր անունը պիտի դաւանիմ իմ Հօրս առջևը՝ ու անոր հրեշտակներուն առջևը : Են որ աւանջ ունի՝ թող լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն :
- 7 Եւ Փիղադեղփիայի մէջ եղած եկեղեցիին հրեշտակին գրէ . Այսպէս կ'ըսէ ան Սուրբը՝ ան Ճշմարիտը՝ որ Ղաւիթի բանալին ունի , կը բանայ՝ ու մէկը չկայ որ գոցէ , և կը գոցէ՝ ու մէկը
- 8 չկայ որ բանայ . Գիտեմ քու գործքերդ . ահա քու առջիդ բացուած դուռ մը դրի , որ մէկը չկրնար գոցել . ինչու որ դուն քիչ մը կարողութիւն ունիս , և իմ խօսքս պահեցիր , ու իմ ա-
- 9 նունս չուրացար : Եհա ես քեզի կու տամ Սա-

- տանային ժողովքէն եղողները՝ որոնք կ'ըսեն թէ՛ իրենք Հրէայ են , ու չեն , հապա սուտ կ'ըսեն . ահա պիտի ստիպեմ անոնք՝ որ զան ու երկրպագութիւն ընեն քու ոտքերուդ առջևը , և ճանչ-
- 10 նան՝ թէ ես քեզ սիրեցի : Արովհետեւ իմ համբերութեանս խօսքը պահեցիր , ես ալ քեզ պիտի պահեմ փորձութեան ժամանակը , որ պատ-
- 11 երեսը բնակողները փորձելու համար : Ահա ես շուտով կու գամ . ունեցածդ «*ֆ*»-ը բռնէ , որ
- 12 մէկը չառնէ քու պսակդ : Ան որ կը յաղթէ՛ անիկայ իմ Աստուծոյս տաճարին մէջ սիւն մը պիտի ընեմ , ու ալ դուրս պիտի չելլէ . և անոր վրայ իմ Աստուծոյս անունը պիտի գրեմ , ու իմ Աստուծոյս քաղաքին անունը , «*յօֆֆ*» նոր Երուսաղեմին , որ երկինքէն իմ Աստուծմէս կ'իջնէ ,
- 13 և իմ նոր անունս . Ան որ ականջ ունի՝ թող լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն :
- 14 Եւ Լառոդիկէի մէջ եղած եկեղեցիին հրեշտակին գրէ . Այսպէս կ'ըսէ Ամէնը՝ հաւատարիմ ու ճշմարիտ Սկան , Աստուծոյ արարածոց Ըս-
- 15 կիզբը . Գիտեմ քու գործքերդ՝ որ ո՛չ պաղ ես , ու ո՛չ տաք . երանի թէ պաղ ըլլայիր՝ կամ տաք :
- 16 Ուստի դուն որ զաղջ ես , ու ո՛չ տաք՝ ո՛չ ալ պաղ , քեզ բերնէս դուրս փսխելու վրայ եմ .
- 17 Բանդի կ'ըսես , Ես հարուստ եմ՝ ու մեծցայ , և բանի մը կարօտ չեմ . ու չես գիտեր՝ որ դուն խեղճ ու թշուառական ես՝ և աղքատ ու կոյր ու
- 18 մերկ : Ես քեզի խորհուրդ կու տամ . ինծմէ կըրակի մէջ փորձուած ոսկի ծախու առ՝ որ հարըստանաս , ու ճերմակ հանդերձներ՝ որ հագնիս , որ քու ամօթալի մերկութիւնդ չերենայ . և
- 19 աչքերդ դեղ դիր՝ որ տեսնես : Ես իմ ամէն սիրածս կը յանդիմանեմ ու կը խրատեմ . ուս-
- 20 տի նախանձաւոր եղիր ու ապաշխարէ : Ահա

ես դուռը կայներ եմ ու կը զարնեմ . թէ որ մէկը իմ ձայնս լսէ , ու դուռը բանայ , անոր քովը պիտի մտնեմ , և անոր հետը ընթրիք պիտի ընեմ , ան ալ իմ հետս : Են որ կը յաղթէ , իմ հետս իմ աթոռս նստել պիտի տամ անոր . ինտոր որ ես ալ յաղթեցի՝ ու իմ Հօրս հետ ա-

22 նոր աթոռը նստայ : Են որ ականջ ունի՝ թող լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն :

ԳԼ . Դ

2 Յովհաննէս Աստուծոյ աթոռը կը տեսնէ երկինքին մէջ : 4 Քսանուչորս երէցները : 6 2որս կենդանիները՝ որոնք առջնուն ու ետնուն աչքերով լեցուն էին : 10 Երէցները՝ իրենց պսակները աթոռին վրայ նստողն ոտքը դնելով , երկրպագութիւն կ'ընեն անոր :

1 Աս բաներէն ետքը տեսայ , և ահա երկինքի մէջ բացուած դուռ մը կար , և առջի ձայնը որ լսեցի , փողի նման էր , որ ինծի հետ կը խօսէր ու կ'ըսէր . Հոս ելի՜ր՝ ու ասկէ ետքը ըլլալու բա-

2 ները քեզի ցուցընեմ : Աւ շուտ մը Հոգին իմ վրաս եկաւ . և ահա աթոռ մը դրուած էր եր-

3 կինքի մէջ . Ու աթոռին վրայ մէկը նստեր էր . և նստողը յասպիս ու սարգիոն քարերու երևոյ-

4 թին նման էր : Աւ աթոռին բոլորտիքը ծիածան՝ զմրուխտի երևոյթի նման . ու աթոռին բոլորտիքը քսանուչորս աթոռներ , և ան աթոռներուն վրայ քսանուչորս երէցներ նստեր էին՝ ճերմակ հանդերձներ հագած , ու գլուխ-

5 նին ոսկիէ պսակներ «-նէն» : Աւ աթոռէն փայլակներ ու ձայներ և որոտումներ կ'ելլէին , ու աթոռին առջին եօթը հատ բորբոքած կրակի դամբարաններ էային , որոնք Աստուծոյ եօթը Հոգիներն

6 են : Աւ աթոռին առջեւ իբրեւ ապակեղէն ծով մը՝ ականվանիի նման , և աթոռին մէջը՝ ու աթոռին բոլորտիքը չորս կենդանիներ , որ աչքե-

7 րով լեցուն էին առջեւն ու ետեւն : Աւ առջի կենդանին՝ առիւծի նման էր , ու երկրորդ կենդանին՝ զուարակի նման , և երրորդ կենդանին

- մարդու երես ունէր , ու չորրորդ կենդանին՝
 8 թռչող արծիւի նման : Եւ չորս կենդանիներուն
 ամէն մէկը շուրջանակի վեց վեց թև ունէր . ու
 ներսէն աչքերով լեցուն էին . ու չէին հանգչեր
 ո՛չ ցորեկը ո՛չ ալ գիշերը՝ ըսելով . Սուրբ՝ Սուրբ՝
 Սուրբ՝ Տէր Աստուած Ամենակալ , որ էր , և որ
 9 է , և որ պիտի գայ : Ու երբոր ան կենդանի-
 ները փառք ու պատիւ և գոհութիւն կու տային
 աթոռին վրայ նստողին՝ որ կենդանի է յաւի-
 10 տեանս յաւիտենից , Քսանուչորս երէցները ա-
 թոռին վրայ նստողին առջևը կ'իյնային՝ ու եր-
 կըրպագութիւն կ'ընէին յաւիտեանս յաւիտե-
 նից կենդանի եղողին , և իրենց պսակները ա-
 11 թոռին առջևը կը ձգէին՝ ըսելով . Արժանի ես
 Տէր՝ փառք ու պատիւ և զօրութիւն առնելու .
 ինչու որ ամէն բան դուն ստեղծեցիր , ու քու
 կամքովդ եղան ու ստեղծուեցան :

ԳԼ . Ե

1 Եօթը կնիքով կնքուած գիրքը : 9 Միայն մերթուած Գառնուկը արժանի էր զանկայ
 բանալու : 12 Վասն որոյ երէցները փառք ու գոհութիւն կու տան անոր , 9 ու կը
 խոստովանին թէ անիկայ փրկեց զիրենք իր արիւնովը :

- 1 Եւ աթոռին վրայ նստողին աջ ձեռքը մէկ
 գիրք մը տեսայ՝ ներսէն ու դուրսէն գրուած , և
 2 Եօթը կնիքով կնքուած : Ու մէկ զօրաւոր հրեշ-
 տակ մը տեսայ՝ որ մեծ ձայնով կը կանչէր . Ո՞վ
 արժանի է ատ գիրքը բանալու , ու ատոր կնիք-
 3 ները քակելու : Եւ ո՛չ երկինքի մէջ՝ ո՛չ երկրի
 վրայ՝ ու ո՛չ երկրի տակը հփռուեցաւ՝ մէկը՝ ոչ կարող
 ըլլար ան գիրքը բանալու , ո՛չ ալ անոր նայելու :
 4 Ես ալ սաստիկ կու լայի՝ որ մէկը արժանի չը-
 գտնուեցաւ ան գիրքը բանալու , ո՛չ ալ անոր
 5 նայելու : Ու երէցներէն մէկը ըսաւ ինծի . Մի
 լար . ահա Յուդայի ցեղէն եղող Առիւծը՝ Դա-
 ւիթի Արմատը յաղթեց ան գիրքը բանալու՝
 6 ու անոր Եօթը կնիքները քակելու : Եւ տե-

սայ որ աթոռին ու չորս կենդանիներուն մէջ
 տեղը և երէցներուն մէջտեղը կայնած Գառ-
 նուկ մը կար՝ որպէս թէ մորթուած , որ եօթը
 եղջիւր ու եօթը աչք ունէր , որոնք Մատուծոյ
 եօթը Հոգիներն են՝ որ բոլոր երկիրը կը խըր-
 7 կուին : Եւ անիկայ եկաւ՝ ու աթոռին վրայ
 8 նստողին աջ ձեռքէն գիրքը առաւ : Ու երբոր
 գիրքը առաւ , չորս կենդանիները ու քսանու-
 չորս երէցները Գառնուկին առջևը ինկան , և
 ամէնքն ալ քնարներ ունէին , ու ոսկիէ խնկա-
 մաններ խունկով լեցուն , որ սուրբերուն աղօթքն
 9 է : Եւ նոր երգ մը կ'երգէին՝ ըսելով . Արժանի
 ես դուն ատ գիրքը առնելու՝ ու ատոր կնիքները
 բանալու . ինչու որ մորթուեցար , ու մեզ ծա-
 խու առիր Մատուծոյ՝ քու արիւնովդ ամէն ցեղէ
 10 ու լեզուէ և ժողովուրդէ ու ազգէ . Եւ ասոնք
 մեր Մատուծոյ թագաւորներ ու քահանաներ
 11 ըրիր , ու երկրի վրայ պիտի թագաւորեն : Եւ
 նայեցայ՝ ու շատ հրեշտակներու ձայն լսեցի ,
 աթոռին՝ ու կենդանիներուն և երէցներուն բո-
 լորտիքն էին . ու անոնց թիւն էր բիւրք բիւրուց՝
 12 և հազարք հազարաց . Որոնք մեծ ձայնով կ'ը-
 սէին . Ատ մորթուած Գառնուկը արժանի է
 զօրութիւն՝ ու հարստութիւն՝ և իմաստութիւն՝
 ու կարողութիւն՝ և պատիւ ու փառք ու օրհ-
 13 նութիւն առնելու : Եւ բոլոր արարածները՝ որ
 երկինքի մէջ՝ ու երկրի վրայ՝ ու երկրի տակը և
 ծովու մէջ , ու ամէն ինչ որ անոնց մէջը կայ՝
 լսեցի որ կ'ըսէին . Աթոռին վրայ նստողին՝ և
 Գառնուկին՝ օրհնութիւն ու պատիւ և փառք ու
 14 զօրութիւն յաւիտեանս յաւիտենից : Եւ չորս
 կենդանիները կ'ըսէին՝ Ամէն . ու երէցները ին-
 կան՝ ու երկրպագութիւն ըրին :

ԳԼ . Զ

1 Կնիքներուն կարգաւ բացուիլը , ու անոնց հետեւեալ երեւոյթները :

- 1 Եւ տեսայ՝ երբոր Գառնուկը եօթը կնիքներուն մէկը բացաւ, ու չորս կենդանիներուն մէկէն որոտումի պէս ձայն մը լսեցի՝ որ կ'ըսէր,
- 2 Եկ՛ուր ու տես: Ու տեսայ՝ և ահա ճերմակ ձի մը. ու անոր վրայ հեծնողը աղեղ մը ունէր. և պսակ մը տրուեցաւ անոր. և անիկայ յաղթող էր, ու յաղթելու ելաւ:
- 3 Ու երբոր երկրորդ կնիքը բացաւ, երկրորդ
- 4 կենդանիէն լսեցի՝ որ կ'ըսէր, Եկ՛ուր: Եւ ուրիշ ձի մը ելաւ շառագոյն, ու անոր վրայ հեծնողին իշխան տրուեցաւ որ երկրէս խաղաղութիւնը առնէ, որ իրար սպաննեն. ու անոր մէկ մեծ սուր մը տրուեցաւ:
- 5 Ու երբոր երրորդ կնիքը բացաւ, երրորդ կենդանիէն լսեցի՝ որ կ'ըսէր, Եկ՛ուր ու տես. ու տեսայ՝ և ահա սև ձի մը, ու անոր վրայ հեծնողը իր ձեռքը կշիռ մը ունէր: Ու չորս կենդանիներուն մէջէն ձայն մը լսեցի՝ որ կ'ըսէր. Վապի՛ճ մը ցորենը մէկ դահեկանի, ու իրեք կապի՛ճ գարին մէկ դահեկանի. և ձէթին ու գինիին մնաս չընես:
- 7 Ու երբոր չորրորդ կնիքը բացաւ, չորրորդ կենդանիէն ձայն մը լսեցի՝ որ կ'ըսէր, Եկ՛ուր ու
- 8 տես: Ու տեսայ՝ և ահա դեղին ձի մը, ու անոր վրայ հեծնողին անունը Մահ էր, և Դժոխքը անոր ետեւէն կ'երթար. ու անոր իշխանութիւն տրուեցաւ երկրի չորրորդ մասին վրայ, որ սրով ու սովով և մահով՝ ու երկրի գաղաններով սատկեցընէ:
- 9 Ու երբոր հինգերորդ կնիքը բացաւ, սեղանին տակը տեսայ ան մարդոց հոգիները, որ սպաննուած էին Աստուծոյ խօսքին համար, ու անոր
- 10 վկայութեանը համար՝ որ իրենք ունէին. Եւ մեծ ձայնով աղաղակեցին ու ըսին. Ո՛վ սուրբ ու ճշմարիտ Տէր՝ մինչև երբ չես դատեր, ու մեր

- արիւնին վրէժը երկրի բնակիչներէն պահանջեր :
- 11 Եւ ճերմակ հանդերձներ տրուեցաւ անոնց , ու ըսուեցաւ անոնց՝ որ քիչ մը ատեն ալ հանգչին , մինչեւ որ անոնց ծառայակիցները ու անոնց եղբայրները լման ըլլան , որոնք իրենց պէս պիտի սպաննուէին :
- 12 Եւ տեսայ՝ երբոր վեցերորդ կնիքը բացաւ , ու մեծ շարժ մը եղաւ , ու արեւը սեցաւ մաղեղէն քուրձի մը պէս , և լուսինը բոլորովին արիւնի
- 13 պէս եղաւ . Ու երկնից աստղերը գետինը թափ-
թրփեցան , ինչպէս որ սաստիկ հովէն շար-
ժուած թզենին իր տհաս պտուղները կը թա-
- 14 փէ . Եւ երկինքը գալարուող տոմսի պէս կը քաշուէր . ու բոլոր լեռները և կղզիները իրենց
- 15 տեղերէն շարժեցան : Ու երկրի թագաւորները և մեծամեծները ու հաղարապետները և հա-
րուստները և զօրաւորները ու բոլոր ծառաները ու բոլոր ազատները այրերուն և լերանց ապա-
- 16 ռաժներուն մէջ պահուրտեցան . Եւ լեռներուն ու ապառաժներուն կ'ըսէին . Արանիս ինկէք ու մեզ ծածկեցէք անոր երեսէն՝ որ աթոռին վրայ կը նստի , ու Գառնուկին բարկութենէն .
- 17 Ինչու որ անոր բարկութեանը մեծ օրը եկաւ , ու ո՞վ կրնայ գիմանալ :

ԳԼ . Է

2 Մէկ հրեշտակ մը Աստուծոյ ծառաներուն ծակատները կը կնքէ : 4 Կնքուածներուն թիւը՝ այսինքն Խորայել ամէն մէկ ցեղէն որոշեալ թիւ մը , 9 ու բոլոր ուրիշ ազգե-
րէն անհամար ժողովուրդներ՝ որոնք աթոռին առջև կը կենային ճերմակ հանդերձներ հագած՝ ու ձեռքերնին արմաւենիներ բռնած : 14 Անոնց հանդերձները Գառնուկին արիւնովը լուացուած էին :

- 1 Եւ ասկէ ետեւ տեսայ չորս հրեշտակներ՝ որոնք երկրի չորս անկիւնը կեցեր էին , ու երկրի չորս հովերը բռներ էին , որ երկրի վրայ հով չփչէ , ու
- 2 ո՛չ ծովու վրայ , ո՛չ ալ մէկ ծառի մը վրայ : Եւ մէկ ուրիշ հրեշտակ մը տեսայ՝ որ արեւելքէն ելաւ , ու Աենդանի Աստուծոյ կնիքը ունէր . և

- մեծ ձայնով մը աղաղակեց ան չորս հրեշտակներուն , որոնց իշխաններն տրուած էր երկրին ու
- 3 ծովուն վնասելու , Ու ըսաւ . Երկրին վնաս մի՛ ընէք , ոչ ծովուն , ոչ ալ ծառերուն , մինչև որ մեր Մատուծոյն ծառաներուն ճակատները կրն-
- 4 քենք : Եւ կնքուածներուն համրանքը լսեցի՝ ոչ էր հարիւր քառասունուչորս հազար՝ Խորայէլի
- 5 որդւոցը բոլոր ցեղերէն կնքուած . Յուդայի ցեղէն տասուերկու հազար կնքուած , Ռուբենի ցեղէն տասուերկու հազար կնքուած ,
- 6 Գադի ցեղէն տասուերկու հազար կնքուած , Մանասէի ցեղէն տասուերկու հազար կնքուած ,
- 7 Շմաւոնի ցեղէն տասուերկու հազար կնքուած , Դևիի ցեղէն տասուերկու հազար կնքուած ,
- 8 Իսաքարի ցեղէն տասուերկու հազար կնքուած , Չաբուլոնի ցեղէն տասուերկու հազար կնքուած ,
- 9 Յովսեփի ցեղէն տասուերկու հազար կնքուած , Բենիամինի ցեղէն տասուերկու հազար կնքուած :
- 10 Եսկէ ետքը տեսայ , և ահա մեծ բազմութիւն՝ որն որ մէկը չէր կրնար համրել , բոլոր ազգերէն՝ ու ցեղերէն՝ և ժողովուրդներէն՝ ու լեզուներէն , որոնք աթոռին առջևը ու Գառնուկին առջևը կեցեր էին՝ ճերմակ հանդերձներ հա-
- 11 զած , և ձեռքերնին արմաւենիներ բռնած . Եւ մեծաձայն կ'աղաղակէին ըսելով . Փրկութիւնը մեր Մատուծոյ՝ որ աթոռին վրայ կը նստի , ու
- 12 Գառնուկին : Եւ բոլոր հրեշտակները աթոռին ու երէցներուն և չորս կենդանիներուն բոլորաթիւքը կեցեր էին , ու իրենց երեսներուն վրայ աթոռին առջևը ինկան՝ ու Մատուծոյ երկրպա-
- 13 զութիւն ըրին , Նսելով . Եւ մէն . օրհնութիւն ու փառք և իմաստութիւն ու գոհութիւն և պա-

- տիւ ու զօրութիւն և կարողութիւն մեր Աստու-
- 13 ծոյն՝ յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն : Ու երէց-
ներէն մէկը պատասխան տալով՝ ինծի ըսաւ .
Ասոնք որ ճերմակ հանդերձներ հագած են՝ ո՞վ
- 14 են , և ո՞ւսկից եկան : Աս ալ ըսի անոր . Տէր
իմ՝ դուն գիտես . ու ըսաւ ինծի . Ասոնք են մեծ
նեղութենէ եկողները , որ իրենց հանդերձները
լուացին , ու զանոնք Գառնուկին արինովը
- 15 ճերմկացին . Անոր համար Աստուծոյ աթոռ-
ոին առջեն են , և իրեն կը ծառայեն ցորեկ ու
գիշեր իր տաճարին մէջը . և աթոռին վրայ
նստողը իր վրանը պիտի տարածէ անոնց վրայ .
- 16 Այսուհետեւ ո՛չ պիտի անօթենան՝ ու ո՛չ ծարա-
ւին , ո՛չ ալ արևը՝ կամ մէկ տաքութիւն մը ա-
- 17 նոնց վրայ պիտի իյնայ . Այսն զի Գառնուկը
որ աթոռին մէջն է , պիտի հովուէ զանոնք , ու
կենդանի ջուրերու աղբիւրները պիտի առաջ-
նորդէ զանոնք . և Աստուած բոլոր արցունքնե-
րը պիտի սրբէ անոնց աչքերէն :

ԳԼ . Բ

1 Եօթներորդ կնիքը բացուած ժամանակը , 2 Եօթը հրեշտակներու եօթը փողեր կը
տրուի : 6 Անոնցմէ չորսը իրենց փողերը կը նշեցնեն , որուն կը հետեի մեծ հարուած-
ներ ու պատուհասներ :

1 Ու երբոր եօթներորդ կնիքը բացաւ , լուռ-
թիւն եղաւ երկինքը կէս ժամու հափ :

2 Աւ տեսայ ան եօթը հրեշտակները , որ Աս-
տուծոյ առջևը կը կայնէին . ու անոնց եօթը փող

3 տրուեցաւ : Աւ ուրիշ հրեշտակ մը եկաւ սեղա-
նին առջևը կայնեցաւ , ու ոսկեղէն խնկանոց մը
ունէր . և իրեն շատ խունկ տրուեցաւ , որ բոլոր

4 ոսկի սեղանին վրայ մատուցանէ : Աւ խունկե-
րուն ծուխը սրբոց աղօթքներուն հետ աթոռին առջևը եղող

5 կին ձեռքէն Աստուծոյ առջևը ելաւ : Ու հրեշ-
տակը առաւ խնկանոցը՝ ու զանիկայ սեղանին
կրակէն լեցուց , և ձգեց երկրին վրայ . ու եղաւ

- ձայներ և որոտումներ ու փայլակներ ու երկրա-
 6 շարժ : Եւ եօթը հրեշտակները որ եօթը փողերը
 ունէին՝ պատրաստուեցան որ հնչեցընեն :
- 7 Եւ առջին հրեշտակը փողը հնչեցուց , ու եղաւ
 կարկուտ ու կրակ արիւնով խառնուած , ու երկ-
 րի վրայ ձգուեցաւ , ու երկրին երրորդ մասը այ-
 րեցաւ , և ծառերուն երրորդ մասը այրեցաւ , ու
 ամէն կանանչ խոտ այրեցաւ :
- 8 Ու երկրորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց , և որ-
 պէս թէ մէկ մեծ լեռ մը կրակով բորբոքած՝ ծո-
 վը ձգուեցաւ , ու ծովուն երրորդ մասը արիւն
 9 եղաւ . Եւ ծովուն մէջի շնչաւոր արարածներուն
 երրորդ մասը մեռաւ , ու նաւերուն երրորդ մա-
 սը կորսուեցաւ :
- 10 Ու երրորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց , ու եր-
 կինքէն մէկ մեծ աստղ մը ինկաւ դամբարի պէս
 բորբոքած , և գետերուն ու ջուրի աղբիւրնե-
 11 րուն երրորդ մասին վրայ ինկաւ : Եւ ան աստ-
 ղին անունը Օշինդր էր . ու ջուրերուն երրորդ
 մասը օշինդր եղաւ , և շատ մարդիկ ջուրերէն
 մեռան . քանզի դառն եղան :
- 12 Եւ չորրորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց , ու
 արեւին երրորդ մասը և լուսնին երրորդ մասը
 ու աստղերուն երրորդ մասը զարնուեցաւ , ա-
 նանկ որ անոնց երրորդ մասը խաւարի , և օ-
 րուան երրորդ մասը լոյս չտայ , նոյնպէս ալ գի-
 13 շերուանը :
- Եւ նայեցայ՝ ու երկինքի մէջ թռչող արծիւի
 մը յայն լսեցի , որ մեծ ձայնով կ'ըսէր , Այն վայ
 վայ երկրի վրայ բնակողներուն՝ ան մնացած փո-
 ղի ձայներուն համար , որ իրեք հրեշտակները
 պիտի հնչեցընեն :

ԳԼ . ԹՎ

1 Հինգերորդ հրեշտակը փողը հնչեցընելով՝ մէկ աստղ մը կ'իյնայ երկինքէն , որուն կը տրուի անդունդին բանալին : 2 Անիկայ անդունդը կը բանայ , ուսկից կ'արիճներու-

պէս մարախներ կ'ելեն : 12 Մէկ վայր կ'անցնի : 13 Վեցերորդ փողը կը ֆլուի : 14
 Զորս կապուած հրեշտակները կ'արձակուին :

- 1 Եւ հինգերորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց ,
 ու տեսայ որ երկինքէն աստղ մը ինկաւ երկրի
 վրայ , և անդունդին գուրին բանալին անոր
- 2 տրուեցաւ . Ու անդունդին գուրը բացաւ , ու
 ան գուրէն ծուխ կ'ելէր մեծ հնոցի մը ծու-
 խին պէս . ու խաւարեցաւ արեւը ու օդը գուրին
 ծուխէն :
- 3 Եւ ծուխէն մարախներ կ'ելէր երկրի վրայ .
 ու անոնց զօրութիւն տրուեցաւ երկրի կարիճ-
- 4 ներուն ունեցած զօրութեանը պէս . Եւ անոնց
 ըսուեցաւ որ չփնասեն երկրի խոտին , ոչ ալ կա-
 նանչեղէնի մը՝ և ոչ մէկ ծառի մը , հապա միայն
 ան մարդոց , որոնք իրենց ճակատներուն վրայ
- 5 Աստուծոյ կնիքը չունին : Եւ անոնց հրաման տը-
 րուեցաւ , որ չսպաննեն զանոնք , հապա չար-
 չարեն զանոնք հինգ ամիս . ու անոնց հրա-
 չարանքը կարիճի հրաճարանքին պէս էր՝
- 6 երբոր մարդը կը զարնէ : Եւ ան օրերը մարդիկ
 մահճը պիտի փնտռեն՝ ու պիտի չգտնեն . և պի-
 տի ուղեն մեռնիլ , ու մահճը անոնցմէ պիտի
- 7 փախչի : Եւ մարախներուն նմանութիւնը՝ պա-
 տերազմի պատրաստուած ձիերու պէս , ու ա-
 նոնց գլուխներուն վրայ ոսկեղէն պսակներու
 պէս , և անոնց երեսները մարդոց երեսներու
- 8 պէս էր . Ու անոնք մազեր ունէին կանանց մա-
 ղերուն պէս , ու անոնց ակռաները առիւծներու
- 9 ակռաներու պէս էր : Եւ զրահներ ունէին՝ երկա-
 թէ զրահներու պէս . ու անոնց թևերուն ձայնը
 պատերազմի վազող շատ ձիեր ֆրաճ կառքերու
- 10 ձայնին պէս էր : Եւ կարիճներու նման պոչեր
 ունէին , ու պոչերնուն վրայ խայթոց . և իշխա-
 նութիւն ունէին հինգ ամիս մարդոց փնասելու :
- 11 Եւ իրենց վրայ թագաւոր ունէին անդունդին

- հրեշտակը , որուն անունը Եբրայեցերէն Եբա-
 12 դոն , և Յոյն լեզուով կ'ըսուի Մպողզիոն : Մէկ
 վայր անցաւ . ասկէ ետեւ ահա երկու վայեր ալ
 կու գան :
- 13 Եւ վեցերորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց . ու
 ձայն մը լսեցի Մատուծոյ առջեւ եղող ոսկի սե-
 14 ղանին չորս եղջիւրներէն , Որ կ'ըսէր վեցերորդ
 հրեշտակին՝ որ փողը ունէր . Եփրատ մեծ գե-
 15 կէ : Եւ ան չորս հրեշտակները արձակուեցան ,
 որ պատրաստուած էին Ժամի՝ ու օրուան՝ և ա-
 միսի՝ ու տարիի համար , որ մարդոց երրորդ
 16 մասը մեռցընեն : Եւ ձիաւոր զօրքերուն համ-
 րանքը երկու բիւրք բիւրուց էր , — լսեցի անոնց
 17 համրանքը : Եւ տեսիլքին մէջ այսպէս տեսայ
 ձիերը , ու անոնց վրայ հեծնողները , որ ունէին
 հրեղէն , ու յակնթեղէն , և ծծմբեղէն զրահ-
 ներ . և ձիերուն գլուխները առիւծներու գլուխ-
 ներուն պէս էր . ու անոնց բերնէն կրակ ու ծուխ
 18 և ծծումբ կ'ելէր : Ես երեք հարուածներէն
 մարդոց երրորդ մասը մեռաւ , այսինքն կրակէն
 ու ծուխէն ու ծծումբէն՝ որ անոնց բերնէն կ'ելէր :
 19 Ինչու որ ան ձիերուն զօրութիւնը բերաններնուն
 մէջն է , ու պոչերնուն մէջը . քանզի անոնց
 պոչերը օձերու նման էին , ու գլուխներ ունէին
 20 որոնցմով կը վնասէին : Եւ ուրիշ մարդիկը որ
 աս հարուածներէն չսպաննուեցան , իրենց ձե-
 ուցը գործքերէն չապաշխարեցին , որ երկրպա-
 գութիւն չնեն դւերուն՝ ու ոսկիէ և արծաթէ ու
 պղնձէ և քարէ ու փայտէ շինուած կուռքերուն ,
 որոնք ո՛չ կրնան տեսնել , ո՛չ ալ լսել , ու ո՛չ քա-
 21 լել . Նաեւ չապաշխարեցին իրենց մարդասպա-
 նութիւններէն , ո՛չ ալ իրենց կախարդութիւն-
 ներէն , ո՛չ ալ իրենց պոռնկութենէն , և ո՛չ իրենց
 գողութիւններէն :

ՎԼ . Ժ

1 Զօրաւոր հրեշտակ մը կ'երևնայ՝ իր ձեռքը բացուած գրքոյկ մը ունենալով . 6 երդում կ'ընէ յաւիտեան Վենդանի եղողին վրայ , թէ ալ ուրիշ ժամանակ պիտի չըլայ : 9 Յովհաննէսին հրաման կ'ըլլայ որ ան զիրքը առնէ և ուտէ :

1 Եւ տեսայ ուրիշ զօրաւոր հրեշտակ մը՝ որ երկինքէն կ'իջնէր , ու ամպ հագած էր , և իր գըլխուն վրայ ծիածան կար . ու իր երեսը արևի պէս էր , և իր ոտքերը կրակի սիւներու պէս .

2 Եւ իր ձեռքը գրքոյկ մը ունէր բացուած . ու իր աջ ոտքը ծովուն վրայ դրաւ , և ձախը՝ ցամաքին

3 վրայ . Եւ մեծ ձայնով աղաղակեց՝ առիւծի մը գոչելուն պէս . ու երբոր աղաղակեց , եօթը որո-

4 տումները իրենց ձայներովը խօսեցան : Ու երբոր եօթը որոտումները խօսեցան , պիտի գրէի . ու երկինքէն ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր . Կնքէ ան բաները որ եօթը որոտումները խօսեցան , ու

5 զանոնք մի՛ գրեր : Եւ ան հրեշտակը որ ծովուն վրայ ու ցամաքին վրայ կայնած տեսայ , իր աջ

6 ձեռքը երկինքը վերցուց . Ու երդում ըրաւ յաւիտեանս յաւիտենից Վենդանի եղողին վրայ , որ ստեղծեց երկինքը ու ինչ որ անոր մէջն է , ու երկիրը և ինչ որ անոր մէջն է , և ծովը ու ինչ որ անոր մէջն է , թէ ալ ժամանակ պիտի չըլ-

7 լայ . Հապա եօթներորդ հրեշտակին ձայնին օրերը՝ երբոր փողը հնչեցընէ , Աստուծոյ խորհուրդը պիտի կատարուի , ինչպէս որ իր ծառաներուն մարգարէներուն աւետիս տուաւ :

8 Եւ ան ձայնը որ երկինքէն լսեցի , նորէն խօսեցաւ ինծի՝ ու ըսաւ . Գնա՛ առ ան բաց գրքոյկը՝ որ ծովուն ու ցամաքին վրայ կայնող հրեշ-

9 տակին ձեռքն է : Ես ալ հրեշտակին գացի , ու ըսի անոր . Տո՛ւր ինծի ատ գրքոյկը . ու ըսաւ ինծի . Ե՛՛ռ ասիկայ՝ ու կեր . և քու փորիդ մէջ դառնութիւն պիտի պատճառէ , բայց բերնիդ

10 մէջ մեղրի պէս անուշ պիտի ըլլայ : Եւ գրքոյկը հրեշտակին ձեռքէն առի , ու կերայ զանի-

կայ . և իմ բերնիս մէջը մեղրի պէս անուշ էր . և ուտելէս ետքը փորիս մէջը դառնութիւն եղաւ :
 11 Ու ըսաւ ինծի . Պէտք է որ դուն նորէն մարգարէութիւն ընես շատ ժողովուրդներուն՝ և ազգերուն՝ ու լեզուներուն՝ և թագաւորներու վրայով :

ԳԼ . ԺԸ

3 Երկու վկաները կը մարգարէանան : 6 Անոնք իշխանութիւն պիտի ունենան երկինքը գոցելու՝ որ անձրեւ չգայ : 7 Գազանը պիտի պատերազմի անոնց դէմ, ու սպաննէ զանոնք : 8 Անոնք չթաղուած պիտի մնան , 11 և իրեք ու կէս օրէն ետև յարութիւն պիտի առնեն : 14 Երկրորդ վայը կ'անցնի : 15 Եօթներորդ փողը կը շչուի :

1 Եւ ինծի մէկ եղէգ մը տրուեցաւ գաւազանի պէս , և հրեշտակը կայներ էր՝ ու կ'ըսէր . Ելի՛ր ու չափէ՛ Մատուծոյ տաճարը ու սեղանը՝ և անոր

2 մէջ երկրպագութիւն ընողները : Ու գաւիթը՝ որ տաճարին դուրսն է , ձգէ՛ և մի՛ չափեր . ինչու որ անիկայ հեթանոսներուն տրուած է , ու անոնք սուրը քաղաքը պիտի կոխկուտեն քառ-

3 սունուերկու ամիս : Եւ իմ երկու վկաներուս յօր-նի-ն պիտի տամ , և անոնք քուրճ հագած հագար երկու հարիւր ու վաթսուն օր մարգա-

4 թէութիւն պիտի ընեն : Ասոնք ան երկու ձի-թենիները ու երկու ճրագներն են , որ երկրին

5 Տէրոջը առջևը կը կենան : Եւ թէ որ մէկը ուղէ անոնց մնաս ընել , անոնց բերաններէն կրակ կ'ելլէ , ու իրենց թշնամիները կ'ուտէ . և թէ որ մէկը ուղէ անոնց մնաս ընել , պէտք է որ անի-

6 կայ այսպէս սպաննուի : Ասոնք իշխանութիւն ունին երկինքը գոցելու՝ որ իրենց մարգարէութեան օրերը անձրեւ չգայ , ու ջուրերուն վրայ իշխանութիւն ունին՝ անոնք արին դարձնելու , և ամէն կերպ պատուհասներով երկիրը զարնելու՝

7 քանի անգամ որ ուզեն : Ու երբոր իրենց վրակայութիւնը կատարեն , ան ատենը անդունդէն ելող գազանը անոնց հետ պատերազմ պիտի ընէ , և անոնց պիտի յաղթէ , ու պիտի սպան-

8 նէ անոնք : Եւ անոնց զիերը՝ ինչպէ՞ պիտի մնան ան

- մեծ քաղաքին հրապարակին մէջ, որ հոգևորապէս կ'ըսուի Սողոմ ու Եզիպտոս, ուր որ
- 9 իրենց Տէրն ալ խաչուեցաւ: Եւ ժողովուրդներէն՝ ու ցեղերէն՝ և լեզուներէն՝ ու ազգերէն պիտի տեսնեն անոնց դիերը իրեք ու կէս օր. ու թող պիտի չտան անոնց դիերը գերեզմաններու
- 10 մէջ թաղելու: Եւ անոնք որ երկրի վրայ կը բնակին, ուրախ պիտի ըլլան ու խնդան անոնց վրայ. մինչև անգամ իրարու ընծաներ պիտի խրկեն. ինչու որ աս երկու մարգարէները երկրի բնակիչները չարչարեցին:
- 11 Եւ իրեք ու կէս օրէն ետև՝ Մատուծմէ կենդանութեան հոգի մտաւ անոնց մէջ, ու իրենց ոտքերուն վրայ կայնեցան. և զանոնք տեսնողներուն
- 12 բուն վրայ մեծ վախ ինկաւ: Ու երկինքէն մեծ ձայն մը լսեցի, որ կ'ըսէր անոնց. Վեր ելէք՝ հոս եկէ՛ք, և անոնք ամպով երկինքը վերացան. ու
- 13 անոնց թշնամիները զանոնք տեսան: Եւ նոյն ժամուն մեծ երկրաշարժ մը եղաւ, ու քաղաքին տասներորդ մասը կործանեցաւ. և ան երկրաշարժէն եօթը հազար մարդիկ մեռան. ու մնացածները վախով լեցուեցան, ու փառք տուին
- 14 երկնից Աստուծոյն: Երկրորդ վայր անցաւ. ահա երրորդ վայր շուտով կու գայ:
- 15 Ու եօթներորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց. ու երկինքի մէջ մեծ ձայներ եղան՝ որ կ'ըսէին. Աշխարհին թագաւորութիւնը մեր Տէրօջ ու իր Օծեալինը եղաւ, և ինքը պիտի թագաւորէ յաւիտեանս յաւիտենից:
- 16 Եւ քսանուչորս երեցները որ իրենց աթոռներուն վրայ նստած էին Աստուծոյ առջևը, իրենց երեսներուն վրայ ինկան, և Աստուծոյ երկրպագութիւն ըրին՝ ըսելով. Քեզի գոհութիւն կը մատուցանենք Ամենակալ Տէր Աստուած՝ որ ես, և որ էիր, որ քու մեծ զօրութիւնդ առիր, ու թագաւորեցիր:

18 Եւ աղգերը բարկացան . ու քու բարկութիւնդ եկաւ , և մեռելներուն ժամանակը՝ որ դատուին , ու վարձք տաս քու ծառաներուդ մարգարէներուն և սուրբերուն ու քու անունէդ վախցողներուն՝ պղտիկներուն ու մեծերուն , և երկրի ապականիչները ապականես :

19 Ու երկինքի մէջ Աստուծոյ տաճարը բացուեցաւ , և անոր ուխտին տապանակը իր տաճարին մէջը երեցաւ . ու եղան փայլակներ ու ձայներ , և որոտումներ , ու երկրաշարժ . և խոշոր կարկուտ :

ԳԼ . ԺԲ

1 Մէկ կնիկ մը արեւ իր վրան հագած՝ ցաւ կը քաշէ : 4 Մեծ հրեղէն վեշապ մը անոր առջևը կը սպասէ , որ կլէ անոր ծնանելու որդին . 6 Բայց կինը երբոր կը ծնանի , աւապատը կը փախչի : 7 Միքայէլ ու իր հրեշտակները վեշապին հետ կը պատերազմեն , ու անոր կը յաղթեն : 13 Վեշապը երկրի վրայ ինչպէն ետքը կինը կը հալածէ :

1 Ու երկինքի մէջ մեծ նշան մը երեցաւ . մէկ կնիկ մը արեւը իր վրան առած , ու լուսինը իր ոտքերուն տակը . և իր գլխուն վրայ տասուերկու աստղէ պսակ մը . Եւ յղե էր , ու երկանց մէջ ըլլալով , և ծնանելու համար շատ նեղութիւն քաշելով կը պոռար :

3 Ու երկինքի մէջ ուրիշ նշան մը երեցաւ , և ահա մէկ մեծ շառագոյն վեշապ մը , որ եօթը գլուխ ու տասը եղջիւր ունէր , և իր գլուխներուն

4 վրայ եօթը թագ : Եւ անոր պոչը երկինքի աստղերուն երրորդ մասը կը քաշէր , ու անոնք երկրի վրայ ձգեց . և վեշապը կեցեր էր ան կրնկանը առջևը՝ որ ծնանելու վրայ էր . որ երբոր

5 ծնանի , անոր զաւակը կլէ : Ու Դէիւ արու զաւակ մը ծնաւ , որ երկաթէ գաւազանով պիտի հովուէր բոլոր աղգերը . և անոր զաւակը յափըշտակուեցաւ Աստուծոյ քովը , ու անոր աթոռին

6 քովը : Եւ կնիկը անապատը փախաւ , ուր որ անոր տեղ պատրաստուած էր Աստուծմէ , որ հոն կերակրուի հազար երկու հարիւր ու վաթսուն օր :

- 7 Ու երկինքի մէջ պատերազմ եղաւ . Միքայէլ
ու իր հրեշտակները վիշապին հետ պատերազմե-
8 ցան . վիշապն ալ իր հրեշտակներովը պատերազմ-
9 ալ տեղ չգտնուեցաւ անոնց : Աւ լաւ ձգուեցաւ
մեծ վիշապը՝ ան առջի օձը որ Բանսարկու ու
Սատանայ կ'ըսուի , որ բոլոր աշխարհ մոլորցուց .
ու իր հրեշտակները իրեն հետ լաւ ձգուեցան երկ-
10 րի վրայ : Աւ մեծ ձայն մը լսեցի երկինքի մէջ՝
որ կ'ըսէր . Հիմա եղաւ մեր Աստուծոյ փրկու-
թիւնը ու զօրութիւնը և թագաւորութիւնը , ու
անոր ()ծեալին իշխանութիւնը . ինչու որ մեր
եղբայրներուն դէմ չար խօսողը վար ձգուեցաւ ,
որ անոնց դէմ չարախօսութիւն կ'ընէր մեր Աս-
11 տուծոյն առջեւ ցորեկ ու գիշեր : Աւ անոնք
անոր յաղթեցին Գառնուկին արիւնովը , ու
իրենց վկայութեանը խօսքովը . և իրենց կեանքը
12 չսիրեցին մինչև 'ի մահ : Ասոր համար ուրա-
խացէ՛ք ո՛վ երկինք ու անոր մէջը բնակողներ .
վայ երկրին ու ծովուն , որ Բանսարկուն ձեզի
իջաւ , որ շատ բարկութիւն ունի՝ գիտնալով որ
քիչ ժամանակ պիտի կենայ :
- 13 Ու երբոր վիշապը տեսաւ որ ինքը երկրի վրայ
ձգուեցաւ , արու զաւակ ծնանող կնկանը ետեէն
14 ինկաւ : Աւ ան կնկանը մեծ արծիւի երկու
թւեր տրուեցաւ , որ անապատ իր տեղը թռու-
չի , ուր որ պիտի կերակրուէր ժամանակ ու ժա-
15 մանակներ ու կէս ժամանակ՝ օձին երեսէն : Աւ
օձը իր բերնէն գետի պէս ջուր վաղցուց կնկանը
16 ետեէն , որ զանիկայ հեղեղով ընկղմէ : Ու եր-
կիրը օգնեց կնկանը , ու երկիրը իր բերանը բա-
ցաւ , և կլեց ան գետը , որ վիշապը իր բերնէն
17 վաղցուց : Ու վիշապը բարկացաւ կնկանը դէմ ,
և գնաց պատերազմելու անոր ուրիշ զաւակնե-
րուն հետ , որոնք Աստուծոյ պատուիրանքները

կը պահէին , ու Յիսուսի վկայութիւնը ունէին :
18 Եւ կայնեցայ ծովուն աւազին վրայ :

ԳԼ . ԺԳ.

1 Եօթը զլսով ու տասը եղջիւրով գազան մը ծովէն դուրս կ'ելլէ , ու վեշապը իր զօրութիւնը անոր կու տայ : 11 Ուրիշ գազան մը երկրէն կ'ելլէ , 14 առջի գազանին պատկերը շինել կու տայ , 15 ու կը ստիպէ մարդիկը որ անոր երկրպագութիւն ընեն , 16 ու անոր դրոշմը ընդունին :

- 1 Ու տեսայ որ ծովէն գազան մը կ'ելլէր , և ունէր եօթը գլուխ ու տասը եղջիւր . և անոր եղջիւրներուն վրայ տասը թագ , ու անոր գլուխն
- 2 ներուն վրայ հայհոյութեան անուններ կար : Եւ ան գազանը որ տեսայ՝ ընծու նման էր , ու իր ոտքերը արջու պէս , և իր բերանը առիւծի բերնի պէս . ու վեշապը անոր տուաւ իր զօրութիւն
- 3 նը և իր աթոռը ու մեծ իշխանութիւն : Եւ անոր գլուխներուն մէկը մահու չափ վերաւորուածի պէս էր . ու անոր մահուան վէրքը առողջացաւ . և բոլոր երկիրը գազանին ետեւէն զարմացաւ :
- 4 Եւ երկրպագութիւն ըրին վեշապին՝ որ գազանին իշխանութիւն տուաւ , ու երկրպագութիւն ըրին գազանին՝ ըսելով . Ո՞վ է աս գազանին նման . և ո՞վ կրնայ ատոր հետ պատերազմ ընել :
- 5 Եւ անոր մեծ բաներ ու հայհոյութիւններ խօսող բերան տրուեցաւ . և քառասուն ու երկու ամիս անոր իշխանութիւն տրուեցաւ եւ
- 6 իսկ ընելու : Ու իր բերանը հայհոյութեամբ լստուծոյ դէմ բացաւ , անոր անունը ու անոր խորանը ու երկինքը բնակողները հայհոյելու :
- 7 Եւ անոր իշխանութիւն տրուեցաւ սուրբերուն հետ պատերազմ ընելու , ու անոնց յաղթելու . և անոր իշխանութիւն տրուեցաւ բոլոր ցեղերու՝ և ժողովուրդներու՝ ու լեզուներու՝ և ազգերու վրայ . Եւ անոր երկրպագութիւն պիտի ընեն երկրի վրայ բոլոր բնակողները , որոնց անունները աշխարհիս սկիզբէն 'ի վեր' մորթուած
- 9 Գառնուկին կենաց գրքին մէջը գրուած չեն : Ո՞վ

- 10 որ ականջ ունի՝ թող լսէ : Ո՛վ որ գերութեան քշէ , ինքը գերի պիտի տարուի . ո՛վ որ սրով սպաննէ , պէտք է որ ինքը սրով սպաննուի . Հոս է սուրբերուն համբերութիւնը ու հաւատքը :
- 11 Եւ մէկ ուրիշ գաղան մը տեսայ՝ որ երկրէն կ'ելլէր , ու գառնուկի նման երկու եղջիւր ունէր ,
- 12 ու կը խօսէր վիշապին պէս : Եւ առջի գաղանին բոլոր իշխանութիւնը կը վարէր անոր առջեւ , ու երկիրը և բոլոր անոր բնակիչները կը ստիպէր որ երկրպագութիւն ընեն առջի գաղանին՝ որուն մահուան վերքը առողջացաւ : Եւ մեծ նշաններ կ'ընէր , ու մինչև անգամ երկինքէն կրակ կ'իջեցընէր երկրի վրայ մարդոց առջեւ :
- 14 ջուր : Ու երկրի վրայ բնակողները կը մոլորցընէր ան նշաններով , որ իր ձեռքը տրուած էր գաղանին առջեւ ընելու . ու երկրի բնակիչներուն կ'ըսէր՝ որ պատկեր շինեն ան գաղանին , որ սրով վերաւորուած էր՝ ու առողջացաւ : Եւ եւս խառն-թիւն տրուեցաւ անոր , որ գաղանին պատկերին հոգի տայ , որ գաղանին պատկերը խօսի . և ո՛վ որ գաղանին պատկերին երկրպագութիւն չընէ , զանիկայ սպաննել տայ : Եւ կը ստիպէր ամէնը՝ այնչէ՛ք պղտիկները ու մեծերը՝ և հարուստները ու աղքատները՝ և ազատները ու ծառաները , որ իրենց աջ ձեռքին վրայ կամ իրենց ճակատին վրայ դրոշմ ընդունին . Եւ որ մէկը չկրնայ գնել կամ ծախել , բայց միայն ան՝ որ ունի դրոշմը կամ գաղանին անունը , կամ անոր անուանը թիւր : Հոս է իմաստութիւնը . ո՛վ որ միտք ունի , թող հաշուէ գաղանին թիւը . քանզի մարդու մը թիւ է , ու անոր թիւը վեց հարիւր վաթսուսուվեց է :

ԳԼ . ԺԴ

- 1 Գառնուկը իր հետևողներովը Սիօն լեռանը վրայ կը կենայ : 6 Հրեշտակ մը աւետարանը կը քարոզէ : 8 Բարիլոնի անկումը : 15 Աս աշխարհիս հունձքը , 18 պղծելու թը : 20 Աստուծոյ բարկութեանը քննարկ :

- 1 Եւ տեսայ՝ և ահա Գառնուկը կայներ էր Սիօն լեռանը վրայ . ու անոր հետը հարիւր քառսուն ուչորս հազարը , որոնք ունէին անոր անունը և անոր Հօրը անունը իրենց ճակատներուն վրայ
- 2 գրուած : Ու երկինքէն ձայն մը լսեցի՝ շատ ջուրերու ձայնի պէս , ու մեծ որոտումի ձայնի մը պէս , ու լսած ձայնս քնարահարներուն իրենց
- 3 քնարները զարնելուն յայնչ կը նմանէր : Եւ նոր երգ կ'երգէին աթոռին առջևը՝ ու չորս կենդանիներուն ու երէցներուն առջևը . և մէկը չէր կրնար ան երգը սորվել , բաց 'ի ան հարիւր քառսուն ուչորս հազարէն , որոնք երկրէն փրկուած էին :
- 4 Եսոնք անոնք են՝ որ կնիկներու հետ չխառնակեցան , քանզի կոյս են . ասոնք Գառնուկին ետեէն կ'երթան՝ ուր որ ան երթայ . ասոնք մարդոց մէջէն փրկուեցան Եստուծոյ ու
- 5 Գառնուկին երախայրի ըստով . Եւ անոնց բերանը սուտ չգտնուեցաւ , ինչու որ անբիծ են :
- 6 Եւ ուրիշ հրեշտակ մը տեսայ՝ որ կը թռչէր երկինքին մէջ . և ունէր յաւիտենական աւետիսը՝ քարոզելու բոլոր ազգերուն ու ցեղերուն և լեզուներուն ու ժողովուրդներուն՝ որ երկրի վրայ
- 7 կը բնակին . Եւ մեծ ձայնով կ'ըսէր . Եստուծոյ վախցէք՝ ու փառք տուէք անոր . ինչու որ անոր դատաստանին ժամը եկաւ . ու երկրպագութիւն ըրէք անոր՝ որ ստեղծեց երկինքը ու երկիրը՝ և ծովը ու ջուրերուն աղբիւրները :
- 8 Եւ անոր ետեէն ուրիշ հրեշտակ մը եկաւ՝ ու ըսաւ . Ինկաւ՝ ինկաւ մեծ Բաբելոնը , ինչու որ բոլոր ազգերը արբեցուց իր կատաղի պոռնկու-
- 9 թեանը գինիէն : Եւ անոնց ետեէն երրորդ հրեշտակ մըն ալ եկաւ , ու մեծ ձայնով մը ըսաւ . Ո՛վ որ գաղանին ու անոր պատկերին երկրպագութիւն կ'ընէ , և դրոշմը իր ճակատին վրայ՝
- 10 կամ իր ձեռքին վրայ կ'ընդունի , Ենիկայ Ես-

- տուժոյ սրտմտութեանը զինիէն պիտի խմէ՝ որ անխառն լեցուած է անոր բարկութեանը զաւաթին մէջ . և կրակով ու ծծումբով պիտի տանջուի սուրբ հրեշտակներուն առջևը ու Գառնու-
- 11 կին առջևը : Եւ անոնց տանջանքին ծուխը կ'ելլէ յաւիտեանս յաւիտենից . և ցորեկ ու զիշեր հանգստութիւն չունին անոնք՝ որ զաղանին ու անոր պատկերին երկրպագութիւն կ'ընեն , և
- 12 անոր անուանը դրոշմը կ'ընդունին : Հոս է սուրբերուն համբերութիւնը , որոնք Աստուծոյ պատուիրանքները ու Յիսուսի հաւատքը կը պա-
- 13 հեն : Ու երկինքէն ձայն մը լսեցի՝ որ կ'ըսէր . Գրէ , Այսուհետեւ երանելի են ան մեռելները՝ որոնք Տէրոջմով կը ննջեն , այո՛՝ կ'ըսէ Հոգին , որ իրենց աշխատութենէն հանգչեն . ու իրենց գործքերը իրենց ետեւէն կ'երթան :
- 14 Եւ տեսայ՝ և ահա ճերմակ ամպ մը , ու ան ամպին վրայ Քիչ նստեր էր Որդւոյ մարդոյ նըման . և իր զլուխը ոսկիէ պսակ մը՝ ու իր ձեռքը սուր մանգաղ մը ունէր :
- 15 Եւ տաճարէն ուրիշ հրեշտակ մը կ'ելլէր , որ ամպին վրայ նստողին մեծ ձայնով կ'աղաղակէր - Ի՛շխար . Երկընցորդ քու մանգաղդ ու հնձէ . ինչու որ հնձելու ժամանակը եկաւ , ինչու որ
- 16 երկրի հունձքը հասունցած է : Եւ ան որ ամպին վրայ կը նստէր , իր մանգաղը երկրին վրայ երկընցուց , ու երկիրը հնձուեցաւ :
- 17 Ու երկինքին մէջի տաճարէն ուրիշ հրեշտակ մը ելաւ . և ասիկայ ալ սուր մանգաղ մը ունէր :
- 18 Ու սեղանէն ուրիշ հրեշտակ մը ելաւ , որ կրակի վրայ իշխանութիւն ունէր , ու մեծ ձայնով կանչեց անոր՝ որ սուր մանգաղը ունէր , ու ըսաւ . Երկընցորդ քու սուր մանգաղդ , ու երկրի այգիին ողկոյղները կլթէ . ինչու որ անոր խաղող-
- 19 ները հասունցած են : Եւ ան հրեշտակը իր

մանգաղը երկրին վրայ երկընցուց , ու երկրին
այգիին ետևից կթեց , ու Աստուծոյ բարկու-
20 թեանը մեծ հնձանին մէջ ձգեց : Եւ հնձանը
քաղաքին դուրսը կոխուեցաւ . ու հնձանէն ա-
րին կ'ելէր , « ք մինչև ձիերուն սանձերը , »
հազար վեց հարիւր ասպարէզ է հասնէր :

ԳԼ . ԺԵ

1 Եօթը վերջին հարուածները ունեցող Եօթը հրեշտակները : 3 Գազանին յաղթողնե-
րուն երդը : 7 Աստուծոյ բարկութեամբը լեցուն Եօթը սկաւառակները :

1 Եւ ուրիշ մեծ ու զարմանալի նշան մը տեսայ
երկինքի մէջ , Եօթը հրեշտակներ՝ որոնք Եօթը
վերջին հարուածները ունէին . որովհետեւ ա-
նոնցմով կը կատարուէր Աստուծոյ բարկութիւ-

2 նը : Ու տեսայ որպէս թէ ապակեղէն ծով մը
կրակով խառնուած . և անոնք որ յաղթեցին
գազանին՝ ու անոր պատկերին՝ և անոր անուա-

3 էին , ու Աստուծոյ քնարները ունէին . Եւ Աս-
տուծոյ ծառային Մովսէսին երգը կ'երգէին , ու
Գառնուկին երգը՝ ըսելով . Մեծ ու զարմանալի
են քու գործքերդ՝ ո՞վ Տէր Աստուած Ամենակալ .

4 Թազաւոր ազգաց . Տէր՝ ո՞վ պիտի չվախնայ
քեզմէ , ու քու անունդ չփառաւորէ . ինչու որ
« ք միայն սուրբ ե » . քանզի բոլոր ազգերը պի-
տի գան՝ ու քու առջիդ երկրպագութիւն պիտի
ընեն , ինչու որ քու արդար դատաստաններդ
յայտնուեցան :

5 Եւ ասկէ ետեւ տեսայ՝ ու բացուեցաւ վկայու-
6 թեան խորանին տաճարը , « ք երկինքն է » . Ու
Եօթը հարուածները ունեցող Եօթը հրեշտակ-
ները մաքուր ու պայծառ կտաւ հագած՝ և իրենց
կուրծքերուն վրայովը ոսկեղէն զօտի կապած՝

7 տաճարէն ելան : Եւ չորս կենդանիներէն մէկը
Եօթը հրեշտակներուն Եօթը ոսկեղէն սկաւա-

ուակներ տուաւ յաւիտեանս յաւիտենից կենդանի եղող Աստուծոյ բարկութիւնովը լեցուն :
 8 Եւ տաճարը Աստուծոյ փառքէն ու անոր զօրութենէն ծուխով լեցուեցաւ . ու մէկը չէր կրնար տաճարը մտնել , մինչև որ կատարուին եօթը հրեշտակներուն եօթը հարուածները :

ԳԼ . Ժ.Ձ

2 Հրեշտակները երկրի վրայ կը թափեն իրենց եօթը սկաւառակները որ բարկութեամբ լեցուն էին . ու զանազան հարուածներ կը հետեին : 15 Քրիստոս գողի պէս կու գայ . երանի անոնց որ արթուն կը մնան :

1 Եւ տաճարէն մեծ ձայն մը լսեցի՝ որ եօթը հրեշտակներուն կ'ըսէր . Գացէք Աստուծոյ բարկութեանը եօթը սկաւառակները երկրի վրայ թափեցէք :

2 Եւ առջի հրեշտակը գնաց , ու իր սկաւառակը երկրի վրայ թափեց . ու չարաչար պալարներ եղաւ ան մարդոցը վրայ , որոնք գաղանին դրոշմը ունէին՝ ու անոր պատկերին երկրպագութիւն կ'ընէին :

3 Ու երկրորդ հրեշտակը իր սկաւառակը ծովուն վրայ թափեց , ու Լը-բը-մեռաժ մարդն արիւն դարձան , և ծովուն մէջի բոլոր կենդանիները մեռան :

4 Ու երրորդ հրեշտակը իր սկաւառակը գետերուն և ջուրերու աղբիւրներուն վրայ թափեց , ու ա-

5 նոնք արիւն դարձան : Եւ ջուրերուն հրեշտակէն լսեցի՝ որ կ'ըսէր . Արդար ես դուն , որ ես՝ և որ էիր , և սուրբ ես , որ ասանկ դատաստան-

6 ներ ըրիր . Ինչու որ անոնք սուրբերուն ու մարգարէներուն արիւնը թափեցին . և դուն անոնց

7 արիւն խմել տուիր , քանզի արժանի են : Եւ սեղանէն լսեցի՝ որ կ'ըսէր . Այո՛ Ամենակալ Տէր Աստուած , քու դատաստաններդ արդար ու ճշմարիտ են :

8 Եւ չորրորդ հրեշտակը իր սկաւառակը արեւին

- 9 վրայ թափեց : Ու անոր շնորհիւ տրուեցաւ որ խորշակահար ընէ մարդիկները կրակով . և սաստիկ տաքէն խորշակահար եղան մարդիկ , և հայհոյեցին Աստուծոյ անունը , որ աս հարուածներուն վրայ իշխանութիւն ունի . ու չապաշխարեցին որ անոր փառք տան :
- 10 Եւ հինգերորդ հրէշաւք իր սկաւառակը գազանին աթոռին վրայ թափեց , ու անոր թագաւորութիւնը խաւարեցաւ . և ցաւէն լեզուներնին
- 11 կը ծամէին . Ու երկնից Աստուածը հայհոյեցին իրենց ցաւերուն՝ և իրենց պալարներուն պատճառով . ու իրենց գործքերէն չապաշխարեցին :
- 12 Եւ վեցերորդ հրէշաւք իր սկաւառակը մեծ գետին Լփրատին վրայ թափեց , ու անոր ջուրերը ցամքեցան , որ արեւելքի թագաւորներուն ճամբան պատրաստուի : Եւ տեսայ զՎիշապին բերնէն ու գազանին բերնէն և սուտ մարգարէին բերնէն իրեք պիղծ ոգիներ չեւէն գորտերունը
- 13 ման . Ինչու որ անոնք դւերու ոգիներ են՝ որ նշաններ կ'ընեն , ու բոլոր աշխարհին թագաւորներուն կ'երթան , որ զանոնք Ամենակալ Աստուծոյ ան մեծ օրուանը պատերազմին համար
- 14 ժողվեն . (Ահա գողի պէս կու գամ . երանի անոր՝ որ արթուն կը կենայ , ու իր հանդերձները կը պահէ , որ մերկ չպտըտի , ու իր ամօթը երենայ .) Եւ զանոնք մէկ տեղ մը ժողվեցին , որ Երրայեցերէն Արմազեդոն կ'ըսուի :
- 15 Ու եօթներորդ հրէշաւք իր սկաւառակը օդին վրայ թափեց . ու երկինքին տաճարէն՝ աթոռէն
- 16 մեծ ձայն մը ելաւ՝ ըսելով . Եղաւ : Եւ փայլակներ ու ձայներ և որոտումներ եղան . ու մեծ երկրաշարժ մը եղաւ , անանկ որ մարդոց երկրի վրայ ըլլալէն 'ի վեր՝ անանկ մեծ երկրաշարժ մը
- 17 եղած էր : Եւ մեծ քաղաքը իրեք մաս եղաւ , ու ազգերուն քաղաքները կործանեցան , և մեծ

Բաբելոնը Աստուծոյ առջևը յիշուեցաւ , որ իր սաստիկ բարկութեանը գինիին գաւաթը անոր
 20 տայ : Եւ ամէն կզզի փախաւ , ու լեռները չը-
 21 գտնուեցան : Եւ խոշոր կարկուտ գրեթէ մէկ տաղանդի մը կշեռքով երկինքէն կ'իջնէր մար-
 դոց վրայ . ու մարդիկ հայհոյեցին զԱստուած՝
 կարկուտին հարուածին համար . ինչու որ խիստ
 մեծ էր ան հարուածը :

ԳԼ . ԺԷ

3 Ծիրաններ ու կարմիրներ հագած կին մը՝ ձեռքը ոսկեղէն գաւաթ մը բռնած՝ զաղա-
 նին վրայ կը նստի : 5 Անիկայ է մեծ Բաբելոնը ու ամէն զարշութեանց մայրը : 9
 Գազանին եօթը զլուխներուն , 12 ու տասը եղջիւրներուն մեկնութիւնը : 14 Գառ-
 նուկին յաղթութիւնը : 16 Պոռնիկին պատիժը :

1 Եւ եօթը սկաւառակները ունեցող եօթը հը-
 րեշտակներէն մէկը եկաւ , ու ինծի հետ խօսե-
 ցաւ՝ ըսելով . Եկու՛ր՝ ու քեզի ցուցնեմ ան մեծ
 պոռնիկին դատաստանը , որ շատ ջուրերուն

2 վրայ կը նստի . Որուն հետ երկրի թագաւորնե-
 րը պոռնկեցան , ու երկրի բնակիչները անոր

3 պոռնկութեանը գինիով գինովցան : Եւ զիս
 անսպասելի տարաւ հոգիով . ու տեսայ մէկ
 կնիկ մը՝ որ կարմիր գազանի մը վրայ նստեր էր .
 և ան հապառ լեցուն էր հայհոյութեան անուննե-

4 րով , ու եօթը գլուխ և տասը եղջիւր ունէր : Եւ
 կնիկը ծիրանի ու կարմիր հագած էր , և զար-
 դարուած էր ոսկիով ու պատուական քարերով
 և մարգարիտներով , և իր ձեռքը ոսկիէ գաւաթ
 մը ունէր պղծութիւններով ու իր պոռնկութեա-

5 նը անմաքրութիւններով լեցուն . Եւ անոր ճա-
 կատին վրայ անուն մը գրուած էր՝ Խորհուրդ .
 Սեծ Բաբելոն՝ պոռնիկներուն ու երկրի պղծու-

6 թիւններուն մայրը : Եւ տեսայ ան կնիկը՝ որ
 սուրբերուն արիւնովը ու Յիսուսի վկաներուն
 արիւնովը գինովցած էր . ու երբոր տեսայ անի-

7 կայ , մեծ զարմանքով զարմացայ : Եւ հրեշ-
 տակը ինծի ըսաւ . Ինչո՞ւ զարմացար . ես քեզի

- ըսեմ ան կնկանը խորհուրդը , ու ան գազանին՝
որ զանիկայ վրան կը կրէ , ու եօթը գլուխ և
8 տասը եղջիւր ունի : Ան գազանը որ տեսար ,
կար , ու չկայ , և անդունդէն ելելու՝ ու կորուս-
տը երթալու վրայ է . ու երկրի վրայ բնակողնե-
րը՝ որոնց անունները աշխարհի սկիզբէն ՚ի վեր
կենաց գրքին մէջը գրուած չեն , պիտի զարմա-
նան երբոր տեսնեն ան գազանը թէ կար , ու
9 չկայ , ու մօտ է : Հոս պէտք է իմաստութիւն
ունեցող միտք մը . ան եօթը գլուխը եօթը լեռ-
ներ են , ուր որ կնիկը անոնց վրայ կը նստի . և
10 եօթը թագաւորներ են . Հինգը ինկած են՝ մէ-
կը կը կենայ , և միւսը դեռ եկած չէ , ու երբոր
11 գայ , քիչ ատեն պիտի մնայ : Աւ ան գազանը
որ կար , ու չկայ , անիկայ ալ ութերորդ է , ու
12 եօթնէն է , ու դէպ ՚ի կորուստը կ'երթայ : Աւ
տասը եղջիւրը՝ որ տեսար , տասը թագաւորներ
են , որոնք դեռ թագաւորութիւն առած չեն .
Հապա գազանին հետ մէկ ժամու չափ թագա-
13ւորներու պէս իշխանութիւն կ'առնեն : Ասոնք
մէկ կամք ունին , ու իրենց զօրութիւնը և իշ-
14խանութիւնը գազանին կու տան : Ասոնք
Գառնուկին հետ պիտի պատերազմին . և
Գառնուկը անոնց պիտի յաղթէ , քանզի անի-
կայ տէրերուն Տէրն է՝ ու թագաւորներուն թա-
գաւորը . և անոր հետը եղողները՝ կանչուած ու
15 բնտրուած և հաւատարիմ են : Ու ըսաւ ինծի .
Ան ջուրերը որ տեսար՝ որոնց վրայ պոռնիկը
նստեր է , ժողովուրդներ են՝ ու բազմութիւններ
16 և ազգեր ու լեզուներ : Աւ տասը եղջիւրները՝
որ տեսար , ու գազանը , անոնք պիտի ատեն
պոռնիկը , ու զանիկայ ամայի ու մերկ պիտի
ընեն , և անոր մարմինը պիտի ուտեն , ու զանի-
17կայ կրակով այրեն : Ինչու որ Աստուած անոնց
սրտին մէջը դրաւ՝ որ իր կամքը կատարեն՝ ու

մէկ կամք ըլլան , և իրենց թագաւորութիւնը
 զազանին տան , մինչև որ Աստուծոյ խօսքերը
 18 կատարուին : Եւ կնիկը որ տեսար , ան մեծ
 քաղաքն է , որ կը թագաւորէ երկրի թագա-
 ւորներուն վրայ :

ԳԼ . ԺԸ

2 Բաբելոնը կ'իշնայ : 4 Աստուծոյ ժողովուրդին հրաման կ'ըլլայ , որ անոր մէջէն դուրս
 ելլեն : 9 Երկրի թագաւորները , 11 վաճառականները 17 և նաւավարները կ'ողբան
 անոր վրայ : 20 Սուրբերը կ'ուրախանան տեսնելով որ Աստուծոյ դատաստանները
 անոր վրայ կը կատարուին :

- 1 Եւ ասկէ ետքը ուրիշ հրեշտակ մը տեսայ որ
 երկինքէն կ'իջնէր , և մեծ իշխանութիւն ունէր ,
- 2 ու երկիրը անոր փառքէն լուսաւորուեցաւ : Եւ
 զօրաւոր ձայնով ազազակեց՝ ըսելով . Ինկաւ՝
 ինկաւ մեծ Բաբելոնը , և դեերու բնակարան
 եղաւ , ու բոլոր պիղծ ոգիներու արգելանոց , և
 բոլոր պիղծ ու ատելի թռչուններու վանդակ .
- 3 Ինչու որ անոր կատաղի պոռնկութեանը գինի-
 էն խմեցին բոլոր ազգերը , ու երկրի թագաւոր-
 ները անոր հետ պոռնկեցան , և երկրի վաճա-
 ռականները անոր չափազանց զեղխութենէն
- 4 հարստացան : Ու երկինքէն ուրիշ ձայն մը
 լսեցի որ կ'ըսէր . Ելէք ատոր մէջէն՝ իմ ժողո-
 վուրդս , որ ատոր մեղքերուն հաղորդ չըլլաք ,
 5 ու ատոր հարուածներէն քաշէ՛ք չառնէք . Ինչու
 որ ատոր մեղքերը մինչև երկինքը հասան կցուե-
 ցան . ու Աստուած ատոր անիրաւութիւնները
- 6 յիշեց : Հատուցէ՛ք ատոր՝ ինչպէս որ ինքը
 հատուց . ու իր գործքերուն համեմատ կրկնա-
 պատիկ փոխարինեցէ՛ք ատոր . ան գաւաթը որ
 ինքը լեցուց՝ կրկնապատիկ լեցուցէ՛ք իրեն :
- 7 Որչափ որ փառաւորեց զինքը՝ և զեղխութե-
 ամբ ապրեցաւ , այնչափ ալ տանջանք և սուգ
 հատուցէ՛ք անոր . ինչու որ իր սրտին մէջը
 կ'ըսէ թէ՛ Ես թագուհի կը նստիմ , ու որբեւա-
- 8 ըրի չեմ , ու բնաւ սուգ պիտի չտեսնեմ : Անոր

- Համար մէկ օրուան մէջ պիտի գան ատոր Հա-
րուածները՝ մահ, ու սուգ, և սով . ու կրակով
պիտի այրի . ինչու որ Հղօր է Տէր Աստուածը՝
9 որ զանիկայ դատեց : Ու երկրի թագաւորնե-
րը՝ որ ատոր Հետ պոռնկեցան ու հեշտացան ,
պիտի լան ու կոծեն ատոր վրայ երբոր ատոր
10 հրկիզութեանը ծուխը տեսնեն . Եւ ատոր
տանջանքին վախէն՝ Հեռուն պիտի կայնին՝ ու
ըսեն . Վայ՛ վայ՛ Թեմ Ռարիլոն քաղաք՝ Հղօր
քաղաք , որ մէկ ժամու մէջ եկաւ քու դատաս-
11 տանդ : Ու երկրի վաճառականները պիտի ող-
բան ու սուգ ընեն անոր վրայ . ինչու որ ալ մէկը
12 ծախու չառներ անոնց վաճառքը , Ոսկիի՛ ու
արծաթի՛ և պատուական քարերու՝ ու մարգա-
րիտներու՝ և բէհէզի՛ ու ծիրանիի՛ և մետաքսի՛
ու որդան կարմիրի վաճառքը՝ և ամէն խունկի
փայտերը՝ ու ամէն փղոսկրեայ ամանները՝ և ա-
մէն պատուական փայտէ՛ ու պղնձէ՛ և երկաթէ՛
13 ու մարմարիոնէ ամանները , Եւ կինամոնը՝ ու
ամոմոնը՝ և խունկերը՝ ու անուշահոտ եղը՝ ու
կնգրուկը՝ և գինին՝ ու ձէթը՝ և նաշիհը՝ ու
ցորենը՝ և արջառները՝ ու ոչխարները՝ և ձիերը՝
ու կառքերը՝ և մարմինները ու մարդոց հոգիներ-
14 ըր : Եւ քու հոգիիդ ցանկացած պտուղները
քեզմէ գնաց , ու բոլոր չքեղ ու փայլուն բաները
քեզմէ կորսուեցաւ , և ալ բնաւ պիտի չգտնես
15 զանոնք : Ես բաներուն վաճառականները՝ որ
անկէ հարստացած էին , Հեռուն պիտի կայնին
անոր տանջանքին վախէն՝ լալով ու սուգ ընելով ,
16 Ու պիտի ըսեն . Վայ՛ վայ՛ Թեմ քաղաք՝ որ բե-
հէզ՝ ու ծիրանի և որդան կարմիր հագած էիր ,
ու ոսկիով՝ և պատուական քարերով՝ ու մար-
17 գարիտներով զարդարուած էիր . Ինչու որ այն-
քան հարստութիւնը մէկ ժամու մէջ փճացաւ :
Ու ամէն նաւավարները՝ և ան ամէնը՝ որ նաւով

- տեղ տեղ կ'երթան , ու նաւաստիները , և որոնք
որ ծովու մէջ կը բանին , հեռուն կայնեցան .
- 18 Եւ տեսնելով անոր հրկիզութեանը ծովը , կ'ա-
ղաղակէին՝ ըսելով . Ո՞վ նման է ... մեծ քաղա-
19 քիս . Ու իրենց գլուխներուն վրայ հող ցանե-
ցին , և լալով ու սուգ ընելով կ'աղաղակէին՝
ըսելով . Ա՛յ , վայ ան մեծ քաղաքին , որուն
մէջ իր պատուականութենէն հարստացան ա-
մէնքը՝ որ նաւեր ունէին ծովուն վրայ . ինչու որ
- 20 մէկ ժամու մէջ ամայացաւ : Ուրախացէք անոր
վրայ երկինք՝ ու սուրբեր և առաքեալներ ու
մարգարէներ , որ Աստուած ձեր վրէժը անկէ
առաւ :
- 21 Եւ մէկ զօրաւոր հրեշտակ մը քար մը առաւ
աղօրիքի մեծ ... նման , ու ծովը ձգեց՝ ըսելով .
Ասանկ ուժով վար պիտի ձգուի Բաբելոն մեծ
- 22 քաղաքը , ու ալ պիտի չգտնուի : Եւ քնարա-
հարներուն ու երաժիշտներուն և սրնգահարնե-
րուն ու փողահարներուն ձայնը ալ պիտի չսուի
քու մէջդ . և արհեստի վարպետ մը ալ բնաւ
պիտի չգտնուի քու մէջդ , ու աղօրիքին ձայնը
- 23 ալ պիտի չսուի քու մէջդ . Եւ ճրագին լոյսը ալ
պիտի չերենայ քու մէջդ . ու փեսային ձայնը և
հարսին ձայնը ալ պիտի չսուի քու մէջդ . քան-
զի քու վաճառականներդ երկրի մեծամեծներն
էին . ինչու որ քու կախարդութիւնովդ բոլոր
- 24 ազգերը մոլորեցան : Եւ մարգարէներուն ու
սուրբերուն ու երկրի վրայ բոլոր սպաննուածնե-
րուն արիւնը անոր մէջը գտնուեցաւ :

ԳԼ . ԺԹ

1 Երկնց մէջ զԱստուած կը փառաբանեն՝ որ դատեց պոռնիկը , և սուրբերուն արեանը
վրէժը առաւ : 7 Գառնուկին հարսնիքը : 10 Հրեշտակը չուզէր որ Յովհաննէս իրեն
երկրպագութիւն ընէ : 17 Թռչունները կը կանչուին մեծ կոտորածին :

1 Անկէ ետքը շատ բազմութեան մեծ ձայն մը
լսեցի երկինքը՝ ըսելով . Ալէլուիա . փրկութիւն

- ու փառք և պատիւ ու զօրութիւն մեր Աստու-
 2 ծոյն . Ինչու որ Ճշմարիտ ու արդար են անոր
 դատաստանները , քանզի դատեց ան մեծ պող-
 նիկը , որ իր պողնկութիւնովը երկիրը ապա-
 կանեց , ու իր ծառաներուն արեան վրէժը անոր
 3 ձեռքէն պահանջեց : Եւ կրկին անգամ ըսին .
 Ալէլուիա . ու անոր ծուխը յաւիտեանս յաւի-
 4 տենից կ'ելլէ : Եւ քսանուչորս երէցները ու
 չորս կենդանիները ինկան՝ ու երկրպագութիւն
 ըրին Աստուծոյ՝ որ աթոռը կը նստի , ըսելով .
 5 Ամէն , Ալէլուիա : Եւ աթոռէն ձայն մը ելաւ՝
 ըսելով . Մեր Աստուծոյն օրհնութիւն տուէք՝
 իր բոլոր ծառաները , ու դուք որ իրմէն կը վախ-
 6 նաք՝ պզտիկներ ու մեծեր : Եւ լսեցի շատ բազ-
 մութեան ձայնի պէս՝ ու շատ ջուրերու ձայնի
 պէս , ու սաստիկ որոտումներու ձայնի պէս՝ որ
 կ'ըսէին . Ալէլուիա , ինչու որ մեր Ամենակալ
 7 Տէր Աստուածը թագաւորեց : Խնդանք՝ և ու-
 րախանանք՝ ու փառք տանք անոր , քանզի
 Գառնուկին հարսնիքը հասաւ , ու անոր կիներ
 8 ինքզինքը պատրաստեց : Եւ իրեն տրուեցաւ՝
 որ մաքուր ու լուսափայլ բեհեզ հագնի , (որ ան
 9 բեհեզը սուրբերուն արդարութիւնն է :) Եւ
 ինծի ըսաւ . Գրէ . Երանելի են անոնք որ Գառ-
 նուկին հարսանեացը ընթրիքին կանչուած են .
 ու ինծի ըսաւ . Ասոնք են Աստուծոյ Ճշմարիտ
 10 խօսքերը : Ես ալ անոր ոտքերուն առջևը ին-
 կայ , որ անոր երկրպագութիւն ընեմ . ու ըսաւ
 ինծի . Օգուշացիր՝ մի՛ ընէ . ինչու որ ես ալ
 քու ծառայակիցդ եմ՝ ու քու եղբայրներուդ ,
 որոնք Յիսուսի վկայութիւնը ունին . Աստուծոյ
 երկրպագութիւն ըրէ . (ինչու որ Յիսուսի վկա-
 յութիւնը մարգարէութեան հոգին է :)
 11 Եւ տեսայ երկինքը բացուած . և ահա մէկ
 ճերմակ ձի մը , ու անոր վրայ հեծնողը՝ Հաւա-

- տարիմ՝ ու Ղշմարիտ կ'ըսուի . և արդարու-
 թեամբ դատաստան կը տեսնէ ու կը պատե-
 12 րազմի . Եւ անոր աչքերը կրակի բոցի պէս էր ,
 ու անոր գլխուն վրայ շատ թագեր կար , ու գը-
 րուած անուն մը ունէր՝ որ մէկը չգիտեր , բայց
 13 միայն ինքը . Եւ արիւնով ներկուած հանդերձ
 մը հագեր էր . ու անոր անունը Բան Աստուծոյ
 14 կ'ըսուի : Ու երկնից մէջ եղող զօրքերը անոր
 ետեւէն կ'երթային ճերմակ ձիերով , ճերմակ ու
 15 մաքուր բեհեզներ հագած : Եւ անոր բերնէն
 սրած սուր մը կ'ելէր , որ անով ազգերը զարնէ .
 ու ինքը երկաթէ գաւազանով պիտի հովուէ
 զանոնք . ու Ամենակալ Աստուծոյ սաստիկ բար-
 կովթեանը գինիին հնձանը ինքը պիտի կոխէ :
 16 Եւ իր պատմութեանին վրայ ու իր ազգերին վրայ
 գրուած գիր մը ունէր , ԹԱԳԱՆՈՐ ԹԱԳԱՆՈ-
 ՐԱՅ ԵՒ ՏԷՐ ՏԵՐԱՆՅ :
 17 Եւ մէկ հրեշտակ մը տեսայ՝ որ արեւին մէջը
 կայներ էր , ու մեծ ձայնով աղաղակեց երկինքի
 մէջ թռչող բոլոր թռչուններուն՝ ըսելով . Եկէք՝
 18 Աստուծոյ մեծ ընթրիքին ժողովուեցէք . Որ ու-
 տէք թագաւորներուն մարմինները՝ ու հազարա-
 պետներուն մարմինները՝ զօրաւորներուն մար-
 մինները՝ ու ձիերուն և անոնց վրայ հեծնողնե-
 րուն մարմինները՝ ու ամենուն մարմինները՝ թէ
 ազատներուն և թէ ծառաներուն , թէ պղտիկ-
 ներուն և թէ մեծերուն :
 19 Եւ տեսայ գազանը ու երկրի թագաւորները
 ու անոնց զօրքերը մէկտեղ ժողովուած պատե-
 րազմ ընելու անոր հետ , որ ձիին վրայ հեծեր
 20 էր , ու անոր զօրքերուն հետ : Եւ գազանը բըռ-
 նուեցաւ , ու անոր հետ սուտ մարգարէն՝ որ
 անոր առջևը նշաններ ըրաւ , որոնցմով մոլոր-
 ցուց գազանին դրոշմը ընդունողները , և անոր
 պատկերին երկրպագութիւն ընողները . եր-

կուքն ալ ողջ ողջ ծծումբով վառած կրակին
21 լիճը ձգուեցան : Եւ ուրիշներն ալ սպաննուե-
ցան ձիին վրայ հեծնողին սուրէն , որ իր բերնէն
կ'ելէր , ու բոլոր թռչունները անոնց մարմին-
ներէն կշտացան :

ԳԼ . Ի

2 Սատանան հազար տարի կը կապուի : 6 Առաջին յարութիւնը . երանի անոնց որ
անոր մէջ բաժին ունին : 7 Սատանան նորէն արձակուելով՝ Գողգ ու Մագողգ կը
ժողվէ : 9 Սատանան կը ձգուի կրակի ու ծծումբի ծովին մէջ : 12 Արեւին ընդհանուր
յարութիւնը :

1 Եւ հրեշտակ մը տեսայ՝ որ երկինքէն կ'իջնէր ,
ու անդունդին բանալին . և մեծ շղթայ մը ունէր

2 իր ձեռքը . Ու բռնեց վիշապը «*աֆֆֆ*» առջի օձը՝
որ Բանասարկուն ու Սատանան է , և կապեց զա-

3 նիկայ հազար տարի . Ու անդունդը ձգեց զա-
նիկայ՝ և գոցեց ու վրայէն կնքեց , որ ալ չմո-
լորցընէ ազգերը՝ մինչև որ հազար տարին լմըն-
նայ , և անկէ ետքը պէտք է որ արձակուի անի-
կայ քիչ մը ժամանակ :

4 Եւ աթոռներ տեսայ , ու նստան անոնց վրայ .
և անոնց դատաւորութիւն տրուեցաւ . նաև
Յիսուսի վկայութեանը համար ու Աստուծոյ
խօսքին համար գլխատուածներուն հողիները
«*աֆֆֆ*» , և անոնք որ երկրպագութիւն չըրին զա-
գանին՝ ո՛չ ալ անոր պատկերին , ու «*աֆֆֆ*» դրոշմը
իրենց ճակատներուն վրայ ու իրենց ձեռքին
վրայ չընդունեցին . և ապրեցան՝ ու Քրիստոսի

5 հետ հազար տարի թագաւորեցին : Եւ ուրիշ
մեռելները չապրեցան , մինչև որ հազար տարին
կատարուեցաւ . ասիկայ է առջի յարութիւնը :

6 Երանելի և սուրբ է ան՝ որ առջի յարութեանը
մէջ բաժին ունի . ասոնց վրայ երկրորդ մահը
իշխանութիւն չունի . հապա անոնք Աստուծոյ
ու Քրիստոսի քահանաները պիտի ըլլան , ու
անոր հետ հազար տարի պիտի թագաւորեն :

7 Եւ հազար տարին լրանալուն՝ պիտի արձակուի

- Սատանան իր բանտէն . և պիտի ելէ ու մոլոր-
 ցնէ երկրի չորս անկիւնները եղող ազգերը՝ Գո-
 8 վէ , որոնց համբանքը ծովու աւազին չափ է : Ու
 երկրի ընդարձակութեանը մէջ ելան , և սուր-
 բերուն բանակը ու սիրելի քաղաքը չորս կողմէն
 9 պատեցին : Ու երկինքէն Աստուծմէ կրակ իջաւ ,
 ու սպառեց զանոնք . և բանսարկուն որ անոնք
 մոլորցուց , ձգուեցաւ կրակի ու ծծումբի լիճին
 10 մէջ , ուր որ էր գազանը , Եւ սուտ մարգարէն .
 ու պիտի չարչարուին ցորեկ ու գիշեր յաւի-
 տեանս յաւիտենից :
- 11 Եւ մեծ ճերմակ աթոռ մը տեսայ , ու անոր
 վրայ հէլ նստած , որուն երեսէն երկիրը ու եր-
 կինքը փախան , և տեղ չգտնուեցաւ անոնց :
- 12 Եւ տեսայ պզտիկ ու մեծ մեռելները՝ որ աթո-
 ռին առջևը կայնած էին . ու գիրքերը բացուե-
 ցան , և ուրիշ գիրք մը բացուեցաւ՝ այսինքն
 կենաց գիրքի . և գիրքերուն մէջը գրուածներէն
 մեռելները դատուեցան իրենց գործքերուն հա-
 13 մեմատ : Եւ ծովը իր մէջի մեռելները տուաւ ,
 ու մահը և դժոխքը իրենց մէջի մեռելները
 տուին . ու ամէն մէկը իրենց գործքերուն հա-
 14 մեմատ դատուեցան : Եւ մահը ու դժոխքը
 կրակի լիճին մէջը ձգուեցան . ասիկայ է երկ-
 15 րորդ մահը : Ու ի՞նչ որ կենաց գրքին մէջը գը-
 րուած չգտնուեցաւ , կրակի լիճին մէջը ձգուե-
 ցաւ :

ԳԼ . ԻԱ

1 Նոր երկինքը ու նոր երկիրը : 10 Երկնային Երուսաղէմին տեսիլը ու անոր ստորագ-
 րութիւնը : 23 Անոր մէջ արեւի կարօտութիւն չկայ , որովհետեւ Աստուծոյ փառքը
 անոր լոյսն է : 24 Երկրի թագաւորները իրենց հարստութիւնները անոր կը բերեն :

- 1 Եւ նոր երկինք մը ու նոր երկիր մը տեսայ .
 ինչու որ առջի երկինքը ու առջի երկիրը անցաւ .
 2 ու ալ ծով չկար : Եւ սուրբ քաղաքը նոր Երու-
 սաղէմը տեսայ՝ որ երկինքէն Աստուծմէ կ'իջ-

- նէր , իր էրկանը համար զարդարուած հարսի
 3 մը պէս պատրաստուած : Ու երկինքէն մեծ
 ձայն մը լսեցի՝ որ կ'ըսէր . Ահա Աստուծոյ խո-
 րանը մարդոց մէջը , ու անիկայ անոնց հետ պի-
 տի բնակի . և անոնք անոր ժողովուրդը պիտի
 4 ըլլայ եւ անոնց Աստուածը . Եւ ինքը անոնց
 աչքերէն բոլոր արցունքները պիտի սրբէ , ու ալ
 մահ պիտի չըլլայ , ոչ սուգ՝ և ոչ աղաղակ՝ և ոչ
 ցաւ պիտի ըլլայ ասկէ ետեւ . ինչու որ առջի բա-
 5 ները անցան : Եւ ան որ աթոռին վրայ կը նըս-
 տէր , ըսաւ . Ահա ամէն բաները նոր կ'ընեմ .
 ու ըսաւ ինծի . Գրէ . ինչու որ աս խօսքերը
 6 ճշմարիտ ու հաւատարիմ են : Նաեւ ըսաւ ին-
 ծի . Եղաւ . ես եմ Ալֆա ու Օմէղա՝ սկիզբը ու
 վերջը . ես ծարաւին ձրի պիտի տամ կենաց ջու-
 7 րին աղբիւրէն : Ան որ կը յաղթէ , աս բաները
 պիտի ժառանգէ . ու ես անոր Աստուած պիտի
 8 ըլլամ , ան ալ ինծի որդի պիտի ըլլայ : Բայց
 վախկոտներուն՝ ու անհաւատներուն՝ և պիղծե-
 րուն՝ ու մարդասպաններուն՝ ու պոռնիկներուն՝
 և կախարդներուն՝ ու կռապաշտներուն՝ և բոլոր
 ստախօսներուն բաժինը՝ կրակով ու ծծումբով
 վառած լեծին մէջը պիտի ըլլայ , որ է երկրորդ
 մահը :
 9 Եւ եօթը վերջին հարուածներով լեցուն եօթը
 սկաւառակները ունեցող եօթը հրեշտակներէն
 մէկը եկաւ , և հետո խօսեցաւ ու ըսաւ . Եկ՛ուր
 10 ցուցընեմ քեզի հարսը՝ Գառնուկին կնիկը : Եւ
 հոգիով մէկ բարձր ու մեծ լեռան մը վրայ տա-
 րաւ դիտ , և ցուցուց ինծի սուրբ Նրուսաղէմ
 11 քաղաքը , որ երկինքէն Աստուծմէ կ'իջնէր . Ու
 Աստուծոյ փառքը ունէր . և անոր լուսաւորու-
 թիւնը խիստ պատուական քարի նման էր ,
 12 ակնվանիի երևոյթով յասպիս քարի պէս : Եւ

- անոր պարիսպը մեծ ու բարձր էր , և տասուերկու դռներ ունէր . ու դռներուն վրայ տասուերկու հրեշտակներ կար . և դռներէն վրայ անուններ գրուած էր՝ այսինքն Խորայելի որդւոցը տասուերկու ցեղերուն անունները : Արեւելեան կողմէն իրեք դուռ , ու հիւսիսային կողմէն իրեք դուռ , և հարաւային կողմէն իրեք դուռ , ու արեւմտեան կողմէն իրեք դուռ : Աւ քաղաքին պարիսպը տասուերկու հիմեր ունէր , ու անոնց վրայ՝ Գառնուկին տասուերկու առաքեալներուն տասուերկու անունները գրուած էր : Աւ իմ հետս խօսողը ձեռքը չափ մը ունէր՝ ոսկիէ եղէգ մը , որ անոր քաղաքը ու անոր դռները ու անոր պարիսպը չափէ : Աւ քաղաքը քառակուսի էր . ու անոր երկայնութիւնը լայնութեանը չափ էր . և քաղաքը եղէգով տասուերկու հազար ասպարէզ չափեց . անոր երկայնութիւնը ու լայնութիւնը և բարձրութիւնը հաւասար էր : Ու անոր պարիսպը հարիւր քառասունուչորս կանգուն չափեց՝ մարդու չափով , այսինքն՝ հրեշտակին չափէ : Աւ անոր պարսպին շինուածքը յասպիս քաղաքի էր . ու քաղաքը զուտ ոսկի էր՝ մաքուր ապակիի նման : Աւ քաղաքին պարսպին հիմերը ամէն քառասունուչորս քարերով զարդարուած էին . առջի հիմը յասպիս էր . երկրորդը՝ շափիւղայ , երրորդը՝ քաղկեդոն , չորրորդը՝ զմրուխտ , հինգերորդը՝ եղնգնաքար , վեցերորդը՝ սարգիոն , եօթներորդը՝ ոսկեքար , ութերորդը՝ բիրեղ , իններորդը՝ տըպաղիոն , տասներորդը՝ քրիստապրաստոս , մետասաներորդը՝ յակինթ , երկուսասաներորդը՝ ամթովս : Աւ տասուերկու դռները տասուերկու մարգարիտ էին . ամէն մէկ դուռը մէյմէկ քաղաքի մարգարիտէ էր . ու քաղաքին հրապարակը մաքուր ոսկի էր՝ թափանցիկ ապակիի

- 22 նման : Եւ անոր մէջը տաճար չտեսայ . ինչու
որ Տէր Աստուած Ամենակալը՝ ու Վառնուկը
23 անոր տաճարն է : Եւ քաղաքը արեւի ու լուսնի
պէտք չունի , որ զանիկայ լուսաւորեն . ինչու որ
Աստուծոյ փառքը զանիկայ կը լուսաւորէ , ու
24 անոր ճրագը Վառնուկն է : Եւ ինչպէս ազգերը
անոր լուսովը պիտի քալեն , ու երկրի թագա-
ւորները իրենց փառքը ու պատիւը անոր մէջը
25 պիտի բերեն : Եւ անոր դռները ցորեկը պիտի
չգոցուին . (վասն զի հոն գիշեր պիտի չըլլայ .)
26 Եւ ազգաց փառքը ու պատիւը անոր մէջը պի-
27 տի բերեն : Եւ հոն բնաւ անմաքրութիւն մը
պիտի չմտնէ , ո՛չ ալ պղծութիւն ու ստութիւն
գործող մը . հապա միայն անոնք՝ որ Վառնու-
կին կենաց գրքին մէջը գրուած են :

ԳԼ . ԻԲ

1 Կենաց ջուրին գետը : 2 Կենաց ծառը : 5 Աստուած ինքը կը լուսաւորէ երկնային
քաղաքը : 9 Հրեշտակը չուգեր որ իրեն երկրպագութիւն մատուցուի : 18 Պէտք չէ
բան մը աւելցնել Աստուծոյ խօսքին վրայ , ոչ ալ անկէ բան մը պակսեցնել :

- 1 Եւ ինծի կենաց ջուրի գետ մը ցուցուց
ակնվանիի պէս պայծառ , որ կ'երէր Աստուծոյ
2 ու Վառնուկին աթոռէն : Եւ ան խաղաղ
րակին մէջ , ու ան գետին մէկ կողմէն ու մէկալ
կողմէն կենաց ծառ ինչպէս որ տասուերկու կէտ
պտուղ կը բերէր , ու ամէն ամիս իր պտուղը
կու տար . և ան ծառին տերեւները հեթանոս-
3 ներուն բժշկութիւն կ'ըլլար : Եւ ալ բնաւ
նզովք պիտի չըլլայ . ու անոր մէջը պիտի ըլլայ
Աստուծոյ ու Վառնուկին աթոռը . և անոր
4 ծառաները պիտի պաշտեն անիկայ . Եւ անոր
երեսը պիտի տեսնեն . ու անոր անունը իրենց
5 ճակատներուն վրայ պիտի ըլլայ : Եւ հոն՝ ալ
գիշեր պիտի չըլլայ , և ճրագ ու արեւու լոյս
պէտք չէ . քանզի Տէր Աստուած պիտի լուսա-
ւորէ զանոնք . և յաւիտեանս յաւիտենից պիտի
թագաւորեն :

- 6 Ու ըսաւ ինծի . Ես խօսքերը հաւատարիմ են ու ճշմարիտ . և սուրբ մարգարէներուն Տէր Եստուածը իր հրեշտակը խրկեց՝ իր ծառաներուն ցուցընելու ինչ որ շուտով պէտք է ըլլալ :
- 7 Եհնէս ես շուտով կու գամ . երանի անոր՝ որ կը պահէ աս գրքիս մարգարէութեան խօսքերը :
- 8 Ու ես Յովհաննէսս լսեցի ու տեսայ աս բաները . և երբ լսեցի ու տեսայ , ինկայ որ երկրպագութիւն ընեմ ան հրեշտակին ոտքերուն :
- 9 առջևը՝ որ աս բաները ինծի կը ցուցընէր : Եւ ըսաւ ինծի . Չգուշացիր՝ մի՛ ընէ . ինչու որ ես քուկին՝ ու քու եղբայրներուդ մարգարէներուն՝ ու աս գրքիս խօսքերը պահողներուն ծառայա-
- 10 կիցն եմ . Եստուծոյ երկրպագութիւն ըրէ : Եւ ըսաւ ինծի . Ես գրքիս մարգարէութեան խօսքերը մի՛ կնքեր , ինչու որ ժամանակը մօտ է :
- 11 Են որ անիրաւութիւն կ'ընէ՝ ալ անիրաւութիւն թող ընէ , ու ան որ աղտոտ է՝ ալ աղտոտ ըլլայ , և ան որ արդար է՝ ալ արդար ըլլայ , ու ան որ
- 12 սուրբ է՝ ալ սուրբ ըլլայ : Եհնէս ես շուտով կու գամ , և իմ վարձքս իմ հետս է՝ ամէն մէկուն
- 13 իր գործքին համեմատ հատուցանելու : Ես եմ Ելֆա ու ()մէղա՝ առաջինը ու վերջինը՝ սկիզբը
- 14 ու վախճանը : Երանելի են անոնք՝ որ անոր պատուիրանքները կը կատարեն , որ իշխանութիւն ունենան կենաց ծառին վրայ , և դռներէն
- 15 ներս քաղաքը մտնեն : Բայց դուրս պիտի մտնէ շունները՝ ու կախարդները՝ և պոռնիկները՝ ու սպանութիւն ընողները՝ և կռապաշտները՝ ու ան ամէնը որ ստութիւն կը սիրէ ու կ'ընէ :
- 16 Ես Յիսուս իմ հրեշտակս խրկեցի՝ աս բաները ձեզի վկայելու եկեղեցիներուն մէջ . ես Դաւիթի արմատը ու ցեղն եմ , ու առաւօտեան
- 17 պայծառ աստղը : Եւ Հոգին ու հարսը կ'ըսեն , Եկուր . և ան որ կը լսէ՝ թող ըսէ , Եկուր . ու

ան որ ծարաւ է՝ թող գայ , ու ան որ կ'ուզէ՝
կենաց ջուրը ձրի առնէ :

- 18 Ես կը վկայեմ ամենուն՝ որ աս գրքիս մար-
գարէութեան խօսքերը կը լսէ . թէ որ մէկը
ասոնց վրայ ԲՆԻ ԴԷ աւելցնէ , Աստուած ալ անոր
վրայ պիտի աւելցնէ ան հարուածները՝ որ աս
19 գրքիս մէջը գրուած են : Եւ թէ որ մէկը աս
մարգարէութեանս գրքին խօսքերէն ԲՆԻ ԴԷ
պակսեցնէ , Աստուած ալ անոր բաժինը պիտի
պակսեցնէ կենաց ծառէն և սուրբ քաղաքէն՝
20 որ աս գրքիս մէջը գրուած են : Ես բաներուն
վկայութիւն տուողը՝ կ'ըսէ . Այո՛ , շուտով կու
21 գամ ես : Ամէն . եկ՛ուր՝ Տէր Յիսուս : Տէր
Յիսուս Քրիստոսին շնորհքը բոլոր սուրբերուն
հետ ըլլայ . Ամէն :

